

NOVUM
TESTAMENTUM
GRAECE ET LATINE

APPARATU CRITICO INSTRUCTUM EDIDIT

AUGUSTINUS MERK S. I.

EDITIO QUARTA
RETRACTATA

ROMA
SUMPTIBUS PONTIFICII INSTITUTI BIBLICI
1942

SCRIPTA PONTIFICII INSTITUTI BIBLICI
60

Editio prima anno 1933
editio secunda anno 1935
editio tertia anno 1938
editio quarta anno 1942

IMPRIMI POTEST

Romae, die 13 Novembris 1942

AUGUSTINUS BEA
Rector Pontificii Instituti Biblici

IMP R I M A T U R

† A. TRAGLIA, Archiep. Caesar. *Vicesgerens*

PIO XII
SUMMO PONTIFICI
ANNUM VICESIMUM QUINTUM
EPISCOPATUS AGENTI
FILIALIS OBSEQUII ET GRATI ANIMI
PIGNUS

P R A E F A T I O

Quoniam in adornanda hac editione nova compositio typographica facta est, licuit plures emendationes iam pridem animo conceptas exsequi. Textus quidem non frequenter mutatus est, sed apparatus criticus denuo examinatus et in pluribus novo ordine dispositus est. Recensiones et familias ab Herm. von Soden stabilitas retinuimus, cum plerumque recte definitae sint, quod etiam Sanders, Kirsopp Lake, Blake, S. New suis inquisitionibus comprobaverunt. Sed ulti concedimus familiarum distinctionem et ordinem accuratiore investigatione indigere. Praeterea admittimus indolem singulorum codicum saepe difficilius determinari posse propter influxum, quem passi sunt ex aliis familiis.

A recensione palaestinensi (**C**) in evangelii et Actibus separavimus codicem **D** cum suis asseclis, eique secundum locum attribuimus, et in Actibus integras familias **C_b** et **C_c** eidem adscribimus, quamvis non omnes codices semper lectiones **D** proprias tradant. Familias **K^x** et **K^r** cum recensione Koine coniungimus, quia **K** in ipsis valde praevalet. In recensione **H** codices qui magis ad **K** accedunt ad finem relegavimus, codices vero 1739 6 424^c 1908, qui maiorem inter se affinitatem habent, immediate post codices principales posuimus. Codex **X**, qui saepissime cum 213 congruit, suum locum iam habet in familia **C_o** ante 213. Codex evangeliorum 1342 (Jerusalem, S. Saba 411), ex quo von Soden alias lectiones commemorat, secundum collationem a S. New factam (Harvard Theol. Studies XVII, Cambridge 1932) in evangelio Marci allegamus. Lectiones praecipuae capitum 1-7 inveniuntur in Appendice. Codex est indolis mixtae, habet enim multas lectiones cum **B**, sed non minus frequenter cum **C**. congruit In apparatu legitur in familia **C^a**.

In apparatu evangeliorum allegationes ex harmonia Tatiani magnopere auctae sunt. Cum mihi constet ex consensu veteris syriacae et veteris latinae plerumque lectionem primitivam restitui posse, has versiones constanter allegavi. Praeterea commentarium S. Ephraem secundum textum armenum denuo comparavi et alios scriptores syros, Aphraaten, Librum Graduum, versionem syriacam Theophaniae Eusebii consului. Deinde accedunt harmoniae *neerlandicae* a Bergsma et Plooij-Phillips editae, quarum altera copiosissimam materiam proponit. Allegantur codices leodiensis et stuttgartianus. Alia omisimus e. g. harmoniam pepysianam et persicam. Harmonias vero *italicas* a V. Todesco et A. Vaccari recentiter editas (Il Diatessaron in volgare italiano, Studi e Testi 81, Città del Vat. 1938) iuxta suam duplicem formam, venetam et toscanam, semper inspeximus et constanter laudamus. Uterque enim textus, quamvis codices sint saeculi demum 13-14, multas lectiones veteres conservavit.

In Apocalypsi complura mutata sunt. Primum locum codicibus C et A tribuimus, secundum codici S et 2344, qui recentissime denuo a I. Schmid in lucem educitus est, cum *P*⁴⁷ et fragmento 0207. Sequuntur codices indolis mixtae, maxime illi, qui lectiones veteres frequentius exhibent (M); dein textus Oecumenii (O), cum sit antiquior Andrea, textus Andreae Caesareensis (An), textus Arethae (Ar) et Pseudo-Oecumenii (PO), tandem recensio K.

In evangeliis Mc, L, J additi sunt in margine externo typis cursivis sectiones et canones Eusebii, ad Mt inveniuntur in fine.

Tandem in apparatu graeco aliquoties lectiones notatae sunt asterisco, quo significatur editori talem lectionem aequa aut fere aequa probabilem videri ac lectio in ipsum textum recepta.

Textus *latinus* complures mutationes subiit. Primo orthographiam plerumque ad codices antiquos adaptavimus, secuti fere editionem factam ab A. Gram-

tica (Città del Vat. 1929) et modum scribendi, quem tenet collegium correctorum Vulgatae. Apparatus non leviter auctus est, maxime quoad veterem latinam. In evangeliis additae sunt lectiones quaedam ex quattuor codicibus Wirceburgensibus. Ubi textus latinus obscurus aut erroneus est, saepius in primo apparatu lectio vel versio alia proponitur. In apparatu aliquando occurunt lectiones asterisco notatae, ut insinuemus aliquam lectionem a quibusdam testibus latinis propositionem melius respondere textui graeco. Accedunt in apparatu lectiones codicis Sarzanensis (j). Codicem e, palatinum, Tridenti conservatum et optime in officina Vaticana restauratum ex integro examinare potui. Directioni Castelli Boni Consilii pro maxima quam expertus sum humanitate summas gratias ago. Praefecto Bibliothecae Vaticanae eiusque adiutoribus pro tanta facilitate, qua accessum ad omnes codices permiserunt, quam maxime debitor sum. Monachii praefecti bibliothecae Status et Universitatis non minorem benevolentiam demonstrarunt.

In plagulis corrigendis indefesso labore et sollicita adstiterunt R. P. Adalbertus Metzinger O.S.B., Aemilius Bürgi S.I., alii collegae. Emendationes suggesserunt Rev. C. A. Phillips, R. P. Benno Gut O.S.B., St. Lyonnet S.I., Aem. De Strycker S.I. Dubia de versionibus copticis non semel solvit I. Simon S.I.

Gratias denique agimus dirigentibus et operariis typographiae Pio X qui in biennali hoc opere exsequendo in his difficillimis condicionibus desideriis auctoris inexhausta cum patientia obsecundabant.

Scripsi Romae Festo Christi Regis, die 25 Octobris 1942.

PROLEGOMENA

Pauca de ratione huius editionis Novi Testamenti, de eius textu et apparatu iuvat praefari.

I. DE TEXTU GRAECO

1. Ex inquisitionibus criticis ultimorum temporum videtur constare saeculo quarto ineunte duas praecipue exstisset formas vel recensiones textus graeci Novi Testamenti. Quarum altera appellari solet *Lucianea* (vel antiochena, byzantina, Koine, **K**), quae in ecclesia graeca paulatim praevaluit et postea ex codicibus deterioris notae in editiones recepta longo tempore primatum obtinuit. In evangeliis repraesentatur codicibus A(in Evv) ΚΠΕΩV, aliis codicibus maiusculis et permultis codicibus minusculis, ex parte versione syriaca pesitta, harclensi, armenia, bohairica. Altera forma quae habetur in codicibus BSCA(in Apostolo) LΨ 33 1241, in aliis paucis minusculis, in versionibus copticis ex parte et in vulgata latina, dicitur *Hesychiana* (alexandrina, aegyptiaca, **H**). Praeterea habentur variae familiae codicum quae neutri ex his recensionibus attribui possunt, sed inter se aliquam ostendunt affinitatem: codices familiae 1 (Lake), fam. 13 (Ferrar), fam. 1424 et aliarum, quas H. v. Soden sub una recensione collocat, ab ipso *Palaestinensis* nomine (**I**) appellata. Eius auctorem habet S. Pamphylum martyrem, Eusebii magistrum. Neque negari potest aliqua Eusebiani textus cum illis familiis affinitas. Sed quaeritur, num textus sit ineuntis saeculi quarti, non potius saeculi tertii.

Similis enim forma textus iam medio saeculo tertio Caesareae videtur fuisse in vigore (textus Caesareensis). Insuper dubitare licet, num omnes illae familiae deriventur ab una veri nominis recensione; nam vestigia huius formae iam vertente saeculo secundo inveniuntur non solum in Palaestina sed etiam in Aegypto (Papyri Chester Beatty) et alibi. Multae ex his lectionibus nomine « occidentalium » notae sunt et ad saeculum secundum ascendunt. Ex parte a Tatiano derivantur, ex parte ipso sunt antiquiores. Tamen quoniam omnes illae familiae in haud paucis lectionibus conveniunt, sub una appellatione recensionis *Caesareensis* (**C**) colligi possunt.

Codici D vero, quem v. Soden testem principalem recensionis Palaestinensis habet, cum aliis quibusdam testibus tum in Evangeliiis tum in Actibus locum proprium adsignamus. Quamquam enim magnam affinitatem cum textu **C** ostendit, propria eius indoles non in illa reponenda est, sed potius in quibusdam additionibus et omissionibus. Allegamus hanc formam textus in Evangeliiis et Actibus secundo loco (**D**). In Evangeliiis similem textum exhibent potissimum vetus latina, syriaca, sahidica et lectiones asterisco notatae et marginales syrae harclensis. In Actibus accedit codex Laudianus (**E**) et omnes fere codices minusculi, quos v. Soden sub littera **I** **b** et **c** notavit, praeterea aliqua fragmenta papyracea, Irenaeus et Ephraem.

Alias familias a v. Soden recensioni **I** adscriptas (**I^x** et **I^r**) ad **K** trahimus, utpote quae perpaucas tantum lectiones cum **C** communes habent.

Recensio Luciana (**K**) plerumque a criticis non sine ratione inferioris notae habetur, quia lectionibus harmonisticis infecta est et eius modus dicendi magis linguae litterariae conformatus censemur. Nihilominus hodie constat in ea multas lectiones antiquas superstites esse, id quod ex papyris

Chester Beatty comprobatur. J. H. Vogels recensionem Lucianeam aliis superiorem habet et in ea magni facit imprimis Vulgatam Hieronymi, utpote qui asserat se antiquos adhibuisse codices (graecos). At altera ex parte etiam constat Hieronymum in corrigenda vetere latina multa intacta reliquisse. Ostendi enim potest certos codices veteris latinæ saepe inter se contra Vulgatam convenire et eosdem codices aliis in locis cum Vulgata eandem lectionem tueri. Non est autem verisimile omnes illos codices in his lectionibus aequa a Vulgata dependere. Quapropter in dijudicando valore critico Vulgatae magna circumspectione opus est.

2. In *textu constituendo* partes primarias tribuimus recensioni Aegyptiacae (Hesychiana) et Caesareensi. Minime tamen consentimus iis, qui in una aliqua forma (potissimum Hesychiana) textum primitivum se invenisse putant. Multo minus ulli codici singulari tantam tribuimus auctoritatem, ut eum tamquam ducem sequamur, cum manifestum sit singulos codices suis laborare defectibus et optimum quemque saepe deformatum esse. Hoc demonstrari potest vel ex ipso codice Vaticano, cuius librarius tam saepe in scribendo aberravit committendo haplographias, dittographias, similia, ut iure quis suspicetur brevitatem dicendi, quae in hoc codice tantopere laudatur, non primitiae eius indoli adscribendam, sed potius ex omissionibus (haplographiis) repetendam esse. Quapropter primo unumquemque codicem secundum suam propriam indolem examinare oportet.

Sed ne ex eo quidem, quod e. g. codex Sinaiticus *ad* Vaticanum accedit, iam de genuinitate alicuius lectionis constat, cum testimonium utriusque codicis plerumque solum unum sit. Conveniunt enim hi duo codices toties in lectionibus erroneis, ut hoc non possit explicari nisi ex communi fonte. Neque testimonium aliorum quorundam codicum qui saepe

cum Vaticano congruunt nimis urgeri potest, cum non sint omnino independentes. His adnumeramus codices 1739 (α 78), 6 (δ 356), 1908 ($O^{\pi 103}$), 424^c (O^{12}), qui omnes simul cum Vaticano exhibit fere textum Origenis, saltem in epistulis.

3. *Principia* in textu constituendo et lectiōnibus eligendis secuti sumus eadem quae hodie passim admittuntur et enuntiantur regulis quae omnibus notae sunt. Regula generalis recte enuntiari potest his fere verbis: Illa lectio p̄raferenda est, quae magis respondet contextui et indoli linguae, ideis auctoris, et ex qua aliae lectiones facilius derivantur. Sed quoniam de harum regularum practica applicatione alii aliter sentire possunt et revera sentiunt, textus uniformitas vix umquam obtinebitur.

a) *Lectio brevior* per se est probabilior. Quapropter lectiones pleniores et ad similes locos conformatae, quae in omnibus libris, potissimum in evangeliis, iam saeculo secundo invaluerunt, recte respuuntur. Nihilominus quaeritur, num influxum harmonisticum vel textum amplificatum admittere oporteat ubicumque ab aliquibus editoribus statuitur. Nobis hoc non semel admodum incertum neque sufficienter probatum esse videtur.

Westcott-Hort et B. Weiss secuti regulam de lectione breviore p̄raferenda non solum textum magis concisum codicis Vaticani fere semper sequuntur, sed etiam codicem Bezae (D), si breviorēm lectionēm exhibet, saepius contra Vaticanum et alios fere omnes recipiunt. Vocant hos textus lectiones *occidentales non interpolatas*.

Qua in re nobis videntur a recta via saepe aberrasse. Nam principium illud de lectione breviore, quamvis in se consideratum sanum esse videatur, si ad codices nostros applicatur, centies exceptiones admittit, immo non pauci librarii multo magis proni sunt ad textus omittendos

quam ad addendos. Sufficit inspicere codicem Sinaiticum, qui tot omissionibus deformatus est, ut eius testimonium hac in re, nisi aliis testibus fulcitur, nullius fere sit auctoritatis; neque multo aliter iudicandum est de codicibus saeculi tertii recens inventis, de ipso codice Bezae et eius affinibus. Nam qui examinat apparatus maioris alicuius editionis facile videbit, quam frequenter codex Bezae aliquin tot additamentis amplificatus cum paucis aliis, vetere latina et syriaca praecipue, textum breviorum exhibeat, qui tamen ab omnibus editoribus tamquam erroneus diiudicatur.

Et generatim regula de textu breviore preferendo exceptionem patitur, si verba omissa ex parte similia vel eadem sunt cum iis quae praecedunt aut sequuntur. Quod si obtinet, nisi rationes graves aliud suadent, agitur de haplographia, uti dicitur. Neque semper in his rebus subtiles quaestiones movendae sunt, quibus rationibus ductus aliquis librarius textum omiserit, cum toties nulla alia causa fuerit nisi inadvertentia vel fatigatio. Accedit quod orientales modum amant loquendi latum et diffusum, cuius rei exempla plurima ex evangeliis, epistulis, apocalypsi afferri possunt, ita ut etiam ex hac parte lectio prolixior saepe ut primitiva haberi possit. Sed patet non omnia eadem pensanda esse trutina neque ex uno principio omnia esse resolvenda, neque negamus multa consulto omissa esse. Nobis autem omnino persuasum est auctorem recensionis aegyptiacae in hac re iustos transgressum esse fines.

b) Similia valent de applicatione alterius regulae, de *lectione difficiliore*. Facile quidem patet in lectionibus obscurioribus, inusitatis correctiones varias esse tentatas. At non ideo lectio quae in contextu sensum aptum vix exhibet prae altera planiore eligenda est. Ita J 10, 29 lectio ὁ δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν, quae a pluribus interpretibus

et editoribus non mediocris nominis admittitur, nobis videtur relinquenda.

c) Inter criteria critica suum sibi locum vindicant etiam *interna*. Atque revera propter rationes internas unum vel alterum textum recepimus, qui plerumque in editionibus criticis desideratur. Ut exemplum afferamus, Mt 18,11 hodie omitti solet, neque negamus auctoritatem testium huic omissioni favere. Nihilominus textum propter versum 14 potius retinere placuit. Alibi textum uncis inclusimus, quando non omnis dubitatio excludi potuit. Pluries textum damus nulla apposita parenthesi, aut lectionem in apparatus reiecimus quae non minus probabilis est quam lectio admissa in textu, e. g. Ap 2,1 et in locis parallelis, ubi disputatur sitne legendum τῷ ἐν αν τῆς ἐν. Priorem lectio nem meliorem habemus, at quia testes qui eam propugnant adeo fluctuant, alteram damus. Ceterum in hac editione complures lectiones in apparatus (graeco) *asterisco* (*) notamus, quo significatur aliquam lectionem aequa aut fere aequa probabilem esse ei quae in textu legitur.

II. DE APPARATU CRITICO

Iam de *apparatu critico* dicamus. Qua in re tria videntur tractanda: de delectu lectionum variantium, de testibus, de ordine quo testes allegantur.

1. *Lectionum delectus* in editione manuali semper habet aliquid difficultatis, cum quaeratur, quid in tanta copia eligendum sit, quid reiciendum, et alii alia desiderare soleant. Multa ex iis quae collegeramus omisimus, ne volumen nimis excresceret. *Primo* autem loco illos textus consideravimus, qui maioris sunt momenti vel de quibus controversiae aguntur. Deinde illas lectiones selegimus quae propter antiquitatem testium maiore attentione dignae esse videbantur; *exinde* illas quae a certis

quibusdam codicibus aut familiis exhibentur, ut hac ratione saltem aliquis detur *conspectus historiae textus* et propagationis variarum lectionum et testium inter se relationum. Singulorum vero codicum lectiones tantum praecipuas adnotamus, cum impossibile sit in editione minore omnia afferre, neque utile sit omnia librariorum menda commemorare. Proinde ne Vaticani quidem aut Sinaitici aut codicis Bezae lectiones variantes omnes in nostra editione inveniuntur. Praeterea per multas correctiones omittimus, illas praecipue quae in codices S C D et alios ex textu antiocheno passim relatae sunt.

2. *Testes.* a) *Graeci.* Fere sunt illi, quos H. von Soden in suo apparatu allegare solet. Accedunt aliqui recentius inventi.

Apparatum *Apocalypseos* ad magnum opus a H. G. Hoskier editum (London 1929) accommodavimus simul ratione habita recentiorum investigationum. Textum mixtum post recensionem H ponimus, deinde sequitur textus Oecumenii, Andreeae, Aretae, denique Koine. Placet hic notare novam familiarum distinctionem codicibus omnibus denuo examinatis fieri et ex parte iam propositam esse a J. Schmid (cf. *Biblica* 17 [1936]).

Codices unciales designamus litteris maiusculis usitatis, omittentes hebraicas quibus plerumque numerales substituimus. Codex *Sinaiticus* nobis cum aliis recentioribus est S, codicem autem ε1027 qui antea litera S signabatur cum R. Gregory 028 appellamus. *Minusculos* vero codices et fragmenta papyracea numeris a Gregory et E. von Dobschütz electis et hodie communiter receptis exhibemus.

Complures codices catalogi nostri utpote saepe minoris momenti, placuissest omittere, eos tamen admisimus quando cum aliis brevi signo afferri poterant aut si frequentius cum paucis testibus in lectionibus gravioribus conveniunt.

b) *Ex versionibus antiquis* quae hodie magna ex parte in editionibus criticis evulgatae sunt, constanter allegantur *vetus latina*, *vulgata*, *syria-*

cae versiones, armenia, copticae, in evangeliis etiam georgica. Armeniam et georgicam versionem ea de causa allegamus, quia saepe cum Tatiano, vetere latina et syriaca versione concordant, in hac re aliquomodo secuti recentiorum studia eaque continuantes.

- syp* De versionibus *syriacis* pauca notanda. *Peshittam* allegamus secundum editionem a G. B. Gwilliam paratam (1905-20), epistulas catholicas minores et Apocalypsim secundum editionem J. Gwynn (1909, 1897), quam appellamus *syf*; *veterem syriacam* ex ultima editione A. Smith Lewis (1910), hinc inde adscita editione phototypica (A. Hjelt 1930); versionem *syropalaestinensem*, quam *syi* appellamus, in evangeliis damus secundum editionem Lewis-Gibson (1899), in aliis libris ex variis editionibus oportebat haurire lectiones, cum nondum habetur editio, quae omnia fragmenta collegerit. Textum *harclensem* hausimus ex editione J. White et ita allegamus, ut *syh** sit nobis lectio ipsius textus, si ei respondet in margine alia lectio; ipsam marginalem lectio nem significamus cum *syh^m*; *syh⁺* est lectio textus asterisco notata. Eiusmodi lectiones frequentius notavimus, cum dent aliquod indicium codicum qui praeter textum communem in Apostolo adhibiti sunt.
- syc* Ordinem in allegandis syris hunc tenemus: *syc(ure-*
sys *ton)* *sys(inait.)* (utraque simul *syv*) *syp* *syi* *syh*; *sy³* est *syv + syp + syh*, *sy⁴*, si praeterea accedit *syi*.
- Versionis armeniae* editio critica omni ex parte absoluta nondum habetur; sed cum lectiones variantes non adeo multae nec discrepantes sint, licebat sequi in plerisque editionem a Zohrab paratam (Venetiis 1805) quae a recentioribus aliquomodo emendata est. Praeterea in *evangeliis* adiumento erant Macler (*Le texte arménien de l'Évangile d'après Matthieu et Marc*, Paris 1919), editiones phototypicae codicum Mosquensis Instituti Lazarew (anni 887) et codicis Etschmiadzin 226 (anni 989), collationes codicum Mus. Britann. Addit. Ms 21932, Paris arm. 15 et 16, Tubing. arm. 1, Vatic. Chigi arm. 1, duo codices bibliothecae Mechitaristarum S. Lazzaro, excerpta e codice antiquissimo Hierosolymitano S. Iacobi, et fragmenta permulta. Lectiones cod. Mosquensis et Etschmiadzin afferuntur signo *ar^m* et *ar^e*. Ceterorum librorum codices pauciores vidi, eosque fere omnes recentiores excepto codice Paulino Havniensi et fragmentis Paulinis Mechitaristarum Vindobonensium.

Sed haec omnia satis accedunt ad textum typis vulgatum. Apocalypsim primario secundum textum a Fr. Murad editum (Hierosol. 1905), deinde ex F. C. Conybeare (Lond. 1907) et Murad (1911) exhibemus (ar¹, ar¹). ar¹
ar¹
gg

Georgicam versionem evangeliorum examinavit Fr. Zorell S. J. et quidem in Mt et Mc ex editione Benešević (Petrop. 1909/11) et ex editione R. P. Blake (Mc Mt, Patrol. orientalis 20, 24, Paris 1929, 1933), in L et J ex codice Vaticano iberico 1, sed hic codex magis ad textum recentiorem accedit.

Copticas versiones (co), sahidicam (sa) et bohairicam (bo), post editiones a G. Horner paratas supplevimus in Actuum libro et epistulis S. Pauli ex H. Thompson (1932); eiusdem editionem versionis *subachmimicae*, quam appellant, evangelii S. Iohannis (Lond. 1924) adiecimus et brevitatis causa *ach* scribimus. Textus vicinus est sahido. *Versionem aethiopicam* interim omisimus, cum nondum adsit editio critica et constet codices antiquiores textum satis discrepantem ab editionibus hucusque factis continere. co
sa
bo

ach

c) *Tatiani diatessaron*, quod hodie magna ex parte restitui potest, propter eius antiquitatem frequenter allegamus. Praeter textum arabicum laudamus commentarium S. Ephraem (Ef, si vero Ta arabicus et Ef concordant scribimus Ta^t); accedunt harmoniae neerlandicae (Taⁿ) ex cod. Leodiensi (Ta¹) et Stuttgartiano (Ta^s); harmoniae italicae Tai (nuper editae ab A. Vaccari et V. Todesco C. Vat. 1938) in duplii sua forma, veneta (Ta^v) et toscana (Ta^t), harmoniā persica (cf. Biblica 23 [1942] 278-305) et aliis propter angustiam spatii praetermissis. Ta

Quoniam textus arabicus Tatiani multas lectiones communes cum syp habet, quaeritur num hae lectiones Tatiano attribui possint an potius syp propriae sint. Primo notamus Tatianum frequenter a syp discedere et proinde in multis a syp esse independentem. Deinde ubi Tatianus et syp conveniunt, saepissime accedunt syp, vetus latina, armenia, georgica versio, ex codicibus graecis DWΘΦ vel alii codices, qui a syp sunt independentes. Unde patet has lectiones esse syp antiquiores et recte Tatiano attribui. Quam frequenter hoc accidat, ex apparatu nostro facile agnoscitur. Ceterum minime infitiamur textum arabicum in multis a forma

primitiva deficere. Syp a nobis allegatur etiam si de textu Tatiani iam aliunde constat, non ut ex ipsa lectio tatiane probetur, sed ut demonstretur, quoties syp conservaverit lectiones antiquas.

Si Tatianus cum syp contra syram veterem vel alios testes concordat, Tatianum plerumque omittimus, nisi forte in casu particulari, in quo hi duo testes soli vel fere soli convenient. Si syra vetus vacat et Tatianus cum syp lectionem insolitam fert, eum allegamus, quia probabile est, talem lectionem esse syp antiquorem, cum constet syp in permultis a syra vetere et Tatiano dependere et quia fere semper in eiusmodi lectionibus alii testes, e. g. vetus latina, DΦ accedunt.

A versionibus allegandis plerumque abstinemus, si versionis indoles id postulat, sive quod aliquando vocem omittere solet vel addere, sicut in syriacis versionibus obtinet, et aliquatenus etiam in copticis et armenia, sive quod lingua ipsa certam rationem interpretandi exigit.

d) Scriptores ecclesiasticos copiosius addimus tum quia saepe aetate excellunt, tum quia — alter ac in plerisque codicibus — de eorum aetate et patria constat. Ut lectionum pervulgatio innotescat auctores variarum provinciarum afferimus. Si vero agitur de lectionibus maioris momenti, testimonia aliquando cumulavimus, ut demonstremus eiusmodi lectionem fuisse revera receptam.

S. Irenaei textus, ex quo versio armenia libri IV et V adv. haer. innotuit, melius agnoscitur et fere semper ex versione armenia cum certitudine determinari potest. Quapropter plerumque eum allegamus tamquam

- I_Q textum primitivum, I_Q. Idem signum adhibetur, si fragmenta graeca conservata sunt, aut si ex contextu de lectione graeca constat. Si Irenaei textus ex sola versione latina habetur, signatur Ir, si vero latina lectio a graeca vel armenia differt, Ir scribitur. Similis distinctione in *Origene* adhibetur: Ω_Q significat traditionem graecam, Or versiones latinas, quae saepe textum adaptaverunt. Ω_Q in apparatu epistulae ad Romanos omittitur, si Origenes eandem lectionem tuetur ac codex 1739 (α 78), cuius textus ex Origene derivatur. Commentarium *S. Ephraem* in Actus Apostolorum passim exscribimus, cum sit eximius testis veteris syriacae versio-

nis. Testimonia e commentario in epistulas Paulinas minus certa sunt, cum textus armenius aliquomodo sequatur versionem armeniam epistularum Paulinarum. Immo interpres armenius pluries videtur ipsum commentarium ad versionem armeniam textus biblici accommodasse. Quae signo Εφ traduntur, ex volumini-
bus graecis editionis romanae S. Ephraem desumpta sunt eaque plerumque non sunt doctoris syri.

Plura placuisset apponere ex operibus *Aphraatis* et ex *Libro Graduum* recenter edito (M. Kmosko, Patrol. syriaca III, Par. 1926), sed textus Apostoli videtur nimis incertus aut peregrinus esse, ita ut speciali inquisitione opus sit, in manuali autem editione non est locus haec tractandi.

In universum autem de allegationibus scriptorum observare iuvat, eas caute esse accipiendas, cum non semper ad litteram allegent, sive quod — maxime in initio citationum — eas contextui accommodant sive quod aliqua omittunt, quae ad finem propositum minus faciunt. Sed si longiores textus exscribunt, si ex voce argumentum desumunt, si de lectionibus variantibus loquuntur, dubium de lectione esse non potest. Si autem in lectionibus sibi non semper constant, sed alibi alias lectiones sequuntur, hoc significatur apposita lineola in hunc modum: Aug¹. Si loquuntur de codicibus, qui aliam lectionem ab ipsis non receperunt, apponitur littera c(odices), e. g. Hier^c. Hi

3. De *ordine*, quo testes allegantur. Generatim sequimur ordinem ab Herm. von Soden electum. Distinctio quidem sodeniana in recensiones et familiias non in omnibus approbari potest, et collationes codicum saepe sunt aut imperfectae aut erroneae. Sed nefas esset ea quae v. Soden tam ingenti cum labore collegit et quae fere primus in distinguendis codicibus perfecit omnino neglegere. Atque revera recentiorum studia plerumque confirmant classes sodenianas. Multi sane codices quos von Soden alicui classi attribuit sunt codices indolis

mixtae, e. g. codices ΨLP in multis a textu Hesychiano recedunt. Etiam in ipsis classibus non raro ordo minus aptus est. Attamen manifestum est quosdam codices in certis lectionibus inter se convenire et ab aliis distingui. Hoc autem sufficere videtur, ut recte statuatur aliqua familia, etiamsi hi codices in aliis lectionibus inter se discordant. Commodum practicum in admittendis familiis sodenianis in eo est quod servato ordine determinato lectores facilius codices memoria retinent et in apparatu multi codices paucis signis notari possunt.

De pluribus codicibus minusculis quos von Soden recensioni I attribuit quaeri potest, num eorum lectiones ex ipsa hac recensione deriventur an potius alia via conservatae sint, cum saltem ex parte iam saeculo tertio in Aegypto notae fuerint, e. g. lectiones permultae codicis 157 (ε 207). Sed quoniam certum est Palaestinam multum valuisse in textu propagando in regiones septentrionales et occidentales, probabile est eiusmodi lectiones revera a recensione Palaestinensi exortas esse, nisi forte agitur de codicibus qui indolem mixtam prae se ferunt, ut e. g. 372 (ε 600) aut 1604 (ε 1353) aut 1342 qui similiter ut *P⁴⁵* lectiones codicum B et D proprias conservaverunt.

Codices qui ex alio nobis noto descripti sunt, v. g. E epistularum Paulinarum, omittuntur, nisi forte archetypus D deficit. Ubi non habetur immediata dependentia ut in Paulinis G et F et textus in omnibus fere concordat, codex F omittitur, nisi habet lectionem propriam. In hac ergo editione Gs non est G et F, sed G 917. Eadem quaestio recurrit in codicibus veteris latinae f et l, qui multas lectiones cum vulgata communis habent. Si hae lectiones occurrunt in sectionibus, quae fere ex integro exhibent textum vulgatae, hi codices nullam merentur considerationem. At alia est ratio, si iidem codices cum paucis dumtaxat codicibus vulgatae congruunt. Deinde ad codices f l saepe accidunt alii veteris latinae testes, v. g. a b c e f f² i q r. Quo plures autem codices aliquam lectionem tuentur, eo minus est probabile hos omnes eodem loco a vulgata pendere. Accedit quod iidem codices frequenter cum f et l in suis lectionibus contra vulgatam concordant. Eo magis supponere licet multas horum codicum lectiones non ex vulgata derivari, sed ab ea esse receptas.

Aliquos autem codices alio modo ordinavimus, cum indoles codicum hoc postulare videretur.

124 ($\epsilon 1211$) ad finem totius classis C ϵ reiecimus, cum saepissime solus ab aliis omnibus discedat. In codicibus Paulini codices 1739 6 424 ϵ 1908, qui maiorem inter se et cum B-A affinitatem habent, immediate post A leguntur, similiter omnes codices Ca ^{3} a 1319-218 ($\delta 180-\delta 300$) ad finem relegantur. Codex W ($\epsilon 014$), qui triplicem saltem formam exhibet, post recensionem aegyptiacam ante codicem D legitur. Praeterea ab initio familiarum damus codices qui integri aut fere integri sunt et ex integro examinati sunt. Alia commoditatis causa mutavimus, ut numeros millenarios ab initio ex parte removeremus. Codices mutili et fragmenta in fine familiarum ponuntur, etiamsi forte aliis codicibus sunt antiquiora. Plura mutare non expediebat, quia forma textus in iisdem codicibus saepe non est constans, et quia aliquos codices nondum licuit denuo examinare.

Ordo codicum idem est qui in catalogo II codicum graecorum (pag. 38*-40*) legitur. *Versiones* quoque certo ordine tradimus, et quae inter se aliquomodo affines sunt, secundum earum affinitatem ordinamus, primo loco latinas, sequuntur syriacae, armenia, georgica. Ultimum locum tenent versiones copticae.

De modo enumerandi codices in apparatu. Bs, Bss, Bsss significat codicem B et eum qui in serie immediate sequitur, vel duos aut tres codices immediate sequentes. Br (id est reliqui) codices omnes, uno fortasse excepto, totius recensionis cuius B est caput. 917 s = codices classis Ca; 1582 c = codices classis C η ; 1 s = codices C η ^a, id est familiae unius tantum huius classis.

Si post litteram vel numerum, e. g. 348, legitur rel., indicatur ab hoc codice omnes, vel fere omnes usque ad finem catalogi nostri simul cum testibus recensionis K in lectione convenire. Ut ex apparatu appareat, quam late aliqua lectio propagata fuerit, quam plurimas classes et familias codicum allegamus, etsi non omnes codices singularum familiarum adscribere possibile sit. Saepius placuissest notare certos codices minusculos, sed propter spatii angustiam eos omisimus.

B-892 significat: omnes codices recensionis aegyptiacae usque ad 892 inclusive, B-235: omnes codices usque ad ultimum codicem familiae C σ et ita porro.

Si testes alicuius lectionis in textum receptae pauciores sunt, plerumque hanc lectionem in apparatu primo loco ponimus cum suis testibus, alteram deinde addimus apposita voce rel., id est alii codices omnes,

Bs
Bss

Br

1s

rel.

qui in nostro catalogo continentur, cum recensione K, e. g. Mt 1, 24 εγερθ. BSC*Z 399 1^r Ep] διεγερθεις rel.

➤ *Omissiones* indicantur signo >, aut non raro signo ˘, quod ponitur post vocem (1 ˘ 2), e. g. Mt 10, 19 λαλησητε 1 ˘ 2 LD 954 k: librarius a voce λαλησητε priore transiliit ad alteram in eodem versu (vel in versu cuius numerus additur) occurrentem (haplographia) omittendo intermedia.

Si *complures* lectiones variantes notantur, distinguuntur virgula, et plerumque illa praecedit quae minore numero testium fulcitur, maxime si secunda a plurimis testimonium habet. Mt 14, 21 ωσει] ως 33 ΔDs 1 1604 al., > W 0106 lat syvp co: testes primo loco allegati habent ως, qui secundo loco leguntur omittunt vocem ωσει vel ως. Si post numerum versūs legitur > nulla voce addita, e. g. Mt 10, 38, testes qui sequuntur omittunt totum versum.

Mc 15, 39 ουτως BSΨLs] κραξας WΘ 565 1542 sys ar gg, + κραξας rel., id est codex W... habent κραξας loco ουτως, reliqui *addunt* hanc vocem post ουτως.

Mt 1, 23 καλεσουσι] -εσεις D... id est καλεσεις, pars prior facile suppletur, et ita in similibus.

Aliter Mt 26, 51 επαταξεν ... και αφ.: verba intermedia punctis indicata nullam continent lectionem variantem, sed sola verba notata, loco παταξας... αφειλεν. Loco punctorum saepe sola virgula ponitur.

L 22, 47 ηγγισ. — αυτον: loco totius incisi quod his verbis includitur, alii testes habent alteram lectionem.

~ ( ) *Inversio* verborum indicatur signo ~.
Testes *parenthesi* () inclusi, cum aliis quoad substantiam convenient, sed in levioribus discrepant. Si in lectione ipsa vox aliqua uncis includitur, non omnes testes eam tradunt.

Aliquoties legitur in apparatu verbum cui non respondeat eadem prorsus forma in textu, e. g. Ap 13, 12 εποιει¹, dum in textu solum legitur ποιει. Sensus est: verbo ποιει quod in textu legitur in aliis testibus respondeat forma εποιει.

Saepius lectioni in textum receptae adduntur in apparatu aliqui tantum testes patristici vel fortasse unicus, aut aliqua tantum versio vel codex, e. g. 1 C 2, 13 πνευματος Mn Cl Ωρ Ef] + αγιου P 104s 88s 623-263 206 rel. Ex testibus qui additionem αγιου habent patet omnes fere codices in catalogo nostro antecedentes i. e. codices recensionis H, familiae Ca¹ et aliquos familiae Ca³ omittere αγιου. Testes patristici allegantur, quia de eorum testimonio non constat nisi explicite laudantur. Idem valet, si agitur de codicibus mutilis. E. g.: L 6, 37

καὶ οὐ¹ Ρ⁴⁵] ἦν Mn Ta ΨWD 348 etc. Pro lectione in textum recepta Ρ⁴⁵ explicite allegatur, quia fragmentum est. Vel: 2 C 10, 10 επιστολαι μεν BS*33 326s H r] ~ I rel. Codex I explicite laudatur, quia est valde mutilus.

Testibus *latinis* (lat vi) in evangeliis saepe additur (-a vel -e vel -a e), quo indicatur omnes testes exceptis his duobus vel uno stare pro lectione notata. Codices *vulgatae* in apparatu graeco rarius notamus. Si vero occurunt, adhibentur abbreviationes apud C. Tischendorf et alios usitatae, am cav dubl fu harl (vel z) tol (cf. catalogum codicum vulgatae p. 42*).

Deinde in apparatu aliquae occurrere solent *abbreviationes*, quae plerumque facile intelleguntur; si e. g. articulus abbreviatur, ex substantivo sequenti nullo negotio suppletur. Nomina aliqua sacra usitatis compendiis scribuntur omissa lineola superposita: Κς Θς Ις Χς Ιηλ Ιλημ πνα.

Reliquum est ut pauca dicamus de *ratione scribendi*. Cum nullus codex aptam rationem tradat neque ullo modo de ipsorum sacrorum auctorum ratione scribendi constet, praesertim cum plerumque amanuensibus usi sint, tenemus generatim orthographiam grammaticorum admittentes tamen quasdam formas hellenisticas, quibus aliae possent addi.

III. DE TEXTU LATINO

Textum *latinum* damus secundum editionem Sixto-Clementinam anni 1592 mutata tamen orthographia et sententiarum versuumque distinctione. A textu tantum recedimus, si agitur de aper-to mendo. In apparatu critico eas potissimum lectiones notavimus quae maioris momenti esse videntur, sive quod textum a Wordsworth-White electum confirmant, sive quod cum vetere latina versione convenient, sive quod relationem cum codicibus graecis manifestant. Omnes lectiones variantes codicum amiatini et fuldensis adnotare non placuit neque licuit, variantes orthographicas codicum raro afferimus, maxime si agitur de constanti ratione scribendi qua codices antiquiores a

vulgata clementina differunt. Praeterea complura omisimus quae frequentius recurrunt; non semper notamus variantes *hic* vel *is* et *ille*, nam iidem codices maxime fluctuant et si codex uno loco scribit *is*, ubi alter habet *ille*, fortasse in sequenti versu contrarium obtinet. Codices in libris, qui a Wordsworth-White iam editi sunt, fere eosdem sequimur, quos angli editores adhibuerunt, paucis tantum codicum signis mutatis.

Omisimus fragmenta Ultraiectensia evangelii Mt et Jo littera U signata, et eadem littera designamus codicem Vaticanum latinum 7223, veteris latinae in evangelio Mt (notum ut h), in aliis vero evangelii vulgatae editionis (saec. 6). S nobis est codex sangallensis 1395 (s. 6 ineuntis) a Turner editus (1931) et a C. H. Lehmann et Albano Dold O. S. B. novis fragmentis auctus.

Codices secundum familias ordinamus, ita ut primo loco ponantur illi qui meliorem formam textus exhibent: amiatinus, fuldensis et affines, cui familiae in evangeliis adnumeramus etiam codicem S, a Turner fortasse nimis aestimatorem. Plerumque textum sat bonum habet, sed non semper primae familiae suffragatur et in ultimis partibus magis lectiones veteris latinae retinuit. Codex U generatim cum familia gallica concordat, sed saepe lectiones optimas habet. In ipsa familia maiorem affinitatem prodit cum codicibus IJG, omnibus autem videtur esse vetustior, uno fortasse excepto J, foroiuliensi, Italiae superioris.

Ab epistula ad Hebraeos deinceps notavimus codices amiatinum, fuldensem, dublinensem (J. Gwynn, The Book of Armagh 1913), harleianum (E. S. Buchanan 1912, quae editio videtur satis accurata esse), bambergensem A I 5, s. 9, qui inter Alcuinos primarium locum obtinet (phototypiae mihi a bibliothecario benigne transmissae sunt), vallicellanum B VI, item codicem Alcuinum. Accedunt saepius sangermanensis (G) s. 9, cavensis s. 9, in epistulis Paulinis codices Vat. Reg. lat. 9, Wirceburgensis Mp. th. f. 12 (L. Stern, Epistolae B. Pauli glosatae, Irisch-latein. Codex der Würzburger Universitätsbibliothek in Lichtdruck, Halle 1910), codex monac. lat. 6229 s. 8, cuius textum examinaverunt G. Schleich S. J. et J. B. Wiedenmann S. J. Idem codicem monacensem lat. 6230 epistularum catholicarum et apocalypses exscripserunt. In apocalypsi praeterea ta-

---

bulis photographicis usi sumus. In epistulis catholicis et apocalypsi accedit codex iuvenianus (Vallicellan. B. 25², s. 8/9).

Codices dublinensem et harleianum inter vulgatae codices adnumeramus, etsi in epistulis Paulinis, et magis in epistulis catholicis et apocalypsi non paucas lectiones veteris latinae praebent.

Selectas lectiones veteris latinae ex quattuor codicibus Wirceburgensibus s. 6-8 dedit G. Schepps (*Die ältesten Evv-Handschriften der Würzburger Universitätsbibl.* 1887). Aliquas notavimus in apparatu signis w¹ w² w³ w⁴, ut attentionem ad hos codices antiquos dirigamus.

Catalogus codicum graecorum I

1. columnna signa nostra, 2. signa sodeniana, 3. quo tempore codices scripti sint, 4. ubi asserventur, 5. quid contineant: e Evv, a Actus + Ep. cath, A Actus soli, p Paulus, r Apocalypsis. Libri qui parenthesi includuntur in apparatu non allegantur. Ubi — legitur, aut totum NT habetur aut Evv, prout in 2. columnna δ aut ε legitur, 6. recensiones.

1	2	3	4	5	6
<i>Codices unciales</i>					
A	δ4	s. 5	London	—	K ^x H
B	δ1	s. 4	Roma Vat.	e a p	H
C	δ3	s. 5	Paris	—	H
D	δ5	s. 6	Cambridge	e A	D
D	α1026	s. 6	Paris	p	C ^a
E	ε55	s. 8	Basel		K ⁱ
E	α1001	s. 6	Oxford	a	D
E	α1027	s. 9	Petersburg	p	C ^a
E	Αν ²	s. 10	Athos	r	An
F	ε86	s. 9	Utrecht		K ⁱ
F	α1029	s. 9	Cambridge	p	C ^a
F	Αν ³	s. 10	Athos	r	An
G	ε87	s. 10	London	—	K ⁱ
G	α1002	s. 7	Petersburg	A	H
G	α1028	s. 9	Dresden	p	C ^a
H	ε88	s. 9	Hamburg	—	K ⁱ
H	α6	s. 9	Modena	A	K
H	α1022	s. 6	Paris, Athos	p	H
I	—	s. 5	Washington	p	H
K	ε71	s. 9	Paris	—	K ^x
K	Απ ^{ρ1}	s. 9	Moskwa	a p	K
L	ε56	s. 8	Paris	—	H
L	α5	s. 9	Roma Angel.	a p	K
M	ε72	s. 9	Paris	—	C ^φ
M	α1031	s. 9	Ld., Hamburg	12 C Hb	H
N	ε19	s. 6	Pet., Patmos	—	C ^π
O	ε21	s. 6	Paris, Mariupol.	Mt	C ^π
P	ε33	s. 6	Wolfenbüttel	—	C ¹
P	α3	s. 9	Petersburg	a p r	CH
Q	ε4	s. 5	Wolfenbüttel	LJ	HC ¹
Q	α1070	s. 8	Roma Vat.	r	K
R	ε22	s. 6	London	L	C ¹
S	δ2	s. 4/5	London	—	H

Catalogus codicum graecorum I

27*

1	2	3	4	5	6
T	ε5	s. 5	Roma Propag.	LJ	H
U	ε90	s. 9/10	Venezia	—	C°
V	ε75	s. 9	Moskwa	—	K¹
W	ε014	s. 5	Washington	—	HC ^a
X	A³	s. 9/10	München	JL(Mc)Mt	CK
X ^b	A⁴	978	München	J(MtL)	K
Y	ε073	s. 9	London	—	K ^x
Z	ε26	s. 5/6	Dublin	Mt	H
Γ	ε70	s. 10	Oxford, Pet.	—	I'
Δ	ε76	s. 9	St. Gallen	—	H
Θ	ε050	s. 9	Tiflis	—	C ^α
Λ+566	ε77	s. 9	Oxford, Pet.	—	K ^r
Ξ	A¹	s. 8	London	L	K
Π	ε73	s. 9	Petersburg	—	K ^x
Σ	ε18	s. 6	Rossano	MtMc	C ^π
Φ	ε17	s. 6	Berat	MtMc	C ^π
Ψ	δ6	s. 8/9	Athos	Mc-Hb	K
Ω	ε61	s. 8	Athos	—	K¹
028(S)	ε1027	949	Roma Vat.	—	K¹
047	ε95	s. 9	Athos	—	C'
048	α1	s. 5	Roma Vat.	a p	H
049	α2	s. 8 9	Athos	a p	CK
054	ε59	s. 8	Roma Vat.	J	H
056	O⁷	s. 9/10	Paris	a p	K
059	ε09	s. 4	Wien	Mc	H
060	ε13	s. 5/6	Berlin	J	H
062	α1038	s. 4/5	Damascus	G	H
064	ε10	s. 6	Kiew	Mt	C'
065	ε1	s. 5	Petersburg	J	H
066	α1000	s. 5	Petersburg	A	D
067	ε2	s. 5	Petersburg	MtMc	C ^a
070	ε6	s. 8	Oxford	LJ	H
074	ε8	s. 5	Sinai	MtMc	C'
076	α1008	s. 5/6	Didlington Hall	a	H
078	ε15	s. 6	Petersburg	MtLJ	H
079	ε16	s. 6	Petersburg	L	C'
081	α1023	s. 6	Petersburg	2 C	H
082	α1024	s. 6	Moskwa	E	H
083	ε31	s. 6	Petersburg	J	H
084	ε24	s. 6	Petersburg	Mt	H
085	ε23	s. 6/7	Petersburg	Mt	H
088	α1021	s. 5	Petersburg	1 C	H
090	ε29	s. 6	Petersburg	MtMc	C'
096	α1004	s. 6	Petersburg	A	H
099	ε47	s. 7	Paris	Mc	H
0106	ε40	s. 7	Pet., Leipzig	Mt	K

1	2	3	4	5	6
0109	ε52	s. 7/8	Berlin	J	H
0112	ε46	s. 7	Sinai	Mc	H
0116	ε58	s. 8/9	Napoli	Mt-L	C ¹
0122	α1030	s. 9	Petersburg	G Hb	C ^a
0124	ε78	s. 9	Paris	LJ	H
0125	ε99	s. 9	Paris	J	H
0130	ε80	s. 9	St. Gallen	Mc L	C ¹
0131	ε81	s. 9	Cambridge	Mc	C ¹
0138	α075	s. 9	Athos	Mt	K
0139	ε1002	s. 10/11	Paris	L	H
0141	C ¹³	s. 10	Paris	J	K
0142	O ⁶	s. 10	München	(a) p	H
0156	α1006	s. 7	Damascus	2 P	H
0162	ε023	s. 4	N. York	J	H
0165	α1011	s. 5/6	Berlin	A	H
0169	α1075	s. 4	Princeton	r	H
0171	—	s. 4	Firenze	L	H
0175	—	s. 4	Firenze	A	H
0177	—	s. 6	Wien	L	H
0178	—	s. 6	Wien	L	H
0179	—	s. 6	Wien	L	H
0188	—	s. 4	Berlin	Mc	C ^a
0189	—	s. 4	Berlin	A	H
0207	—	s. 4	Firenze	r	H

Papyrorum fragmenta

P ¹	ε01	s. 3/4	Philadelphia	Mt	H
P ⁴	ε34	s. 4	Paris	L	H
P ⁵	ε02	s. 3	London	J	H
P ⁸	α8	s. 4	Berlin	A	H
P ¹⁰	α1032	s. 4	Cambr. Mass.	R	H
P ¹³	α1034	s. 4	London	Hb	H
P ¹⁵	α1044	s. 4	Cairo	1 C	H
P ¹⁶	—	s. 4	Cairo	Ph	H
P ¹⁸	α1074	s. 3/4	London	r	H
P ²⁰	α1019	s. 3	Princeton	Ja	H
P ²²	—	s. 3/4	Glasgow	J	H
P ²³	—	s. 4	Urbana	Ja	H
P ²⁴	—	s. 4	Newton	Ap	H
P ²⁵	—	s. 4	Dayton	1 P	H
P ²⁷	—	s. 3	Worcester	R	H
P ²⁸	—	s. 4	Berkeley	J	H
P ²⁹	—	s. 3/4	Oxford	A	H
P ³⁰	—	s. 3/4	Gent	1 2 Th	H
P ³⁷	—	s. 3	Ann Arbor	Mt	C ^a

1	2	3	4	5	6
<i>P</i> 38	—	s. 4	Ann Arbor	A	D
<i>P</i> 39	—	s. 4	Chester Pennsyl.	J	H
<i>P</i> 40	—	s. 5/6	Heidelberg	R	H
<i>P</i> 41	—	s. 5	Wien	A	D
<i>P</i> 45	—	s. 3	London	e A	H-C
<i>P</i> 46	—	s. 3	Ld. Ann Arbor	p	H-C
<i>P</i> 47	—	s. 3	London	r	H
<i>P</i> 48	—	s. 3	Firenze	A	D
<i>P</i> 52	—	s. 2	Manchester	J	H

Codices minusculi

1	δ254	s. 12	Basel	e a p	CηC ^a
1	Av ²⁰	s. 12	Maihingen	r	An ^a
2	α253	s. 13	Basel	a p	C ^b
4	ε371	s. 13	Paris	—	C ⁱ
5	δ453	s. 14	Paris	(e) a p	C ^a
6	δ356	s. 13	Paris	e a p	H
7	ε287	s. 12	Paris	—	C ^φ
13	ε368	s. 13	Paris	—	C ^t
16	ε449	s. 14	Paris	Mt-L	C ^β
17	ε525	s. 15	Paris	—	C ^β
18	δ411	s. 14	Paris	(e a p) r	K
21	ε286	s. 12	Paris	—	C ^a
22	ε288	s. 12	Paris	—	C ^η
27	ε1023	s. 10	Paris	Mt Mc	C ^φ
28	ε168	s. 11	Paris	—	C ^a
33	δ48	s. 9/10	Paris	—	H
35	δ309	s. 11/12	Paris	(e a) p r	C ^b K ^c
36	Aπρ ²⁰	s. 12	Oxford	a	C ^a
38	δ355	s. 13	Paris	(e) a p	C ^a
42	α107	s. 11	Frankfurt O.	(a p) r	K
43	α270	s. 12	Paris	a p	C ^b
60	α1594	s. 15	Cambridge	r	An ^a
61	δ603	s. 16	Dublin	—	K
69	δ505	s. 15	Leicester	—	CAn
71	ε253	s. 11	London	—	C ^φ
81	α162	1044	Ld., Cairo	a p	H
83	ε1218	s. 12	München	e	C ⁱ
88	α205	s. 12	Napoli	a p (r)	C ^a
91	Ο ¹⁴	s. 11	Paris	(a p) r	K ^a
93	α51	s. 10	Paris	a p r	CK
94	Ο ³¹	s. 13	Paris	(a p) r	M
102	α499	1345	Moskwa	(a) p	K
103	Ο ²⁸	s. 11	Moskwa	a p	K
104	α103	1087	London	a p r	HAn

1	3	3	4	5	6
110	α204	s. 12	London	(a p) r	K
115	ε1096	s. 10/11	London	—	C ^ø
118	ε346	s. 13	Oxford	—	C ⁿ
124	ε1211	s. 12	Wien	—	C ^t
131	δ467	s. 14	Roma Vat.	e (a p)	C ⁿ
138	C ^{t24}	s. 12	Roma Vat.	J	K
141	δ408	s. 14	Roma Vat.	e a p r	K
157	ε207	s. 12	Roma Vat.	—	C ^σ
162	ε214	1153	Roma Vat.	L	C ^l
172	α404	s. 15/15	Berlin	(a p) r	PO
174	ε109	1052	Roma Vat.	Mt	C ^t
177	α106	s. 11	München	a p r	C ^a K
179	ε211	s. 12	Roma Angel.	—	C ^ø
180	ε1498	s. 14	Roma Prop.	(e)	—
	α300	s. 13		(a p) r	K
181	α101	s. 11	Roma Vat.	a p	C ^a
	α1578	s. 15		r	An
185	ε410	s. 14	Firenze	—	C ^ø
201	δ403	1359	London	—	K
203	α203	1111	London	a p r	C ^a K
205	δ500	s. 15	Venezia	r	An
206	α365	s. 13	London	a p	C ^b
209	δ457	s. 15	Venezia	e a p	C ⁿ C ^a
	α1581	s. 15		r	An
213	ε129	s. 11	Venezia	—	C ^o
216	α469	1358	London	a p	C ^b
218	δ300	s. 12	Wien	(e) a p r	C ^a K
221	α69	s. 10	Oxford	(a) p	C ^c
226	δ156	s. 11	Escorial	(e) a p	C ^a
229	ε1206	1140	Escorial	—	K ^x
230	ε173	1013	Escorial	—	C ^t
235	ε456	1314	Kopenhagen	—	C ^σ
238	A ^{t45}	s. 11	Moskwa, Dresden	LJ	K
241	δ507	s. 11	Dresden	—	C ^a
242	δ206	s. 12	Moskwa	(e) a p r	C ^b K ^a
245	ε1226	1199	Moskwa	—	C ^σ
249	N ^{t10}	s. 11	Moskwa	J	K
250	O ^{t0}	s. 11	Paris	(a p) r	PO
251	ε192	s. 11	Moskwa	—	C ^l
255	α174	s. 11	Berlin	a p	C ^a
256	α216	s. 11	Paris	a p r	C ^a K
257	α466	s. 14	Berlin	a p	DC ^c
262	ε1020	s. 10	Paris	—	C ^r
263	δ372	s. 13	Paris	(e) a p	C ^a
265	ε285	s. 12	Paris	—	K ^x
267	ε1289	s. 12/13	Paris	—	C ^ø

1	2	3	4	5	6
270	ε291	s. 12	Parls	—	K ^x
273	ε370	s. 12	Paris	Mt-L	C ¹
280	ε294	s. 12	Paris	—	K ^x
291	ε377	s. 13	Paris	—	C ^o
307	A ^{πρ11}	s. 10/11	Paris	a	C ^a
314	O ¹¹	s. 11	Oxford	(a p) r	Ar
317	N ¹³¹	s. 12	Paris	J	K
321	α254	s. 12	London	a p	C ^a
323	α157	s. 11/12	Genève	a p	H
325	α111	s. 11	Oxford	(a p) r	An
326	α257	s. 12	Oxford	a p	H
327	O ³⁶	s. 13	Oxford	a p	K
330	δ259	s. 12	Petersburg	(e a) p	C ^a
336	α500	s. 15	Hamburg	(a) p r	C ^b
337	α205	s. 12/13	Paris	a p r	C ^a K
346	ε226	s. 12	Milano	—	C ^t
348	ε121	1022	Milano	—	C ^β
349	ε413	s. 14	Milano	—	C ^φ
367	δ400	1331	Firenze	(e a p) r	K
368	ε521 α1571	s. 15	Firenze	(e)	—
		r	Firenze	r	K
372	ε600	s. 16	Roma Vat.	—	C ^a
378	α258	s. 13	Oxford	a p	C ^c
383	α353	s. 14	Oxford	a p	DC ^c
386	δ401	s. 14	Roma Vat.	(e a p) r	K
397	C ¹⁰	s. 11/12	Roma Vall.	J	K
398	α189	s. 11	Cambridge	a p	K
399	ε94	s. 9/10	Petersburg	—	C ^a K ¹
421	α259	s. 12	Wien	a p	K
423	N ¹⁶⁰	1556	München	J	K
424 ¹	O ¹²	s. 11	Wien	a p r	HPO
429	α398 α1471	s. 13	Wolfenbüttel	a p	DC ^b
		s. 14	r	r	K
430	N ¹¹¹	s. 11	München	J	K
431	δ263	s. 12	Strassburg	(e) a (p)	C ^a
432	α501	s. 15	Roma Vat.	(a p) r	An
436	α172	s. 11	Roma Vat.	a p	C ^a
440	δ260	s. 12	Cambridge	e a p	C ¹ DC ^b
443	ε270	s. 12	Cambridge	—	C ^o
452	α206	s. 12	Roma Vat.	(a p) r	K
453	A ^{πρ40}	s. 14	Roma Vat.	a	C ^a
456	α52	s. 10	Firenze	(a p) r	K
460	α397	s. 13	Venezia	a p	C ^a

¹ 424^c sunt lectiones secundi correctoris quae ad H accedunt.

1	2	3	4	5	6
461	ε92	s. 9	Petersburg	—	K ⁱ
462	α359	s. 13	Moskwa	a p	C ^a
467	α502	s. 15	Paris	a p (r)	C ^a
468	O ³⁰	s. 13	Paris	(a p) r	An
472	ε1386	s. 13/15	London	—	C ⁱ
473	ε1390	s. 13	London	—	K ^x
476	ε1126	s. 11	London	—	K ⁱ
477	ε350	s. 13	Cambridge	—	C ^β
480	δ462	s. 14	Lond., Metz	e a p	K
482	ε329	s. 13	London	—	K ^x
485	ε247	s. 12	London	—	C ⁱ
489	δ459	s. 14	Cambridge	e a p	K ^x C ^a
495	ε243	s. 12	London	—	C ⁱ
506	δ101	s. 11	Oxford	(e) a p r	C ^c K
517	ε167	s. 11	Oxford	e (a p) r	C ^φ
	α214	s. 12	—	A p	K
522	δ602	1516	Oxford	(e) a p r	C ^b K
536	δ264	s. 12	—	—	D
543	ε257	s. 12	Ann Arbor	—	C ⁱ
544	ε337	s. 13	Ann Arbor	—	C ^a
545	ε511	1430	London	Mt	K ^r
547	δ157	s. 11	London	(e) a p	C ^a
565	ε93	s. 9/10	Petersburg	—	C ^a
566	cf. Λ	—	—	—	—
579	ε376	s. 13	Paris	(Mt)Mc-J	H
598	Av ³¹	s. 15	Venezia	r	An
610	Aπρ ²¹	s. 12	Paris	a	C ^a
614	α364	s. 13	Milano	a p	DC ^c
616	α503	s. 15	Milano	a p r	C ^c PO
617	O ¹³	s. 12/13	Venezia	r	Ar
623	α173	s. 11	Roma Vat.	a p	C ^a
635	α161	s. 11	Napoli	(a) p	C ^b
639	α169	s. 11	Oxford	a p	C ^c
642	α552	s. 15	London	a p	C ^a
655	ε177	s. 11	Berlin	—	K ⁱ
659	ε1216	s. 12	Berlin	—	C ^φ
660	ε178	s. 11	Berlin	—	C ⁱ
661	ε179	s. 11	Berlin	—	K ⁱ
664	δ502	s. 15	Zittau	(e a p) r	Ar
692	ε1284	s. 12	London	Mc(MtLJ)	C ^φ
699	δ104	s. 11	London	(e a p) r	K
700	ε133	s. 11	London	—	C ^a
713	ε351	s. 13	Wisbech	—	C ^σ
716	ε448	s. 14	London	L	C ⁱ
726	ε384	s. 13	Bruxelles	—	K ^x
743	Av ⁴³	s. 14	Paris	r	An

1	2	3	4	5	6
757	δ304	s. 13	Athenae	(e a p) r	An
783	ε462	s. 14	Athenae	—	K ^x
788	ε1033	s. 10	Athenae	—	C ^t
792	α1575	s. 15	Athenae	r	C ^t
794	δ454	s. 14	Athenae	(e) a p	C ^a
808	δ203	s. 12	Athenae	(e) a p r	C ^a K
821	C ^t 60	s. 16	Madrid	J	K
823	δ368	s. 13	Berlin	(e a) p	C ^b
824	δ404	s. 14	Grottaferrata	(e a p) r	An
826	ε218	s. 12	Grottaferrata	—	C ^t
827	ε309	s. 13	Grottaferrata	(Mt LJ)Mc	C ^ø
828	ε219	s. 12	Grottaferrata	—	C ^t
850	K ^t 20	s. 12	Roma Vat.	J	H
869	C ^t 21	s. 12	Roma Vat.	J	K
872	ε203	s. 12	Roma Vat.	—	C ^η
876	α356	s. 13	Ann Arbor	(a) p	C ^c
892	ε1016	s. 10	London	—	H
913	α470	s. 14	London	a p	DC ^c
915	α382	s. 13	Escorial	a p	C ^a
917	α264	s. 12	Escorial	a p	C ^a
919	α113	s. 11	Escorial	a (r)	C ^a
920	α55	s. 11	Escorial	a p r	C ^a K
927	δ251	s. 12	Athos	(e) a p	C ^a
935	δ361	s. 12	Athos	(e a p) r	K
941	δ369	s. 13	Athos	(e a) p	C ^b
945	δ362	s. 13	Athos	e (a p)	C ^ø
954	ε1454	s. 14	Athos	—	C ^ø
983	ε3017	s. 13	Athos	—	C ^t
986	δ508	s. 15	Athos	(e a p) r	An
990	ε1260	s. 12	Athos	—	C ^ø
994	C ^t 33	s. 10	Athos	J	K
998	ε1385	s. 13	Athos	—	C ^t
999	δ353	s. 13	Athos	(e a) p	C ^a
1006	ε1156 α1174	s. 11	Athos	(e) r	M
1010		s. 12	Athos	—	C ^ø
1012	ε1132	s. 11	Athos	—	C ^ø
1038	ε1493	s. 14	Athos	Mc L	C ^t
1047	ε1354	s. 13	Athos	Mc L	C ^t
1071	ε1279	s. 12	Athos	—	C ^ø
1072	δ406	s. 14	Athos	(e a p) r	An
1082	ε3015	s. 13	Athos	L	C ^ø
1093	ε1443	s. 14	Athos	—	C ^t
094	δ307	s. 13	Athos	(e a p) r	Ar
099	α368	s. 13	Athos	a p	C ^b
108	α370	s. 13	Athos	a p	DC ^c

1	2	3	4	5	6
1149	δ370	s. 13	Chalki	(e a) p	C ^b
1170	ε541	s. 15	Patmos	J	C ⁱ
1175	α74	s. 10	Patmos	—	H
1187	ε1083	s. 12	Sinai	—	K ^r
1188	ε1114	s. 12	Sinai	(Mt-L) J	C ^φ
1194	ε1094	s. 12	Sinai	—	C ^φ
1200	ε1250	s. 12	Sinai	—	K ^x
1207	ε1098	s. 10	Sinai	(Mt Mc) LJ	C ^φ
1216	ε1043	s. 11	Sinai	—	C ^β
1219	ε1121	s. 11	Sinai	—	K ^x
1223	ε1091	s. 11	Sinai	—	C ^φ
1229	ε1317	s. 13	Sinai	L	C ⁱ
1241	δ371	s. 12	Sinai	e (a p)	K
1242	δ469	s. 13	Sinai	(e a p) J	C ⁱ
1245	α158	s. 12	Sinai	a p	DC ^c
1279	ε1178	s. 11/12	London	—	C ^β
1293	ε190	s. 11	Paris	—	C ^φ
1295	ε96	s. 10	Paris	—	C ⁱ
1311	α170	s. 11	Berlin	a p	C ^a
1319	δ180	s. 11	Ierusalem	(e) a p	C ^a
1321	ε1110	s. 11	Ierusalem	J	C ^o
1342	ε1311	s. 13	Ierusalem	(e) Mc	C ^a
1346	ε1089	s. 10	Ierusalem	—	K ^x
1354	δ470	s. 14	Ierusalem	e (a p)	K ^x
1355	ε1246	s. 12	Ierusalem	—	C ⁱ
1365	ε381	s. 13	Ierusalem	Mt	C ⁱ
1375	ε1225	s. 12	Moskwa	—	K ^x
1391	ε1413	s. 14	Athos	Mt Mc	C ^φ
1396	ε1416	s. 14	Athos	Mt L	C ⁱ
1402	ε1333	s. 13	Athos	Mt Mc	C ^φ
1424	δ30	s. 9	Kosinitza	e (a p)	C ^φ
1515	ε1442	s. 14	Athos	Mt Mc	C ⁱ
1518	α551	s. 15	Istambul	a p	DC ^c
1522	α464	s. 14	Istambul	a (p)	C ^a
1525	α361	s. 13	Berlin	a (p)	C ^a
1542	ε1337	s. 13	Athos	Mc L	C ^a
1555	ε1341	s. 13	Athos	—	K ^r
1573	δ398	s. 13	Athos	e (a p)	K ^r
1574	ε551	s. 15	Athos	—	C ^o
1579	ε1349	s. 13	Athos	—	C ^β
1582	ε183	s. 11	Athos	—	C ⁿ
1588	ε1435	s. 14	Athos	Mt Mc	C ^β
1604	ε1353	s. 13	Athos	Mt L	C ⁱ
1606	ε1441	s. 14	Athos	Mt L	C ^φ
1610	α468	s. 14	Athenae	a p	C ^c
1611	α208	s. 12	Athenae	a p (r)	DC ^c

Catalogus codicum graecorum I 35*

1	2	3	4	5	6
1654	ε1468	s. 14	Athos	—	C ^a
1675	ε1444	s. 14	Athos	—	C ^φ
1678	Αν ⁴⁰²	s. 15/16	Athos	r	O
1689	ε1054	s. 10	Serres	—	C ^t
1704	—	s. 16	Athos	r	K ^c
1728	α301	s. 13	Athos	a p r	K
1732	α405	1385	Athos	(a p) r	An
1734	α105	s. 11	Athos	(a p) r	K
1738	α164	s. 11	Athos	(a) p	C ^a
1739	α78	s. 10	Athos	a p	HD
1758	α396	s. 13	Lesbos	a p	C ^b
1765	α486	s. 14	London	a p	DC ^b
1778	Ο ⁴¹	s. 14/15	Saloniki	r	O
1820	K ¹⁵⁰	s. 16	Roma Vat.	J	H
1827	α367	s. 13	Athenae	a p	C ^a
1828	α202	s. 13	Athenae	a p r	C ^a PO
1829	α1100	s. 11	Athenae	a	C ^a
1831	α472	s. 14	Athenae	a p	DC ^b
1835	α56	s. 10	Madrid Escor	a p r	C ^a K
1836	α65	s. 10	Grottaferrata	a p	C ^a
1837	α192	s. 11	Grottaferrata	a p	C ^a
1838	α175	s. 11	Grottaferrata	a p	C ^a
1841	α47	s. 9/10	Lesbos	(a p) r	K ^c
1845	α64	s. 10	Roma Vat.	a p	C ^a
1849	α110	s. 11	Venezia	(a p) r	K
1852	α114	s. 11	Uppsala	a p (r)	HC ^c
1854	α115	s. 11	Athos	(a p) r	M
1859	α402	s. 14	Athos	(a) r	K ^c
1862	Ο ²¹	s. 9	Athos	(a p) r	PO
1867	α154	s. 11	Cairo	(a) p	C ^c
1872	α209	s. 12	Chalki	(a) p (r)	C ^b
1873	α252	s. 12	Saloniki	a p	C ^a
1874	α7	s. 10	Sinai	a (p)	C ^a
1876	α504	s. 15	Sinai	(a p) r	An
1891	α62	s. 10	Ierusalem	a p	DC ^b
1893	α117	s. 11	Ierusalem	(a p) r	K
1898	α70	s. 10	Athenae	a p	C ^a
1908	Οπ ¹⁰³	s. 11	Oxford	p	H
1912	α1066	s. 11	Napoli	p	C ^a
1913	Θπ ³²	s. 13	Leipzig	p	K
1934	Ο ¹⁵	s. 12	Paris	(p) r	Ar
1955	α119	s. 11	Ierusalem	(p) r	K
1957	α1574	s. 15	Roma Vat.	r	An
2005	α1436	s. 14	Escorial	p	C ^c
2014	Αν ⁵¹	s. 15	Roma Vall.	r	An
2015	α1580	s. 15	Oxford	r	An

1	2	3	4	5	6
2016	α1579	s. 15	London	r	Ar
2017	α1582	s. 15	Dresden	r	Ar
2018	Av ⁴⁶	s. 13	Wien	r	PO
2020	α1573	s. 14/15	Roma Vat.	r	M
2023	Av ⁵⁶	s. 13/14	Moskwa	r	An
2025	α1592	s. 15	Paris	r	K
2026	Av ⁵⁰¹	s. 15	Paris	r	An
2027	α1374	s. 13	Paris	r	K
2028	Av ⁵⁴	1422	Paris	r	An
2029	Av ⁶⁶	s. 16	Paris	r	An
2030	α1272	s. 12	Moskwa	r	An
2031	Av ⁴¹	s. 14	Roma Vat.	r	An
2033	Av ⁶⁰	s. 15/16	Roma Vat.	r	An
2036	Av ⁴⁰	s. 14	Roma Vat.	r	An
2037	Av ⁴⁵	s. 13/14	München	r	An
2038	Av ⁶⁰⁰	s. 16	München	r	An
2039	α1271	s. 13	Dresden	r	K
2040	Aq ¹¹	s. 11/12	London	r	K ^c
2041	α1475	s. 14	London	r	An
2042	Av ⁴⁰⁰	s. 14	Napoli	r	An
2043	Av ⁵⁷	s. 15	Petersburg	r	An
2044	Av ^{6 1}	1560	Wien	r	An
2045	Av ⁵⁵	s. 14/15	Wien	r	An
2047	Av ⁶⁷	s. 16	Paris	r	An
2048	α1172	s. 11	Paris	r	K
2050	α1273	1107	Escorial	r	M
2051	Av ⁶⁸	s. 16	Madrid	r	An
2053	O ^{α31}	s. 12	Messina	r	O
2054	Av ⁵⁰⁰	s.. 15	Modena	r	An
2055	Av ⁵³	s. 15	Modena	r	An
2056	Av ⁴⁹	s. 15	Roma Angel.	r	An
2057	α1576	s. 14/15	Roma Angel.	r	An
2058	O ^{α40}	s. 14	Roma Chigi	r	O
2059	Av ¹⁰	s. 11	Roma Vat.	r	An
2060	Av ⁴²	1331	Roma Vat.	r	An
2061	α1588	s. 15	Roma Vat.	r	An
2062	O ^{α30}	s. 13	Roma Vat.	r	O
2064	Av ⁶²	s. 16	Roma Vat.	r	An
2065	Av ⁵⁰³	s. 15	Roma Vat.	r	An
2067	Av ⁵²	s. 15	Roma Vat.	r	An
2070	Av ⁴⁰³	s. 15	Athos	r	Ar
2073	Av ⁴⁷	s. 14	Athos	r	An
2074	Av ¹	s. 11	Athos	r	An
2075	Av ⁴⁸	s. 15	Athos	r	Ar
2076	α1570	s. 16	Athos	r	K ^c
2079	α1573	s. 12	Athos	r	K

Catalogus codicum graecorum I 37*

1	2	3	4	5	6
2080	α406	s. 14	Patmos	(a p) r	O
2081	Av ²¹	s. 12	Patmos	(a p) r	An
2082	α1682	s. 15/16	Dresden	r	An
2127	δ202	s. 12	Palermo	(e) a p	C ^a
2138	α116	1072	Moskwa	a p (r)	DC ^c
2143	α184	s. 11	Petersburg	a p	C ^a
2145	ε1222	s. 12	Petersburg	e	C ^o
2147	δ299	s. 12	Petersburg	(e) a p	DC ^c
2180	α394	s. 13	Petersburg	a (p)	C ^a
2186	Av ²³	s. 12	Athos	r	An
2193	ε1131	1018	Athos	(Mt)Mc-J	C ⁿ
2200	δ414	s. 14	Elasson	(e a p) r	K
2256	α1577	s. 15	Athos	r	K ^c
2259	Av ¹²	s. 12	Athos	r	An
2286	Av ²²	s. 14	Athos	r	Ar
2293	α171	s. 11	Paris	a p	DC ^b
2302	—	s. 14/15	Ierusalem	r	An
2305	—	s. 13	Athos	r	Ar
2329	α1073	s. 10	Meteora	r	M
2344	—	s. 11	Paris	(a p) r	H
2349	—	s. 11	New York	r	M
2351	α1072	s. 10	Meteora	r	M
2430	—	s. 12	Roma Inst. B.	(e) Mc	C ⁱ
l961	—	s. 9	Paris	—	—
l1566	—	s. 9	Freiburg i. Br.	—	—
l1596	—	s. 5	Wien	—	H

CATALOGUS II

Codices secundum ordinem apparatus*Codices Evangeliorum*

- H** BSCΨ(Mc-J) Z(Mt) 33 L 892 579(Mc-J) Δ 1241 T(LJ)
 054(J) 059(Mc) 060(J) 065(J) 070(LJ) 078(MtLJ)
 083(J) 084(Mt) 085(Mt) 099(Mc) 0112(Mc) 0124(LJ)
 0125(J) 0139(L) 0162(J) 0177(L) 0178(L) 0179(L)
 /1596 *P^{1.4.5.22.39.45}* | W(MtLJ) |
- D** D vl syv syh^m |
- C_a** W(Mc) Θ 700 372(Mt-L) 565 28 399(Mt) 21 544 1542
 (McL)-1654(Mc) 1342(Mc) 067(MtMc) 0188(Mc) *P³⁷* |
- C_{η^a}** 1 1582 2193(Mc-J) | η^b 872(Mc) 22 118 209 131(McL)
- C_ι** 13 788 69 174(Mt) | 1689 983 | 826 543 346 230
 828 | 124 |
- C_{φ^a}** 1424 517 1675 954 349 1188(J) | φ^b 7 267 659 1606
 (MtL) 1402(MtMc) 1391(MtMc) 115 179-827-1082 (Mc)
 185(J) | φ^c 1293 1010-1223 945 1207(LJ) 990 | φ^r M
 1194 27(MtMc) 71 692(Mc) |
- C_{β^a}** 348 1279 477 | β^b 1216 1579 16 1588(MtMc) |
- C^o** UX 213 1071 2145 1579 443 1321(J) |
- C^π** Σ(MtMc) Φ(MtMc) N O(Mt) |
- C^σ** 157 713 1012 245 291 235(J) |
- C^ι** Γ 047 1295 273 4 998 472 1515(MtMc) 1093 1604 1355
 1396 1047-1038(McL) 660 251 2430 1229(L) 716(L)
 485 440 162 1170(MtJ) 495(Mc) 1242(J) PQ(LJ)R(L)
 064(Mt) 074(MtMc) 079(L) 090(MtMc) 0106(Mt)
 0116(Mt-L) 0130(McL) 0131(Mc) (0138Mt) |
- K_{κ^a}** A KΠY 1346 1219 265 489 | κ^b 270 1375 1200 726 |
 κ^c 280 229 482 473 1354 |
- K^r** Λ 1187 262 1573 1555 545(Mt) |
- Kⁱ** V 461 Ω 399 028 655 661 476 | K Ε(L)X^b | Kⁱ EFGH |

II. Catalogus sec. ordinem apparatus 39*

Comment. in J Cyrilus 850 1820 | C (anonym.) 397 0141
869 138 904 821 | Nicetas 249 430 317 743 423 |

Codices Actuum

H BSCAΨ 33 104 326 81 1175 048 076 096 0165 0175
G P^{8.45} |
D DE P^{38.41.48} 1. 1611 1108 2138 1518 1245 | 614 2147
383 257 913 1765 255 378
2. 1891 242 522 206 1758 1831 429 536 491 |
1739 2298 323 440 216 066
vl syv(Ef) sa Iq Lcf Ambst Aug |
Ca¹ 917 1874 1898 181 88 915 1829 431 307 36 610 453 |
a² 623 5 1827 1838 467 1873 927 489 2143 |
a³ 920 1835 1845 919 226 547 241 1319 256 38 1311 436
1837 808 642 218 1 209 460 337 69 794 1525 1522 |
K LPH |

Codices Paulini

H P⁴⁶ BSCA 1739 6 424^c 1908 33 PΨ 104 326 1175 81
1852(R) HIM(1 2 CHb) 048 062(G) 081(2 C) 082(E)
088(1C) 0142 P^{10.13.15.40.} |
Ca¹ D(E)G(F) 917 1836 1898 181 88 915 1912 |
a² 623 5 1827 1838 467 1873 927 489 2143 |
a³ 920 1835 1845 919 226 547 241 1 460 337 177 1738
321 319 69 462 794 330 999 1319 2127 256 263 38
1311 436 1837 255 642 218 |
Cb¹ 206 429 1831 1758 242 1891 522 2 635 941 1099 |
b² 440 216 323 2298 1872 1149 491 823 35 336 43 |
Cc¹ 1518 1611 1108 2138 1245 2005 |
c² 257 383 913 378 1610 506 203 221 639 1867 876 385
2147 |
K KL |

Epistulae catholicae

H BSCA 323 1739 2298 424^c 33 PΨ 104 326 1175 81
048 056 0142 0156(2 P) P^{20.23} |

Ca¹ 917 1874 1829 1836 1898 181 88 915 431 307 36 610 453 |
a² 623 5 1827 1838 467 1873 927 489 2143 |
a³ 920 1835 1845 919 226 547 241 1 209 460 337 1738
 69 794 1525 1522 1319 256 38 1311 436 1837 808
 642 218 321 384 |
Cb 206 1758 429 1831 242 1891 522 440 216 |
Cc¹ 1518 1611 1108 2138 1245 1852 |
c² 614 383 2147 913 1765 255 378 |
K KL 42 398 |

Apocalypsis

H CA S 2344 *P⁴⁷⁻¹⁸⁻²⁴* 0169 0207 |
M P 2329 2351 219¹ 69 1611 1854 94 250 792 808 141
 632 | 180 337 177 | 385 429 522 2349 |
O 253 220 280 1678 1778 258 262 |
An **a¹** 598 238 260 2286 2302 257 226 265 |
a² 1 2186 259 281 181 |
a³ E 231 256 | 35 273 | 209 205 245 |
a⁴ 236 214 215 243 282 1876 247 274 242 1732 237 230 |
a⁵ 228 229 233 244 254 283 |
a⁶ 267 251 255 264 743 |
a⁷ 432 223 1957 241 824 757 261 986 1072 60 |
b 104 459 680 922 | 336 1918 628 582 620 |
PO 250 424 218 172 1862 616 1828 |
c 325 42 367 517 468 456 1626 |
K^c 920 227 2256 1859 | 498 2304 | 240 1841 1006 276 |
Ar 91 125 1934 617 314 216 217 664 275 1094 270 | 2305 |
K Q 218 224 239 1852 256 279 | 110 627 248 | 221 452
 467 203 935 1734 | 225 386 368 201 |

¹ In apparatu Apocalypseos scribitur 219 loco 2019 et ita porro.

Codices veteris versionis latinae

Evangelia

a vercellensis s. 4
a² curiensis s. 5/6, L
b veronensis s. 4/5

- c colbertinus s. 12, Paris
d textus lat D
e palatinus s. 4/5, Trento
f brixianus s. 6, Brescia
ff¹ corbeiensis I s. 11, Mt, Petersburg
ff² corb. II s. 5 Paris
g¹ sangermanensis I s. 7, Mt, Paris
g² sangerm. II s. 10, Paris
h claromontanus s. 5, Mt, Roma Vat.
i vindobonensis s. 7, LMc, Napoli
j sarzanensis s. 6, J, Sarezzano
k bobiensis s. 4/5, McMt, Torino
l rehdigeranus s. 8 Breslau
m Speculum s. 8/9 Roma Sessor.
n sangallensis s. 5/6 (o), MtMcJ, St. Gallen
p sangall. s. 7/8, J, St. Gallen
q monacensis s. 7 München
r¹ usserianus I s. 6/7 Dublin
r² usserianus II s. 9, Mt, Dublin
s ambrosianus s. 7/8, L, Milano
t bernensis s. 5/6, Mc, Bern
tpl teplensis s. 15, Tepl
w¹ wirceburg. s. 7, Würzburg
w² wirc. s. 6/7, Würzburg
w³ wirc. s. 7/8, Würzburg
w⁴ wirc. s. 8, Würzburg
z aureus s. 8, Stockholm

Actus et epistulae catholicae

- d m cf. Evv.
e textus lat cod. E Actuum s. 6, Oxf.
ff corbeiens. s. 10, Petersburg
g gigas s. 13 Stockholm
h floriacensis s. 6/7, Paris
p perpinianus s. 13, Paris
q monac. s. 6, 1 2 P 1 J, München
r s. 7/8, A, Schlettstadt
r fragm. frising. s. 7, cath, München

s bobiensis s. 5/6, Napoli
 t liber comicus tolet. s. 11, Paris
 tpl teplensis s. 15
 w wernigerode s. 15

Epistulae paulinae

d e f g textus latinus codd. DEFG
 m cf. supra
 r fragm. frising. s. 7, München, Göttweig
 t liber com. tol. s. 11, Paris
 w guelferbytanus s. 6, Wolfenbüttel

Apocalypsis

g gigas s. 13, Stockholm
 h floriac. s. 6/7, Paris
 m Speculum s. 8/9 Roma Sessor.
 t liber comicus tolet. s. 11 Paris

Codices Vulgatae

A	am(iatinus)	s. 7/8	Firenze
B	bigotianus e	s. 8/9	Paris
B	bambergensis a p r	s. 9	Bamberg
Be	beneventanus e	s. 8	London
C	cav(ensis)	s. 9	La Cava
D	dubl(inensis)	s. 8/9	Dublin
E	egertonensis e	s. 8/9	London
Ep	epternacensis e	s. 9	Paris
F	fu(ldensis)	s. 6	Fulda
G	sangermanensis Mc-J	s. 9	Paris
H	hubertianus	s. 9/10	London
He	herefordensis	s. 8/9	Hereford
I	ingolstadiensis e	s. 7	München
J	foroiuliensis e	s. 6/7	Cividale
J	iuv(enianus) a r	s. 8/9	Roma Vall.
K	karolinus	s. 9	London

L	lichfeldensis Mt-L 3	s. 7/8	Lichfield
M	mediolanensis e	s. 6	Milano
M	monacensis a r	s. 9	München
M	monacensis p	s. 8	München
Ma	martini-turonensis e	s. 8	Tours
O	ox(oniensis) e	s. 7	Oxford
O	seldenianus a	s. 7/8	Oxford
P	perusinus L	s. 6	Perugia
Q	kenanensis e	s. 7/8	Dublin
R	rushworthianus e	s. 8/9	Oxford
R	de ros(as) (e) a (pr)	s. 10	Paris
R	reginae Sueciae p	s. 8	Roma Vat.
S	sangallensis e	s. 6	St. Gallen
S	sangallensis a	s. 8	St. Gallen
St	stonyhurstensis J	s. 7	Stonyhurst
T	tol(etanus)	s. 8	Madrid
Th	theodulfianus	s. 9	Paris
U	claromontanus Mc-J	s. 6	Roma Vat.
U	ulmensis a p (r)	s. 9	London
V	vallicellanus	s. 9	Roma
W	Wilhelmi	1245	London
Wi	wircebburgensis p	s. 8/9	Würzburg
X	cantabrigiensis e	s. 7	Cambridge
Y	lindisfarnensis e	s. 8	London
Z	harl(eianus) e	s. 6/7	London
Z	harl(eianus) p-r	s. 8	London
gat	gatianus e	s. 8/9	Paris

In apparatu codices hoc ordine leguntur:

- Evangelia:* 1. SAYFH* MPOX^e ZEP* St familia italica
 2. BBELJUGMA familia gallica
 3. DELQRHe familia insularis hibernica.
 4. KV codices Alcuini.
 5. H^eTh codices Theodulfiani.
 6. CT codices hispanici.

Codex W a. 1245 allegatur non solum quia textum aetatis scholasticae exhibet, sed etiam quia eius lectio-nes in vulgata Clementina frequenter recurrent.

Actus: 1. GCAFD Codices sunt variarum regio-
num et saepius in varias partes abeunt.

2. IMSUTO 3. KBVR Th 4. W

Paulus: 1. AFDGHL MORUWiZ
2. CT 3. Th KBV

Epistulae catholicae: 1. AFDGHJMZ 2. CTBV

Apocalypsis: 1. AFDGJMZ 2. C 3. BV

Cum hunc ordinem teneamus, dubium esse non pot-
est, si legitur Sss, vel S-Z, S-R. In evangeliis, ubi
numerus maior codicum habetur, Sr significat familiam
primam, Br familiam secundam. In aliis libris vero
plerumque omnes codices sequentes.

Scriptores

Ad Adamantius c. 300	Cy Cyrus Alex. † 444
adNov(ationum) c. 255	Cy ⁱ Cyrus Hieros. † 386
Af Aphraates † 367	Cyr Cyrillonas c. 400
Afa Afr. armenus	Dam Jo. Damasc. c. 740
Ag Agathangelus c. 450	Did Didymus † c. 395
Amb Ambrosius † 397	Didasc(alia) Apostol. c. 250
Ambst Ambrosiaster c. 360	Diod Diodorus Tars. † 394
Amm(onius Alex.) s. 3	Dion Dionysius Alex. † 264
Ap Apriugius c. 540	Ef Ephraem † 373
Arist Aristides c. 130	Eφ Opera graeca
Ath Athanasius † 373	Ep Epiphanius † 403
Aug Augustinus † 430	Ep Apost. Epistula Apos- tolorum c. 140
Bars Dionysius bar Salibi † 1171	Eug(enius Carth.) 484
Bas Basilius † 379	Eus Eusebius C. † c. 340
Beatus c. 776	Eus ^s Theoph. syriaca
Can(ones) Ap(ostol.) c. 400	Euth Euthalius c. 350
Cass Cassiodorus † c. 570	Ev. Eb(ionitarum) c. 150
Cl Clemens Alex. † c. 210	Ev. Hebr. Evang. sec. He- braeos c. 100
Cl ^h Clem. homiliae c. 300	Ev. Naz(araeorum) c. 100
Cl ^r Clemens Rom. c. 95	Fulg(entius) Rusp. † 533
Cyp Cyprianus † 258	

- Fil Filastrius † c. 390
 Genn Gennadius C. † 471
 Heg Hegesippus c. 165
 Her Heracleon c. 160
 Hier Hieronymus † 420
 Hil Hilarius † 366
 Hila(rius Arelat.) c. 440
 Hipp Hippolytus † 235
 Iq Irenaeus † c. 202
 Ir Iren. latine
Ir Iren. lat. contra Iq
 Iust Iustinus † c. 165
 Juv Iuvencus c. 330
 Laz(arus) Pharpensis c. 500
 Lcf Lucifer Calarit. † c. 370
 LG Liber graduum (syr)
     c. 320
 Max Maximus Taur. c. 465
 Mel(etius Ant.) † 381
 Meth Methodius † 311
 Mn Marcion c. 145
 Na Gregor Naz. † 390
 Naass Naasseni c. 150
 Nic Niceta Remes. c. 375
 Nov Novatianus c. 250
 Ny Gregor Nyss. † 395
 Oec Oecumenius c. 550
 OI Opus imperfectum in
     Mt c. 400
 Opt Optatus Milevit. c. 370
 Qq Or Origenes † c. 254
 Pac Pacianus † c. 390
 Pel Pelagius c. 410
 Pol Polycarpus c. 110
 Pr Primasius † c. 565
 Prisc Priscillianus † 386
 Ps.Aug Pseudo-Augustin.
 Ptol Ptolemaeus c. 160
- Rebapt Liber de rebaptis-
 mate c. 250
 Ruf Rufinus † 410
 Sar Sarapion † c. 360
 Sed Sedulius c. 430
 Sev Severianus Gab. † 408
 Sing de Singularitate Cler.
     c. 270
 SiSi de montibus Sina et
     Sion c. 250
 Socr Socrates c. 440
 Ta Tatianus arab. c. 170
 Ta^t arab. et Ta^e (Ef)
 Taⁱ italice
 Ta^v venetus
 Ta^t toscanus
 Ta^f fuldensis
 Taⁿ neerland.
 Ta^l cod. leodiens.
 Ta^s cod. stuttgart.
 Ta³ arab. ital. neerl.
 Ta⁴ Ta³ + Ta^e
 Tert Tertullianus † c. 220
 Thd Theodorus Mops. † 428
 Thdot Theodotus c. 150
 Thdt Theodoreetus † 458
 Theoph(ilus) Ant. c. 180
 Tit Titus Bostrenus c. 363
 Ty Tyconius c. 375
 Val(entinus -tiniani) c. 150
 Var c. Varimadum c. 380
 VictV Victor Vitensis 486
 Vict Victorinus c. 300
 Vig Vigilius Taps. c. 486
 Voc. gent. de vocatione
     omnium gentium c. 450
 Xq Chrysostomus † 407
 Zeno (Veronensis) † c. 375

Signa et Abbreviationes

- D* prima manus, D^p manus posterior
 D^c correctores
 B^r tota recensio H (aegyptiaca)
 C_η^r tota familia C_η
 1^s sola classis C_η^a
 B-545: omnes codices a B usque ad finem r, uno alteroque forte excepto, Bs; B et sequens, Bss: B et *duo* seq.
 348 rel.: omnes codices a 348 qui enumerari solent
 + addit, addunt
 1° 2 omissio ex haplographia
 > omittit, omittunt
 ~ ordinem invertunt
 pr. praemittit,-tunt; *inc.* incipit versus
 al. alii
 rel. reliqui
 pl. plerique
 m. multi
 v1 vetus latina
 vg vulgata
 lat versiones latinae
 sy vers. syriacae, in a et p sy significat syp et syh
 syc syrus curetonianus
 sys syrus sinaiticus
 syv syra vetus, syc et sys
 syp syra pešitta
 syi syropalaestinensis
 syh syra harclensis
 syh* eiusdem lectio, si in margine alia lectio
 syh^m lectio marginalis
 syh^t lectio in textu asterisco notata
 syf textus a J. Gwynn editus in Ap et epistulis cath.
 minoribus
 sy³ = syvph
 sy⁴ = syvpih

- ar versio armena, ar^v armenia vetus
 ar^m cod. mosquensis
 ar^e cod. Etschmiantzin 229
 gg versio georgica
 sa versio sahidica
 bo versio bohairica
 co versiones copticae sa et bo
 ach vers. subachmimica, in J sa^t est sa + ach, similiter
     bo^t co^t.
 vg^l syi^l etc. lectio non ab omnibus codicibus tradita
 D'F'G' si in his codd. graeco-latinis solus textus grae-
     cus lectionem testatur.
 g^l est una ex versionibus *latinis* codicis paulini G.
 Tert^l Tert si non semper eadem lectio
 Hier^e si Hier loquitur de codicibus qui hanc lectionem
     ~ tradunt.
codd. in apparatu latino, si omnes codices qui in ap-
     paratu allegari solent a textu clementino recedunt.
 O' = LXX, additur locis parallelis VT^l, si allegatio ad
     versionem graecam magis quam ad textum hebrai-
     cum accedit, e. g. Hb 8, 2.
 ' in textu indicat initium versiculi, si interpunctio est
     aliquomodo incerta aut nulla.

Libri sacri

Gn Ex Lv Nu Dt Jos Jdc Ru 1 2 Sm 3 4 Rg 1 2 Par
 Esd Neh Tob Jdt Est Job Ps Pr Eccl Ct Sap Sir Is
 Jr Lam Bar Ez Dn Os Jl Am Abd Jon Mi Na Hab
 So Agg Zch Ma 1 2 Mach
 Mt Mc L J A R 1 2 C G E Ph C 1 2 Th 1 2 T Tt
 Phm Hb Ja 1 2 P 1 2 3 J Jud Ap

Codices secundum ordinem apparatus

de numeris et signis cfr. pag. 38*-47*

Codices Evangeliorum

- H** BSCΨ(*Mc-J*) Z(*Mt*) 33 L 892 579(*Mc-J*) Δ 1241
T(*LJ*) 054(*J*) 059(*Mc*) 060(*J*) 065(*J*) 070(*LJ*) 078
(*MtLJ*) 083(*J*) 084(*Mt*) 085(*Mt*) 099(*Mc*) 0112(*Mc*)
0124(*LJ*) 0125(*J*) 0139(*L*) 0162(*J*) 0177(*L*) 0178(*L*)
0179(*L*) 11596 *P*1.4.5.22.28.39.45.52 | W(*MtLJ*) |
- D** D v1 syv sylm (*P*25) |
- Ca** W(*Mc*) Θ 700 372 (*Mt-L*) 565 28 399 (*Mt*) 21 544 1542
(*McL*)-1654(*Mc*) 1342(*Mc*) 067(*MtMc*) 0188(*Mc*) *P*37 |
- Cη*** 1 1582 2193(*Mc-J*) | η^b 872(*Mc*) 22 118 209 131 (*McL*)
- Cι** 13 788 69 174(*Mt*) | 1689 983 | 826 543 346 230 828 |
124 |
- Cφ*** 1424 517 1675 954 349 1188(*J*) | φ^b 7 267 659 1606
(*Mt-L*) 1402(*MtMc*) 1391(*MtMc*) 115 179-827-1082
(*Mc*) 185(*J*) | φ^c 1293 1010-1223 945 1207(*LJ*) 990 |
φ^r M 1194 27(*MtMc*) 71 692(*Mc*) |
- Cβ*** 348 1279 477 | β^b 1216 1579 16 1588(*MtMc*) |
- Cο** UX 213 1071 2145 1574 443 1321(*J*) |
- Cπ** Σ(*MtMc*) Φ(*MtMc*) N O(*Mt*) |
- Cσ** 157 713 1012 245 291 235(*J*) |
- C¹** Γ 047 1295 273 4 998 472 1515(*MtMc*) 1093 1604 1355
1396 1047-1038(*McL*) 660 251 2430 1229(*L*) 716(*L*)
485 440 162 1170(*MtJ*) 495(*Mc*) 1242(*J*) PQ(*LJ*) R(*L*)
064(*Mt*) 074(*MtMc*) 079(*L*) 090(*MtMc*) 0106(*Mt*) 0116
(*Mt-L*) 0130(*McL*) 0131(*Mc*) 0138(*Mt*) |
- Kx*** A ΚΠΥ 1346 1219 265 489 | x^b 270 1375 1200 726 |
x^a 280 229 482 473 1354 |
- Kr** Λ 1187 262 1573 1555 545(*Mt*) |
- K¹** V 461 Ω 399(*Mc-J*) 028 655 661 476 | Ε(*L*) X^b | K¹
EFGH |

Comment. in J Cyrillus 850 1820 | C (anonym.) 397 0141
869 138 994 821 | Nicetas 249 430 317 743 423 |

Codices Actuum

- H** BSCΑΨ 33 104 326 81 1175 048 076 096 0165 0175
G *P*8.45 |
- D** DE *P*38.41.48 1) 1611 1108 2138 1518 1245 | 614 2147
383 257 913 1765 255 378
2) 1891 242 522 206 1758 1831 429 536 491 | 1739
2298 323 440 216 066
vl syv(Ef) sa Ip Lcf Ambst Aug |
- Ca¹** 917 1874 1898 181 88 915 1829 431 307 36 610 453 |

N. B. In hoc catalogo libri N. T. characteribus cursivis indicantur.

vl	vetus latina; vl(-a) omnes codices vl excepto a
vg	vulgata
lat	versiones latinae
sy	vers. syriacae, in a et p sy significat syp et syh
syc	syrus curetonianus
sys	syrus sinaiticus
syv	syra vetus, syc et sys
syp	syra pešitta
syi	syropalaestinensis
syh	syra harclensis
syh*	eiusdem lectio, si in margine alia lectio
syhm	lectio marginalis
syh ⁺	lectio in textu asterisco notata
syf	textus a J. Gwynn editus in Ap et epistulis cath. minoribus
sy ³	= syvph
sy ⁴	= syvpih
ar	versio armenia, ar ^v armenia vetus
ar ^m	cod. mosquensis, ar ^e cod. Etschmiatzin 229
Apoc.	ar ¹ Conybeare, ar ² Zohrab, ar ³ Nenses
gg	versio georgica
sa	versio sahidica
bo	versio bohairica
co	versiones copticae sa et bo
ach	vers. subachmimica, in J sa ⁺ est sa + ach, similiter bo ⁺ co ⁺ .
vg ¹ sy ¹	etc. lectio non ab omnibus codicibus tradita
D'F'G'	si in his codd. paulini graeco-latinis solus textus graecus lectionem aliquam testatur.
g ¹	est una ex versionibus <i>latinis</i> codicis paulini G
Tert ¹	Tert, si non semper eadem lectio.
Hier ^o	si Hier loquitur de codicibus qui hanc lectionem tradunt.
codd.	in apparatu latino, si omnes codices qui in apparatu allegari solent a textu clementino recedunt.
O' = LXX	additur locis parallelis VT ¹ , si allegatio ad versionem graecam magis quam ad textum hebreum accedit, e. g. Hb 8, 2.
'	in textu indicat initium versiculi, si interpunctio est aliquomodo incerta aut nulla.

Libri sacri

Gn Ex Lv Nu Dt Jos Jdc Ru 1 2 Sm 3 4 Rg 1 2 Par
 Esd Neh Tob Jdt Est Job Ps Pr Eccl Ct Sap Sir Is Jr Lam
 Bar Ez Dn Os Jl Am Abd Jon Mi Na Hab So Agg Zch
 Ma 1 2 Mach
 Mt Mc L J A R 1 2 C G E Ph C 1 2 Th 1 2 T Tt Phm
 Hb Ja 1 2 P 1 2 3 J Jud Ap.

N O V U M

T E S T A M E N T U M

SANCTUM
IESU CHRISTI EVANGELIUM
SECUNDUM MATTHAEUM

prolatus
1,1-17 *Christi genealogia* (L 3,23-38)

- 1 LIBER generationis Iesu Christi filii David,
filii Abraham.
- 2 Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit
Jacob. Jacob autem genuit Iudam et fratres
3 eius. Iudas autem genuit Phares et Zaram de
Thamar. Phares autem genuit Esron. Esron
4 autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naasson. Naas-
5 son autem genuit Salmon. Salmon autem genuit
Booz de Rahab. Booz autem genuit Obed ex
Ruth. Obed autem genuit Iesse. Iesse autem
6 genuit David regem. David autem rex genuit
7 Salomonem ex ea, quae fuit Uriae. Salomon
autem genuit Roboam. Roboam autem genuit
8 Abiam. Abias autem genuit Asa. ¹Asa autem
genuit Iosaphat. Iosaphat autem genuit Ioram.
9 Ioram autem genuit Oziam. ¹Ozias autem ge-
nuit Ioatham. Ioatham autem genuit Achaz.
10 Achaz autem genuit Ezechiam. ¹Ezechias au-
tem genuit Manassen. Manasses autem genuit
11 Amon. Amon autem genuit Iosiam. ¹Iosias au-

---

2 Gn 21,3; 25,25; 29,35

3 Gn 38,29s; 1 Par 2,4s.9s.11ss; Rth 4,13-22

6 2 Sm 12,24

7 1 Par 3,10-16

KATA MATθAIION

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ 1   1-17 :
 υἱοῦ Ἀβραὰμ.   L 3,23-38
 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ 2   Gn 21,3;
 ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν 25,25; 29,
 Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ 3   35; 38,29;
 ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, 1 Par 2,4s. 9s
 Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἔσρώμ, Ἔσρώμ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν 4
 Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασ- 5   1 Par 2,10ss
 σῶν, Ναασῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, Σαλ- Rth 4,13-22
 μὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὸς ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοὸς
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ἰωβὴδ
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν 6   2 Sm 12,24
 τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, Σολομὼν δὲ 7   1 Par 3,10-11
 ἐγέννησεν τὸν Ροβοάμ, Ροβοὰμ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, Ἀσὰφ 8
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννη-
 σεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὁζίαν, 9
 Ὁζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἀχαῖ, Ἀχαῖ δὲ ἐγέννησεν τὸν 10
 Ἐζεκίαν, Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμώς δὲ

Μαθθ. B*SW D sa | 1,3 Ζαρε ΒΡ¹ | 5 Βοες ΒΣΡ¹
 k co | Ιωβὴδ Br 788 pl. 71 157s syi¹ co] Ωβηδ rel. |
 6 δε² ΒΣΡ¹ 700 1^r 788-828 Γ Λs k g syvpi ar co] + o
 βασιλευς rel. | 7 Αβιουδ^{bis} (1,13) 788-543 c g q syh^m
 (713 k syi¹) | 7s Ασαφ B-LΔ 700 1^r 788 pl. 157 k c g q z
 syh^m ar gg co] Ασα rel. 8 εγενν.³ + Ochoziam, Och.
 genuit Ioas, Ioas gen. Amaziam, Amaz. gen. syc Af |
 9 Αχας SC k g q | Μανασση² ΒΣc 517 sa | 10 Αμως B-33
 Δ Θ 399s 1^r Μ 157 ΓΠss k c g ff q co] Αμων rel. |

11 ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν, Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς 1 Par 3,17.19
 12 μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
 13 Ὁ Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ,
 Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ, Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν,
 14 16 Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, ὁ Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἣς
 27,17.22 ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.
 17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

L 1,35 18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦν γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ 19 ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἄγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὡν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἵδον ἄγγελος Κυρίου κατ' ὅναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναικά σου·

11 εγενν.¹ + τ. Ιωακιμ, Ιωακ. δε εγενν. 33 Θ 1^r M 348^r U al. syih(Io) | 12^{1.2} 13¹ γεννα B | 16 Ιωσηφ ω μνηστευθεισα παρθ. Μαριαμ εγενν. Iν τ. λεγ. Xv Θ 788 983-828 v1 syc (ar) Ios., Ios. cui despousata erat M. virgo genuit I. qui voc. Chr. sys (Bars) | 18 ~ Xv Iν B Ωρ¹ | Iν > 71 lat syc I^r | γενεσ. Bss ΔW Θ 372 1^r ΣP 1604 028] γεννησ. rel. | μνηστευθ. B-Z 700s 1^r lat sy ar co] + γαρ rel. gg | 19 Ιωσηφ δε ανηρ δικαιοις syc Eſ | δειγμ. BS^cZ P¹ 1^r Eus] παραδειγ. rel. | 20 κατ οναρ] εν οραματι νυκτος syc(i ar gg) |

tem genuit Iechoniam et fratres eius in transmigratione Babylonis. Et post transmigrationem 12 Babylonis Iechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem gen- 13 nuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Elia- cim autem genuit Azor. Azor autem genuit 14 Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim au- tem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. 15 Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Iacob. Iacob autem genuit Ioseph virum 16 Mariae, de qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.

Omnis itaque generationes ab Abraham 17 usque ad David generationes quattuordecim, et a David usque ad transmigrationem Baby- lonis generationes quattuordecim, et a trans- migratione Babylonis usque ad Christum ge- nerationes quattuordecim.

1,18-25 *Christi generatio*^{nomina}

Christi autem generatio sic erat: Cum es- 18 set sponsata mater eius Maria Ioseph, ante- quam convenienter, inventa est in utero habens de Spiritu sancto. Ioseph autem vir eius cum 19 esset iustus et nollet eam traducere, voluit oc- culte dimittere eam. Haec autem eo cogitante, 20 ecce angelus Domini apparuit in somnis ei dicens: Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam, quod enim in ea na-

---

1,20 ~ in somnis apparuit *codd.* | nascetur MaV^c
abfgq | ex ea MELV abcfg |

---

12 1 Par 3,17.19 | 16 Mt 27,17.22

18 L 1,35

20 Mt 1,18

21 tum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem filium, et vocabis nomen eius IESUM; ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis
 22 eorum. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem:
 23 *Ecce virgo in utero habebit et pariet filium,
 et vocabunt nomen eius Emmanuel,*
 24 quod est interpretatum Nobiscum Deus. Exsurgens autem Ioseph a somno fecit sicut praecepit ei angelus Domini, et accepit coniugem
 25 suam. Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum, et vocavit nomen eius Iesum.

Incipit annulus
2,1-12 Magorum adventus

2 Cum ergo natus esset Iesus in Bethleem Iuda in diebus Herodis regis, ecce Magi ab
 2 oriente venerunt Hierosolymam ¹dicentes: Ubi est qui natus est rex Iudeorum? Vidimus enim stellam eius in oriente et venimus adorare eum.
 3 Audiens autem Herodes rex turbatus est, et
 4 omnis Hierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi sci-
 5 scitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur. At illi dixerunt ei: In Bethleem Iudee; sic enim scriptum est per prophetam:
 6 *Et tu Bethleem terra Iuda,
 nequaquam minima es in principibus Iuda;*

22 adimpl. + id AYHMBQKTh

2,1 Iudeae A-HZ*JT vi pl.

21 L 1,31; 2,21; A 4,12 | **22** Is 7,14 | **25** L 2,7
2,1 L 2,1-7 | **2** Nu 24,17 | **5** J 7,42; Mi 5,2

τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἄγίου.

τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰη- 21 L 1,31; 2,21
σοῦν. αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
ἀμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα 22
πληρωθῇ τὸ ὄντεν ὑπὸ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου Is 7,14
λέγοντος·

Ίδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, 23
καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ,
ὅτις δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἐποίησεν ὡς προσ- 24
έταξεν αὐτῷ ὁ ἀγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν
γυναικα αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἔως οὗ 25
ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. L 2,7

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεέμ τῆς 2 L 2,1-7
Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἴδοὺ
μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυ-
μα ἱλέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν 2
Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ Nu 24,17
ἀνατολῇ καὶ ἥλιθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ἀκού- 3
σας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα
Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας 4
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυν-
θάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. οἱ 5
δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας· J 7,42
οὗτος γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου Mi 5,2
οὗτος γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

Kai σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα,

οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα·

6

20 εν αυτῃ] εξ αυτης abcfg r² vg¹ syvi ar^v gg Cyp | γεν-
νηθεν] conceptum ar^v (syc), concepit Ta^{v1} | **22** δια +
Ησαιου D 954 267 v1 syvi ar Ef Ir¹ | **23** εξει] ληψεται
1606 v1 pl. Ir Eus | καλεσεις Ta³ D¹1391 d^c Eus Ep Cyp¹,
-σετε d^{*} Cyp¹, κληθησεται syc Ir¹ Tert¹ | **24** εγερθ.
BSC*Z 399 1^r Ep] διεγερθ. rel. | **25** inc. et vixit sancte
cum ea syc Ef | ουκ- οῦ > k sys | τ. νιον αυτ. τ. πρωτο-
κον (L 2,7) CΔs WD Θ^r 174 rel. q vg syph ar Ef | 2,5 αυ-
τω > Ta S^c a c g q r² | γαρ > Ta L 983-543 1675 251 |
6 γη Ιουδα] τ. Ιουδαιας D v1 syvpi | ουδαμ.] μη Ta D v1 |

ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος,
ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ.

7 Τότε Ἡρώδης λάθρᾳ καλέσας τοὺς μάγους
ἥκριβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
8 ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν·
πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου·
ἐπάν δὲ εὗρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ
9 ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ
βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἴδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον
ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἔως ἐλθὼν ἐστάθη
10 ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ἴδόντες δὲ τὸν ἀστέρα
11 ἔχαρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. καὶ ἐλθόντες
εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς
μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ,
καὶ ἀνοίξαντες τοὺς ψησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγ-
καν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρ-
12 ναν. καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμ-
ψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὅδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 ^{Dt 23,7} Ἄναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἴδοὺ ἄγγελος
Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων·
ἔγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἵσθι ἐκεῖ ἔως
ἄν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παι-

14 δίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὁ δὲ ἔγερθεὶς παρέλα-
βεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ
15 ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἔως τῆς
τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ δῆθεν ὑπὸ
Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἴγυ-
πτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

^{Os 11,1}

6 εξ ου SC (D) 565 al. Λss | γαρ + μοι C 28 1675 443 157
ΓΚ αρ | 8 ειπεν + αυτοις Ta D 713 syvp | 9 ανατολη +
apparuit eis Ta^{evl} syv ar^v | εσταθη Bss 33 D 399 1^r Ωρ
Eus] εστη rel.| 12 κατ οναρ] εν οραματι syv ar Ef | 13 αυ-
των + εις τ. χωραν αυτων B | εφανη B 372 lat sy ar gg
cof | 14 δε + Ιωσηφ Ta^{ais} v1 pl. syvp | διεγερθ. 33 D.k vg |

*ex te enim exiet dux,
qui regat populum meum Israhel.*

Tunc Herodes clam vocatis Magis diligenter 7 didicit ab eis tempus stellae quae apparuit eis.

¹ Et mittens illos in Bethleem dixit: Ite et interrogate diligenter de puer, et cum inveneritis, renuntiate mihi, ut et ego veniens adorem eum.

¹ Qui cum audissent regem, abierunt. Et ecce 9 stella quam viderant in oriente, antecedebat eos, usquedum veniens staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum invenerunt 11 puerum cum Maria matre eius, et procidentes adoraverunt eum; et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, tus et murram. Et responso accepto in somnis ne redirent ad 12 Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.

2,13-23 Fuga in Aegyptum et redditus

Qui cum recessissent, ecce angelus Domini 13 apparuit in somnis Joseph dicens: Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in Aegyptum, et esto ibi usquedum dicam tibi. Futurum est enim ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum. Qui consurgens accepit puerum 14 et matrem eius nocte, et secessit in Aegyptum. Et erat ibi usque ad obitum Herodis, ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem: *Ex Aegypto vocavi filium meum.*

2,6 dux] rex E, iudex F | *reget A-H*ZBMA D LQKV ff | 11 invenerunt codd. b c ffg z] *viderunt k a f q | 14 secessit JDLR] recessit rel.

16 Tunc Herodes videns quoniam illusus esset a Magis, iratus est valde et mittens occidit omnes pueros qui erant in Bethleem et in omnibus finibus eius a bimatu et infra, secundum 17 tempus quod exquisierat a Magis. Tunc adimpletum est quod dictum est per Ieremiam prophetam dicentem :

18 *Vox in Rama audita est,
ploratus et ululatus multus.
Rachel plorans filios suos,
et noluit consolari, quia non sunt.*

19 Defuncto autem Herode, ecce angelus Domini apparuit in somnis Ioseph in Aegypto 20 dicens: Surge et accipe puerum et matrem eius, et vade in terram Israhel; defuncti sunt enim, qui quaerebant animam pueri. Qui consurgens accepit puerum et matrem eius, et 22 venit in terram Israhel. Audiens autem quod Archelaus regnaret in Iudea pro Herode patre suo, timuit illo ire, et admonitus in somnis 23 secessit in partes Galilaeae. Et veniens habitavit in civitate quae vocatur Nazareth, ut adimpletur quod dictum est per prophetas: Quoniam Nazaraeus vocabitur.

3,1-12 **Iohannis Baptistae praedicatio** (Mc 1,2-8; L 3,3-18)

3 In diebus autem illis venit Iohannes Baptista 2 praedicans in deserto Iudeae 1et dicens: Pae-nitentiam agite, appropinquavit enim regnum

19 ἄγελ. D. app. RW] ~ app. ang. D. *rel.* | **21** sur-gens A-HXsC | **22** illo X*ZJMaVCW] illuc *rel.*

17 Jr 31,15 | **20** Ex 4,19

23 L 1,26; 2,39; Is 11,1; 53,2; Mt 4,17

Τότε Ἡρώδης ἴδων ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν 16
μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν
πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι
τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω κατὰ
τὸν χρόνον ὃν ἦκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. τότε 17
ἐπληρώθη τὸ ὄντεν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου Jr 31,15
λέγοντος·

Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἡκούσθη, 18
ἀλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς·
Ῥαχὴλ ἀλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἥθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἴδού ἄγγελος 19
Κυρίου φαίνεται κατ’ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἴγυπτῳ
Ιλέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν 20
μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύους εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνή- Ex 4,19
κασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
ὅ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μη- 21
τέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ἀκού- 22
σας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελ-
θεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ’ ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς
τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς 23 L 1,26; 2,39
πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ὄν-
θὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.Is 11,1; 53,2

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται 3 1-12 :
Mc 1,18
Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ L 3,3-18
τῆς Ἰουδαίας, 2 4,17 [καὶ] λέγων· μετανοεῖτε, ἥγγικεν
γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. οὗτος γάρ ἐστιν 3

16 παντας + quos invenerunt Ta¹ ar^v | 18 ηκουσθη
Ta³ BSZ 372 1^r lat sypi co Iust] + θρηνος κ. (Is 38,
15) rel. syvh ar gg | 21 εισηλθ. Bss 399 157 273] ηλθεν
rel. | 23 Ναζαρεθ CΔ 565s 1^r 788 174ss 230ss Σ 291
Γ Kpl. V^r lat sy ar co | του προφητου Ta^{ats} k ab fffl
syvp gg sa¹ | 3,1 δε > LΔs D 565s 788 828 7s al. Ms
348^s 213 Σ 713s K pl. V^r E k b ffg q sysiar | 2 και >
BS q co Hil | 3 γαρ > Ta^{avv} 1^r sys |

Is 40,3
J 1,23

δ ὁρθεὶς διὰ Ἡσαῖου τοῦ προφήτου λέγοντος·

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ·

ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

4 Rg 1,8 4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμῆλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὅσφιν αὐτοῦ· ἦ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες 5 καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ 6 περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὅπερ ἀπέβαλον ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

R 2,28s; 4,12
J 8,33.39

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων ἔρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἔχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυ-

8 γεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὁργῆς; ποιήσατε οὖν καρ-
9 πὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἔαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεί-
10 ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἦδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν

ὅριαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλ-

J 1,15.24-28
A 1,5; 13,25;
19,4

11 λεται. Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετά-
νοιαν· ὃ δὲ ὀπίσω μου ἔρχόμενος ἵσχυρότερός μου
ἔστιν, οὗτος οὐκ εἰμὶ ἕκανδος τὰ ὑποδήματα βαστάσαι.
αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἄγιῳ καὶ πυρί·

12 οὗτὸν δὲ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ

3 αυτου] τ. ψυημων (Is 40,3) Ta b syc Ir | 4 αγριον] τ.
ορεων sysi Ef | 5 αυτον + πασα η (Mc 1,5) 892 1^r 1424^s
k ar | 6 ποταμω > Ta ^{tn} Ls D Θ-28 13-543 230ss 517^r
27 U pl. 713 al. 273 al. K pl. lat ar gg | 7 αυτου > BS*sa
Ωρ Hil | 9 δοξ.] αρξησθε 1689s 1424^s syi | 10 τ. ριζας
Ta ^{an} vi pl. sys gg Cl | καλον > sys Iq Tit^s | 11 κ.
πυρι > 892 28 1424s al. 213^r 273 al. 270^s Vss E rel. |
12 αυτου³ > Ls 399s 13s 1689s 1424 1675s 7 al. U 157
1604 1375^s E a sy ar gg Iust Io |

caelorum. Hic est enim, qui dictus est per 3
Isaiam prophetam dicentem :

Vox clamantis in deserto :

Parate viam Domini, rectas facite semitas eius.

Ipse autem Iohannes habebat vestimentum de 4
pilis camelorum et zonam pelliceam circa lum-
bos suos, esca autem eius erat locustae et mel
silvestre. Tunc exibat ad eum Hierosolyma et 5
omnis Iudaea et omnis regio circa Iordanem ;
et baptizabantur ab eo in Iordane confitentes 6
peccata sua.

Videns autem multos pharisaeorum et sad- 7
ducaeorum venientes ad baptismum suum dixit
eis : Progenies viperarum, quis demonstravit
vobis fugere a ventura ira ? Facite ergo fructum 8
dignum paenitentiae. Et ne velitis dicere intra 9
vos : Patrem habemus Abraham ; dico enim vo-
bis quoniam potens est Deus de lapidibus istis
suscitare filios Abrahae. Iam enim securis ad 10
radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor
quae non facit fructum bonum excidetur et in
ignem mittetur. Ego quidem baptizo vos in 11
aqua in paenitentiam ; qui autem post me ventu-
rus est fortior me est, cuius non sum dignus cal-
ceamenta portare ; ipse vos baptizabit in Spiritu
sancto et igni. Cuius ventilabrum in manu sua, 12
et permundabit aream suam, et congregabit

6 ab eo in Iord. DEK] ~ in Iord. ab eo *rel.* ff1z

7 ventura Wacf] futura *rel.*

9 pot. est] potest A-H*ZDLrCT vl(-g)

11 bapt. vos YDELRT] ~ vos bapt. *rel.* vl

3 Is 40,3 ; J 1,23 | 4 4 Rg 1,8

9 R 2,28s ; 4,12 ; J 8,33-39

11 J 1,15. 24-28 ; A 1,5 ; 13,25 ; 19,4

triticum suum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili.

3,13-17 ***Christus baptizatur*** (Mc 1,9 ss ; L 3,21s; J 1,31-34)

13 Tunc venit Iesus a Galilaea in Iordanem
 14 ad Iohannem, ut baptizaretur ab eo. Iohannes
 autem prohibebat eum dicens: Ego a te de-
 15 beo baptizari, et tu venis ad me? Respondens
 autem Iesus dixit ei: Sine modo; sic enim
 decet nos implere omnem iustitiam. Tunc di-
 16 misit eum. Baptizatus autem Iesus confestim
 ascendit de aqua, et ecce aperti sunt ei caeli,
 et vidi spiritum Dei descendente sicut co-
 17 lumbam et venientem super se. Et ecce vox
 de caelis dicens: Hic est *Filius meus dilectus,*
in quo mihi complacui.

4,1-11 ***Christus in deserto*** (Mc 1,12s ; L 4,1-13)

4 Tunc Iesus ductus est in desertum a Spi-
 2 ritu, ut tentaretur a diabolo. Et cum ieunasset
 quadraginta diebus et quadraginta noctibus,
 3 postea esuriit. Et accedens tentator dixit ei:
 Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant.
 4 Qui respondens dixit: Scriptum est: *Non in solo*
pane vivit homo, sed in omni verbo, quod pro-
cedit de ore Dei.

5 Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam
 civitatem, et statuit eum super pinnaculum

---

16 et³ HMBMaKVW dfl] > rel. | 17 mihi + bene
 JDEQW vl pl.

4,4 solo pane W az] ~ pane solo rel.

5 *assumit FMEp*

---

17 Mt 17,5; Ps 2,7; Is 42,1

4,1 Hb 4,15; Ex 34,28 | 3 Gn 3,1-7

4 Dt 8,3; Sap 16,26

εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλι- 13 13-17
λαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ Mc 1,9ss
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν 14 L 3,21s J 1,31-34
αὐτὸν λέγων· ἔγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆ-
ναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰη- 15
σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἄφες ἀρτι, οὗτος γὰρ πρέπον
ἔστιν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε
ἀφίησιν αὐτόν. βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς 16
ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἵδού ἡνεῳχθησαν
αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα Θεοῦ κατα-
βαῖνον ὃσεὶ περιστερὰν καὶ ἔρχομενον ἐπ' αὐτόν.
καὶ ἵδού φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός 17 17,5
ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα. Ps 2,7
Is 42,1

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ 4 1-11 :
τοῦ πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Mc 1,12s
καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ τεσσα- 2 L 4,1-13
ράκοντα νύκτας ὕστερον ἐπείνασεν. καὶ προσελ- 3 Hb 4,15
θὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, Ex 34,28
εἶπε ἴνα οἱ λίθοι οὗτοι ἀρτοι γένωνται. ὁ δὲ ἀπο- 4
κριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἀρτῷ μόνῳ
ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ὁμίλῳ ἐκ-
πορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. Dt 8,3
Sap 16,26

Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς 5

τὴν ἄγιαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτε-
αποθηκ. + αυτου BLsW 372 691s 1424 659 U 157 1604
270 E b g sy ar gg | 14 Ιωανν. > BS*sa Eus | 15 αὐτον +
et cum baptizaretur lumen ingens circumfulsit de aqua
ita ut timerent omnes qui advenerant a (g Ev. Eb. Iust
Ef) | 16 αυτω > BS* syv sa Ir | και³> BS* lat pl. bo |
17 λεγ. + προς αυτον D 372 v1 syv | συ ει (Mc 1,11) Da
syvi | 4,1 o > BΔ 700 U | πνς + αγιου Ta^{evl} sycp | 2 κ. τεσ-
σαρ. νυκτας > (Mc 1,13) 1 pl. 1606 27 348 1573 syc Ef |
3 ~ αυτω ο πειραζ. ειπ. CL D Θ 1424 rel. pl. syvih] +
αυτω D v1(-k) syvi sa | 4 επι] εν CD 399s 13 pl. 517s 27
348^r 1012 1604 | 5 τ. αγ. πολ.] Ιερουσαλημ Ev. Naz. |
εστησ. B-Z D 372 1^r P lat co] istησιν rel. |

- 6 ούγιον τοῦ ἰεροῦ, ἡ καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ νίδις εἶ τοῦ
Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι
Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ,
καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,
μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
- Ps 90,11s 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἔκ-
πειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
- 17,1 8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς
ὅρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς
9 βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ταῦτα σοι πάντα δώσω, εἰὰν πεσὼν
10 προσκυνήσῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπ-
Dt 6,13 αγε, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν Θεόν
σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
- Hb 1,6.14 11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἵδοὺ ἄγγε-
λοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.
- J 1,51 12–17: 12 Ὁ Ακούσας δὲ ὅτι Ὁιώνης παρεδόθη ἀνεχώ-
Mc 1,14s 13 ρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ καταλιπὼν τὴν Να-
ζαρὲτ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καφαρναούμ τὴν
παραθαλασσίαν ἐν ὅροις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθα-
J 2,12; 4,43 14 λίμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ὅηθὲν διὰ ὩΗσαΐου τοῦ
Is 8,23; 9,1 προφήτου λέγοντος·
- 15 Γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλίμ,
οὐδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ὡιοδάνου,
Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
L 1,78s J 1,9 16 ὁ λαὸς δὲ καθήμενος ἐν σκότει
φῶς εἰδεν μέγα,

6 σεαυτον + εντευθεν (L 4,9) Ta es C* ΘΣ sysihm ar co Eus | σου¹ + του διαφυλαξαι σε a sysht Ef[χειρων] bra-
chiis Ta ae syv arv | 8 εδειξεν Ta D 372 lat sy co | 10 υπα-
γε + οπισω μου Zss 1241 D Θ al. 1689s 346 al. Ms Ur
rel. vi syvh⁺ argg sa Iust Ef LG | 13 Ναζαρα B*CcZs k
Ωρ¹, -ρεθ S*C WD al. 1s 788 pl. M 27 al. | Καπερν. CΔs
W 372 rel. pl. | 15 γη² > 1241 W D 1194 71 Λ | 16 σκοτια
BSc D | ~ ειδεν φως LΔs D Θr 346 1424-443 157 rel. |

templi, 'et dixit ei : Si filius Dei es, mitte te 6
deorsum. Scriptum est enim :

*Quia angelis suis mandavit de te,
et in manibus tollent te,
ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.*

Ait illi Iesus: Rursum scriptum est: *Non ten- 7
tabis Dominum Deum tuum.*

Iterum assumpsit eum diabolus in montem 8
excelsum valde, et ostendit ei omnia regna
mundi et gloriam eorum, 'et dixit ei Haec 9
omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc 10
dicit ei Iesus: Vade, Satana ; scriptum est enim:
*Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli
servies.* Tunc reliquit eum diabolus, et ecce 11
angeli accesserunt et ministrabant ei.

4,12-25 Prima praedicatio in Galilaea
(Mc 1,14-20; L 4,14s; 5,1-10)

Cum autem audisset Jesus quod Iohannes 12
traditus esset, secessit in Galilaeam, 'et relicta 13
civitate Nazareth venit et habitavit in Caphar-
naum maritima, in finibus Zabulon et Neph-
thalim, ut adimpleretur quod dictum est per 14
Esaiam prophetam :

*Terra Zabulon et terra Nephthalim, 15
via maris trans Iordanem,
Galilaea gentium,
populus qui sedebat in tenebris,
vidit lucem magnam,* 16

8 *assumit AY*FM, BC | 10 vade + retro Z*s Dr |
enim > A-MXssTh | 13 maritimam pl. | 14 impleret.
A-HOB al. | 16 vidit lucem D] ~ luc. vidit rel. pl. |

6 Ps 90,11s | 7 Dt 6,16 | 8 Mt 17,1 | 10 Dt 6,13|
11 J 1,51; Hb 1,6.14 | 12s J 2,12; 4,43 | 14 Is 8,23;
9,1 | 16 L 1,78s

*et sedentibus in regione umbrae mortis
lux orta est eis.*

- 17 Exinde coepit Iesus praedicare et dicere : Paenitentiam agite ; appropinquavit enim regnum caelorum.
- 18 Ambulans autem Iesus iuxta mare Galilaeae vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus et Andream fratrem eius, mittentes rete in mare ; 19 erant enim piscatores. Et ait illis : Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. At 21 illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. Et procedens inde vidit alios duos fratres, Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius, in navicula Zebedaeo patre eorum reficientes retia sua, et vocavit eos. Illi autem statim relictis retibus et patre secuti sunt eum.
- 23 Et circuibat Iesus totam Galilaeam, docens in synagogis eorum, et praedicans evangelium regni, et sanans omnem languorem et omnem 24 infirmitatem in populo. Et abiit opinio eius in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes variis languoribus et tormentis comprehensos, et qui daemonia habebant, et lunaticos et paralyticos, et curavit eos.
- 25 Et secutae sunt eum turbae multae de Ga-

---

16 *regione et umbra AYM**XsJMaQKCT*W**

18 Iesus Ep**BDER**] > rel.

---

17 Mt 3,2 ; 10,7 | 20 Mt 19,27

22 3 Rg 19,19ss

23 Mc 1,39 ; L 4,15. 44 ; A 10,38

24 Mc 6,55s | 25 Mc 3,7s ; L 6,17ss

καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Ἄπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ 17 3,2 λέγειν· μετανοεῖτε, ἵγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι- 18 18-22:
λαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον
Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλ-
λοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ
ἀλεεῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὅπιστε μου, καὶ 19
ποιήσω ὑμᾶς ἀλεεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐθέως 20 19,27
ἀφέντες τὰ δίκτυα ἥκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προ- 21
βὰς ἔκειθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκω-
βον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πα-
τρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ
ἔκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον 22 3 Rg 19,19;
καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἥκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, 23 Mc 1,39
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κη-
ρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θερα-
πεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ
λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν 24 Mc 6,55s
Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κα-
κῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνε-
χομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομέ-
νους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

Καὶ ἥκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς 25 Mc 3,7s
L 6,17ss

17 μετανοείτε, γαρ >k syv Cl Ωρ¹ Eus | 18 παραγων D v1 sysi Eus^s | λεγομ.] καλουμ. Ta at S^c 28 21 27 348^r 726 160^t syh^m (892 E) | 20 δικτυα + αυτων (4,21) Ta 565 544 16 443 K^s 280^s Λ^r v1 pl. sy co | 22 το πλοιον] τα δικτυα Taⁱⁿ lat pl. syc gg sa | 23 ο Ις > B k syc sa | εν ολη τη Γαλ. B (S*) C 157 co | 24 εξηλθ. (Mc 1,28) SC 33 1^r 713 273 998 al. Λ^r syh^m ar co Ωρ, ηκουσθη Ta sycp | και⁴ > BC* 892 13 pl. co Eus | και⁷ + ενι εκαστω αυτων τ. χειρας επιθεις (L 4,40) Ta syv | ευθεο. αυτ.] παντας ευθ. Taⁱⁿ D v1 pl. syvi |

Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ
Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

c. 5-7 :

L 6,20-49 5 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος·
καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἵ μα-
θηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδί-
δασκεν αὐτοὺς λέγων·

Is 57,15 3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν
ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ps 125,5
Is 61,3 4 μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθή-
σονται.
Ap 7,17; 21,4

Ps 36,11 5 μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν
τὴν γῆν.

6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιο-
σύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

Ps 23,4; 72,1 7 μακάριοι οἱ ἔλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἔλεηθήσονται.

1 J 3,2s
Ap 22,4 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν
Θεὸν ὕψονται.

Sir 4,11 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ
κληθήσονται.

1 P 3,14 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἐνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι
αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

1 P 4,14 11 μακάριοί ἔστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξω-
σιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδό-

Ja 5,10s 12 μενοι ἐνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι
ὅ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως
γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

Mc 9,50 13 Ὅμεις ἔστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἄλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἵσχύει
ἔτι, εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν

5,1 αυτω > B 1093 Λ^r Ω^ρ | 4 πενθουντ. + νυν S^c 33 399
713 syi^l bo | 5.4 ~ Ta^{ein} 33 Δ D 700 565-544 543 lat pl.
syc Cl Ωρ | 5 γην+vitae Af LG | 9 αυτοι>SC D 13ss 826
pl. lat pl. syp gg | 11 ~ διωξ. ονειδ. Ta 33 D k h syc bo Eus |
πονηρ. Ta³ BS D lat pl. syvi^l co Tert Eus] + οημα rel. |
ψευδομ.> Ta^v D b c g sys Tert Eus Hil] εμου] δικαιοσυνης
D k a b c g | 12 υμων²+οι πατερ. αυτων(L 6,23)Ta^u U(k)
b c syv Tert | 13 ετι > Ta W D k a b g h q syvp sa Cyp |

lilaea et Decapoli et de Hierosolymis et de Iudea et de trans Iordanem.

5-7 **Sermo montanus** (L 6,20-49)

5,3-12 **Beatitudines** (L 6,20-23)

Videns autem Iesus turbas ascendit in montem, et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius, et aperiens os suum docebat eos dicens: 2

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum.

Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.

Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.

Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.

Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur.

Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum caelorum.

Beati estis cum maledixerint vobis, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me: gaudete et exsultate, quoniam merces vestra copiosa est in caelis; sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos.

5,13-16 **Sal terrae, lux mundi** (L 11,33ss)

Vos estis sal terrae; quod si sal evanuerit, in quo salietur? Ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus. Vos

5,1 Jesus DLQR] > rel. | **5** lugent + nunc EpDELR |

9 quon. + ipsi AYMaQV kf | **11** propter me > F |

13 ultra > DEL | mittatur] proiciatur F

5,3 Is 57,15; 61,1 | **4** Ps 125,5; Is 61,3; Ap 7,17; 21,4 | **5** Ps 36,11 | **8** Ps 23,4; 72,1; 1 J 3,2s | **9** Sir 4,11 | **10** 1 P 3,14 | **11** 1 P 4,14 | **12** Ja 5,10s | **13** Mc 9,50; L 14,34s | **14** J 8,12

estis lux mundi. Non potest civitas abscondi
 15 supra montem posita, neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus qui in domo sunt.
 16 Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificant patrem vestrum qui in caelis est.

5,17-48 *Legis perfectio.*

17 Nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas; non veni solvere, sed adimplere.
 18 Amen quippe dico vobis, donec transeat caelum et terra, iota unum aut unus apex non praeteribit a lege, donec omnia fiant. Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno caelorum; qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum. Dico enim vobis, quia nisi abundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et pharisaeorum, non intrabitis in regnum caelorum.

21 Audistis quia dictum est antiquis: *Non occides;* qui autem occiderit, reus erit iudicio. Ego autem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo: *Raca,* reus erit concilio. Qui autem dixerit:
 23 Fatue, reus erit gehennae ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius

---

15 ut luceat]*et lucet(Y)O^mk | 16 opera vestra bona OEpEssTW] ~ vest. b. opera rel. | 22 suo + sine causa OBE vl(-z) | 23 offers H^cVW] offeris EpDR, offeres rel. | 24 ante] ad AssO*EpT*

---

15 Mc 4,21 | 16 E 5,8s; Ph 2,15; 1 P 2,12 | 17 R 3, 31; 10,4 | 18 L 16,17; 21,33 | 19 Ja 2,10 | 21 Ex 20,13; 21,12 | 22 Lv 24,17; Dt 17,8-13 | 23 Mc 11,25

ἀνθρώπων. Ὕμεῖς ἔστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. 14
οὐδὲν δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὅρους κειμένη·
οὐδὲ καίονσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ 15 Mc 4,21
τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει
πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς 16 E 5,8s
ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν Ph 2,15
ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα
ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε ὅτι ἥλθον καταλῦσαι τὸν νόμον 17 (R 3,31; 10
ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἥλθον καταλῦσαι ἀλλὰ
πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ 18 L 16,17;21,
ὅτι οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἵωτα ἐν ᾧ μία κεραία οὐ
μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένη-
ται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων 19 Ja 2,10
τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· ὃς δούλος ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέ-
γας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δι- 20
καιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ τοῖς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ἄκουσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύ- 21 Ex 20,13;
σεις, ὃς δούλος ποιεῖται τῇ κρίσει. Ἐγὼ 22 21,12
δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ δργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ [εἰκῆ] ἐνοχος ἐσται τῇ κρίσει. ὃς δούλος εἴπη Lv 24,17
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ δικά, ἐνοχος ἐσται τῷ συνεδρίῳ. Dt 17,8-13
ὅς δούλος εἴπη μωρέ, ἐνοχος ἐσται εἰς τὴν γέεν-
ναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν 23 Mc 11,25
σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκεῖ μνησθῆς ὅτι δ
ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σου, ἀφες ἐκεῖ τὸ δῶ- 24
ρόν σου ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπαγε-

14 κειμ.] aedificata Ta^a syvp ar^v gg | 18 ιωτα-κεραια]
una littera Ta^{vñ} | ἐν ᾧ > sys Af Ef LG (ar) | νομου + κ.
τ. προφητων Θ 565 13^r 348^r Σ syi ar gg Ir Af LG | 22 ει-
κη Iq pl.] > BS*Δc 372 2430P vg Ev. Naz. Iust Ωρ Bas
Tert Hier | 24 εκει > Ta^a ar gg! Iq Xq |

πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλ-

L 12,58s 25 θὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἱσθι εὖνοῶν τῷ
ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἵως ὅτου εἴ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ
δόξῃ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ
καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆ-

26 σῃ· ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἔξελθῃς ἐκεῖθεν, ἵως
ἄν αποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

Ex 20,14
18,34 27 Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ
Job 31,1 28 δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ
r 9,15;41,27
18,8s 29 ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἥδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ
Mc 9,43.47 καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ δοφθαλμός σου ὁ δεξιὸς
σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου
30 καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐ-
τὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπό-
ληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά
σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.

Dt 19,3-9
Dt 24,1
L 16,18 31 Ἐρρέθη δέ· ὃς ἄν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐ-
1 C 7,10s 32 τοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λό-
γου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς
ἔὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

Ex 20,7
Lv 19,12
Nu 30,3
23,16-22 33 Πάλιν ἥκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ
Is 66,1
A 7,49 ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους
Sir 23,9 34 σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὅμοσαι ὅλως· μήτε
Ps 47,3 35 ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν
τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε
εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βα-

24 προσφερεις D* lat(-k ff) Ir | **27** ερρέθη + τ. αρχαιοις
Ta^{is} 33s ΔΘ 372 399s 13^r M 348^r 713ss 4s al. Lss lat pl.
sycih* gg Iq Eus | **28** εμβλεψας 1606 477 157 1093 K Cl
(372 Γ Iust Ωρ¹ Eus) | ηδη > Ta^{el} syv | **29** βληθη] απελθη
Ta^{av}s D 21 vl syvi gg bo | **30** > D sys | **31** αποστασ.] βι-
βλιον αποστασιου Ta³ 1604 1170 vg syvpi co | **32** κ.ος-μοι-
χαται > D k a b Aug^c | γαμηση] λαβη Ta³ syvp | **33** πα-
λιν > Ta^{is} fu sys Iq | τ. αρχαιοις > k sys Iq |

reconciliari fratri tuo, et tunc veniens offeres munus tuum. Esto consentiens adversario tuo 25 cito, dum es in via cum eo; ne forte tradat te adversarius iudici, et iudex tradat te ministro, et in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies 26 inde, donec reddas novissimum quadrantem.

Audistis quia dictum est antiquis: *Non moe-* 27 *chaberis.* Ego autem dico vobis, quia omnis 28 qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo. Quod si 29 oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum et proice abs te; expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dextra manus tua 30 scandalizat te, abscide eam et proice abs te; expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum eat in gehennam.

Dictum est autem: *Quicumque dimiserit* 31 *uxorem suam, det ei libellum repudii.* Ego au- 32 tem dico vobis, quia omnis qui dimiserit uxo- rem suam, excepta fornicationis causa, facit eam moechari, et qui dimissam duxerit adulterat.

Iterum audistis quia dictum est antiquis: 33 *Non periurabis, rededes autem Domino iura-*
menta tua. Ego autem dico vobis non iurare 34 omnino, neque *per caelum, quia thronus Dei* est; neque *per terram, quia scabellum est pe-* 35 *dum eius;* neque per Hierosolymam, quia *civitas*

24 reconciliari FH^eOEp*RW] -liare rel. | offeres HMaDEVThTW] offers AO*XZ*J a b f * g, offer FM EpBCK ff. | 33 iterum >F | peierabis AFMZ*JVTh

25 L 12,58s | 27s Ex 20,14; Job 31,1; Sir 9,5; 41, 27; 2 P 2,14 | 29 Mt 18,8s; Mc 9,43.47 | 31 Mt 19,3-9; Dt 24,1; L 16,18; 1 C 7,10s | 33 Ex 20,7; Lv 19,12; Nu 30,3; Mt 23,16-22 | 34s Is 66,1; A 7,49; Sir 23,9; Ps 47,3

36 *est magni regis*; neque per caput tuum iuraveris, quia non potes unum capillum album
37 facere aut nigrum. Sit autem sermo vester, est, est; non, non; quod autem his abundantius est, a malo est.

38 Audistis quia dictum est: *Oculum pro oculo,*
39 et *dentem pro dente*. Ego autem dico vobis non resistere malo; sed si quis te percutserit in dexteram maxillam tuam, praeve illi et alteram;
40 et ei qui vult tecum iudicio contendere et tunicam tuam tollere, dimitte ei et pallium; et quicumque te angariaverit mille passus, vade
41 cum illo et alia duo. Qui petit a te, da ei; et volenti mutuari a te ne avertaris.

43 Audistis quia dictum est: *Diliges proximum tuum*, et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis: Diligit inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, et orate pro per sequentibus et calumniantibus vos, ut sitis filii patris vestri qui in caelis est, qui solem suum oriri facit super bonos et malos, et pluit super iustos et iniustos. Si enim diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne et 46 publicani hoc faciunt? Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? nonne et

37 abundant.] amplius R k a c d g h | 38 et > EpDL^r |
39 dexteram max. tuam O Ma Dss K VVW] dextera m.
tua rel. | 40 tecum + in EpMaW | dimitte Ep*EQ
RW] remitte rel. | 41 et² HOX*ZDLK] > rel. | et alia
* > L f | 43 odio habebis] odies MBJD^rW | 46 dili gitis H^cEL^cTh] -gatis rel. | 47 et² > AYHXJRVTh

37 2 C 1,17; Ja 5,12 | 38 Lv 24,19s | 39 1 C 6,7;
J 18,22s | 43 Lv 19,18 | 44 Ex 23,4s; R 12,14.19s;
L 23,34; A 7,60 | 45 E 5,1

σιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὅμόσης, ὅτι οὐ 36
δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν.

Ι^ηστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὔ· τὸ δὲ 37 2 C 1,17
περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἔστιν. Ja 5,12

° Ήκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὅφθαλμὸν ἀντὶ ὅφθαλ- 38 Lv 24,19s
μοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν 39 39-48:
μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστις σε ὁπίζει L 6,27-36
εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα σου, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν J 18,22s
ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χι- 40
τῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἴμάτιον· καὶ 41
ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἐν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ
δύο. τῷ αἵτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ 42
σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

° Ήκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλη- 43 Lv 19,18
σίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἔχθρόν σου. ἐγὼ δὲ 44 Ex 23,4s
λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθροὺς ὑμῶν καὶ προσ- R 12,14,19;
εύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένη- L 23,34s
σθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν A 7,60
ἡλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς
καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγα- 46
πήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε;
οὐχὶ καὶ οἵ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; καὶ ἐὰν 47
ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισ-
σὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἵ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;

37 εσται B 700 Σ 245 1375 998 Eus | το ναι ναι κ. το ου ου
(Ja 5,12) Ta^t Θ 213 ar gg Iust Iq Cl Eus | **39** ραπίζει BS33
700 399s 1424 348-1579 Σ]-σει rel. | δεξιαν>(L 6,29) D k
syv Cl Ωρ Af Ef | **41** αυτου + ετι αλλα D 372 lat pl. sys
(Taⁿ c gg¹) Iq | **44** υμων BS 1^r 660 k syv co] + ευλογειτε
τ. καταρωμενους υμας, καλως ποιειτε τ. μισουσιν υμας
rel. pl. | **45** οτι] ος Ta³ 372 lat(-k) syvp Mn Iust Iq Ωρ
Tert Hil | ~ αγαθ. πονηρους Ta^{a^{is}} lat pl. syvp sa Ωρ
Tert | **46** εξετε Ta^{aⁱ} D 372 13^r lat(-ffg) | το αυτο] ουτως
Zs D k h syv bo | ποιουσιν^**47** Ta k sys | αδελφ. BSZs
892 D 372 1-124 660 lat pl. sycpi] φιλους rel. | εθνικοι]
τελωναι LΔW Θs al. 1^r 13 pl. 954^r 16s rel. pl h syvp gg¹|
το αυτο BSZs 892 W D 700s 28 21 1-1424 Ms 348^r UΣ
1012 4s Λ^r sypⁱ ar (22 660s al. lat sa)] ουτως rel. h |

Lv 19,2 48 Ἐσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρανιος τέλειός ἐστιν.

6 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεατῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 "Οταν οὖν ποιῆσις ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς
23,5 ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ὁρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

R 12,8 3 ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ
4 ἡ δεξιά σου, ὅπως ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.

5 Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.

4 Rg 4,33
Is 26,20 6 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ
7 Is 1,15
Sir 7,15 8 αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν διμοιωθῆτε

48 ουρανιος Br W Dc 372 399ss 1-7 348-Σ 157s al. 4sal.
1604 Λ^r a ff 1 vg ar] εν τοις ουρ. rel. | **6,1** δε¹ >
BΔW D 700-399 13^r rel. pl. f sycph ar gg | **4** κρυπτω
+ αυτος 892-W D Θ-21 517^s rel. pl. h q sys | σοι + εν τω φανερω L-W Θ-21 13ss 826 rel. v1 pl. sysih ar gg |
5 > sys | οταν προσευχη ουκ εση 33s ΔW D Θs 565^r 13^r rel. pl. k q sycph* ar gg | φιλουσ. + στηναι Ta^{av} D v1 sycp | εστωτες > Ta³ K sycp ar | προσευχ.] κ. προσευχομενοι D 13 713 h | **6** σοι + εν τω φανερω 33^r WΘ-21 13 rel. v1 pl. sysih ar gg | **7** εθνικ.] υποκριται Taⁿ B 1424 syc |

ethnici hoc faciunt? *Estote ergo vos perfecti,* 48
sicut et Pater vester caelestis perfectus est.

6,1-18 *Iustitia melior*

Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis; alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum qui in caelis est.

Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritae faciunt in synagogis et in vicis, ut honorificantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Te autem faciente eleemosynam nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua, ut sit eleemosyna tua in abscondito, et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

Et cum oratis, non eritis sicut hypocritae, 5 qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraveris, *intra in cubiculum tuum, et clauso ostio ora* Patrem tuum in abscondito, et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

Orantes autem nolite multum loqui sicut ethnici; putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis; scit enim

---

6, 1 habebitis] *habetis

6,2 facies AYFOZ*JD^rV | **4.6.18** absconso MB*
JDLss a b ff g | **6** oraveris H^cETW] orabis rel. |
ostio Z*T] + tuo rel. ff l z (d f q)

---

48 Lv 19,2

6,2 Mt 23,5s

3 R 12,8

6 4 Rg 4,33; Is 26,20

7 Is 1,15; Sir 7,15

Pater vester, quid opus sit vobis, antequam petatis eum.

- 9   Sic ergo vos orabitis:
       Pater noster, qui es in caelis,
           sanctificetur nomen tuum,
 10   adveniat regnum tuum,
           fiat voluntas tua,
           sicut in caelo, et in terra.
 11   Panem nostrum supersubstantialem da no-
           bis hodie,
 12   et dimitte nobis debita nostra,
           sicut et nos dimittimus debitoribus nostris,
 13   et ne nos inducas in temptationem,
           sed libera nos a malo. Amen.
 14 Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum,
       dimittet et vobis Pater vester caelestis delicta
 15 vestra. Si autem non dimiseritis hominibus, nec
       Pater vester dimittet vobis peccata vestra.
 16 Cum autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypo-
       critae tristes; exterminant enim facies suas, ut
       appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vo-
 17 bis, quia receperunt mercedem suam. Tu autem
       cum ieiunas, unge caput tuum et faciem tuam
 18 lava, 'ne videaris hominibus ieiunans, sed Patri

8 quid OZJ MaDQRKVCTW] quibus *rel.*

11 supersubst.] cotidianum S^mDssCTW

12 dimisimus Ep*Z*B*JD

13 amen > *codd.*

15 vester + caelestis DLW(R) | vobis D^rW] > *rel.*

16 exterminant] demoliuntur O*EpE(Q)RK Hier |
       appareant DW] pareant *rel.*

9 L 11,2ss; J 17,6

12 Mt 18,21-35

13 J 17,11. 15

15 Mc 11,25s; Sir 28,1s

16 Is 58,5-9

αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃν χρείαν ἔχετε
πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἴτησαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύ- 9
χεσθε ὑμεῖς.

L 11,2ss
J 17,6

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·

Ἄγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·

Ἑλθέτω ἡ βασιλεία σου· 10

γενηθήτω τὸ θέλημα σου,

ώς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς·

τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν 11

σήμερον·

καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,

12 18,21-35

ώς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις
ἡμῶν·

καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,

13 J 17,11.15

ἀλλὰ ὅῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώμα- 14

τα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐ-

ράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ 15 Mc 11,25s
ὅ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
Sir 28,1s

“Οταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ 16 Is 58,5-9
ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις
νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἀλειψαί σου 17
τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως 18
μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ

8 γαρ + ο θς BS* sa Ωρ¹ | αιτησ. αυτον] ανοιξαι το στο-
μα D¹ h | 10 ως > D¹* k a b c Tert | επι γης ως εν ουρ.
Τα^{vs} syc | 12 αφηκαμ. BS*Z 1s 660 Ωρ¹ Bas] -ιεμεν
rel. pl. | 13 πονηρουν + οτι σου εστιν η βασιλεια κ. η δυγα-
μις κ. η δοξα εις τ. αιωνας αμην 33^r W Θs 565^r 13^r rel. k
f g | q sy ar gg sa | 14 γαρ > L D* 399 788 713 482 Λ gg |
ουραν. + τα παραπτωματα υμων L 13 1689-828 1093s vg
syi sa¹ bo | 15 ανθρωπ. + τα παραπτ. αυτων B 33s ΔW
Θs 565ss 13 rel. pl. b f syc ar gg sa | υμων¹ + ο επουρα-
νιος 267 1391 1012 660 485s | αφησει + υμιν Ta³ 1241 D¹
399s 1606 1293 713 v1 sycpi ar gg¹ co | 16 ως BSΔ D¹ 1^r]
ωσπερ rel. | αυτων¹] εαυτων B 1093 485 Ω |

πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου
ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

L 12, 16-21 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς,
J a 5,2 ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται

J 12, 33s 20 διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· θησαυρίζετε δὲ
I T 6, 19 ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε
βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐδὲ διορύσ-

21 σουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-
σαυρός σου, ἔκεī ἐσται καὶ ἡ καρδία σου.

L 11, 34ss 22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὄφθαλμός. ἐὰν
οὖν ἡ ὁ ὄφθαλμός σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου

20, 15 23 φωτεινὸν ἐσται· ἐὰν δὲ ὁ ὄφθαλμός σου πονηρὸς
ἡ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἐσται. εἰ οὖν τὸ
φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον.

L 16, 13 24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἡ γὰρ
τὸν ἔνα μισήσει καὶ τὸν ἔτερον ἀγαπήσει, ἡ ἐνὸς
ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἔτερου καταφρονήσει· οὐ
δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

L 12, 22-31 25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ
Ph 4, 6 25 ὑμῶν τί φάγητε ἢ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν
Hb 13, 5 τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τρο-

10, 29ss 26 φῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ
θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ
πατήρ ὑμῶν ὁ οὐρανιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς
27 μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μερι-
μῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἥλικίαν αὐτοῦ

18 κρυφαιω^{bis} BS D 372 1s 22 660] κρυπτω rel. | σοι +
εν τω φανερω Δs 372 21 118s 788 543s 157 348 pl. 1093s
655 E v1 pl. ar gg Ef | **19** θησαυριζετε] ponite Ta³ k syc
ar^v gg¹ Af | κλεπται] λησται Iust Cl Bas Ep | **21** σου^{bis}
BS 372 1^r lat(-f) co Tert Bas] υμων rel. | **22** οφθαλμ.¹
+ σου Ta B 372 v1 | **24** ουδεις + οικετης (L 16,13) LΔs
399s Φ 245 | ανεξεται lat syci Aug, honorabit Ta syp ar|
25 ἡ B 33 W 118s 13 1689 pl. Φ 1093 c fg h q z ar gg bo|
και rel. | η τι πιητε > S 892 372 1s 174 Σ 660 k a b ff¹ vg
syci sa ΩΩ Bas Xρ | **27** μεριμνων > 1293 k a b h syc Hil Xρ|

tuo, qui est in abscondito; et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

6,19-34 *Unica cura*

Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, 19
ubi aerugo et tinea demolitur, et ubi fures effo-
diunt et furantur. Thesaurizate autem vobis the- 20
sauros in caelo, ubi neque aerugo neque tinea
demolitur, et ubi fures non effodiunt nec furantur.
Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum. 21

Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si 22
oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum
lucidum erit. Si autem oculus tuus fuerit ne- 23
quam, totum corpus tuum tenebrosum erit. Si
ergo lumen, quod in te est, tenebrae sunt,
ipsae tenebrae quantae erunt?

Nemo potest duobus dominis servire; aut 24
enim unum odio habebit et alterum diligit;
aut unum sustinebit et alterum contemnet. Non
potestis Deo servire et mammonae.

Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animae 25
vestrae quid manducetis, neque corpori vestro
quid induamini. Nonne anima plus est quam
esca, et corpus plus quam vestimentum? Re- 26
spicite volatilia caeli, quoniam non serunt neque
metunt neque congregant in horrea; et Pater
vester caelstis pascit illa. Nonne vos magis
pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans 27
potest adipisci ad staturam suam cubitum unum?

---

19 et² > AsHXEpBDR | **21** est²] *erit EpDr gat vii |
22 tui > AYFMEp*JVC | tuus > A-H*sZJV | **23** ipsae
HBJMaDLKV ff g h] > rel. | **25** plus² MaEQKW]
plus est A-O*Th b c g Hier, > rel.

---

19 L 12,16-21; Ja 5,2 | **20** J 12,33s; 1 T 6,19 |
22 L 11,34ss | **23** Mt 20,15 | **24** I. 16,13 | **25** L 12,
22-31; Ph 4,6; Hb 13,5 | **26** Mt 10,29ss

28 ¹Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt; non laborant neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem faenum agri, quod hodie est et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quanto magis vos modicae fidei?
 31 Nolite ergo solliciti esse dicentes: Quid manducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur?¹ Haec enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester, quia his omnibus indigetis.
 33 Quaerite ergo primum regnum Dei et iustitiam eius, et haec omnia adicientur vobis. Nolite ergo solliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi; sufficit diei malitia sua.

7,1-12 Praecepta varia

72 Nolite iudicare, ut non iudicemini. ¹In quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini; et in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, et trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodo dicis fratri tuo: Sine, eiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita, eice primum trabem de oculo tuo, et tunc videbis eicere festucam de oculo fratris tui.

---

30 quanto] *nonne multo

---

30 modicae DELR] minimae rel. | **33** ergo DEQR] autem rel. | Dei > AO*Z* | **34**~esse solliciti AZBJDT al. | ipsi H^cMMaE^cKVW] ipse rel. | sufficit + enim EpDE^cQRK | **7,2** *metietur A-HZ*JVCT | **4** tuo + frater EpW

---

29 3 Rg 10

7,1 R 2,1; 1 C 4,5

2 Mc 4,24

πῆχυν ἔνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; κα- 28
 ταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν·
 οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν· Ἱλέγω δὲ ὑμῖν ὅτι 29 3 Rg 10
 οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβά-
 λετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ 30
 σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλ-
 λόμενον ὁ Θεὸς οὗτος ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ
 μᾶλλον ὑμᾶς, ὅλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε 31
 λέγοντες· τί φάγωμεν; ἢ· τί πίωμεν; ἢ· τί περι-
 βαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔμνη ἐπιζητοῦ- 32
 σιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρανιος ὅτι χρῆ-
 ζετε τούτων ἀπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βα- 33
 σιλείαν [τοῦ Θεοῦ] καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
 καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ οὖν με- 34
 ριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἥ γὰρ αὔριον μεριμνή-
 σει ἔαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἥ κακία αὐτῆς.

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· Ἱ ἐν ᾧ γὰρ 72 R 2,1
 κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ 1 C 4,5
 μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. Mc 4,24
 L 6,37s. 41s

Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὅφθαλμῷ 3
 τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὅφθαλμῷ δο-
 κὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· 4
 ἀφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὅφθαλμοῦ σου, καὶ
 ίδοὺ ἥ δοκὸς ἐν τῷ ὅφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἐκ- 5
 βαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὅφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν,
 καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ
 ὅφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

28 αυξανουσιν, κοπιωσιν, νηθουσ. Bs 33 Θ 1^r 273 660]
 αυξανει, κοπια, νηθει rel. | 30 ου πολλω] ποσω (L 12,28)
 Ta^{av}s Δ lat syc ar co | 32 ~ ταυτα γ. παντα (L 12,30)
 S 892s Θ 544 13^r Σ 157s 047 al. vg syc ar gg | εθνη +
 τ. κοσμου Ta 713 syc Xo | ο ουραν. > S 28 lat (- f h)
 syc gg¹ bo Cl | 33 ~ δικαιοσυν. βασιλειαν B | τ. θυ >
 BS sa Tert¹ Eus | 7,2 αντιμετρηθησ. Θ 372 544 22 13^r
 659 1194 477 Σ 157 273 1093 al. Λ^r c f ff g h z vg¹ syi |
 4 ερεις] λεγεις S* Θs lat(- ff g) ar | εκ τ. οφθ. σου τ.
 δοκ. Bss] ~ τ. δ. εκ τ. οφθ. σου (L 6,42) rel. |

6 Μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μιαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μή ποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ὁργώσουν ὑμᾶς.

Mc 11,24
L 11,9-13
J 14,13;
15,7,16;
16,23-26

7 Αἴτεῖτε, καὶ δούθησεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. ἦ τίς ἔστιν ἐξ ὑμῶν ἀνθρώπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἦ καὶ ἵχθυν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὅντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

Ja 1,17
22,39s 12
R 13,8ss

13 Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἀνθρώποι, οὗτοις καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἔστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

L 13,24 13 Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὔρυχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι 19,24 14 διὰ αὐτῆς· τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

A 14,22
24,4s. 24 15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἀρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐ-

6 καταπατησουσ. BC 33s W Θ 13^r Xs ΣΝ 157 273 1604 | εν > 33 399s 1^r 1606 71 660 lat Cl Bas | **9 εστιν** > B*L 1241 565s 118 1424 al. 1342 Xs 713 al. 998 al. | ον αιτησει BS*C Θ a b c g h sy ar gg co]ον εαν αιτηση rel. | **10 η** και Bss 33 (892) 372-544 1^r 13-828 1293s M 348^r 713ss 4s 998 al. K-545 Ω 028 ar gg] κ. εαν rel. pl. | **11 δοματα** > L ff1 vg | **12 ουτος**] -τως L 372 13^r 954s al. 348^r Xs 157^r 660 al. 270 Λ syh^m ar gg | **13 η πυλη** > S* 1355 kabch Cl Ωρ Hipp Eus | **14 τι]** οτι B*S* 372 1^r 1010. 477 X 157 ar co Ωρ | η πυλη > 544 482 kab Cl Tert Hipp Eus |

Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis 6
margaritas vestras ante porcos, ne forte concul-
cent eas pedibus suis et conversi disrumpant vos.

Petite, et dabitur vobis; quaerite, et inve- 7
nietis; pulsate, et aperietur vobis. Omnis enim 8
qui petit accipit, et qui quaerit invenit, et
pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis homo, 9
quem si petierit filius suus panem, numquid
lapidem porriget ei? Aut si piscem petierit, 10
numquid serpentem porriget ei? Si ergo vos, 11
cum sitis mali, noster bona data dare filiis ve-
stris, quanto magis Pater vester qui in caelis
est dabit bona potentibus se?

Omnia ergo quaecumque vultis ut faciant 12
vobis homines, et vos facite illis. Haec est enim
lex et prophetae.

7,13-29 *Epilogus*

Intrate per angustam portam, quia lata 13
porta et spatiosa via est, quae dicit ad per-
ditionem, et multi sunt qui intrant per eam.
Quam angusta porta et arta via est, quae du- 14
cit ad vitam, et pauci sunt qui inveniunt eam!

Attendite a falsis prophetis, qui veniunt ad 15
vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt
lupi rapaces; a fructibus eorum cognoscetis eos. 16

---

10 petet AsMZ*BCT, petit FHO*DL abfghq |
11 data BMaEKW vl] > rel. | 12 homines + *ita
BJDEQ, bona ita Ep^mLRW | 13 est > codd. | 15 at-
tendite + vobis DLR

7 Mc 11,24; L 11,9-13; J 14,13; 15,7.16; 16,23-26

11 Ja 1,17

12 L 6,31; Tob 4,16; Mt 22,39s; R 13,8ss

13 L 13,24

14 Mt 19,24; A 14,22

15 Mt 24,4s.24; A 20,29

16 Ja 3,12; G 5,19-23

Numquid colligunt de spinis uvās aut de tri-
 17 bulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos
 18 facit, mala autem arbor malos fructus facit. Non
 potest arbor bona malos fructus facere, neque
 19 arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor,
 quae non facit fructum bonum, excidetur et in
 20 ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum co-
 gnoscetis eos.

21 Non omnis qui dicit mihi: Domine, Domine,
 intrabit in regnum caelorum; sed qui facit vo-
 luntatem Patris mei qui in caelis est, ipse in-
 22 trabit in regnum caelorum. Multi dicent mihi
 in illa die: Domine, Domine, nonne *in nomine*
tuo prophetavimus, et in nomine tuo daemonia
 eieimus, et in nomine tuo virtutes multas fe-
 23 cimus? ¹Et tunc confitebor illis: Quia numquam
 novi vos, *discedite a me qui operamini ini-*
quitatem.

24 Omnis ergo, qui audit verba mea haec et
 facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui aedi-
 25 cavit domum suam supra petram; et descendit
 pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti
 et irruerunt in domum illam, et non cecidit;
 fundata enim erat super petram.

26 Et omnis, qui audit verba mea haec et non

17 malos fruct. EQR] ~ fr. malos *rel.*

18 malos fr. QR, bon. fr. BR] ~ fr. mal., fr. bon. *rel.*

19 *exciditur, mittitur AsMEp*B

22 ~ *in tuo nomine* ^{ter} EQR

23 me + omnes EQW

17 Mt 12,33

19 Mt 3,10; J 15,6

21 R 2,13; Ja 1,22.25; 2,14

22 Jr 14,14; L 13,25ss

23 Mt 13,41; 25,41; 2 T 2,19; Ps 6,9

τῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ
ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτως 17 12,33
πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ
σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐδὲ 18
ναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἔνεγ-
κεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ἔνεγ-
κεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ- 19 ^{3,10}
χόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἀραγε ἀπὸ τῶν 20
καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι· Κύριε Κύριε, εἰσελεύ- 21 ^{R 2,13}
σεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ^{Ja 1,22.25}
ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· 22 ^{Jr 14,14}
Κύριε Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὅνόματι ἐπροφητεύσαμεν, ^{L 13,25ss}
καὶ τῷ σῷ ὅνόματι δαιμόνια ἔξεβάλομεν, καὶ τῷ
σῷ ὅνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τό- 23 ^{13,41; 25,4}
τε δμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ^{2 T 2,19}
ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀρομίαν. cf Ps 6,9

Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τού- 24
τους καὶ ποιεῖ αὐτούς, δμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρόν-
νίμῳ, ὅστις φκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
πέτραν. καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἤλθον οἱ ποτα- 25
μοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ
οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ
ἐπὶ τὴν πέτραν.

Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους 26

16 σταφυλας Ta³ BS(C) 892 372 1^r 4s Ass lat sy co
Tert Bas]-λην rel. | 18 ενεγκ.¹⁻² Ta^{a1} B¹ S syigg Ωρ Tert]
ποιειν rel. | 19 παν + ουν C^cZss 13^r 7 Φ 157 998 al. Λ
al. c h syc sa | 21 ουρανοῖς + ουτος εισελευσ. εις τ. βασιλ.
τ. ουρ. Taⁱⁿ C^c 33 1241 Θ 713 lat (-f) syc (WΦ) | 22 ονο-
ματι¹ + εφαγομεν κ. επιομεν κ. τω σω ονομ. (L 13,26) syc
Iust Ωρ Ep Hier Aug | 23 ομιλογ.] ερω Ta^{avn} k a c g h
syc ar gg Iust | εμουν + παντες L Θ 13 pl. 1424 al. U 047
476 ar gg | 24 ουν > Ta^{ai} 517 X 713 245 K ka syc argg |
τουτ. > Ta^{an} B^{*} 544 1424 Σ^{*} k a g syi | ομοιωθ. Taⁱ BS 33
892 565-124 Φ al. 660 Ass vg sypih^m ar sa] ομοιος εστιν
a b c g, ομοιωσω αυτον rel. | 26 τουτ. > Ta^{vn} 700 k f syi |

- καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὅμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ,
ὅστις φύκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμ-
Ez 13,10s 27 μον. καὶ κατέβη ἥ βροχὴ καὶ ἥλιθον οἵ ποταμοὶ
καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ
ἔκείνη, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἥ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.
Mc 1,22
L 4,32 28   Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς
λόγους τούτους, ἔξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ
J 7,46 29 διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς
ἔξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἵ γραμματεῖς αὐτῶν.
- 1-4 :
Mc 1,40:45
L 5,12ss 8   Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἡκολού-
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ ἴδοὺ λεπρὸς
προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· Κύριε, ἐὰν
3 θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρίσθητι.
9,30
Mc 7,36
Lv 14,2-32
L 17,14 4   καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἥ λέπρα. Ἱκαὶ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· δρα μηδενὶ εἴπης, ἀλλὰ ὑπαγε
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἵερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον,
ὅ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
- 5-13:
L 7,1-10 5   Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ προσ-
6 ἥλθεν αὐτῷ ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν Ἱκαὶ
λέγων· Κύριε, δι παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ
7 παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. καὶ λέγει
8 αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ

ομοιος εστιν Τα^{vñ} a b c h q, ομοιωσω αυτον k | 27 προσερ-
ρηξ. (L 6,49) C*Θ 1^r M 348^r 1012 660 k c Bas Xq | μεγαλη
+ σφοδρα 33 Θ 399s 13 pl. Σ 713ss syi ar gg | 28 συνετε-
λεσ. LΔs Θ 28^r 1689s 826^s 7^r rel. pl. | I^s + παντας 399 M
713s 660 ar gg | 29 αυτων + κ. οι φαρισαιοι Τα^{atn} C* 33
W 399s 713 lat pl. sycph gg | 8,1 καταβαντι δε αυτω S*
LΔs 565^r 1424 rel. pl. | 2 ελθων Css 28 983 174 1424^s al.
27^s Uss Γss al. K^s al. Λ^r rel. pl. lat sycp | 3 χειρα + αυ-
του S* 124 syvpi ar gg | sa Xq | αυτου¹ + ο I^s C^cLΔs
W Θ^r 346 517^r U rel. pl. b h q sy ar gg, ~ a c f | 4 τ. ιερευ-
σι (L 17,14) Ta⁴ h syvpi | 5 εισελθοντι δε αυτω LΔW Θ
565s 346s rel. pl. | 5.8 εκατονταρχης S* 892* W 1424 71,
χιλιαρχος sys h^m Eus Hil | 7 και > B 700 k b g h q syvp
ar gg | sa | αυτω BS 892 1375s k sys bo] + ο I^s Ta³ rel. |

facit ea, similis erit viro stulto, qui aedificavit domum suam super arenam; et descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti et irruerunt in domum illam, et cecidit, et fuit ruina illius magna.

Et factum est, cum consummasset Iesus verba haec, admirabantur turbae super doctrinam eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens, et non sicut scribae eorum et pharisaei.

8,1-4 Leprosi sanatio (Mc 1,40-45; L 5,12ss)

Cum autem descendisset de monte, secutae sunt eum turbae multae. Et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum tetigit eum dicens: Volo, mundare. Et confessim mundata est lepra eius. Et ait illi Iesus: Vide, nemini dixeris; sed vade, ostende te sacerdoti et offer munus, quod praecepit Moyses, in testimonium illis.

8,5-13 Puer centurionis (L 7,1-10)

Cum autem introisset Capharnaum, accessit ad eum centurio rogans eum ¹ et dicens: Domine, puer meus iacet in domo paralyticus et male torquetur. ¹Et ait illi Iesus: Ego veniam, et curabo eum. Et respondens centurio ait:

28 doctrina FZBrVCT] -nam rel.

29 et¹ EpJEss] > rel.

8,3 ~ manum tetig. eum Iesus A-MX^cBEssThW

4 praecipit EpDLss

7 et¹ > AssMs

27 Ez 13,10-15

28 Mc 1,22; L 4,32

29 J 7,46

8,4 Mt 9,20; Mc 7,36; Lv 14,2-32; L 17,14

Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed tantum dic verbo, et sanabitur puer
 9 meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites; et dico huic:
 Vade, et vadit; et alii: Veni, et venit; et servo
 10 meo: Fac hoc, et facit. Audiens autem Iesus miratus est et sequentibus se dixit: Amen dico
 11 vobis, non inveni tantam fidem in Israhel. Dico autem vobis, quod multi ab oriente et occidente venient et recumbent cum Abraham et
 12 Isaac et Iacob in regno caelorum; filii autem regni eicientur in tenebras exteriores; ibi erit
 13 fletus et stridor dentium. Et dixit Iesus centurioni: Vade, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

8,14-17 Sanationes in Capharnaum (Mc 1, 29-34; L 4,38-41)

14 Et cum venisset Iesus in domum Petri, vidit
 15 socrum eius iacentem et febricitantem. Et te-
 tigit manum eius, et dimisit eam febris, et sur-
 16 rexit et ministrabat eis. Vespere autem facto,
 obtulerunt ei multos daemonia habentes, et ei-
 ciebat spiritus verbo et omnes male habentes
 17 curavit, ut adimpleretur quod dictum est per

9 constitutus DEQRTh z] > rel.

meo + dico Dr

12 regni + huius EpDr

13 in] ex OLR gat abcghq

16 spirit. + immundos OEpBDEKW abc hqz

10 Mt 15,28

11 L 13,28s; Is 49,12; 59,19; Ma 1,11

12 Mt 22,13; 24,51; 25,30

13 Mt 9,29; 15,28

17 Is 53,4

ικανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ οἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἔγὼ ἀνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν, ἔχων 9 ὑπὸ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν 10 15,28 τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἔν τῷ Ἰσραὴλ εὑρον. λέγω δὲ 11 L 13,23s; Is 49,12; 59,19; Ma 1,11 ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ 12 22,13; 24,5; 25,30 υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὅδοντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἔκατοντάρχῃ· 13 9,29 ὕπαγε [καὶ] ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ οἴαθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου 14 14-16: εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἤγερθη καὶ διηκόνει αὐτῷ. 15 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονι· 16 ζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ δῆθεν διὰ Ἡσαίου 17

8 μονον>Ta^e, ~ sys ar OI | 9 υπὸ εἶουσ.] εἶουσ. εχων sys, + τασσομενος (L 7,5) BS 372 4s v1 pl. Xρ | εμαυτ.] τ. εμαυτου εξουσιαν f syi Iq | 10 παρ-ευρον Ta^e B 892 W 4s k a q (1^r, syci) co Eus OI] ουδε εν τω I. τοσ. π. ευρ. (L 7,9) rel. | 12 εκβληθ.] εξελευσονται Ta S* k (a b c g h Aug) syvpi ar Iq Cyp Eus^s | 13 και²>BSW 372 544 Φ 1012 al. 251 v1 syvp co Eus Xρ | ωρα] ημερα W 700 1424 ar gg | εκεινη + κ. υποστρεψας ο εκατονταρχ. εις τ. οικον αυτου (εν αυτη τη ωρα) ευρεν τ. παιδα υγιαινοντα (L 7,10) Ta^{a_{th}} S*C 33 Θ 399ss 1^r 1689s 124 al. Ms 348-N 713ss al. 998 al. E g syih | 15 αυτω] αυτοις (L 4,39) Sc 33-Δ 372s 1-1424 7 M 348^r al. 4s 1693 al. lat pl. syv bo |

Is 53,4 τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας
ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἔβάστασεν.

Mc 4,35
L 8,22 18 ὉΙδὼν δὲ ὁ ὉΙησοῦς ὄχλον περὶ αὐτὸν ἐκέ-
19-22 : 19 λευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελθὼν
L 9,57-60 εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολου-
20 θήσω σοι ὅπου ἔὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει αὐτῷ
ὅ ὉΙησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
3 Rg 19,20 21 ἔτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπί-
τρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πα-
22 τέρα μου. ὁ δὲ ὉΙησοῦς λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι, καὶ ἀφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν
νεκρούς.

23-27 : 23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς [τὸ] πλοῖον, ἤκολού-
Mc 4,36-41
L 8,23ss 24 θησαν αὐτῷ οἵ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἵδοὺ σεισμὸς
μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον κα-
λύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.
25· καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· Κύριε,
14,31 26 σῶσον, ἀπολλύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί
ἐστε, δλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς
ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη με-
27 γάλη. οἵ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποτα-
πός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἀνεμοί καὶ ἡ θάλασσα
αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28-34 :
Mc 5,1-17 28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν
L 8,26-37

17 νοσους + ημων Ta³ v1 pl. syvp ar gg¹ co | 18 πολυν
οχλον W 544 1689s 1424 348^r c g syv gg (B sa) | 20 κα-
τασκην. + ubi requiescant Ta^{(v)1} a b c h q (ff g) | κλιναι
118s 1689s 1424 al. N 157 Γ 1093s | 21 μαθητ. BS 33 v1
pl. sa] + αυτου rel. | 22 Iς > S 33 k b c q sys | 23 το >
BS^css 565 1-124 659s al. 1373^s 047 1093 | 24 κυματων +
ην γαρ ο ανεμος εναντιος αυτοις (Mc 6,48) 4s 1093s Λ^r
g² syi | 25 προσελθοντ. BS 33 892 lat pl. co] + οι μα-
θηται rel. | σωσον + ιδου Ta sysi ar^v gg | 26 ολιγοπι-
στοι > Ta sys | τω ανεμω Ta^{aev} S^{*} 1-124 660 v1 pl. sysp
sa | 28 ελθοντι αυτω I.DW 700-399 1424 pl. rel. pl. | εις
το περαν > 565 Λ^{*} sys |

Esaiam prophetam, dicentem: *Ipse infirmitates nostras accepit et aegrotationes nostras portavit.*

8,18-22 Condiciones sequelae Christi (L 9, 57-60)

Videns autem Iesus turbas multas circum 18 se iussit ire trans fretum. Et accedens unus 19 scriba ait illi: Magister, sequar te, quocumque ieris. Et dicit ei Iesus: Vulpes foveas habent 20 et volucres caeli nidos, Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. Alius autem de 21 discipulis eius ait illi: Domine, permitte me primum ire et sepelire patrem meum. Iesus 22 autem ait illi: Sequere me et dimitte mortuos sepelire mortuos suos.

8,23-34 Tempestas sedata, Geraseni satani (Mc 4,36-5,17; L 8,23-37)

Et ascende eo in naviculam secuti sunt 23 eum discipuli eius. Et ecce motus magnus fac- 24 tus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus, ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad 25 eum discipuli eius et suscitaverunt eum dicen- tes: Domine, salva nos, perimus. ¹Et dicit eis 26 Iesus: Quid timidi estis, modicae fidei? Tunc surgens imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt 27 dicentes: Qualis est hic, quia venti et mare oboediunt ei?

Et cum venisset trans fretum in regionem 28

¹⁷ nostras² X*EpDR] > rel. | ²⁰ et¹ > XZMaKV | nidos] tabernacula OZEpBDcL 1z, + ubi requiescant FERT vl pl. | ²³ navicula YFHME^r | ²⁵ ad eum disc. eius Ep^mDER] > rel. | ²⁶ Iesus HERThTW bcffh] > rel. | imperav.] increpavit AsH*Xb* | ²⁷ quia + et AsHssZ*JTh

Gerasenorum, occurserunt ei duo habentes daemona, de monumentis exeuntes, saevi nimis, ita
 29 ut nemo posset transire per viam illam. Et ecce clamaverunt dicentes: Quid nobis et tibi, Iesu
 fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos?
 30 Erat autem non longe ab illis grex multorum
 31 porcorum pascens. Daemones autem rogabant
 eum dicentes: Si eicis nos hinc, mitte nos in
 32 gregem porcorum. ¹ Et ait illis: Ite. At illi
 exeuntes abierunt in porcos, et ecce impetu abiit
 totus grex per praeceps in mare, et mortui sunt
 33 in aquis. Pastores autem fugerunt; et venientes
 in civitatem nuntiaverunt omnia et de eis qui
 34 daemonia habuerant. Et ecce tota civitas exiit
 obviam Iesu, et viso eo rogabant, ut transiret
 a finibus eorum.

9,1-8 **Paralyticus sanatus** (Mc 2,1 12; L 5,
 17-26)

9 Et ascendens in naviculam transfretavit et
 2 venit in civitatem suam. Et ecce offerebant ei
 paralyticum iacentem in lecto. Et videns Jesus
 fidem illorum dixit paralytico: Confide fili, re-
 3 mittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam de
 4 scribis dixerunt intra se: Hic blasphemat. ¹ Et

28 duo + homines EpDr bcfg1qz

29 Iesu BMaDLssKV] > rel. kffl

30 pascentium DEL^c gat kabcd fghq

31 hinc B] > rel. vl

33 habuerunt YMZs*JEL, habebant QR abc fg
 hqz

34 rogabant + eum ERC bg h

9,2 videns autem XrBMAV a

29 Mc 1,24; L 4,41; 2 P 2,4

9,4 Mt 12,25

τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἔξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὅστε μὴ ἴσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. καὶ ἵδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν ²⁹₂ L^{4,41} P^{2,4} καὶ σοί, υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἥλθες ὅδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη ³⁰ χοίρων πολλῶν βοσκομένη. οἵ δὲ δαιμονες παρ- ³¹ εκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ ³² εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἵ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἵδοὺ ὕρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἵ δὲ βόσκοντες ³³ ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ³⁴ ἵδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἵδοντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὅρίων αὐτῶν.

Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἥλθεν εἰς ⁹ ^{1-8:} ^{Mc 2,1-12} ^{L 5,17-26} τὴν ἴδιαν πόλιν. Καὶ ἵδοὺ προσέφερον αὐτῷ παρα- ² λυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἵδων ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί σου αἱ ἄμαρτίαι. καὶ ἵδού τινες τῶν ³ γραμματέων εἶπαν ἐν ἔαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ.

Γαδαρ. BS*C* 33 Δs Θ 399s 174 1010r MΣ 713s 4s 489
Λs Ωρ^c sysp] Γερασ. lat syh^m sa, Γεργεσ. Ta^e rel. ar gg |
29 ιδου > Ta^{a^e} 1424 vl syspi gg | σοι + Iu ΔW Θr 22
13s 983 826s 1424 pl. M^r rel. pl. lat sypih ar gg | 30 μα-
κραν] ου μακρ. lat(-k d q), εκει Ta³ syi(s) | πολλων > Taⁿ
Θ 565 1093 ar gg | 31 αποστ. ημ.] επιτρεψον ημιν απελ-
θειν Taⁿ CLΔW 565r 13 rel. pl. fh q syph ar gg | 32 τ.
χοιρ.] τ. αγελην των χ. LΔW Θs 565s 13r rel. pl. lat syih
ar gg | αγελη + τ. χοιρων L 700-28 954 pl. rel. pl. gg |
34 υπαντησ. BS 33 Θ 399 1r] συναντησ. rel. | τω] του S*ss
892 118s 1606 157 gg¹ | 9, 2 ιδου > a q syspi | 2.5 αφιεν-
ται (Mc 2,5) BS 372 (D 13 1689s) k fff | z vg | σοι αι αμαρτ.
σου (L 5,21) L Θ-28 1424 rel. pl. | 3 βλασφημ. + τις δυνα-
ται αμαρτιας αφιεναι ει μη μονος ο θς (L 5,21) Ta³ a hl |

4 καὶ εἰδὼς δὲ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμίσεις αὐτῶν εἶπεν·
 Λίνα τί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
 5 τί γάρ ἐστιν εὔκοπώτερον, εἶπεν· ἀφέωνταί σου
 6 αἱ ἀμαρτίαι, ἥτις εἶπεν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; Λίνα
 δὲ εἰδῆτε ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἀμαρτίας, τότε λέγει τῷ παρα-
 λυτικῷ· ἔγερθεὶς ἄρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὑπαγε
 7 εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἔγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν
 8 οἶκον αὐτοῦ. Ιδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ
 ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τὸν δόντα ἔξουσίαν τοιαύτην
 τοῖς ἀνθρώποις.

9-13:
 Mc 2,13-17
 L 5,27-32

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἀνθρω-
 πον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγό-
 μενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς
 10 ἡκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμέ-
 νου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ίδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἀμαρ-
 τωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς
 L 15,2 11 μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ίδόντες οἱ φαρισαῖοι ἐλεγον
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
 12 ἀμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ ἀκού-
 σας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἴσχύοντες ιατροῦ
 ἀλλ᾽ οἱ κακῶς ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί
 13 ἐστιν· ἐλεος θέλω καὶ οὐ ψυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον
 Os 6,6
 1 Sm 15,22
 Sir 35,4
 L 19,10
 Mt 18,11
 καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἀμαρτωλούς.

4 ειδως B Θ 565 1^r 1424 al. Ms 71 1216 2145s Σ 4 1093s al.
 Π^s 280 al. Λs syp h ar gg sa] ιδων rel. | τι B-33 892 D 1^r
 1604 660 lat bo] + υμεις rel. | 5 γαρ > 565 118s 1606
 1010 945 MU Kss al. lat pl. sys ar gg | 6 εγειρε (κ.) B 372
 D v l pl. Tert | 8 εφοβηθ. Bs 33 892 WD 372 1^r 1424^s syspi
 lat co] εθαυμασ. rel. | 9 εκειθεν > S* L. 71 1574 472 | ηκο-
 λουθει S 892 D 21 1^r 1010 1093s gg | 10 inc. κ. ανακει-
 μενων εν S* 892 syspi | και² > S 892 D 700 544 230 1579
 lat pl. sys co | ιδου > 700 sysp gg | ελθοντες > S* a sys
 gg | sa Eus | 11 εσθιει + κ. πινει (Mc 2,19) Ta^{tn} 565 544
 1689 346 M 1346s al. 273 al. gg¹ | εσθιετε κ. πινετε sys
 (κ.) | 12 ειπεν + αυτοις 33s Δ Θs 565^r 517 rel. gg | 13 αμαρτ.
 BS 33 ΔW D 372s 1^r 174 990 Σ Γ 1604 V pl. lat pl. syph*
 ar gg] + εις μετανοιαν (L 5,22) rel. Eus |

cum vidisset Iesus cogitationes eorum, dixit:
 Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? ¹ Quid 5
 est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua,
 an dicerè: Surge et ambula? Ut autem sciatis, 6
 quia Filius hominis habet potestatem in terra
 dimittendi peccata, tunc ait paralytico: Surge,
 tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Et 7
 surrexit et abiit in domum suam. Videntes au- 8
 tem turbae timuerunt et glorificaverunt Deum,
 qui dedit potestatem talem hominibus.

9,9-17 **Matthaei vocatio** (Mc 2,13-22; L 5,
 27-38)

Et cum transiret inde Iesus, vidi hominem 9
 sedentem in telonio, Matthaeum nomine. Et ait
 illi: Sequere me. Et surgens secutus est eum.
 Et factum est, discubente eo in domo, ecce 10
 multi publicani et peccatores venientes discum-
 bebant cum Iesu et discipulis eius. Et videntes 11
 pharisaei dicebant discipulis eius: Quare cum
 publicanis et peccatoribus manducat magister
 vester? ¹ At Iesus audiens ait: Non est opus 12
 valentibus medicus, sed male habentibus. Eun- 13
 tes autem discite quid est: *Misericordiam volo
 et non sacrificium.* Non enim veni vocare iustos,
 sed peccatores.

5 quid + *enim DL d, k f g h | tua HMaDEQKV
 ThTJ > *rel.* b dz

an FBLJ aut *rel.* vl

6 ~ sciatis autem *codd.* vl(-d)

12 valentib.] sanis HB vl pl.

medico AsMrJQR d

13 peccator. + ad paenitentiam HQTh cg

6 J 5,8 | **11** L 15,2

13 Os 6,6; 1 Sm 15,22; Sir 35,4; Mt 12,7; 18,11;
 L 15,4; 19,10

14 Tunc accesserunt ad eum discipuli Iohannis dicentes: Quare nos et pharisaei ieunamus frequenter, discipuli autem tui non ieunant? Et ait illis Iesus: Numquid possunt filii sponsi lugere, quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies, cum auferetur ab eis sponsus, et tunc 16 ieunabunt. Nemo autem immittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus; tollit enim plenitudinem eius a vestimento, et peior scis-
17 sura fit. Neque mittunt vinum novum in utres veteres, alioquin rumpuntur utres, et vinum effunditur, et utres pereunt. Sed vinum novum in utres novos mittunt, et ambo conservantur.

9,18-26 *Filia Iairi, mulier curata* (Mc 5, 22-43; L 8,14-56)

18 Haec illo loquente ad eos, ecce princeps unus accessit et adorabat eum dicens: Domine, filia mea modo defuncta est; sed veni, impone 19 manum tuam super eam, et vivet. Et surgens Iesus sequebatur eum et discipuli eius.
20 Et ecce mulier, quae sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro et te-
21 tigit fimbriam vestimenti eius. Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentum eius,
22 salva ero. At Iesus conversus et videns eam

---

15 sponsi]thalami | 16 plenitudinem]-tudo

---

15 ieunabunt + in illis diebus D-Q

16 committit EpDLQ

17 effundetur HD-QTh

18 adoravit X*Z*BW

Domine HZsBMaERKVThW] > rel.

tuam EpBD^r] > rel.

---

15 J 3,29; Mt 22,2

21 Mt 14,36

Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου 14 14-17:
 λέγοντες· διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν
 [πολλά], οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν; καὶ 15
 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ 14-17:
 νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ’ ὅσον μετ’ αὐτῶν ἐστιν ὁ
 νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’
 αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. Οὐδεὶς 16
 δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ὁλοκαυταρίας ἀγνάφου ἐπὶ ἴμα-
 τίῳ παλαιῷ· αἰρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
 ἴματίου, καὶ χειρον σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλου- 17
 σιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
 δήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχείται καὶ οἱ
 ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον
 εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἵδού ἄρχων εἷς 18 18-26:
 προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ
 μου ἀρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χει-
 ρά σου ἐπ’ αὐτήν, καὶ ζήσεται. καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰη- 19
 σοῦς ἥκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Καὶ ἵδού γυνὴ αἵμορροοῦσα δώδεκα ἔτη 20
 προσελθοῦσα ὅπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ
 ἴματίου αὐτοῦ. Ἐλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μό- 21
 νον ἥψωμαι τοῦ ἴματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 14,36
 ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἵδων αὐτὴν εἶπεν· 22

14 πολλα] πυκνα S^c lat(- k d) sys, > BS* 1194 71 | **15 νυμ-**
φιου D lat gg bo | πενθειν] νηστευειν (Mc 2,19) W D 1279
 16 v(- k) syph^m sa | νηστευσ. + εν εκειναις τ. ημεραις
 (L 5,35) D v(- k) syh^m | **17** οησσει ο οινος ο νεος τ. ασκους
 κ. ο οινος απολλυται κ. οι ασκοι (Mc 2,22) D (k, Ta g sys) |
 απολουντ. C^r 1424 rel. pl. gg | **18 εις]** τις C^c L 544 13 1689^r
 7^s U 713 245 Γ 1604 al. Λ^r GH k g h, > S* 788 348s 273
 al. q | ελθων C*s 892^r W D Θs 788 rel. pl., εισελθ. 700
 544 713 4 Λ^r | προσελθων + τω Iu C^c L Θ^c 13 1689^r U 440
 FG | **19** ηκολουθει Ss 33 D 399s 1604 lat pl | **20** ετη +
 εχουσα εν τη ασθενεια L | **21** μονον > S* 1574 a h |
 αψωμαι + του κρασπεδου 1689s 1391 157 4s Λ 262 sa |
22 Ις > S* D 1555 k a b c q sys | επιστραφεις CLΔW
 Θ-28 1^r 1424 pl. Φ rel. pl. |

θάρσει, θύγατερ· ἥ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἥ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὕδρας ἐκείνης.

23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἴδων τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θιόρυβού-

J 11,11ss 24 μενον Ἃλεγεν· ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.

25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς

26 χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἡγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ ἐξῆλθεν ἥ φήμη αὗτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

20,29-34 27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἦκολούθη· σαν [αὐτῷ] δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες·

28 ἐλέησον ὑμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἵ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι;

8,13 29 λέγουσιν αὐτῷ· ναί, Κύριε. Ἐτότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν

8,4 30 γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἡνεῳχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς

31 λέγων· ὅρατε, μηδεὶς γινωσκέτω. οἵ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἴδού προσήνεγκαν αὐ-

33 τῷ κωφὸν δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός, καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσ-

12,24 34 ραήλ. οἵ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

εσωθη] ιαθη (L 8.47) 892 1424 713 k gg¹ | 24 ελεγ.] λεγει αυτοις Cl ΔW Θ^r 1424 rel. pl. sysph ar gg | 25 ελθων D 1424 1675 k a b q | ηγερθη] ηγειρεν 13-954 syi | 26 φημη αυτης Ss 33 Θ 1 118s 124 Σ 157 syi bo, φ. αυτου D 1424 71 348 655 sa | 27 αυτω > B D k | κ. λεγοντες > C*L 13s 983^r k a sys | ημας + Ke 13 1689-543 1010 1579s N 713 472 al. gg¹ | 28 εισελθ. S*ΣN gg | οι + δυο Ta S*D 1579 a b h syi | 29 υμων, υμιν] σου, σοι Iq Cl Ωρ | 30 και¹ + παραχρημα Ta^av 124 Φ 1093 a g h syspi gg¹ | ενεβριμησατο Be 33s ΔsWD Θ^r 13 rel. | 32 ιδου > Ta^al 700 440 sys gg¹ | αυτω Ta^al BS 892s 788 71 sysp co] + ανθρωπον rel. | κωφ. + κ. μογιλαλον a b fg h q | 34 > D k a sys Hil |

dixit: Confide, filia, fides tua te salvam fecit.
Et salva facta est mulier ex illa hora.

Et cum venisset Iesus in domum principis 23
et vidisset tibicines et turbam tumultuantem,
dicebat: Recedite; non est enim mortua puella 24
sed dormit. Et deridebant eum. ¹Et cum electa 25
esset turba, intravit et tenuit manum eius, et
surrexit puella. Et exiit fama haec in universam 26
terram illam.

9,27-34 *Caeci, mutus*

Et transeunte inde Iesu, secuti sunt eum 27
duo caeci clamantes et dicentes: Miserere
nostrorum, filii David. Cum autem venisset domum, 28
accesserunt ad eum caeci. Et dicit eis Iesus
Creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt
ei: Utique, Domine. ¹Tunc tetigit oculos eorum 29
dicens: Secundum fidem vestram fiat vobis. ¹Et 30
aperti sunt oculi eorum, et comminatus est illis
Iesus dicens: Videte ne quis sciatur. ¹Illi autem 31
exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa.

Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei ho- 32
minem mutum daemonium habentem. Et electo 33
daemonio, locutus est mutus, et miratae sunt tur-
bae dicentes: Numquam apparuit sic in Israel.
Pharisaei autem dicebant: In principe daemo- 34
niorum eicit daemones.

---

28 vobis > *

---

28 eum + duo DLRT abdh | hoc possum W] ~
poss. hoc *rel.* | 31 totam terr. illam X*BMaL^rKV
ac glz | 32 mutum + et surdum Ep^mD^r a b c f * g^{1.2} h q |
33 daemonio EpBDERW] daemone *rel.* fg q z

---

24 J 11,11-14

27 Mt 20,29-34

28 Mc 9,23; A 14,9

29 Mt 8,13ss

30 Mt 8,4 | 34 Mt 12,24

9,35 - 11,1 **Apostolorum missio** (Mc 6,7-13;
L 9,1-5)

35 Et circuibat Iesus omnes civitates et castella, docens in synagogis eorum et praedicans evangelium regni, et curans omnem languorem et omnem infirmitatem. Videns autem turbas, misertus est eis, quia erant vexati et iacentes *sicut oves non habentes pastorem*. Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

10 Et convocatis duodecim discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut eicerent eos et curarent omnem languorem et omnem infirmitatem.

2 Duodecim autem apostolorum nomina sunt haec: Primus Simon, qui dicitur Petrus, et Andreas frater eius, Iacobus Zebedaei et Iohannes frater eius, ¹Philippus et Bartholomaeus, Thomas et Mattheus publicanus, Iacobus Alphaei et Thaddaeus, ¹Simon Cananaeus et Iudas Iscariotes, qui et tradidit eum. Hos duodecim misit Iesus praecipiens eis dicens:

In viam gentium ne abieritis, et in civitates Samaritanorum ne intraveritis; sed potius ite

35 omnes civit. B (h)] ~ civ. omnes *rel.*

38 mittat] eiciat AsH* MZsJGsQV d1

10,2 apost.] discipulorum OssBJR*

4 Scariot(h)es *codd.* | et² > D^rW

5 eis + et *codd.*

35 Mt 4,23

36 Mt 14,14; Mc 6,34; Nu 27,17; Ez 34,5; Jdt 11,15 | 37 L 10,2

10,2ss Mc 3,14-19; L 6,13-16; J 1,40-49; A 1,13

6 Mt 15,24; A 13,46; Jr 50,6

Καὶ περιῆγεν δὲ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ 35 4,23
τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν
καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

Ἐδῶν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, 36 14,11
ὅτι ἡσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὥσεὶ πρόβατα 36 14,11
μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 37 Ez 34,5
τοῦ· ὃ μὲν θερισμὸς πολύς, οἵ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. L 10,2
δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκ- J 4,35
βάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 38

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς 10 1-15 :
αὐτοῦ ἐδωκεν αὐτοῖς ἔξουσίαν πνευμάτων ἀκα- Mc 6,7-13
θάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν L 9,1-5
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ δνόματά ἐστιν 2 2-4 :
ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Mc 3,14-19
Ἄνδρεας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζε- L 6,13-16
βεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος 3
καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώ- J 1,40-49
νης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖος, Σί- A 1,13
μων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ
καὶ παραδοὺς αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέ- 5
στειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων·

Εἰς ὅδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν 6 15,24
Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον A 13,46

35 μαλακ. + εν τω λαω S*L Θss 28^r 13-1010 M-U 713^s
1093^s K-270 280ss Λ^r E rel. pl. gg, κ. πολλοι ηκολουθη-
σαν αυτω (S)L 1689^r 1424^s al. 348 Φ 713 273 Αss a b g h |
36 οχλους + o I^s C 399s 1689^r 1293 MΣN 157 1012 G g
sypih* | εσκυλμ.] εκλελυμεν. L 1424^s 7 1194 V | 10,1 προσ-
καλεσ. + o I^s C^cL Θ^c al. h | εξουσ. + κατα L 1689 954
27s 348^r 1012s 998s al. 1375^s al. Es al. sypih gg bo | 2 απο-
στολ.] μαθητων sys | 3 Θαδδ. Βss 892 788 c ffl g co] Λεβ-
βαιος D k Or, Λεββ. ο επικληθεις Θαδδ. rel. pl. sypih ar
gg, ~ Θαδδ.... Λεβ. 826^s, Iu:ias zelotes a b g h q, Iud.
filius Iacobi Ta^an sys | 4 Κανανιτης SΔW Θs 565s 13^r
rel. pl. sa | Ισκαριωθ C 1424, Scar. a b c ffl g h, Σκαριωτης
Dk ffl vg sysp | 5 I^s + iuxta similitudinem suam Ta^e |

πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
 L 10,2-12 7 πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἦγγικει
 8 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας θερα-
 πεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε
 δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν
 9 δότε. Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἀργυρὸν μηδὲ
 L 10,4 10 χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὄddοι
 1 T 5,18 μηδὲ δύῳ χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ὁρίβδον
 ἀξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.
 11 Εἰς ἦν δοῦλον τὸν πόλιν ἣν κώμην εἰσέλθητε, ἔξετά-
 σατε τίς ἐν αὐτῇ ἀξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν
 12 ἔξελθητε. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσα-
 13 σθε αὐτήν. καὶ ἐὰν μὲν ἥν ἡ οἰκία ἀξια, ἐλθάτω ἢ
 εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἥν ἀξια, ἡ εἰρήνη
 A 13,51; 18,6 14 ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὅς ἀν μὴ δέξη-
 ται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἔξερχό-
 μενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἥ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινά-
 11,24 15 ξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ
 Γομόρρων ἐν ἥμερᾳ κρίσεως ἥ τῇ πόλει ἐκείνῃ
 16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν
 μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις
 17-22: Mc 13,9-13 17 καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Προσέχετε δὲ ἀπὸ

7 οτι + μετανοειτε 1604 251 sa | 8 νεκρ. εγειρετε > Ta^a
 L Θss 118s 788 rel. pl. f sys ar gg¹ sa | 9 μητε^{bis} L L
 13^r 7 157 (Θs 565 1424 Σ 4s) | 10 οαβδους CLΔ 700
 565-21 13^r M^rU rel. pl.] + in manibus vestris Ta¹ a-h
 c g h q | τ. τροφ.] τ. μισθου (L 10,7) Ta^{vñ} 892 565 1675*
 1402 M 1012 1093 al. K pl. vñ pl. gg¹ | 11 η κωμην >
 (L 10,8) D 700 1^r k a b f f h sys | 12 αυτην + λεγοντες ει-
 οηνη τω οικω τουτω S*LW D Θ 1^r 346 1424-7 1402s al.
 Φ 713s 4ss al. 265s al. vñ(- k) syi ar gg | 13 εισελθετω
 28 245 235 998 1375^s Vr [εαν-αξια] ει δε μηγε Taⁿ D sys
 προς] εφ BS 892 372 174 1293s 1604 | 14 οσοι, δεξον-
 ται, ακουσωσιν L Σ k b c g h | εξω > CLΔW 700 565s
 21s rel. pl. | πολεως + η κωμης S 892 983 826^s 348 pl.
 co | εκ > BLΔW D Θ-28 rel. pl. | 15 και + γη SC 399
 1293s 157 | 16 εις μεσον B | ως οι] ωσει L 700 1689
 1207 213ss 245 998 1093 |

ad oves, quae perierunt domus Israhel. Euntes 7 autem praedicate dicentes: Quia appropinqua-
vit regnum caelorum. Infirmos curate, mortuos 8 suscitate, leprosos mundate, daemones eicite;
gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere 9 aurum neque argentum neque pecuniam in
zonis vestris, non peram in via neque duas 10 tunicas neque calceamenta neque virgam; di-
gnus enim est operarius cibo suo.

In quamcumque autem civitatem aut castel- 11 lum intraveritis, interrogate, quis in ea dignus
sit, et ibi manete donec exeatis. Intrantes au- 12 tem in domum salutate eam dicentes: Pax huic
domui. Et si quidem fuerit domus illa digna, 13 veniet pax vestra super eam; si autem non
fuerit digna, pax vestra revertetur ad vos. Et 14 quicumque non receperit vos neque audierit
sermones vestros, exeuntes foras de domo vel
civitate excutite pulverem de pedibus vestris.
Amen dico vobis: Tolerabilius erit terrae So- 15 domorum et Gomorrhaeorum in die iudicii,
quam illi civitati.

Ecce ego mitto vos sicut oves in medio 16 luporum. Estote ergo prudentes sicut serpen-
tes et simplices sicut columbae. Cavete autem 17

---

7 adpropinquabit HThT, KV | 10 virgam + in ma-
nibus vestris QR a al. Hil | ~ est enim YHEpEJKCT |
11 autem HThW kc fffh] > rel. pl. | 12 dicentes-
domui > AMO*Ep*k | 13 illa OssBMaEQKVW] >
rel. k ff | *veniat, revertatur AssMOEp*JCT k | 14 ve-
stris + in testimonium eorum A-MXBQ

---

7 Mt 4,17 | 8 L 10,2-12

10 1 T 5,18 | 14 A 13,51; 18,6

15 Mt 11,24

17-22 Mc 13,9-13; L 21,12-17; Mt 24,9-14; A 25,
23; 27,24

ab hominibus. Tradent enim vos in conciliis
 18 et in synagogis suis flagellabunt vos; et ad
 praesides et ad reges ducemini propter me in
 19 testimonium illis et gentibus. Cum autem tra-
 dent vos, nolite cogitare quomodo aut quid lo-
 quamini; dabitur enim vobis in illa hora quid
 20 loquamini. Non enim vos estis qui loquimini,
 sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.
 21 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pa-
 ter filium, et *insurgent filii in parentes* et morte
 22 eos afficient; et eritis odio omnibus propter
 nomen meum; qui autem perseveraverit usque
 23 in finem, hic salvus erit. Cum autem perse-
 quentur vos in civitate ista, fugite in aliam.
 Amen dico vobis, non consummabitis civitates
 Israhel, donec veniat Filius hominis.

24 Non est discipulus super magistrum nec ser-
 25 vus super dominum suum. Sufficit discipulo, ut
 sit sicut magister eius; et servo sicut dominus
 eius. Si patremfamilias Beelzebub vocaverunt,
 26 quanto magis domesticos eius? Ne ergo timue-
 ritis eos. Nihil enim est opertum, quod non
 27 revelabitur, et occultum, quod non scietur. Quod
 dico vobis in tenebris dicite in lumine, et quod
 28 in aure auditis praedicate super tecta. Et no-

18 ad² > OX*ZsBJMaDKVTW Hier | **22** omnibus
 + hominibus ZMaDERKVTh | usque > A-FMsZ*J|
23 amen + *enim AssOMaE | **25** servo JDCT] ser-
 vus rel. | **26** ne] nec OEpDL, non RCT | est H X*
 BE^rTh, JT] > rel. | **27** audistis EpMaEL |

20 J 14,26 | **21** Mi 7,6

22 Mt 24,9.13; J 15,18.21; 16,1s

24 L 6,40; J 13,16; 15,20

25 Mt 12,24

26-33 L 12,2-9; Mc 4,22

27 L 8,17

τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συν- L 21,12-17
έδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώ- 24,9
σουσιν ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ ἥγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς 18 24,14
ἀχθῆσεσθε ἔνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ A 25,23;
τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμ- 19
νήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε · δοῦθήσεται γὰρ ὑμῖν
ἐν ἔκεινῃ τῇ ὕρᾳ τί λαλήσητε · οὐ γὰρ ὑμεῖς ἔστε 20 J 14,26
οἵ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν
τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελ- 21 Mi 7,6
φὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστή-
σονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά 22 24,9,13
μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. J 15,21; 16,1s
ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύ- 23
γετε εἰς τὴν ἑτέραν · ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ
μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, ἔως ἂν ἔλθῃ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον 24 L 6,40
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν 25
τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐ-
τοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν
οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλ- 12,24
λον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐ- 26 26-33:
τούς · οὐδὲν γάρ ἔστιν κεκαλυμμένον ὁ οὐκ ἀπο- L 12,2-9
καλυφθῆσεται, καὶ κρυπτὸν ὁ οὐ γνωσθῆσεται. Mc 4,22
L 8,17
ὁ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί · 27
καὶ ὁ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμά-

18 αχθησ.] σταθησεσθε (Mc 13,3) D 485 v1 sys Ir Nov
OI, αξουσιν υμας ar gg | 19 παραδωσουσιν 33s W D 788
230 1424 al. Xs Φss 157 251ss al. G lat pl. | πως η > Ta
k a b sysi! | λαλησητε 1 2 L D 954 k | 21 επαναστησε-
ται BD 700 1093 | 23 εκ τ. πολεως ταυτης Ta^{aet}s 544 157
1012 660 gg | ετεραν + καν εκ ταυτης διωκ. υμας φευγ.
εις τ. αλλην Ta^{aet} D Θ 565 1-124 v1 sys ar gg | γαρ > Ta^{aet}
D 700 565s 659 al. M 157 vlar gg co | αν > BS* X | 25 βελ-
ζεβ. L D 16 ΧΛ* k b g h z gg bo, βεεξ. BS 349, βεελζε-
βουβ c vg sysp | απεκαλεσ. 267 U 713s 291 998 270
473 | 27 ηκουσατε 1^r 1424.954s 157 d g gg! Xo |

28 των. καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι.

φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ

29 σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσ-

σαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται

30 ἐπὶ τὴν γῆν ἀνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ

31 τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσίν. μὴ

οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὅμοιογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν

τῶν ἀνθρώπων, ὅμοιογήσω κάγὼ ἐν αυτῷ ἔμπρο-

L 9,26 33 σθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅστις

δ' ἀν ἀρνήσηται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,

ἀρνήσομαι κάγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς

μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

34-36 : 34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἥλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν

L 12,51ss γῆν· οὐκ ἥλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν.

Mi 7,6 35 ἥλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐ-

τοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμ-

36 φην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, καὶ ἔχθροὶ τοῦ ἀν-

L 14,26s 37 θρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἦ μη-

τέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν

16,24s 38 υἱὸν ἦ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ

δις οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ

L 17,33 J 12,25 39 ὅπισω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. ὁ εὐρών τὴν

ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν

ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.

28 φοβηθῆτε B 892 W D Θ 372 28 1^r 124 1424 al. Σs 245

1093 al. 1375^s] -βεισθε rel. | φοβεισθε Bss 892 W 21 349

348 713 Cl Eus] -βηθῆτε rel. | βαλειν εις γεεν. (L 12,5)

Ta^{ein} sys Ir Hil | **29 ανευ + τ.** βουλης Ta^{vn} vi(- k l) sa

Ir Ωρ¹ Tert Cyp | υμων + του εν τ ουρανοις Ta^{avn} 892

544 16 998 251 b ff g h z Iο Ωρ¹ | **31 φοβηθῆτε** CΔ Θ^r 13^r

rel. pl. | **32 ουν > Ta³ 399^c 788 Xs 713 sys ar gg bo** | τοις

BC 565 399s 788s XΣ 1604 K al. Vs 655] > rel. | **33 δ'αν]**

δε BCL 1424s | τοις B 788 828s 1424^s 1579s X Vs] >

rel. | ουραν. + et coram angelis eius Ta^{tn} syc Nov |

35 ανθρωπ.] υιον Ta^{v1} D vi(-k f) syv | **37 αξιος 1[^]2 B***

D 544 983 16. K-726 655. | **38 αξιος² 37[^]38 M 1574:** |

Jite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere; sed potius timete eum qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeret asse veneunt, 29 et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro? Vestri autem capilli capitis omnes 30 numerati sunt. Nolite ergo timere; multis pas- 31 seribus meliores estis vos.

Omnis ergo qui confitebitur me coram homi- 32 nibus, confitebor et ego eum coram Patre meo qui in caelis est. Qui autem negaverit me co- 33 ram hominibus, negabo et ego eum coram Patre meo qui in caelis est.

Nolite arbitrari quia pacem venerim mittere 34 in terram; non veni pacem mittere, sed gla- dium. Veni enim separare hominem *adversus* 35 *patrem suum, et filiam adversus matrem suam,*
et nurum adversus socrum suam; et inimici 36 *hominis, domestici eius.* Qui amat patrem aut 37 matrem plus quam me, non est me dignus, et qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam 38 et sequitur me, non est me dignus. Qui invenit 39 animam suam perdet illam, et qui perdiderit animam suam propter me inveniet eam.

28 et⁴] >BETK abcghm^{qz}

29 cadit SEpDEQR | 30 autem + *et codd. pl.

31 timere + eos D-Q

32s in caelis est EpDrW] ~ est in cael. rel.

34 ~ venerim mittere pacem (~ pac. mitt.) codd.

37 aut⁴] et AssMEp*RC

33 L 9,26; 2 T 2,12

34ss L 12,51ss; Mi 7,6

37 L 14,26s

38 Mt 16,24s | 39 L 17,33; J 12,25

40 Qui recipit vos me recipit, et qui me re-
 41 cipit recipit eum qui me misit. Qui recipit pro-
 phetam in nomine prophetae, mercedem pro-
 phetae accipiet, et qui recipit iustum in nomine
 42 iusti, mercedem iusti accipiet. Et quicumque po-
 tum dederit uni ex minimis istis calicem aquae
 frigidae tantum in nomine discipuli, amen dico
 vobis, non perdet mercedem suam.

11 Et factum est, cum consummasset Iesus
 praecipiens duodecim discipulis suis, transiit
 inde, ut doceret et praedicaret in civitatibus
 eorum.

11,2-30 **Iohannis Baptistae legatio** (L 7,
 18-35)

2 Iohannes autem cum audisset in vinculis
 3 opera Christi, mittens duos de discipulis suis ¹ ait
 illi: Tu es, qui venturus es, an alium exspecta-
 4 mus? ¹Et respondens Iesus ait illis: Euntes re-
 5 nuntiate Iohanni quae audistis et vidistis. *Caeci*
vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi
 audiunt, mortui resurgunt, *pauperes evangeli-*
 6 *zantur*: et beatus est qui non fuerit scandali-
 7 zatus in me. Illis autem abeuntibus, coepit Iesus
 dicere ad turbas de Iohanne: Quid existis in de-
 8 sertum videre? harundinem vento agitatam?¹ Sed
 quid existis videre? hominem mollibus vestitum?

11,1 Iesus + verba haec Ep^mLQR(EW) b
 7 deserto FZ*EL aglz

---

40 Mt 18,5; L 10,16; J 12,44; 13,20

42 Mt 25,40; Mc 9,41

11,2 Mt 14,3

3 Ma 3,1; Dn 9,26; J 11,57

5 Is 35,5s; 61,1; L 4,18

6 Mt 13,57; 26,31

7 Sap 4,4

‘Ο δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δε- 40 18,5; L 10,1
χόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ δεχόμενος 41 J 12,44; 13,2
προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου
λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα
δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. καὶ ὅς ἐὰν 42 25,40
ποτίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ
μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσ- II
σων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν
τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν
αὐτῶν.

‘Ο δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ 2 2-19 :
τὰ ἕργα τοῦ Χριστοῦ πέμψας διὰ τῶν μιαθητῶν L 7,18-35
αὐτοῦ ἤπειρον αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἐτερον 3 14,3
προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 4 Ma 3,1
προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 4 Dn 9,26
αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἀ
ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ 5 Is 35,5s; 61,1
χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ L 4,18
κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται καὶ μακάριος ἐστιν 6 (13,57; 26,31
ὅς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πο- 7
ρευομένων ἥρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
περὶ Ἰωάννου· τί ἔξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεά-
σασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἐάλλα 8
τί ἔξήλθατε ἵδειν; ἀνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡμφιε-

41 λημψ. 1^2 D 482 1093 | 42 μικρ.] εἰλαχιστων D lat (1424 157) | ποτηρ. + υδατος D lat(-k) syvi¹ ar gg¹ sa Cl Cyp | μονον > (Mc 9,41) Taⁿ D 544 1675 E* syv Cl Cyp | αποληται ο μισθος D vl pl. syv bo Cyp | 11,1 δωδεκα > 1s 1194 1579 280 | 2 Xv] Iu D 517s 349 7 348 262 047 1604 syc Xq | δια BSC* 43 ΔW D Θ 788 ΣP q syph* ar gg¹ sa] > vl pl. syv, δυο rel. ff1z vg | 4 ~ βλεπ. ακουετε (L 7,22) L syvi bo Ωq | 5 και¹ > Z 892s 1675 1355 lat pl. ar gg¹ bo Ωq Cy | κ. χωλοι περιπ. > D 1675 2145 1355 1346 | ~ πτ. ευαγγ. κ. νεκρ. εγειρ. Θ 13r syc | κ. πτ. ευαγγ. > Ta^s k sys | 6 εστιν > Xs abg Xq |

σμένον; ἴδού οἵ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οὕτοις τῶν βασιλέων εἰσίν. Ἐάλλα τί ἔξήλθατε; προφήτην ἴδεῖν; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται·

^{Ma 3,1} ^{Mc 1,2; J3,28} *ἴδού ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,*

ὅς κατασκευάσει τὴν δδόν σου ἔμπροσθέν σου.

11 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἔως ἀρτὶ ἡ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἵ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἔως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν· καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὅτα ἀκουέτω.

16 Τίνι δὲ ὅμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὅμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἢ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις ἱλέγουσιν·

ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε,
ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

3,4 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ 9,14s 19 λέγουσιν· δαιμόνιον ἔχει. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἴδού

8 μαλακ. Ta^a BSZ D lat pl.] + ιματιοις rel. | βασιλειων 21 118s 517 1223s 27s 348r Xs N 713 998ss al. Kss rel. gg | εισιν>BS* | 9 προφ. ιδειν BS*Z 892 1355 Ωρ] ~ιδ. προφ. rel. | 10 ουτος Ta^a BSZ 892 D k b g syv Ωρ] + γαρ rel. | εγω >Z 1402 c ff gg Xρ | 11 αμην + γαρ Ta^l 565 348 1187 syi | 12 δε >Ta^a D^l* sys co^l Amb | βιαζ.] διαρπαζεται Ev.Naz. | 15 ωτα B D 700 174 k sys] + ακουειν rel. | 16 αγορα Ta³ D 28 544 174 349 1293s al. 047 al. 1375s al. lat syvp | προσφωνουσιν... και CLΔ 700r 22s 954s rel. pl | εταιροις αυτων Ta^an (CLΔW Θ) 700s 544 22s 1293s al. U 443 Φ 998 al. 229ss V 028 al. sy ar sa(vg) | 17 ηυλησαμ.] cantavimus Ta³ vl(vg) sy co | εθρηνησ. BSZ D 372 1s lat pl. co] + υμιν rel. | 18 γαρ + προς υμας L Θ 13r 517s 659 al. 2145s sych |

Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. ¹Sed quid existis videre? prophetam? ⁹
Etiam dico vobis, et plus quam prophetam. Hic ¹⁰
est enim de quo scriptum est: *Ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam, qui praepara-
bit viam tuam ante te.* Amen, dico vobis, non ¹¹
surrexit inter natos mulierum maior Iohanne
Baptista; qui autem minor est in regno caelo-
rum, maior est illo. A diebus autem Iohannis ¹²
Baptistae usque nunc regnum caelorum vim
patitur, et violenti rapiunt illud. Omnes enim ¹³
prophetae et lex usque ad Iohannem propheta-
verunt, ¹et si vultis recipere, ipse est Elias qui ¹⁴
venturus est. Qui habet aures audiendi audiat. ¹⁵

Cui autem similem aestimabo generationem ¹⁶
istam? Similis est pueris sedentibus in foro,
qui clamantes coaequalibus ¹dicunt: ¹⁷

Cecinimus vobis, et non saltastis;
lamentavimus, et non planxistis.

Venit enim Iohannes neque manducans neque ¹⁸
bibens, et dicunt: Daemonium habet. Venit Fi- ¹⁹
lius hominis manducans et bibens, et dicunt:

---

16 coaequalibus] ceteris

---

10 ~ enim est S-OJC | ego > SHZ*BMaDsV c ff

12 rapiunt] diripiunt OrBMaVT k a b c d g h l z

14 et > AsH*O*Ep

17 vobis-lamentav. > F(R)

---

9 L 1,76

10 Ma 3,1; Mc 1,2; J 3,28

12 L 16,16

14 Ma 3,23; Mt 17,10-13

17 Pr 29,9

18 Mt 3,4 | **19** Mt 9,14s

Ecce homo vorax et potator vini, publicanorum et peccatorum amicus. Et iustificata est sapientia a filiis suis.

20 Tunc coepit exprobrare civitatibus, in quibus factae sunt plurimae virtutes eius, quia non
 21 egissent paenitentiam. Vae tibi Corozain, vae tibi Bethsaida; quia si in Tyro et Sidone factae essent virtutes quae factae sunt in vobis, olim
 22 in cilicio et cinere paenitentiam egissent. Verumtamen dico vobis: Tyro et Sidoni remissius
 23 erit in die iudicii quam vobis. Et tu Capharnaum, numquid *usque in caelum exaltaberis?* *usque in infernum descendes;* quia si in Sodomis factae fuissent virtutes, quae factae sunt in te, forte mansisset usque in hanc diem.
 24 Verumtamen dico vobis, quia terrae Sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi.
 25 In illo tempore respondens Iesus dixit:
 Confiteor tibi, Pater, Domine caeli et terrae, quia abscondisti haec a sapientibus et
 26 prudentibus et revelasti ea parvulis. Ita Pa-
 27 ter, quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt a Patre meo. Et nemo novit Filium nisi Pater; neque Patrem

21 vae tibi Coroz. > LQ*

essent] fuissent FEpMaER fh

23 hanc W] hunc rel. ffz

24 tibi flz] vobis DL

25 quia] qui SZ*DETW k d f h z

20-24 L 10,12-15

21 Jon 3,6

23 Mt 4,13; 8,5; 9,1; Is 14,13.15

24 Mt 10,15

25ss L 10,21s; 1C 1,26-29; Sir 51,1

27 Mt 28,18; J 3,35; 13,3; 17,2

ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς 20 20-24: ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. Οὐαὶ σοι, Χοραζίν· οὐαὶ σοι, Βηθ- 21 Jon 3,6 σαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἀν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, 22 Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἡ ὑμῖν. καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἔως 23 4,13; 8,5; 9, οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἔως ἥδου καταβήσῃ· ὅτι Is 14,13,15 εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἀν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον 24 10,15 ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἡ σοί.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 25 25-27: εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὗτος εὐδοκίᾳ ἐγένετο 26 ἔμπροσθιέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ 27 28,18 πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει

19 απο+παντων (L 7,3) Ta^{as} 13^r k | εργων B[#]SW 788
 2145 syph*bo] τεκνων rel. | 21 Βηθσαιδαν ΒΣΔ Θ-399
 788^r 267 M 348^r Uss ΦΓ al. Ks al. Λ^r 461s E^s] -δα rel |
 σποδω+καθημενοι (L 10,13) ΣC 33 2145, ναι 892s 1 22
 1424ss 7 U 713 998 al. 255 Λ^r gg | 23 μη... υψωθηση Τai
 Bs^s W D Θ 1ss Φ 660 lat pl. syc ar gg co Iο] η... υψωθεισα rel. pl., -θης 22^s 826^s al. V^s E^s | υψωθηση + ἡ L
 Da b, αλλα syc ar gg | καταβηση B 579 W D 372 lat syv
 ar gg Iο] καταβιβασθηση rel. | 24 υμιν] σοι Ta^{ais} syph,
 >k syv | σοι] υμιν D 124 1424 659 v1 pl. | 25 εξομολογ.]
 ευχαριστω Ev. Naz. | εκρυψ. BS 33 1241 D] απεκρυψ. Iο
 Cl Ωο rel. | κ.συνετων >syv Hil | 26 πατηρ+ μου syv
 sa Iο (k) | 27 επιγιν.] εγνω Iust¹ Iο¹ Or Eus, γινωσκει¹
 C 71 Λ^r | ~ τ. πατερα ... ο υιος, τ. υιον... ο πατηρ Ta^{ev}
 XN Iust Iο¹ Eus | τ. υιον] τις εστιν ο υιος Ta 1293s |

εὶ μὴ ὁ νίδος καὶ ὁ ἐὰν βιούληται ὁ νίδος ἀποκαλύψαι.

<sup>12,18ss
Jr 31,25</sup> **28** Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῦς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε <sup>Is 28,12
Jr 6,16</sup> **29** ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

<sup>1-8:
Mc 2,23-28
L 6,1-5
Dt 5,14;23,25</sup> **12** Ἐν ἔκεινῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τύλλειν στάχυας ^{Ex 20,10} **2** καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ^{1 Sm 21,1-6} **3** ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν καὶ ^{Lv 24,5-9} **4** οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἀρτους τῆς προούσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, ^{Nu 28,9} **5** εὶ μὴ τοῖς ἴερεῦσιν μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἴερεῖς ἐν τῷ ἴερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναιτίοι εἰσιν; ^{9,13; Os 6,6} **6** λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἴεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὁδε. **7** εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, **8** οὐκ ἀν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου.

ω] οις Iust Iq¹ | βιονλ. αποκ.] αποκαλυψη Iust Iq¹ Tert Ωq Eus | **28** οι κοπ. κ. πεφ.] qui fatigati estis et laboratis et qui habetis onera gravia Ef Ag Laz Af^a (syc) | **12,1** τύλλειν + τοὺς W D 700 28 118 U 1093 251 726 | στάχυας + et confricantes eas manibus suis (L 6,1) Ta⁴ c syc | **2** ιδοντες + αυτους Taⁱⁿ C 33s Δ D Θ 13^r 517s 713s a b fff g h syvp | εν σαββατω >k ff syv | **3** δε + I^c (L 6,3) Ta³ Θ 544 346 477 472 660 270 ff h | επεινασεν + αυτος L Θ 372 399s 13 pl. 1424 pl. Φ 157 472 al. 473 gg | **4** εφαγον BS | ους] o B W D 22 13^r k b ff² q | εξεστιν C 33 28 1675 1010 1579s 726 | μονον LΔ 1424s 713 k, >(Mc 2,26) Ta^{av} 1s 22 1396 a | **6** δε] γαρ D k ff syv | μειζων Ta^{at} LΔ 13s 346 1010 Φss 440 lat pl. | τ. ιερουτι sabbato b ff² g h |

quis novit nisi Filius, et cui voluerit Filius revealare.

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos, et discite a me, quia mitis sum et humilis corde; et *invenietis requiem* animabus vestris. Iugum enim meum suave est et onus meum leve.

12,1-45 Christus impugnatur, blasphemia, signum Ionae (Mc 2,23-3,25; L 6,1-11; 12,14-32)

In illo tempore abiit Iesus per sata sabbato, 12 discipuli autem eius esurientes coeperunt veltere spicas et manducare. Pharisei autem vi- 2 dentes dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere sabbatis. At ille dixit eis: 3 Non legistis quid fecerit David, quando esuriit et qui cum eo erant; quomodo intravit in do- 4 mum Dei et *panes propositionis* comedit, quos non licebat ei edere neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? Aut non legistis 5 in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violent et sine crimine sunt? Dico au- 6 tem vobis, quia templo maior est hic. Si autem 7 sciretis, quid est: *Misericordiam volo, et non sacrificium*, numquam condemnassetis innocentes. Dominus enim est Filius hominis etiam 8 sabbati.

---

30 leve SJDLRCTWff] + est rel. | 12,1 per sata sabb. LR (b c g)z] ~ sabb. per sata rel. | 8 enim est J k c d ff q] ~ est enim rel.

28ss Sir 51,34s | 29s Mt 12,18ss; Jr 6,16; 21,25; Is 28,12; 1 J 5,3 | 12,1 Dt 5,14; 23,25; Ex 20,10 | 3 1 Sm 21,1-6 | 4 Lv 24,9 | 5 Nu 28,9 | 7 Os 6,6; Sir 35,4; Mt 9,13

9 Et cum inde transisset, venit in synagogar
 10 eorum. Et ecce homo manum habens aridam
     et interrogabant eum dicentes: Si licet sabbati
 11 tis curare? ut accusarent eum. Ipse autem dixi
     illis: Quis erit ex vobis homo qui habeat over
         unam, et si ceciderit haec sabbatis in foveam
 12 nonne tenebit et levabit eam? Quanto magis
     melior est homo ove? Itaque licet sabbatis be
 13 nefacere. ¹ Tunc ait homini: Extende manu
     tuam. Et extendit, et restituta est sanitati sicut
 14 altera. Exeuntes autem pharisaei consilium fa
     ciebant adversus eum, quomodo perderent eum.
 15 Jesus autem sciens recessit inde, et secuti sun
 16 eum multi, et curavit eos omnes. Et praecepi
 17 eis ne manifestum eum facerent, ut adimple
     retur quod dictum est per Esaiam prophetan
     dicentem:

18 *Ecce puer meus, quem elegi,
     dilectus meus, in quo bene complacuit anima
         meae.*

*Ponam spiritum meum super eum,
     et iudicium gentibus nuntiabit.*

19 *Non contendet neque clamabit,
     neque audiet aliquis in plateis vocem eius;
 20 harundinem quassatam non confringet,*

10 homo + erat EpDIQ(R) vi(-kl)

11 habet H*EpDQVCT vi pl.

13 sicut + et FZ*sJDEQ a fff¹⁻²h

14 perd. eum W] ~ eum perd. rel. vi(-ff)

15 secessit A-HOXDrTh vi

18 placuit S-OJTh ab

10 L 14,3

11 L 14,5

16 Mt 8,4

17-21 Is 42,1-4; 41,9

18 Mt 3,17; 17,5

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συνα- 9 9-14 :
 γωγὴν αὐτῶν. καὶ ἵδοὺ ἀνθρωπος χειρα ἔχων 10 Mc 3,1-6
 ἔξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἔξε- L 6,6-11
 στιν τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατηγορή- L 14,3
 σωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ 11
 ὑμῶν ἀνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἔν, καὶ ἐὰν
 ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ 12
 κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει L 14,5
 ἀνθρωπος προβάτου. ὅστε ἔξεστιν τοῖς σάββα-
 σιν καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· 13
 ἔκτεινόν σου τὴν χειρα. καὶ ἔξέτεινεν, καὶ ἀπε-
 κατεστάθη ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη. ἔξελθόντες δὲ οἱ 14
 φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως
 αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώ- 15 Mc 3,7-12
 ρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἥκολούθησαν αὐτῷ [ὄχλοι]
 πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, ἱκαὶ 16 8,4
 ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιή-
 σωσιν. ἵνα πληρωθῇ τὸ δῆθεν διὰ Ἡσαίου 17 Is 42,1-4;
 τοῦ προφήτου λέγοντος· 41,9

Ίδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἤρέτισα, 18 3,17; 17,5

ὁ ἀγαπητός μου ὃν εὑδόκησεν ἡ ψυχή μου.

Θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν,

καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

οὐκ ἔρισει οὐδὲ κραυγάσει,

19

οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φω-
 νὴν αὐτοῦ.

κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει

20

10 ανθρ. + ην εκει (Mc 3,1) 33s Δ D Θ^r 1s 13^r 1424 7 al.
 Ms 348-1012 4s al. Λ^r E v1 pl. sys ar gg | χειρα + δεξιαν
 (L 6,6) Ta^{a_{tn}} syv + ita ut non posset cum ea operari
 Taⁿ (Ev. Hebr.) | θεραπευσαι SI. D 1574 | **11** εστιν 33 D
 565 399ss 517^s 157 245 476 k f q gg, > CL 788 pl. 213 v1
 pl. gg | **12** ουν + μαλλον Ta 33 Θ 565 13^r 659 157s syv
 gg | **13** εξετειν.+τ. χειρα αυτον Ta^{v1} v1 pl. syvp gg (co) |
15 οχλοι > BS 372 lat pl. | **16** παντας δε ους εθεραπ. επε-
 πληξεν αυτοις W D 1^s v1 | **18** ον² BS* 892 Eus¹] εν ω C*
 33 D 1s 1424 lat, εις ον rel. | **19** εν τ. πλατ. > 1424 1579 sys |

καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει,
ἔως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.

21 καὶ τῷ δύναματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν
 22-45: 22 Τότε προσηγένετο αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυ
 Mc 3,22-30 φλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε
 L 11,14-26 23 τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἔξισταντες
 πάντες οἵ ὅχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ἡ
 9,34 24 υἱὸς Δαυΐδ; οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον
 οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ
 25 Βεελζεβοὺλ ἀρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δι
 τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βα
 σιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ
 πᾶσα πόλις ἡ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οἱ
 26 σταθμήσεται. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν
 ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη, πῶς οὖν σταθή
 27 σεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ
 ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκ
 βάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν
 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαι
 μόνια, ἀρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
 Is 49,24 29 Θεοῦ. ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν
 οἰκίαν τοῦ ἴσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀρπάσαι
 ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἴσχυρόν, καὶ τότε τὴν
 Mc 9,40 30 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; ὁ μὴ ὧν μετ' ἐμοῦ κατ
 ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει
 Hb 6,4ss; 31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἄμαρτία καὶ βλασ
 10,26 φημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῖς

21 καὶ + εν D 517, επι (Is 42,40 O') W 157 4s Λ^r | **22** προσ
 ηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενον κωφον κ. τυφλον Τα^e
 1424 1675 syvp gg, B co | κωφον + κ. τυφλον ΛΔW
 Θs 1s 13s 174^r 517s Xs al. Σ 4 1093s hyp ar (33 372
 22^s rel. pl.) | βλεπ. + κ. ακουειν 1093 b syc (ff h sys Ef)
23 κ. ελεγ.] λεγοντες UΣΝ h hyp sa Xq] **28** εγω > 21 98^s
 1402 M 16 047 726s k a b d g | **29** αρπασ. BC* 892 1s 22
 517 7s Xs ΣΝ 440] διαρπασ. rel. | **30** σκορπιζει + μα
 S 33 1582* bo | **31** αφεθησ.¹ + υμιν B 1s 22 1355
 syi sa Ath |

*et linum fumigans non extinguet,
donec eiciat ad victoriam iudicium;
et in nomine eius gentes sperabunt.* 21

Tunc oblatus est ei daemonium habens, caecus et mutus, et curavit eum, ita ut loqueretur et videret. Et stupebant omnes turbae et dicebant: Numquid hic est filius David? ¹ Pharisaei autem audientes dixerunt: Hic non eicit daemones nisi in Beelzebub principe daemoniorum. Iesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis: Omne regnum divisum contra se desolabitur, et omnis civitas vel domus divisa contra se non stabit. Et si satanas satanam eicit, adversus se divisor est; quomodo ergo stabit regnum eius? Et si ego in Beelzebub eicio daemones, filii vestri in quo eiciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. ¹ Si autem ego in spiritu Dei eicio daemones, igitur pervenit in vos regnum Dei. Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis et vasa eius diripere, nisi prius alligaverit fortem? et tunc domum illius diripiet. Qui non est mecum, contra me est, et qui non congregat mecum, spargit.

Ideo dico vobis: Omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus, Spiritus autem

22 ei k d q] + homo Ep^mDLQRW

24 daemoniorum]-num AsHssZ^cJ

25 desolatur SMO*Z*sMa d ff² Hier

27 vestri erunt MaDEThcg²] ~ erunt vest. rel.

29 diripiati S-HOssBJK 1

24 Mt 9,34

29 Is 49,24

30 Mc 9,40

31 L 12,10; Hb 6,4ss; Mt 10,26; 1 J 5,16

32 blasphemia non remittetur. Et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei nequè in hoc saeculo neque in futuro.

33 Aut facite arborem bonam et fructum eius bonum, aut facite arborem malam et fructum eius malum; siquidem ex fructu arbor agnoscitur.

34 Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? ex abundantia enim cor-

35 dis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona, et malus homo de malo thesauro

36 profert mala. Dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines,

37 reddent rationem de eo in die iudicii. Ex verbis enim tuis iustificaberis et ex verbis tuis condemnaberis.

38 Tunc responderunt ei quidam de scribis et pharisaeis dicentes: Magister, volumus a te

39 signum videre. Qui respondens ait illis: Generatio mala et adultera signum quaerit, et signum non dabitur ei, nisi signum Ionaee prophetae. Sicut enim fuit *Ionas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus*, sic erit Filius ho-

31 blasphemiae² AYM^rMaEKThCT k c q
36 de] pro JELQ

33 Mt 7,17; L 6,43ss

34 Mt 3,7

38 L 11,29-32; Mt 16,1; 1 C 1,22

40 Jon 2,1s

πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. καὶ 32 L 12,10
δις ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου,
ἀφεθήσεται αὐτῷ· δις δ’ ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύ-
ματος τοῦ ἄγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὕτε ἐν
τούτῳ τῷ αἰῶνι οὕτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ὡς ποιήσατε 33 L 6,43ss
τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν,
ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον
γινώσκεται. γεννήματα ἔχιδνῶν, πῶς δύνασθε 34 3,7
ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὅντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισ-
σεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγα- 35
θὸς ἀνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλ-
λει ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἀνθρωπος ἐκ τοῦ
πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὅτι 36
μὲν ὅτι πᾶν ὄχιμα ἀργὸν δ’ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἀν-
θρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως· ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ 37
καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινες τῶν γραμμα- 38 16,1
τέων καὶ φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν
ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἴδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· 39
τοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζη-
τεῖ, καὶ σημεῖον οὐδὲ διοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ ση-
μεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς 40 Jon 2,1s
ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήπους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς

ος δ’ αν κατα πνς βλασφημηση (Mc 3,29) Τα^{al} b ff h syv |
αφεθησ.² BS 892 1^r 1424^s k vg co] + αυτω Τα^v W b ff h
syv, τ. ανθρωποις rel. pl. | 32 ουκ] ου μη BS* | τουτω
τω νυν L 700 565s 22^s 7 rel. pl. | 33 εκ τ. καρπου] εκ τ. καρπων αυτου syvp Eus^s Aug | 34 λαλει| εκβαλ-
λει k syv | 35 θησαιρ.¹ + τ. καρδιας (αυτου) Τα^{av}s 33s
372 1ss 1689 517 157s 1093 f ff syvi ar | θησαιρ.² + τ.
καρδ. αυτ. Τα^{av}s 33s 1689 1424* 1574 713 1604 syvi ar |
36 εαν > BS D 1335 lat | 37 κατακριθηση 33s 700 565s
118s 983 1424^s 245s Γ 4s 1355s al. Λ^r | 38 αυτω > ΔW
700^r 1^r 517 pl. 1194^s UssΦN 713 rel. pl. | 40 ην] εγε-
νετο Θ 1424^s 7 1391, > D 472 |

νύκτας, οὗτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

Jon 3,5 41   "Ανδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ,

3 Rg 10,1-10 42   καὶ ἴδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὕδε. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἴδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὕδε.

43   "Οταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἔξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέχρεται δι' ἀνύδρων τόπων ζη-

44 τοῦ ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἔξῆλθον· καὶ ἔλ-

45 μημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ'

2 P 2,20   ἔαυτοῦ ἐπτὰ ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἔαυ-
τοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώ-
των· οὗτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46-50: 46   "Ετι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἴδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω

Mc 3,31-35   L 8,19-21   47 ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. εἶπεν δέ τις αὐτῷ· ἴδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστή-

L 2,49 48   κασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶ-
πεν τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίς ἔστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ

εσται + καὶ (L 11,30) LW D 544 1424 al. 1293s al. 1574s
Σ 245 440s al. 270^s 482^s Es al. vl pl. syc ar bo | **42** εκ]
 απο 700 13s 983^r 1279 lat | Σολομωντος CΔ 399s 118s
 1402-945 477 Φ157 998 al. 1375^s | **44** τοτε > (Τα) 544 sys
 Xρ | υποστρεψω (L 11,24) Z 28 544 1s 13^r 71 348s al. 213
Σ 1604 al. | σχολαζ. + καὶ SC* 544 118s 174 1424^s 348^r Φ
 245 4 1093 al. Λ^r vl pl. syvp gg^l | **45** μεθ εαυτου > Ta^{et}
 291 fffsys | καὶ^t > Ta^{atn} 945 U 2145 1187 1093 vl pl. syvp
 co | **46** ετι > Ta ZLs D ff | **47** > (λαλησαι^τ) BS*L 443
 Γ 1093 k ff syv sa | σοι λαλησ.] σε ιδειν 892 1424ss 7 a
 Or | **48** καὶ η W D Θ 1012 k aff^{1,2} h q syv ar gg bo |

minis in corde terrae tribus diebus et tribus noctibus. Viri Ninivitae surgent in iudicio cum 41 generatione ista et condemnabunt eam, quia paenitentiam egerunt in praedicatione Ionae; et ecce plus quam Ionas hic. Regina austri 42 surget in iudicio cum generatione ista et condemnabit eam, quia venit a finibus terrae audire sapientiam Salomonis; et ecce plus quam Salomon hic.

Cum autem immundus spiritus exierit ab 43 homine, ambulat per loca arida quaerens re-quietum, et non invenit. ¹ Tunc dicit: Revertar in 44 domum meam, unde exivi. Et veniens invenit eam vacantem, scopis mundatam et ornatam. Tunc vadit et assumit septem alios spiritus 45 secum nequiores se, et intrantes habitant ibi; et fiunt novissima hominis illius peiora prioribus. Sic erit et generationi huic pessimae.

12,46-50 ***Christi cognati*** (Mc 3,31-35; L 8, 19ss)

Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater 46 eius et fratres stabant foris quaerentes loqui ei. ¹ Dixit autem ei quidam: Ecce mater tua et 47 fratres tui foris stant quaerentes te. At ipse 48 respondens dicenti sibi ait: Quae est mater mea, et qui sunt fratres mei? Et extendens 49

---

47 te] tibi loqui

41s ista $\cap$ ista F

44 eam > S-OEp*JDQ vl(-cff²h)

45 et⁴ > abff^{1..2}gh1

48 ipse] ille Ass XcD(H) k f ff

---

41 Jon 3,5 | 42 3 Rg 10,1-10

45 2 P 2,20 48 L 2,49

manum in discipulos suos dixit: Ecce mater mea et fratres mei. Quicumque enim fecerit 50 voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse meus frater et soror et mater est.

13,1-52 **Parabolae** (Mc 4,1-34; L 8,4-18)

13 In illo die exiens Iesus de domo sedebat 2 secus mare. Et congregatae sunt ad eum turbae multae, ita ut in naviculam ascendens se- 3 deret; et omnis turba stabat in litore. Et lo- cutus est eis multa in parabolis dicens: Ecce 4 exiit qui seminat seminare. Et dum seminat, quaedam ceciderunt secus viam, et venerunt 5 volucres caeli et comedenterunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant terram multam; et continuo exorta sunt, quia non habe- 6 bant altitudinem terrae. Sole autem orto aestua- verunt; et quia non habebant radicem, aruerunt. 7 Alia autem ceciderunt in spinas, et creverunt 8 spinae et suffocaverunt ea. Alia autem ceci- derunt in terram bonam et dabant fructum, aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud tri- gesimum. Qui habet aures audiendi audiat.

9 Et accedentes discipuli dixerunt ei: Quare 10 in parabolis loqueris eis? Qui respondens ait 11 illis: Quia vobis datum est nosse mysteria regni

---

49 suos > AsH*ssQC Hier | 50 meus + et Sc-
X*EpMaRVThebffh | 13,2 navicula HD^ragq | 3 se-
minare + semen suum Qbffh | 5 habebant¹ EpJMa
ELRKTcW] -bebat rel. | 8 autem Lj vero rel. ff |
10 eis > AsH*O*Ep*C

---

50 J 15,14

13,2 Mc 3,9

7 Job 31,40

10 Mt 13,34s

τίνες εἰσὶν οἵ ἀδελφοί μου; καὶ ἔκτείνας τὴν χεῖρα 49
αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· Ἰδοὺ ἡ
μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὅστις γὰρ ἂν ποι- 50
ἡσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς,
αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν. J 20,17

^{1-23:}
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἔκεινῃ ἔξελθὼν ὁ Ἰησοῦς [ἀπὸ] 13
τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 2 ^{Mc 4,1-20}
συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε
αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἶστήκει. καὶ ἐλάλησεν 3
αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων·

Ίδοὺ ἔξηλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.¹ καὶ 4
ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἂν μὲν ἐπεσεν παρὰ τὴν
ὅδον, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφραγεν αὐτά.
ἄλλα δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν 5
γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἔξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ
ἔχειν βάθος γῆς. ἦλιον δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυμα- 6
τίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν δίζαν ἔξηράνθη. ἄλλα 7
δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκαν-
θαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὴν 8
γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, δὲ μὲν ἑκατόν, δὲ
ἔξηκοντα, δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὅτα ἀκουέτω. 9

Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· 10
διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; δὲ ἀποκρι- 11
θεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι

⁴⁹ αυτού¹ > S*D 1574 Σ 998 270 lat pl. | καὶ² + ιδου Τα
εἴ τι sycp | ⁵⁰ μου³ + καὶ Θs 544 983^r 1424^s 1391 348s 16
b e ff h Ωρ¹ | 13,1 απο]. εκ SZ 33, > B Θ 1s 788^s 1424^s 7
Ωρ | τ. οικιας > D vi pl. sys | 3 ιδου > Τα^{aen} 348^r 280 ff |
σπειραι S 33ss W D Θss 28 21s 1s 22 13-267 al. M 71 348-
Φ 713^r 4s al. 726 al. Ω al. | σπειρ. + τ. σπορον αυτου
(L 8,5) Τα^{(e)vν} 28 477 1012 1093 b ff h (sys) | 4 οδον+κ.
κατεπατηθη (L 8,5) Τα^{aen} 346 726 | πετ. + τ. ουρανου
1241 Θ 565^r 13-954 al. M 2145-Σ 157ss 4s 1604 al. K^r
Λ^r b ff h sych ar gg co | 6 οιζαν] βαθος οιζης Θ 13^r 348^r |
7 επι] εις D 13^r lat, εν μεσω (L 8,7) Τα⁴ syvp ar | επνιξαν
SD Θ 565 13^r Φ | 9 ωτα + ακουειν C 33 892s rel. lat pl.
sycp ar gg co | 11 αυτοις > SCZ 892 399*s 1093s al. kff |

τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἔκείνοις
 25,29; Mc 4,25 12 δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δοιθήσεται αὐτῷ
 L 8,18 καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὁ

D 29,4 13 ἔχει ἀριθήσεται ἀπὸ αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν πα-
 παβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέ-
 πουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συν-
 14 ιουσιν. καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία

I s 6,9s "Ησαΐου ἡ λέγουσα·

J 12,40 A 28,26s "Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε,
 καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
 καὶ τοῖς ὥστιν βαρέως ἥκουσαν,
 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν,
 μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
 καὶ τοῖς ὥστιν ἀκούσωσιν
 καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν,
 καὶ ἵάσομαι αὐτούς.

L 10,23s 16 ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν,

17 καὶ τὰ ὅτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. ἀμὴν γὰρ λέγω
 ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμη-
 σαν ἴδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι
 ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἥκουσαν.

18 "Υμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπεί-

19 ραντος. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασι-

το μυστηριον Ta^{vn} v1 syvp Ir | 13 οτι βλεπ.-συνιουσιν] ινα
 βλ. μη βλεπωσιν, μη ακουωσιν κ. μη συνιωσιν(D) Θ 372
 1s 22 13-1424 7 660 v1 syv gg¹ Tert] + μηποτε επιστρε-
 ψωσ. (Mc 4,12) D Θ 1s 13^r e k b c ff² g h syv | 14 και¹ +
 τοτε Ta D 1s 1424 1675 7 v1 | πληρωθησεται D 1424-7 485
 e k c ff¹⁻² g h syc co, ινα πληρωθη Ta^s (f) 1 sys Iq | λε-
 γουσα+πορευθητι κ. ειπε τω λαω τουτω D v1 pl. | 15 επα-
 χυνθη γαρ] incrassa k a (Iq) | βαρ. ηκουσ.] obtura k (b)
 Ir (Iq) | εκαμμ.] grava k a b (e), excaeca Ir (Iq) | ωσιν¹
 + αυτων Ta SCs 477 Φ 157s 1604s k b c h r² syvp ar
 (Iq) | κ. επιστρ.-αυτους > sys (k l) | 16 υμων² > B 1424
 659 1194 291 a c ff g q | 17 γαρ > Ta^{at} S 1241 1689s X Φ
 1170 v1 pl. argg bo | δικαιοι+κ. βασιλεις Ta^{e(n)} | 18 σπειρ.
 BS 33 W 544 346s 517s Xss Φ 1604 Λs Xq] -ροντος rel. |

caelorum, illis autem non est datum. Qui enim 12 habet, dabitur ei, et abundabit; qui autem non habet, et quod habet auferetur ab eo. Ideo in 13 parabolis loquor eis, quia videntes non vident, et audientes non audiunt neque intellegunt. Et 14 adimpletur in eis prophetia Esaiae dicentis:

*Auditu audietis et non intellegegetis,
et videntes videbitis et non videbitis.*

*Incrassatum est enim cor populi huius, 15
et auribus graviter audierunt
et oculos suos cluserunt;*

*nequando videant oculis
et auribus audiant
et corde intellegant et convertantur,
et sanem eos.*

Vestri autem beati oculi quia vident, et aures 16 vestrae quia audiunt. Amen quippe dico vobis, 17 quia multi prophetae et iusti cupierunt videre quae videtis et non viderunt, et audire quae auditis et non audierunt.

Vos ergo audite parabolam seminantis.¹ Om- 18
nis qui audit verbum regni et non intellegit, 19

13 audient A-H*X*Z*BQ

14 inc. ut adimpleatur AssX^cZMaV

in FZ^cEp^mCTW] > rel. q

*dicens SF^rMaKThTW k

15 vid. oculis Rdff²hq] ~ ocul. vid. rel.

17 quippe > O*RCTabc al.

audistis OX*EpBJECbcffghz

12 Mt 25,29; Mc 4,25; L 8,18; 19,26

13 Dt 29,4; Jr 5,21

14 Is 6,9s; J 12,40; A 28,26s | 16 L 10,23s

venit malus et rapit quod seminatum est in corde eius; hic est qui secus viam seminatus 20 est. Qui autem super petrosa seminatus est, hic est qui verbum audit et continuo cum gaudio 21 accipit illud. Non habet autem in se radicem, sed est temporalis; facta autem tribulatione et persecutione propter verbum, continuo scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis, hic est qui verbum audit, et sollicitudo saeculi istius et fallacia divitiarum suffocat verbum, et sine 23 fructu efficitur. Qui vero in terram bonam seminatus est, hic est qui audit verbum et intellegit et fructum affert, et facit aliud quidem centesimum, aliud autem sexagesimum, aliud vero trigesimum.

24 Aliam parabolam proposuit illis dicens: Si mile factum est regnum caelorum homini qui 25 seminavit bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent homines, venit inimicus eius et superseminavit zizania in medio tritici et abiit. 26 Cum autem crevisset herba et fructum fecisset, 27 tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem servi patrisfamilias dixerunt ei: Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde 28 ergo habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei: Vis, imus

21 et] aut

22 seminatus est EpJD-Q] ~ est.semin. *rel. fff²¹*

23 terra bona SssHXsBJThC(e)k

centum, sexaginta, triginta S-ZBMaV

aliud vero CTW] porro aliud *rel. ffz*

22 Mt 6,19-34; 1 T 6,9

24 Mt 13,36-43

λείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὅδὸν σπαρεῖς. ὁ δὲ ἐπὶ 20 τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· Ἰούκ ἔχει δὲ ὁἶςαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός 21 ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας 22 6,19-34 σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος [τούτου] καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἀκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς, οὗτός 23 ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἔξη-
κοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

"Αλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· 24 13,36 43
 'Ωμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ἐν 25 δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἥλθεν αὐτοῦ ὁ ἔχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος 26 καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου 27 εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; ὁ δὲ 28 ἐφη αὐτοῖς· ἔχθρὸς ἀνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι αὐτῷ λέγουσιν· θέλεις οὖν ἀπελ-

20 λογον + μου ΔW 2145 X 245 f* q | 21 γενομ. δε] ειτα γεν. 1241 Θ G | 22 τουτου > BS Dekaff² g h ar Eus | 23 συνιεις BS 892 D Θ 372 Φ Ωρ] -ιων rel. | ος δη] και Ta^{ats} ff g vg sycp ar bo. τοτε D e a b c ff² h q (k sys) | 24 σπειροντι CL D pl. 1 pl 1424^r UΦΠ rel. pl. | 25 αυτου > 1574 e k h syv Iq | εσπειρο. CLss W D 700 565^r 118s rel. pl. Iq | 26 και² > W D Θ 13^r 1424 1293s Φ v1 syv sa | 27 σω > 1241 700 565 118s 1424^s 485 K 280 k* | 28 δουλοι > B 157 co (1424 1555 Eus) | ~ λεγ. αυτω οι δ. D v1 syvp ar | ονν > Ta³ D lat(-fq) syvp ar gg¹ bo |

29 θόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δέ φησιν· οὐ, μή ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσῃτε ἄμφις 30 αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἀφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἔρω τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὰ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31-32: 31   <sup>Mc 4,30ss
L 13,18s</sup>   <sup>"Αλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων
‘Ομοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκα σινάπεως, ὃν λαβὼν ἀνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὃ μικρότερον μέν ἔστιν πάντωι τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὔξηθῇ, μεῖζον τῶι λαχάνων ἔστιν καὶ γίνεται δένδρον, ὃστε ἐλθεῖ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.</sup>

^{L 13,20s} 33   ^{"Αλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ‘Ομοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσαι γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἵως οἱ ἔξυμώθη ὅλον.}

^{Mc 4,33s} 34   ^{Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ δῆθεν διὰ τοὺς προφήτους λέγοντος·}

29 φησιν Bss 399s 1293s 1396 lat(-a)] εφη rel. pl., + αὐτοῖς Ta al 33 D ΘΣΝ κα b c fh syvp ar gg sa | τον] καὶ το· Ta D (372) 28 1365 1573 lat syvph ar gg co | **30** αχρι S*I Xρ, εως BD 1424s | εις¹ > 33s Δs D 700 399s 1s 1424s Xρ Φ lat pl. Xρ | συναγετε B 372 399 1 1689 348 Γ 440 **31** παρεθηκ.] ελαλησεν L* D Θ 1s 13r 1424s 1574 ΣΝ καλ c h syv gg | **32** μειζον + παντων (Mc 4,32) Ta 565 54· 1424 1574 157 245s 998 485s K pl. lat syvp ar gg | κατα σκηνοιν B* D | **33** ελαλ.] παρεθηκ. Ta C 1241 1279 137· 1604 726 sa | ελαλ. αυτοις > D k syv | αυτοις + λεγω SCL 1241 Θ 565 209 13r MUs 157s 1219ss 661s h q vg ar gg¹ sa | **35** δια+Ησαιου S* 33 Θ 1s 13r 713 1573 |

et colligemus ea? ¹Et ait: Non, ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis et triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem, et in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania et alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.

Aliam parabolam proposuit eis dicens: Si-mile est regnum caelorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo; quod minimum quidem est omnibus seminibus; cum autem creverit, maius est omnibus holeribus et fit arbor, ita ut *volucres caeli veniant et habitent in ramis eius.*

Aliam parabolam locutus est eis: Simile est regnum caelorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinae satis tribus, donec fermentatum est totum.

Haec omnia locutus est Jesus in parabolis ad turbas et sine parabolis non loquebatur eis, ut impleretur quod dictum erat per prophetam dicentem :

---

34 parabolis]-bola

---

30 inc. sed sinite D^r a b c ff² g^{1·2} h z
in² > codd. v l

32 omnibus 1[∞] 2 S*F

35 adimpleretur AsX^cEpJDLRWafgq
erat S-MEp^cLCT] est rel. ekbcdff²ghl

---

32 Ez 17,23 ; 31,6

33 L 13,20s

35 Ps 77,2

*Aperiam in parabolis os meum,
eructabo abscondita a constitutione mundi.*

- 36 Tunc dimissis turbis venit in domum, et accesserunt ad eum discipuli eius dicentes:
- 37 Edissere nobis parabolam zizaniorum agri.¹ Qui respondens ait illis: Qui seminat bonum semen
- 38 est Filius hominis. Ager autem est mundus. Bonum vero semen, hi sunt filii regni. Zizania
- 39 autem filii sunt nequam. Inimicus autem, qui seminavit ea, est diabolus. Messis vero consummatio saeculi est, messores autem angeli
- 40 sunt. Sicut ergo colliguntur zizania et igni comburuntur, sic erit in consummatione saeculi.
- 41 Mittet Filius hominis angelos suos, et colligent de regno eius omnia *scandala et eos qui faciunt iniquitatem*, et mittent eos in caminum
- 42 ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium. ¹Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi audiat.
- 44 Simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro; quem qui invenit homo, abscondit et prae gaudio illius vadit et vendit universa quae habet et emit agrum illum.

---

36 edissere E^cTh^lW] dissere rel. cflz

37 illis gat cffg²(fh)] > codd.

40 conburentur FDR

42 mittunt YF-X^ced

43 eorum] sui AssMOEp*cdfg'h
audiendi > S-FMXsJMaVCT* ekab

---

36 Mt 13,24-30

38 1 C 3,9

41 So 1,3; Mt 7,23; 25,31-46

42 Mt 8,12; 24,51; 25,30

43 Dn 12,3; Sap 3,7

44 L 14,33; Pr 2,4

Ἄνοιξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἔρευξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἥλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. 36 24-30
καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἵ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες·
διασάφησον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων
τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ὁ σπείρων 37
τὸ καλὸν σπέρμα ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ 38 1 J 3,9
δὲ ἀγρός ἔστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, (1 C 3,9)
οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια
εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, ὁ δὲ ἔχθρος ὁ σπείρας 39
αὐτά ἔστιν διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια
αἰῶνός ἔστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. Ὅσπερ 40 (J 15,6)
οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται,
οὗτοις ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ἀποστε- 41 So 1,3
λεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, 25,31-46
καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιῶντας τὴν ἀνομίαν, 7,23
καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· 42
ἔκει ἔσται δὲ κλαυθμὸς καὶ δὲ βρυγμὸς τῶν ὅδον-
των. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος 43 Dn 12,3
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων δύτα
ἀκουέτω.

Ομοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θη- 44 19,29
σαυρῶν κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, δὲν εὔρων ἄν- L 14,33
θρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ
ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὃσα ἔχει καὶ ἀγοράζει
τὸν ἀγρὸν ἔκεινον.

καταβολ.] αρχῆς Ta^{ts} k l syv gg | κοσμου > Ta¹ BS^c 1s
22 e k syv gg¹ | 36 διασαφησ. BS[#] Θ 1424^s lat pl. Ωρ¹]
φρασον rel. | 40 κατακαιεται BS 892 D 399s 1s 22 1293s
472 Cy] καιεται rel. | αιωνος BS 892 372 1582 22 945 Γ
1604 lat pl. syv ar sa Iq] + τουτου Γα rel. | 42 βαλλου-
σιν S^{*} D^{*} 565 1424 X e, εμβαλ. 7υ0 1604 | 43 ωτα BS[#]
Θs e k a b Hil] + ακουειν (Mc 4,9) Ta^{a^{tn}} rel. | 44 ομοια
BS 892 D 1555 lat pl. syvi co Ωρ] παλιν ομ. rel. | παντα
> (Mc 10,21) B 28 348^r Ωρ |

- 45 Πάλιν δμοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
Pr 8,10s ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας.
- 46 εὑρὼν δὲ ἔνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν
πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἤγόρασεν αὐτόν.
- 47 Πάλιν δμοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ
- 48 παντὸς γένους συναγαγούσῃ· ἦν δτε ἐπληρώθη
ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες
συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω
- 25,32 49 ἔβαλον. οὗτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·
ἔξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πο-
- 50 νηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐ-
τοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
- 51 Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί.
- 52 Ὁδὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς
μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός
ἔστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ
τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καὶνὰ καὶ παλαιά.
- 53-58: 53 Καὶ ἐγένετο δτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παρα-
Mc 6,1-6 54 βολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. καὶ ἐλθὼν εἰς
τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συνα-
γωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ
λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνά-
55 μεις; Ὁντός ἔστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ
ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ

45 ανθρωπῳ > BS* 1424 1012s 1555 Ath Xq Amb |
46 ευρων δε Ta³ BS 33s D Θ 1s 788 lat syvpi ar gg sa]
ος ευρων rel. | ενα > D Θ 788 e k a b ff² g h syc | παντα
> D c ff² h | 47 γενους + ιχθυων Taⁱⁿ 1689s vl vg¹ sa |
48 καλα] καλλιστα Ta^{ae} D 700 vl pl. syv ar Amb Aug |
50 βαλλουσ. S* D* 565 788r 1424 X 713 al. | 51 συνηκ.
Taⁱⁿ BS D 348 1555 lat pl. sys co Ωρ] inc. λεγει αυτοις
ο Iς rel. | ναι Ta^{il} BS D Θ 372 1s 13s 174-349 k vg syvi]
+ Ke rel. | 52 εκβαλλ.] προφερει (L 6,45) 1 1424ss 659
Ωρ | 54 Αντιπατριδα S* | τουτο + πασα 892 D 230 517s
sys Eus | 55 ο + του Ιωσηφ Taⁿ a b ff² g h syv |

Iterum simile est regnum caelorum homini 45 negotiatori quaerenti bonas margaritas. Inventa 46 autem una pretiosa margarita, abiit et vendidit omnia quae habuit et emit eam.

Iterum simile est regnum caelorum sagenae 47 missae in mare et ex omni genere piscium con-
greganti. Quam cum impleta esset educentes 48 et secus litus sedentes elegerunt bonos in vasa,
malos autem foras miserunt. Sic erit in con- 49 summatione saeculi; exibunt angeli et separa-
bunt malos de medio iustorum et mittent eos 50 in caminum ignis; ibi erit fletus et stridor
dentium.¹ Intellexistis haec omnia? Dicunt ei: 51 Etiam.¹ Ait illis: Ideo omnis scriba doctus in 52 regno caelorum similis est homini patrifamilias,
qui profert de thesauro suo nova et vetera.

**13,53-58 Nazarenorum incredulitas (Mc 6,
1-6; L 4,15-30)**

Et factum est, cum consummasset Iesus pa- 53 rabolas istas, transiit inde. Et veniens in pa- 54 triam suam docebat eos in synagogis eorum,
ita ut mirarentur et dicerent: Unde huic sa-
pientia haec et virtutes? Nonne hic est fabri 55 filius? Nonne mater eius dicitur Maria, et fra-

---

48 educentes ad litus et sedentes
54 synagogis]-goga e

---

47 et > A-HOsR | piscium > SF-O*JLC k dz

51 inc. dicit eis (Iesus) shq (DEQ a g)

54 virtutes] virtus A-H*OsEp*

55 filius + Ioseph EpDQs

---

tres eius Iacobus et Ioseph et Simon et Iu-
 56 das? Et sorores eius nonne omnes apud nos
 57 sunt? Unde ergo huic omnia ista? ¹ Et scanda-
 lizabantur in eo. Jesus autem dixit eis: Non
 est propheta sine honore nisi in patria sua et
 58 in domo sua. Et non fecit ibi virtutes multas
 propter incredulitatem illorum.

14,1-12 Herodes de Christo, Iohannis mors
 (Mc 6,14-30; L 9,7ss)

14 In illo tempore audivit Herodes tetrarcha
 2 famam Iesu, ¹ et ait pueris suis: Hic est Iohan-
 nes Baptista; ipse surrexit a mortuis, et ideo
 3 virtutes operantur in eo. Herodes enim tenuit
 Iohannem et alligavit eum et posuit in carce-
 rem propter Herodiadēm uxorem fratris sui.
 4 Dicebat enim illi Iohannes: Non licet tibi ha-
 5 bere eam. Et volens illum occidere timuit po-
 pulum, quia sicut prophetam eum habebant.
 6 Die autem natalis Herodis saltavit filia Hero-
 7 diadis in medio et placuit Herodi. Unde cum
 iuramento pollicitus est ei dare quocumque
 8 postulasset ab eo. At illa praemonita a matre
 sua, Da mihi, inquit, hic in disco caput Iohannis

Ioseph] Iohannes DR (Ep^mEQ)

58 et + ideo EpDEQR

14,2 suis + numquid EpDEQR

Bapt. + quem ego decollavi Ep^mDEQT

3 carcere SHQThT kd

6 medio + triclinio H^cEpDEQRTThTW a-h q z

8 hic] hoc ka, > DERCT bcff¹⁻²g

56 J 7,15.52

57 J 4,44

14,3 Mt 11,2

4 Lv 18,16; 20,21

5 Mt 21,26

αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ
Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὓχι πᾶσαι πρὸς 56
ῆμᾶς εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; ἠκὰὶ 57 J 7,15; 4,4
ἔσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἀτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐποίησεν 58
ἔκει δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Ἐν ἔκεινῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὃ τε- 14 1-12 :
τραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν 2 Mc 6,14.17 3
αὐτοῦ· οὗτός ἔστιν Ἰωάννης ὃ βαπτιστής· αὐτὸς
ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνά-
μεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρα- 3 11,2
τήσας τὸν Ἰωάννην ἐδησεν αὐτὸν καὶ ἐν φυλακῇ
ἀπέθετο διὰ Ἡρώδιαδα τὴν γυναικα Φιλίππου
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ ὃ Ἰωάννης 4 Lv 19,16;
αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. καὶ θέλων 5 20,21
αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὅς 21,26
προφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίοις δὲ γενομένοις 6
τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρώ-
διάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ,
ὅθεν μεθ' ὅρκου ώμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ 7
ἔὰν αἰτήσηται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς 8
μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὕδε ἐπὶ πίνακι

Ιωση(ι) Τα ΙΔW al. 22^s rel. pl. k q ar co, Ιωαννης S*
I 565 1424 1207 MUss 472 280 Ass V^r 56 ουχι >1093
ff h syv ar | 57 τη¹-ι ιδια S 892 13^r 1223s 990 ar gg sa |
πατριδι+αυτου CW 372^r 7^s rel. pl. | 58 τας απιστιας 892
D k | 14,2 αυτου+μητι D Φ b f h | βαπτιστ. + ον εγω
απεκεφαλισα (Mc 6,16) I Φ a b ff h | εν>Z 990 71 1279
16 1574 245 1295ss Λ^r | 3 Ηρωδ. + τοτε B Θs 13^r 1293s
1295 1604 gg sa | αυτον > BS* 700 1555 ff h Ωρ | και,
απεθετο > Z D e k Ωρ¹ | Φιλιππ. > D 372 lat pl. | 4 αυ-
τω > S* 565ss | αυτην+γυναικα k syc p gg | 6 γενεσιοις
γενομ. BSZL D 1s 22 262] γενεσιων αγομεν. 33 ΔW 700ss
7^s al. pl., -ιων γενομ. rel. | Ηρωδου + εισηλθεν (Mc 6,
22) syv | μεσω+τ. συμποσιου Ta^an v1 pl. syc ar | 7 ωμο-
λογ.] ωμοσεν (Mc 6,23) Ta^an Z 13^r 1604 syp Xρ | 8 δος
μοι iube afferrri Ef | ωδε > (Mc 6,25) v1 pl. vg¹ | επι
πινακι > D |

9 τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ ἐλυ-
πήθη ὁ βασιλεύς, διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς
17,12 10 συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, καὶ πέμ-
11 ψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ
ἡνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη
12 τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ πτῶμα
καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ
Ἰησοῦ.

13-21: 13 ἘΑκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν
Mc 6,31-44
L 9,10-17
J 6,1-13
ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἴδιαν. καὶ ἀκού-
σαντες οἱ ὄχλοι ἦκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ
9,36 14 τῶν πόλεων. καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον,
καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν
15 τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ὅψίας δὲ γενομένης
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός
ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἥδη παρῆλθεν· ἀπό-
λυσον [οὖν] τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς
16 τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ
ἘΙησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελ-
17 θεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ λέγοντες
αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὥδε εἰ μὴ πέντε ἀρτους καὶ
18 δύο ἵχθύας. ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὥδε αὐ-
19 τούς. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ

9 λυπηθεις, >δε B D Θs 1s 13^r 1424 1675 a | δοθῆναι +
αυτῇ Θ 565 1s 13^r 1424^s syvp ar gg sa | 10 απεκεφαλ.
BS*Z 1s 0106] + τον rel. | 11 επι] εν 892 Θs 1s 983 543|
και³+το κορασιον (Mc 6,28) Ta^{avn} 1424^s e b c f ff² h syc
bo | 12 πτωμα] σωμα ZΔW 28 118^s 1689 7^s 1223 rel. sa|
πτωμα + αυτον Ta^{at} S*L D 565 544 954 477 213 Σ 157s
1093s al. 1375^s 1555 c f ff h l q vg¹ syvp sa | αυτο] αυτον
BS* a ff | 13 πεζοι SZL 544 1689 157 245 4s 1093 al.
lat pl. | 14 εξελθ. + ο Iς CΔW 565s 543-71 U rel. f h q
sypih gg, > a b ff² syv | 15 ουν SCZ 892 399 1s Σ syh^m
co | τας + κυκλω (Mc 6,36) Ta^{ai} C* 33 Θs 399s 348
1579s Σ 713 1396 syi ar gg | 16 Iς > S* D 1424^s 1604s
k syvp co | 18.ωδε > Ta^t D Θs 1s vl syv Xρ | 19 εκε-
λευσεν SZ 1012s 1295 ff ar co Ωρ |

Baptistae. Et contristatus est rex; propter iu- 9
ramentum autem et eos qui pariter recumbe-
bant iussit dari. Misitque et decollavit Iohan- 10
nem in carcere. Et allatum est caput eius in 11
disco et datum est puellae, et attulit matri
suae. Et accedentes discipuli eius tulerunt cor- 12
pus eius et sepelierunt illud, et venientes nun-
tiaverunt Iesu.

14,13-36 ***Populus cibo refectus*** (Mc 6,31-56;
L 9,10-17; J 6,1-21)

Quod cum audisset Iesus, secessit inde in 13
navicula in locum desertum seorsum; et cum
audissent turbae, secutae sunt eum pedestres
de civitatibus. Et exiens vidit turbam multam 14
et misertus est eis et curavit languidos eorum.
Vespere autem facto accesserunt ad eum di- 15
scipuli eius dicentes: Desertus est locus, et hora
iam praeteriit; dimitte turbas, ut euntes in
castella emant sibi escas. Iesus autem dixit 16
eis: Non habent necesse ire; date illis vos man-
ducare. Responderunt ei: Non habemus hic nisi 17
quinque panes et duos pisces. ¹Qui ait eis: Af- 18
ferte mihi illos huc. Et cum iussisset turbam 19

9 iusiurandum OX*ss*BJMaV k c d ffz

11 attulit JQ vl(-z)] tulit rel.

12 eius² EpJMaDEQRKThTW c d f ff l q] > rel.

13 naviculam HRThT

14 eis MX*Ep*BJDEQR fff] illis vl pl., eius rel. z

18 ~ illos mihi codd. e (vl pl.)

discumbere super faenum, acceptis quinque panibus et duobus piscibus, aspiciens in caelum benedixit et fregit et dedit discipulis panes,
 20 discipuli autem turbis. Et manducaverunt omnes et saturati sunt. Et tulerunt reliquias, duo-
 21 decim cophinos fragmentorum plenos. Mandu-
 cantium autem fuit numerus quinque milia
 virorum, exceptis mulieribus et parvulis.
 22 Et statim compulit Iesus discipulos ascen-
 dere in naviculam et praecedere eum trans fre-
 23 tum, donec dimitteret turbas. Et dimissa turba
 ascendit in montem solus orare. Vespere au-
 24 tem facto solus erat ibi. Navicula autem in medio
 mari iactabatur fluctibus; erat enim contrarius
 25 ventus. Quarta autem vigilia noctis venit ad
 26 eos ambulans super mare. Et videntes eum super
 mare ambulantem turbati sunt dicentes: Quia
 phantasma est, et p[re] timore clamaverunt.
 27 ¹ Si statimque Iesus locutus est eis dicens: Ha-
 28 bete fiduciam; ego sum, nolite timere. Respon-
 dens autem Petrus dixit: Domine, si tu es, iube
 29 me ad te venire super aquas. At ipse ait: Veni.

19 discip. + suis SJDr̄abcff²z
 autem + dederunt QT^c (b)

22 compulit Iesus] iussit *codd.* vl(-d)
 discip. + suos H^cOZBJMaRKVTh vl pl.

28 autem + ei DER (e) bdfff¹⁻²hqz
 ad te venire MEpET] ~ ven. ad te *rel.* vl

20 4 Rg 4,44

23 L 6,12; 9,18

26 L 24,37

τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἵχθυας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἵ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὅχλοις. καὶ ἔφαγον 20 πάντες καὶ ἔχορτάσμησαν, καὶ ἦραν τὸ περιστεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἵ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχί- 21 λιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Καὶ εὐθέως ἤναγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι 22 22-36 : εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, Mc 6,45-56 J 6,15 21 ἔως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὅχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς 23 ὅχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος κατ' ἴδιαν προσεύξα- L 6,12; 9,. σθαι. ὅψιας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. Ἐτὸ δὲ 24 πλοῖον ἥδη σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἀνεμος. τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἥλιθεν 25 πρὸς αὐτὸὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. οἵ δὲ 26 μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, (L 24,37) καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν ὁ 27 Ἰησοῦς αὐτοῖς λέγων· Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ

τ. χορτον 892 D 348^r, τους χορτ. Δs 565s 13-828 M^r 348 pl. Uss 713 Γ pl. K rel. e | τ. αρτους²>Ta^{tn} e b ffh
syp | μαθηται + εδωκαν Ta^{an} b syvp gg co | 21 ωσει]
ως 33 D Θ 1 1604 al., > Ta^{as} W 0106 lat syvp bo |
~ παιδ. κ. γυν. D Θ 1s v1 sys co | 22 ειυθεως] posteal
Taⁿ, tunc ff, > Ta^v S*C* 892 syv | 24 ηδη > (Mc 6,47)
Ta^{at} D 28 047 1093 affl z vg syvp co | σταδιοις -
απειχεν B 13^r, ~ Θι syvpi ar gg co (Φ)] μεσον. της θα-
λασσ. ην rel. | ανεμος+αυτοις Ta^{atn} Θ Φ v1 pl. syvi(p)|
25 ηλθεν BSCeZs 892 Θss 1s 13^r 659 al. 348^r Σ 1295ss
Λ^r lat sypih^m ar co Ωρ Eus] απελθ. rel. | 26 οι δε μαθ.
ιδ. Ta BS^c D 372 13^r syi gg] κ. ιδ. αυτ. οι μαθ. rel. pl.
syvp ar, >οι μαθ. Taⁱⁿ S* Θs 1s 22 1424^s lat(-f) co Eus|
27 ο Ις > S* 892 084 D 983 1293s ff syc co Eus | 28 αυ-
τω > Ta^{is} Δ 118s 174 1574s 157 273 489 270 a c vg |
με] μοι CΔ 485 syvp ar sa |

29 ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα
 30 καὶ ἤλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἵσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος κατα-
 8,25 ποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· Κύριε, σῶσόν με.
 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστα-
 32 σας; καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκό-
 33 πασεν δ ἄνεμος. οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσε-
 16,16 κύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.
 34 Καὶ διαπεράσαντες ἤλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς
 35 Γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας
 9,21; L 6,19 36 τοὺς κακῶς ἔχοντας ἵκαὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα μόνον ἀψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

1-20: Mc 7,1-23 15 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσο-
 L 11,38 2 λύμων φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς
 3 χεῖρας, ὅταν ἀρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;
 Ex 20,12; 21,17 4 ὁ γὰρ Θεὸς εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν

29 δε + Iς Ta^{avn} 348^r 2145 E hyp i x. ηλθεν BC* 700
 399s 1293s 1604s syv ar sa] ελθειν Ta^{ai} rel., ηλθεν ουν S* | 30 ισχυρον + σφοδρα W, > B*S 33 co | εφοβηθη
 + ελθειν W | 32 αναβαντ. Ta^{aei} BS 33 892 D Θss 13-954 1579 syvpi ar sa Ωρ] εμβαντ. rel. | 33 πλοιω + (προσ)ελθοντες Ta^{aevn} 33s ΔsW D Θ 372sss 118s 13^r
 517-71 Φ rel. pl. lat sy ar gg | 34 Γεννησαρ D* 700
 lat syvpi | 36 ινα+καν 33 1241 Θ 1s 22 13-954 Φ 713ss
 660 al. hyp ar | 15,1 τω Iu] προς αυτον D 372 lat pl. syv,
 αυτω 1s 1424^s 1295 Ωρ | 3 και>S* 1012 1187 1365 q ar
 gg! co Iq Xq | 4 ειπεν (Mc 7,10) BS^c 892 084 D Θss 1s
 788 lat(-f) syvpih* ar gg co Iq] ενετειλατο λεγων rel. |

Et descendens Petrus de navicula ambulabat super aquam ut veniret ad Iesum. Videns vero 30 ventum validum timuit et cum coepisset mergi, clamavit dicens: Domine, salvum me fac.¹ Et 31 continuo Iesus extendens manum, apprehendit eum et ait illi: Modicae fidei, quare dubitasti? Et cum ascendissent in naviculam, cessavit ven- 32 tus. Qui autem in navicula erant, venerunt et 33 adoraverunt eum dicentes: Vere filius Dei es.

Et cum transfretassent, venerunt in terram 34 Gennesar. Et cum cognovissent eum viri loci 35 illius, miserunt in universam regionem illam et obtulerunt ei omnes male habentes¹ et rogabant 36 eum, ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent. Et quicumque tetigerunt salvi facti sunt.

15,1-20 ***De vera munditie*** (Mc 7,1-23)

Tunc accesserunt ad eum ab Hierosolymis 15 scribae et pharisaei dicentes: Quare discipuli 2 tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant.

¹ Ipse autem respondens ait illis: Quare et vos 3 transgredimini mandatum Dei propter traditio- nem vestram? Nam Deus dixit: *Honora patrem* 4

32 ascendisset X*ERTH vl(-a)

15,2 traditiones ZMaKVW q Hier

4 patrem + tuum AsHXcZcMaQRKTh vl pl.

31 Mt 8,26

36 Mt 9,21; L 6,19

15, 4 Ex 20,12; 21,17; Dt 5,16

*et matrem, et: Qui maledixerit patri vel matri,
 5 morte moriatur. Vos autem dicitis: Quicumque
 dixerit patri vel matri: Munus quodcumque est
 6 ex me, tibi proderit; et non honorificabit pa-
 trem suum aut matrem suam, et irritum fecistis
 mandatum Dei propter traditionem vestram.
 7 Hypocritae, bene prophetavit de vobis Esaias
 dicens:*

- 8 Populus hic labiis me honorat,
 cor autem eorum longe est a me.
 9 Sine causa autem colunt me,
 docentes doctrinas et mandata hominum.*

10 Et convocatis ad se turbis dixit eis: Au-
 11 dite et intellegite. Non quod intrat in os coin-
 quinat hominem; sed quod procedit ex ore, hoc
 12 coinquinat hominem. Tunc accedentes discipuli
 eius dixerunt ei: Scis quia pharisaei audito
 13 verbo hoc scandalizati sunt? At ille respon-
 dens ait: Omnis plantatio, quam non plantavit
 14 Pater meus caelstis, eradicabitur. Sinite illos,
 caeci sunt et duces caecorum, caecus autem
 si caeco ducatum praestet, ambo in foveam ca-
 15 dunt. Respondens autem Petrus dixit ei: Edis-
 16 sere nobis parabolam istam. At ille dixit: Adhuc

matrem + tuam Ep^mQRK^c a b fff² q

6 suam > A-O*Ep*QW b ff²

9 et > *YFHOX*Z* d q

14 *cadent EpLQ

7ss Is 29,13

11 1 T 4,4

14 Mt 23,24; L 6,39; R 2,19

μητέρα, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θα-
νάτῳ τελευτάτῳ· Ὁντες δὲ λέγετε· ὅσ οὖν εἶπη 5
τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· δῶρον ὃ ἐὰν ἔξ εἶμοι
ἀφεληθῆς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ 6
τὴν μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἡκυρώσατε τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί, 7 Is 29,13
καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων·

‘Ο λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, 8
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ.
μάτην δὲ σέβονται με 9
διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· 10
Ακούετε καὶ συνίετε· Ὁντὸς εἰσερχόμενον 11 12,34
εἰς τὸ στόμα κοινοῦ τὸν ἀνθρωπὸν, ἀλλὰ τὸ ἐκ-
πορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῦ τὸν
ἀνθρωπὸν. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέ- 12
γουσιν αὐτῷ· Οἶδας δέ τι οἱ φαρισαῖοι ἀκούσαντες
τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 13 J 15,2
εἶπεν· Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ
μου ὁ οὐρανίος, ἐκριζωθήσεται. Ἄφετε αὐτούς· 14 23,24; L 6,39
τυφλοί εἰσιν ὅδηγοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν
ἐὰν ὅδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. R 2,19

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Φρά- 15
σον ἡμῖν τὴν παραβολὴν [ταύτην]. ὁ δὲ εἶπεν· 16

5 μητρὶ + κορβαν ο εστιν (Mc 7,11) ΦΓ b | ωφεληθ. +
ουδεν εστιν S* | 6 αυτου 1^r 2 BS D 544 174 e a syc co |
λογον BS^c 892 D Θs e a b ff^{1,2} sy ar gg co Iq Ωρ¹] νομον
S*C 084 399s 13^r 1293s, τ. εντολην rel. | 7 Ησαι. + ο
προφητης Ta 1424^s ff syv bo | 8 inc. εγγιζει μοι ο λ. ουτ.
στοματι αυτων κ. CΔs W 565^r rel. pl. f syh | τη καρδια
syv | απεχει] εστιν D 372 1424 lat | 11 τουτο] εκεινο D
1293, >Ta^v 1241 22 440 e a ff | τουτο-ανθρ. >1s 124 Cl
Ωρ Tert Amb | 12 μαθητ. Ta^{vs} BS D Θs 13^r 348^r 1604 e]
+ αυτου rel. | λογον + τουτον Ta³ v1 syvp co | 14 τυ-
φλοι >477 1515 syv co | εισιν+και Taⁱⁿ gg | τυφλων>
BS*W D 209 co | εαν οδηγη] οδηγων σφαλησεται κ. Θ
13^r ar gg¹ | βοθυνον] βοθρον D 21 1s Cl Ωρ Ath Did |
15 αυτω+Ke 1574 e syv | ταυτην >(Mc 7,17) BSZ 892
700 1 gg co Ωρ |

17 Ὁμηρὸν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; Ὁὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν 18 κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἔξερχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἔξερχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ταῦτα ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἔξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν 22 εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἴδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἔξελθοῦσα ἐκραζεν λέγουσα· ἐλέησόν με, Κύριε υἱὸς Δαυΐδ, 23 ἡ μνγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μάθηταὶ αὐτοῦ ἥρωτουν αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον 24 αὐτήν, ὅτι κράζει ὅπισθεν ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει 26 μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς 27 κυναρίοις. Ἡ δὲ εἶπεν· ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· Ὁ γύναι,

17 οὐ Τα³ BZ 33 D Θ 372s 788 1515 lat(-q) syvpi ar gg sa] ουπω rel. | 22 εκραζεν BS^c 1241 D Θs 1s ΣΟ 1012s gg]-ξεν S*Z 892 13^r Ωρ, εκραυγασ. rel. | εκραζ. + οπισω αυτου Τα^{aev} D 372 | 23 ηρωτουν BSC D Xs] -των rel. pl. | 24 προβατα + ταυτα D syv | 25 προσελθ. Δ 1223 990 71 1365 syv ar sa, απελθ. 118s Π 1219 489 Vss al. | 26 εστ. καλον] εξεστιν (Ta¹) D vi pl. Ωρ¹ Ps.C1 | 27 γαρ >(Mc 7,27) Ta⁴ B e syspi sa | αυτων+και ξη Ta syvpi | 28 ο Ις >D 990 Γ 1093 syv sa | αυτη >Θ 1604 a b c ff² sys |

et vos sine intellectu estis? Non intelligitis quia 17 omne, quod in os intrat, in ventrem vadit et in secessum emittitur? Quae autem procedunt 18 de ore, de corde exeunt, et ea coinquian hominem. De corde enim exeunt cogitationes malae, 19 homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae. Haec sunt quae coin- 20 quinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem.

15,21-28 **Mulier Chananaea** (Mc 7,24-30)

Et egressus inde Iesus secessit in partes 21 Tyri et Sidonis. Et ecce mulier Chananaea a 22 finibus illis egressa clamavit dicens ei: Miserere mei Domine, fili David; filia mea male a daemonio vexatur. Qui non respondit ei ver- 23 bum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos.

¹Ipse autem respondens ait: Non sum missus 24 nisi ad oves, quae perierunt domus Israhel. At 25 illa venit et adoravit eum dicens: Domine, adiuva me. Qui respondens ait: Non est bonum 26 sumere panem filiorum et mittere canibus. At 27 illa dixit: Etiam, Domine; nam et catelli edunt de micis, quae cadunt de mensa dominorum suorum. ¹Tunc respondens Iesus ait illi: O mu- 28

17 secessu AsM a

22 ei > AFB*C ead lqz

18s Mt 12,34s

24 Mt 10,6

28 Mt 8,10.13

lier, magna est fides tua; fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

15,29-39 **Quattuor milia saturati** (Mc 7,31; 8,1-10)

29 Et cum transisset inde Jesus, venit secus mare Galilaeae, et ascendens in montem se-debat ibi. Et accesserunt ad eum turbae multae habentes secum mutos, caecos, claudos, debiles et alios multos, et proiecerunt eos ad pedes eius, et curavit eos; ita ut turbae mirarentur videntes mutos loquentes, claudos ambulantes, caecos videntes, et magnificabant Deum Israhel.
 30 Iesus autem convocatis discipulis suis dixit: Misereor turbae, quia triduo iam perseverant mecum et non habent quod manducent, et di-mittere eos ieiunos nolo, ne deficiant in via. Et dicunt ei discipuli: Unde ergo nobis in deserto 31 panes tantos, ut saturemus turbam tantam? Et ait illis Jesus: Quot habetis panes? At illi di-32 xerunt: Septem et paucos pisciculos. Et pre-cepit turbae, ut discumberent super terram. Et accipiens septem panes et pisces, et gratias agens fregit et dedit discipulis suis, et disci-puli dederunt populo. Et comedenterunt omnes, et

29 venit + iterum Q R a b c f f f ² g

30 caecos claud. X*J c g r Hier] ~ clodos caecos
rel. pl. a b d f f f ²

33 ut saturentur turbae tantae L(EQs) d f g

35 discumberet S-X^cZ*BKVC

36 accipiens + Iesus Z^cLsThW a b c f f f ² g

30 Mc 3,10

31 Mt 9,33; Mc 7,37

32 Mt 14,14

μεγάλη σου ἥ πίστις· γενηθήτω σοὶ ὡς θέλεις.
καὶ ίάθη ἥ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὕδρας ἐκείνης.

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ 29 29-31 :
τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς
τὸ ὅρος ἐκάθητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ 30
ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, κυλ-
λούς, τυφλούς, κωφούς, καὶ ἐτέρους πολλούς,
καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὅστε τοὺς ὄχλους 31
θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς
βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

“Ο δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς 32 32-39:
αὐτοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι
ἥδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ
ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νή-
στεις οὖν θέλω, μή ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.
καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν 33
ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὅστε χορτάσαι ὄχλον
τοσοῦτον; καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους 34
ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· ἐπτά, καὶ ὀλίγα
ἰχθύδια. καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν 35
ἐπὶ τὴν γῆν ἱέλαιβεν τοὺς ἐπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς 36
ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἐκλασεν καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ 37

30 κωφους > D 1207 472 1 | κ. ετερ. πολλους > L Θ
1689 71 | αυτους + παντας Ta^{as} D 945 b c ff² g r sa |
31 τ. οχλον SC 33 Δ D Θs 399s 1s 13-954 UΦ 157s | λα-
λουντ.] ακουοντας B 115 Φ 1604 e | κυλλ. υγιεις > S 892
700 1s 22 1216 lat pl. syv Ωρ | εδοξαζον S 33s 399 544
1^r 1424^s 1293ss Ms 713 291 273 al. Λ lat ar gg Ωρ Xρ |
32 οχλον + τουτον Ta^{av}s D 372 544 713 472 al. b c f ff
syvp i gg co | ηδη] ιδου syvph(i) co, > Ta^{al} B 1 | ημερας
S 892 Θ 544 13s 983-954 348s 2145s 157 1012 4s 1604
al. 482^s Λ^r Ωρ | **33** ποθεν + ουν Ta^t D Θ 1^r lat pl. syi
ar | τοσουτοι > Ta^{at} e k ff syvp | **35s** παραγγειλας, ελα-
βεν BS 33 D Θ 372 1s 13^r 291 1604 Ωρ] εκελευσεν, κ. λα-
βων rel. pl. | **36** τους² + δυο S* 399 174 124 4s ff q gg' |

ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσμησαν, καὶ τὸ περισ-
σεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἐπτὰ σφυρίδας πλή-
38 ρεις. οἵ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν [ώς] τετρακισχίλιοι
39 ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπο-
λύσας τοὺς ὅχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἤλ-
θεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.

- 1-12 : 16 Καὶ προσελθόντες οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδ-
Mc 8,11-21
12,38
L 12,54ss
11,4
Jon 2,1
12,39s
L 12,1
14,17-21
- μεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης λέ-
γετε· εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· ¹ καὶ
πρωΐ· σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων
ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γι-
νώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν
οὐ δύνασθε; γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς ση-
μεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δούθησται αὐτῇ
εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
ἀπῆλθεν. Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέ-
ραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· ὅρατε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. οἵ δὲ διε-
λογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες· ὅτι ἄρτους οὐκ
ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Τί διαλο-
γίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὅλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ
ἐλάβετε; οὕπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς

38 ως(ει) BS 33 Θ 1s 22 13^r 1402 1293 157s 1604 ff syih
ar | 39 Μαγαδαν BS* D 1365 syv(p) lat sa Eus] Μαγ-
δαλα(ν) rel. pl. | 16,1 επηρωτων S* Θ 565 1s 13-954 348
713 ar Xρ | 2s οψιας-δυνασθε > BS 788-543 230ss 267
X 157 al. Γ 472 2430 V syv ar¹ sa bo¹ Hier^c | 3 ουρανος
+ υποκριται 892s 700-399 118s 7^r M^r 348 pl. rel. pl. e b
fff¹⁻² g¹ syv | 4 ξητει D Θ, αιτει B* | Ιωνα BSL D 700 565
Λ^r ff g vg¹ sa] + τ. προφητου (Mt 12,39) rel. | 5 ~ λα-
βειν αρτους B 892 1424^s 348^r 1295 1093 Kss e | 6 ορατε
και > Ta^a a b c ff² syv | 7 οι δε] τοτε D vl sys | λεγοντ.
> Ta K syv | ελαβον Ta^a syv | 8 ελαβετε] εχετε (Mc
8,17) Ta^{ai} BS 892 1241 D Θss 13^r 1295 1604 lat(-f)ar gg¹
bo, εχομεν gg¹ | 9 μνημονευετε + οτε (Mc 8,19) Δ D |

saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis, tulerunt septem sportas plenas. Erant autem qui 38 manducaverunt, quattuor milia hominum extra parvulos et mulieres. Et dimissa turba ascendit 39 in naviculam et venit in fines Magedan.

**16,1-12 *De fermento pharisaeorum et sad-
ducaeorum* (Mc 8,11-21)**

Et accesserunt ad eum pharisaei et saddu- 16
caei tentantes et rogaverunt eum, ut signum de
caelo ostenderet eis. At ille respondens ait illis: 2
Facto vespere dicitis: Serenum erit, rubicun-
dum est enim caelum. Et mane: Hodie tem- 3
pestas, rutilat enim triste caelum. Faciem ergo
caeli diiudicare nostis, signa autem temporum
non potestis scire. Generatio mala et adultera 4
signum quaerit; et signum non dabitur ei, nisi
signum Ionae prophetae. Et relictis illis abiit.
Et cum venissent discipuli eius trans fretum, 5
obligati sunt panes accipere. Qui dixit illis: In- 6
tuemini et cavete a fermento pharisaeorum et
sadducaeorum. At illi cogitabant intra se di- 7
centes: Quia panes non accepimus. Sciens au- 8
tem Iesus dixit: Quid cogitatis intra vos, mo-
dicae fidei, quia panes non habetis? Nondum 9
intellegitis neque recordamini quinque panum

38 manducaverant S-XELRC b d fffz

16,2 erit + cras ELR ff

3 scire HO^eZMaKVW] > rel. dfgq

4 prophetae E^rK] > rel. dffg l^z

8 Iesus + cogitationes eorum L^r(abff²g) Lcf

16,2s L 12,54ss

4 Mt 12,39s; Jon 2,1

6 L 12,1

8 Mt 6,30

9 Mt 14,17-21

in quinque milia hominum, et quot cophinos
 10 sumpsistis? neque septem panum in quattuor
 milia hominum, et quot sportas sumpsistis?
 11 Quare non intellegitis, quia non de pane dixi
 vobis: Cavete a fermento pharisaeorum et sad-
 12 ducaeorum? Tunc intellexerunt quia non dixerit
 cavendum a fermento panum, sed a doctrina
 pharisaeorum et sadducaeorum.

16,13-20 **Petri confessio** (Mc 8,27-30; L 9,18-21)

13 Venit autem Iesus in partes Caesareae Phi-
 lippi et interrogabat discipulos suos dicens:
 14 Quem dicunt homines esse Filium hominis?¹ At
 illi dixerunt: Alii Iohannem Baptistam, alii au-
 tem Heliam, alii vero Hieremiam, aut unum ex
 15 prophetis. Dicit illis Iesus: Vos autem quem
 16 me esse dicitis? Respondens Simon Petrus di-
 17 xit: Tu es Christus, Filius Dei vivi.¹ Respondens
 autem Iesus dixit ei: Beatus es Simon Bar
 Iona, quia caro et sanguis non revelavit tibi,
 18 sed Pater meus qui in caelis est. Et ego dico
 tibi quia tu es Petrus, et super hanc petram
 aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non
 19 praevalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves
 regni caelorum. Et quodcumque ligaveris super
 terram, erit ligatum et in caelis, et quodcum-

---

11 cavete + autem

9s in > AsH*MO*XZ*RC v1 pl. | **13** quem + me
 S^cOZ*B^eJ^e*LRT | **15** Iesus > S.O*Ep*JsDQKVCT
 eadff | **18** inferni HX*ssB^rMaE^rKTh afff²l^z | **19** et^{3.5}
 > SsMZBJMaDI.KVCT adffq

---

10 Mt 15,34-38 | **14** Mt 14,2 | **16** Mt 14,33; J 1-49;
 6,69 | **17** Mt 17,4s | **18** J 1,42; 21,1ss; E 2,20 (Job
 38,10.17; Ps 9,15; 106,18; Sap 16,13) | **19** Mt 18,18;
 J 20,23; Ap 1,18

πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους
κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν 10 15,34-38
τετρακισχιλίων καὶ πόσας σφυρίδας ἐλάβετε;
πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; 11
προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων. τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν 12
προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν ἄρτων, ἀλλὰ ἀπὸ
τῆς διδαχῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων.

Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας 13 13-20:
τῆς Φιλίππου ἡρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέ- Mc 8,27-30
γων· τίνα λέγουσιν οἵ ἀνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου; οἵ δὲ εἶπαν· οἵ μὲν Ἰωάννην 14 14,2; 17,10
τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἔτεροι δὲ Ἰερε-
μίαν ἢ ἔνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς 15
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων 16 J 6,69
Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
τοῦ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 17 G 1,15ss
Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς. καὶ γὰρ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, 18 J 1,42
καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκ-
κλησίαν, καὶ πύλαι ἤδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.
[καὶ] δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν 19 E 2,20
οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται

9s των-χιλιων] εις τους-χιλιους Ta^{a1s} c f g² vg¹ ar (D) Σ
157, + qui comederunt ex eis Ta¹ syv | 11 πως > Θ
1424 1675 | προσεχετε δε] προσεχειν ΔsW 700 565-21
22s 7s M-Σ rel. pl. sy(v)h ar | 12 > ( ) 1402 990 1279 047
440 | τ. ζυμης > 1s 517s e Ωρ | τ. αρτων] τ. φαρισ. κ.
σαδδουκ. Ta^v S* (33) 349 ff syc, > Ds 565 788 a b
ff¹⁻² sys ar gg¹ | σαδδ.+ην εκαλ. ζυμην Ta^{a(n)} | 13 εξελ-
θων (Mc 8,27) W 346 1194 2145s 1604 H ar Χρ | τινα
BS 700s 1582 1515 c syi co]+με (Mc 8,27) Ta^{a,e} rel. Εφ|
14 αλλοι] οι B 372 Χρ | 15 αυτοις+ο Iς C 33 399s 1293s
348r 713 1515s v1 pl. | 17 υιε Ιωαννου Ev. Naz. 1424 | οτι
> Ta B* Θ Χρ | 18 δε > Ta³ L 1424s lat sycp Χρ | πυ-
λαι] vectes Ef Eus^s Tit^s | 19 και¹>Ta B*SC^e 33 D 1s e
ff sycphm | ~ σοι δωσω Ta^{a,tl} L D lat pl. sycp Tert |
κλειδας B*S*LW Θ 174 Ωρ Sar] κλεις rel. |

δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ ἐὰν λύσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

20 τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς, ἵνα μηδενὶ εἴ-
πωσιν ὅτι αὗτός ἔστιν ὁ Χριστός.

21-28: 21 Ἐπὸ τότε ἦρξατο ὁ Ἰησοῦς [Χριστὸς] δεικνύ-
ειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱερο-
σόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν

12,40 πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ
J 2,19 ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἦρξατο ἐπι-
τιμᾶν αὐτῷ λέγων· Ἰλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ
23 ἔσται σοι τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ·
ἔπαγε ὅπισω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἴ ἐμοῦ,
ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν
10,38s 24 ἀνθρώπων. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὅπισω μου ἐλθεῖν, ἀπαρ-
νησάσθω ἔαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,

25 καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἀν-
ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει
26 αὐτήν. τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἀνθρωπος, ἐὰν
τὸν κόσμον δλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ
ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἀνθρωπος ἀντάλλαγμα

25,31ss 27 τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει

οσα ...δεδεμενα, οσα ...λελυμενα (33) Θ 1s Φ v1 (-a l z) Ωρ
Tert Xρ | 20 διεστ.] επετιμησεν (Mc 8,30) Ta B* D e
syc ar Ωρc | 21 ο Iς + Xς B*S* 1279, >S^c 892 1604 Ωρ
Ir Xρ | γραμματ.+τ. λαου (Θ) 1s 13^r 1675 349 Φ ar Ωρ|
22 λεγει αυτω επιτιμων B 346 (syc) | σοι²>e a b ff¹⁻² r²
syc gg | 23 επιστραφ. L D Θ 565 544 13-349 Σ 1355 K
pl. | 24 ο Iς > B* 565 118s 349 348 157 | ελθειν] ακο-
λουθειν (Mc 8,34) 16 213s 713 251 gg | 25 ευρησει] ου-
τος σωσει Ta 33 1^r 1365 Ωρ (Ir¹) | 26 ωφελειται (L 9,25)
CΔsW D 372^r 118s 517-1216 Ur 1012 rel. pl. | ολον >
Θ 124 e b c q r¹⁻² gg | 27 των+αγιων (L 9,26) Ta D 047
syp Xρ (C 1365 b) |

que solveris super terram, erit solutum et in caelis. Tunc praecepit discipulis suis, ut nemini 20 dicerent quia ipse esset Iesus Christus.

16,21-28 *Passionis praedictio* (Mc 8,31-9,1 ; L 9,22-27)

Exinde coepit Iesus ostendere discipulis suis, 21 quia oporteret eum ire Hierosolymam, et multa pati a senioribus et scribis et principibus sacerdotum et occidi et tertia die resurgere. Et 22 assumens eum Petrus coepit increpare illum dicens: Absit a te, Domine; non erit tibi hoc. Qui conversus dixit Petro: Vade post me sa- 23 tana, scandalum es mihi: quia non sapis ea quae Dei sunt, sed ea quae hominum.

Tunc Iesus dixit discipulis suis: Si quis 24 vult post me venire, abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. Qui enim 25 voluerit animam suam salvam facere, perdet eam, qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Quid enim prodest homini, 26 si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Filius 27 enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis, et tunc *reddet unicuique se-*

---

22 dicens] et dicere ELR a b c d ff² g

26 ~ univers. mund. X*ssB MaQ KV g (a d f ff¹⁻²)

---

20 Mt 17,9

21 Mt 17,22s ; 20,18s

24 Mt 10,38s

27 J 5,29 ; Mt 25,31s ; 1 Th 4,16 ; 2 Th 1,7-10 ; R 2,7s ; 2 C 5,10 ; G 6,7s ; Pr 24,12 ; Sir 35,24

28 *cundum opera eius.* Amen dico vobis, sunt quidam de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

17,1-13 ***Transfiguratio*** (Mc 9,2-12 ; L 9,28-36)

17 Et post dies sex assumit Iesus Petrum et Iacobum et Iohannem fratrem eius, et dicit illos
 2 in montem excelsum seorsum, et transfiguratus est ante eos, et resplenduit facies eius sicut sol,
 vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix.
 3 Et ecce apparuerunt illis Moyses et Helias cum
 4 eo loquentes. Respondens autem Petrus dixit
 ad Iesum: Domine, bonum est nos hic esse;
 si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi unum,
 5 Moysi unum et Heliae unum. Adhuc eo loquente
 ecce nubes lucida obumbravit eos, et ecce vox
 de nube dicens: Hic est *Filius meus dilectus,*
 6 *in quo mihi bene complacui, ipsum audite.* Et
 audientes discipuli ceciderunt in faciem suam
 7 et timuerunt valde. Et accessit Iesus et tetigit

27 opera JE^rThTW] opus *rel.* 1z

17,1 et + factum est E^re a b c d f f¹⁻² g r

assumit VC l Hier] assumxit *rel.*

4 nos] nobis HO^cEpErTh 1rz

5 complacuit A-O*XThCT b f g q

17,2 2 P 2,16ss ; Ap 1,16

5 Mt 3,17 ; 16,16s ; Dt 18,15 ; Is 42,1

ἐκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω 28 10,23
ὅμιν δτι εἰσίν τινες τῶν ὅδε ἐστώτων, οἵτινες
οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἔως ἂν ἴδωσιν τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ
αὐτοῦ.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἦξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς 17 1-13 :
τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν 1 Mc 9,2-13
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος
ὑψηλὸν κατ' ἴδιαν. καὶ μετεμορφώθη ἐμπρο- 2 2 P 1,16ss
σθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ῶς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἵματα αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ
ῶς τὸ φῶς. καὶ ἴδοὺ ὁ φῶς αὐτοῖς Μωϋσῆς 3
καὶ Ἡλίας συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. ἀποκρι- 4
θεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ὅδε εἶναι· εἰ δέλεις, ποιήσω ὅδε
τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ
Ἡλίᾳ μίαν. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἴδοὺ νεφέλη 5
φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἴδοὺ φωνὴ ἐκ
τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου
ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 3,17 ; 16,1
καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἐπεσαν ἐπὶ πρόσω- 6
πον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ πρόσ- 7
ῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀψάμενος αὐτῶν εἶπεν· 3,17 ; 16,1
Dt 18,19

τ. πραξ.] τα εργα Ta³ S* 28 1s 22 1424^s 1194 291 al. 660
F v(-e z) vg¹ sy ar co | 28 των... εστωτων] εστωτες ΔW
517 1402s 27s Xss Φ 713 Γ al. Λ pl. rel. pl. gg¹ | βασιλ.]
δοξη τ. πατρος Sc 892 1279 245 (a) sy(c)h^m bo Εφ | 17,1
και¹ + εγενετο (L 9,28) D Θ 399s 517s Φ v1 pl. | αναγει
D¹1s Ωρ | κατ ιδιαν] λιαν D Eus | 2 μετεμορφ + ο Ις
Ta D v1 pl. sypι | το φως] χιων Ta³ D 372 lat(-q) syc |
3 ιδου] ευθυς gg¹, > (Mc 9,4) Ta^av1 28 sycpi gg¹ | ωφωνη
BS 33 D Θ 21 1s 22 13s 826^s 945 al. lat pl. syc] ωφωνησαν
rel. | 4° αποκριθ. > Ta^v syc ff | ποιησω BSC* 700 174 b
ff^{1,2}] ποιησωμεν rel. | 5 ετι + δε Θ 245, και Ta^ei e z sycpi
ar | φωνη + ηκουσθη Ta syc (a n, Ta^{tn} ar gg) | ακουετε
αυτου BS 33 D 1s ff co Ωρ Hipp] ~ αυτου αχ. rel. |
7 προσηλθεν... κ. αψαμ. BS 892 (D Θss 13^r)] προσελ-
θων... ηψατο αυτων κ. rel. |

8 ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς
δφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ [αὐ]τὸν
16,20 9 Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ
τοῦ ὅρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων·
μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
10 θρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν
.14; Ma 4,5 αὐτὸν οἵ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τί οὖν οἵ
γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶ-
11 τον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἡλίας μὲν ἔρχεται
14,9s 12 καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλί-
ας ἥδη ἥλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ᾽
ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἥθελησαν. οὕτως καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.
13 τότε συνῆκαν οἵ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14-21:
Mc 9,14-29 14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν
L 9,37-42 15 αὐτῷ ἀνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν ἵκαὶ λέγων·
Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται
καὶ κακῶς ἔχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ
16 καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὄδωρ. καὶ προσήνεγκα
αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἥδυνήθησαν
Dt 32,5 17 αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν· ὡς γενεὰ ἀπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
J 14,9 18 φέρετέ μοι αὐτὸν ὄδε. ἵκαὶ ἐπειμῆσεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, καὶ ἔξηλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον,

8 αυτον B*S Θs] τον rel. | 9 εγερθη B D 1604 | 10 αυ-
τον > S 33s W Θs 1s 124 lat pl. syi ar gg co Ωρ|ουν >
Ta^{ts} 700 syci ar gg¹ bo | 11 ερχετ. BS 33s D Θs 1s 22
788 1424^s 659 1194 lat pl. syci ar gg co] + πρωτον rel.|
κ. αποκατ.] αποκαταστησαι Ta D a b c ff² g n sycp Hipp|
παντα + καθως γεγραπται (Mc 9,12) syh⁺ | 12 εν > SW
D 700s 28 544 13 1424ss al. 348 pl. U 213ss 047s 1604 F
vl pl. syih* gg | ουτως-αυτων ροστ v. 13 D vl pl. | 14 ελ-
θοντ.] ελθων D lat(-q) syvi | αυτον] εμπροσθεν αυτου D
372 a b c g n z vg syh gg¹, > e fff l r^{1,2} syvpi ar gg¹ co |
15 εχει BSL ΘΣΟ sysp] πασχει rel. | πολλακις²] ενιοτε D
Θ 1s 22 vl pl. ar Ωρ, > Ta^{ai} | 17 φερε Ta^{av} syvp ar |

eos dixitque eis: Surgite et nolite timere.¹ Le- 8
 vantes autem oculos suos neminem viderunt
 nisi solum Iesum. Et descendantibus illis de 9
 monte praecepit eis Jesus dicens: Nemini dixe-
 ritis visionem, donec Filius hominis a mortuis
 resurgat. Et interrogaverunt eum discipuli di- 10
 centes: Quid ergo scribae dicunt quod Heliam
 oporteat primum venire? At ille respondens 11
 ait eis: Helias quidem venturus est et restituet
 omnia. Dico autem vobis, quia Helias iam venit, 12
 et non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo
 quaecumque voluerunt. Sic et Filius hominis
 passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli, 13
 quia de Iohanne Baptista dixisset eis.

17,14-20 *Puer lunaticus* (Mc 9,14-29; L 9,37-42)

Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum 14
 homo genibus provolutus ante eum¹ dicens: 15
 Domine, miserere filio meo, quia lunaticus est
 et male patitur; nam saepe cadit in ignem et
 crebro in aquam. Et obtuli eum discipulis tuis, 16
 et non potuerunt curare eum. Respondens au- 17
 tem Jesus ait: O generatio incredula et per-
 versa, quousque ero vobiscum? usquequo patiar
 vos? afferte huc illum ad me. Et increpavit 18
 illum Jesus, et exiit ab eo daemonium, et cu-

---

9 eis O^cX^cLR vl pl.] > *rel* | 13 eis > A-H*O*X
 Ep*J eff² | 14 provolutis S*-FM^rBQThCT (vl pl.) |
 15 filii mei SssOZ*sJE dq | 17 autem ERe cd fff²q]
 > *rel*. | 18 illum] daemonium OEpLRW, ei SX*Z*J
 CT d fff²g z

10s Mt 11,14; Ma 4,5

12 L 1,17

17 Dt 32,5

19 ratus est puer ex illa hora. Tunc accesserunt discipuli ad Iesum secreto et dixerunt: Quare 20 nos non potuimus eicere illum? Dixit illis Jesus: Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic: Transi hinc illuc, et 21 transibit, et nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non eicitur nisi per orationem et ieunium.

17,21-27 *Passionis altera praedictio, didrachma* (Mc 9,30ss ; L 9,43ss)

22 Conversantibus autem eius in Galilaea dixit illis Jesus: Filius hominis tradendus est in manus hominum,¹ et occident eum, et tertia die resurget. Et contrastati sunt vehementer.

24 Et cum venissent Capharnaum, accesserunt qui didrachma accipiebant ad Petrum et dixerunt ei: Magister vester non solvit didrachma?
 25 ¹Ait: Etiam. Et cum intrasset in domum, prævenit eum Jesus dicens: Quid tibi videtur, Simon? Reges terrae a quibus accipiunt tributum
 26 vel censem, a filiis suis an ab alienis? Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi Jesus: Ergo li-

20 dixit QR] dicit *rel.*

Iesus > AsMEpJDL^rVCT a d ff^{1·2} g l n z
 illuc LQ vl(-l z)] > *rel.*

21* > e ff

24 ei > SHJD-QThCT e f ff^{1·2} l n r

25 in > S-HOsThCT* c ff

20 L 17,6 ; 1 C 13,2 ; Mt 21,21 ; Mc 11,23

22 Mt 16,21

24 Ex 30,13

καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὕδρας ἐκείνης.
 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ³ 19
 ἵδιαν εἶπον· διὰ τὸ ἡμεῖς οὐκ ἥδυνήθημεν ἐκ-
 βαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· διὰ τὴν ὄλιγο- 20
 πιστίαν ὑμῶν ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε
 πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὅρει
 τούτῳ· μετάβα ἐνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται,
 καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. [τοῦτο δὲ τὸ γένος 21
 οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ].

21,21; L 17,6
Mc 11,23

Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ 22 22-23:
 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
 θρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,
 ἵκαὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ 23
 ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Mc 9,30ss
L 9,43ss
16,21

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσ- 24 Ex 30,13
 ἥλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ
 καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχ-
 μα; Ἐλέγει· ναί. καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν 25
 προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι
 δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων
 λαμβάνουσιν τέλη ἢ αῆνσον, ἀπὸ τῶν υἱῶν
 αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; εἰπόντος δέ· ἀπὸ 26
 τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε

19 τω Iu] αυτου Ta 1424 655 sy(c)s Xρ | εκβαλ.] θερα-
 πευσαι Ta^{aet} sysp | 20 δε BS 33 D Θss 788 174ss 348^r a
 ff^{1,2} g l syvi ar co] + Iς rel. | λεγει BS 33 D Θss 1s 13^r
 348^r e a b c ff^{1,2} g l n r ar] ειπεν rel. | ολιγοπιστ. Ta^{el}
 BS 33 892 Θs 1s 22 13^r syci ar gg co Ωq] απιστιαν rel. |
 μεταβα BS Θs 1s 788^r] μεταβηθι rel. | ενθεν BS D 700
 1s Ωq¹] εντευθεν rel. | εκει > Ta^{ai} 33 892 1424ss 945
 713 vg syvp Xρ | 21 > BS* 33 892* Θ 1604 e ff syvi gg
 co | εκπορ.] εξερχεται 399 544 118s 1355s 270^s | 22 συ-
 στρεφομ. BS 892 1s lat pl.] αναστρ. rel. e c ff co | εις την
 Γαλ. e b ff^{1,2} g n co | 23 μετα τρεις ημερ. (Mc 9,31) D e a
 b c sys bo | κ. ελυπηθ. σφοδρα>Ta^sΚΛ* syi | 25 ελθοντα
 BS^e 892 1s co (S*D b ff² n r, 33 Θ 13^r)] οτε εισηλθεν(-ον)
 rel. | τ. γης] τ. ευθνων 700 ar | τινος B 945 1579 1574 4s 280
 ar | 26 inc. λεγει αυτω ο Π. απο τ. αλλ. ΔW 372^r 22^s rel.
 pl. (D sysi) f q sycph gg, + ειποντ. δε (S)CL 1241 |

27 ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἵχθυν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὔρήσεις στατῆρα. ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἔμου καὶ σοῦ.

1-9 : 18 Ὁς ἐκείνη τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ
Mc 9,33-47 τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἔστιν ἐν
L 9,46ss 2 τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμε-
19,14 3 νος παιδίον ἔστησεν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἱκαὶ
J 3,3.5 εἶπεν· Ἐμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ
γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν
4 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώ-
σει ἔαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἔστιν
10,40 5 ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃς
(J 13,20) ἐὰν δέξηται ἐν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί
L 17,1s 6 μου, ἔμε δέχεται. ὃς δούλος ἀν σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν
μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἔμέ, συμ-
φέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ
τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ
7 πελάγει τῆς θαλάσσης. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν
σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα,
πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ, διὸ οὗ τὸ σκάνδαλον
ἔρχεται.

υιοι + εφη Σιμων· ναι. λεγει ο Ις· δος ουν κ. συν ως αλ-
λοτριος αυτων Ta⁺ 713 (b ff) | 27 αναβαινοντα ZΔsW
28 788 pl. 71 348 pl. Γs al. 270 280^s Ω pl. al. | ευρησεις
+ εκει Ta^{vn} D 713 vl syv gg | αυτοις > Ta^{as} 544 990
213 1012 n r syc sa 18,1 εκεινη + δε Ta B M 1515s e
syc sa¹bo | ωρα] ημερα 33 Θs 1s 1424^s 713 vl syvi ar Ωρ
Hil | 2 προσκαλ. + ο Ις ΔW D Θ 372^r 22^s 13-71 rel. pl.
lat sypih ar gg sa | παιδιον+εν D e f syv ar | 3 τα παιδ.]
το παιδιον τουτο O e c ffr bo (syc) | 4 ουν] γαρ W g syv
gg, > 713 G syi¹ | 5 εν > Δ 124* 1010 X 1574 Σ 157 245
472 1604 489 al. e r² syp | 6 περι BS 33s 28 544 1574
ΣΟ 157s 1093 al.] επι 892 D 565 230 1424^s al. 348 U 213
ΦN al. 661s, εις rel. | 7 γαρ+εστιν S 892ss W D 372ss
22^s rel. pl. | ανθρ. SCL D 1s 22 Σ F g r² syvp boj +
εκεινω rel. |

beri sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos, 27
vade ad mare et mitte hamum et eum piscem,
qui primus ascenderit tolle, et aperto ore eius
invenies staterem; illum sumens da eis pro
me et te.

18,1-35 *Apostolorum institutio* (Mc 9,33-50;
L 9,46ss ; 15,4-7)

In illa hora accesserunt discipuli ad Iesum 18
dicentes: Quis putas, maior est in regno cae-
lorum? Et advocans Iesus parvulum statuit eum 2
in medio eorum ¹ et dixit: Amen dico vobis, 3
nisi conversi fueritis et efficiamini sicut par-
vuli, non intrabitis in regnum caelorum. Qui- 4
cumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste,
hic est maior in regno caelorum. Et qui susce- 5
perit unum parvulum talem in nomine meo, me
suscepit. Qui autem scandalizaverit unum de 6
pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei, ut
suspendatur mola asinaria in collo eius et de-
mergatur in profundum maris.

Vae mundo a scandalis; necesse est enim 7
ut veniant scandala; verumtamen vae homini
illi, per quem scandalum venit. Si autem ma- 8

27 invenies + ibi LQRabcgn(df)

18,3 regno S-HOB*MaEW ea-gn*q

5 suscepit] -cepit HO*X*Z*EQ

7 illi HL^rT] > rel. dgz

18,3 Mt 19,14

5 Mt 10,40 ; J 13,20

6 L 17,1s

8 Mt 5,29s

nus tua vel pes tuus scandalizat te, abscide eum et proice abs te; bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum, quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem
 9 aeternum. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum et proice abs te; bonum tibi est cum uno oculo in vitam intrare, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.

10 Videte ne contemnatis unum ex his pusillis; dico enim vobis, quia angeli eorum in caelis semper vident faciem Patris mei qui in caelis 11 est. Venit enim Filius hominis salvare quod per- 12 ierat. Quid vobis videtur? si fuerint alicui centum oves, et erraverit una ex eis, nonne re- linquit nonagintanovem in montibus, et vadit 13 quaerere eam quae erravit? Et si contigerit ut inveniat eam, amen dico vobis, quia gaudet super eam magis quam super nonagintanovem, 14 quae non erraverunt. Sic non est voluntas ante Patrem vestrum qui in caelis est, ut pereat unus de pusillis istis.

15 Si autem peccaverit in te frater tuus, vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Si te

9 cum > AsLTh | uno oculum H, unoculum Hier?, unum oculum habentem MRCsW a b c ff^{1..2} g q r^{1..2} intrare] regnare F

11 > e ff

12 relinquit FJff Hier] -quet rel.
vadet FMaEssKC gat e h

13 gaudet We d] -debit rel.

15 corripe] argue EQ d Hil
eris] es SQsCT e d f ff g h l q r

Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἥ ὁ πούς σου σκανδαλίζει 8 5,29s
σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν
σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἥ χω-
λόν, ἥ δύο χεῖρας ἥ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι
εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου 9
σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν
εἰσελθεῖν, ἥ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

‘Ορᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν 10
τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν
οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [ἥλθεν γὰρ ὁ υἱὸς 11 L 9,56; 19,10
τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.] Τί ὑμῖν δο- 12 12-14 :
κεῖ; ἐὰν γένηται τινι ἀνθρώπῳ ἐκατὸν πρόβατα
καὶ πλανηθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνε-
νήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὅρη καὶ πορευθεὶς ζητεῖ
τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, 13
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ’ αὐτῷ μᾶλλον ἥ
ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημέ-
νοις. οὗτως οὐκ ἐστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ 14
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται
ἐν τῶν μικρῶν τούτων.

Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπα- 15 Lv 19,17
γε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. L 17,3
G 6,1

8 αυτον] αυτα Taⁿ 33 892ss W 700 565^r 22^s 7s rel. pl.
syh bo | καλον + γαρ Ta^{a tn} 1424 U 1295 ff² syv(h) co |
~ χωλον η κυλλον L rel. q sy co | 9 καλον + γαρ Ta^{a tn}
e fff sys(h) co | 10 τουτων + τ. πιστευοντων εις εμε (18,6)
Ta D Φ b c ff¹⁻² g¹⁻² r syc sa Hil | εν ουραν.¹ > Ta^{a v} 1s
22 13 Ns 245s Γ 1093 e ff sys sa Cl Ωρ Eus | 11 > BS
33ss Θ 1s 13-826 230s e ff sysi¹ gg¹ co Ωρ Eus Hil Hier |
12 τι+δε D 372 Φ a n syc co | αφησει, και BLs D Θ 21 826
230s lat(-q) ar] αφεις rel. | εννεα + προβατα B Θ 13-954
ar sa | πορευεται ζητειν Ta^{il} vl(-q) syvpi | 14 εμπρο-
σθεν > Ta^{a tn} S 990 syv gg bo Ωρ | υμων] μου B 33 Θs
544 13-1424 1293^s 348^r Σss 157s Γ 472 1604 al. FH r²
sys h* ar gg co Ωρ | 15 εις σε > BS 544 1s 22 Ωρ Cv Bas¹ |

ἔάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.
 Dt 19,15 16 ἔὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἔνα
     ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν
 17 σταθῇ πᾶν δῆμα. ἔὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν,
     εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἔὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας
     παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ
 J 16,19 18 τελώνης. Ἐμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἔὰν δήσητε ἐπὶ²³
     τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἔὰν
     λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ.

Mc 11,24 19 Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔὰν δύο συμ-
     φωνήσωσιν ἔξι ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς
     πράγματος οὗ ἔὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς
 20 παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ
     γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν
     ὄνομα, ἔκεī είμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ·
     Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσει εἰς ἔμε τὸ ἀδελφός
 L 17,4 22 μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἔως ἐπτάκις; Ἐλέγει αὐ-
     τῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ λέγω σοι ἔως ἐπτάκις, ἀλλὰ
 23 ἔως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά. Διὰ τοῦτο ὅμοι-
     ώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασι-
     λεῖ, ὃς ἡθέλησεν συνάραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
 24 αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσ-
     ηνέχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.
 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐ-

16 ακουση+σου Ta³ 33s Δ 517^s 1293s N 713 1604 lat(-q)
 syvpi ar gg co Bas | σου] σεαυτον S 33s Θ 565s 21 22^s
 13 pl. 1424 pl. M 348^s U Σ-713 1295ss 1604 al. | σταθη-
 σεται 33 Δ 565 174 7 1293^s M 348^r U 213 713ss 4s 1604
 Λ^r Ωρ | 17 σοι+λοιπον 1s 22 660 1365 Bas | και²+ως
 D ff syvp | 18 αμην.+γαρ NO 157s 047 syl^m | 19 παλιν
 > Θ 565 13-828 1424^s 1194 ff | αμην>Ta³ SLssW D 1s
 ΜΣs 1012s al. Γ 1604 al. e vg syp ar gg¹bo Ωρ | 20 inc.
 ουκ εισιν γαρ... παρ οις ουκ ειμι D (g) sys Cl | εκει+και
 a b c ff² g h Ef | 21 ~ο αδ. μου εις εμε B 1241 Θ 13^r (co) |
 22 ο Iς > ff syv Ef Lcf | επτα+επτα Ta^{ae} sycp Af |
 24 προσηχθη B D 1579 Ωρ¹ | ~ εις αυτω BS* | εις >
 1402 245 e sys | μυριων] πολλων S* co Ωρ Juv |

audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autem 16 te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos, ut *in ore duorum vel trium testium stet omne verbum*. Quod si non audierit eos, dic 17 ecclesiae. Si autem ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Amen dico 18 vobis, quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in caelo, et quaecumque solvere-
ritis super terram, erunt soluta et in caelo. Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis con- 19 senserint super terram de omni re quamcum-
que petierint, fiet illis a Patre meo qui in caelis est. Ubi enim sunt duo vel tres congregati in 20 nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Tunc accedens Petrus ad eum dixit: Do- 21
mine quoties peccabit in me frater meus, et
dimittam ei? usque septies? Dicit illi Iesus: 22
Non dico tibi usque septies, sed usque septua-
gies septies. Ideo assimilatum est regnum cae- 23
lorum homini regi, qui voluit rationem ponere
cum servis suis. Et cum coepisset rationem po- 24
nere, oblatus est ei unus, qui debebat ei de-
cem milia talenta. Cum autem non haberet 25

---

16 vel trium test. O^cE^rP^rT^hW^eff^{1·2}g^{1·2}hq] ~ test.
vel trium rel.

17 autem SZ*sJLsW] + *et rel. d ff h l

19 quacumque SXsBRT b f, quaec. A*YHMO^cETH
aff g h l q

24 ei² W] > rel. vl

---

16 Dt 19,15

18 Mt 16,19; J 20,23

19 Mc 11,24

20 J 14,23

22 L 17,4 (Gn 4,24)

unde redderet, iussit eum dominus eius venundari, et uxorem eius et filios et omnia quae
 26 habebat, et reddi. Procidens autem servus ille
 orabat eum dicens: Patientiam habe in me, et
 27 omnia reddam tibi. Misertus autem dominus
 servi illius dimisit eum et debitum dimisit ei.
 28 Egressus autem servus ille invenit unum de
 conservis suis, qui debebat ei centum denarios,
 et tenens suffocabat eum dicens: Redde quod
 29 debes. Et procedens conservus eius rogabat
 eum dicens: Patientiam habe in me, et omnia
 30 reddam tibi. Ille autem noluit, sed abiit et
 misit eum in carcerem, donec redderet debitum.
 31 Videntes autem conservi eius quae fiebant con-
 tristati sunt valde, et venerunt et narraverunt
 32 domino suo omnia quae facta fuerant. Tunc
 vocavit illum dominus suus et ait illi: Serve
 nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam
 33 rogasti me; nonne ergo oportuit et te misereri
 conservi tui, sicut et ego tui misertus sum?
 34 Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus,

---

25 eius⁴ E] > rel. b c f ff² g h l q

reddi + debitum AsX^cBMaE^r v l pl.

26 procedens AsO*X*EpBL*QR ff l z

orabat] rogabat MBMaE^rKVCT c f ff Hier

29 procedens YO*ssBEsR1z

31 fuerant] erant S-HO* a b ff² h l

33 nonne YJEsRTW cz] non rel.

---

32 L 6,36ss

34 Mt 5,26

τὸν δὲ κύριος πραθῆναι καὶ τὴν γυναικα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα δσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν δὲ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· 26 κύριε μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. σπλαγχνισθεὶς δὲ δὲ κύριος τοῦ δούλου 27 ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἔξελθὼν δὲ δὲ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν 28 ἔνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὥφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδος εἴ τι δφείλεις. πεσὼν οὖν δὲ 29 σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. δὲ δὲ 30 οὐκ ἦθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἔως οὗ ἀποδῷ τὸ δφειλόμενον. Ἰδόντες 31 οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἐαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. τότε προσκα- 32 λεσάμενος αὐτὸν δὲ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν δφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ 33 ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κάγῳ σὲ ἥλεησα; καὶ δργισθεὶς δὲ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν 34 5,26

25 κυριος Taⁱⁿ BSL D 1s a g^{1.2} r^{1.2} vg] + αυτου rel. | εχει B Θ 1s 124 1555 ar Ωρ¹ | 26 ουν] δε D 2145 lat pl. syh* sa, και Ta sycpi ar | δουλ.+εκεινος Ta^{at} Sc 33sss D Θ 21 174 267 al. 2145^s Σ 1515ss lat(-q) syvpi gg bo | Ke > Ta^{is} B D Θs 270 440* e a c ff vg pl. syv ar gg | σοι > D 700 e b ff^{1.2} r² sys | 27 εκεινου > Ta^s B Θ 1s 124 syi | το δανειον] πασαν τ. οφειλην Ta^{tl} 1s 1424^s ff co Ωρ| 28 αποδος + μοι Ta^{at} C 1241 28^r 22^s rel. pl. f r² sy ar gg | 29 αυτου + εις τ. ποδας αυτου 33 ΔsW 372^r 22^s rel. pl. f q syp ar | εμοι] εμε CL 1241 D | και+παντα Ta^{is} ScC^c 33s Θ 565 1s 13-954 al. 1579s 2145^r 157 1012^r Γ al. 1604s K pl. c ff q vg sypih^m ar co | 30 ουν > BSCL Ωρ | 31 ουν BS 33 892 D 21 e] δε rel. | ~ αυτου οι συνδουλοι B | γινομενα^t ScLs D 1689s 4 1170 280 1555 | σφοδρα > e a b ff^{1.2} r sys | 32 αυτω > D Θs 22 1424 954 047 ar | 33 εδει + ουν Ta^{al} D Θ lat pl. syi ar sa |

τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ δφει-
λόμενον αὐτῷ. οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐ-
ράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἔκαστος τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

- 1-9 : 19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λό-
Mc 10,1-12 γους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ
Mt 11,1; 13,53; 26,1 ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ
2 Ἰορδάνου. καὶ ἤκολούθησαν αὐτῷ ὅχλοι πολ-
λοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.
3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ φαρισαῖοι πειράζοντες
5,31s αὐτὸν καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦ-
4 σαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἵτιαν; ὁ δὲ
Gn 1,27 ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ κτίσας
Gn 2,24 5 ἀπὸ ἀρχῆς ἀρσενὸς καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ἡ καὶ
E 5,31 εἶπεν· Ἐνεκα τούτου καταλείψει ἀνθρωπος τὸν
πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν;
1 C 7,10s 6 Ἡ ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σάρξ μία. ὁ οὖν
ὅ Θεὸς συνέζευξεν, ἀνθρωπος μὴ χωριζέτω.
Dt 24,1 7 λέγοντες αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦ-
8 ναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; λέγει
αὐτοῖς· ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν
ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας
L 16,18 9 ὑμῶν· ἀπὸ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. λέγω
δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἀν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ

οὖ > B 990 Ωρ | παν > D 1689s sys Xρ | το οφειλ.] quod
debebat Ta^{al} sysp | αυτω > Ta^{al} BS^c D Θs 788 174
1424s lat syv ar gg¹ co | 35 επουραν. C*Δ Θss 399r 1s
22 13r 517-1391 al. MSS U 213s 713s K^sΛ^r V-H rel. |
υμων+τα παραπτωματα αυτων Ta^{al} C 33 ΔsW 565r 118s
rel. f h sypih ar | 19,1 ετελ.] ελαλησ. D v(-h) | 2 εκει >
Ta^v 472 h sys Xρ | 3 ανθρωπω] αγδρι 1424 4s syv, τινι
Ta^l 700 ar, > BS*ΛΔ 28 517 Γ Cl Aug | 4 κτισας B 33
Θs 1s 22 124 660 e syi ar gg Ωρ Meth] ποιησας rel. |
5 προσκολληθ. (Mc 10,7) Sr 700s 1689s 124 rel. pl. Λ^r
V-H | 6 συνεζευξ. + εις εν Taⁿ D e a ff¹⁻² h r | 7 αυτην]
τ. γυναικα b c ff² syv Iq, >(Mc 10,4) SZL D Θss 1s 22
1295 lat pl ar gg Ωρ | 8 λεγει+ο Ις Ta³ S MΦ a b c gg¹ |

quoadusque redderet universum debitum. Sic 35 et Pater meus caelstis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

19,1-15 *De matrimonio et virginitate, parvuli* (Mc 10,1-16 ; L 16,18 ; 18,15ss)

Et factum est, cum consummasset Iesus ser- 19 mones istos, migravit a Galilaea et venit in fines Iudeae trans Iordanem, et secutae sunt 2 eum turbae multae, et curavit eos ibi.

Et accesserunt ad eum pharisaei tentantes 3 eum et dicentes: Si licet homini dimittere uxo- rem suam quacumque ex causa? Qui respon- 4 dens ait eis: Non legistis quia qui fecit ho- minem ab initio *masculum et feminam fecit eos?*¹ et dixit: *Propter hoc dimittet homo pa- 5 trem et matrem et adhaerebit uxori suae, et erunt duo in carne una.* Itaque iam non sunt 6 duo, sed una caro. Quod ergo Deus coniunxit, homo non separat. Dicunt illi: Quid ergo Moy- 7 ses mandavit *dare libellum repudii et dimit- tere?* Ait illis: Quoniam Moyses ad duritiam cor- 8 dis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras, ab initio autem non fuit sic. Dico autem vobis, 9 quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob

---

19,4 hominem Z*] > rel. | 5 dimittit AsH*s, relin-
quet E b c d f ff²(g h) | 7 dare HXTh e d ff h q] dari
rel. | 8 inc. et ait H^cZBMaEKVTh

---

35 Mt 6,14 ; Mc 11,25s

19,3 Mt 5,31s

4 Gn 1,27

5 Gn 2,24 ; E 5,31

6 1 C (6,17) 7,10s

7 Dt 24,1 | **9** L 16,18

fornicationem et aliam duxerit, moechatur; et
 10 qui dimissam duxerit, moechatur. Dicunt ei
 discipuli eius: Si ita est causa hominis cum
 11 uxore, non expedit nubere. Qui dixit illis: Non
 omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum
 12 est. Sunt enim eunuchi, qui de matris utero sic
 nati sunt; et sunt eunuchi, qui facti sunt ab
 hominibus; et sunt eunuchi, qui seipsos castra-
 verunt propter regnum caelorum. Qui potest
 capere capiat.

13 Tunc oblati sunt ei parvuli, ut manus eis
 imponeret et oraret. Discipuli autem increpa-
 14 bant eos. Iesus vero ait eis: Sinite parvulos
 et nolite eos prohibere ad me venire; talium
 15 est enim regnum caelorum. Et cum imposuisset
 eis manus, abiit inde.

19,16-39 *Adulescens dives* (Mc 10,17-31 ;
 L 18,18-30)

16 Et ecce unus accedens ait illi: Magister
 bone, quid boni faciam ut habeam vitam ae-
 17 ternam? Qui dixit ei: Quid me interrogas de
 bono? Unus est bonus, Deus. Si autem vis ad

10 homini SrMaQKVThCTW Hier
 uxore] muliere A-HOX^cEp^{*}Q d

11 illis W v1 pl.] > rel.

12 castrav.] eunuchizaverunt ZBJMaKVC a l z

13 eos] eis Z^{*}BELCT d g

11 1 C 7,7.28.37s.40

17 1 C 7,19

μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται,
καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμῶν μοιχᾶται. λέγουσιν 10
αὐτῷ οἵ μαθηταί εἰς οὗτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ
ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γα-
μῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν 11 1 C 7,7.17.4
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ᾽ οἵς δέδοται. εἰσὶν γὰρ εὑ- 12
νοῦχοι, οἵτινες ἔκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν
οὗτως, καὶ εἰσὶν εὔνοοῦχοι, οἵτινες εὔνουχίσθησαν
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὔνοοῦχοι, οἵτινες
εὔνοούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
ρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖ- 13 13-15:
ρας ἐπιθῆ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ 13-16:
ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀφετε τὰ 14 18,2s
παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν
γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. 15

Καὶ ἴδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· δι-
δάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα σχῶ ζωὴν 16 16-19:
αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ 16-19:
τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ θέλεις 17

μη επι πορν.] παρεκτος λογου πορνειας (5,32) B 33 D 1s
13^r (Φ) 291 4s Λs e c ff h syci co Ωρ Εuis | κ. γαμήσῃ
ἄλλην > B 33 1s Ns 4s Λ ff bo Ωρ | μοιχαται¹] ποιει
αυτην μοιχηθηναι (5,32) BC* 33 1s 1402 1279^r Ns 4s
Λss ff syi Ωρ | μοιχαται 1^2 SC^cL D 69 7 485 028 e ff²
g h 1 r syv sa | 10 η αιτια] culpa (inter virum ad mul.)
Ta syvph^m ar gg (Ta^v P⁵¹) | ανθρωπ.] ανδρος Ta³ D v1
pl. syvp ar | 11 τουτον > B 1s 22 1574 e syi Ωρ | 14 κω-
λυσητε D 13-513 230ss | 15 αυτοις + ευλογησεν αυτα κ.
(Mc 10,16) 713 | 16 διδασκ. BSI.s D 565 1s 22 1293s
1574 e a ff Ωρ¹] + αγαθε Ta⁴ rel. Iust (Ιρ) | αγαθον >
(Mc 10,17) Σ 1093 ff² syci¹ sa Cyⁱ | ποιησω ινα] ποιησας
(L 18,18) S 33ss 28 157 Iq Bas Xq | σχω BC* D Θss 1365
gg] αληρονομησω S 33ss 28 1293^s 157 1515 syvih^m bo
Iq, εχω rel. | 17 τι με λεγεις αγαθον (Mc 10,18) Ta^{aetn} C
33 Δs 372^r 118^s rel. pl. fq syph* sa Iust Iq | αγαθος +
ο θης Ta^{aetn} C 33 Δs 565^r 118s rel. lat pl., + ο πατηρ e
Iust Iq Cl Ωρ Ef + (μου) o εν τοις ουρ. Iust Naass Iq Ef|

εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

Ex 20,12-16 18 Dt 5,17-20 **1** λέγει αὐτῷ ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρ-

Lv 19,18 19 Dt 5,16 **19** τυρῆσεις, **1** τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ **20** ἀγαπῆσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξ· τί

6,20; L 12,33 **21** ἔτι ὑστερῶ; **1** ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρα-

22 νῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν **23** γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. **“**Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-

24 λείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ὁρφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ **25** Θεοῦ. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἔξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

Job 42,2 **26** ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ Θεῷ **27** πάντα δυνατά. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν

τηρει B D 565 | **18** ποιας φησιν SL (13 c fr , 892 e) | **19** εαυτὸν Θs 544 118s 69 1424 267 al. 16 2145s Σ 1012s 157 660s al. 489 al. 461s | **20** εφυλ. BS*L Θs 1s 22 ff vg Cyp] +εκ νεοτητος μου (Mc 10,20) Ta³ rel. | **21** εφη] λεγει B Θ 13^r lat ar | σου +παντα (L 18,22) Ta^{aν} b cf ff^{1,2} q sysi Ir Cyp | ουρανοις BC D 230 1402s 1194 2145 Γ 1355*s e g Cy Xρ | και³ + αρας τ. σταυρον σου (Mc 10,21) Ta syc Ath | **22** τ. λογον +τουτον B 372 1093 ab cffn syvp gg¹ bo¹, >SZL Xρ (gg¹) | χρηματα B Cl Xρ | **24** τρηματος BS*, τρυμαλιας C Θs 565 124 1223s MU ΦΣΟ 4s 1604 K^s Λ^r | διελθειν B D Θ-565 124 7^s 348^r Γs al.lat | πλουσ.+εισελθειν B D Θs 124 lat syp, post θυ CΔs 28^r 13 rel. pl. gg | τ. θυ] τ. ουρανων Taⁱⁿ Z 33 1^r 124 157 1295 440 lat syv Cl Eus Xρ | **25** εξεπλησσ. + κ. εφοβηθησαν D e a b c ff² n r syc | σφοδρα > (Mc 10,24) Ta 990 2145 syih+ | **26** ~ δυνατα παντα SZL 1293s | ο θς παντα δυναται ποιειν Ta syv |

vitam ingredi, serva mandata.¹ Dicit illi: Quae? 18
 Iesus autem dixit: *Non homicidium facies, non adulterabis, non facies furtum, non falsum testimonium dices, non honora patrem tuum et matrem tuam, et diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Dicit illi adulescens: Omnia haec cu- 20
 stodivi a iuventute mea, quid adhuc mihi deest?

¹Ait illi Iesus: Si vis perfectus esse, vade, vende 21
 quae habes, et da pauperibus, et habebis the-
 saurum in caelo, et veni, sequere me. Cum 22
 audisset autem adulescens verbum, abiit tristis;
 erat enim habens multas possessiones. Iesus 23
 autem dixit discipulis suis: Amen dico vobis,
 quia dives difficile intrabit in regnum caelorum.
 Et iterum dico vobis: Facilius est camelum per 24
 foramen acus transire, quam divitem intrare in
 regnum caelorum. Auditis autem his discipuli 25
 mirabantur valde dicentes: Quis ergo poterit
 salvus esse? Aspiciens autem Iesus dixit illis: 26
 Apud homines hoc impossibile est, apud Deum
 autem omnia possibilia sunt.

Tunc respondens Petrus dixit ei: Ecce nos 27

19 tuum¹ > S*ssMEpB-JEssV e c d l q z
 tuam ER] > rel. vi pl.

20 a iuvent. mea FEp^mERTW] > rel. f f g l z

21 vende + omnia Ep^mEssW e b c f ff^{1.2}

25 mirab. + et timebant EpLss (e) a b c d ff² n r
 valde > A* E

18s Ex 20,12-16 ; Lv 19,18 ; Dt 5,16-20 ; L 10,27

27 Mt 4, 20. 22; L 5,11

reliquimus omnia et secuti sumus te; quid ergo
 28 erit nobis? Iesus autem dixit illis: Amen dico
 vobis, quod vos, qui secuti estis me, in rege-
 generatione cum sederit Filius hominis in sede
 maiestatis suae, sedebitis et vos super sedes
 29 duodecim iudicantes duodecim tribus Israel. Et
 omnis, qui reliquerit domum vel fratres aut
 sorores aut patrem aut matrem aut uxorem
 aut filios aut agros propter nomen meum, cen-
 tuplum accipiet et vitam aeternam possidebit.

20,1-16 *Parabola operariorum*

30 Multi autem erunt primi novissimi, et no-
 vissimi primi.
20 Simile est regnum caelorum homini patri-
 familias, qui exiit primo mane conducere ope-
 2 rarios in vineam suam. Conventione autem facta
 cum operariis ex denario diurno, misit eos in
 3 vineam suam. Et egressus circa horam tertiam
 4 vidit alios stantes in foro otiosos ¹ et dixit illis:
 Ite et vos in vineam meam, et quod iustum
 5 fuerit dabo vobis.¹ Illi autem abierunt. Iterum
 autem exiit circa sextam et nonam horam et

29 reliquerit JEQR*Th] -liquit *rel.* d1

20,1 est X*Z*JE^rC] + *enim *rel.* afff²lqr^{1..2}

2 suam > Ass

4 meam > S-FMXsBEV b dlq

28 L 22,30; Dn 7,9s; Ap 3,21

30 Mt 20,16

20,1 Mt 21,28.33ss

2 Tob 5,15 O'

αὐτῷ· ἵδοὺ ὑμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἥκολου-
θήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ὑμῖν; ὁ δὲ Ἰη- 28 L 22,30
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς
οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ,
ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου 25,31
δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα
θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσ-
ραήλ. καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελ- 29 Hb 10,34
φοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα
ἢ τέκνα ἢ ἄγρους ἔνεκεν τοῦ ὄντος μου,
ἐκατονταπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσει.

Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχα- 30 20,16; L 13,3
τοι πρῶτοι. Ὁμοία γάρ ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν 20
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἔξηλθεν
ἄμα πρωΐ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπε-
λῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν 2
ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἔξελθὼν περὶ τοίτην 3
ῶραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς,
καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν 4
ἀμπελῶνά μου, καὶ ὅ ἐὰν ἦ δίκαιοιν δώσω ὑμῖν.
Ιοὶ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἔξελθὼν περὶ ἕκτην 5
καὶ ἐνάτην ὕραν ἐποίησεν ὠσαύτως. περὶ δὲ 6

Tob 5,15 Ο'

28 καθησεσθε BSLΔW D^c 13ss 174ss 230ss MUss 1574
 Σ 1295 ΩG] καθισεσθε rel. pl. | αυτοι SLs D 1s 124 Ωρ¹]
 υμεις rel. | **29** ~ αγρους η οικιας S^cC* Ls 1s 1295 syi bo
 Ωρ Χρ | πατερα η μητ.] γονεις 1s e (Iq) Ωρ | η πατερα >
 D b ff^{1,2} r² syv | η γυναικα > B D 1s 1604 e a b n ff r²
 sysi Iq Ωρ | πολλαπλασ. (L 18,30) BL 1293^s syi sa Ωρ
 Cy, διπλα Ta, επταπλασιονα Ef | και²+εν τω ερχομενω
 (L 18,30) Ta^{a^{ts}} e syc | **30** δε] γαρ 174 713 245 E* ff sys
 bo | ~ εσχ. πρωτοι, πρ. εσχ. SLs 21 157 | **20,1** γαρ >
 Ta³ 1588 713 4s e b c ff g sys bo Ωρ¹ | **3** ειδεν] ευρεν
 Taⁿ D 700 565 1582* 1424^s 245 vl pl. | 4 μου Ta³ Sss
 Θs 565.21 13ss 983^r 945s 71 Σ 713 1295 al. Π pl. vl ar
 gg co] >al. | **5** οι δε απηλθ. >21 349 1606 sys δε² S
 33 Ls D 544 1293^s 16 al. 1604 vg syvpih⁺ ar sa] >rel.]

τὴν ἐνδεκάτην ἔξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας,
καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὅδε ἑστήκατε ὅλην τὴν
7 ἡμέραν ἀργοί; Ἡλέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς
ἔμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
8 τὸν ἀμπελῶνα. ὅψιας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύ-
ριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλε-
σον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν,
ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἔως τῶν πρώτων.
9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον
10 ἀνὰ δηνάριον. καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμι-
σαν ὅτι πλεῖον λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ
11 δηνάριον καὶ αὐτοί. λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
12 κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου Ἡλέγοντες· οὗτοι οἱ
ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἵσους ἡμῖν
αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς
13 ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἐνὶ^{R 9,16.21}
αὐτῶν εἶπεν· ἔταιρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηνα-
ρίου συνεφώνησάς μοι; ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε-
θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὃς καὶ σοί.
6,23 15 Ἡ οὐκ ἔξεστίν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἔμοις;
16 Ἡ ὁ ὁφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγα-
θός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ
οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

6 ενδεκατ. BSLs D Θ lat pl.] + ωραν rel. | εστωτας
BSC^c 33 Ls D Θ-565 lat pl. syv gg co Ωρ] + αργους rel.]
7 υμεις + εργαζεσθε efffh | αμπελ. Taⁱⁿ BSLs D Θ 372
1s lat pl. sysi co Ωρ] - κ. ο εαν η δικαιον ληψεσθε rel.]
8 αυτοις > SCZL 085 gg¹ Ωρ | μισθον + αυτων Ta³ f h
syvpi co Χρ | 9 και] ουν 33 D Θ 13^r lat, δε B r² syci sa |
10 και BC 33 085 D Θ 13^r 273 e syvpi bo (ar sa)] δε και
Σss 713 473 lat pl., δε rel. | πλειον BC*Z 085 W Θ 1-124
Σss 1012 1093 482 Ωρ] πλειονα rel. | το SCZ 33s ΘΣss] >
rel. | 12 ~ αυτους ημιν SZLs 085 D 13-983 1279 16 157s
lat(-c) syvp co | 13 συνεφωνησα σοι Z 33s Σ 713 sys gg
sa¹ bo | 14 θελω] ει θελω syv ar | δε + και 118s 1424 E
lat pl. Χρ | 15 η¹ > BZL D Θs r² syvi | 16 ~ πρωτ. εσχ.,
εσχ. πρ. Ta^r 28 1424^s 1606 1295 q syi gg¹ sa | εσχατ.²
BSLss 1424^s 4 1093 co] + πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολι-
γοι δε εκλεκτοι Ta³ C-Δ D Θ-124 7 rel. lat sy ar gg |

fecit similiter. Circa undecimam vero exiit et 6
 invenit alios stantes et dicit illis: Quid hic
 statis tota die otiosi? Dicunt ei: Quia nemo 7
 nos conduxit. Dicit illis: Ite et vos in vineam
 meam. Cum sero autem factum esset, dicit do- 8
 minus vineae procuratori suo: Voca operarios
 et redde illis mercedem incipiens a novissimis
 usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa 9
 undecimam horam venerant, acceperunt singu-
 los denarios. Venientes autem et primi arbitrati 10
 sunt quod plus essent accepturi, acceperunt
 autem et ipsi singulos denarios. Et accipientes 11
 murmurabant adversus patrem familias ¹ dicen- 12
 tes: Hi novissimi una hora fecerunt, et pares
 illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei
 et aestus. At ille respondens uni eorum dixit: 13
 Amice, non facio tibi iniuriam; nonne ex de-
 nario convenisti tecum? Tolle quod tuum est 14
 et vade; volo autem et huic novissimo dare
 sicut et tibi. Aut non licet mihi quod volo fa- 15
 cere? an oculus tuus nequam est, quia ego bo-
 nus sum? Sic erunt novissimi primi, et primi 16
 novissimi; multi enim sunt vocati, pauci vero
 electi.

7 meam > S-MZJsDCV c ff1m q

15 facere + de meis ac (fq r¹⁻², O* eff, QR, E)

16 ~ sunt enim S-FMXrBJMaLRV b c n

vero HEQs ff¹⁻²z] autem rel., > c

20,17-34 ***Iter hierosolymitanum*** (Mc 10,32-52;
L 18,31-43)

17 Et ascendens Iesus Hierosolymam assump-
sit duodecim discipulos secreto et ait illis:
18 'Ecce ascendimus Hierosolymam, et Filius ho-
minis tradetur principibus sacerdotum et scri-
19 bis, et condemnabunt eum morte, ' et tradent
eum gentibus ad illudendum et flagellandum
et crucifigendum, et tertia die resurget.
20 Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebe-
daeи cum filiis suis adorans et petens aliquid
21 ab eo. 'Qui dixit ei: Quid vis? Ait illi: Dic ut
sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam
22 et unus ad sinistram in regno tuo. Respondens
autem Iesus dixit: Nescitis quid petatis. Po-
testis bibere calicem, quem ego biberus sum?
23 Dicunt ei: Possumus. 'Ait illis: Calicem quidem
meum bibetis; sedere autem ad dexteram meam
vel sinistram non est meum dare vobis, sed
24 quibus paratum est a Patre meo. Et audientes
25 decem indignati sunt de duabus fratribus. Iesus
autem vocavit eos ad se et ait: Scitis quia

17 discip. + suos H^cOBJEQs e a c f g n z

19 illudend. J e f] delud. rel.

21 sinistr. + tuam OssRTW a f g h l n q

22 ei > AHTh d

23 vel] *et cod. d f f g q r , aut e a b c n

17ss Mt 16,21 ; 17,22s

21 Mt 19, 28

22 Mt 26,39 ; J 18,11

23 A 12,2

24 L 22,24-27

Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα 17 17-19:
 παρέλαβεν τοὺς δώδεκα κατ' ἵδιαν, καὶ ἐν Με^c 10,32ss
 τῇ ὅδῷ εἶπεν αὐτοῖς· ἴδού ἀναβαίνομεν εἰς Λ 18,31ss
 Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
 δοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν,
 καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν εἰς θάνατον, ἢ καὶ πα- 19
 ραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι
 καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ
 ἥμέρᾳ ἐγερθήσεται.

Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἦ μήτηρ τῶν υἱῶν 20 20-28:
 Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα Με^c 10,35-4
 καὶ αἴτοῦσά τι παρ’ αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· 21 19,28
 τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
 οἵ δύο υἱοί μου εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἑξ εὐω-
 νύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 22
 Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἴτεῖσθε. δύνασθε 26,39
 πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν J 18,11
 αὐτῷ· δυνάμεθα. ἢ λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτή- 23
 ριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
 ἦ ἑξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι,
 ἀλλ’ οὓς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ 24 L 22,24
 ἀκούσαντες οἵ δέκα ἡγανάκτησαν περὶ τῶν δύο
 ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐ- 25
 τοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἵ ἀρχοντες τῶν ἔθνων

17 inc. μελλων δε ο Ις αναβαινειν (B) 1s sup co Ωρ¹ |
 δωδεκα SZLs D* Θ 1s 788 syv ar bo Ωρ] + μαθητ.
 rel. | κατ ιδιαν > 1293^s b ff¹⁻²r² | 19 εγερθησ. SC^c 33 Δs
 085 Σs 1295 1604 Ωρ¹ Χρ] αναστησ. rel. | 20 παρ] απ B
 D 700 | 21 η δε ειπεν B 118s (565 M 348 pl. Σss 1604) |
 αυτω> Be c ff h ii r gg | 22 μελλω πινειν] πινω (Mc 10,38)
 118s 1424^s 1579 4s Ωρ¹ Χρ | πινειν + η το βαπτισμα ο
 εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι (Mc 10,38) Ta^{a tn} C 33
 892ss W 700^r rel. pl. syp i ar gg | 23 πιεσθε + κ. το β. -
 βαπτισθησεσθε cf. 22 | η B 33s W Θ 1s 1424^s e a b c fff² n
 co Ωρ] και rel. | τουτο C 33 Δs* 085 W D 565 21 174
 346 al. UΦ 1093s Π* al. 270s V al. q syvh] > rel. |
 αλλ οις] αλλοις 225 d | 24 ηρξαντο αγανακτειν (Mc 10,41)
 S 1207 473 | 25 ειπεν + αυτοις Ta D e sycp co |

κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξου-
 23,11 26 σιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽
     ὅς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν
 Mc 9,35 27 διάκονος, καὶ ὃς ἀν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος,
 L 22,27 28 ἔσται ὑμῶν δοῦλος· ὅσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 Ph 2,7 1 T 2,6 που οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι
     καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
 9-34: 10,46-52 29   Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ ἤκο-
 18,35-43 30 λούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἴδοὺ δύο
     τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες
 15,22 31 ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἐκραξαν λέγοντες· Κύριε,
     ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετί-
     μησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον
     ἐκραξαν λέγοντες· Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς
 32 Δαυίδ. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ
 33 εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Ἐλέγουσιν αὐτῷ·
 34 Κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὁφθαλμοὶ ἡμῶν. σπλαγ-
     χνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν,
     καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἤκολούθησαν αὐτῷ.

κατακυριευσουσιν B 209 124 349 659 16 1574 1604 Π Χρ|
 μεγαλοι + αυτων (Mc 10,42) Ta^{an} 1424 348 sycph bo|
 26 εσται¹] εστιν BZ D r² | 27 εν υμιν] υμων B 085
 X 1574 gg | εστω B 892 28^r 1424^s al. 27 348 pl. 245 1375
 al. Λ pl. rel. pl. | 28 πολλων + υμεις δε ζητειτε εκ μι-
 κρου αυξησαι κ. εκ μειζονος ελαττον ειναι. εισερχομε-
 νοι δε κ. παρακληθεντες δειπνησαι μη ανακλινεσθε εις
 τ. εξεχοντας τοπους, μηποτε ενδοξοτερος σου επελθη
 κ. προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι· ετι κατω χω-
 ρει κ. καταισχυνθηση. εαν δε αναπεσης εις τ. ηττονα
 τοπον κ. επελθη σου ηττων, ερει σοι ο δειπνοκλητωρ·
 συναγε ετι ανω κ. εσται σοι τουτο χρησιμον D (Φ vi
 syc) | 29 ηκολουθησαν, οχλοι πολλοι D 1424^s 659 2145s
 047 ec ff q r² syh ar | 30 Κε > S D Θs 118s 13 pl. 348
 157 655 A b ff¹⁻² n r² syc ar gg ημας + Iu SLs Θs
 788ss 983 Σss 1365 e c h n syi ar gg bo | 31 > 1689s 1574
 157s 273 al. r | μειζον] πολλω μαλλον Ta^{ts} S | 32 θελετε
 + ινα SeZL 565 1391 1293ss 2145 lat pl. ar bo | 33 ημων
 + κ. βλεπωμεν σε (Ta) syc | 34 ομματων BZLs D Θ
 13^r Ωρ¹] οφθαλμων rel. | ανεβλεψ. + αυτων οι οφ-
 θαλμοι CΔsW 372ss al. 118s 69 rel. pl. lat(-q) syph |

principes gentium dominantur eorum, et qui maiores sunt potestatem exercent in eos. Non 26 ita erit inter vos, sed quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister; et qui vo- 27 luerit inter vos primus esse, erit vester servus, ¹sicut Filius hominis non venit ministrari, sed 28 ministrare et dare animam suam redemptionem pro multis.

Et egredientibus illis ab Hiericho secuta est 29 eum turba multa, et ecce duo caeci sedentes 30 secus viam audierunt, quia Iesus transiret; et clamaverunt dicentes: Domine, miserere nostri, fili David. Turba autem increpabat eos ut ta- 31 cerent. At illi magis clamabant dicentes: Do- mine, miserere nostri, fili David. Et stetit Iesus 32 et vocavit eos et ait: Quid vultis ut faciam vobis? ¹Dicunt illi: Domine, ut aperiantur oculi 33 nostri. Misertus autem eorum Iesus tetigit 34 oculos eorum. Et confestim viderunt et securi sunt eum.

28 multis + vos aut. quaeritis de modico crescere et de maximo minui. cum aut. introieritis ad cenam, nolite recumbere in superioribus locis, ne forte di- gnior te superveniat et accedens qui te invitavit dicat tibi: adhuc inferius accede, et confundaris. si aut. recubueris in inferiori loco et advenerit humilior te, dicet tibi qui te invitavit: accede adhuc superius, et erit tibi hoc utilius H^mOTh vl(-f1q, g)

29 secutae sunt eum turbae multae OX*RTW ec dffqz

26 Mt 23,11; J 13,15s

28 Ph 2,7; R 5,6; 8,34; 1 T 2,6

30 Mt 15,22

21,1-22 ***Ingressus in Hierusalem, fculnea***

(Mc 11,1-24; L 19,28-46; J 12,12-19; cf. 2,13,16)

21 Et cum appropinquassent Hierosolymis et
 venissent Bethphage ad montem Oliveti, tunc
 2 Iesus misit duos discipulos ¹dicens eis: Ite in
 castellum quod contra vos est, et statim in-
 nietis asinam alligatam et pullum cum ea; sol-
 3 vite et adducite mihi; et si quis vobis aliquid
 dixerit, dicite quia Dominus his opus habet,
 4 et confestim dimittet eos. Hoc autem totum
 factum est, ut adimpleretur quod dictum est
 per prophetam dicentem

5 *Dicite filiae Sion:*

*Ecce rex tuus venit tibi mansuetus
 sedens super asinam et pullum filium subiugalis.*

6 Euntes autem discipuli fecerunt sicut praecepit
 7 illis Iesus. Et adduxerunt asinam et pullum,
 et imposuerunt super eos vestimenta sua, et
 8 eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem
 turba straverunt vestimenta sua in via; alii au-
 tem caedebant ramos de arboribus et sterne-
 9 bant in via; turbae autem quae praecedebant
 et quae sequebantur, clamabant dicentes:

*Hosanna filio David,
 benedictus qui venit in nomine Domini,
 hosanna in altissimis.*

21,1 adpropinquasset MX*Q(E) e b ff² | **3** dicite] *dicetis d | **4** totum ERW gat q] > rel. | impleret. S-MZEcsCs b ff² q | **5** mansuet. SW] + et rel. cfg qz | **7** eos Oss*BsVThW cg] eum MaDQK vl pl., eis rel. | **9** venit vl pl.] venturus est SssHsXZ^cs*B^rLV| altissim.] excelsis DrT^c cd fg h

21,4s Zch 9,9; Is 62,11 | **8** 4 Rg 9,13

9 Ps 117,25s; 2 Sm 14,4

Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον 21 1-11:
 εἰς Βηθφαγὴ πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε <sup>Mc 11,1-10
L 19,29-38
J 12,12-19</sup>
 Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς ἱλέγων αὐτοῖς· 2 πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
 καὶ εὑθὺς εὑρήσετε ὅνον δεδεμένην καὶ πῶλον
 μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν τις 3 26,18
 ὑμῖν εἶπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρείαν
 ἔχει· εὑθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Ἱτοῦτο δὲ γέ- 4 γονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ὄντεν διὰ τοῦ προφή-
 του λέγοντος·

*Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών·
 ἴδού ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεταιί σοι
 πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὅνον
 καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.*

πορευθέντες δὲ οἵ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες, 6
 καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἡγαγον τὴν 7
 ὅνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν
 τὰ ἴματια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ 8 4 Rg 9,13
 πλεῖστος ὄχλος ἐστρωσαν ἐαυτῶν τὰ ἴματια ἐν
 τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἐκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν
 δένδρων καὶ ἐστρώνυνον ἐν τῇ ὁδῷ. οἵ δὲ 9
 ὄχλοι οἵ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἵ ἀκολουθοῦν-
 τες ἔκραζον λέγοντες·

*Ωσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·
 ὠσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.*

21, 1 ηγγισεν, ηλθεν Ta^ai C^c 399ss 1689s 713 1604 028
 e ff² sycpi (S*ΔW 28 348 U 157) | Βηθφ. + κ. Βηθανιαν
 (Mc 11,1) C^c 33 826^s 1293s Φ syi gg¹ | προς] εις BC 33
 372 71 v1 pl. Ωρ | **2** πορευθῆτε CΔ 565^r 13 517 al. 7 pl.
 rel. pl. | κατεναντι B-L D Θss 28 13-828 267 348s Φ 157
 1604 Ωρ] απεναντι rel. | **3** τι+ποιειτε D 157 Ωρ¹ | αυ-
 τους + ωδε Ta Φ syp | **4** δε SC*Ls D Θ 372 lat(-q)
 sycp bo] + ολον rel. | δια] υπο ZLss Θs 544 13^r 482 syc |
6 συνεταξεν BC 33 D 700 372 1604] προσεταξεν rel. |
8 εστρωσαν² S*Δ D e c ff¹⁻² q Ωρ | **9** υψιστοις+απηντων
 δε αυτω πολλοι χαιροντες κ. δοξαζοντες τον θν περι
 παντων ων ειδον (cf. L 19,37) Ta^{a(in)} Φ syc |

10 Ἱκαὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη
 11 πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστιν οὗτος; Ὁι δὲ
 ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς
 ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.

12-22: 12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἤξε-
 βαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας
 ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν
 κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων
 Is 56,7 Jr 7,11 13 τὰς περιστεράς, ἡ καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται·
 ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς
 14 δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν. Καὶ προσ-
 ηλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
 15 καὶ ἤθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιε-
 ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἢ ἐποίη-
 σεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ
 καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, ἥγανά-
 16 κτησαν, ἡ καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέ-
 Ps 8,3 γουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέ-
 ποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ
 17 θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; καὶ καταλιπὼν
 αὐτοὺς ἤξηλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν,
 καὶ ηὔλισθη ἔκει.

18 Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνα-
 L 13,6 19 σεν. καὶ ἴδων συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὄδοῦ ἦλθεν
 ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα

11 οὐχοι] πολλοι D 22 157 vl (1s) | 12 ιερον BS 33ss
 Θs 13s 826s 1424s 1293s 1012 al. Ω b syi ar gg¹ co
 Ωρ Xρ] + τ. θυ rel. | 13 εποιησατε C 33 ΔsW D 700r
 rel. pl. lat ar gg sa Iq | 14 εν τω ιερω > Ta^{an} 13-
 543 1402 660 e Xρ | 15 γραμμ.] φαρισαιοι Ta^{an} syp |
 ~ γραμματ. αρχιερ. Θ 13ss 983r syc | εποιησ. + o Iς
 28 1424 1223 vl vg¹ syi | 16 αντω Iq + ουκ Ta 28s
 544 347 230 1424 157 245 4ss al. 270s 655 FH syc
 bo Xρ | οτι > S D 399 544 1689s 659 348s 1093 028
 eb ff^{1,2} hr² Iq Xρ | 18 πρωι BS* D Θ | δε + γενομενης
 Ta^t 544 1424 213 2145 472 251 a bo | επαναγαγων B*
 S*L 565 1295, παραγων D vl syci |

Et cum intrasset Hierosolymam, commota est 10 universa civitas dicens: Quis est hic? ¹ Populi 11 autem dicebant: Hic est Iesus propheta a Nazareth Galilaeae.

Et intravit Iesus in templum Dei et eiciebat 12 omnes vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit ¹ et dicit eis: Scriptum est: 13 *Domus mea domus orationis vocabitur*, vos autem fecistis illam *speluncam latronum*. Et accesserunt ad eum caeci et claudi in templo, et sanavit eos. Videntes autem principes sacerdotum 15 et scribae mirabilia quae fecit, et pueros clamantes in templo et dicentes: Hosanna filio David, indignati sunt ¹ et dixerunt ei: 16 Audis quid isti dicunt? Iesus autem dixit eis: Utique, numquam legistis: Quia *ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem?* Et relictis illis, abiit foras extra civitatem in Bethaniam ibique mansit.

Mane autem revertens in civitatem esuriit. 18 Et videns fici arborem unam secus viam venit 19 ad eam, et nihil invenit in ea nisi folia tan-

16 dicunt Ep*JD-QKTW] -cant *rel. g z*
dixit EpEsRC] dicit *rel. d*
lactent. W] -tantum *rel. vl*
19 videns] vidit DL^r | viam + et LR e

13 Is 56,7; Jr 7,11

16 Ps 8,3

19 L 13,6

tum et ait illi: Numquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuo ficulnea. Et videntes discipuli mirati sunt dicentes:
21 Quomodo continuo aruit? ¹ Respondens autem Iesus ait eis: Amen, dico vobis, si habueritis fidem et non haesitaveritis, non solum de ficulnea facietis, sed et si monti huic dixeritis: Tolle
22 et iacta te in mare, fiet. Et omnia quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis.

21,23-23,39 Disputationes cum adversariis
 (Mc 11,27-12,40; L 20,1-47)

21,23-27 De Christi potestate (Mc 11,27-33;
 L 20,1-8)

23 Et cum venisset in templum, accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum et seniores populi dicentes: In qua potestate haec facis,
24 et quis tibi dedit hanc potestatem? ¹ Respondens Iesus dixit eis: Interrogabo vos et ego unum sermonem, quem si dixeritis mihi, et ego
25 vobis dicam, in qua potestate haec facio. Baptismus Iohannis unde erat? e caelo an ex hominibus? At illi cogitabant inter se dicentes:
26 Si dixerimus: E caelo, dicet nobis: Quare ergo non credidistis illi? ¹ Si autem dixerimus: Ex hominibus, timemus turbam; omnes enim habebant
27 Iohannem sicut prophetam. Et respondentes Iesu dixerunt: Nescimus. Ait illis et ipse: Nec ego dico vobis, in qua potestate haec facio.

---

20 aruit + *ficulnea DLss d fh q

21 tolle + te FMD^rTW e a f ff² g l

23 docentem > HRe b c ff h l r^{1,2}

25 baptismus TW Hier] -tismum rel. vl pl.

26 *habent S-MZBMA e b d ff² g | **27** faciam A-O*

μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἔξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. καὶ ἴδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἔξηράνθη ἡ συκῆ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· 20 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἀν τῷ ὅρει τούτῳ εἴπητε· ἀρρύτι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα ὅσα 22 7,7; 1 J 3,22 ἀν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον 23 23-27:
αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἔξουσίαν ταύτην;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἔρωτήσω 24
ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἔνα, ὃν ἐὰν εἴπητε μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἔρωτις ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἕαυτοῖς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἔρει ἡμῖν· διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 14,5
καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. 27
ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Mc 11,27-35
L 20,1-8
J 2,18

19 οὐ BLO] > rel. | 20 συκη+αυτη 713 1093 syv gg bo |
21 ποιησητε 399 1689 124 16 1574 713 1093 H | 23 ελθοντος αυτου B-892 D Θss 1s 13^r Φ] ελθοντι αυτω rel. |
διδασκ. > 7 e a b c f f h l r syv gg | ποιεις + ειπε ημιν Ta sys | 24 δε > ZL lat(-dfq) syvp co | 25 το² > L^r W D¹ rel. pl. | εν B 33 Ls 372 1402 1279^r 157ss 1295] παρ rel. |
ουν > (L 20,5) Ta^{ats} L D 700 al. 828 945 al. 348^r 2145s
245 al. 4 al. Λ Ω syi | 26 εχουσ.] ειχον (Mc 11,32) Ta^{at}
372 1ss a c f f f l q r^{1,2} z gg |

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἀνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὑπαγε
 7,21 29 σήμερον ἔργαζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὑπάγω, κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν.
 30 Ἀπροσελθὼν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὅσαύτως. ὁ δὲ
 31 ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω, ὑστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ
 L 18,14 θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν· ὁ ἐσχατος. λέγει
 L 7,29s 32 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν
 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς
 33-46: 33 Ὅτιον παραβολὴν ἀκούσατε. Ὁτιον προσελθὼν
 1c 12,1-12 ἦν οἰκοδεσπότης, δοστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ
 L 20,9-19 φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ
 Is 5,1s 34 ληνὸν καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
 Jr 2,21 25,14 γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ
 34 αἰρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους
 22,4ss 35 αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ
 36 ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους

28 ~ δυο τεκ. B 544 1424 1606s 1012 lat syvi ar Ef |
 αμπελ. SC* 33ss D Θs al. 1ss 788ss M Σ 713r K* al.
 vl pl. sy ar bo] + μου rel. | 29s υπαγω κυριε κ. ουκ
 απηλθ., ου θελω, υστερον δε μεταμελ. B Θs 13ss 983r
 4s Λr syi ar gg co Ef] ~ ου θελω, υστερον δε μετα-
 μελ. απηλθ., εγω κυριε κ. ουκ απηλθεν Ta³ S^rW D 372r
 rel. lat syvph Iq Ωρ Hil | 31 εσχατος D Θs 13ss 983r
 Λr vl sysi ar gg co Iq Hil] υστερος B 565, δευτερος
 4s Ef, πρωτος rel. | 32 ουδε B 33 Θsss 1ss 13ss 826r
 348r Φss 157s lat pl. sycph ar bo] ου rel. | του] τω W,
 + μη ε a b c ff² h r | 33 οστις] και Ta syspi Ir, > 124 syc
 sa | 34 ut mitterent ipsi de fructibus Ta^{a(e)} syvp |
 35 ~ ελιθοβολ., απεκτ. Ta vl pl. sycp Eus* Cy |

21,28-32 *De duobus filiis*

Quid autem vobis videtur? Homo quidam 28 habebat duos filios, et accedens ad primum dixit: Fili, vade hodie, operare in vinea mea.

¹ Ille autem respondens ait: Nolo. Postea au- 29 tem paenitentia motus abiit. Accedens autem 30 ad alterum dixit similiter. At ille respondens ait: Eo, domine, et non ivit.¹ Quis ex duobus 31 fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus. Dicit illis Iesus: Amen, dico vobis, quia publicani et meretrices praecedent vos in regnum Dei. Venit 32 enim ad vos Iohannes in via iustitiae, et non credidistis ei; publicani autem et meretrices crediderunt ei; vos autem videntes nec paeni- tentiam habuistis postea ut crederetis ei.

21,33-46 *De malis agricolis* (Mc 12,1-12; L 20, 9-19)

Aliam parabolam audite: Homo erat pater- 33 familias, qui *plantavit vineam, et sepem circum- dedit ei, et fodit in ea torcular, et aedificavit turrim*, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est. Cum autem tempus fructuum ap- 34 propinquasset, misit servos suos ad agricolas, ut acciperent fructus eius. Et agricolae, appre- 35 hensis servis eius, alium ceciderunt, alium oc- ciderunt, alium vero lapidaverunt. Iterum misit 36

28 quidam > A-H*OZ*s*BJL d z

31 ei > S-HOrJLsThCs d g 1

primus H^csZ^cMaDsVThW c f q Hier^c] novissimus
rel.

praecedent A-H*X^csDQsW]-dunt *rel.* e a c f f² g q z

32 L 7,29

33 Is 5,1s; Mt 25,14

alios servos plures prioribus, et fecerunt illis
 37 similiter. Novissime autem misit ad eos filium
 38 suum dicens: Verebuntur filium meum. ¹Agri-
 colae autem videntes filium dixerunt intra se:
 Hic est heres, venite, occidamus eum, et ha-
 39 bebimus hereditatem eius. Et apprehensum eum
 40 eiecerunt extra vineam et occiderunt. Cum ergo
 venerit dominus vineae, quid faciet agricolis
 41 illis? ¹Aiunt illi: Malos male perdet et vineam
 suam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fruc-
 42 tum temporibus suis. Dicit illis Iesus: Num-
 quam legistis in Scripturis:

*Lapidem, quem reprobaverunt aedificantes,
 hic factus est in caput anguli :
 a Domino factum est istud,
 et est mirabile in oculis nostris?*

43 Ideo dico vobis, quia auferetur a vobis regnum
 44 Dei et dabitur genti facienti fructus eius. Et
 qui ceciderit super lapidem istum, confringetur,
 45 super quem vero ceciderit, conteret eum. Et
 cum audissent principes sacerdotum et pha-
 risaei parabolas eius, cognoverunt quod de
 46 ipsis diceret. Et quaerentes eum tenere, timue-

37 dicens + forsitan FE ebcff²(h)

38 *habeamus DE d(ffq)

41 suam O*Ep^mEThW] > rel. b h

42 Ps 117,22s; A 4,11; R 9,33; 1 P 2,6ss

44 Dn 2,34s.44s

πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς
ώσαύτως. Ὅστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς 37
τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
μου. οἵ δὲ γεωργοὶ ἴδοντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν 38
ἔαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀπο-
κτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν
αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔξεβαλον ἔξω τοῦ 39
ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἐλθῇ ὁ 40
κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς
ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπο- 41
λέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλ-
λοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς
καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ 42
Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς·

Λίθον δὲ ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,

Ps 117,22s

οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.

A 4,11

R 9,33

1 P 2,6ss

παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,

καὶ ἐστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀριθμήσεται ἀρ' ὑμῶν ἡ 43
βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ δοιθήσεται ἔθνει ποιοῦντι
τοὺς καρποὺς αὐτῆς. καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λί- 44 Dn 2,34s. 44s
θον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δοὺς ἀν πέσῃ,
λικμήσει αὐτόν. καὶ ἀκούσαντες οἵ ἀρχιερεῖς 45
καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν
ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ξητοῦντες αὐτὸν κρα- 46

37 αυτού + τ. αγαπητον (L 20,13) Ta, τ. μονογενη v1 pl. | λεγων + ισως (L 20,13) Ta³ 1216 e b c ff² h syvpi ar Iq Eus^s Xq | 38 εν εαυτοις > 16 V sys ar Iq Ef | σχωμεν BS 33s D Θ 372 1ss lat pl. Ωρ] κατασχωμ. rel. pl., ημων εσται η κληρονομ. Ta^{av}s Φ e syvi Eus^s | 39 ~ απεκτειν. κ. εξεβαλ. D Θ e a b c h r Iq | απεκτειν. + αυτον Ta e cf sy co Iq | 41 αυτους > Θ lat pl. ar Ir | 42 εν τ. γραφ. > 1588 1555 eg (ff) Iq | υμων D* 544 1^r 13ss 983ss 1402 1293 1093 251 sa | 43 οτι > B* 892 Θs 565 118s 660 | αυτης] αυτου S* Ωρ¹ | 44 > Ta^v 33 D e b ff¹⁻² r¹⁻² sysi Iq Ωρ | 45 inc. ακουσ. δε SZ 33s syv sa | αρχιερ. + κ. οι γραμματεις 998 ar |

21,11.26 τῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν
 2-14: 2 παραβολαῖς αὐτοῖς λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασι-
 L 14,16-24 λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃστις
 J 3,29
 Ap 19,9 3 ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν
 τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους
 21,36 4 εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἥθελον ἔλθειν. πάλιν
 ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς
 κεκλημένοις· ἵδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἵ
 ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα
 5 ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. οἵ δὲ ἀμελή-
 σαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἄγρόν,
 6 ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἵ δὲ λοιποὶ
 κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ
 7 ἀπέκτειναν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας
 τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς
 8 ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. τότε
 λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁδὲ γάμος ἔτοιμός
 21,43 9 ἐστιν, οἵ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἥσαν ἀξιοί· πορεύ-
 εσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους
 10 ἐὰν εὔρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελ-
 θόντες οἵ δούλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνή-
 γαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγα-
 θούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφῶν ἀνακειμένων.

46 τ. οχλον Ta³ S*C 1574 495 syr bo | επειδη CΔs
 700-28 13 rel. | εις BSL Θ 1s 22] ως rel. | 22, 1 παλιν >
 W 945 990 F r² bo | λεγων > Ta 1402 945 990 348
 1093 h syvp ar Xq | 2s εποιησεν... και] ποιων Θ 1s
 118 Ωρ | 4 ητοιμασται 954 1391 1579 291 r² sy | 5 αμε-
 λησ. + αυτον Iq | οι μεν, οι δε, αυτων D (954 7*)
 e b c ff^{1.2} h r^{1.2} Iq | 6 αυτου > L Iq Ωρ¹ | 7 ο δε βασ.
 BS 33ss 700 1^r 1604 1187 syv co] + ακουσας D Θ 372
 13^r lat pl. syi ar Iq Xq, κ. ακουσ. ο β. Ta³ rel. | βασιλ.
 + εκεινος CΔsW 565^r 1424 rel. pl. syh ar, ~ D v1 pl. |
 το στρατευμα D 1^r 990 v1 syc bo Ωρ Lcf | 9 καλεσ.]
 εισαγαγετε Ta^{an} Ir | 10 ους B*S D 406 124 472 440
 vg] οσους rel. | νυμφ. B*SLs 1293s 0138] γαμος rel. |

runt turbas, quoniam sicut prophetam eum habebant.

22,1-14 Parabola nuptiarum (L 14,16-24)

Et respondens Iesus dixit iterum in parabolis eis dicens: **1** Simile factum est regnum caelorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, et nolebant venire. Iterum misit alios servos dicens: Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei et altilia occisa sunt, et omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt et abierunt, aliis in villam suam, aliis vero ad negotiationem suam; reliqui vero tenuerunt servos eius, et contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cum audisset, iratus est et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos et civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis: Nuptiae quidem paratae sunt, sed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum, et quoscumque inveneritis vocate ad nuptias. Et egressi servi eius in vias, congregaverunt omnes quos invenerunt, malos et bonos; et impletae sunt nuptiae discumber-

22, 2 factum > DQsW vi pl.

4 servos + suos ZJsKV(E*) c
sunt Q(r²)] > rel. e d f ff² g l

6 contumeliis H^cBTh f h z] -lia rel.
affectos] afflictos OBEQR* (ff)r²

10 ~ bonos et malos OX*EpER c f (ff) h l r²

22, 4 Mt 21,36

7 Mt 24,2

9 Mt 21,43

11 tium. Intravit autem rex, ut videret discumbentes, et vidit ibi hominem non vestitum 12 nuptiali.¹ Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille 13 obmutuit.¹ Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus et pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores; ibi erit fletus et stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

22,15-22 *De censu* (Mc 12,13-17; L 20,20-26)

15 Tunc abeuntes pharisaei consilium inierunt 16 ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis dicentes: Magister, scimus quia verax es et viam Dei in veritate doces, et non est tibi cura de aliquo; 17 non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur: Licet censem dare Cæsari, an non? Cognita autem Iesus nequitia 19 eorum ait: Quid me tentatis, hypocritæ?¹ Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei 20 denarium.¹ Et ait illis Iesus: Cuius est imago 21 haec et superscriptio?¹ Dicunt ei: Caesaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quae sunt Caesa-

13 manib. et ped. BDEL Rcff² hr²] ~ ped. et man. *rel.*

14 enim RW ed fff¹⁻² q] autem *rel.*

16 respicis + ad DLss, in hr¹⁻²

17 videatur S*-MX1

dari A-MXscEpJLThCW vl pl. Hier
an] aut SBEssCs vl pl.

20 suprascriptio A-O*EpJ g1

13 Mt 8,12

14 Mt 20,16

21 R 13,7

εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἄνα- 11
κειμένους εἶδεν ἔκει ἀνθρωπὸν οὐκ ἐνδεδυμένον
ἐνδυμα γάμου. καὶ λέγει αὐτῷ ἑταῖρε, πῶς 12
εἰσῆλθες ὡδε μὴ ἔχων ἐνδυμα γάμου; ὁ δὲ
ἔφιμώθη. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακό- 13
νοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χειρας ἐκβά- 8,12; 25,30
λετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον. ἔκει ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολ- 14
λοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, δλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Τότε πορευθέντες οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον 15 15-22:
ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ 16 Mc 12,13-17
ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ L 20,20-26
τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν 17
ὅτι ἀληθὴς εἶς καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀλη-
θείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός,
οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. εἶπε 18
οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον
Καίσαρι ἢ οὐ; γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονη- 19
ρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με πειράζετε, ὑποκριταί;
Ἴ ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ 20
προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς· 21
τίνος ἡ εἰκὼν αὗτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Ἐ λέγουσιν 22
αὐτῷ· Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε R 13,7
οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ

11 ενδεδυμ.] εχοντα 1424^s sa Eus Xρ | 12 ηλθες D e b c
ff^{1,2} g z syc Iq | 13 δησ. αυτου ποδ. κ. χ. Ta³ BSLs Θss
1-124 1604 vg sypī ar gg co Ωρ Xρ] αρατε αυτον πο-
δων κ. χειρων κ. βαλ. D vl Iq Lcf, + αρατε αυτον κ. εκ-
βαλ. C 33 ΔW rel. pl. | βαλετε 1241 D 28s 13^r 954 al. 71
1579s 713s al. lat Iq | 14>33 | 15 ελαβ. + κατ αυτου
C^c 33 Δ Θ 22^s Σ 1012 ar gg bo (M 348^r syi) | 16 λεγον-
τας BSL 085 700 27 | ανθρωπου Ta^{an} Θs 565s 1^r 1424s
1606 1194 157s 047 489 280 G z sypī ar gg Ωρ Eus |
17 ειπε ουν ημιν >(Mc 12,14) D 1424 1093 e a b ff² q r^{1,2}
sys | 18 ειπεν + αυτοις Ta^{al} Z 33ss e syvi^l gg^l sa |
20 αυτοις + o I^s Ta Z 33s D Θ 372 13^r 1093 lat(-f) syvpi
gg bo | 21 αυτω > Ta^{vn} BS 1604 syp ar gg | ουν >(Mc
12,17) Ta D 945 990 157 eabcffr syvi^l ar gg bo |

(J 8,9) 22 Θεῷ. καὶ ἀκούσαντες ἐθαίμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

23-33:   23   Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ σαδ-
Ic 12,18-27   δουκαῖοι, λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπη-
L 20,27-40   24   ρώτησαν αὐτὸν Ἁ λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς
A 23,6ss   εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
Gn 38,8   25   βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
Dt 25,5s   26   ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ
παρ’ ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γῆμας
27   ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν
28   γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ὅμοιως καὶ
29   ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. Ὡστε-
30   ρον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. ἐν τῇ ἀνα-
31   στάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες
32   γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
Ex 3,6   32   εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ ἀνα-
33   στάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ’ ὡς
34   ἄγγελοι Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσιν. περὶ δὲ τῆς
ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγγωτε τὸ δῆμὸν
35   ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λέγοντος· ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς
36   Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακὼβ;
οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς [Θεὸς] νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.

23 inc. καὶ εν Τα S* sysi¹ bo | σαδδουκ. + οι Ls Θssss
69^r 954 7s 27 U 713 al. Er | μη ειναι αναστασιν] ουκ
εστιν αναστασις νεκροις syi (Ta^{2a}), ζωη νεκρων syspr |
24 ειπεν + ημιν (Mc 12,19) Ta e syvp bo | **25** γαμησας
ΔsW D 372^r 13-828 rel. pl. | αυτου¹>L Θ 047 | **27** απε-
θαν. + και Τa^vs 33 892 D pl. 13 rel. pl. sys ar gg bo |
28 αναστασει + τ. νεκρων syi Ef] ζωη τ. v. sys | παντες
γ.] οι γ. επτα (Mc 12,23) Ta^vs 267 eb syc | αυτην + Τaⁿ
γυναικα 33 28 2145 443 713 G syh ar | **30** αναστασει (ζωη
sys) + τ. νεκρων r² syvpi | γαμιζ. RSLs D Θss 1^r 1424^s
1293 348^r 047s 660 Λ^r Cl Ωρ¹] γαμισκ. 33 W Θs 788^s
267 157s 1295, εκγαμιζ. rel. pl. | θυ > B D Θs 1 118s
vl syc ar gg sa | θυ εν τω ουρ.] caelorum e syv | **31** υμιν
>Δ Θ 565 544 788 1606 al. 2145s 1012 291 251 K^s al.
e syvh gg Iq | **32** [θι]> B-LΔW D 372 28 1^r 1194 1295
lat syvpi co Iq |

ris Caesari, et quae sunt Dei Deo. Et audien- 22
tes mirati sunt, et relicto eo abierunt.

22,23-33 *De resurrectione mortuorum* (Mc 12,
18-27; L 20,27-40)

In illo die accesserunt ad eum sadducae, 23
qui dicunt non esse resurrectionem, et inter-
rogaverunt eum ¹ dicentes: Magister, Moyses 24
dixit: *Si quis mortuus fuerit non habens filium,*
ut ducat frater eius uxorem illius et suscitet
semen fratri suo. Erant autem apud nos sep- 25
tem fratres; et primus, uxore ducta, defunctus
est, et non habens semen reliquit uxorem suam
fratri suo. Similiter secundus et tertius usque 26
ad septimum. Novissime autem omnium et mu- 27
lier defuncta est. In resurrectione ergo cuius 28
erit de septem uxor? omnes enim habuerunt
eam.¹ Respondens autem Jesus ait illis: Erratis 29
nescientes Scripturas neque virtutem Dei. In 30
resurrectione enim neque nubent neque nuben-
tur, sed erunt sicut angeli Dei in caelo. De re- 31
surrectione autem mortuorum non legistis quod
dictum est a Deo dicente vobis: *Ego sum Deus* 32
Abraham et Deus Isaac et Deus Jacob? Non

---

24 ut ducat, suscitet] ducet, suscitabit

---

30 erunt JDEQR elz] *sunt rel.

31 Deo vl] Domino EpJDssRTh

---

23 A 23,6ss

24 Gn 38,8; Dt 25,5s

32 Ex 3,6; Mt 8,11

33 est Deus mortuorum, sed viventium. Et audientes turbae mirabantur in doctrina eius.

22,34-40 *De magno mandato* (Mc 12,28-34; L 10, 25-28)

34 Pharisei autem audientes quod silentium imposuisset sadducaeis convenerunt in unum,
 35 ¹et interrogavit eum unus ex eis legis doctor
 36 tentans eum: Magister, quod est mandatum
 37 magnum in lege? Ait illi Iesus: *Diliges Domum Deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua.* Hoc est maximum et primum mandatum. Secundum autem simile est huic: *Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* In his duobus mandatis universa lex pendet et prophetae.

22,41-46 *Christus dominus David* (Mc 13,35ss; L 20,41-44)

41 Congregatis autem phariseis, interrogavit
 42 eos Iesus ¹ dicens: Quid vobis videtur de
 43 Christo? cuius filius est? Dicunt ei: David. ¹Ait
 illis: Quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum dicens:

44 *Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis,*
donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

45 Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo
 46 filius eius est? Et nemo poterat ei respondere

---

36 magnum] maius OJTh d | **37** ex] in EpBDLss Cs | in¹] ex S-FOE e flz | **38** est + enim AsO^cX^cZ^c MaK | **43** illis + Iesus H^cOBDsQsTh fffr^{1,2} | **45** David e ff g q z] + in spiritu SFEp^mDsQW

---

33 Mt 7,28 | **37** Dt 6,5 | **39** Lv 19,18; Mt 7,12; R 13,9s; G 5,14; Ja 2,8; Sir 13,19 | **42** J 7,42 | **44** Ps 109,1; A 2,34s; Mt 26,64; Hb 1,3; Mc 16,19

Ικαὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ 33
διδαχῇ αὐτοῦ.

Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν 34 34-40:
τοὺς σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, Mc 12,28-34
L 10,25-28
Ικαὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων 35
αὐτόν· διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ 36
νόμῳ; ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις Κύριον τὸν 37 Dt 6,5
Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Sir 7,31ss
ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὗτη ἐστὶν 38
ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία 39 Lv 19,18
αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Sir 13,19
ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος 40 7,12; R 13,10
κρέμαται καὶ οἱ προφῆται. G 5,14; Ja 2,8

Συνηγμένων δὲ τῶν φαρισαίων ἐπηρώτησεν 41 41-46:
αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ἀλέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ 42 Mc 12,35ss
L 20,41-44
τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ·
τοῦ Δαυΐδ. ἀλέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν 43 J 7,42
πνεύματι καλεῖ αὐτὸν Κύριον λέγων·

Ἐπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· κάθον ἐκ 44 Ps 109,1
δεξιῶν μου, A 2,34
ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν 1 C 15,25s
ποδῶν σου;

εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς 45
αὐτοῦ ἐστιν; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι 46

34 ακουσ.] ιδοντες Ta^{a_{tn}} e syv | επι το αυτο] επ αυτον
Ta^{an} D 362 e a b c fff² h syv | 35 νομικος > 1^r e sys ar
gg | 37 σου³ + κ. εν ολη τη ισχυι σου Ta^{a_{tl}} Θ 13^r 1391 Σ
sypi | 38 μεγ. κ. πρωτη Ta^{a_v} B-892 D Θ 1^r 13^r 1093 lat
pl. syvpi ar gg co] ~ πρωτη κ. μ. Iq Ef rel. | 39 δε >
Taⁱⁿ BS 157 4 495 | εαυτον Θ 544 1^r 69 124 1424 al. 2145s
Φ 157 1012s 1604 al. VH* | 40 ολος > Ta S* 1424 syvp
co | 42 υμιν δοκει] λεγετε υμεις Ta sycp | 43 αυτοις + o
Ic Ta^{il} Z 33ss 1^r 1424^s 157 fff r^{1,2} syi ar gg bo | πνι +
αγιω Ta 1579 syc gg¹ | 44 ο > BSZ D | υποκατω BSLs
D Θ 22 788-346 al. UΓs 472 G e bhqr syvp gg co]
υποποδιον rel. | 45 Δαυ. + εν πνι Δs D Θ 565 13^r 1424
7-1010 M 71 245s 1515s K^r v1 pl. syih Eus Thdt |

αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἔτόλμησέν τις ἀπὸ ἐκείνης τῆς
ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

- 1-36 : 23** Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ
Mc 12,38ss
L 20,45ss;
11,39-52
Ma 2,7s
A 15,10
Nu 15,38s
Ex 13,9
L 14,7
Ja 3,1
Ma 1,6
- τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἱ λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωϋ-
σέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
φαρισαῖοι. πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν
ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.
δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα
καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὄμοις τῶν ἀνθρώπων,
αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆ-
σαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν
πρὸς τὸ θεαμῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν
γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ
κράσπεδα, φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν
τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
συναγωγαῖς ἱ καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγο-
ραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὁραββί.
ἵνμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ὁραββί· εἰς γάρ ἐστιν ὑμῶν
ὅ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
ἴκαὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς
γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐρανιος. μηδὲ

46 ημερας] ωρας Ta^{an} WD 1^r 267 27 472 aq syv | **23,1** ο
> BW 251 V | **3** υμιν BSLs D Θ 1^r 124 lat pl. syvi ar
gg¹ co Iq Eus Xq] + τηρειν rel. | κ. τηρειτε > S* 544 Γ
sys Xq | **4** δε¹ BrW 1^r 174 659 M 71 348sss Σ 291 4s 998
II^s al. lat pl. sy co Iq] γαρ Taⁿ rel. | κ. δυσβαστ. > Ta
SLs 1^r e a b ff² syvp bo Iq | αυτοι δε τω B-892 D 1293s
157 1093 syvpi gg co Iq OI] τω δε rel. | τω δακτ.] ενι
των δακτ. (L 11,46) Ta 1093 syc sa | **5** ιρασπ. BS D Θ
22^s lat pl. sa] + τ. ιματιων αυτων Ta^{at} rel. fff² h q | **6** τ.
πρωτοκλισιας Ta³ Sc 33ss 1^r 157s lat pl. syvpi ar co |
7 οραββι Ta³ Br Θ 544 1^r 13 828 1293s Σ 1012 4s 1093
0138 lat syp ar] + οραββι rel. | **8** μηδενα καλεσητε Θ syvi
ar gg | διδασκ. BS^c 33 892* 565 1675 al. 348^r U 245 998
1604 270s al. syvpi co] καθηγητης rel. | διδ. + ο Xs Taⁿ
Δs 700s 28^r 1689-27 Γ rel. pl. lat pl. sych⁺ gg | **9** υμων¹]
υμιν Ta D Θ lat pl. syvpi ar (gg) co |

verbum, neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

23,1-39 *Castigatio pharisaorum* (Mc 12,38ss; L 11,39-52; 20,45ss)

Tunc Jesus locutus est ad turbas et ad discipulos suos ¹dicens: Super cathedram Moysi sed erunt scribae et pharisaei. Omnia ergo ³quaecumque dixerint vobis, servate et facite; secundum opera vero eorum nolite facere; dicunt enim et non faciunt. Alligant enim onera ⁴gravia et importabilia et imponunt in umeros hominum; digito autem suo nolunt ea movere. Omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab ⁵hominibus; dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias. Amant autem primos re- ⁶cubitus in cenis et primas cathedras in synagogis ¹et salutationes in foro, et vocari ab ho- ⁷minibus rabbi. Vos autem nolite vocari rabbi; ⁸unus est enim magister vester, omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolite vocare vo- ⁹bis super terram; unus est enim Pater vester,

---

23, 1 ad ²> SO*ZBJMaKV e a b ff

4 enim EpID^refh] autem *rel.*

et importabilia > e a b ff²h

6 autem] enim EpEQsT e l

8 ~ enim est SssMXBCLsTh a ff g

23, 3 Ma 2,7s

5 Mt 6,1; Ex 13,9; Nu 15,38s

6 L 14,7; J 5,44

10 qui in caelis est. Nec vocemini magistri; quia
 11 magister vester unus est, Christus. Qui maior
 12 est vestrum erit minister vester. Qui autem se
 exaltaverit humiliabitur, et qui se humiliaverit
 exaltabitur.

13 Vae autem vobis scribae et pharisaei hy-
 pocritae, quia clauditis regnum caelorum ante
 homines, vos enim non intratis, nec introeuntes
 sinitis intrare.

14 Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae,
 quia comeditis domos viduarum, orationes lon-
 gas orantes; propter hoc amplius accipietis iu-
 dicium.

15 Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae,
 quia circuitis mare et aridam, ut faciatis unum
 proselytum, et cum fuerit factus, facitis eum
 filium gehennae duplo quam vos.

16 Vae vobis duces caeci, qui dicitis: Quicum-
 que iuraverit per templum, nihil est; qui autem
 17 iuraverit in auro templi, debet. Stulti et caeci,
 quid enim maius est, aurum an templum quod
 18 sanctificat aurum? Et quicumque iuraverit in
 altari, nihil est; quicumque autem iuraverit in
 19 dono, quod est super illud, debet. Caeci, quid
 enim maius est, donum an altare, quod sanctifi-
 20 cat donum? Qui ergo iurat in altari, iurat in
 21 eo et in omnibus, quae super illud sunt;¹ et

14 S^mFH^mQsThT] > rel. e a d ff g
 orat. longas] occasione longa H(FRT) b c ff² r

15 quia] qui Z*JsIDsQVT h z

16 aurum S^rBDLRThC c f ff g l

debet e b g l z] debitor est OX*Z*MaDr Hier

18 quicumque²] qui A*ERTh e d (f) g

κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητής ὑμῶν ἔστιν
εῖς δὲ Χριστός. δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν 11 20,26s
διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει ἐαυτὸν ταπεινω- 12 Pr 29,
θήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἐαυτὸν ὑψωθή- Job 2:
σεται. Ez 21,
L 14,1
1 P 5,!'

Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι 13
ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὑμεῖς γὰρ
οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε
εἰσελθεῖν.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑπο- 15
κριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
ἔηραν ποιῆσαι ἐνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γέ-
νηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον
ὑμῶν.

Οὐαὶ ὑμῖν, ὄδηγοὶ τυφλοὶ οἵ λέγοντες· ὅς 16 15,14
ἄν ὄμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἔστιν· ὅς δὲ ἄν
ὄμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὁφείλει. μωροὶ 17
καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἔστιν, ὃ χρυσὸς ἢ ὃ
ναὸς ὃ ἀγιάσας τὸν χρυσόν; Ἱκαί· ὅς ἄν ὄμόσῃ 18
ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἔστιν· ὅς δὲ ἄν ὄμόσῃ
ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὁφείλει. τυφλοί, 19
τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ
ἀγιάζον τὸ δῶρον; ὃ οὖν ὄμόσας ἐν τῷ θυ- 20
σιαστηρίῳ ὄμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὃ ὄμόσας ἐν τῷ ναῷ ὄμνύει 21

10 εις > Θs 1^r 788s 1012 ead r^{1,2} syv ar | 11 υμων^{1]}
εν υμιν Ta^{an} Θ 348^r ach r^{1,2} syvpi ar co | 14 οναι (δε)
υμιν, γραμματεις κ. φαρισαιοι υποκριται, οτι κατεσθιετε
τ. οικιας τ. χηρων κ. προφασει μακρα προσευχομενοι.
δια τουτο λημψεσθε περισσοτερον κριμα Ta^{tn} 0138
1187 b c ff² h r^{1,2} syci¹] > Γα^v B-892* D Θ 21 1s 118 4s
e a ffg z vg pl. sys ar¹ gg co, post v. 12 Ta ΔsW 700-399
22 rel. pl. | 15 ξηραν + του Δ Θ 13^r Φ, ινα ποιησητε D Σ
lat pl. (syvpi) | 17 τι... μειζον Ta Z 1574 1295 lat syvp
ar co | αγιασας BSZ 892 D] αγιαζων rel. | 19 τυφλοι
Taⁱⁿ SZLs D Θ 1 118s lat pl. syv] μωροι κ. τυφλ. rel. |

22 ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· καὶ ὁ
5,34 ὅμοσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὅμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ
Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

Lv 27,30 23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑπο-
κριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ
ἀνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύ-
τερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ
τὴν πίστιν· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κάκεῖνα μὴ
24 ἀφιέναι. ὅδηγοὶ τυφλοί, οἵ διϋλίζοντες τὸν κώ-
νωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

Mc 7,4 25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑπο-
κριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου
καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἄρ-
Tt 1,15 26 παγῆς καὶ ἀκρασίας. φαρισαῖε τυφλέ, καθά-
ρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γέ-
νηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.
J 9,40

A 23,3 27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑπο-
κριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις,
οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι, ἔσωθεν
δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρ-
L 16,15 28 σίας. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε
τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ
ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

21 κατοικουντι BS Θ 399 1-954 348^r Φ 245s al. 1604 al.
V^rH] -οικησαντι rel. | **23** κ. το κυμ. + κ. παν λαχανον
Ta^{an} 998, >0138 e a X_Q | δε BC-LΔ 565 1424^s 1293s
M 27s ΦsO 157ss 1295 0138 K^s al. Λ a d h r¹⁻² syvph
sa] > rel. | αφειναι BSL 565s | **24** οι > BS^c D* | **25** πα-
ροψιδ. + του πινακος (L 11,39) Ta³ 565 124 1293s M
348^r 1515s 1346^r syh^t | εξω D 0138 1573 Cl | εξ > C D
157 245 1093s Cl [ακρασ.] αδικιας Ta C 700s 7 pl. M^r
Us K rel. pl. (W syh^t), ακαθαρσιας Taⁿ 71 Σ 1295 1515
vg sysi gg co | **26** ποτηριου D Θs 1^r eff² r¹⁻² sys I_Q Cl
X_Q] + και τ. παροψιδος rel. | αυτου B* D Θs 28 1 118s
13-954 1194 1574 157 1355 al. E* e a sysi gg¹ I_Q] |
αυτων rel., > 659 c ffff g h l r¹⁻² Cl Ir | **27** ομοιαζ. B 1s |
οιτινες... γεμουσιν] εξωθεν ο ταφος φαινεται ωραιος...
γεμει D I_Q Cl Cy | **28** ανθρωπ. + ως e sysp I_Q |

quicumque iuraverit in templo, iurat in illo et in eo, qui habitat in ipso; et qui iurat in caelo,²² iurat in throno Dei et in eo, qui sedet super eum.

Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae,²³ qui decimatis mentham et anethum et cymatum, et reliquistis quae graviora sunt legis, iudicium et misericordiam et fidem. Haec oportuit facere et illa non omittere. Duces caeci²⁴ excolantes culicem, camelum autem glutientes.

Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae,²⁵ quia mundatis quod deforis est calicis et parapsidis, intus autem pleni estis rapina et immunditia. Pharisaei caece, munda prius quod²⁶ intus est calicis et paropsidis, ut fiat id quod deforis est mundum.

Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae,²⁷ quia similes estis sepulcris dealbatis, quae aforis parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia. Sic²⁸ et vos aforis quidem paretis hominibus iusti, intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate.

21 inhabitat S-FMss^cEEp e ff1

23 qui SFX^cDRVW c] quia *rel.*

25 parapsidis *codd.* vi

estis XDRThCTW e c f ff] *sunt *rel.*

26 fiat Ep^mL e c ff h] + et *rel.*

22 Mt 5,34

23 Lv 27,30; Mi 6,8

25 Mc 7,4

27 A 23,3

28 L 16,15

29 Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae,
 qui aedificatis sepulcra prophetarum et orna-
 tis monumenta iustorum ¹ et dicitis: Si fuis-
 semus in diebus patrum nostrorum, non essemus
 31 socii eorum in sanguine prophetarum. Itaque
 testimonio estis vobismetipsis, quia filii estis
 32 eorum qui prophetas occiderunt. Et vos im-
 33 plete mensuram patrum vestrorum. Serpentes,
 genimina viperarum, quomodo fugietis a iudicio
 34 gehennae? Ideo ecce ego mitto ad vos pro-
 phetas et sapientes et scribas, et ex illis oc-
 cidentis et crucifigetis, et ex eis flagellabitis in
 synagogis vestris et persequemini de civitate
 35 in civitatem, ut veniat super vos omnis san-
 guis iustus, qui effusus est super terram, a san-
 guine Abel iusti usque ad sanguinem Zachariae,
 filii Barachiae, quem occidistis inter templum
 36 et altare. Amen, dico vobis, venient haec omnia
 super generationem istam.

37 Hierusalem, Hierusalem, quae occidis pro-
 phetas et lapidas eos, qui ad te missi sunt, quoties
 volui congregare filios tuos quemadmodum gal-
 lina congregat pullos suos sub alas, et noluisti!

30 dicitis + quia D^r a b c ff² h q r²

33 genimina] progenies OX*Z*J c ff z

34 persequimini A-HOBJMaV*T b ff¹⁻² g l q

37 alas + suas HEpD-QThT e a b c d g h q z r²

31 A 7,52

33 Mt 3,7

34 Mt 10,23; 13,52; 1 Th 2,15

35 Gn 4,8; 2 Par 24,20s; Mt 27,25

37 L 13,34s; A 7,59; Ap 11,7s (Mt 22,6)

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑπο- 29
 κριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν πρό-
 φητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,
 ἢ καὶ λέγετε· εἰ ἡμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πι- 30
 τέρων ἡμῶν, οὐκ ἀν ἡμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν
 τῷ αἷματι τῶν προφητῶν. ὅστε μαρτυρεῖτε 31 A 7,52
 ἐαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς
 προφήτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν 32
 πατέρων ὑμῶν. ὅφεις, γεννήματα ἔχιδνῶν, πῶς 33 3,7
 φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; διὰ τοῦτο 34
 ἴδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ
 σοφοὺς καὶ γραμματεῖς. ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε
 καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν
 ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως 10,23
 εἰς πόλιν, ὅπως ἔλθῃ ἐφ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον 35 Gn 4,8
 ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος "Αβελ 4,4
 τοῦ δικαίου ἔως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ
 Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ 2 Par 24,20ss
 τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα 36
 πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

Ίερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ἣ ἀποκτείνουσα 37 L 13,34s
 τοὺς προφήτας καὶ λιθοβιοῦσα τοὺς ἀπεσταλ- A 7,59
 μένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἡθέλησα ἐπισυνα- 1 Th 2,15
 γαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὅρνις ἐπισυνάγει
 τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἦθε-

30 αυτων κοινωνοι B D 700 1^r 13ss 826^s 1295 1604 Xo] ~ κοιν. αυτ. rel. | αυτων > ΘΣΟ g ar | **32** πληρωσετε B* e sys sa, επληρωσατε D 544 1675 7 4s 1604 al. 280 Λ^r H | **33** πως δυνασθε φυγειν απο τ. μελλουσης κρισεως syh^m (1402, Taⁿ 1391*) | **34** ιδου > Ta^v 544 22 788 826^s 1424 348^s 4 1355 482 E* | εγω > D 788 13 251 Iq^l | προφ. + κ. αποστολους (L 11,49) Ta^{ai(n)} | ~ σοφ. κ. γραμμ. κ. διδασκαλους Iq | διωξετε+αυτους Ta^{vn} h sysp Eus^s Hil | **35** δικαιων Ta^{aevs} sysp Eus^s Hil Lcf | Βαραχ.] Ιωδαε Ev. Naz.] νιου Βαρ. > S* | **36**~ παντα ταυτα B 33 Δs372 1^r al. 0138 Iq | **37** αυτην] σε D lat sys ar^l gg Ir Ωq Eus OI | αυτης] εαυτης 1295 0138, > B* 700 Iq Cl Ωq^l Eus^l | πτερυγας+αυτης Ta^{atn} Δ 28 1424 213 273 v1 sy co Cl Eus |

^{Jr 22,5}
3 Rg 9,7s 38 λήσατε. Ιδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
^{21,9}
Ps 117,26 39 Ἁλέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἔως ἂν εἴ-
πητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

1-36 : 24 Καὶ ἔξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπο-
^{Mc 13,1-32}
^{L 21,5-36} ρεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπι-
L 19,44 2 δεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάν-
τα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὅδε λίθος
3 ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται. Καθημένου
δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὅρους τῶν Ἐλαιῶν προσῆλ-
θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἴδιαν λέγοντες· εἰπὲ
ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς
4 σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
24,24 5 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Ἐπολλοὶ γὰρ
ἔλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· Ἐγώ
J 5,43 6 εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. μελ-
^{A 5,36s}
1 J 2,18 λῆσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων.
ὅρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ [πάντα] γενέσθαι,
2 Par 15,6 7 ἀλλ ὁ οὕπω ἔστιν τὸ τέλος. ἔγερθήσεται γὰρ
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείᾳν, καὶ
8 ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τό-
9 πους. Ἐπάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὡδίνων. Ἐπότε πα-

38 υμιν > 28 1689s 1424s al. 1194s 1574 245 1093 0138
sys Cl Eus | ερημος >(L 13,35) BL ff² sys sa Iο Ωρ¹ |
39 γαρ] δε 1424s 157s 0138 v1 pl. | υμιν+οτι Ta D Θ 1-124
348s 1574 998 v1 pl. syspi ar | 24,1 απο] εκ B 372 1295s
1093s | προσηλθ. + αυτω Taⁱⁿ 892 1424s 1293 1574 245
998 1604 F al. ac f gg Xρ | τ. οικοδομην Ta^{av} a ff^{1.2} r^{1.2}
syspi gg | 2 αποκριθ.] Ics CΔW 565 al. 1424r rel. pl. f syh
(gg) | ou¹ > (Mc 13,2) Ta³ 33ss D 700s 954 659 X 443
245 1093 473s lat pl. sys ar gg co | 3 κατ ιδιαν > 1675
sys | 4 και > Ta e h syspi ar gg | 6 μελλετε D 372 544
Φ 482 Ωρ | παντα] ταυτα Ta 372s 1574 4s lat pl. syi, >
BS 33ss D Θ 1r 1604 gg¹ Cyp Eus, + ταυτα 1241 1216
1574 syph | 7 κ. λοιμ. > Ta^v BS 892 D e a b ff² r^{1.2} sys
sa | 8 ~ ταυτα δε παντα Ta W 1-124 954 1574 (Σ)O
lat pl. sysp ar Hipp | αρχαι 1579 1574 Σ 1515 lat |
οδυνων D* 1093 lat |

Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. 38
 Dico enim vobis: Non me videbitis amodo, do- 39
 nec dicatis: *Benedictus qui venit in nomine
 Domini.*

24,1-25,46 **Sermo eschatologicus** (Mc 13,1-
 37; L 21,5-38)

24,1-35 *De templi et urbis excidio, mundi fine*
 (Mc 13,1-31; L 21,5-33)

Et egressus Iesus de templo ibat. Et ac- 24
 cesserunt discipuli eius, ut ostenderent ei ae-
 dificationes templi. Ipse autem respondens dixit 2
 illis: Videlis haec omnia? Amen, dico vobis,
 non relinquetur hic lapis super lapidem, qui
 non destruatur. Sedente autem eo super mon- 3
 tem Oliveti, accesserunt ad eum discipuli se-
 creto dicentes: Dic nobis, quando haec erunt?
 et quod signum adventus tui et consummatio-
 nis saeculi? Et respondens Iesus dixit eis: 4

Videte ne quis vos seducat; 1 multi enim ve- 5
 nient in nomine meo dicentes: Ego sum Christus,
 et multos seducent. Audituri enim estis proelia 6
 et opiniones proeliorum. Videte ne turbemini;
oportet enim haec fieri, sed nondum est finis.
consurget enim gens in gentem et regnum in 7
regnum, et erunt pestilentiae et fames et ter-
 raemotus per loca. Haec autem omnia initia sunt 8

24,2 illis + non q

---

38 *relinquitur AssOX^cT* a b c ff² z

24,1 aedificationem X*BIDsQsCsW ff g1

3 discip. + eius H^cOssBDsQsTh c ff h r^{1.2}

6 enim e g h r^{1.2}] autem HOssDLCs

---

38 3 Rg 9,7ss; Jr 12,7; 22,5 | 39 Mt 21,9; Ps 117,26

24,4s Mt 24, 11. 24; J 5,43; A 5,36s; 1 J 2,18.26

6 Dn 2,28 | 7 2 Par 15,6; Is 19,2

9 dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem et occident vos, et eritis odio omnibus gentibus
 10 propter nomen meum. Et tunc *scandalizabuntur multi*, et invicem tradent et odio habebunt
 11 invicem. Et multi pseudoprophetae surgent et
 12 seducent multos. Et quoniam abundavit iniquitas, refrigescet caritas multorum. Qui autem
 13 perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.
 14 Et praedicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus;
 et tunc veniet consummatio.

15 Cum ergo videritis *abominationem desolationis*, quae dicta est a Daniele propheta, stan-
 16 tem in loco sancto, qui legit intellegat, ¹tunc
 17 qui in Iudea sunt, fugiant ad montes; et qui
 in tecto, non descendat tollere aliquid de domo
 18 sua; et qui in agro, non revertatur tollere tu-
 19 nicam suam. Vae autem praegnantibus et nu-
 20 trientibus in illis diebus. Orate autem ut non
 21 fiat fuga vestra in hieme vel sabbato. Erit enim

18 tunicam] pallium

12 abundavit OZ*Ma] -dabit *rel.* b f h

13 perseverav. fg h l r] permanserit Z*JsDLsCsV

15 Daniele W] Dani(h)elo *rel.* f l, ff g z

19 praegnatib. AssXVTh

20 in > *codd.* v l

9 Mt 10,17.21s; J 16,2 | **10** Dn 11,41

11 Mt 7,15; 2 P 2,1; 1 J 4,1 | **13** Mt 10,22

14 Mt 28,19; Mc 16,15

15 Dn 9,27; 11,31; 12,11; 1 Mach 1,57 | **16** L 17,31

ραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν 10,17-22
 ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν J 16,2
 ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ τότε σκανδαλισθή- 10 Dn 11,41
 σονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ
 μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ ψευδοπρο- 11 7,15; 1 J 4,1
 φῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς·
 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσε- 12 2 Th 2,10
 ται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς 13 2 T3,1-5
 τέλος, οὗτος σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο 14 Ap 13,10
 τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκου-
 μένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἐθνεσιν, καὶ τότε
 ἥξει τὸ τέλος.

“Οταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώ- 15 Dn 9,26s;
 σεως τὸ ὁρθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς 12,11
 ἐν τόπῳ ἀγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, Ἱτότε 16
 οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὅρη, ὁ 17 L 17,31
 ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἀραι τὰ ἐκ τῆς
 οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρε- 18
 ψάτω δπίσω ἀραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ 19
 ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχουσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ 20
 γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ·

9 θλιψεις Ls 1^r 1606 1293s 1200 047 4s 1604 f sypih^m
 ar | τ. εθνων > C 1^r 1424 1606 al. 348 16 213ss ΣΟ
 1012 998 al. 482 461 sysht | ο δε υπομεινας εις τελος
 ουτος σωθησetai C^c 713 Γ | 10 παραδωσ. + εις θανα-
 τον (Mc 13,12) Τε 124 Φ 1093 495* | 11 ~ πολλους
 πλανησ. Ta^t S 33ss 348^r 157s 1093 h r^{1,2} Eφ | 14 τουτο >
 22 1402 1194 1574 Φ 1012s Γss 280 a ar | 16 εις B
 892s D Θss 28 1^r 124 1424s 1194 1574 Σ 1295 1604 r
 Cyp Hipp] επι rel. | 17 καταβατω B-892 D Θs 124
 14z 's 1402 al. 443 Σ 157s 998 1604] καταβαινετω rel.]
 ta] τι Τa 33 D Θ 28 544 1^r 1424s al. 348^r 245 1295
 lat ar gg I^o Ω^o | 18 εις τα οπισω 33 700 983 517ss
 1194 Φs 713ss 1093s al. | το ιματιον B-892 D Θ-565
 1-349 71 Σ 157s 1604ss K^s al. lat pl. syspi gg co] τα
 ιματια rel. | 20 μηδε + εν 28 544 1424 al. 1194 348
 273 472s E^r | σαββατου L D 372 21 945 M 348^r 1574
 Φ 047 998 1093s Hipp |

- Dn 12,1 21 Ἐσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν
Jl 2,2 ἀπὸ ἀρχῆς κόσμου ἔως τοῦ νῦν οὐδὲ οὐ μὴ γένη-
22 ται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι,
οὐκ ἀν ἐσώθη πᾶσα σάρξ. διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς
κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
- 23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοὺ ὅδε ὁ Χρι-
24.5.11 24 στός, ἦ· ὅδε, μὴ πιστεύσητε· Ἐγερθήσονται γὰρ
Dt 13,1ss 2 Th 2,8 ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσονσιν
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ
25 δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ἰδοὺ προείρηκα
26 ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἐστίν, μὴ ἐξέλιθητε· Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πι-
L 17,24 27 στεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἔως δυσμῶν, οὕτως ἐσται
Job 39,30 28 ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ὅπου ἐὰν ἥ
Hab 1,8 L 17,37 τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἵ ἀετοί.
- 29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν
ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ
δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν
Is 13,10; 34,4 2 P 3,10 σαλευθήσονται. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ τότε
ἀόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν
Ap 1,7; 19,11 30 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
Dn 7,13s τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
- 26,64

21 ουκ εγενετο S D Θs Hipp Eus Xρ | αρχης + κτισεως
348^r ar | **23** η ωδε] ιδου εκει (Mc 13,21) 348^r 157s e b q r^{1,2}
sys | ωδε²] εκει Ta³ D 372 1293s lat ar gg | **24** μεγαλα >
(Mc 13,22) Ta^{av} S W* 273 ff r | πλανηθηναι S D, πλα-
νασθαι Z 33s Θ 372 1^r 157 lat pl. Ωρ Cyⁱ | εκλεκτ. + μου
c ff h co Cl | **26** ουν > S 1606 1574 (sys) gg | **27** φαινει
D Θs 1^r G | εσται + και ΔW Θ 118s 13^r 1424 pl. M 348^r
213^r Φ 713s al. 4-1604 655 al. lat pl. syih Cyⁱ Εφ |
28 οπου BS 33ss D Θs 399* 1^r 788 1295 lat pl. syspi
co] + γαρ rel. | πτωμα] σωμα (L 17,37) S* lat syspi
sa | **29** απο] εκ (Mc 13,25) S D Hipp | **30** τω > BSL
D Θs | ~ κοψοντ. τοτε 892 D Θs 1s 209 13^r a | τοτε²
> S* 13 1604 e |

tunc *tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modo neque fiet.* Et nisi breviati 22 fuissent dies illi, non fieret salva omnis caro; sed propter electos breviabuntur dies illi. Tunc 23 si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus aut illic, nolite credere. Surgeant enim pseudochristi 24 et *pseudoprophetae et dabunt signa magna et prodicia,* ita ut in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi.¹ Ecce praedixi vobis.¹ Si 25 ergo dixerint vobis: Ecce in deserto est, nolite exire; ecce in penetralibus, nolite credere. Sicut 27 enim fulgur exit ab oriente et paret usque in occidentem, ita erit et adventus Filii hominis. Ubi cum fuerit corpus, illic congregabuntur 28 et aquilae.

Statim autem post tribulationem dierum il- 29 lorum *sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum, et stellae cadent de caelo, et virtutes caelorum commovebuntur;* et tunc parebit signum 30 Filii hominis in caelo, et *tunc plangent omnes tribus terrae, et videbunt Filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa*

---

23 est O^cX*Z*BEThTW] > rel. a b c d ff² 1 q

26 penetrabilibus YsOZsBMAEsRVThW*

28 illic LW] illuc rel. ff r z

et H^cEThT 1] > rel.

30 apparebit EpDsQs e f1 r^{1,2}

plangent + se FDss(QsW) a b c ff² h q r²

---

21 Dn 12,1

23 L 17,23

24 Jr 6,13; Zch 13,2; Dt 13,1s; Mt 7,22

27 L 17,24

28 L 17,37; Job 39,30

29 Is 13,10; 34,4; 2 P 3,10

30 Dn 7,13s; Zch 12,10ss; Mt 26,64; Ap 1,7

31 et maiestate. Et mittet angelos suos *cum tuba et voce magna*, et *congregabunt electos eius a quattuor ventis, a summis caelorum usque ad terminos eorum*. Ab arbore autem fici discite parabolam: cum iam ramus eius tener fuerit 33 et folia nata, scitis quia prope est aestas; ita et vos cum videritis haec omnia, scitote quia 34 prope est in ianuis. Amen, dico vobis, quia non praeteribit generatio haec, donec omnia haec 35 fiant. Caelum et terra transibunt, verba autem mea non praeteribunt.

24,36-25,13 *Admonitio vigilantiae* (Mc 13,32-37; L 21,34-36)

36 De die autem illa et hora nemo scit, neque 37 angeli caelorum, nisi solus Pater. Sicut autem in diebus Noe, ita erit et adventus Filii hominis; sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes, nubentes et nuptui tradentes, usque ad eum diem, quo intravit Noe 39 in arcam, ¹ et non cognoverunt, donec venit di-

---

37 in diebus] dies d^{ff}

---

34 gener. haec ERW(e)d^{ff}] ~ haec gen. rel.

35 autem BDsR] vero rel. b l q

36 caelor. g l(r²)] + neque filius OX*BJ Var
solus pater FC c ff] ~ pater solus rel. Var

38 nuptui JTh] -tu S g h, -tum rel.

Noe in arc. EQs] ~ in arc. N. rel. g

---

31 1 Th 4,16; 1 C 15,52; Ap 8,1s; Is 27,13; Zch 2,6; Dt 30,4 | **36** 1 Th 5,1s

37s L 17,26s; Gn 6,11ss; 7,7; 2 P 3,5s

καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἄγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλ- 31 1 C 15,52
πιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς 1 Th 4,16
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' Is 27,13
ἄκρων οὐρανῶν ἔως ἄκρων αὐτῶν. Dt 30,4

Ἄπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· 32
ὅταν ἥδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ
τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος.

¹ Οὗτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γι- 33
νώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω 34
ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἔως ἂν
πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ- 35 5,18
ελεύσεται, οἵ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.

Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὧρας οὐδεὶς 36 1 Th 5,1s
οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ A 1,7
πατὴρ μόνος. Ὡσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, 37 Gn 6,11ss
οὗτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ- L 17,26-29
που. ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ 38 2 P 3,5s
τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γα- Gn 7,7
μοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἕχοι ἡς ἡμέρας εἰσ-
ῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, 39

31 σαλπιγγ. + και D 544 1689 1293s 348r 1295 1375 482
lat(-e) | φωνης > Ta SLsΔ Θs 22s 1424s 2145 e sysph+
ar gg | αυτων + αρχομενων δε τουτ. γενεσθαι ανακυ-
ψατε κ. επαρατε τ. κεφαλας υμων, διοτι εγγιζει η απο-
λυτρωσις υμων (L 21,28) Ta^{a_{tn}} D 1093 bchqr^{1,2} | **32** εγ-
γυς] ευθυς W | **33** παντα ταυτα BLΔ Θ 399s 22 174 517
7 al. M 27 Xs 713s 4s al. Πs al. Λ 262 V^r al.] ~ rel., +
γινομενα Ta^{at} 33 1574 1515s acfh^r | **34** ταυτα >
(L 21,32) 21s 1424s al. 1579 1375s 229s Λ pl. bffffrz |
35 > S* | παρελευσεται B-892 D 544 517s al. 348r 998
al. 270s al. Eus Cy] -σονται Ta^{a_{tl}} rel. gg Iq Tert Ωρ |
36 και] η (Mc 13,32) 33 1424 1293s 2145 Σbr² syih | ου-
ρανων Ωρ Did] + ουδε ο υιος (Mc 13,32) BS* D Θ 28
788 174r 1194 443* Φ 1295 1604 vl syi ar gg Xρ | πατηρ
+ μου 1241 W 372 21s 124 517 pl. MUΦ 713 Γ 4-472
al. K 270 pl. V^r rel. f | **37** δε] γαρ B D 067 er sysih^m
co | αι ημερ.] (ην) εν τ. ημεραις (L 17,26) Ta³ lat sysi
gg | **38** ημερ. + εκειναις B D 1295 472s bcf²hz syi |
γαμιζοντ. S 33 892 D 1355s, γαμισκ. B 1424 1675 (W),
εγγαμιζ. 1241 13 pl. 348 Σ 1515s |

ἔως ἥλθεν δὲ κατακλυσμὸς καὶ ἥρεν ἄπαντας,
οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
L 17,34s 40 θρόπου. τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς πα-
41 ραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται· δύο ἀλήθουσαι
ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίε-
25,13 42 ται. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ
ὅ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

43-51:

L 12,39-46 43

1 Th 5,2
Ap 16,15

Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι, εἰ ἥδει ὁ οἰκο-
δεσπότης, ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη-
γόρησεν ἀν καὶ οὐκ ἀν εἴασεν διορυχθῆναι τὴν
44 οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοι-
μοι, ὅτι ἦ οὐ δοκεῖτε ὕδρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
45 ἔρχεται. Τίς ἀρά ἔστιν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ
φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰ-
κετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν
46 καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἔκεινος, ὃν ἔλθὼν ὁ
25,21.23 47 κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κα-
48 ταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἔκει-
νος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος,
49 καὶ ἀρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ,

39 εως + οῡ 33 Δ 372 157 Γ (346) | και³ > Ta^{a_{is}} B D ab
hq r^{1.2} sysp gg co | **41** αφιεται + δυο επι κλινης μιας,
εις παραλαμβανεται κ. εις αφιεται (L 17,34) (Ta³) D 13
69-828 v1 pl. | **42** ημερα BS 33 892s W D Θ 1s 13^r 1675s
2145 Σ 157 Λ^r fff² syih gg] ωρα Ta^{a_i} rel. Iq Ωρ (r) |
43 φυλακη] ωρα Ta^{ts} 33 Θ 13^r M 1515 lat syi gg bo |
διορυχθηναι S 33s D 372 067 1s 124] -γηναι rel. | **44** δο-
κειτε] γινωσκ. Ta^{tn} 1s 209 157 lat pl. | **45** δουλος + ο
οικονομος Ta^{a_{etn}} 174 (Iq), + ο αγαθος Iq Ef | καταστησει
(L 12,42) S 1424 al. MΣ 157s 1295 1093 Iq Xq | κυριος
B-L D 067 1s 22 1295 1200 eahr^{1.2}] + αυτου rel. | οικε-
τειας B 33s ΔsW Θ 372 067 13 pl. 1293s 348 Σ 4 Π*ssΛ
lat pl.] οικιας S 892 565 69 828 71 2145 157s 1295 265s
al. q Ωρ Ef, θεραπειας rel. e | **48** εκεινος > Ta^{tn} S* Θ
1689s 348 473 Γ sys ar sa Iq Hipp Ef | κυριος BS 33
700 Iq] + ερχεσθαι 1^r Φs 157, ελθειν rel. | **49** αυτου
Ta³ B-892 D Θs 544 067 1^r 13 pl. 1424 pl. 348^r 1574 Φ
157 pl. 1295s 998sss al.] > rel. Iq |

luvium et tulit omnes: ita erit et adventus Filii hominis. Tunc duo erunt in agro, unus 40 assumetur et unus relinquetur; duae molentes 41 in mola, una assumetur et una relinquetur. Vigilate ergo, quia nescitis qua hora Dominus 42 vester venturus sit. Illud autem scitote, quoniam 43 si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset, vigilaret utique et non sineret perfodi domum suam. Ideo et vos estote parati, quia 44 qua nescitis hora, Filius hominis venturus est. Quis, putas, est fidelis servus et prudens, quem 45 constituit dominus suus super familiam suam, ut det illis cibum in tempore? Beatus ille ser- 46 vus, quem cum venerit dominus eius, invenerit sic facientem. Amen, dico vobis, quoniam super 47 omnia bona sua constituet eum. Si autem di- 48 xerit malus servus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire; et cooperit per- 49

41 + duo in lecto, unus adsumetur et unus relinquetur H^cOssBERThT vl

43 perfodi X^{*}CsW] -diri *rel.* vl pl.

44 ~ nescitis qua hora Z^cMaDrVThT a b c ff^{1·2} h r² z

45 putas] nam LR (X^{*}Q) vl pl., ergo e

40 L 17,34s

42 Mt 25,13

43 L 12,39-46; Ap 16,15

47 Mt 25,21ss

48 Eccl 8,11

cutere conservos suos, manducet autem et bibat
 50 cum ebriosis, veniet dominus servi illius in die
 51 qua non sperat, et hora qua ignorat, ¹et di-
 videt eum partemque eius ponet cum hypocritis;
 illic erit fletus et stridor dentium.

25 Tunc simile erit regnum caelorum decem
 virginibus, quae accipientes lampades suas exie-
 2 runt obviam sponso et sponsae. Quinque au-
 tem ex eis erant fatuae et quinque prudentes.
 3 Sed quinque fatuae, acceptis lampadibus, non
 4 sumpserunt oleum secum; prudentes vero ac-
 ceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.
 5 Moram autem faciente sponso, dormitaverunt
 6 omnes et dormierunt. Media autem nocte cla-
 mor factus est: Ecce sponsus venit, exite ob-
 7 viam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines illae
 8 et ornaverunt lampades suas. Fatuae autem sa-
 pientibus dixerunt: Date nobis de oleo vestro,
 9 quia lampades nostrae extinguntur. Responde-
 runt prudentes dicentes: Ne forte non sufficiat

25, 3 sed (ergo d ff²)] enim

49 ebriosis O*-EpMaRV d f ff g h r¹⁻²] ebriis rel.

25, 3s lampad. g l z] + suis Ep^mDsR vl pl.

51 Mt 8,12

25,1 Ap 19,7; L 12,35s

ἔσθιη δὲ καὶ πίνη μετὰ τῶν μεθυόντων, ἕτεροι 50
ὅ κύριος τοῦ δούλου ἔκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ
προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχο- 51
τομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
ὑποκριτῶν θήσει. ἔκει ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ 8,12
βρυγμὸς τῶν ὅδόντων.

Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρα- 25 I. 12,35s
νῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμ-
πάδας ἔαυτῶν ἔξηλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμ-
φίου. πέντε δὲ ἔξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε 2
φρόνιμοι. αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμ- 3
πάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἔαυτῶν ἔλαιον.
αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις 4
μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ 5
νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης 6
δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἵδοὺ ὁ νυμφίος, Ap 19,7ss
ἔξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. τότε ἤγέρθησαν 7
πᾶσαι αἱ παρθένοι ἔκειναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς
λαμπάδας ἔαυτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις 8
εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἔλαιου ὑμῶν, ὅτι αἱ
λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ 9
φρόνιμοι λέγουσαι· μή ποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ

εσθιειν, πινειν Ta W 700 565^r 1689s 1424 pl. Σ al. pl. 4s
al. | δε] τε Ta³ C 33 892 W 700 1^r 477 713 655 al. |
51 υποκριτ.] απιστων 1012 1295 r Iq¹, + κ. απιστ. Ta^{aetn}]
25,1 ωμοιωθη W 1295 syh^m | υπαντησ. BSCZ 892 1s Φs]
απαντησιν rel. | νυμφιου + κ. τ. νυμφης Ta D Θ 372 399
1s 209 174 X* 2145 Σ 251 Λ 262 lat sysph^t ar gg |
2 μωραι, φρον. Ta^{ein} B-892 D Θ 1^r Σ 157 lat pl. sysi ar
gg] ~ φρον., μωραι rel. | και + αι Δ 372 28^r 13^r rel. pl. |
3 αι γαρ] αιτινες Δs W 700^r 118 rel. pl. | αυτων] εαυτων
1^r Φs, > Ta^t SL Θs 517 vg ar | ελαιον + εν τ. αγγειοις
αυτων D 372 945 713 (ff) | 4 αυτων] εαυτων BS 21 659
655, > Ta CZ 372 1424 lat pl. | 6 νυμφιος + ερχεται
Ta^{avn} ΔsW Θ 372 rel. lat sy ar gg¹ | εξερχ.] εγειρεσθε Θ
1s 209 157s b c ff² syi ar gg¹ bo | αυτου > BS 700 Σ
Cy | 9 ου μη BC 892s W D 372 399s 1s 22 174 7 al. M
71 Usss Φs 1012 047s al. K^s Λ V^r E^r] ουκ rel. pl. |

ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς
 10 πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἔαυταις. ἀπερχομέ-
 νων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἥλθεν ὁ νυμφίος, καὶ
 αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους,
 L 13,25.27 11 καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ
 αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοι-
 7,23 12 ξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω
 24,42 13 ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ
 οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

14-30: 14 "Ωσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν
 L 19,12-27 τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ
 Mc 13,34 R 12,6 15 ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ὡς μὲν ἐδωκεν πέντε τά-
 λαντα, ὡς δὲ δύο, ὡς δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν
 16 ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως ¹πο-
 ρευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἤργασατο
 17 ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε. ὠσαύτως
 καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.
 18 ¹ὅ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπέλιθὼν ὕρυξεν γῆν καὶ
 19 ἐκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ
 δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων
 18,23 20 ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. καὶ
 προσελιθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσή-
 νεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε

~ υμιν κ. ημ. Ta^v S 700 1675s 1391 1012 | **10** inc. υπα-
 γουσιν εως Ta³ D lat(-q) | ai >L 399* 788ss 826s 16 4s
 472s 265 al. | **11** ερχονται] ηλθον Ta³ W D 273 c fff¹.² l r²
 ar gg | και >Ta^{il} Z D H vl pl. sysi bo | κυριε² >213 713
 sa | **13** ωραν+εν η ο νιος τ. ανθρ. (L 24,44) ερχεται 1241
 700 13 pl. rel. pl. | **14** γαρ >Ta W D ar gg | **16** πορευθεις
 BS* 21 1216 655 1187 b g] δε πορ. Θs 1^r 124 713 1295
 1170 c fh q r (ff) sa OI, ~ rel. | εκερδ. Ta^{ais} BS^cC* 33ss
 D Θ 1^r 13 pl. 1424^s al. Σ 157s 1295ss al. 074 Λ^r lat(-q)
 sypih^m ar gg sa] εποιησεν rel. | πεντε² Ta^{ais} B 33ss Θ
 372 1582 124 1293s 1375 lat pl. sypi ar gg co] + τα-
 λαντα rel. | **17** και > S-LΔ Θ 565 b ffg² vg gg | και
 αυτος > B-892 372 1424 1675 1293s lat(-d) syp(i) ar |
18 γην B-L 700ss ar bo] εν τη γη rel. | εκρυψ. B-L D
 700 1293s 348^r 1093 A] απεκρυψ. rel. | **20** ταλαντα² >
 Ta^{ats} ΔW ffhr sysp |

nobis et vobis, ite potius ad vendentes et emite vobis. Dum autem irent emere, venit sponsus, 10 et quae paratae erant intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est ianua. Novissime vero 11 veniunt et reliquae virgines dicentes: Domine, Domine, aperi nobis. At ille respondens ait: 12 Amen, dico vobis, nescio vos. ¹ Vigilate itaque, 13 quia nescitis diem neque horam.

25,14-30 *Parabola talentorum* (cf. L 19,12-27)

Sicut enim homo peregre proficiscens vo- 14 cavit servos suos et tradidit illis bona sua. Et 15 uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum, unicuique secundum propriam vir- tudem, et profectus est statim. Abiit autem qui 16 quinque talenta acceperat, et operatus est in eis, et lucratus est alia quinque. Similiter et 17 qui duo acceperat, lucratus est alia duo. Qui 18 autem unum acceperat, abiens fodit in terram et abscondit pecuniam domini sui. Post multum 19 vero temporis venit dominus servorum illorum, et posuit rationem cum eis. Et accedens qui 20 quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta dicens: Domine, quinque talenta

11 vero W ff Hier] autem DsQs c f ff², > rel.
venerunt O^cEpRW c d f ff¹⁻² 1

14 peregre > SFH*XZ*JC g 1

15s ~ statim autem abiit R fq (cff¹⁻² hr)

17 et HDLsW] > rel. b ff² r²

18 in] > X*ff | terra S-FMXEpBMA DQsVC d r z

11 L 13,25ss

12 Mt 7,23

13 Mt 24,42.50; Mc 13,34s

14 Mt 21,33

19 Mt 18,23

tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus
 21 sum. ¹Ait illi dominus eius: Euge serve bone
 et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super
 multa te constituam, intra in gaudium domini
 22 tui. Accessit autem et qui duo talenta accep-
 erat et ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi,
 23 ecce alia duo lucratus sum. Ait illi dominus eius:
 Euge serve bone et fidelis, quia super pauca
 fuisti fidelis, super multa te constituam, intra
 24 in gaudium domini tui. Accedens autem et qui
 unum talentum acceperat ait: Domine, scio
 quia homo durus es, metis ubi non seminasti,
 25 et congregas ubi non sparsisti; et timens abii
 et abscondi talentum tuum in terra; ecce habes
 26 quod tuum est. Respondens autem dominus
 eius dixit ei: Serve male et piger, sciebas quia
 meto ubi non semino, et conGrego ubi non
 27 sparsi; oportuit ergo te committere pecuniam
 meam nummulariis, et veniens ego recepissem
 28 utique quod meum est cum usura. Tollite itaque
 ab eo talentum et date ei qui habet decem
 29 talenta; omni enim habenti dabitur, et abunda-

20 trad. mihi EpRTW] ~ mihi trad. *rel. v1* (dedi-
 sti b ff q r)

ecce] et ecce AssMsEpBJMa

24 es + et A-HOEpQTh c h q

25 timens + ego DLQR, ergo ff h r^{1,2}

27 committere] mittere SssHX^cEpBJMaEKT d g1,
 dare ff h r

21 Mt 24,45ss; L 16,10; 12,44

29 Mt 13,12

τάλαντά μοι παρέδωκας· ἵδε ἄλλα πέντε τά-
λαντα ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· 21 24,45ss
εὗ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὅλιγα ἦς πιστός,
L 16,10
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἶσελθε εἰς τὴν χα-
ρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ 22
δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρ-
έδωκας· ἵδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. ἔφη 23
αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὗ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πι-
στέ, ἐπὶ ὅλιγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
στήσω· εἶσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφὼς 24
εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἴς ἀνθρω-
πος, θερίζων ὃπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων
ὅθεν οὐδεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν 25
ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ ἵδε ἔχεις
τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν 26
αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, οὐδεις ὅτι θε-
ρίζω ὃπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
διεσκόρπισα. ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύρια 27
μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισά-
μην ἀν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ 28
τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευμή· 29 13,12

ταλ.⁴ > Ta^{ai} C*Ls lat(-q) syp i^l sa | επεκερδησα D 700s
lat pl. ar | 20. 22 εκερδ. + επ αυτοις Ta CΔs W 372 rel.
pl. syp i, εν αυτ. 28 544 1424^s al. 27 273 al. EG | 21 εφη
Ta B-892 D Θs 544 124 1391 al. MSS 348-Σ Γ al. 998 al.
Π E lat syp i ar gg] + δε rel. | 21. 23 πιστε + επει Taⁱⁿ
D 372 lat ar sa I^o Lcf | 22 δε > BS* 1573 syi^l ar gg sa |
ταλαντα¹ BC*-W Θ 544 1^r 788ss 826s 2145 Σ 1355 ΑΠ-
726 al. syp h] + λαβων rel., ειληφως Φ 157 | ταλ.³ >
Ta^{at} 892 544 22 Γ V al. lat pl. syp | επεκερδ. D Θ f ar |
24 και¹ > Taⁱ D 372 1 1675 a b c r^{1,2} sa | σε > Taⁱ D
Θ 1391 1207 lat pl. ar gg sa Ωρ | σκληρος] αυστηρος
(L 19,21) S 1s 209 | 26 οτι + εγω ανθρ. αυστηρος ειμι
(L 19,22) W | 27 τα αργυρ. BS*W Θs syh sa] το αργ.
rel. | 29 παντι > Ta W D 990* 047 syp Cl Cyⁱ Xρ |

σεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἀριθήσεται
 8,12 30 ἀπὸ αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε
     εἰς τὸ σκότος τὸ ἔξωτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
     μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὅδοντων.

16,27 31   “Οταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ
 Zch 14,5
p 20,11ss   δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ,
 Ez 34,17   32 τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· καὶ συν-
     αχθήσονται ἐμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη,
     καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπὸ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ
     ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,
 Is 58,7   33 ἵκαὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ,
 Sir 7,39   34 τὰ δὲ ἐρίφια ἔξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
     λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι
     τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμα-
     σμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
 Pr 19,17   35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα
     καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἥμην καὶ συνηγάγετέ
 36 με, Ἅγυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἥσθενησα καὶ
     ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἥμην καὶ ἥλθατε
 37 πρός με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δί-
     καιοι λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πει-
     νῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἦ διψῶντα καὶ ἐποτίσα-
 38 μεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν,
 39 ἦ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν
 40 ἀσθενῆ ἦ ἐν φυλακῇ καὶ ἥλθομεν πρός σε; καὶ

του δε Bs 33s D Θ 372 1s 209 124 syp i ar] απο δε του
 rel. | εχει] δοκει εχειν (L 8,18) 33r 372 69 1689s 1391
 al. 443 Φ 1012 660s al. vg syh Ωρ Χρ | 30 βαλετε εξω
 D 700 118* vl pl. | 31 οι B-L Θ 565 1r 124 1579 157
 273 074 Π* al. lat pl. syi ar gg co Ωρ Eus] + αγιοι Τα
 rel. Εφ | 32 εριφιων B | 33 αυτου > Ta^v SA 4s | ευω-
 νυμων + αυτου S syspi co | 34 απο καταβ. κοσμ. > Iq |
 37 ευθρεψ. + σε Ta³ b c ff² r^{1.2} vg | syp i gg co | εποτισαμεν
 + σε Ta³ 157 a b c ff^{1.2} r^{1.2} vg syspi gg co | 38 συνηγαγ.
 + σε Ta³ 472 a b ff² l r^{1.2} vg syspi gg co | περιεβαλ. + σε
 Ta³ 157 b c ff² g vg | syspi gg co | 39 ποτε δε] η ποτε Ta^{ts}
 D lat pl. syspi bo C1 | ασθενουντα B D Θ 124 C1 Cyp |

bit; ei autem qui non habet, et quod videtur habere auferetur ab eo. Et inutilem servum 30 eicite in tenebras exteriore; illic erit fletus et stridor dentium.

25,31-46 Ultimum iudicium

Cum autem venerit Filius hominis in maiestate sua et *omnes angeli cum eo*, tunc sedebit super sedem maiestatis sua, et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hae-
dis, ¹et statuet oves quidem a dextris suis, haes-
dos autem a sinistris. Tunc dicet rex his qui 34
a dextris eius erunt: Venite, benedicti Patris
mei, possidete paratum vobis regnum a consti-
tutione mundi. Esurivi enim, et dedistis mihi 35
manducare; sitivi, et dedistis mihi bibere; hos-
pes eram, et collegistis me; ¹nudus, et coo-
peruistis me; infirmus, et visitastis me; in car-
cere eram, et venistis ad me. Tunc respondebunt 37
ei iusti dicentes: Domine, quando te vidimus
esurientem et pavimus te, sitientem et de-
dimus tibi potum? quando autem te vidimus 38
hospitem et collegimus te, aut nudum et coo-
peruimus te? aut quando te vidimus infirmum 39
aut in carcere et venimus ad te? Et respon- 40

30 illic] ibi JEW b d ff q

36 operuistis S-XEp*BJDLsCsW a b d g (q) r

37 te² YB(EQs) b c ff² r²] > rel.

38 te³ > S*-MLR a d f ff h l q r

30 Mt 8,12; Ps 111,10

31 Mt 16,27; 19,28; Jud 14

32 Ez 34,17

35 Is 58,7; Ja 1,27; 2,15s

40 Pr 19,17; Mt 10,42; Hb 2,11

dens rex dicet illis: Amen, dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi 41 fecistis. Tunc dicet et his qui a sinistris erunt: Discedite a me maledicti in ignem aeternum, 42 qui paratus est diabolo et angelis eius. Esurivi enim, et non dedistis mihi manducare; sitivi, 43 et non dedistis mihi potum; hospes eram, et non collegistis me; nudus, et non cooperuistis me; infirmus et in carcere, et non visitastis 44 me. Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum aut in carcere, et non ministravimus tibi? 45 Tunc respondebit illis dicens: Amen, dico vobis: Quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec 46 mihi fecistis. Et ibunt *hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam.*

26,1-27,66 ***Passio Christi*** (Mc 14,1-15,47; L 22, 1-23,56; J 13,1-19,42)

26,1-16 ***Principes sacerdotum, Bethania, Iudas*** (Mc 14,1-11; L 22,1-6; J 12,1-8)

26 Et factum est, cum consummasset Iesus 2 sermones hos omnes, dixit discipulis suis: ¹ Scitis quia post biduum Pascha fiet, et Filius hominis 3 tradetur ut crucifigatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur Caiphas, ¹ et consilium fecerunt, ut Iesum dolo te-

40 ex QsTW ff h l] de rel. fz

41 qui praeparatus est A-HXEpmalSktVt l q , quem (prae)paravit a b c ff¹⁻² g h q r¹⁻²

43 operuistis SrBrDLCsV a b d ff² g

44 ei HcThCsW f h] > rel.

aut⁵] vel *codd.* g h l r

26,3 Caiaphas AssMQ q

41 Iud 6s; Ap 14,10s; 20,10.15 | 42 1 J 3,17 | 46 Dn 12,2; J 5,29 | 26,1 Mt 7,28; 19,1

ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελ-
φῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε 41 ^{7,23}
_{Ap 20,10,1} ἐρεῖ καὶ τοῖς ἔξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπὸ ἐμοῦ
οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοι-
μασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
Ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδί- 42
ψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ἔνος ἥμην καὶ οὐ 43
συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με,
ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ
με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· 44
Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ
ἔνον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ
διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς 45
λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε
ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.
καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ 46 ^{J 5,29}
_{Dn 12,2} δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας 26 ^{7,28; 11,1;}
_{13,53; 19,1} τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ· οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα 2 ^{2-5;}
_{Mc 14,1s}
_{L 22,1s} γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται
εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχ- 3
ιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐ-
λὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, καὶ 4
συνεβουλεύσαντο, ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατή- ^{J 11,53}

40 τ. αδελφ. μου > Ta^r B* 1424 16 ff^{1,2} syi Cl | 41 οι >
B-L P⁴⁵ 372 1355 | το ητοιμασμ. P⁴⁵] *ο ητοιμασεν ο
πατηρ μου D 1^r vi pl. Iust I^o Cl Ωρ Tert Hipp Aug |
42 φαγειν + και Ta B*L sypι | 43 γυμνος κ. ου περιεβ.
με > S* 21 124 1424 1194 1604 | 44 αποκριθ. + και Θ
124 U c | τουτων + τ. αδελφων μου 124 954* 1293s 348
157 Γ al. syi X^o | 26,1 παντας > Ta^t 565 544 1689s
124* 7 157 Γ 4s al. Λ E al. sys X^o | 2 παραδοθησεται
Ta³ Θs 1223 1207 lat pl. ggg | 3 αρχιερ. + κ. οι γραμ-
ματεις Ta^{a(vn)} Δs 28^r 1689s 346 1675 pl. rel. pl. c fff² g²
h q r syph ar, κ.οι φαρισαιοι W |

5 σωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ
έορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6-13: 6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰ-
Mc 14,3-9
J 12,1-8
L 7,36 50 7 κίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ
ἔχουσα ἄλαβαστρον μύρον βαρυτίμου καὶ κατέ-
8 χεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. Ἰδόντες
δὲ οἱ μαθηταὶ ἡγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ
9 ἀπώλεια αὕτη; ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι
10 πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γνοὺς δὲ δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικὶ;
Dt 15,11 11 ἔργον γὰρ καλὸν ἥργασατο εἰς ἐμέ· ἑπάντοτε
γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ
12 πάντοτε ἔχετε· βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον
τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιά-
13 σαι με ἐποίησεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν
κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ,
λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημό-

14-16: 14 συνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα,
Mc 14,10s
L 22,3-6 15 λεγόμενος ὉΙούδας Ὁικαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχ-
16 ιεροῖς ἑίπεν· τί θέλετε μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν
Zch 11,12 παραδώσω αὐτόν; οἵ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα
17 ἀργύρια. καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὑκαιρίαν, ἵνα
αὐτὸν παραδῷ.

17-19: 17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀξύμων προσῆλθον οἱ
c 14,12-16
L 22,7-13
x 12,14-20 μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· ποῦ θέλεις ἑτοι-

4 κ. αποκτειν. > B* 174 r² gg | 6 του² + λεγομενου P⁴⁵ |
7 εχ. αλαβ. μυρον B-892 D Θss 13^r 1295 lat sy ar] ~ αλ. εχ.
μ. P⁴⁵ 157, ~ αλαβ. μ. εχ. rel. | πολυτιμ. (J 12,3) S-892
D Θ 565 230 1424^s 7 al. M 71 157 AΠ^s syph^m | 9 τουτο + το
μυρον 33 1241 700 28ss 13^r 1424 rel. pl. c q syi | 10 γαρ
> Ta³ S^c 1s 543 1573 lat pl. syspi ar bo | 11 ~ τ. πτωχ.
γαρ παντ. (J 12,8) Ta^{aν} 700s 28s 69 1424 pl. M 348 pl. 213
al. 157s Γss al. 270^s ff² sys gg bo | γαρ > Ta^{ai} Θ 209 syi
ar | εχετε² + μεθ' υμων T a ff² h syspi ar gg co | 14 σκα-
οιωτ. Taⁱⁿ D lat syspi ar gg | 15 αργυρια] στατηρας D
a b q r (1^r h) | 16 παραδω + αυτοις (L 22,6) Ta^{aνn} 892 D
Θ 372 b ch q r² syi ar gg bo Eus | 17 λεγοντ. + αυτω
Ta^{aν} 1241 28^r 22s 543^s 157 A rel. pl. fg syspi gg |

nerent et occiderent.¹ Dicebant autem: Non in 5
die festo, ne forte tumultus fieret in populo.

Cum autem Iesus esset in Bethania in domo 6
Simonis leprosi, accessit ad eum mulier habens 7
alabastrum unguenti pretiosi et effudit super
caput ipsius recumbentis. Videntes autem disci- 8
puli indignati sunt dicentes: Ut quid perditio
haec? potuit enim istud venundari multo et 9
dari pauperibus. Sciens autem Iesus ait illis: 10
Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bo-
num operata est in me; nam semper pauperes 11
habetis vobiscum, me autem non semper habetis.
Mittens enim haec unguentum hoc in corpus 12
meum ad sepeliendum me fecit. Amen, dico 13
vobis, ubicumque praedicatum fuerit hoc evan-
gelium in toto mundo, dicetur et quod haec
fecit in memoriam eius. Tunc abiit unus de 14
duodecim, qui dicebatur Iudas Iscariotes, ad
principes sacerdotum¹ et ait illis: Quid vultis 15
mihi dare, et ego vobis eum tradam? At illi
constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde 16
quaerebat opportunitatem ut eum traderet.

26,17-29 *Ultima cena* (Mc 14,12-25; L 22,7-38;
J 13,1-38)

Prima autem die azymorum accesserunt di- 17
scipuli ad Iesum dicentes: Ubi vis paremus

6 ~ esset Iesus *codd. vl*

7 recumbentis] -bente ipso O X* D^r a-f ff² h g r² z

10 huic > S^r J D L^r C^s vl pl. | enim Z^c V] > *rel. a c*
ff g r² z

11 habetis^{bis} Sss Z* s(J V W)] hahebitis *rel. b q (a c*
ff q) r²

14 dicebatur A s H J ff r Hier] dicitur *rel.*

17 die > Sss* H* s Z I V T c d ff¹⁻² g q

11 Dt 15,11 | **15** Zch 11,12

17 Ex 12,14-20; 1 C 5,7

18 tibi comedere Pascha? ¹At Iesus dixit: Ite in civitatem ad quemdam et dicite ei: Magister dicit: Tempus meum prope est, apud te facio

19 Pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus, et paraverunt Pascha.

20 Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edentibus illis dixit: Amen, dico vobis quia unus vestrum me traditurus est. Et contristati valde coeperunt singuli dicere: Numquid ego sum, Domine? ¹At ipse respondens ait: Qui intingit mecum manum 24 in paropside, hic me tradet. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo; vae autem homini illi per quem Filius hominis tradetur; bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. Respondens autem Iudas, qui tradidit eum, dixit: Numquid ego sum, Rabbi? Ait illi: Tu dixisti.

26 Cenantibus autem eis, accepit Iesus panem et benedixit ac fregit deditque discipulis suis

20 suis > SssHsEpDQs f ff g l q r^t

24 traditur S-FMsXcZ*Cs a b d , i g z

25 illi + Iesus JD^r vl pl.

μάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; ὁ δὲ εἶπεν· 18
ῦπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴ-
πατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου
ἔγγυς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν
μαθητῶν μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς 19
συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἤτοί μασαν τὸ
πάσχα.

Ὥοψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώ- 20 20-29:
δεκα [μαθητῶν]. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· 21 Mc 14,17-25
ἀμὴν λέγω ὅμιν ὅτι εἰς ἐξ ὅμιν παραδώσει με. L 22,14-23
καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἥρξαντο λέγειν αὐτῷ εἰς 22
ἔκαστος [αὐτῶν]· μήτι ἔγώ εἰμι, Κύριε; ὁ δὲ ἀπο- 23
κριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν
τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν υἱὸς 24
τοῦ ἀνθρώπου ὅπα γέγραπται περὶ
αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, διὸ οὗ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ,
εἰ οὐκ ἔγεννήθη ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος. ἀποκρι- 25
θεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν· μήτι
ἔγώ εἰμι, ὁ αββί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας.

Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρ- 26 L 24,30
τον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς μα- 1 C 11,23ss
14,19

18 δε + Iς Taⁱⁿ 33s Θ 13^r M affg lz vg gg | ειπεν+αυτοις
Ta^{at} Θ 13^r 1424^s MΦ Γ al. K abcr² syspi ar gg co | δει-
νω] dinan h | 19 inc. εποιησ. ουν W | προσεταξ. 1689s
1293s M* 348s U 660 | 20 μαθητων Ta³ SrW Θ 372 174
1424^s M 71 2145 Φs 157 074 4s al. AΠ^s al. lat sypih ar
co | 22 αυτω> Taⁱ P³⁷⁻⁴⁵ D Θs 13^r 1424^s 1604 lat sys gg
bo | εις B-892 P³⁷⁻⁴⁵ D Θ 372 13^r 517s M 473 al. syih^m]>
rel. | αυτων > Ta^{atn} B-892 372 lat sa | 23 ~ τ. χειρα μετ
εμου Ta^{avn} P³⁷⁻⁴⁵ D Θs syspih | ουτος] αυτος 1424^s 157
sysph* | 24 αυτω] τω ανθρ.εκεινω Ta^{avn} sysp | ο ανθρ.
εκεινος > Ta^{avn} hr sysp Ir | 25 αυτω + Iς Ta^{atn} S P⁴⁵
13 124 1675^s 440 vl pl. sys gg | 26 Iς Ta^{avn} P³⁷⁻⁴⁵ D Θs
1^r 1424s al. 1194s 1574 157 1012s 074 4 al. G] + τον
rel. | και^t> W 1010 245 472 Λs fq | ευλογησ. Ta B-892
P⁴⁵ D Θs 1675 1402 2145* Φ 157 245 074 998 Λ^r G al.
syspih^m ar co] ευχαριστησ. (L 22,19) rel. Just Cl |

θηταις εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ
27 σῶμά μου. καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαρι-
στήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ

^{Ex 24,8} 28 πάντες· τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς δια-
^{Jr 31,31} θήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν
^{Zch 9,11}
^{Hb 9,12. 20ss} 29 ἀμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπὸ ἀρτι
ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸς πίνω μεθ' ὑμῶν και-
νὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.

^{Ps 112-117}
^{L 22,39}

^{J 18,1} 30

^{31-35:} 31 Ἐλαιῶν. τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες
^{Mc 14,27-31} ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
^{L 22,31-34} ταύτῃ· γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
^{Zch 13,7} διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.
^{J 16,32}

28,7 32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν

33 Γαλιλαίαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ·
εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐ-

13,38 34 δέποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὸν ἀλέ-

35 κτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ
ὁ Πέτρος· κανὸν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ
μή σε ἀπαρνήσομαι. δόμοίως καὶ πάντες οἵ μα-
θηταὶ εἶπαν.

27 λαβων Ta BS 33-Δ Θs 28 1^r 13 346 1424-7 477* Σ 074
al. 1375s Ess] + το P³⁷⁻⁴⁵ Taⁱⁿ rel. Iust | καὶ² > C-Δ 1^r 1194
Σ 1295s | λεγων+λαβετε Ta b g h sysp gg¹ bo Cl |

28 γαρ>(Mc 14,24) Ta C^c 1241 700 1^r 7 al. 1012 291 4s
1375 482 a c sysp gg Ir Cl | μον BS 33s D Θ 544] + το
rel. | της P³⁷⁻⁴⁵ BS 33s Θ sa Iq Cyp] + καινης rel. Ωρ Ir]

29 τουτον> Ta¹ 892s 1689s 659 1010 1579 Φ 157 485 sys
ar | αμπελουν+ταυτης 251* b gg co Cl Xq Ir | πινω] πιω
Ta³ P³⁷ D Θ 565 1375* lat sy ar co Iq Cl | ~ καινον μεθ

υμων C-L 28 1^r 1293s 472 440 syi Iq Eus | **31** διασκορ-
πισθησetai P³⁷⁻⁴⁵ ΔW D Θ 372-21 al. pl. | **32** Γαλιλ.+κα-
κει με οψεσθε (28,7.10) 565 a | **33** αυτω> Taⁿ P³⁷ 700
1424s bcff² sys gg¹ | ει + και C^c 1241 174 1424s 1293s 71
1279r 443 291 1093 K^s al. E al. syih ar | **34** ~ με απαρ-
νηση S* 33 157 074 lat | **35** ομοιως + δε 892ss W Θ
372^r rel. pl. |

et ait: Accipite, et comedite; hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit et 27 dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. ¹Hic 28 est enim *sanguis* meus novi *testamenti*, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis: Non bibam amodo de hoc 29 genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei.

26,30-56 Gethsemani (Mc 14,26-52 ; L 22,39-53 ; J 18,1-11)

Et hymno dicto, exierunt in montem Oliveti. ³⁰
¹Tunc dicit illis Iesus: Omnes vos scandalum 31 patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim: *Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis.* Postquam autem resurrexero, praecedam 32 vos in Galilaeam. Respondens autem Petrus 33 ait illi: Et si omnes scandalizati fuerint in te, ego numquam scandalizabor. Ait illi Iesus: ³⁴ Amen, dico tibi quia in hac nocte, antequam gallus cantet, ter me negabis. Ait illi Petrus: ³⁵ Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt.

26 est + enim EpJDsQs a b f h r

28 effunditur A-O a d ff²

29 illud] illum AsH*sXT* a d ff¹⁻² g l

28 Ex 24,8; Jr 31,31; Hb 7,22

30 Ps 112-117

31 Zch 13,7; J 16,32

32 Mt 28,7.16; Mc 16,7; J 21,1ss

33ss J 13,36ss

36 Tunc venit Iesus cum illis in villam, quae dicitur Gethsemani, et dixit discipulis suis: 37 Sedete hic donec vadam illuc et orem.¹ Et assumpto Petro et duobus filiis Zebedaei, coepit 38 contristari et maestus esse.¹ Tunc ait illis: *Tristis est anima mea usque ad mortem, sustinete* 39 *hic et vigilate mecum.* Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens: Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. 40 Et venit ad discipulos suos et invenit eos dormientes et dicit Petro: Sic non potuistis una 41 hora vigilare mecum? Vigilate et orate, ut non intretis in temptationem. Spiritus quidem promp- 42 tus est, caro autem infirma. Iterum secundo abiit et oravit dicens: Pater mi, si non potest hic calix transire, nisi bibam illum, fiat voluntas 43 tua. Et venit iterum et invenit eos dormientes,

39 mi > AssLR* a

~ mi pater SMIDsThCsW g

a me > AsH*Ep*

tu + vis Y^cH^cOssBD^rThT a b c ff h r

40 suos > SssHsX*QC^sKVW r

42 transire + a me DQs f ff² q

37 Hb 4,15

38 Ps 42,5; J 12,27

39 Hb 5,7; Mt 20,22; J 18,11

Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χω- 36 36-46:
 ρίον λεγόμενον Γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μα- Mc 14,32-42
 θηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν ἔκει
 προσεύξωμαι. καὶ παραλάβων τὸν Πέτρον καὶ 37 L 22,40-46
 τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἥρξατο λυπεῖσθαι καὶ
 ἀδημονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός 38 Ps 41,6; 42,5
 ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὅδε καὶ γρη- J 12,27
 γορεῖτε μετ' ἐμοῦ. καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν 39 J 18,11
 ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· Hb 5,7
 πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἔστιν, παρελθέτω ἀπ' 40
 ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω
 ἀλλ' ὡς σύ. καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ 41
 εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέ-
 τρῳ· οὕτως οὐκ ἴσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι
 μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ 42
 εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρό-
 θυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. πάλιν ἐκ δευτέρου 43
 ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ δύ-
 νάται τοῦτο παρελθεῖν, ἐὰν μὴ αὐτὸς πίω, γε-
 νηθήτω τὸ θέλημά σου. καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν 44
 αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἵ ὄφ-

36 ~ ο Ις μετ αυτων (Ta^atn) W D Θ 713 lat pl. | Γεσσημ.
 Δ 124 ΛVsEG q, Γεσσαμ. P⁴⁵ ch, Γετσ. 565 al., Γεθσαμ.
 D fr (a b ff²) | ou] αν LΔ D Θ 565 1^r 13-828 al. 71 2145
 157 074 Γ 4s A^s al., > Ss 33 700 22s 1424s M* 1200 |
 39 προελθων P³⁷ B 892 399c 22 346 517s 1391 945 Ms
 71 443 Φs^c 1396 Π* al. 661 al. lat ar gg co] προσελθ. rel. |
 μου> Ta^ev Lss 1^r Σ vg¹ gg¹ Iq Cyp | συ + L 22,43s C^m
 13sss 983^r 348 713 | 40 inc. κ. αναστας απο τ. προσευχης
 ερχ. (L 22,45) Taⁱⁿ C^m 700 1223s 990 348^r 713 Γ 998 655 |
 τω Πετρω] αυτοις i3-828 M 348s 1579 1604 A^r E syh^m |
 ισχυσας (Mc 14,37) Ta^l A 1396 gat ff² g² syh^m ar¹ bo |
 42 προσηυξ. + ο Ις Sc Ls Θ 1-349 1012 ar gg | τουτο P³⁷
 B-LΔW 565 067 1s 209 174 1293s 71 2145 1355 AΠ^s 280^s
 b ff² q syh sa] + το ποτηριον rel. | παρελθειν Ta^{at} BS
 33ss D Θs 1s 209 788s 1424 lat pl. sysp] + απ εμου
 rel. | 43 ευρεν Ta³ B-892 D Θs 565 544 067 1-349 1402
 2145s Φ-291 472sss al. A^r ar co] ευρισκει rel. |

44 θαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν
ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λό-
45 γον εἰπὼν πάλιν. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μα-
θητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε λοιπὸν καὶ
ἀναπαύεσθε· ἵδοὺ ἥγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρ-
J 14,31 46 τωλῶν. Ἐγείρεσθε, ἀγωμεν· ἵδοὺ ἥγγικεν ὁ πα-
ραδιδούς με.

47-56: 47 Καὶ ἦτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἵδοὺ Ἰούδας εἷς
Mc 14,43-50 τῶν δώδεκα ἥλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς
L 22,47-53 μετὰ μαχαιρῶν καὶ ἔυλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων
J 18,3-11 48 καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ παραδιδοὺς
αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὅν ἄν φι-
49 λήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. καὶ εὐθέως
προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε, ὁ αββί, καὶ
50 κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔται-
ρε, ἐφ' ὃ πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς
51 χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ
ἵδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέ-
σπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν
δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
Gn 9,6 52 Ἐτότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μά-
Ap 13,10 χαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ
53 λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. Ἡ
δοκεῖς ὅτι οὖν δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα

44 ~ απελθ. παλιν Τα Δ Θss al. 1^r 1424^s rel. pl. | παλιν¹
> Taⁱⁿ P³⁷ Θs 1^r 124 UΣ a sysi¹ ar | εκ τρίτου > D 565
1s 1424 71 Φ 157 A^s a b n² r | παλιν² BSL Θ 124 543 sys
ar bo] > Ta³ rel. | 45 ιδου+γαρ B 482 E sys ar (Θ 1^r) |
46 αγωμεν+εντευθεν (J 14,31) 251 G a sys ar gg | 49 ει-
πεν+αυτω Ta^v C 1396 sysi bo Eus | κατεφιλ.] προσεκυ-
νησεν 713 | 50 ~ εφ ο παρει εταιρε Ta⁺ D a c fff² sysp |
ὅ] ω 33 892 700s 1^r 1689s 7^s al. M 27 U al. 157 047s al.
270^s | 51 επαταξεν... κ. αφ. D v1 | 52 σου > Ta 33 1241
Θs 565 230s 71 al. U 713 472* 660 K^r syspi | τ. τοπον]
τ.θηκην (J 18,11) Ta^{atn} 700 1689s 4~5 sa[απολουν.]απο-
θανουνται 1241 W 372s 399ss 13-828 7 pl. rel. pl. syph |
53 δοκει σοι C* 700 1 22^s 517s Σ 998 1355s syspih*|

erant enim oculi eorum gravati.¹ Et relictis illis, 44 iterum abiit et oravit tertio eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos et dicit 45 illis: Dormite iam et requiescite; ecce appropinquavit hora, et Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus; ecce appropinqua- 46 vit qui me tradet.

Adhuc eo loquente, ecce Iudas unus de duo- 47 decim venit, et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus, missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. Qui autem tradidit eum 48 dedit illis signum dicens: Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum. Et confestim 49 accedens ad Iesum dixit: Ave, Rabbi. Et osculatus est eum. ¹ Dixitque illi Iesus: Amice, ad 50 quid venisti? Tunc accesserunt et manus iniecerunt in Iesum et tenuerunt eum. Et ecce unus 51 ex his, qui erant cum Iesu, extendens manum exemit gladium suum, et percutiens servum principis sacerdotum amputavit auriculam eius.

¹ Tunc ait illi Iesus: Converte gladium tuum in 52 locum suum; omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt. An putas, quia non pos- 53 sum rogare Patrem meum, et exhibebit mihi

46 tradit SssHsX^cr²

47 eo BQs a d f q r²] ipso *rel.* | missi * > FM dg

50 amice + fac DQ, venisti fac r²

quid TW Hier c] quod *rel.*

51 percussit ... et amputavit H^cO*ssEQsTh vl pl.

44 2 C 12,8

49 2 Sm 20,9

52 Gn 9,6; Ap 13,10

53 J 1,51

- modo plusquam duodecim legiones angelorum?
- 54 Quomodo ergo implebuntur Scripturae, quia sic
55 oportet fieri? In illa hora dixit Iesus turbis:
Tamquam ad latronem existis cum gladiis et
fustibus comprehendere me; cotidie apud vos
sedebam docens in templo, et non me tenuistis.
- 56 Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur
Scripturae prophetarum. Tunc discipuli omnes,
relicto eo, fugerunt.

26,57-75 Jesus coram synedrio, Petri negatio (Mc 14,53-72; L 22,54-71; J 18,12-27)

- 57 At illi tenentes Iesum duxerunt ad Cai-pham principem sacerdotum, ubi scribae et
58 seniores convenerant. Petrus autem sequebatur
eum a longe usque in atrium principis sacer-dotum. Et ingressus intro sedebat cum mi-
59 nistris, ut videret finem. Principes autem sa-
cerdotum et omne concilium quaerebant falsum
testimonium contra Iesum, ut eum morti tra-
60 derent; et non invenerunt, cum multi falsi testes
accessissent. Novissime autem venerunt duo
61 falsi testes ¹ et dixerunt: Hic dixit: Possum de-
struere templum Dei et post triduum reaedifi-
62 care illud. Et surgens princeps sacerdotum ait
illi: Nihil respondes ad ea, quae isti adver-
63 sum te testificantur? ¹ Iesus autem tacebat. Et

---

53 duodecim + milia SOssBJ b c ff¹⁻² g h r²

56 implerentur A-MBILsCsW ff g h l q r¹⁻²

58 finem + rei H^cXs*Ep^mEssThT b d f w¹, exitum
rei a ff² h n q r¹⁻²

61 templum + hoc Ep^mDs(~ Qs ff²) a f ff g l q
reaedific. H^cEp^mDThW b ff² h r¹⁻²] aedif. rel. pl.

μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείους ἢ δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ 54 γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; ἐν ἐκείνῃ τῇ 55 ὕδρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ ληστὴν ἔξήλυθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ἔυλων συλλαβεῖν με. καθὸς ἡμέραν ἐν τῷ Ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο δὲ ὅλον 56 1,22 γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἵ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπῆγαγον 57 57-75: πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὃπου οἱ γραμματεῖς <sup>Mc 14,53-72
L 22,54 71</sup> καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος 58 ^{J 18,12-27} ἥκιολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἔως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἴδειν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς 59 καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἔξήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, ^Ικαὶ 60 οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. Ὅστερον δὲ προσελθόντες δύο ^Ι εἶπαν· 61 οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ ^{J 2,19ss} Θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι. καὶ 62 ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ, τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ^Ι ὁ δὲ 63 27,12s

μοι + ωδε S* Θ 1^r sy i ar gg Ωρ | αρτι > Ta^{tl} 4s Λ^r a b
 c f al. sysi | πλειω BS* D Ωρ | η² > BSL D Θs | λεγεων
 νων S-LΔ Θs 565 788 13 826s Φs Ass | αγγελους Sc 565
 399 ΦΑΠ* | 54 εδει C 1 22^s 047 | 55 ημεραν BS 33ss
 700 1424 sys co] + προς υμας (Mc 14,49) rel. | διδασκ.
 > Ta^t 1^r 1424^s 1207 273 | 56 μαθητ. + αυτου B 1194 157
 a h n r¹⁻² sys sa | 58 απο > S-LΔ 28 399* 1^r Π*Ω 028 F |
 59 αρχιερ. BSLss D Θ 372 788s 157 lat pl. ar gg co Ωρ)
 + κ. οι πρεσβυτεροι rel. f q | 60 ευρον + το εξης κ. πολ-
 λοι προσηλθον ψευδομαρτυρες κ. ουκ ευρον το εξης D
 (a c f ff² h l r¹⁻²) | προσελθ. ψευδομ. B 33s Θ 124A] ~ rel. |
 δυο + τινες 1241 W 348 1579 ΣN 157 1295 sys, ψευδο-
 μαρτυρες Ta³ C 33 al. W D 700^r 13-828 rel. lat sysh ar |
 61 οικοδ. B Θs 1s 983 788s 543 ar gg Ωρ] + αυτον rel.]

Ίησοῦς ἐσιώπα καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔξιρκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

^{Ps 109,1} ⁶⁴ ^{16,27; 24,30} ^{Dn 7,13} ¹ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἀρτι ὅψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἥκούσατε τὴν βλασφημίαν [αὐτοῦ]· τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· ἔνοχος θανάτου ἔστιν. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν ¹ λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

^{J 19,7} ⁶⁶ ^{Lv 24,16} ⁶⁷ Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· καὶ σὺ 70 ἥσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ὁ δὲ ἥρνήσατο ἐμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί 71 λέγεις. ἔξελθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ 72 τοῦ Ναζωραίου. καὶ πάλιν ἥρνήσατο μετὰ ὅρ- 73 κου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ μικρὸν

63 καὶ Ta^{aν} BsZsss Θ 372s 1^r 13 pl. 1424^s al. G vg syi gg Ωρ] + αποκριθεὶς rel. | ορκιζω LD Θ 565 788^s 71 1219^s al. | θυ²+τ. ζωντος Ta^{aν} C*ΔsW 209 348s 2145^s Σ^s 157ss al. 090 4s al. ff²r² syi¹h gg | **64** ειπας + οτι εγω ειμι Ta^{aτn} ΔΦ | **65** αυτου² pr. εκ τ. στοματος (L 22,71) Ta^{aτn} Φ sys, > BSZL D 700 Φ lat pl. co | **66** οι δε απεκριθησαν παντες κ. Ta^{aτn} D abc hr² sys | **67** οι] αλλοι D 372 lat sy sa | εραπισαν + αυτον Ta³ 1241 D 700 1s 2145 Φ 1295 1604 G lat sypih, + εις τ. σιαγονας αυτον Ta^{a(in)} (c fff g h l q z) | **70** εμπροσθ. + αυτων C* ΔsW 372r 124 rel. pl. bo | λεγεις + ουδε επισταμαι (Mc 14,68) Ta^{aτn} Δ D 1^r 090 a b n r^{1,2} sysi | **71** αλλη + παιδισκη Ta^{aτn} D v l pl.ar | τοις BSW D Θ 565 399* 13s 983ss 1010 al. 2145 Φ 1012 4s K^s 280^s 1187 al. Ω 028 G] αυτοις rel. | εκει BS D 700 1355 sys gg¹ sa] + και Ta^{a1} rel. |

princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus Filius Dei.¹ Dicit illi Iesus: Tu dixisti; verumta- 64 men dico vobis, amodo videbitis *Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei et venientem in nubibus caeli.* Tunc princeps sacerdotum scidit 65 vestimenta sua dicens: Blasphemavit; quid adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis blasphemiam; ¹ quid vobis videtur? At illi respon- 66 dentes dixerunt: Reus est mortis. ¹ Tunc exspue- 67 runt in faciem eius et colaphis eum ceciderunt, alii autem palmas in faciem eius dederunt ¹ di- 68 centes: Prophetiza nobis, Christe, quis est qui te percussit?

Petrus vero sedebat foris in atrio, et ac- 69 cessit ad eum una ancilla dicens: Et tu cum Iesu Galilaeo eras. At ille negavit coram om- 70 nibus dicens: Nescio quid dicis. Exeunte autem 71 illo ianuam, vidit eum alia ancilla et ait his qui erant ibi: Et hic erat cum Iesu Nazareno. ¹ Et iterum negavit cum iuramento: Quia non 72 novi hominem. Et post pusillum accesserunt qui 73

63 Dei + vivi DQsCs ff² r²

64 Dei FT] * > rel.

67 eius² FD^rh] ei rel.

71 ancilla > SsH*sX*EpJDLRCs f ff g 1

72 iuramento + dicens Ep^mDLss* a b c f ff² h r^{1·2}

64 Dn 7,13; Mt 16,27; J 19,7; A 7,56

66 Lv 24,16

67 Mt 27,30; Is 50,6

stabant et dixerunt Petro: Vere et tu ex illis
 74 es; nam et loquela tua manifestum te facit. Tunc
 coepit detestari et iurare, quia non novisset ho-
 75 minem. Et continuo gallus cantavit. ¹ Et recor-
 datus est Petrus verbi Iesu quod dixerat: Prius-
 quam gallus cantet, ter me negabis. Et egressus
 foras flevit amare.

27,1-31 *Iesus coram Pilato* (Mc 15,1-20; L 23,1-5.
 17-25; J 18,28-19,16)

27 Mane autem facto, consilium inierunt omnes
 principes sacerdotum et seniores populi adver-
 2 sus Iesum, ut eum morti traderent. Et vincum
 adduxerunt eum et tradiderunt Pontio Pilato
 3 praesidi. Tunc videns Iudas qui eum tradidit,
 quod damnatus esset, paenitentia ductus, ret-
 tulit triginta argenteos principibus sacerdotum
 4 et senioribus ¹ dicens: Peccavi tradens san-
 guinem iustum. At illi dixerunt: Quid ad nos?
 5 tu videris. Et projectis argenteis in templo, re-
 6 cessit et abiens laqueo se suspendit. Principes
 autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt:
 Non licet eos mittere in corbonam, quia pre-
 7 tium sanguinis est. Consilio autem inito, eme-
 runt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrin-

75 flevit fffg r² z] ploravit SssHX^cThC

27,3 quod] quia SEpBDLssCs vl pl.

essel] est SX*BDLRC vl pl.

6 eos mitt. JI.sT(DR)] ~ mitt. eos *rel.* b c ff g q
 corbanan S-ZB^rECsVW 1 (ff)

75 Mt 26,34

27,3 Mt 26,15

5 A 1,18; 2 Sm 17,23

6 Mc 12,41

δὲ προσελθόντες οἵ ἐστῶτες εἴπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἔξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. τότε ἤρξατο καταθεματίζειν 74 καὶ ὅμνυειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέ- 75 34 τρος τοῦ ὁγήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἔξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

Πρωῖας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον 27 ^{Mc 15,1}
^{L 22,66}
^{J 18,28}
 πάντες οἵ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ
 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. καὶ 2 ^{L 23,1}
^{J 18,31s}
 δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πι-
 λάτῳ τῷ ἥγεμόνι.

Τότε ἵδων Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι 3 26,15
 κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψεν τὰ τριά-
 κοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέ-
 ροις ἱλέγων· ἦμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀνθῶν· οἵ 4
 δὲ εἴπαν· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. ¹ καὶ ὁίψας τὰ 5 ^{A 1,18}
^{2 Sm 17,23}
 ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν
 ἀπήγξατο. οἵ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια 6
 εἴπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβα-
 νᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἔστιν. συμβούλιον δὲ λα- 7
 βόντες ἥγόρασαν ἔξ αὐτῶν τὸν ἄγρὸν τοῦ κερα-

73 δε+παλιν 1^r 1424^s 157 | κ. συ>Ta^{a_{tn}} D Θ 1s n sys | δηλον σε ποει] ομοιαζει (Mc 14,70) Ta D v1 pl. sys | 74 τοτε - ομνυειν] κ. ηρνησατο κ. ωμοσε κ. κατηρασατο Ev. Naz. 1424^m 4s | 75 ειρηκοτος BS 33ss D 372 4s lat pl. sa Xρ]+αυτω rel. b fq | 27,1 ελαβον] εποιησαν Da c fr² ar | 2 παρεδωκ. B-L 22^s 1689s 119ⁱ 348 213s Σ 1012 1604 al. ΚΛ^r 476 lat ar] + αυτον rel. | Πιλατω Ta BS 33s Σ sysp gg co Ωρ] pr. Ποντιω Ta^{v_n} rel. | 3 παραδους B 33s lat ar co | εστρεψ. BSL 544 1375 Ωρ | 4 ανθων] δικαιον Ta^{eis} B^m 33s Θ lat syi ar gg co, του δικαιου Ta^l sys | ειπαν + αυτω Ta^{a_{el}} 348s c h sysp co¹] τι] ουδεν ar sa Ef] οψη] noveris Ta + sysp ar gg | 5 τα + τριακοντα Ta^s S 047 | 6 κορβαν B* fg q r² ar (ad hr), κορβοναν 544 22 13^r 517s 1293^s Ms 348^r 1574 713 4s 472sss al. K al. Λ^r Eff vg Cyⁱ | 7 δε] τε 1689 M 047 1604 H |

- A 1,19 8 μιέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς
 Zch 11,12s 9 ἐκεῖνος Ἀγρὸς αἴματος ἔως τῆς σήμερον. τότε
 Jr 32,6-10 ἐπληρώθη τὸ ὅηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφή-
 του λέγοντος· καὶ ἐλαῖφον τὰ τριάκοντα ἀργύρια,
 τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτίμησαντο ἀπὸ
 10 υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν
 τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι Κύριος.
- 11-14:
 Mc 15,2-5 11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγε-
 L 23,2s μόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων·
 J 18,29-38 σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ιουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς
 26,64; Is 53,7 12 ἔφη· σὺ λέγεις. ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐ-
 τὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν
 13 ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· οὐκ
 J 19,9 14 ἀκούεις, πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; καὶ οὐκ
 ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ὅημα, ὥστε θαυ-
 μάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
- 15-26:
 Mc 15,6 15 15 Κατὰ δὲ ἕορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν
 L 23,13-25 16 ἔνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε
 J 18,39-19,1 17 δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγ-
 μένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τίνα
 θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν
 J 11,47; 12,19 18 λεγόμενον Χριστόν; ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον
 19 παρέδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ
 τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐ-
 τοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ·
 πολλὰ γὰρ ἐπαθόν σήμερον κατ’ ὅναρ δι’ αὐτόν.
 20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐπεισαν τοὺς

9 Ιερεμ.] Ζαχαρ. 22 syh^m, > Ta^{al} 33 Φ 157 a b sysp |
 10 εδωκα Ta SW 983 213^c Φ 1604 229 sy | 11 εσταθη
 B-L Θ 1s Σ Ωρ] εστη rel. | ηγεμων>W Θ sys | 13 κα-
 ταμαρτ.] κατηγορουσ. 1^r Φ | 16s Ιησουν Βαραββ. Θ 1^r
 241* sysi ar gg¹ | Βαρ. + οστις ην δια στασιν τινα γενο-
 μενην εν τη πολει κ. φονον βεβλημενος εις φυλακην (L
 23,19) Ta^{vn} 124 (1689s 543s Φ 443 sys) | 17 ουν] δε D
 Θ 13^r Φ 064 472 1200 229 v1 syspi sa | θελετε + των
 δυο Δ ΘΦ 1012 064 gg (1^r 945 a, 544 713 al.) | υμιν +
 τον B 1^r 1012 Ωρ | 19 σημερον>Θ 1675 2145 482 syh^t |

norum. Propter hoc vocatus est ager ille Haelama, hoc est ager sanguinis, usque in ho-
diernum diem. Tunc impletum est quod dictum
est per Hieremiam prophetam dicentem *Et
acceperunt triginta argenteos pretium appretiati,
quem appretiaverunt a filiis Israel, et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Do-
minus.*

Iesus autem stetit ante praesidem, et inter-
rogavit eum praeses dicens: Tu es Rex Iu-
daeorum? Dicit illi Iesus: Tu dicis.¹ Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et seni-
ribus, nihil respondit. Tunc dicit illi Pilatus: Non audis quanta adversum te dicunt testimo-
nia? Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur praeses vehementer. Per diem au-
tem sollemnem consueverat praeses populo di-
mittere unum vincum, quem voluissent. Habe-
bat autem tunc vincum insignem, qui dicebatur Barabbas. Congregatis ergo illis, dixit Pilatus: Quem vultis dimittam vobis: Barabbam, an Iesum qui dicitur Christus? Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor eius di-
cens: Nihil tibi et iusto illi; multa enim passa sum hodie per visum propter eum. Principes autem sacerdotum et seniores persuaserunt po-

---

8 Acheldemach S^rBIMaDQsVCW Hier v1 pl. | hoc est > S-H*X^cDC | **9** inc. et tunc AsHss*Th | a filiis] filii SEp^mDLsCs g h w^{1..4} | **13** dicant A-MXE^p*J g h | **16** *habebant ME LKTh a-fff²h q w^{2..3..4} | tunc + unum O^c X^csBMaERKV w² | **20** princeps S-MXC f h q

---

8 A 1,19 | **9** Jr 32,6-11; Zch 11,12s | **12** Is 53,7 |
14 J 19,9 | **18** J 11,47s; 12,19

pulis ut peterent Barabbam, Iesum vero per-
 21 derent. Respondens autem praeses ait illis:
     Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi
 22 dixerunt: Barabbam.¹ Dicit illis Pilatus: Quid
     igitur faciam de Iesu, qui dicitur Christus? Di-
 23 cunt omnes: Crucifigatur.¹ Ait illis praeses: Quid
     enim mali fecit? At illi magis clamabant di-
 24 centes: Crucifigatur. Videns autem Pilatus quia
     nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, ac-
     cepta aqua, lavit manus coram populo dicens:
     Innocens ego sum a sanguine iusti huius; vos
 25 videritis. Et respondens universus populus di-
     xit: Sanguis eius super nos et super filios
 26 nostros. Tunc dimisit illis Barabbam, Iesum au-
     tem flagellatum tradidit eis, ut crucifigeretur.
 27   Tunc milites praesidis suscipientes Iesum
     in praetorium congregaverunt ad eum univer-
 28 sam cohortem. Et exuentes eum, clamydem
 29 coccineam circumdederunt ei, et plectentes co-
     ronam de spinis posuerunt super caput eius
     et harundinem in dextera eius, et genu flexo

22 igitur f fff g 1 z] ergo FE
 faciemus E (a) b c ff² h q r²

27 praetorium Ds d r²] -torio rel.

28 eum + tunicam purpur. et Q(Y*, Ep^mE) vi pl.

29 *inposuerunt Q d h

22 A 3,13s

24 Dt 21,6; Ps 72,13; Mt 27,4

25 Mt 23,35; A 5,28; 1Th 2,15s

δύχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν 21 εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν.¹ λέγει 22 αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. ¹ ὁ δὲ ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ 23 δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλ- 24 Dt 21,6 λον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας κατέναντι τοῦ δύχλου λέγων· ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς 25 A 5,28 ὄψεσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰη- σοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν, ἵνα σταυρωθῇ.

Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλα- 27 27-31:
βόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγα- Mc 15,16-20
γον ἐπ³ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. καὶ ἐκδύσαντες 28 J 19,2s
αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, καὶ 29
πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ⁴
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ
αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ

21 τον>ΔsW D 700 565^r 13^r rel. pl. | 22 λεγουσ. Ta^{is} B-
33 Δs D Θ 372s 1^r 788s 1424^s 71 Φs 157 al. 1295ss 064 A^s
lat (-c f) sy ar co] + αυτω rel. | σταυρωθητω^{bis} 565 Ksss
489s | 23 δε¹ BS 33 Θ 788s sysi ar gg¹ sa] + ηγεμων
rel. | λεγοντες>565 544 1^r 1424^s 71 348 273 A^r a b r^{1,2} |
24 τ. δικαιου>B D Θ 229 abff²r sys gg sa Hipp Xρ |
οψεσθε] scietis Ta sysp ar | 26 παρεδωκ. + αυτοις Sc
L D Θ 1^r 517s ΣN 245 1295 F lat pl. sysi gg sa | σταυρ.]
σταυρωσωσιν αυτον D Θ Φ a b c ff² h r^{1,2} sysi sa | 28 εκ-
δυσ.] ενδυσ. BS^c D 348 157 a b c ff² h q sys | αυτον+(x.)
ενεδυσαν αυτον ιματιον πορφυρουν (J 19,2) κ. χλ. κοκκ.
περιεθ. Ta^{tn} (D 348 157 > ενεδ. αυτ.) f h, ενεδ. αυτ. χλ.
κοκκ. κ. ιματια πορφ. περιεθ. Ta^a (sys) | 29 εθηκαν ΔW
Θ 22^s 69s 1424 1402 71 2145 Φs 291 064 4 al. K pl. lat
(-d h), περιεθ. B |

ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε, βασιλεῦ τῶν
Is 50,6 30 Ἰουδαίων, καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν
κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

31 Ἱκαὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν
χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴματια αὐτοῦ,
καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32-56: 32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον,
Mc 15,21-41 δονόματι Σίμωνα· τοῦτον ἤγγάρευσαν, ἵνα ἀρῃ
L 23,26.33-49 J 19,17-37 33 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λε-

γόμενον Γολγοθᾶ, ὃ ἐστιν Κρανίου τόπος λε-
Ps 68,22 34 γόμενος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς
μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἥθέλησεν πιεῖν.

Ps 21,19 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἴματια
36 αὐτοῦ βάλλοντες κληρον; καὶ καθήμενοι ἐτήρουν
37 αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐ-
τοῦ τὴν αἵτιαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν

Is 53,12 38 Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τότε σταυ-
ροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν

Ps 21,8; 39 καὶ εἷς ἐξ εὑωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι
108,25 ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐ-

ενεπαιξαν B-892 D 1375 1555 Γ 4s] -παιζον rel. | βασιλευ
BΔ DΘ 399s 1^r 7 2145 Φ 4s al. Π 265 482 1187s] ο βασι-
λευς rel. | 31 χλαμ + κ. το ιματ. πορφ. Ta^{(a)tn} h | 32 Κυ-
ρην.+ερχομενον απ αγρου (Mc 15,21) Ta³ 33, ερχ. εις
απαντησιν αυτου (D¹) a b c d ff² g² h q vg¹ | 33 τον τοπον
τον λ. B (372) | o] ος ΔΘ 565 124 517s al. 71 443 Φ 245s
ΑΠ^s 545 V 028 E* | λεγομ.^{2]} μεθερμηνευομ. Ta^{te} 7^s M
348 713 1604 476 r sys, > Sc 1241 D Θs 565 124 1424
213 4s 1093 lat pl. ar co | 34 οινον B-L D Θ 372 1^r 788s
826s K^s lat pl. sysih^m ar co] οξος Ta^{(a)e} rel. | ηθελεν Δs
W 700^r 22s rel. pl. ar | 35 βαλοντ. S 892 D Θ 565 1^r
1675 al. 291 4s ΑΠ* Eus | κληρον+ινα πληρωθη - κλη-
ρον (J 19,24) ΔΘ 1^r 13 pl. 1424^s 348s 1579 Φ 4s Λ^r v
pl. syi(h⁺) ar gg | 37 και - γεγραμμ.] et sedentes scrip-
serunt culpam, posuerunt super caput eius sys | γε-
γραμ. + haebreice graece et latine h | I_s>(Mc 15,26)
700 544 118 983 346 1424 1293^s 1194 213 245 al. 472
a b ff q r co |

ante eum, illudebant ei dicentes: Ave, rex Iudeorum. Et exspuentes in eum acceperunt harun- 30 dinem et percutiebant caput eius. Et postquam 31 illuserunt ei, exuerunt eum clamyde et induerunt eum vestimentis eius et duxerunt eum ut crucifigerent.

27,32-56 *Iesus in cruce moriens* (Mc 15,21-41; L 23,26-49; J 19,17-37)

Exeuntes autem invenerunt hominem Cyre- 32 naeum nomine Simonem; hunc angariaverunt ut tolleret crucem eius. Et venerunt in locum, 33 qui dicitur Golgotha, quod est Calvariae locus. Et dederunt ei vinum *bibere cum felle* mistum, 34 et cum gustasset, noluit bibere. ¹ Postquam au- 35 tem crucifierunt eum, diviserunt vestimenta eius sortem mittentes, ut impleretur quod dic- tum est per prophetam dicentem: *Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam mi- serunt sortem.* ¹ Et sedentes servabant eum. ¹ Et ³⁶
³⁷ imposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam: **HIC EST IESUS REX IUDAEOUM.** Tunc 38 crucifixi sunt cum eo duo latrones, unus a dextris et unus a sinistris. Praetereuntes autem blas- 39 phemabant eum *moventes capita sua* ¹ et di- 40

29 ei D Hier] eum a c f ff² h q r², > rel.

32 Cyren.+ venientem obviam sibi Y^cO^cX*ss^m BIL R(EQ) a b c (d) ff² h r^{1.2} w¹

35 ut impl. — sortem > SH*sO^cEp*JDLRVCs d f ff^{1.2} g l w¹ | **36** eum + *ibi d(f)

37 Iesus > HEp^mDsQW a b ff q r

38 crucifierunt FEpDLR c (f) g h q r^{1.2}

30 Mt 26,67 | **34** Ps 68,22

35 Ps 21,19 | **38** Is 53,12

39 Ps 21,8; 108,25

centes: Vah, qui destruis templum Dei et in
 triduo illud reaedificas, salva temetipsum; si Fi-
 41 lius Dei es, descende de cruce. Similiter et
 principes sacerdotum illudentes cum scribis et
 42 senioribus dicebant: Alios salvos fecit, seipsum
 non potest salvum facere; si rex Israel est,
 43 descendat nunc de cruce, et credimus ei: ¹ *con-*
fudit in Deo; liberet nunc, si vult eum; dixit
 44 enim: Quia Filius Dei sum. ¹ Id ipsum autem et
 latrones, qui crucifixi erant cum eo, imprope-
 rabant ei.

45 A sexta autem hora tenebrae factae sunt
 super universam terram usque ad horam nonam.
 46 Et circa horam nonam clamavit Iesus voce
 magna dicens: *Heli, Heli, lamma sabacthani?* ²
 hoc est: Deus meus, Deus meus, ut quid de-
 47 reliquisti me? Quidam autem illic stantes et
 48 audientes dicebant: Heliam vocat iste. ¹ Et con-
 tinuo currens unus ex eis acceptam spongiam
 implevit aceto et imposuit harundini et dabat
 49 ei bibere. ¹ Ceteri vero dicebant: Sine videamus

40 vah > SssH*sXEp*JQCs f ff g w^{1*}
 destruis, reaedificas H^cThT Hier (X*Ep^mE^r b ff h
 r²)] destruebat, -cabat AsX^e a c ff² q r,d estruit, -ficat
 rel.

Dei > SF-O*s*BJLRThCs d g h l

43 si vult eum X^c] eum si vult eum YFMB vl pl.,
 eum si vult *rel.* ff z

~ Dei filius S-MXsJEssCV vl pl.

46 Heli^{bis} S-MXE^mJQsCsW] Heloi *rel. pl.*
 lama X^cEpMaDL^rKTW, lema *rel.*

40 Mt 26,61; J 2,19; A 6,14

43 Ps 21,9; Sap 2,13.18ss

46 Ps 21,2 | **48** Ps 68,22

τῶν¹ καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ 40 26,61; Ι
ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν,
εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
ὅμοίως καὶ οἵ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν 41
γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον· ἄλλους 42
ἔσωσεν, ἔαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσ-
ραήλ ἔστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ
πιστεύσομεν ἐπὶ αὐτόν. πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν, 43 Ps 21,9
ὅνσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι Sap 2,13.
Θεοῦ εἰμι υἱός. τὸ δὲ αὐτὸν καὶ οἱ λησταὶ οἱ 44
συσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

² Απὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶ- 45
σαν τὴν γῆν ἔως ὥρας ἐνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην 46 Ps 21,2
ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων·
³ Ἡλὶ Ἡλὶ λεμὰ σαβαχθανί; τοῦτο ἔστιν Θεός μου
Θεός μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; τινὲς δὲ τῶν 47
ἔκει ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἡλίαν
φωνεῖ οὗτος. καὶ εὐθέως δραμὼν εἴς ἐξ αὐτῶν 48 Ps 68,22
καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὅξους καὶ περι-
θεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ εἶπαν· 49

40 λεγοντ. + ονα (Mc 15,29) Ta³ Δ D Θ (372) M 2145 Φs
1604 v1 pl. syih ar gg Eus | ναον+τ. θν Φ lat pl. syi bo
Hil | θν+και Ta S 892 D 700 1295 A a b c h(syspi) |
41 και¹>Ta SLW 1207 71 AΠ^s gg co | πρεσβυτ.] φά-
ρισαιων W D 1424^s 4^s a b c ff² h q r^{1,2} sys, + κ. φαρισ.
Ta Δs 700^r 1689s 1424 rel. pl. syph bo¹ | **42** σωσαι B-
892 D Λ syi¹sa]+ει Ta³ rel.[σταυρον+ ινα ιδωμεν (Mc
15,32) Ta 1574 f | **43** inc. ει πεποιθ. D Θ 1^r 1010 Φ 713
a b h l syi ar gg co | τω θω B 372 213 lat pl. | νυν>565
69 1424^s 1293^s 1574 157 472ss al. AΠ^s 280 pl. H ff² gg
bo | **44** σταυρωθ. L D Θ lat | συν BSLs D Θ lat] >rel. |
46 εβοησεν B 33s W 700 788s 828s 2145 Σ 4s Λ^r lat pl. |
ελωι BS 33 co | λεμα Ta^t B-L 700 4s a c vg (sa) bo] λαμα
Ta^{is} D Θ 1s 22 b g ff^{1,2} h ar gg Eus, λιμα rel. | σαβαχ-
τανει Ta^t B 22 1402 713, ζαφθ. D* ff² h (b) | **47** εστη-
κοτων B-892 Θs 124 1295 1555] εστωτων rel. | οτι >S
33-Δ D Θs 1424^s 659 lat(-fq) syspi ar gg¹ |

άφες ὕδωμεν, εἰ ἔρχεται Ὡλίας σώσων αὐτόν.
50 ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα.

Ex 26,31 51 Καὶ ἵδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη
Hb 9,3; ἀπὸ ἄνωθεν ἔως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσεί-
10,20 52 σθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, ἢ καὶ τὰ μνημεῖα
Dn 12,2 ἀνεῳχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμη-
53 μένων ἀγίων ἥγερθησαν· καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν
 μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς
 τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες
 τὸν Ἰησοῦν ἴδοντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμε-
 να ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ
L 8,2s 55 υἱὸς ἦν οὗτος. Ὡσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ
 ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἥκολούθη-
 σαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι
56 αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μα-
20,20 ρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ
 μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57-61: 57 Ὁψίας δὲ γενομένης ἥλθεν ἀνθρωπος πλού-
Mc 15,42-47 σιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τούνομα Ἰωσήφ, ἦς καὶ
L 23,50-56 αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελ-
J 19,38 42 θών τῷ Πιλάτῳ ἥτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
Ex 34,25 58

49 αφετε (Mc 15,36) Ta 33 157s 090 1 syspi gg | σωσαι
 S* 1241 Θs 69 1293s f syph ar gg sa, κ. σωσει D 1s 209
 v1 sys | αυτον+αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου τ.
 πλευραν κ. εξηλθεν υδωρ κ. αιμα BssL 1293s U Γ 1555
 r² vg¹ syi | 50 παλιν>(Mc 15,37) L 1402 213 Φ 280 F
 h sys Xq | 51 ιδου] ευθυνς Ta^{atn} syspi | απ ανωθ. ε. κ.
 εις δυο Ta^t BC* 33s co Ωρ] ~ εις δυο απ αν. ε. κ. rel. |
 απ>SL Θ | εις δυο > 1424 1170 sys | δυο + μερη Ta
 D 372 lat | 52 κ. τα μν. ανεωχθ.>S* 27 273 Λ* | 53 ηλ-
 θον D lat(-fq) sysi | κ. ενεφαν. πολλοις>S* 4 | 54 γι-
 νομ. B 33 D 28 1689s Ωρ] γενομ. rel. | 55 εκει+και 33s
 1391 1223ss 27 1355 K^r F syi gg | απο¹>ΔW 1424
 1675s 2145 1012 472s A-229 Xq | 56 Μαρια^{1,2}] -ιαμ CΔ
 713 ar gg (L 1s sa) | Ιωσηφ S*I.W I* Θ 157 lat sysih^m
 gg sa¹ bo | 57 εμαθητευθη Ss 33 D Θs 1s 118s Σ 4s
 syph ar |

an veniat Helias liberans eum. Iesus autem ite- 50
rum clamans voce magna emisit spiritum.

Et ecce velum templi scissum est in duas 51
partes a summo usque deorsum, et terra mota
est, et petrae scissae sunt, ¹et monumenta aperta 52
sunt, et multa corpora sanctorum, qui dormie-
rant, surrexerunt. Et exeuntes de monumentis 53
post resurrectionem eius venerunt in sanctam
civitatem et apparuerunt multis. Centurio au- 54
tem, et qui cum eo erant, custodientes Iesum,
viso terraemotu et his quae fiebant, timuerunt
valde dicentes: Vere Filius Dei erat iste. ¹Erant 55
autem ibi mulieres multae a longe, quae se-
cutae erant Iesum a Galilaea ministrantes ei,
¹inter quas erat Maria Magdalene et Maria 56
Iacobi et Ioseph mater, et mater filiorum Ze-
bedaei.

27,57-66 *Iesus sepulcro mandatus* (Mc 15,42-47;
L 23,50-56; J 19,38-42)

Cum autem sero factum esset, venit qui- 57
dam homo dives ab Arimathaea nomine Ioseph,
qui et ipse discipulus erat Iesu. Hic accessit ad 58
Pilatum et petiit corpus Iesu. Tunc Pilatus

---

49 eum + aliis autem accepta lancea pupugit latus
eius et exiit aqua et sanguis Ep^mD^rr²w⁴

52 qui dormier.] dormientium O*s*EpDQs* a-d ff²
h q r^{1.2}

54 fil. Dei OEpDRW b h l r²] ~ Dei fil. rel.

55 longe + *videntes Ds a-f ff² h q r² w², ~ LR,
aspicientes H^cMTh

57 autem sero DrCs f h r^{1.2}] ~ sero autem rel.

Arimathia codd. pl., -tia HZ*Cs b h q r

58 petiit H^cXs^cMaVThTW a c ff Hier] petit rel.

---

51 Ex 26,31; Hb 9,3; 10,19s | **53** Dn 12,2

55 L 8,2 | **56** Mt 13,55; 20,20; J 19,25 | **58** Ex 34,25

59 iussit reddi corpus. Et accepto corpore, Io-
60 seph involvit illud in sindone munda¹ et posuit
illud in monumento suo novo, quod exciderat in
petra, et advolvit saxum magnum ad ostium
61 monumenti et abiit. Erat autem ibi Maria Mag-
dalene et altera Maria sedentes contra sepul-
crum.

62 Altera autem die, quae est post Parasceven,
convenerunt principes sacerdotum et pharisaei
63 ad Pilatum¹ dicentes: Domine, recordati su-
mus, quia seductor ille dixit adhuc vivens: Post
64 tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepul-
crum usque in diem tertium, ne forte veniant
discipuli eius et furentur eum et dicant plebi:
Surrexit a mortuis; et erit novissimus error
65 peior priore.¹ Ait illis Pilatus: Habetis custo-
66 diam, ite, custodite sicut scitis. Illi autem abeun-
tes munierunt sepulcrum signantes lapidem
cum custodibus.

28,1-15 ***Christi resurrectio, synedrii fraus***
(Mc 16,1-8; L 24,1-12; J 20,1-18)

28 Vespare autem sabbati, quae lucescit in prima
sabbati, venit Maria Magdalene et altera Maria
2 videre sepulcrum. Et ecce terraemotus factus
est magnus. Angelus enim Domini descendit
de caelo et accedens revolvit lapidem et se-

---

58 reddi] dari Dr gat f h r¹⁻² w¹

63 tres dies] tertium diem Dr gat a b f ff² h g r

65 custodes J a - f ff² g q w², milites DLQs gat h r

66 custod. + et discesserunt DsQs

---

60 Is 53,9 | 61 Mt 28,1

63 Mt 12,40; 16,21; 17,23; 20,19; 27,40

66 Dn 6,17; 14,13

τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι.¹ καὶ λα- 59
βὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι
καθαρᾶ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ 60 Is 53,9
μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυ-
λίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλ-
θεν. ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ 61
ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἦτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρα- 62
σκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρι-
σαῖοι πρὸς Πιλάτον¹ λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθη- 63 12,40
μεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ
τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον οὖν ἀσφαλι- 64
σθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μή 28,13
ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐ-
τὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
κρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς
πρώτης. ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· ἔχετε κουστω- 65
δίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὃς οἴδατε. οἱ δὲ 66 Dn 6,17
πορευθέντες ἤσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγί-
σαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

²Οψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς 28 1-10:
μίαν σαββάτων, ἥλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ Mc 16,1-12
καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. καὶ L 24,1-10
ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ἄγγελος γὰρ Κυρίου
καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν 2 J 20,1-18

58 τοτε-+ουν Θ 1^r | αποδοθ. BS 33ss 1^r sysi] +το σωμα
Ta³ rel. | 59 παραλαβων D 372 | αυτο+εν B D Θ 372
399 27 lat(-g) | 60 αυτο>SLs Θ 13-543 230s syi¹ ar | o
ην λελατομημενον Ta^{an} syshm | 61 εκει>Γ 1515 l Xρ |
Μαριαμ BssLΔ Θs 1^r 713 ar gg] -ia rel. | 62 δε>L 124*
1574 047 489 | 64 της> L D 700 1402s al. 1574 Φ 251
Xρ | αυτου>BS ar gg¹ | κλεψ. B-33 ΔsW D Θ 565 1^r
788 174^r al. Φ A^s al. n gg] p^r. νυκτος (28,13) rel. | 65 εφη
Ta B 33s Θs 21s 13 pl. 7 al. 1194ss 2145^s 245s Γ 4s al. K
270s al. E^r al. lat sy] + δε rel. | ασφαλισασθαι SCW D
Θ 544 990 213 Σ 047 1573 | 28,1 δε>Taⁱⁿ 33s 346 1424
al. 348 245 al. 047sss H Ωρ | Μαριαμ SCLΔ Θ 1582 ar
gg] -ia rel. |

17,2; A 1,10 3 τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ
 4 λευκὸν ὡς χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί.
 5 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
 12,40; 16,21; 17,23; 20,19
 A 2,36 6 ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. Ὁνκέστιν ὕδε. ἥγερθη γὰρ καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου
 26,32 7 ἔκειτο. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἥγερθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἵδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὅψεσθε. ἵδούν εἶπον ὑμῖν. ¹ Καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἵδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὅψονται.

J 20,17
 Η 2,11 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἵδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀπαντα τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε

---

2 λιθον+απο τ. θυρας Ta 33s ΔsW Θ 372-21 rel. pl. f hq syph ar gg,+τ. μνημειου Taⁿ 33s Θ 372ss 1^r 13 1689-828 7 1293s al. 1194s 348s UrΣ 157 Γs 4s 1604ss 482 syih gg | 4 εγενηθησαν B-L D 372] εγενοντο rel. | 5 Iv+τ. Ναζαρηνον (Mc 16.6) Ta syh + | 6 γαρ > Ta^{av} 33 Δ 1424s 1293s 1194 348s 213 245s 4s 1604 229s al. Λ^r ff² sys (gg)| εκειτο Taⁿ BS 33 Θ 517 1604 e sys ar gg co Xρ]+ο Kς rel. | 7 απο τ. νεκρων>Ta^{vn} D 565 lat pl. sys ar gg Ωρ | 8 απελθουσ. B-L Θ 13^r 1402 2145s 1604 e sypih] εξελθ. rel. | 9 inc. ως δε επορευοντο απαγγειλαι τ. μαθηταις αυτου κ. ιδου Ta^{a(tn)} CLΔs 372r 1^r 13 pl. 1424 pl. rel. pl. f q syh | υπηντησ. BS* D* Θs 565s 1^r 13 pl. 1424 pl. Σ 1604s Π 270s 482s] απηντησ. rel. | 10 κακει] εκει a b c ff n z vg sa | οψεσθε D e h | 11 ανηγγειλ. S D Θ 565 Ωρ Xρ |

debat super eum. Erat autem aspectus eius sicut 3 fulgur et vestimentum eius sicut nix. Praeterea 4 more autem eius exterriti sunt custodes et facti sunt velut mortui. Respondens autem angelus 5 dixit mulieribus: Nolite timere vos; scio enim, quod Iesum qui crucifixus est quaeritis. Non 6 est hic; surrexit enim, sicut dixit. Venite et videte locum, ubi positus erat Dominus. Et cito 7 euntes dicite discipulis eius quia surrexit; et ecce praecedit vos in Galilaeam, ibi eum videbitis; ecce praedixi vobis. Et exierunt cito de 8 monumento cum timore et gaudio magno currentes nuntiare discipulis eius. Et ecce Iesus 9 occurrit illis dicens: Avete. Illae autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et adoraverunt eum.¹ Tunc ait illis Iesus: Nolite timere; ite, 10 nuntiate fratribus meis ut eant in Galilaeam, ibi me videbunt.

Quae cum abiissent, ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia, quae facta fuerant. Et congregati cum senioribus consilio ac-

---

28,3 vestimenta HX*ssMaDssRVT vl pl., vestitus e

5 angelus + Domini H^cOss*BETH

6 et * > S*ssMsZsBJV d g l q

7 surrexit + *a mortuis FJDLss gat c f ff² q z
praedixi] *dixi S^cIEsR*Cs^c e a-d ff^{1.2} h l q

8 ~ magno gaudio A-M

28,3 A 1,10; 10,30 | **6** Mt 27,63

7 Mt 26,32; J 14,19; 16,16.22

10 | 20,17; Hb 2,11

cepto, pecuniam copiosam dederunt militibus
 13 **¶** dicentes: Dicite quia discipuli eius nocte ve-
 nerunt et furati sunt eum nobis dormientibus.
 14 Et si hoc auditum fuerit a praeside, nos sua-
 15 debimus ei et securos vos faciemus. At illi
 accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti. Et
 divulgatum est verbum istud apud Iudeos
 usque in hodiernum diem.

28,16-20 ***Apostolorum missio*** (Mc 16,14-20 ;
 L 24,44-49 ; J 20,21)

16 Undecim autem discipuli abierunt in Gali-
 laeam in montem, ubi constituerat illis Jesus.
 17 Et videntes eum adoraverunt, quidam autem
 18 dubitaverunt. Et accedens Jesus locutus est eis
 dicens: Data est mihi omnis potestas in caelo
 19 et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes
 baptizantes eos in nomine Patris et Filii et
 20 Spiritus sancti, docentes eos servare omnia quae-
 cumque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum
 sum omnibus diebus usque ad consummatio-
 nem saeculi.

---

15 edocti Q e q] docti *rel.* 19 ergo] nunc a b d h
 n z, + nunc D^r | 20 observare X*EpD^r gat e | saeculi
 + amen AsHOss^eJQ a b c f ff²

---

13 Mt 27,64 | 16 Mt 28,7.10 | 18 Mt 11,27; J 13,3;
 17,2; E 1,20ss; Ap 12,10; Dn 7,14 | 19 Mc 16,15s;
 Mt 24,14; J 3,5 | 20 J 14,23

λαβόντες ἀργύρια ἵκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις¹ λέγοντες· εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 13 27,64 νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, 14 ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν, 15 ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν 16 Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ 26,32; 28,7 Ἰησοῦς,¹ καὶ ἴδοντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ 17 δὲ ἐδίστασαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλά- 18 11,27 λησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἔξουσία Dn 7,14 ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. προρευθέντες οὖν μαθη- 19 Mc 16,15s τεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν 20 18,20; J 14,2 πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἴδοὺ ἔγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

12 αργυριον ικανον D 372 lat | 14 inc. κ. εαν ακουση τ.
ο ηγεμων Ta³ h | επι] υπο B 892 D 372 lat | αυτον>
BS 33 Θ e syi gg Ωρ | 15 τα>B*S*W 1574 | εφημισθη
S 33 Δ Ωρ | μεχρι] εως S* D 1424 213 Χρ | σημερον+
ημερας BL D Θ 372 lat(-eff²) syi gg | 17 προσεκυν. B-
L D 372 lat (-q) syi¹ Eus]+αυτω rel. | 18 μοι+ a pa-
tre (meo) Tert Eus² Af | επι+ της B D 1295 bo Εus |
γης+καθως απεσταλκεν με ο πατηρ καγω αποστελλω
υμας (J 20,21) Ta Θ 1604 sup ar Iuv| 19 ουν] νυν Ta D
a b h n z, >Ta^{etn} S* 700s 28ss 13 pl. rel. pl. gg Ir Hipp
Ωρ Eus Cy¹ | βαπτισαντ. B D | 20 ~ ειμι μεθ υμων S D
syi Ωρ Eus | εσομαι Ta^{vs} Eus | αιωνος+αμην 892^r Θ^r
22^s rel. pl. a b c fff²l vg¹ syp¹ h gg¹ bo |

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

- 1,2 | Ὁ Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου ὁ Ἰησοῦς Χριστοῦ υἱὸῦ
τοῦ Θεοῦ.
- 2-8 : 2 Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ὅσαϊᾳ τῷ προφήτῃ·
Mt 3,1-12   'Ιδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
L 3,8-18   πρὸς προσώπου σου,
J 1,19-35   ἵστις κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου.
Ma 3,1
Mt 11,10
J 3,28
Is 40,3   3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ·
                   έτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
                   εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ,
- A 13,24; 3,6   4 ἐγένετο Ὁ Ιωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἀφεσιν ἀμαρτιῶν. καὶ ἔξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ὁ Ιουδαία χώρα καὶ οἱ Ὁ Ιεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπὸ αὐτοῦ ἐν τῷ Ὅιορδάνῃ ποταμῷ ἔξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.
- 4 Rg 1,8   6 καὶ ἦν ὁ Ὁ Ιωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμῆλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν δσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. καὶ ἐκήρυξσεν λέγων· ἐρχεται ὁ ἵσχυρότερός μου
- A 13,25   7 τοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. καὶ εγένετο οὐανν. + ο Β-Δ Λ bo | καὶ > Β 33 892 | 5 παντ. κ. Br D 28 213s lat pl. ar Ωρ Ευ] ~ κ. εβαπτ. παντες rel. pl., > παντες Θ 69 827s Φ 028 fz | υπ αυτ. — ποτ. Β-892 lat pl. syi ar gg' co Ωρ Ευ] ~ ποτ. υπ αυτου rel. | ποταμω > D Wss 565s vl(-f) sup Eus | 6 εσθων B-L*Δ] εσθιων rel. | 7s κ. ελεγεν αυτοις· εγω μεν βαπτιζω υμας εν υδ. ερχεται δε οπισω μου ο ισχυροτ. μου ου ουκ ειμι ικανος λυσαι τ. ιμαντα τ. υποδηματων αυτου κ. αυτος υμας βαπτιζει εν πν. αγ. (Mt 3,11; L 3,16) Dar |

1,1 υιου (τ.) θυ B W rel. pl. Iq¹] > S* Θ 28 1555* syi ar gg' Ωρ Sar Bas Vict Hier | του > BS^cL DW | 2 τω¹ > D Θ 1^s 115 348s Λ Iq Ωρ¹ Tit | τω Ησ. τω προφ. Br D Θ-565 1^r 115 348s Λ lat sypih^m ar gg' Iq¹ Ωρ Sar Tit] τ. προφηταις rel. (r) [εγω > B D Θ 565s vl gg' | οδον σου BsL DW-372 Φ PK^s al. lat pl. sypih Ωρ Tert] + εμπροσθεν σου rel. | 3 αυτου + L 3,5s et Is 40,5-8 W c [4 inc. και εγεν. S*W ar gg' | Ιωανν. + ο Β-Δ Λ bo | καὶ > Β 33 892 | 5 παντ. κ. Br D 28 213s lat pl. ar Ωρ Ευ] ~ κ. εβαπτ. παντες rel. pl., > παντες Θ 69 827s Φ 028 fz | υπ αυτ. — ποτ. Β-892 lat pl. syi ar gg' co Ωρ Ευ] ~ ποτ. υπ αυτου rel. | ποταμω > D Wss 565s vl(-f) sup Eus | 6 εσθων B-L*Δ] εσθιων rel. | 7s κ. ελεγεν αυτοις· εγω μεν βαπτιζω υμας εν υδ. ερχεται δε οπισω μου ο ισχυροτ. μου ου ουκ ειμι ικανος λυσαι τ. ιμαντα τ. υποδηματων αυτου κ. αυτος υμας βαπτιζει εν πν. αγ. (Mt 3,11; L 3,16) Dar |

SANCTUM
IESU CHRISTI EVANGELIUM
SECUNDUM MARCUM

1,1-8 *Praedicatio Iohannis Baptistae*
(Mt 3,1-12; L 3,3-18; J 1,19-31)

Initium Evangelii Iesu Christi Filii Dei. 1
Sicut scriptum est in Esaia propheta: 2

*Ecce ego mitto angelum meum
ante faciem tuam,
qui præparabit viam tuam ante te.*

Vox clamantis in deserto: 3
*Parate viam Domini,
rectas facile semitas eius.*

Fuit Iohannes in deserto baptizans et praedi- 4
cans baptismum paenitentiae in remissionem
peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis 5
Iudeae regio et Hierosolymitae universi, et
baptizabantur ab illo in Iordanis flumine con-
fidentes peccata sua. Et erat Iohannes vestitus 6
pilis cameli et zona pellicea circa lumbos eius,
et locustas et mel silvestre edebat. Et pree- 7
dicabat dicens: Venit fortior me post me:

1,1 Iesu Chr. > Z* | 2 ego W] > rel. vl | ante te
> S-XB^rLRVCs fff1 | 5 egrediebantur Z*BU*G*Cs*
b q r t | Iordanis DsR] * -dane rel. (vl)

1,2 Mt 11,10; L 1,76; J 3,28; Ma 3,1 | 3 Is 40,3 |
4 A 13,24; 19,4 | 6 4 Rg 1,8 | 7 A 13,25

cuius non sum dignus procumbens solvere cor
8 rigiam calceamentorum eius. Ego baptizavi vos
aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto.

1,9-13 ***Christus baptizatur, tentatur*** (Mt 3,
13-4,11; L 3,21s; 4,1-13; J 1,32 ss)

9 Et factum est, in diebus illis venit Jesus a
Nazareth Galilaeae et baptizatus est a Iohanne
10 in Iordane. Et statim ascendens de aqua vidi
caelos apertos et Spiritum tamquam colum-
11 bam descendenter et manentem in ipso. Et
vox facta est de caelis: Tu es Filius meus di-
12 lectus, in te complacui. Et statim Spiritus
13 expulit eum in desertum. Et erat in deserto
quadraginta diebus et quadraginta noctibus
et tentabatur a satana eratque cum bestiis, et
angeli ministrabant illi.

1,14-20 ***Initia ministerii in Galilaea*** (Mt 4,
12-22; L 4,14s; 5,1-11)

14 Postquam autem traditus est Iohannes, venit
Jesus in Galilaeam, praedicans evangelium re-
15 gni Dei ¹ et dicens: Quoniam impletum est
tempus, et appropinquavit regnum Dei; pae-
nitemini et credite evangelio.

8 baptizo BUGsDCs vl(-az)

9 a Iohan. in Iord. Ec f] * ~ in Iord. a I. rel.

10 ~ apert. caelos codd. vl | adaperiri a(c)

et man. in ipso* > Ma a c d f

12 *expellit SssH*^rBUQ

15 et¹ > UG vl(-)z)

11 Mc 9,7; Ps 2,7; Is 42,1

13 Ps 90,11s; J 1,51 | **15** G 4,4

δπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἴκανὸς κύψας λῦσαι τὸν
ἴμαντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ ἐβάπτισα 8
ὑμᾶς [ἐν] ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν
πνεύματι ἄγιῳ.

Καὶ ἐγένετο ἐν ἔκειναις ταῖς ἡμέραις ἥλιθεν 9 ^{5,1}
^{9-11 :}
^{Μt 3,13-17}
^{L 3,21s}
^{10 J 1,32ss}
^{11 9,7}
^{Ps 2,7; Is 42,1}
^{12 12-15 :}
^{Μt 4,1-17}
^{L 4,1-15}
^{13 6,2}
^{Ps 90,11s}
^{7,6}

[·]Ιησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβα-
πτίσθη εἰς τὸν Ἱορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομέ-
νους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν
καταβαῖνον εἰς αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἄγαπητός, ἐν σοὶ[·]
εὐδόκησα. Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἦν ἐν τῇ ἔρημῷ τεσσεράκον-
τα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἥλιθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ[·] καὶ λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἡγιακεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

οπισω μου > Δ 1689s 1424 4s fft | κυψας > D Θ 565s
 1071 v1 | 8 εγω B-L 565 788s b c r²t vg sys] + μεν rel.]
 εν¹ > BS 33 Δ Θ 348r H vg Ωρ | εν² > BL vg | αγιω
 + κ. πυρι (Mt 3,11) Ta^atn 1241 827 Φ 1187 P syh[†] |
 9 και¹ > B 472 | Ναζαρεθ 579 D¹Ws 1 13s 826s 1424 al.
 M 348s U al. 4s al K al. As V-E lat pl., -ρατ ΣΡ Α |
 10 ευθυς > Da b ffr [εκ B-579 D Ws 372ss 13r 4s] απο
 rel.] σχιζ.] ηνοιγμεν. (Mt 3,16) D lat syi sa | πνα +
 τ. θν 700 348 pl. As 476 ar gg¹ | καταβαιν. + κ. μενον
 (J 1,32) Ta^{tn} S 33 W 179 M^r al. 4 lat pl. | εις B D 13
 pl. a] επ rel | 11 εγεν.] ηκουσθη Θ 565s gg¹, > S* D
 1574 028 fft] σοι B^r D Θ pl. 1^r 13-828 7s al: Σ 713 P lat
 pl. sysih* ar gg¹ ω rel | 12 πνα + το αγιον D Ef | 13 ην¹
 B-579 D Θ 28 826s A lat Ωρ] + εκει rel. | ημερας
 + κ. τεσσερ. νυκτας Ta 33-579 69r | r^{1,2} z vg (M 443
 047 al. c syh^m bo) | 14 inc. κ. μετα B D¹ ac ff sys gg¹ |
 του θν B-579 Θ 565s 1^s 209 788s 1012 b ff sysh ar
 gg co] τ. βασιλειας τ. θν rel. | 15 κ. λεγων > S* c sys Ωρ |

16-20 : 16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γα-
 Mt 4,18-22 L 5,1-11 λιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελ-
 φὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ·
 10,2 17 ἦσαν γὰρ ἄλεεῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
 δεῦτε ὅπισω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι
 18 ἄλεεῖς ἀνθρώπων. καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα
 11,6 19 ἤκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ὅλιγον εἶδεν
 Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρ-
 20 τίζοντας τὰ δίκτυα, καὶ εὐθὺς ἔκάλεσεν αὐτούς.
 καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν
 τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὅπισω
 αὐτοῦ.

12,8 21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ. καὶ
 21-28: εὐθὺς τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγω-
 L 4,31-37 εὐθὺς τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγω-
 Mt 4,13 γὴν ἐδίδασκεν. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
 13,2 22 αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἔξουσίαν
 Mt 7,28s αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἔξουσίαν
 23 ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ εὐθὺς ἦν
 ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἀνθρωπος ἐν πνεύματι
 14,8 24 ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν ἠλέγων· [ἔα,] τί ἡμῖν
 5,7 καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς.
 25 οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ. ἠκούσας
 9,26 26 αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
 L 9,39

16 inc. περιπατῶν δε (Mt 4,18) 579ss W 21s 1424 rel.
 sysph* | αμφιβαλλ. B-L gg¹] + τα δικτυα D Θ 565s 13^r
 lat pl. sysp ar, αμφιβληστρον rel. pl. | 17 γενεσθαι >
 (Mt 4,19) 579 700 28 1^s 118s 13 69 1424^s al. b r sysp
 co | 18 δικτυα] παντα D a b c ffr | 19 προβας+εκειθεν
 (Mt 4,21) SCΔs 700s 21s 13 pl. 7 rel. lat pl. syh ar |
20 απηλθ. οπ. αυτου] ηκολουθησαν αυτω (Mt 4,22)
 Ta³ D W 1424 lat | 21 εισελθων > SsLsΔ 565s 788^r
 sysp bo | εδιδασκ. + αυτους D Θs lat pl. syh⁺ ar |
22 γραμματ. + αυτων Cs 579^r M 1279^r 443 Σ 472ss
 cf sy ar gg sa | 23 ευθυς > CΔs 872ss rel. lat sy ar
 gg | αυτων > L 579 D 245 4 e b c ffr co | 24 εα >
 BS* D Ws 372s Λ lat syspi bo | οιδαμεν SLsΔ ar gg¹
 bo Iq ΩQ Tert Eus Sar Bas Cy |

Et praeteriens secus mare Galilaeae vedit 16 Simonem et Andream fratrem eius mittentes retia in mare; erant enim piscatores. Et dixit 17 eis Iesus: Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. Et protinus relictis reti- 18 bus secuti sunt eum. Et progressus inde pu- 19 sillum vedit Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius, et ipsos componentes retia in navi. ¹ Et statim vocavit illos. Et relicto pa- 20 tre suo Zebedaeo in navi cum mercennariis, se- cuti sunt eum.

1,21-39 Praedicatio in Capharnaum et Galilaea, miracula (Mt 8,14ss; L 4,31-44)

Et ingrediuntur Capharnaum, et statim 21 sabbatis ingressus in synagogam docebat eos. Et stupebant super doctrina eius; erat enim 22 docens eos quasi potestatem habens et non sicut scribae. Et erat in synagoga eorum homo 23 in spiritu immundo, et exclamavit ¹ dicens: 24 Quid nobis et tibi, Iesu Nazarene; venisti per- dere nos, scio qui sis, Sanctus Dei. Et com- 25 minatus est ei Iesus dicens: Obmutesce et exi de homine. Et diserpens eum spiritus immun- 26

---

19 ~ in navi compon. retia *codd.* (vl)

21 in > A-MB^rDE1z

22 doctrinam MsZsUGDrVs vl(-b)

24 qui sis Zs^mIUGEKVCT*] quis es *rel. pl.* (q)

25 homine]* eo f

---

21 Mt 4,13

22 Mt 7,28s

24 Mc 5,7

26 Mc 9,26; L 9,39

27 dus et exclamans voce magna exiit ab eo. Et mirati sunt omnes, ita ut conquererent inter se dicentes: Quidnam est hoc? quaenam doctrina haec nova? quia in potestate etiam spiritibus 28 immundis imperat, et oboediunt ei. Et processit rumor eius statim in omnem regionem Galiaeae.

29 Et protinus egredientes de synagoga venerunt in domum Simonis et Andree cum 30 Iacobo et Iohanne. Decumbebat autem socrus Simonis febricitans, et statim dicunt ei de illa. 31 Et accedens elevavit eam, apprehensa manu eius; et continuo dimisit eam febris, et mini- 32 strabat eis. Vespere autem facto, cum occidisset sol, afferebant ad eum omnes male habentes et 33 daemonia habentes; et erat omnis civitas con- 34 gregata ad ianuam. Et curavit multos, qui vexabantur variis languoribus, et daemonia multa eiciebat et non sinebat ea loqui, quoniam

27 quaenam] quae *codd.* b f1 q z
quia > v1(-f1z) | etiam W] et *rel.*

29 egrediens S f1

34 ea loqui GDsR] ~ loqui eo *rel.* 1(e f)
quoniam S al.] quia ZUQV z

30 A 28,8

34 A 16,17s

θαρτον και φωνησαν φωνη μεγαλη εξηλθεν εξ αυτου. και εθαμβηθησαν απαντες, ώστε συν- 27 ζητειν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ’ εξουσίαν· και τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, και ὑπακούουσιν αὐτῷ. και εξηλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς παν- 28 ταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

Και εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθὼν ἦλ- 29 15,2
θεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος και Ἀνδρέου μετὰ 29-34:
Ἰακώβου και Ἰωάννου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος 30 Mt 8,14ss
κατέκειτο πυρέσσουσα, και εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ L 4,38-41
περὶ αὐτῆς. και προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρα- 31 A 28,8
τήσας τῆς χειρός· και ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός,
και διηκόνει αὐτοῖς.] Οψίας δὲ γενομένης, ὅτε 32
ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας και τοὺς δαιμονιζομένους. και 33
ἡν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν.
και εθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικί- 34 A 16,17s
λαις νόσοις, και δαιμόνια πολλὰ εξέβαλεν, και 16,8

26 inc. κ. εξηλθ. το πνα το ακαθ. σπαραξας αυτον κ.
κραξας φωνη μεγ. εξηλθ. απ αυτου D(W v1 pl.) | φω-
νησαν BS 33-579 1071 Ωρ] κραξαν rel. | **27** απαντες BS
L 892s U 1071 Ωρ] πάντες rel. | αυτους,>προς BS | λεγον-
τες Cs W 372 544 543s 1402 179 M 348 1216s U^r 713
047s 1604s A al. Λ^r E* | τι εστι τουτο > D W 7 v1 |
τις η διδαχη η καινη αυτη οτι C 892^r (I)W) 21s 872s rel.
pl. sysp ar gg bo | κατ εξουσιαν] εξουσιαστικη W |
28 ευθυς > S* 33 579 Wss 565s 1^s 118s 1424^s 213
v1 pl. sysi ar gg | πανταχου > S* 33 Δs D 1^r 1424-U
1071 rel. pl. lat pl. sysph ar gg | **29** ευθυς > D W
e c ffr z sysp gg¹ | εξελθων ηλθεν (Ta) B 579 D Wss
565 1^s 22 788 - 349 Σ 245 4s v1 (sysi) ar] -θοντες ηλθον
rel. | **31** εκτεινας τ. χειρα κρατησας ηγ. αυτην D b q r
(W, sys) | πυρετ. B-L Wss 565s 1^r 1424^s e b q ar gg¹]
+ευθυς rel. | και³ + ηγερθη κ. 1391 348 pl. c(e) sysht⁺
gg | **33** ~ η πολις ολη Δ W 700^r 7 pl. rel. pl. | συνηγ-
μενη W 700 565s 788^r 692 | **34** ποικ. νοσοις > S*L 892
1574 (sys) |

οὐκ ἦφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.
 17,8 35-39: 35 Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπ-
 L 4,42ss 36 ἦλθεν εἰς ἕρημον τόπον κάκεῖ προσηγένετο. καὶ
 37 κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ
 εὑρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦ-
 38 σίν σε. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἄλλαχοῦ εἰς
 τὰς ἔχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω.
 Mt 4,23; 9,35 39 εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς
 τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν
 καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

18,2 40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν
 40-45: αὐτὸν καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς
 Mt 8,2ss 41 δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκ-
 L 5,12-16 τείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει αὐτῷ·
 42 Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐ-
 3,12; 5,43; 7,36; 8,26 43 τοῦ ἥ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ ἐμβριμησά-
 44 μενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει αὐ-
 Lv 13,49; τῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπης, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυ-
 14,2-32 τὸν δεῖξον τῷ ιερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ
 καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρ-
 19,10 45 τύριον αὐτοῖς. ὃ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν
 πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι

αυτον+-(τ.)Xν ειναι (L 4,41) Ta^{an} ΙΙS^o 33s W-28 1-1082
 M 1279^r Σ 1012s al. syh^t ar gg bo (C 892 al. 4s Λ^r) |
 35 εννυχα B-892 D W 372 28 1^s 209 1424s al. 713 495]
 -χον rel. | 36 κατεδιωξεν BS Θs 565s MU 1012 273 270^s
 al. vg syi ar gg^l] -ξαν rel. | 37 κ. ευρον αυτ. κ. BSLs e |
 38 αλλαχου B-L 579 ar gg^lco] > rel. | εξηλθ. B-579 Θ
 828 179 1207] εληλυθα Δ W 565s 872 788^r 1424^s 71s 348^s
 291 998 al. 270^s Λ^r lat sypm ar bo^l, εξεληλ. rel. |
 39 ηλθεν BS 33ss Θ syi co] ην rel. | 40 κ. γονυπετ.+αυτον
 33 Δ 700 pl. 872s 788-828 rel. pl. syi,> BD W 124 659 348
 713 Γ 273 al. G abcfrz sa | οτι] Ke CLss WsΣ e c ff
 syi ar gg^l sa (B, 565s Φ 713) | 41 σπλαγχ.] οργισθεις
 D affr* Ef | 42 και^t BSL D W 565 788-543 230s 827
 348^r v1 pl. sysp co]+ειποντος αυτου rel. | κ. εκαθαρ. >
 W eb | 43 > W bcz | 44 μηδεν> S 33ss Δs D W 700
 565 788^r 1424^s al. 348^r 998 al. A lat sypi co | αρχιερει
 33 892^m 69^r 1588 vg |

sciebant eum. Et diluculo valde surgens egres- 35
sus abiit in desertum locum ibique orabat. Et 36
prosecutus est eum Simon et qui cum illo
erant. Et cum invenissent eum, dixerunt ei: 37
Quia omnes quaerunt te. ¹Et ait illis: Eamus 38
in proximos vicos et civitates, ut et ibi pree-
dicem; ad hoc enim veni. Et erat praedicans 39
in synagogis eorum et in omni Galilaea et
daemonia eiciens.

1,40-45 **Leprosi sanatio** (Mt 8,2ss; L 5,12-16)

Et venit ad eum leprosus deprecans eum 40
et genu flexo dixit ei: Si vis, potes me mun-
dare. Iesus autem misertus eius extendit ma- 41
num suam et tangens eum ait illi Volo,
mundare. Et cum dixisset, statim discessit ab 42
eo lepra, et mundatus est. Et comminatus est 43
ei, statimque eiecit illum ¹et dicit ei: Vide ne- 44
mini dixeris; sed vade, ostende te principi sa-
cerdotum, et offer pro emundatione tua, quae
praecepit Moyses in testimonium illis. At ille 45
egressus coepit praedicare et diffamare ser-

---

38 veni] * exivi

---

36 prosecut. K] persecut. S *rel. pl.*

38 exeamus S

39 in² OGMaW] > *rel.*

40 ei W1] > *rel.* | si] Domine, si HOMaEQ e ff

43 est > S*-MVs d

statimque H^cOX*ThW] statim *rel.* d ff1

---

39 Mt 4,23; 9,35

43s Mc 3,12; 5,43; 7,36; 8,26; Mt 9,30

44 Lv 13,49; 14,2-32

monem, ita ut iam non posset manifeste introire in civitatem, sed foris in desertis locis esset, et conveniebant ad eum undique.

2,1-12 **Paralyticus** (Mt 9,1-8; L 5,17-26)

2 Et iterum intravit Capharnaum post dies,
 2 et auditum est quod in domo esset,¹ et con-
 venerunt multi, ita ut non caperet neque ad
 3 ianuam, et loquebatur eis verbum. Et venerunt
 ad eum ferentes paralyticum, qui a quattuor
 4 portabatur. Et cum non possent offerre eum
 illi p̄ae turba, nudaverunt tectum ubi erat
 et patefacentes submiserunt grabattum, in quo
 5 paralyticus iacebat. Cum autem vidisset Iesus
 fidem illorum, ait paralytico: Fili, dimituntur
 6 tibi peccata tua. Erant autem illic quidam de-
 scribis sedentes et cogitantes in cordibus suis:
 7 ¹Quid hic sic loquitur? blasphemat. Quis potest
 8 dimittere peccata, nisi solus Deus? Quo statim
 cognito Iesus spiritu suo quia sic cogitarent
 intra se, dicit illis: Quid ista cogitatis in cor-
 9 dibus vestris? Quid est facilius dicere paraly-

2,3 venerunt] veniunt a b

---

45 introire in civ. QW] ~ in civ. intr. rel.

esset O] esse rel. vl pl.,* erat a

2,1 dies + octo W

3 ad eum fer. Th] ~ fer. ad eum rel. z

5 ~ vidiss. autem codd. pl. vl

tua OBGDss a c d f q] > rel.

8 suo] sancto UEsW gat g²

2,2 Mc 3,20; 6,31

7 Is 43,25

8 L 6,8; 9,47; J 16,19

αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν,
ἀλλ᾽ ἔξω ἐπ̄ ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἥρχοντο
πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι² 20,1
ἡμερῶν ἡκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν. καὶ συνῆχ- 1-12:
θησαν πολλοί, ὃστε μηκέτι χωρεῖν | μηδὲ τὰ πρὸς 2
τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. καὶ 3
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰ-
ρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι προσ- 4
ενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν
στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἔξιρρύξαντες χαλῶσι τὸν κρά-
βαττον, ὅπου δὲ παραλυτικὸς κατέκειτο. καὶ ἴδων 5
δὲ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτι-
κῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἀμαρτίαι. ἦσαν δέ 6
τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ δια-
λογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· ¹ τί οὗτος 7 Is 43,25
οὗτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφίεναι
ἀμαρτίας εἰ μὴ εἰς δὲ Θεός; καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς 8 L 6,8
δὲ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὗτως διαλο-
γίζονται ἐν ἑαυτοῖς λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα δια-
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐ- 9
J 16,19

45 ~ εἰς πολ. φανερ. S-892 565s 124 348^r gg¹ | επ BSLs
Δ W 565 124] εν rel. | πανταχοθεν 700s 21s 788^r 7^r 1194^r
rel. pl. | 2,1 inc. κ. εισηλθεν... κ. C 892^r 372 21 rel. pl. |
εισελθ. + o Ics Ta 124 179 al. 348^r 245 Γ al. Λ F syri |
εν οικω BS 33ss D Ws 1071 Σ lat | 2 καὶ¹ Bs 33ss Wss
b1r²z vg syih ar gg co] + ευθεως rel. | 3 φεροντ.-τεσ-
σαρ.] βασταζοντες εν κραβαττω W | 4 προσενεγκαι Ta
BS 33ss Θ 372 vg syih co] προσεγγισαι rel. | ην + o
Ics Δ D Wss 1424^s 115 473 262 v1 pl. syri¹ ar | εξιρρυξ.>D
W v1 pl. syri | οπου² BSLs D a] εφ ω(ου) rel. pl. | 5 αφιεν-
ται B 33 Δs Θ 565s lat pl.] αφεωνται rel. | σοι C* 700s
21s 872s 1689s 124 7^r rel. pl. verss. | αμαρτ. σου 700s
28^r 13 pl. 7^r rel. pl. a c d f q ar gg | 7 ουτως > Ta 565
346 1391s 71 348^r 472s al. 482 e q r ar gg¹ | βλασφημει
BSL D 372 lat pl. (sa)] -μιας rel. | 8 ευθυς > (Mt 9,4) Ta
D W 565s v1 pl. syri ar gg¹ | ουτως + αυτοι CsΔs 21s
872s 13s 69^r 1424 rel.pl. syih gg¹ |

κοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ ἀφίενται σου
αἱ ἄμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κρά-
10 βαττόν σου καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἔξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἄμαρ-
J 5,8 11 τίας ἐπὶ τῆς γῆς, – λέγει τῷ παραλυτικῷ· Ἐ σοὶ
λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπαγε-
12 εῖς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἥγερθη καὶ εὐθὺς ἤρας
τὸν κράβαττον ἔξηλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὃστε
ἔξιστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν λέγον-
τας ὅτι οὗτος οὐδέποτε εἴδομεν.)

21,2 13 Καὶ ἔξηλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
13-17: πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν
Mt 9,9-13 αὐτούς. Καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ
L 5,27-32 14 ἀνθρώπου. Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ
J 1,43 οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἄμαρτω-
22,2 15 λοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· ἥσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἥκολούθουν αὐ-
16 τῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν φαρισαίων ἴδοντες

9 αφιενται BS 565s lat(-b) (ar sa)] αφεωνται rel. | σου¹] σοι Γα³ CΔ D 372 1689s 1606 al. 348s 16 ΦΓ al. A 265 al. 028 lat(-b) sypih ar gg co | αμαρτ. + σου Τα³ 544 13 1194 al. 713 047 al. lat(-d r) sypih ar gg co | εγειρου BL Θ 372 28 | κ. αρον - κραβ. > W 1689s 692 ebc | πε-ριπατει] *υπαγε S 33ss Δ D 0130 a ff r ar, +εις τ. οικον σου 33 D 1588 a ff r ar | 10 αφιεναι-γης B Θ 1194 Φ 489 273s] ~ επι τ. γ. αφ. αμ. Sr D 700 544 118s 1424s 7s al. M 348r 1071 Σ 090 0130 472s 1038 270s H al. lat sypi ar co | > επι της γης W b q | 11 σοι λεγω > W 1093 e c b (579) | 12 κ. ευθυς B 892 r ar] ~ ευθ. κ. rel. pl. | ευθ. > W ebcq | εμπροσθ. BSLss W 700 1606] ενωπιον 33 Θ 28 1424s Φ 090 472s, εναντιον rel. | 13 παλιν > D¹ 13 945 998 bo¹ | 14 Λευ.] Ιακωβον D W 565 13ss 983r v1 pl. | 15 γινεται BS 33s W 700 565] εγενετο rel., > Θ | γιν. +εν τω C 579r D W 28r rel. pl. ar | κατακειμενων αυτων D (W)Θ e abff r(q) | ηκολουθουν BS LsΔ 565 vg ar] -θησαν rel. | 16 των φαρι. BS 33s Δ W 565s 124 b (syi) gg¹] κ. οι φαρ. rel. |

tico: Dimittuntur tibi peccata; an dicere: Surge,
tolle grabatum tuum et ambula? Ut autem 10
sciatis quia Filius hominis habet potestatem
in terra dimitendi peccata, ait paralytico: 'tibi 11
dico: Surge, tolle grabatum tuum et vade in
domum tuam. Et statim surrexit ille et, sub- 12
lato grabatto, abiit coram omnibus, ita ut mira-
rentur omnes et honorificarent Deum dicentes:
Quia numquam sic vidimus.

2,13-22 **Vocatio Levi publicani** (Mt 9,9-17;
L 5,27-39)

Et egressus est rursus ad mare omnisque 13
turba veniebat ad eum, et docebat eos. Et 14
cum praeteriret, vidit Levi Alphaei sedentem
ad telonium et ait illi: Sequere me. Et sur-
gens secutus est eum. Et factum est, cum ac- 15
cumberet in domo illius, multi publicani et
peccatores simul discumbebant cum Iesu et
discipulis eius; erant enim multi qui et seque-
bantur eum. Et scribae et pharisaei videntes 16

---

15 qui * >

---

9 an] aut SIGEssC vl(-z)

surge + et SsBUW^c e a b c d f f r z

10 fil. hom. habet potest. Q] ~ pot. habet f. h. *rel.*

12 ~ ille surrexit *codd.*

mirarentur ML^rW] admirarent. *rel.* vl(-b)

14 Levi G^cDW l q z] Levin *rel.*

15 simul > S e | et⁴ > MaQV e a c l q z

---

11 J 5,8

14 J 1,43

quia manducaret cum publicanis et peccatoribus, dicebant discipulis eius: Quare cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit
 17 magister vester? Hoc audito Iesus ait illis:

Non necesse habent sani medico, sed qui male habent; non enim veni vocare iustos, sed pecatores.

18 Et erant discipuli Iohannis et pharisaei ieunantes, et veniunt et dicunt illi: Quare discipuli Iohannis et pharisaeorum ieunant, tui
 19 autem discipuli non ieunant? Et ait illis Iesus: Numquid possunt filii nuptiarum, quamdiu sponsus cum illis est, ieunare? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt ie-
 20 iunare. Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus, et tunc ieunabunt in illis diebus.
 21 Nemo assumentum panni rudis assuit vestimento veteri; alioquin aufert supplementum
 22 novum a veteri, et maior scissura fit. Et nemo

16 publ. et peccat.¹ W f ff1] ~ pecc. et publ. *rel.*

17 medico EpMaDrW] -dicum *rel.* d fil r

18 quare AsMXcIGL v1] cur *rel.*

19 ieunare 1^2 FBGD

20 *illa die S*ssHsXEp*DQ d ff i l q

21 nemo + enim EpmMaDr, autem a c d ft
auferet AsH-XcEpDsR d i

19 J 3,29

20 J 16,20

ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν,
ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· τί, ὅτι μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; καὶ 17 23,2
ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ὅτι οὐ χρείαν
ἔχουσιν οἵ ισχύοντες ἵατροῦ, ἀλλ᾽ οἵ κακῶς ἔχον-
τες. οὐκ ἥλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρ-
τωλούς.

Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ φα- 18 18-22:
ρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν 18
αὐτῷ· διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μα-
θηταὶ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἵ δὲ σοὶ
μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 19
Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἵ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος 19
ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν;
ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν,
οὐ δύνανται νηστεύειν. ἔλευσονται δὲ ἡμέραι, 20 J 16,20
ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε
νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Οὐδεὶς ἐπί- 21
βλημα ὁάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἴματιον
παλαιόν. εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ
τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γί-

οτι εσθιει B 33 579 Θ 565 b d ffr (ησθιεν SL D c z vg)]
αυτον εσθιοντα rel. | τι οτι] διατι S D W co, τι > B 33s
1424 213 | κ. πινει > BS D W 213 e a b ffr z | εσθιετε κ.
πινετε (Θ)s 565 124 517s Σ 495 G syi ar gg] πινει + o
διδασκαλος υμων (Mt 9,11) Ta^{tn} SLΔ 788s 827 al. 348r
al. vg co | 17 οτι BΔ Θs 565 1071 713] > rel. | ουκ] ου
γαρ CL 1424s al. 1071 245 1396 cfhlz vg | αμαρτ.
BSL-Δ D W-28 1s 118s 1424s 213 Φs 047 al. A-726 lat
pl. syph ar gg co] + εις μετανοιαν rel. a cr | 18 οι φαρισ.
Ta Bss D Θ 565 13r 1424 al. M al. 713 A^s al. lat pl. syph*
ar sa] των φαρ. rel. | μαθηται³ B-892 565 1071 e syh*
gg sa] > rel. | μαθ. των φαρ.] φαρισαιοι Θ 1424 aff ar |
19 νηστευειν 1 2 33 Δ W 700 1s 118s 1689s 827s U 291
vl pl. (syp) | 20 εκειναις τ. ημεραις (L 5,35) 700s 21s
22ss 124 1424r M^r U al. 157 al. Γ pl 482s Λss rel. vl pl.
gg co | 21 ιματιω παλαιω 579s Wss 565ss 1 rel. | απ >
C W^r 22s U 443 Φ 1012r Λ rel. pl. | απ αυτου > D 28 13r
1424s lat(-l) | καινον + απο D Θss 13-349 lat syph argg |

22 νεται. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ὅγειρι ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς.

24,2 23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων· καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἥρξαντο ὄδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· Ἰδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυίδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς Ἱερεῦσιν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἀνθρώπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἀνθρώπος διὰ τὸ σάββατον· ὅστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

1-6: 3 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἀνθρώπος ἔξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα.

Mt 12,9-14

L 6,6-11

22 ρηξει B-892 D Θ 565 a b i l r z vg gg¹ sa] ρησσει rel. | οινος¹+ονεος 33 Δs W 21s 1^r 124 rel. pl. ft syspi| απολλυται B 892 bo] εκχειται rel., >D v1 pl. | ασκοι BLs 489 bo | + απολουνται (L 5,37) rel. | αλλα-καινους >D a b ffir t | καινους BS* 892] + βαλλουσιν (Mt 9,17) W e f sysp bo, βλητεον (L 5,38) rel., + κ. αμφοτεροι συντηρουνται (Mt 9,17) 115 e fr² | 23 διαπορ. BC D, πορευεσθ. W 13 pl. | οδοιπορουντες, τιλλειν (13^r) 346 a f q r sy(p)h ar gg co | τιλλειν, >οδον ποι. D W e b c ffiz(sys)| σταχ. + κ. εσθιειν 1241 e a c ff ar | 25 και¹ B-892 D Wss 565s 13^r 1355 lat pl. sysp] + αυτος rel. pl. | 26 πως > B D r t | επιΑβ. αρχ.>D W e a b ffir t sys | τ. ιερεις BSLs | ιερευσ. + μονοις 33 579 179 al. 443 Φ 251 r syico, ~13^r v1 pl. ar | 27 inc. λεγω δε υμιν οτι W b t | εγενετο] εκτισθη Ta W 700 1^s 118s sysp | > 27 D e a c ffir, κ. ουκασββ.² > W sys | 28 ωστε] οτι b, λεγω δε υμιν (οτι) D e a c ffir | 3,1 inc. κ. εισελθοντος αυτου εις τ. σ. ερχεται ανθρ. προς αυτον W (e b c i) | εξηρ.] ξηραν D W | την¹ > BS |

mittit vinum novum in utres veteres; alioquin disrumpet vinum utres, et vinum effundetur, et utres peribunt; sed vinum novum in utres novos mitti debet.

2,23-3,6 **Dominus sabbati** (Mt 12,1-14; L 6, 1-11)

Et factum est iterum, cum Dominus sabbatis ambularet per sata, et discipuli eius coeperunt progredi et vellere spicas. Pharisaei autem dicebant ei: Ecce, quid faciunt sabbatis quod non licet? ¹ Et ait illis: Numquam legalis quid fecerit David, quando necessitatem habuit et esuriit ipse et qui cum eo erant? ¹ quomodo introivit in domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum et panes propositionis manducavit, quos non licebat manducare nisi sacerdotibus, et dedit eis qui cum eo erant? ¹ Et dicebat eis: Sabbatum propter hominem factum est, et non homo propter sabbatum. Itaque Dominus est Filius hominis etiam sabbati.

Et introivit iterum in synagogam, et erat **3** ibi homo habens manum aridam. Et observa-

-
- 22** novum¹ SFXGW] novellum *rel.* d 1
effunditur A-ZBC, > e a b d ff i
23 Dominus] * > *codd.* vi
progredi DW] praegredi *rel.* w²*, * iter facientes a f q (r)
24 faciunt + discipuli tui H^cOssBGMaLsV vl pl.
26 in > AsH*ss*EpMa l Hier
* licet S*ssO*Ep
nisi + solis Ep^mGMaD^rCs(OB) a b c f l q t z
3,1 in > SssH*sEp*LV^c l
-

bant eum, si sabbatis curaret, ut accusarent
 3 illum. Et ait homini habenti manum aridam:
 4 Surge in medium. ¹Et dicit eis: Licet sab-
 batis benefacere an male, animam salvam
 5 facere an perdere? At illi tacebant. ¹Et cir-
 cumplicens eos cum ira, contristatus super
 caecitate cordis eorum dicit homini: Extende
 manum tuam. Et extendit, et restituta est ma-
 6 nus illi. Exeuntes autem pharisaei statim cum
 Herodianis consilium faciebant adversus eum,
 quomodo eum perderent.

**3,7-19 *Populi concursus, Apostolorum
vocatio* (Mt 4,23 ss; 12,15 s; 10,1-4; L 6,17ss; 13-16)**

7 Iesus autem cum discipulis suis secessit
 ad mare; et multa turba a Galilaea et Iudea
 8 secuta est eum, ¹et ab Hierosolymis et ab Idu-
 maea et trans Iordanem, et qui circa Tyrum
 et Sidonem, multitudo magna, audientes quae
 9 faciebat venerunt ad eum. Et dixit discipulis
 suis ut navicula sibi deserviret propter turbam,

4 eis + si OZ*UGsK

5 illi] *illius OXZLQKVT*(G) vl pl.

6 pharisaei stat. T] ~ stat. phar. *rel.* (vl)

statim > GMaLR b c d i q

quomodo] * ut e a b c f f i q

7 Iesus aut. G] et Ies. *rel.* 1

9 in navicula sibi deservirent S*Y^cH^cXs^cI(U)G
 E^cKThW a i r w^{2c}

6 Mc 12,13; Mt 22,16

7 Mt 4,25

Ικαὶ παρετήρουν αὐτόν, εἰ τοῖς σάββασιν θερα- 2
πεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ 3
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν χεῖρα ἔχοντι ἔνθατον·
ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν 4
τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι,
ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἵ δὲ ἐσιώπων. ¹καὶ 5
περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπού-
μενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέ-
γει τῷ ἀνθρώπῳ · ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέ-
τεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. καὶ 6 ^{26,4}
ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρω- ^{12,13}
διανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως ^{Mt 22,16}
αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνε- 7
χώρησεν πρὸς τὴν Θάλασσαν · καὶ πολὺ πλῆ-
θος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἤκολούθησεν · καὶ ἀπὸ 8
τῆς Ἰουδαίας ¹ καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ
τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ
Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα
ἐποίει, ἥλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν τοῖς μαθη- 9
ταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ

7-12:
^{Mt 12,15s}
^{L 6,17ss}
^{27,1}
^{Mt 4,25}

2 παρετηρουντο (L 6,7) C* 579ss D Wss 565 1^s 118s Σ 443
713 074 al. A | ει+εν SC D Θ 21 1689 827 M 047ss Λ^r
Η | θεραπευει SΔ WΣ 713 | 3 ἔνθατον B-892 Ws 372s
1675] εξηραμμεν. rel.] εγειρε+ (κ.) στηθι (L 6,8) D 372
e c f ar gg¹ | 4 σωσαι+μαλλον D 28 124 [αποκτειν.] απο-
λεσαι Ta Ls Δ Wss 565s 1^r 828s 1424^s 047ss 251 lat syspi
ar gg | 5 πωρωσει] νεκρωσει D c ffir sys | χειρα B
544 1424 MsUΦ 440s Γ P 482 V^rE]+σου rel.| αυτου
+υγιης ως η αλλη Ls 700 21s 13-U 713^r Γ-472 1093s
al. 270^s 482s V^r rel. (a b c sysi gg¹) | 6 ευθυς>L W 267
827 1574 1604s b q tpl gg¹ | εδιδουν BL 700 565s 13^r
495] εποιουν rel. pl. | κατ' αυτου>267 b c sys | 7 προς]
παρα 28 13-349, εις D 209 1391 945 245 998 P 485 ΩΗ |
~ Ιουδ. ηκολ. Ss 33 Δ 1071 vg | ηκολουθ.>D W 28 788
vl sys bo gg | 8 και²-Ιδουμ. >S* Ws 1^s 118 788 828 348
472 c sys ar gg¹ | και⁴ B-892 Δ W 1689s 495* vl pl. sysp
sa]+οι rel. alz vg | Σιδωνα+ηκολουθουν αυτω W b c,
>ηλθ. πρ. αυτον | πληθ. πολυ > W a b c sys | ποιει BL|

Mt 15,30 10 τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐ-

L 4,41 11 τοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας. καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντα ὅτι σὺ εἰ 1,34 12 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσιν.

29,2 13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται 13-19: οὓς ἦθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Mt 10,1-4 L 6,12-16

14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα, ἵνα ὕσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ 15 ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν¹ καὶ ἔχειν ἔξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. καὶ ἐποίησεν τοὺς 30,2 δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· J 1,42

17 Ἱακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἱακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς 18 ὄνόματα Βοανηργές, ὃ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς² καὶ Ἄνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἱακώβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον 19 Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

11 λεγοντες S D W 28 69 1515 Κ|ει+ο Xς C 1424^s 7 M Φ 4s P syh^t | 12 πολλα>W 1424 e bo ffirt | ποιωσιν B^cLss D W 872 13 pl. P 1355 Ks|ποιησ. + οτι ηδεισαντ.

Xν αυτον ειναι (L 4,41) Φ 1012 1047 a (C, b ffqt) |

13 και³] οι δε SC*Δ|ηλθον Taⁱⁿ D 1604 485 lat sys (co)|

14 εποιησ.] εξελεξατο Ta^{aν} sysp sa|δωδεκα+ους κ. αποστολους ανομασεν (L 6,13) Ta BSC*Δ Θ 28 13^r syh^m co (W, Φ gg^l) | κηρυσσ.+ το ευαγγελιον D W 372 v1 pl. vg^l | 15 εχειν] εδωκεν αυτοις D W 372 lat pl. | εξουσ. + θεραπευειν τ. νοσους κ. Ta^{aν} 33 579s rel. pl. lat sysph ar | δαιμον. + κ. περιαγοντας κηρυσσειν το ευαγγ. W e c a vg^l | 16 κ. εποιησ. τ. δωδεκα BSC* 579s 565] πρωτον Σιμωνα 13^r sa,>rel.| ονομα] ονοματα 33 892 Θ 213s 713 r | 16-19 Πετρον+κοινως δε αυτους εκαλεσεν βοανηργε ο εστιν υιοι βροντης, ησαν δε ουτοι Σιμ. κ. Ανδρ. Ιακ. κ. Ιω. Φιλ. κ. Μαρθολ. - Ισκαριωτης ο κ. παραδους αυτον W (e c, b q) | 17 επεθ. αυ. ον.] vocavit eos Ta^{tn} ebcq sys | ονοματα] ονομα B D^l 28 sys | 18 Ματθ. + τ. τελωνην Θs 565 13^r 348^r 1071 syh^m gg | Θαδδ.] Λεββ. D ab ffiqr, > W e |

ne comprimerent eum. Multos enim sanabat, 10
 ita ut irruerent in eum, ut illum tangerent
 quotquot habebant plagas. Et spiritus im- 11
 mundi, cum illum videbant, procidebant ei et
 clamabant dicentes: Tu es Filius Dei. ¹ Et 12
 vehementer comminabatur eis ne manifestarent
 illum.

Et ascendens in montem vocavit ad se quos 13
 voluit ipse; et venerunt ad eum. Et fecit ut 14
 essent duodecim cum illo, et ut mitteret eos
 praedicare. Et dedit illis potestatem curandi 15
 infirmitates et eiciendi daemonia. Et imposuit 16
 Simoni nomen Petrus, ¹ et Iacobum Zebedaei 17
 et Iohannem fratrem Iacobi, et imposuit eis
 nomina Boanerges, quod est filii tonitrui:
¹et Andream et Philippum, et Bartholomaeum 18
 et Matthaeum, et Thomam et Iacobum Al-
 phaei, et Thaddaeum et Simonem Cananaeum,
¹et Iudam Iscariotem, qui et tradidit illum. 19

14 praedic. + evangelium AsHBEpGMaDL v1 pl.

15 daemonia + et ut circumeuntes praedicarent
 evangelium DrT (gat e a c g²)

16 Petrum EpDr e a ff q

17 boanerg.] bene reem S^m

10 Mt 15,30

11 L 4,41

16 J 1,42

3,20-35 ***Blasphemia Spiritus Sancti, cognati Iesu*** (Mt 12,24-32.46-50; L 11,15-22; 8,19 ss)

20 Et veniunt ad domum; et convenit iterum turba, ita ut non possent neque panem man-
21 ducare. Et cum audissent sui, exierunt tenere eum; dicebant enim: Quoniam in furorem
22 versus est. Et scribæ, qui ab Hierosolymis de- scenderant, dicebant: Quoniam Beelzebub habet,
et quia in principe daemoniorum eicit daemo-
23 nia. Et convocatis eis in parabolis dicebat illis:
24 Quomodo potest satanas satanam eicere? 'Et si regnum in se dividatur, non potest regnum
25 illud stare. Et si domus super semetipsam dis- pertiatur, non potest domus illa stare. Et si satanas consurrexerit in semetipsum, disperti-
tus est et non poterit stare, sed finem habet.
27 Nemo potest vasa fortis ingressus in domum diripere, nisi prius fortem alliget, et tunc do-
28 mum eius diripiet. Amen, dico vobis, quoniam omnia dimittentur filiis hominum peccata et
29 blasphemiae, quibus blasphemaverint; ' qui autem blasphemaverit in Spiritum Sanctum,

---

21 sui]scribæ et ceteri vl(-1 z)|in fur. v. est] demens factus est G, exsentiat eos vl pl. | dicebant 21~22 e c

22 daemonum AsHsEpBGC

24 ~ stare regn. ill. *codd.* vl, > regn. ill. e b

25 potest AQW e a c f] poterit *rel.*

26 consurrexit AsM^rUMaDQsT

potest FX*sBUL^rTV e a c d f ff q z

Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ²⁰ _{31,10}
 δ ὄχλος, ὃστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον
 φαγεῖν. καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἔξηλθον ^{J 7,20;}
²¹ _{8,48-52;10,20} κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. καὶ οἱ ²² _{32,2}
^{22-30:} _{Mt. 12,24-32} γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλε-
_{L 11,15-22} γον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι
 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ προσ- ²³ _{33,2}
 καλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐ-
 τοῖς· Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;
¹ καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ ἔαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύ- ²⁴
 ναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία ²⁵
 ἐφ ἔαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκεί-
 νη στῆναι. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ ἔαυτὸν ²⁶
 καὶ ἐμερίσθη, οὐ δύναται στῆναι, ἀλλὰ τέλος
 ἔχει. ἀλλ ὁ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ²⁷
 ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι,
 ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ἐμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ²⁸ _{34,2}
 πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ^{L 12,10}
^{1 J 5,16} ἀμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἐὰν βλασ-
 φημήσωσιν· ὃς δοῦλος βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦ- ²⁹

20 ερχεται BS 1241 W 1223 Γ 1355 b r sys co] ερχοντ.
 rel. | συνερχονται, οχλοι Ta (Θ 954 713 Π*) 827 2145^r
 syph*(sa) | **21** οι παρ αυτου] περι αυτου οι γραμματ. κ.
 οι λοιποι D W (e c)a b fff i q r, οι αδελφοι αυτου sys,
 συγγενεις Ta syph| κ. εκρατησαν 2145s syh*| εξεσταται
 (αυτους) D* Θ 565 13 pl. a b ff i q, εξηρτηνται αυτου W |
22 κ. οτι - δαιμονιων] τ. αρχοντα τ. δαιμονιων, κ. δι
 αυτου W v1 pl.| **23** αυτοις+ο Ks Iς D U affi r (Θ 1071)|
25 δυνησεται Br 700 565 1071 ail vg gg¹ sa] δυναται
 rel. | **26** ανεστη - εμερισθη] σαταναν εκβαλλει μεμερι-
 σται εφ εαυτον (Mt 12,26) Ta D 544 v1 gg, εφ εαυτον
 μερισθη W sys | στηναι] σταθηναι η βασιλεια αυτου
 D W 1689s v1 | **27** αλλ B-Δ 700 28 i^s 209-124 ad ff
 syh^m ar bo (Θ 945 sa)] > rel. | εις-αυτου¹ Ta B-Δ Θ 565
 1071 sysp co] τα σκ. τ. ισχ. εισελθ. εις τ. οικ. αυτ. rel. |
 τ. οικιαν²] τα σκευη W 348s 1216 e sys| **28** οσα BSΔ D Θ
 13ss 983^r 348^r 0741604 Π* 262 E^r] οσας rel. | οσα-βλασφ.
 > W v1 pl. sys | **29** εις¹ > D W a b i q ar Cyp|

μα τὸ ἄγιον, οὐκ ἔχει ἀφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα,
3,22 (J 10,20) 30 ἀλλὰ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἀμαρτήματος. ὅτι
ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

^{35,2}
^{31-35:}
^{Mt 12,46-50}
^{L 8,19ss} 31 Καὶ ἔρχονται ἡ μῆτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς
32 αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν
ὅχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μῆτηρ σου
33 καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. καὶ ἀπο-
κριθεὶς αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστιν ἡ μῆτηρ μου
34 καὶ οἱ ἀδελφοί μου; καὶ περιβλεψάμενος τοὺς
περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· Ἰδε ἡ
35 μῆτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὃς γὰρ ἀν
ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός
μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μῆτηρ ἐστίν.

^{36,2}
^{1-20:}
^{Mt 13,1-23}
^{L 8,4-15} 4 Καὶ πάλιν ἥρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θά-
λασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὅχλος πλεῖ-
στος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι
ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὅχλος πρὸς τὴν θά-
2 λασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. καὶ ἐδίδασκεν αὐ-
τοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν

εις τ. αιωνα > Wss 565s 1^s 22 v1 pl. sys | εσται Ta S 33^r
D 945 Σ 713 4s lat(-b) ar gg¹ | αμαρτ.] κρισεως 700 21s
rel. pl. fr syp | 30 εχει] εχειν αυτον D W v1(-f1) | 31 και¹]
ουν 33 21s 7^r rel. pl. syh | στηκοντες BC*Δ 28] εστηκοτες
C^c Ls 700s 1^s 118s 124 495 G, σταντες S, εστωτες rel.
καλουντ. BssL-Δ D Ws 28 1^s 118s 13^r] φωνουντ. rel. pl.
32 κ. λεγ. αυτω] ειποντων δε αυτων Θ 565s sys ar gg¹
σου² B^r Ws 372ss 1-230 1424^s 115^s 213^r Φs 291 4s 1604s
K^s al. Gel^r z vg sysph* ar co] + κ. αι αδελφαι σου rel.)
ζητουσ.] στηκουσιν ζητουντες W e a b c fr tpl sys ar
gg¹] + σε ιδειν ε c, σοι λαλησαι b | 33 και¹] ος δε W e b c |
34 κυκλω + μαθητας Θs 565 13^r gg sa (W ar), > 1279
1216ss sysp | 35 γαρ > Be b bo | 4,1 συνηχθη 33 1241 Ws
21s 1424 rel. pl. | πλειστος BssL-Δ W] πολυς rel. | εν τη
θαλ.] περον της θ. D, παρα τ. αιγιαλον W v1 pl. | προς
την θ.] περον της θ. D, εν τω αιγ. W e b c ffr sys ar |
επι τ. γης > D W v1 sys sa | ησαν] stabat (Mt 13,2)
Ta^an c fff r z sysp (Ta^t e) | 2 πολλα > W 28 e b c z | και
ελεγ. - αυτου] λεγων W e b c |

non habebit remissionem in aeternum, sed reus erit aeterni delicti.¹ Quoniam dicebant: Spiritum immundum habet.

Et veniunt mater eius et fratres, et foris stantes miserunt ad eum vocantes eum. Et se-debat circa eum turba, et dicunt ei: Ecce mater tua et fratres tui foris quaerunt te. Et respondens eis ait: Quae est mater mea et fratres mei? Et circumspiciens eos, qui in circuitu eius sedebant, ait: Ecce mater mea et fratres mei. Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus et soror mea et mater est.

4,1-34 **Parabolæ** (Mt 13,1-23. 31s; L 8,4-18; 13,18s)

Et iterum coepit docere ad mare; et con-gregata est ad eum turba multa, ita ut navim ascendens sederet in mari, et omnis turba circa mare super terram erat. Et docebat eos in parabolis multa et dicebat illis in doctrina sua:

29 habet *codd.* *vl(-c)*

32 tui + et sorores tuae *a c d f ff q*

33 et² + qui sunt *OsB Ma ETW e a c f (ff)*

4,1 ut *V1] + in codd. vl*

30 J 10,20

34 J 20,17

3 Audite: ecce exiit seminans ad seminandum.
 4 Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, et
     venerunt volucres caeli et comederunt illud.
 5 Aliud vero cecidit super petrosa, ubi non habuit
     terram multam; et statim exortum est, quo-
 6 niam non habebat altitudinem terrae; et quando
     exortus est sol, exaestuavit, et eo quod non
 7 habebat radicem, exaruit. Et aliud cecidit in
     spinas; et ascenderunt spinae et suffocaverunt
 8 illud, et fructum non dedit. Et aliud cecidit
     in terram bonam, et dabat fructum ascenden-
     tem et crescentem, et afferebat unum triginta,
 9 unum sexaginta et unum centum. Et dicebat:
     Qui habet aures audiendi audiat.
 10 Et cum esset singularis, interrogaverunt
     eum hi qui cum eo erant duodecim parabo-
 11 lam. ¹Et dicebat eis: Vobis datum est nosse
     mysterium regni Dei; illis autem qui foris
 12 sunt in parabolis omnia fiunt, ¹ut

4 et + *factum est a

4 caeli > *codd.* e b c f f f l z

6 aestuavit O^rBUE f i r

et² > AsHOs d f l q r z | haberet *codd.* (e) f z

8 triginta + et *codd.* v l (-c)

10 erant + *cum SssHssBDL^r f

parabolam W] *-bolas *rel.* (z)

11 nosse] scire AsH^rBIUMaDV f l, > S

τῇ διδαχῇ αὐτοῦ · Ἀκούετε · Ιδοὺ ἔξηλθεν ὁ 3
σπείρων σπεῖραι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὁ 4
μὲν ἐπεσεν παρὰ τὴν ὄδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πε-
τεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἄλλο ἐπεσεν ἐπὶ 5
τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ
εὐθὺς ἔξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ εἶχειν βάθος γῆς.
Ικαὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ 6
τὸ μὴ εἶχειν ὁίζαν ἔξηράνθη. καὶ ἄλλο ἐπε- 7
σεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ
καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.
Ικαὶ ἄλλα ἐπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ 8
ἔδιδουν καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον,
καὶ ἐφερεν εἰς τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ
ἐν ἑκατόν. καὶ ἐλεγεν · ὅς εἶχει ὡτα ἀκούειν 9
ἀκουέτω.

Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἥρωτων αὐτὸν 10
οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς.

Ικαὶ ἐλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται 11
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ · ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω 37,1
ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, ¹ ἵνα 12

3 σπειραι BS* W 2145 074 v1] > D¹, του σπ. rel.] + τ.
σπορον αυτου 1424 179 M^r 1071 047 F | 4 εγενετο >
D W 1082 E lat(-e a) sysp sa | 5 α²λα 33 D¹ W 565s 13ss
983^r e sa | τα πετρωδη (Mt 13,5) S* 33 D Ws 372s 1^s
118s 1424^s al. lat pl. | οπου, και²] κ. οτι D W v1 pl. | εξ-
ανετειλ.] εξεβλαστησεν 700 28 1-124 | 6 και¹ - ηλιος B-Δ
D Θ 372s 1424^s 1071 lat pl.] ηλιου δε ανατειλαντος rel.
e a f | 7 απεπνιξ. (L 8,7) 33 al. 700 1424-659 179 1194
348^r Σ | εδωκεν] εποιησ. Θ 565 1424^s | 8 αλλα B-892
Wss 28 124 e] αλλο rel. | αυξανομενον LΔ D W A 238]
-μενα BS 1071, -νοντα rel. | φερει D Wss 565 124 | εις¹
BL 1071] εις^{ter} SC* 892 Δ 700 565s, το εν^{ter} rel. pl., εν^{ter}
W | 9 ακουετω + κ. ο συνιων συνιετω D 2145 abffir
syh^m | 10 ηρωτησαν W 372 28ss 1^r 7-291 K rel. lat pl.
ar | περι αυτ. - δωδεκα] μαθηται αυτου Ta DWss 565s
13^r v1 sys (ar) | 11 υμιν δεδοται γνωναι το μυστ. τ. β.
(Mt 13,11) 33 579^r D Θ 291 047^r Λ rel. lat syph ar gg |
εξωθεν B 1424s Σ | γινετ.] λεγεται D Θ 565s 124 1424^s
213s Σ 1515 v1 pl. sa (gg) |

Is 6,9s
J 12,40
A 28,26s

βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν,
καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνίωσιν,
μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς.

13 Ἱκαὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώ-
38,2 14 σεσθε; ὁ δ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. Ὁυτοι δέ
15 εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὄδόν, ὅπου σπείρεται δ λό-
γος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται δ σα-
τανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν
16 αὐτοῖς. καὶ οὗτοί εἰσιν ὅμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πε-
τρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λό-
17 γον, εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, Ἱκαὶ
οὐκ ἔχουσιν δίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί
εἰσιν, εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ
18 τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. καὶ ἄλλοι
εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι οὗτοί
19 εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, καὶ αἱ μέριμναι
(2 Th 2,10;
Hb 3,13) τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ
περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμ-
20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. Ἱκαὶ

12 βλεποντες + μη Δ 28 1082s 1604 1200 229ss E^r |
βλεπωσι κ. >W sys | ακουωσι κ. >W 28 a Ωρ¹ | αφε-
θησομαι D*, αφησω D^c d ffi q r | αυτοις+τα αμαρτη-
ματα 33 892^r D Θsss 21s 13 rel. lat (-b) sysph, + αυτων
Δ 700 syp⁺ | 14 ο σπειρων] qui loquitur abcqr |
15 οπου] οις D 69^c ff syp | οπου σπ. ο λογος] qui neg-
legenter verbum suscipiunt abc fq r, >sys | ευθυς >
579 1^s 118s 827 sys ar gg | αιρει] αρπαξει (Mt 13,19) Ta
SsΔ | αυτοις] τ. καρδιαις αυτων 33 1241 D Θsss 827s
124 rel. lat pl. ar syl* ιο¹(b qr sysp)| 16 ομοιως >579 D
Wss 565 1^s 118s 13-230 vl sysp ar gg co | ευθυς >
579 D 349 267 c ffi q sys bo | λαμβαν.] δεχονται (L
8,13) 579 1^r 280 | αυτον >579 Θ 565s 1^r 13^r ar gg Ωρ |
18 αλλοι εισ. BSC*LΔ D 372 b c ffi l z vg bo] > 892
Wss 565s 1-349 syp ar gg sa | 19 η μεριμνα 827 i q syp
bo¹ | αιωνος] βιου D Wss 565 517s 472 vl | αι απαται
D Ws 565 1424^s i q ar (e c ff) | πλουτου] κοσμου D Θ
565 c ffi q (e b) | και³ - εισπορ. > Θs 565 (D 28 1^r vl
pl. ar) |

*videntes videant et non videant,
et audientes audiant et non intellegant,
nequando convertantur et dimittantur eis
peccata.*

Et ait illis: Nescitis parabolam hanc? et quo- 13
modo omnes parabolas cognoscetis? Qui semi- 14
nat verbum seminat. Hi autem sunt qui circa 15
viam, ubi seminatur verbum, et cum audierint,
confestim venit satanas et aufert verbum, quod
seminatum est in cordibus eorum. Et hi sunt 16
similiter qui super petrosa seminantur, qui
cum audierint verbum, statim cum gaudio acci-
piunt illud, ¹et non habent radicem in se, sed 17
temporales sunt; deinde orta tribulatione et
persecutione propter verbum, confestim scan-
dalizantur. Et alii sunt qui in spinis seminan- 18
tur; hi sunt qui verbum audiunt, ¹et aerum- 19
nae saeculi et deceptio divitiarum et circa
reliqua concupiscentiae introeuntes suffocant
verbum, et sine fructu efficitur. Et hi sunt 20

---

17 et²] * aut (a) b

---

12 remittatur b, dimittam G i q r (d,ff) | pec-
cata > b

15 cordibus VW] -de SX^xZ^cG Cs, -da rel.

19 efficiuntur OG Ma Es Cs (Q) vl(-l z)

---

12 Is 6,9s ; J 12,40 ; A 28,26s

19 Mc 10,23s (2 Th 2,10 ; Hb 3,13)

qui super terram bonam seminati sunt, qui audiunt verbum et suscipiunt et fructificant, unum triginta, unum sexaginta et unum centum.

21 Et dicebat illis: Numquid venit lucerna ut sub modio ponatur aut sub lecto? nonne ut

22 super candelabrum ponatur? Non est enim aliquid absconditum quod non manifestetur, nec factum est occultum, sed ut in palam venniat. Si quis habet aures audiendi, audiat.

24 ¹Et dicebat illis: Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis et 25 adicietur vobis. Qui enim habet, dabitur illi; et qui non habet, etiam quod habet auferetur ab eo.

26 Et dicebat: Sic est regnum Dei, quemadmodum si homo iaciat sementem in terram, 27 ¹et dormiat, et exsurgat nocte et die, et semen germinet et crescat dum nescit ille. Ultro enim terra fructificat, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica.

29 Et cum produxerit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

20 triginta X*Ep] + et *rel.* v1(-f)

22 est enim L] ~ enim est *rel.*

24 et adicietur vobis > GD gate b1z

26 ~ iaciat homo BUVT

27 et³ G] ac *rel.* f1z

29 cum G] + se *rel.* z
fructum Gabcdfig

21 Mt 5,15

22 Mt 10,26; L 8,17

24 Mt 7,2; L 6,38

25 Mt 13,12; L 8,18

27 Ja 5,7

29 Jl 3,13; Ap 14,15ss

ἔκεινοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος, ^{39,2} 21 21-25:
ἴνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;
οὐχ ἴνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; ^{L 8,16ss} 22 40,2
τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἴνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ^{Mt 5,15} 23 26
ἀλλ' ἴνα ἔλθῃ εἰς φανερόν.
εἴ τις ἔχει ὅτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν 24 41,2
ῷ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προσ- ^{Mt 7,2}
τεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. ὃς γὰρ ἔχει, ^{42,2} 25
δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ^{Mt 13,12}
ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἔλεγεν· Οὗτος ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ 26 43,10
Θεοῦ, ὡς ἀνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς
γῆς, ¹ καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ 27 Ja 5,7
ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται,
ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτη ἡ γῆ καρπο- 28
φορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρη
σιτον ἐν τῷ στάχυ. ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, 29 Jl 3,13
εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ^{Ap 14,14-} διὰ παρέστηκεν ὁ
θερισμός.

20 εκείνοι BssLsΔ] ουτοι rel. pl., >Θ 565s | σπαρεντ.]
πιπτοντες W e c f f i q r, >1^s 118s | **21** αυτοις + οτι BLs
(co), ιδετε 28 13^r | ερχεται] απτεται D v1 pl., καιεται
W 13^r co | ουχ] αλλ W 544 e b c q | επι] υπο B*S 33 13-
230 7 al. 27 Σ 4s ΥΛ | **22** τι >B 579 D Wss 565s 1-124
7ss al. Ms U 713^r 4-472 1604 K^r H al. v1 pl. gg¹ | ελθη
εις φανερ.] φανερωθη B syn sa gg¹ | **24** αντιμετρηθησ.
(L 6,38) 579 565 179 1194 485 lat pl. | και² - ακουουσ.
> 579 D W 565 983 495 Λ* e b l r² | τοις ακ. >BssL-Δ
700 lat pl. bo | **25** εχει³] δοκει εχειν (L 8,18) Ta 346 |
26 ως + εαν C 372 21s 1^r 1424 rel. pl. | ανθρ. + οταν
W 1^s 118s e | **28** αυτοματη + γαρ 33 Δ D Wr rel. pl. lat
syn gg | **29** πληρης (ο) σιτος B D W (C* 544) | παραδοι
BS*Δ D Θ 565s]-δω rel. |

^{44,2} 30 Καὶ ἔλεγεν· Πῶς ὅμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν
 30-34: τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῆ θῶμεν;
^{t 13,31s. 34} ^{Lc 13,18s} 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς,
 μικρότερον ὅν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ^{Dn 4, 9,18}
 32 τῆς γῆς, ^I καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γί-^{, 17,23;31,6}
^{Ps 103,12} νεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ
 κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκι-
 ἄν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.
^{45,6} 33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐ-
^{46,10} 34 τοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἥδυναντο ἀκούειν· χωρὶς
 δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἴδιαν δὲ
 τοῖς ἴδιοις μαθηταῖς ἐπέλυνεν πάντα.

^{47,2} 35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἥμέρᾳ ὁψίας
^{35-41:} ^{t 8,18.23-27} 36 γενομένης· διέλυθομεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες
^{L 8,22-25} τὸν ὅχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ
^{Jon 1,3ss} 37 πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνε-
 ται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέ-
 βαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἥδη γεμίζεσθαι τὸ
 38 πλοῖον. καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρώτῃ ἐπὶ τὸ προσ-
^(L 10,40) κεφάλαιον καθεύδων. καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ
 λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολ-

30 πως] τινι (L 13,18) D Θssss 21s 1^r 1424^s 659 rel. lat
 pl. syph ar gg¹ co | τινι] ποια 33 D Θssss 21s 872s 124
 rel. pl.] παραβολη] ομοιωματι 565 1^s 118s b | θῶμεν Bss
 L-Δ 28 13^r b (W e) syh^m Ωρ] παραβαλωμεν rel. | 31 ως]
 ομοια εστι D (c) bo | κοκκῳ BSC^cΔ D 372s 124 1402s 1194
 348^r ΦsΠ^sal.] κοκκον rel. | 32 σπαρη] αυξηθη 1402s 1574s
 1396 251 | και¹- αναβαινει] αυξει] W e b c q r gg¹ | 33 πολ-
 λαις> (Mt 13,34) C*-Δ W 700 28 1^s 118s 1689s 1424 213
 Σ al. 4ss al. e b c syp ar gg bo¹ | 34 ιδιοις> 700 22 485
 i 1^r gg¹ | παντα] αυτας D W effi q | 36 inc. κ. αφιου-
 σιντ. οχλ. κ. P⁴⁵ D Ws 372ss 13^r vl(-e) | αλλα, ην] τα αλλα
 τα οντα πλ. Θs 565s 1^s 118s ar | πλοια + πολλα 33 D ff
 (i q r) | και²+ αμα πολλοι ησαν μετ W e (b c ff) | 37 πλοιον
 1^r 2 S*e | το πλοιον²> 826 ΦΩ syh^{*} | βινθιζεσθαι Ta 33
 1^r 7ss Σ 251 G sa, καταποντις. 1200 473 | 38 εγεριουσ. B*
 SC*Δ Π] διεγειρ. rel. | διεγειραντες αυτ. λεγ. D Wss 565
 (13^r) vl(-e a) | αυτω > W 1402 472 effq ar gg¹ |

Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei, 30
 aut cui parabolae comparabimus illud? Sicut 31
 granum sinapis, quod cum seminatum fuerit in
 terra, minus est omnibus seminibus quae sunt
 in terra; ¹ et cum seminatum fuerit, ascendit 32
 et fit maius omnibus holeribus et facit ramos
 magnos, ita ut possint *sub umbra eius aves*
caeli habitare. Et talibus multis parabolis lo- 33
 quebatur eis verbum, prout poterant audire;
¹sine parabola autem non loquebatur eis; seor- 34
 sum autem discipulis suis disserebat omnia.

4,35-5,20 **Tempestas sedata, Gerasenus sa-**
natus (Mt 8,18.23-9,1; L 8,22-39)

Et ait illis in illa die, cum sero esset fac- 35
 tum: Transeamus contra. ¹Et dimittentes tur- 36
 bam assumunt eum ita ut erat in navi, et aliae
 naves erant cum illo. Et facta est procella ma- 37
 gna venti, et fluctus mittebat in navim, ita ut
 impleretur navis. Et erat ipse in puppi super 38
 cervical dormiens, et excitant eum et dicunt

35 in > AsH*sBECs

~ die illa OZsUsDV

36 erat] erant AsH^rDTh c l q z

32 Dn 4,9.18; Ez 17,23; 31,6; Ps 103,12

37 Jon 1,3ss

38 (L 10,40)

illi: Magister, non ad te pertinet quia peri-
 39 mus? Et exsurgens comminatus est vento et
 dixit mari: Tace, obmutesce. Et cessavit ventus,
 40 et facta est tranquillitas magna. ¹ Et ait illis:
 41 Quid timidi estis? necdum habetis fidem? ¹ Et
 timuerunt timore magno et dicebant ad alter-
 utrum: Quis, putas, est iste, quia et ventus
 et mare oboediunt ei?

5   Et venerunt trans fretum maris in regio-
 2 nem Gerasenorum. Et exeundi ei de navi sta-
 tim occurrit de monumentis homo in spiritu
 3 immundo, qui domicilium habebat in monu-
 mentis, et neque catenis iam quisquam poterat
 4 eum ligare, quoniam saepe compedibus et ca-
 tenis vinctus dirupisset catenas et compedes
 comminuisset, et nemo poterat eum domare,
 5 ¹et semper die ac nocte in monumentis et in
 montibus erat, clamans et concidens se lapi-

41 timore magno W vl pl.] ~ magno timore *rel.*

5,2 occurrit Z^cVW i r] + ei *rel.*

3 ~ eum poterat *codd.* d i z (c l)

5 die ac nocte Th] ~ nocte ac die *rel.* vl

erat + et AsHsX^cEpMaD l

39 Ps 88,10; 106,29s

41 Mc 1,27

λύμεθα; καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ 39

καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ
ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

Ps 88,10;
106,29s

καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὗτως; πῶς οὐκ 40

ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ 41

ἔλεγον πρὸς ἄλληλους· τίς ἀρα οὗτός ἐστιν, ὅτι 1,27

καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει αὐτῷ;

Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς 5

1-21:
Mt 8,28-34
L 8,26-39

τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ 2

τοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ

τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

ὁ οἵ τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ 3
οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι,

οἱαὶ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεσιν δε-

δέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις

καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν
αὐτὸν δαμάσαι. καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ 5

ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὅρεσιν
ἥν κράζων καὶ κατάκόπτων ἔαυτὸν λίθοις. καὶ 6

38 εγερθ. 579 D W 700 28s* 13r 954 1604 e | σιωπα >

W e b c ff | πεφιμωσον 28 1689s, φιμωθητι D W | 40 ~

ουτως δειλ. εστε Ta P⁴⁵(28) 1-872 209 13-828 ar | ουτως

> BSL-Δ D Θsss lat co | πως ουκ Ta C 33 579 W 21s

872ss 124 rel. f sy(p)h] > W e q, ουπω BsLsΔs D Θ 28

1s 209 13-828 lat pl. | 41 τις, οτι και] ιδου πως e b | οι

ανεμοι Sc 33 D 700 565 1s 118s 1424s 477 Φ 472ss E

vl(- e) sy p gg bo | 5,1 τ. θαλασσ. > D 13-543 b ffff i q r |

Γερασην. Ta^an BS* D lat sa Tert] Γεργεσ. (L 8,26) Sc

33s Δ (W) Θ-28 1r 1424s U 4s 251 syshm ar gg bo Ωρ,

Γαδαρ. (Mt 8,28) Ta rel. | 2 εξελθ. αυτου Br Θs 565s 1r

13r 7ss 179 660s b f] -οντων αυτων D W e c ff gg¹, -οντι

αυτω rel. | ευθυς > Ta³ B W 998 e b c ffi i sysp ar | υπ-

ηντησ. BSCL 579s D Ws 565s 1s 118-828 1424s al. 4-472

al. 270s G] απηντησ. rel. | 3 μνημειοις D W 1s 118s 1424s

659 H | 4 οτι πολλαχ. αυτον δεδεμενον πεδαις κ. αλυσ-

εσιν εν αις εδησαν διεσπακεναι κ. τ. πεδας συντετριφεναι

κ. μηδενα αυτον ισχυειν (ετι) δαμασαι D gg¹ (Ta^an W

1r e c ffi i q | 5 και δια π. νυκτ.] νυκτος δε D (W) vl(- a f)|

μνημειοις D W 565s 1s 118-124 |

3 Rg 17-18^{1,24}

ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ
 7 προσεκύνησεν αὐτόν, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ
 λέγει τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ
 ὑψίστου; ὅρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανί-
 8 σῃς. ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ · ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ
 9 ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτα αὐ-
 τόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ · λεγιὼν ὄνο-
 10 μά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐ-
 τὸν πολλά, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς
 11 χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὅρει ἀγέλη χοίρων
 12 μεγάλη βοσκομένη. καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέ-
 γοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς
 13 αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. ἁ καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ
 ἔξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον
 εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
 κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ
 14 ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ οἱ βόσκοντες αὐ-
 τοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ
 εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἥλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γε-
 15 γονός. καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεω-

6 προσεδραμ. W v1 pl. | **7** εμοι] ημιν (Mt 8,29) Τα^{at} Θ 2145 syh* | Ιν > 33 700 1^r 1689s 349 Φ 291 4s | υψιστ.] ζωντος Σ A syh^m | **8** αυτω + o Iς D ffq r gg^lsa | **9** λεγει αυτω B^r Ws 28 1-828 1424^s 7^s M 213 Φs 713 A^r vg verss.] απεκριθη λεγων rel. pl. (D 565 477 v1) | μοι + εστιν B D 372 13^r lat | **10** παρεκαλουν Ta Δ Θ 565s 1^r 1689s A c ffz sys ar gg^l | πολλα > 892 827 1012 e sys | αυτους] αυτα BCΔ Θ 565, αυτον SLs W K pl. e b sys | **11** προς τω ορει > 1^s 872 1689s r² | μεγαλη > Ta^{an} Ls D 1689s 692 U 074 e b ffir | βοσκομενων Ta^{at} S^cLΔ 1402 A b d q| **12** παρεκαλουν D 372s 21s 827 M 348s 291 1093 A pl. lat(-c) | αυτον + τα δαιμονια Ta^{atn} D e f (579 872 M 291 A-229, b sys), παντες οι δαιμονες (Θs 565 a) rel. syh ar gg^l | **13** inc. κ. ευθεως (ο) Kς Iς επεμψεν αυτους εις τ. χοιρους D c ffr (Θss H) | αυτοις BssL-Δ W 28 1^s 118s 788 E e b sysp ar (gg) co] + ευθεως ο Iς rel. | ως] ησαν δε ως 33 579 Θss 28^r 872^s rel. a (syh) ar gg bo | **14** απηγγ. B^r D Θs 1^s 209 1424^s 7^s M 348^s 213 Φs 4s al. 074 A | ανηγγειλ. rel. | **15** θεωρ.] ευρισκουσι (L 8,35) Ta^{at} W |

dibus. Videns autem Iesum a longe cucurrit ⁶
 et adoravit eum, ¹ et clamans voce magna ⁷
 dixit: Quid mihi et tibi, Iesu, fili Dei altis-
 simi? adiuro te per Deum, ne me torqueas. ¹Di- ⁸
 cebat enim illi: Exi spiritus immunde ab ho-
 mine. ¹Et interrogabat eum: Quod tibi nomen ⁹
 est? Et dicit ei: Legio mihi nomen est, quia
 multi sumus. Et deprecabatur eum multum, ¹⁰
 ne se expelleret extra regionem. Erat autem ¹¹
 ibi circa montem grex porcorum magnus pas-
 cens. Et deprecabantur eum spiritus dicentes: ¹²
 Mitte nos in porcos, ut in eos introeamus. ¹Et ¹³
 concessit ei statim Jesus. Et exeuntes spiritus
 immundi introierunt in porcos, et magno im-
 petu grex praecipitatus est in mare ad duo
 milia, et suffocati sunt in mari. Qui autem ¹⁴
 pascebant eos fugerunt et nuntiaverunt in ci-
 vitatem et in agros. Et egressi sunt videre
 quid esset factum; ¹ et veniunt ad Iesum et ¹⁵

6 occurrit FscZ*UTh r w²z

7 dixit SEpMaDrTW] dicit *rel.* vl
 altiss. Wb] summi *rel.*

9 mihi nomen Ls b f w²] ~ nom. mihi *rel.* ed
 c(b z)

13 ei] eis *codd.* (vl)

14 factum XEp^m] facti *rel.* i z w²

vident illum, qui a daemonio vexabatur, sedentem, vestitum et sanae mentis, et timuerunt.

16 Et narraverunt illis, qui viderant, qualiter factum esset ei, qui daemonium habuerat, et de 17 porcis. Et rogare coeperunt eum ut discederet 18 de finibus eorum. Cumque ascenderet navim, coepit illum deprecari, qui a daemonio vexatus 19 fuerat, ut esset cum illo; ¹ et non admisit eum sed ait illi: Vade in domum tuam ad tuos et annuntia illis quanta tibi Dominus fecerit 20 et misertus sit tui. Et abiit et coepit praedicare in Decapoli, quanta sibi fecisset Iesus, et omnes mirabantur.

5,21-43 *Filia Iairi, mulier haemorrhiosa*
(Mt 9,18-26; L 8,41-56)

21 Et cum transcendisset Iesus in navi rursum trans fretum, convenit turba multa ad eum, et 22 erat circa mare. Et venit quidam de archisynagogis nomine Iairus; et videns eum procedit ad pedes eius, et deprecabatur eum multum dicens: Quoniam filia mea in extremis est; veni, impone manum super eam, ut salva

15 mentis + qui habuerat legion. H^eOBMaTh W²z

17 ~ eum cooper. *codd.* W² z

de SHssBICs] a *rel.* e b c f ff W²

18 a SEp^mMaDsKVCsW] > *rel.* b*q*

19 ~ fecerit Dom. UMa

21 Iesus > UL

23 manum UGQW] manus *rel.*

ροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἴματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἵ 16
ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. καὶ ἥρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελ- 17
θεῖν ἀπὸ τῶν ὅρίων αὐτῶν. καὶ ἐμβαίνοντος 18 48,8
αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμο-
νισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ἦ. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, 19
ἀλλὰ λέγει αὐτῷ Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς
τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς, ὅσα ὁ Κύριός
σοι πεποίηκεν καὶ ἥλεησέν σε. καὶ ἀπῆλθεν καὶ 20 7,31
ἥρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποί-
ησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ 21 49,2
πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' 21-43:
αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ ἔρχεται 22
εἰς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὅνόματι Ἰάιρος, καὶ
ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι τὸ θυγά- 23 7,32
τριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς τὰς

τ. δαιμονιζ.] eum ex quo daem. eiecerat sys | καθημεν.
>Δ W 472 e | τ. εσχηκ. τ. λεγ. >D lat sys bo¹] 16 ιδοντ.]
ειδοτες Δ W | εγεν. τω δαιμονιζ.] εσωθη ο δαιμονισθεις
(L 8,36) Ta 1^r 660 | 17 ηρξ. παρακαλ.] παρεκαλουν Ta³
D 700ss 1424^sa | 18 εμβαντος Θ^r 22-828 115 al. 1194-1071
Φ 245s Γss rel. pl. | παρεκαλει] ηρξατο παρακαλειν D
lat(-e b) | δαιμονισθ.] ιαθεις 1082 syh^m | 19 απαγγ. Bss
579s Θ 827 Σ 1555] διαγγ. P⁴⁵ D W 700 28 1^s 118s 13ss
983^r, αναγγ. rel. | Κς] θις 1241 D | 20 οσα] α Ta CΔ* |
21 εν τω πλοιω >P⁴⁵ D Θs 565s 1^r 788 effi q r sys ar gg|
παλιν > Θ c ff sys sa | ~ περαν παλιν S* D 700 565
e a b i q sys | εις το περαν > P⁴⁵ | κ. ην > D e b c fff i q r z
sys | 22 και¹ BS 33ss Δ-D Θ lat pl. sysp gg¹ co] + ιδου
P⁴⁵ rel. | ονοματι] ω ονομα Wss 565, > D e a fff | προσ-
πιπτει W 13^r lat(-e) (D) | 23 παρακαλων αυτον κ. λ. D
e a b fff i q r | πολλα > D 1689s 1093s v1 pl. επιθη U ar
(827 1071 71) | ινα¹-αυτη] ελθε αψαι αυτης εκ τ. χειρων
σου D b fff i q r (sys) |

- 24 χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ. καὶ ἡκολούθει αὐτῷ ὅχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
- 25 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν δύσει αἵματος δώδεκα ἔτη,
- 26 ἱκαὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρὸν αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα,
- 27 ἱάκούσασα [τὰ] περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
6,56 28 ὅχλῳ ὅπισθεν ἥψατο τοῦ ἴματίου αὐτοῦ· ἔλεγεν
Mt 14,36 γὰρ ὅτι ἐὰν ἀψωμαι καὶ τῶν ἴματίων αὐτοῦ
- 29 σωθήσομαι. καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἐγνω τῷ σώματι ὅτι ἵαται
L 6,19 30 ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὅχλῳ ἔλεγεν· τίς μου
- 31 ἥψατο τῶν ἴματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὅχλον συνθλίβοντά
32 σε, καὶ λέγεις· τίς μου ἥψατο; ἱκαὶ περιεβλέ-
33 πετο ἵδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὁ γέγονεν αὐτῇ, ἥλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν
34 αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ·

ινα σωθη > e c sys sa | ζησεται 33 Ws 28^r 1^r 1424 rel.
e c z sysph sa | 24 απηλθεν] υπηγεν D 124 | ηκολουθησεν CLs 1675 16 472 | 25 γυνη B-892 Δ W 1^s 209 A lat pl. syi co] + τις rel. | 26 και¹] η D b c fff i sys sa | παρ > DWss 565s 1^r 1424^s 291 495 verss.(-e) | 27 τα BS*C*Δ] > rel. | ηψατο + τ. κρασπεδου 33 579 1^s 118s M 1071 gg¹ | 28 ελεγ. γαρ] λεγουσα D 700ss v1(-e), + εν εαυτη (Mt 9,21) Ta^{a tn} 33 D Θsss 1^r 346 1424-1402 477 ΣN 713 1604 K-229 ac ffi q r ar gg | καν > B* 954 e c z | τ. ιματιου S 33 D lat(-q) sys | 30 εν εαυτω > D 1194 v1(-a f) sa¹] | 31 inc. οι δε μαθ. αυτου λεγουσιν αυτω D 700 565 e a i q | 32 πεποιηκυιαν Ws 372 28 1^s 209 | 32s κ. περιβλεψα- μενου αυτου η γυνη φοβ. e c (b) | 33 τρεμουσα + διο πεποιηκει λαθρα D Θs 565s 124 348 1071 495 affir ar gg | γεγον. BssLsΔ D 544 1675 syi] + επ rel. pl. | αυτω + εμπροσθεν παντων W 13ss 826^s 827 sa | αληθειαν] αιτιαν (L 8,47) W 28 1s 788-828 gg¹ sa |

sit et vivat. Et abiit cum illo, et sequebatur 24 eum turba multa, et comprimebant eum.

Et mulier, quae erat in profluvio sanguinis 25 annis duodecim ¹et fuerat multa perpessa a 26 compluribus medicis et erogaverat omnia sua nec quidquam profecerat, sed magis deterius habebat, ¹cum audisset de Iesu, venit in turba 27 retro et tetigit vestimentum eius; ¹dicebat 28 enim: Quia si vel vestimentum eius tetigero, salva ero. Et confestim siccatus est fons san- 29 guinis eius, et sensit corpore quia sanata esset a plaga. Et statim Iesus in semetipso cognos- 30 cens virtutem, quae exierat de illo, conversus ad turbam aiebat: Quis tetigit vestimenta mea?

¹Et dicebant ei discipuli sui: Vides turbam 31 comprimentem te et dicis: Quis me tetigit? Et circumspiciebat videre eam, quae hoc fece- 32 rat. Mulier vero timens et tremens, sciens quod 33 factum esset in se, venit et procidit ante eum et dixit ei omnem veritatem. Ille autem dixit 34

29 quia] quod *codd.* c f ff l q z

30 ~ cognosc. in semetipso *codd.* (a) f l w²

31 sui] eius BGE v1, illius SZs^mUL^rKVCs w²

33 vero] autem *codd.* a d f i l r z

34 ille S e l z] Iesus OEp*MaDTh

ei: Filia, fides tua te salvam fecit, vade in pace et esto sana a plaga tua.

35 Adhuc eo loquente, veniunt ab archisynagogo dicentes: Quia filia tua mortua est, quid ultra vexas magistrum? Iesus autem audito verbo, quod dicebatur, ait archisynagogo: Noli timere, tantummodo crede. Et non admisit quemquam se sequi nisi Petrum et Iacobum 38 et Iohannem fratrem Iacobi. Et veniunt in dominum archisynagogi, et videt tumultum et flentes et eiulantes multum. Et ingressus ait illis: Quid turbamini et ploratis? puella non est mortua, sed dormit.¹ Et irridebant eum. Ipse vero electis omnibus assumit patrem et matrem puellae et qui secum erant, et ingreditur ubi puella erat iacens. Et tenens manum puellae ait illi: Talitha cumi, quod est interpretatum: Puella, tibi dico, surge; ¹et confestim surrexit puella et ambulabat; erat autem annorum duodecim; et obstupuerunt stupore

---

42 autem] enim

---

35 ad archisynagogum KW ff(b c z)

36 ~ verbo quod dic. audito *codd.* w²

37 ~ sequi se *codd.* vi(-d)

38 vedit H^cX^cEpUGE^rVTW fff1

40 adsumpsit ZsGDLThT a c (e, b d al.)

ingrediuntur OZIUsDsRVW 1 w² z

~ erat puella *codd.* vi

iacens > a b ffi

42 obstipuer. SAF-ZB^rVT a d i q z

---

34 L 7,50 | **39** A 20,10; J 11,4.11 | **40** A 9,40 |

41 L 7,14

θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὑπαγε εἰς L 7,50
εἰρήνην, καὶ ἵσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

"Ετι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρ- 35
χισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέ-
θανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ¹ ὁ δὲ 36
Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέ-
γει τῷ ἀρχισυναγώγῳ μὴ φοβοῦ, μόνον πί-
στευε. καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συν- 37
ακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἱάκωβον
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἱακώβου. καὶ ἔρ- 38
χονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ
θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας
πολλά, ¹ καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς · τί θορυ- 39 J 11,4.11
βεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν A 20,10
ἀλλὰ καθεύδει. ¹ καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς 40 A 9,40
δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα
τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ,
καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον [ἀνακεί-
μενον]. καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου 41 L 7,14
λέγει αὐτῇ · ταλιθὰ κούμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευό-
μενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. καὶ εὐ- 42
θὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει · ἦν γὰρ
ἔτῶν δώδεκα. καὶ ἔξεστησαν εὐθὺς ἐκστάσει

34 θυγατ. + θαρρει (Mt 9,22) Ta^{av} 047, ~ C^c 1194 1200
q | υπαγε] πορευον Θs 565 1223 1279 1574 ΣΝ | 35 λεγοντ.
+ αυτω Ta^{ai} 33 579 D b i sa | 36 Ις + ευθεως Cs 579 372
21s 872s 13 pl. 7ss rel. pl. a syh | ακουσας Cs 579 D Θss
28 rel. verss.(-e) | λαλουμ.>D 372 544 vl | 37 παρακο-
λουθ. D¹ W 700 565s 1^s 118s 124, ακολουθ. 33 1241 872
346 al. A-2294s | 38 εθεωρει Ta³ D¹ fffl co | θορυβ.
κλαιοντων κ. αλαλαζοντ. D¹ a (565, e b ff i q) | 39 και² +
τι D Θ 28 b ffi q rz | 40 αυτου¹ + ειδοτες οτι απεθανεν
(L 8,53) W 13^r 174 sa | ανακειμ.> BSLsΔ D 1689s e a b ffi
co | 41 ταβιθα W 28 349 245 vl pl. (D φαββι. θαβιτα, e) |
κουμι 579s D W 872s 13^r 7 pl. rel. pl.,> W a r | 42 γαρ
+ ωσει Ta SCΔ Θ 1582s 124 954 al. 1604 ar gg¹ sa (33
700 1 al.) | εξεστ. + οι γονεις αυτης 1402 348^r, παντες D
ec ffi q r | ευθυς² > Taⁱⁿ 1241 P⁴⁵ rel. lat syph ar gg sa |

- 1,43s 43 μεγάλη. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδεὶς γνῶ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.
- ^{50,1} 6 Καὶ ἔξηλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μα-
- ^{1-6:} Mt 13,53-58 L 4,16-30 J 7,15 L 2,34s J 51,1 4,44
- 2 θηταὶ αὐτοῦ. καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ. καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἔξεπλήσσοντο λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γι-
- 3 νόμεναι; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἱακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὅδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν 4 αὐτῷ. καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἐστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ 5 οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπι- 6 θεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. καὶ ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
- 52,2 7 Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.
- 53,2 8 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἔξου-
7-13: Mt 10,1-9-15 L 9,1-6; 10,1
- σίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,¹ καὶ παρήγ-
-
- 43 πολλα > (L 8,56) Ta^v D 1424 v1(-a) | γνοι BL 579 P⁴⁵
D W A | 6,1 ερχετ.] ηλθεν 579 D W 700 rel. | 2 γενομ.]
ημερα D ff i q r | οι BL 28 13-828 sa] > rel. | εξεπλησ.
+ επι τη διδαχη αυτου P⁴⁵ D Θssss 115 443 Φ 1093 lat(-e)
syh ar gg | ταυτα + παντα SC*Δ 1071 vg | γινομεν. BS
33-Δ] γινονται rel. | 3 τεκτων υιος του τεκτ. Τα, ο του
τεκτονος υιος κ. P⁴⁵ 33 700 69ss 1375 (579 565 1194 e)
a b c i r a r gg¹ | Ιωση C 892 W 28 69 826^s 1424 rel., Ιωσηφ
S 827 lat pl. | 4 αυτοις > W 28 544 1^s 13-828 gg | τη +
ιδια (Mt 13,57) S^cLs 273 A | 5 εδυν.] noluit a fi q r, non
faciebat (Taⁱⁿ) e b c ff sa | εκει ουδεμ.] ουκετι W | 6 εθαυ-
μασεν BS* 565 179 1515 1355 E* | 7 προσκαλεσαμενος τ.
δ. ηρξ. D 565 1^s 118s 472 v1 | ηρξ. αποστ.] απεστειλεν D
565 e a b c fff sys | 8 παρηγγελλ. W 543s 1424 al. 27 348
16 U 213s 291 440 Λ V al. Es |

magno. Et praecepit illis vehementer ut nemo 43
id sciret, et dixit dari illi manducare.

6,1-6 *Iesus in Nazareth*

(Mt 13,53-58; L 4,16-30)

Et egressus inde abiit in patriam suam, et 6
sequebantur eum discipuli sui. Et facto sab- 2
bato coepit in synagoga docere, et multi audien-
tes admirabantur in doctrina eius dicentes:
Unde huic haec omnia? et quae est sapientia,
quae data est illi, et virtutes tales, quae per
manus eius efficiuntur? Nonne hic est faber, 3
filius Mariae, frater Iacobi et Ioseph et Iudae
et Simonis? nonne et sorores eius hic nobis-
cum sunt? Et scandalizabantur in illo. 4
Et dice- bat illis Iesus: Quia non est propheta sine ho-
nore nisi in patria sua et in domo sua et in co-
gnatione sua. Et non poterat ibi virtutem ullam 5
facere, nisi paucos infirmos impositis manibus
curavit; et mirabatur propter incredulitatem 6
eorum; et circuibat castella in circuitu docens.

6,7-13 *Apostolorum missio*

(Mt 10,1.9-15; L 9,1-6)

Et vocavit duodecim et coepit eos mittere 7
binos et dabat illis potestatem spirituum im-

---

2 in doctrina eius > e

---

magno GR] maximo *rel. c i l w²* | **43** dixit] iussit X*W
a b f z | **6,1** sui] illius SOZBUET i ff, eius GL^r d f q z |
3 hic X*] iste *rel. f i l q r w²* | fabri fil. et Mariae O^cX*
EpBGDrT a b c i z | **4** domo s. et in cognat. sua Ma
W^c] ~ *cogn. sua et in domo s. *rel. f l w² z* | **5** virtu-
tes ulla^s O*U(X*sV) | **7** convocavit *codd. f l*

---

8 mundorum. Et praecepit eis ne quid tollerent
 in via nisi virgam tantum, non peram, non
 9 panem, neque in zona aes, ¹sed calceatos san-
 10 daliis, et ne induerentur duabus tunicis. Et di-
 cebat eis: Quocumque introieritis in domum,
 11 illic manete donec exeatis inde; ¹et quicumque
 non receperint vos nec audierint vos, exeuntes
 inde excutite pulverem de pedibus vestris in
 12 testimonium illis. Et exeuntes praedicabant ut
 13 paenitentiam agerent, et daemonia multa eicie-
 bant et ungebant oleo multos aegros et sa-
 nabant.

6,14-29 *Herodes de Christo, Iohannis mors*

(Mt 14,1-12; L 9,7ss)

14 Et audivit rex Herodes, manifestum enim
 factum est nomen eius, et dicebat: Quia Iohan-
 nes Baptista resurrexit a mortuis, et propterea
 15 virtutes operantur in illo. Alii autem dicebant:
 Quia Helias est; alii vero dicebant: Quia pro-

12 et > YH*Ep*Dss

13 aegros OZBIUMaErV] aegrotos *rel. q*

14 ~ Herod. rex *codd. vl*

dicebant BUMa a b d ff

inoperantur virt. Z*s*U(AsXe)

15 quia² > A-XBssUDrCsK c d i r

13 Ja 5,14s

15 Mc 8,28

γειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὄδὸν εἰ
μὴ ὁράβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς
τὴν ζώνην χαλκόν, ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδά- 9
λια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. καὶ ἔλε- 10 54,2
γεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἔκει
μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἔκειθεν. καὶ ὅς ἂν τό 11 55,2
πος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν,
ἐκπορευόμενοι ἔκειθεν ἔκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν
ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐ-
τοῖς. καὶ ἐξελθόντες ἔκήρυξαν, ἵνα μετανοήσω- 12 56,8
σιν, ἀλλὰ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλει- 13 Ja 5,14s
φον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῷδης, φανερὸν 14 57,2
γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι 14-19:
Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ Mt 14,1-12
διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ἄλλοι L 9,7ss;3,19
δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον 15 58,10

εν τη οδω 544 K lat pl. | τας ζωνας Ta e b c ff sys p ar
co | 9 ενδυσασθε B* 33 1579 1574, - σασθαι Bc 372 348s
2145 1012 Πs 280s 028 e a | 10 εις οικιαν> D aff i ar' |
11 και - δεξητ.] κ. οσοι εαν μη δεξωνται 33 892 D Θsss
21 872s 1689s 1424 rel. lat pl. syph* ar | τοπος>C* 879
544 1s 118s ff sys | ακουση W 1s 118s sys | ακουσ. + τ.
λογους (Mt 10,14) Ta³ 1s 209 2145 443 (1375) syh | χουν]
κονιορτον 33 1241 1r | τ. υποκατω > Ta³ 33 D 700 565
1515 lat sys ar | αυτοις + αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον
εσται Σοδομ. η Γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει
εκεινη (Mt 10,15) Ta⁴ 33 579 700s 21s rel. afq syph |
12 εκηρυσσον 33 579 W rel. lat(-c) ar | μετανοωσιν BL
D Ws | 13 ηλειφ. και] αλειψαντες D b c ffi q rz | ευθερα-
πευον] -πευοντο 179s 1071 ΣN 245 440 H f gg, + αυτους
Ta^{an} W 700 565s 13r M 348s ar bo (1606 16) | 14 Ηρωδ.
+ τ. ακοην Iu (Mt 14,1) Ta^{avn} 892 372 21 13 69-230 349-
945 Ms 348r 213 pl. 713 4s 472ss Λr 028 (1038 sys, sa) |
ελεγον B D W a b c ff | βαπτιστης 33 574 D Wss 28 13 pl.
Ω 028 lat | εγηγερτ.] ανεστη 28 1038 A-229 | εν αυτω]
αυτου W* 4s | 15 ελεγον 1^ 2 33 579 1689s 485 1082 al.|
Ηλιας+ο προφητης syh+ | ελεγον²>S Θs 565s 1s 118s
213 al. a b ffr sys ar sa |

16 ὅτι προφήτης ὡς εἶς τῶν προφητῶν. ἀκούσας
δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα
Ἰωάννην, οὗτος ἥγερθη.

^{59,2} 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν
τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ
Ἡρωδιάδα τὴν γυναικα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ

^{60,6} ^{Lv 18,16} 18 αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάν-
νης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν

^{Sir 25,23-26} 19 γυναικα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ ቩρωδιὰς ἐνει-
χεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ

20 ἤδυνατο. ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάν-
νην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἀγιον, καὶ
συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἡπό-

21 ρει, καὶ ἤδεις αὐτοῦ ἤκουεν. καὶ γενομένης ἥμε-
ρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ
δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς

22 χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ
εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς ቩρωδιά-
δος καὶ ὅρχησαμένης ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ
τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ
κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἔὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι.

^{Esth 5,3.6;} 23 καὶ ὥμοσεν αὐτῇ ὅτι ὁ ἔάν με αἴτησῃς δώσω

προφητ. ως > D b ffi | προφητης + η (Ta^v) Δ 372 28 1^s
118s Φ 251 syih ar sa | των + αρχαιων Ta^l 291 bo (33) |
16 ουτος BS 33s Δ D Ws 372 28 544 788sss vg sysph*
bo Ωρ] + εστιν αυτος rel. | ηγερθη + εκ νεκρων Ta^{av} C
1241 rel. pl., ~ D Θs 565s 13^r ail r^{1.2} vg | **17** inc. ο γαρ
Ηρ. (Mt 14,3) Sc Ls bo | εν φυλακη] κ. εβαλεν εις φυλ.
Ta^{v(n)} D Θs 565s 13^r vl(-cz) ar sa | **18** γυν. + Φιλιππου
(Mt 14,3) Ta³ 1689 115 348 213 047 998s 1200s | **19** ηθε-
λεν] εξητει C* vl pl. | **20** ανδρα δικ.] προφητην sysm |
πολλα + α 28 13ss 983^r 485 Ω (sys) | ηπορει BSL / 1596
(W) Θ co] εποιει rel. | **21** οτε > D lat sys sa | γενεθλιοις
D | τ. πολεως Γαλ. 174 (sysm) | **22** αυτης της] αυτου BSLΔ
D 565, αυτης > 1^r 827 b cfz syspi ar gg co | ηρεσ. -ειπεν
B-LΔ / 1596 c ff syspi ar co] αρεσασης...ειπ. ο βασ. P⁴⁵
rel. | ειπεν δε ο β. A | **22s** δωσω 1[–]2 W 1^s 22 517s Γ 4s
(r) sy(s)i | **23** αυτη + πολλα D Θs 565s ffiq (ab) ar | o
> B 33* Δ / 1596 P⁴⁵ 124 1279 245 |

pheta est, quasi unus ex prophetis. Quo au- 16
dito Herodes ait: Quem ego decollavi Iohan-
nem, hic a mortuis resurrexit.

Ipse enim Herodes misit ac tenuit Iohan- 17
nem et vinxit eum in carcere propter Herodiadem
uxorem Philippi fratri sui, quia duxerat eam.

1 Dicebat enim Iohannes Herodi: Non licet tibi 18
habere uxorem fratribus tui. Herodias autem in- 19
sidiabatur illi et volebat occidere eum, nec po-
terat. Herodes enim metuebat Iohannem sciens 20
eum virum iustum et sanctum, et custodiebat
eum, et audito eo multa faciebat et libenter
eum audiebat. Et cum dies opportunus acci- 21
disset, Herodes natalis sui cenam fecit prin-
cipibus et tribunis et primis Galilaeae. Cumque 22
introisset filia ipsius Herodiadis et saltasset
et placuissest Herodi simulque recumbentibus,
rex ait puellae: Pete a me quod vis, et dabo
tibi. Et iuravit illi: Quia quidquid petieris 23
dabo tibi, licet dimidium regni mei. Quae 24

17 carcerem UGDRCsW vl(-c z)

18 tibi > U

21 natali suo Z*UV a b d

18 Lv 18,16

19 Sir 25,23-26

20 A 24,24

23 Esth 5,3.6; 7,2

cum exisset, dixit matri sua: Quid petam? At
 25 illa dixit: Caput Iohannis Baptista. ¹Cumque
 introisset statim cum festinatione ad regem, pe-
 tivit dicens: Volo ut protinus des mihi in disco
 26 caput Iohannis Baptista. Et contristatus est rex;
 propter iusiurandum et propter simul discum-
 27 bentes noluit eam contristare; sed misso spe-
 culatore, paecepit afferri caput eius in disco.
 28 Et decollavit eum in carcere, ¹et attulit caput
 eius in disco et dedit illud puellae, et puella
 29 dedit matri sua. Quo audito, discipuli eius
 venerunt et tulerunt corpus eius et posuerunt
 illud in monumento.

6,30-56 *Apostolorum redditus, turbae refectae*

(Mt 14,13-36; L 9,10-17; J 6,1-21)

30 Et convenientes apostoli ad Iesum renun-
 tiaverunt ei omnia, quae egerant et docuerant.
 31 ¹Et ait illis: Venite seorsum in desertum locum
 et requiescite pusillum. Erant enim qui venie-
 bant et redibant multi, et nec spatium man-

27 et + cum abiisset a c d ff i (f, b)

24 at OX^cEpUDs] et *rel.* a d f i

26 est > SssHOX^cU b i l

recumbentes *codd.* b c d f f f l w² z

27 speculat. v l] spiculat. EpCKV

31 ~ manducandi spat. *codd.* v l(-a)

30 L 9,10; 10,17

31 Mc 2,2

σοι ἔως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. καὶ ἔξελ- 24
 θοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἦ δὲ
 εἶπεν · τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος.
 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βα- 25
 σιλέα ἥτησατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἔξαυτῆς δῶς
 μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπ-
 τιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ 26
 τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἥθέλησεν
 ἀμετῆσαι αὐτήν. καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασι- 27
 λεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφα-
 λὴν αὐτοῦ. καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν
 τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ 28
 πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ
 κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ 29
 ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἥλθον καὶ ἤραν
 τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰη- 30 ^{61,8}
 σοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὃσα ἔποι- ^{L 9,10; 10,1}
 ησαν καὶ ὃσα ἔδιδαξαν. ¹ καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε 31 ^{62,10}
 ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἴδιαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ
 ἀναπαύσασθε δλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἔρχόμενοι ^{2,2}
 καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εύ-

24 εξελθ. + το κορασιον Ta^r b f sys | βαπτιζ. BSLΔ / 1596
 Θ 565s syh] βαπτιστου rel. | 25 μετα σπουδ. > Ta^t D v1
 (-f1) sys | ητησ. λεγ.] ειπεν Ta<sup>a^s Δ D Θ 565s 1^s 118s v1
 pl. sysp ar | θελω ινα δως] δος D Θ 565 v1 pl. | εξαυτης
 > 1241 D W 4s c fff gg¹ | 26 βασιλ. + ως ηκουσε Taⁿ D
 cffir | δια + δε Ta<sup>a^v 179 1071 485 726 c fff syspi ar gg
 sa bo¹ | ηθελεν 1^s 22 209 1675 1071 998 Π* | ανακειμεν.
 BLΔ W] συνανακειμ. rel. | 27 ο βασιλ. > D W 700 565s
 1^r 251 lat sysi gg¹ | ενεγκαι Taⁿ B-Ψ 892 Δ / 1596 syspi
 ar co]-χθηναι rel. | αυτου] Ιωαννου Ta³ 1396 485 sy, +
 επι πινακι CΔ / 1596 33 vg bo | αυτον] τ. Ιωαννην Ta Θ
 998 sys | 28 αυτην¹ > LsΔ W 1^s 118s b c q z sys ar | εδωκ.²]
 ηνεγκεν C 33 sys gg¹ (ar sa) | 29 κ. ηραν] κηδευσαι W
 28 | 30 οσα² > Ta S*C* 579 W 565 1ss 209 lat sysi gg
 sa | εποιησεν, εδιδασκεν W sys | 31 αυτοι > Wss 565s 1^s
 118s 16 lat | υμεις αυτοι υπαγωμεν Ta^{a(n)} D acffir sysp |</sup></sup>

63,6 32 καίρουν. καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον
 32-44: 33 τόπον κατ’ ἴδιαν. καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας
 Mt 14,13-21 L 9,10-17 J 6,1-13 καὶ ἐπέγνωσαν [αὐτοὺς] πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ
 πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλ-
 θον αὐτούς.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ-
 Nu 27,17 Ez 34,5 Mt 9,36 χνίσμη ἐπ’ αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ
 ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς
 64,4 35 πολλά. Καὶ ἥδη ὕρας πολλῆς γενομένης προσελ-
 8,1-9 θόντες αὐτῷ οἵ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐλεγον ὅτι ἔρη-
 36 μός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἥδη ὕρα πολλή· ἀπό-
 λυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ
 ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φά-
 37 γωσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐ-
 τοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόν-
 τες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἀρτους,
 38 καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς·
 πόσους ἀρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἵδετε. καὶ γνόν-
 39 τες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέ-
 ταξεν αὐτοῖς ἀνακλιθῆναι πάντας συμπόσια
 40 συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσαν

32 inc. κ. αναβαντες εις το πλοιον απηλθ. D lat(- b) sa |
 33 εγνωσ. B* D 1^r | αυτους² S 33s 579ss 1424-659 MUΣΝ
 1012^r 998 al. A^r al. f q sy bo] > B D Wss 1^r 827 4s lat,
 αυτον rel. | προσηλθ. LΔs Θ 13ss 517 115 71 Σ713 Γ ar |
 προηλθ. αυτους] συνηλθ. αυτου D 700 565s 209 788 b c
 (i r syp), + κ. συνηλθ. πρ. αυτον 1689 pl. rel. pl. | 34 ει-
 δεν κ.] κ. ιδων D 700 (565) ffi q | 35 πολλη] παρηλθεν
 (Mt 14,15) Ta^{av} W b c filr² z vg sys co (gg) | 36 απολυσ.
 + ουν Θs 565 28 a sa | κυκλω] εγγιστα D 700 lat gg |
 φαγωσ.] φαγειν 1241 D¹ 565 4s sysp, + (οτι) ουκ εχουσιν
 33 700ss 21s 13 69 rel. syph ar | 37 αυτοις¹ + ου χρειαν
 εχουσιν απελθειν (Mt 14,16) Ta^{ats} 1194 | φαγειν² + ινα
 εκαστος (αυτων) βραχυ τι λαβη (J 6,7) Ta³ P⁴⁵ W 13^r sa |
 38 ~ εχετε αρτους BΙΔ Θ | πεντε + αρτους 579 D 565
 827 v(- b) sysp bo | 39 ανακλιθηναι B*S 892c Θs 565s
 1^s 118s 13-828 al. Φ 047 G Ωρ] ανακλιναι rel. | συμπο-
 σια¹⁻² > a sys, συμπ.² > L 579 Ws 372s 983 4s 482 al.,
 κατα τ. συμποσιαν D (b c ffilr¹⁻² vg bo) |

ducandi habebant. Et ascendentes in navim 32
abierunt in desertum locum seorsum. Et vide- 33
runt eos abeuntes, et cognoverunt multi, et
pedestres de omnibus civitatibus concurrerunt
illuc et praevenerunt eos.

Et exiens vidit turbam multam Iesus, et 34
misertus est super eos, quia erant sicut oves
non habentes pastorem, et coepit illos docere
multa. Et cum iam hora multa fieret, acces- 35
serunt discipuli eius dicentes: Desertus est
locus hic, et iam hora praeteriit; dimitte illos, 36
ut euntes in proximas villas et vicos emant
sibi cibos, quos manducent. Et respondens ait 37
illis: Date illis vos manducare. Et dixerunt ei:
Euntes emamus ducentis denariis panes et da-
bimus illis manducare.¹ Et dicit eis: Quot panes 38
habetis? ite et videte. Et cum cognovissent,
dicunt: Quinque et duos pisces. ¹Et praecepit 39
illis ut accumbere facerent omnes secundum
contubernia super viride faenum. Et discubue- 40

32 navim] navi SssHOX^cZ*sBUGDr a c f ff i l

33 pedestre SBUQs a b d ff i

de] et de SssHOX^cZsIUDLsKVThC i

34 ~ multam turb. SMBssUQC^s b c d i l q

quia] qui UGE^r a b d

~ docere illos *codd.* vl, eos a c ff r

37 vos > AsHEplIUDLsCW a i

ducent. denar. DsW d(cffz)] ~ den. duc. *rel.*

38 dicunt + ei E^rThT^c vl(-c)

quinque + panes EpDLs vl(-b)

33 Mc 6,54s

34 Mt 9,36; Nu 27,17; Ez 34,5

35 Mc 8,1-9

runt in partes per centenos et quinquagenos.

41 Et acceptis quinque panibus et duobus piscibus, intuens in caelum benedixit et fregit panes et dedit discipulis suis, ut ponerent ante eos,

42 et duos pisces divisit omnibus. Et manducaverunt omnes et saturati sunt. Et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos,

44 et de piscibus. Erant autem qui manducaverunt quinque milia virorum.

45 Et statim coegit discipulos suos ascendere navim, ut praecederent eum trans fretum ad

46 Bethsaidam, dum ipse dimitteret populum. Et

47 cum dimisisset eos, abiit in montem orare. Et

48 cum sero esset, erat navis in medio mari, et

49 ipse solus in terra. Et videns eos laborantes in remigando, erat enim ventus contrarius eis, et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare et volebat praeterire eos.

50 At illi ut viderunt eum ambularem supra mare, putaverunt phantasma esse et exclamaverunt.

50 Omnes enim viderunt eum et conturbati sunt.

45 ut praecederent] et praecedere a b

40 et² GMaE a c i l r] + per rel.

41 et dedit - eos > U

43 plenos > U i f q

50 ~ eum viderunt codd.

48 Job 9,8; Ps 76,20

πρασιαὶ πρασιαὶ κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντή-
κοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς 41
δύο ἵχθυας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν 7,34
καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μα-
θηταῖς, ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο
ἵχθυας ἐμέρισεν πᾶσιν. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ 42
ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦραν κλάσματα δώδεκα κοφί- 43
νων πληρώματα καὶ ἀπὸ τῶν ἵχθυών. καὶ ἦσαν 44
οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἀνδρες.

Καὶ εὐθὺς ἦνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ 45 65,6
ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν 45-56:
πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. Mt 14,22-36
καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος J 6,15-21
προσεύξασθαι. καὶ ὅψιας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον 47 67,4
ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς
γῆς. καὶ ἴδων αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ 48
ἔλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ
τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐ-
τοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἥθελεν
παρελθεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἴδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς 49
θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμά
ἔστιν, καὶ ἀνέκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον 50

40 πρασιαὶ² > SLΔ 0149 [κατα^{bis} BS D 21 bo] ανα rel. |
κατα² > 33 1689s 245s 485 ac ilr sys | κατα¹-πεντηκ. >
P⁴⁵ | 41 πεντε, δυο > P⁴⁵ | κατεκλ. και] κλασας S* 33 892
1424^s | παρατιθ. BssLsΔ W M* 1047 Π*^s 229] παραθωσ.
P⁴⁵ rel. [αυτοις] κατεναντι αυτων D lat(-c) co | 43 κλασμ.]
περισσευματα των κλασμ. 33 1424^s 659 lat pl. gg | κοφι-
νους πληρεις 579 D Θs 22s 1424 rel. gg¹] των+δυο Ta^{aν}
13^r sys | 44 τ. αρτους > (Mt 14,21) Ta^{aτn} S P⁴⁵ W-28 1^s
118s lat pl. (sys) ar sa | ωσ(ει) πεντ. (Mt 14,21) S 892 Θ-28
1^s 118s 4s ar sa | 45 ευθ. + εξεγερθεις D vl(-c) | εις το
περαν > Tat P⁴⁵ W 1^s 118s q sys gg¹ | 46 ανηλθ. Ta^s 1^s
118s 1402 gg | 47 ην+παλαι P⁴⁵ D 28 1^s 118s 1402 251
a b ffi | μεση τη θαλ. D 565 lat(-c) | 48 βασανιζ. εν τω
ελαυν.] ελαυνοντας κ. βασ. (D) Θs 565 vl | αυτοις+σφο-
δρα P⁴⁵ Wss 565s 13^r 472s | πρ. αυτους > D Ws 565 a b
cffir | 49 φαντ.] δαιμονιον sys Ef | οτι φαντ. εστιν B-Δ]
φ. ειναι rel. | 50 γαρ αυτ. ειδ. > D Θs 565 vl |

καὶ ἔταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν 8,17; Mt 16,9 52 ἔαυτοῖς ἔξισταντο· οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ᾽ ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἥλιθον εἰς 69,2 54 Γεννησαρὲτ καὶ προσωριμίσθησαν. καὶ ἔξελθόν-
6,33 των αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν
55 Ἁπεριέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρ-
ξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας
56 περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. καὶ ὅπου ἀν
εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς,
ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ
παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα καν τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἵματίου αὐτοῦ ἀψωνται. καὶ ὅσοι ἀν ἤψαντο
αὐτοῦ ἐσώζοντο.

70,10 7 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι
1-23: καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱερο-
Mt 15,1-20 L 11,38 2 σολύμων. καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

θαρσεῖτε > 440 495 G | 51 λιαν > D Wss 565s 1^s b sys |
εκ περισσου > BSLsΔ sysp | λιαν-εαυτοις] περιεσωσεν
αυτους κ. Θ(Φ) | εξιστ. + κ. εθαυμαζον 33 579 D W-565
21s 13 rel. pl. (a) bfqrz syph ar | 52 αλλ'ην] ην γαρ D
W 700-124 1223 rel. pl. lat(-b r) sysph* ar | 53 Γεννησαρ
D bcffrz sysp, - εθ B* Θ al. V^r E^r ar co | κ. προσωριμισθ.
> D Wss 565s 1^s 118s 1689s vlsysp ar gg¹ | 54 εξελθοντος
αυτου cffiqrz sys | επεγνωσαν D 700 565s verss.(-sys) |
αυτον + οι ανδρες τ. τοπου (εκεινου) (Mt 14, 35) Ta³ 33
Δ Wss 565s 1-124 827 348^r 1071 Φ 4-1515 A G c sys ar
gg sa | 55 χωραν] περιχωρον D W 700-124 7 rel. b q syh
sa | κραβ. + παντας D 700 565 472 a b ffq gg¹ | περιφερ.]
φερειν D Ws 565 1^s 118s M 472s ffir(bq) | οπου - εστιν]
περιεφερον γαρ αυτους οπου ανηκουσαν τ. Ιν ειναι D 472s
a b ffi q | οτι + εκει 33 579 W 700 rel. pl. ar sys | 56 εισε-
πορευοντο L W 565 Ms 1574s A 476 | η εις αγρ. > Ta L*
1^s 118s sysp | αγορ.] πλατειαις D 700 565 lat(-a c ffz) |
ηψαντο Br D Ws 565s 1^s 209 13 pl. 1574] ηπτοντο rel. |
διεσωζοντο 700 1^s 209 13^r ΣΝ 1012 (Δ) | 7,1 οι > Ta
700 565 1^s 118s 659 |

Et statim locutus est cum eis et dixit eis:
Confidite, ego sum, nolite timere. ¹Et ascendit 51
ad illos in navim, et cessavit ventus. Et plus
magis intra se stupebant; non enim intellexe- 52
runt de panibus, erat enim cor eorum obcae-
catum.

Et cum transfretassent, venerunt in terram 53
Genesareth et applicuerunt. Cumque egressi 54
essent de navi, continuo cognoverunt eum; et 55
percurrentes universam regionem illam coepe-
runt in grabatis eos, qui se male habebant,
circumferre, ubi audiebant eum esse. Et quo- 56
cumque introibat, in vicos vel in villas aut
civitates, in plateis ponebant infirmos et de-
precabantur eum, ut vel fimbriam vestimenti
eius tangerent; et quoquot tangebant eum
salvi fiebant.

7,1-23 ***De vera mundicie*** (Mt 15,1-20)

Et conveniunt ad eum pharisaei et quidam 7
de scribis venientes ab Hierosolymis. Et cum vi- 2
dissent quosdam ex discipulis eius communibus

53 ~ transfret. in terram, venerunt in Gen.

52 intellexerant SssOssBUThW b fl q

53 venerunt G b f q z] perven. *rel.*

56 aut SZUMaRKVCsW] + in *rel.* a d ff1

51 Mc 4,39

52 Mc 8,17; Mt 16,9

54 Mc 6,33

56 Mc 5,27s; A 5,15; 19,11s

7,2 L 11,38

manibus, idest non lotis, manducare panes, vi-
 3 tuperaverunt. Pharisei enim et omnes Iudei,
     nisi crebro laverint manus, non manducant, te-
 4 nentes traditionem seniorum, et aforo nisi bap-
     tizentur non comedunt, et alia multa sunt,
     quae tradita sunt illis servare, baptismata ca-
     licum et urceorum et aeramentorum et lec-
 5 torum; et interrogabant eum pharisei et scri-
     bae: Quare discipuli tui non ambulant iuxta
     Præstatio tuorum credulitatis et obsequiorum
     traditionem seniorum, sed communibus manibus
 6 manducant panem? At ille respondens dixit eis:
     Checul meus fons est Bene prophetavit Esaias de vobis hypocritis,
     sicut scriptum est:

Populus hic labiis me honorat,
     cor autem eorum longe est a me;
 7   *in vanum autem me colunt,*
     docentes doctrinas et praecepta hominum.

8 Reliquentes enim mandatum Dei tenetis tradi-
     tionem hominum, baptismata urceorum et ca-
 9 licum, et alia similia his facitis multa. ¹Et

---

4 tradita sunt] acceperunt

2 vituperaverunt > ff

3 laverint A a b c d f i r] lavent rel.

4 aforo + cum venerint H^cThT(OB) v1
 sunt¹ > X*sUMaKV d r z

5 *interrogant SssH*BUQC d ff1

6 est] abest BIUMa, habetis ff

7 et * > SssH*OZBIU b d ff1 q r

8 mandatum] -- data As*H*X^cEpDK a r² (b c)

ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν
τοὺς ἄρτους, — οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ 3
Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ
ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσ-
βυτέρων, καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ δαντίσωνται 4
οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἔστιν ἂ παρέ-
λαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ἔεστῶν
καὶ χαλκίων, — καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρι- 5 71,6
σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διὰ τί οὐ περιπατοῦ-
σιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων, ἄλλα κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν
ἄρτον; ¹ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· καλῶς ἐπροφήτευσεν 6 Is 29,13
Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὃς γέγραπ-
ται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ,
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.
μάτην δὲ σέβονται με,
διδάσκοντες διδασκαλίας
ἐντάλματα ἀνθρώπων. 7

ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ κρατεῖτε τὴν πα- 8
ράδοσιν τῶν ἀνθρώπων [βαπτισμοὺς ἔεστῶν
καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ

2 κοιναῖς, τοιτ εστιν > Ta^{a tn} b c z sysp sa | αρτους + κατ-
εγνωσαν D¹, εμεμψαντο 33 579 W-28 1-124 517sss al.
rel. pl. lat(- b) syph ar gg | 3 πυγμῃ B 33^r rel. pl. c ffi q
rz syh^m ar] πυκνα S W b vg bo, momento a, diligenter
syph*, > Δ sys sa | 4 αγορ. + οταν ελθωσιν D W (472s)
vl vg^l ar gg| ραντισωντ. BS 179 71s] βαπτισωντ. rel. Ωρ|
α παρελ.] απερ ελαβ. B 579 1515 | κρατ.] τηρειν D lat
(- b) sysp | χαλκ. BSLΔ P⁴⁵ 28* 440 sys bo] + κ. κλινων
Ta^{a tn} rel. | 5 και¹ B-579 D 700ss 1^s 118s lat(- f) sysp sa
(bo)] επειτα rel. | γραμματ. + λεγοντες Δ P⁴⁵ D Wss
565s 13^r a c ffi rz vg^l sys sa | κοιναῖς] ανιπτοις LsΔs 21s
1424 4s rel. b c ffi lz sysph gg^l (P⁴⁵ 13^r) | 6 δε + αποκρι-
θεις 1241 P⁴⁵ Ws 372 rel. lat syh ar gg | γεγραπ.] ειπεν
Θ 565 1^s 118s a b c ff ar (D i) | τιμα] αγαπα D¹ W a b c
Cl | απεχει] απεστιν Ls Θ 565 Cl | 8 αφεντες + γαρ 33
892s Θss rel. pl. flz vg sysph | παραδοσ.] εντολην P⁴⁵ |
βαπτισμ.-ποιειτε ροστ 7 D Θ 565s 0131 vl, > BssLΔ P⁴⁵
W 1^s 22 209 ar gg co | πολλα + α D a ffi q r |

9 ποιεῖτε]. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν
 ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν
 Ex 20,12; 10 τηρήσητε. Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα
^{21,17}
 Dt 5,16 σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πα-
 11 τέρα ἡ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ. ὑμεῖς δὲ λέ-
 γετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἡ τῇ μητρὶ·
 κορβᾶν, ὁ ἐστιν δῶρον, ὁ ἐὰν ἔξ ἐμοῦ ὠφελη-
 12 θῆς, οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ
 13 ἡ τῇ μητρὶ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ
 παραδόσει ὑμῶν ἥ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια
 τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλε-
 γεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε.
 R 14,14 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευό-
^{1 T 4,3ss}
 Tt 1,15 μενον εἰς αὐτὸν ὁ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ
 τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοι-
 16 νοῦντα τὸν ἀνθρώπον. εἴ τις ἔχει ὅτα ἀκούειν,
^{72,6} 17 ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ
 ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἵ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν
 18 παραβολὴν. ¹ καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς
 ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν
 εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἀνθρώπον οὐ δύναται
 19 αὐτὸν κοινῶσαι, ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς

αφεντες - αυτοις (9) > sys | 9 τηρησ.] στησητε D¹ Ws
 565s 1^s 209 vl sysp ar gg Cyp | 11 πατρι + αυτου Ta^{an}
 D 945 ac ffi q sysp gg¹ co | μητρι + αυτου Ta^{an} Θs 565
 872 945 477 al. KY pl. sysp gg¹ co | 12 inc. και ουκετι
 33 579 P⁴⁵ W 21s 872ss 124 rel. pl. vg syh ar gg | ουκετι
 > sysp co | πατρι, μητρι BSL D Wss 28 13-230 al. (lat)]
 + αυτου^{bis} rel. pl. sy co | 13 λογον] εντολην 1^r, + κ. τ.
 εντ. W | υμων + τη μωρα D vl pl. syh^m | και + αλλα
 1424^s ar gg sa | κ. - ποιειτε > W | 14 παλιν] παντα 33 579
 Ws rel. f sysph* ar gg sa | παντες > SLsΔ 1555 gg¹ bo |
 15 τα εκπορευομ. απ αυτου εστ. Ta 21s rel. syph ar gg |
 εκπορ. BssL 579^r Θ 1424^s syh^m bo] + εκεινα rel. | 16 > BS
 LΔ* 28 gg¹ bo¹ | 17 επηρωτησαν 33 579 Θ 1^s 209 ar¹ | τ. πα-
 ραβολ. B-Δ D lat] περι της παρ. rel. | 18 ου] ουπω SLsΔ
 700 1^s 118s 659 179s M^rU 047 472 f syh^m | δυναται κοι-
 νωσ.] κοινοι S sys | 19 οτι ουκ] ου γαρ D vl pl. |

dicebat illis: Bene irritum facitis praeceptum Dei, ut traditionem vestram servetis. Moyses 10 enim dixit: *Honora patrem tuum et matrem tuam.* Et: *Qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur.* ¹Vos autem dicitis: Si dixerit 11 homo patri aut matri Corban, quod est donum, quodcumque ex me tibi profuerit; et ultra 12 non dimittitis eum quidquam facere patri suo aut matri ¹rescidentes verbum Dei per traditionem vestram quam tradidistis; et similia huiusmodi multa facitis.

Et advocans iterum turbam dicebat illis: 14 Audite me omnes et intellegite. ¹Nihil est extra 15 hominem introiens in eum, quod possit eum coinquinare; sed quae de homine procedunt, illa sunt, quae communicant hominem. Si quis 16 habet aures audiendi, audiat. Et cum introisset 17 in domum a turba, interrogabant eum discipuli eius parabolam. ¹Et ait illis: Sic et vos 18 imprudentes estis? Non intellegitis quia omne extrinsecus introiens in hominem non potest eum communicare; quia non intrat in cor eius, 19

10 vel RW] aut *rel.* *vl*

12 et * > a b c d f f i q

13 vestram + stultam Xs a b c d f f i n q

15 communic. SssHIUssCW] coinquian^t *rel.* a b d n q

19 intrat Q c ff] introi(i)t *rel.*

10 Ex 20,12; 21,17; Dt 5,16

15 A 10,14s

sed in ventrem vadit et in secessum exit,
 20 purgans omnes escas? Dicebat autem, quoniam
     quae de homine exeunt, illa communicant ho-
 21 minem. Ab intus enim de corde hominum malae
     cogitationes procedunt, adulteria, fornicationes,
 22 homicidia, ¹ furta, avaritiae, nequitiae, dolus,
     impudicitiae, oculus malus, blasphemia, super-
 23 bia, stultitia. Omnia haec mala ab intus pro-
     cedunt et communicant hominem.

7,24-30 **Mulier Syrophenissa** (Mt 15,21-28)

24 Et inde surgens abiit in fines Tyri et Si-
 donis, et ingressus domum neminem voluit
 25 scire, et non potuit latere. Mulier enim statim
     ut audivit de eo, cuius filia habebat spiritum
     immundum, intravit et procidit ad pedes eius.
 26 Erat enim mulier gentilis, Syrophenissa ge-
     nere. Et rogabat eum ut daemonium eiceret
 27 de filia eius. ¹Qui dixit illi: Sine prius saturari
     filios; non est enim bonum sumere panem fi-
 28 liorum et mittere canibus. At illa respondit
     et dixit illi: Utique Domine, nam et catelli

19 vadit * > S-OEp BrDrVC vl

21 ~ cogitat. malae *codd.* vl

22 impudicitiae TW] -tia *rel.* vl

24 surgens + Iesus UG c ff

25 filia hab. X*] ~ hab. filia *rel.* b d i l z

26 enim MaLsW c ff i] *autem *rel.*

28 dicit ei *codd.*

τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου 20 ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἀνθρωπὸν.
 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ 21 διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι,¹ μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, 22 Mt 6,23;20,1 δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ 23 ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἀνθρωπὸν.

²⁴ Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρια Τύ- 24 24-30:
 ουν καὶ Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα 25 ἥθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἥδυνήθη λαθεῖν. ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἦς εἶχεν τὸ 26 θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἦ δὲ γυνὴ 27 ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἥρωτα 73,6 αὐτόν, ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγα-
 τρὸς αὐτῆς. καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορ- 28 τασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν.
¹ ἦ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, Κύριε, καὶ 28 τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν L 16,21

αφεδρ.] οχετον D, εξω sys ar | εκπορευ.] εκβαλλεται Ta^{ai}
 S 1424 1194 348 1579^s Φ 047 472s sysp, εξερχ. D, χωρει
 W | βρωμ. + et exit in rivum a n | 21 τ. ανθρωπων>
 1^s 118s | 22 πλεονεξια πονηρια D W 28 vl sysp | ασελγειαι
 βλασφημιαι υπερηφανιαι (L¹)Θ 565 485 al. (1200 b) ggl |
 23 τα πονηρα > 700 565 1^s 209 | 24 εκειθεν > W a b c i n
 sys | ορια B-Δ D Wss 565s 1 22s 13-828 1402 Ωρ] μεθο-
 ρια rel. | κ. Σιδων. > LΔ D Ws 565s a b ffi in r sysi |
 ηδυνασθη BS 399 | 25 αλλ ευθ. ακουσ. B-Δ 372 f syih^m
 co] ακουσασα γαρ rel. pl. | αυτης > SΔ P⁴⁵ D Wss 28 1-
 828 179 713 4s | εν πν. ακαθαρτω P⁴⁵ W 28 13-828 | προς
 τ. ποδ. αυτου] αυτω Ta 28 1^s 209 13-828 (b c i) sys ar sa]
 26 ελληνις] χηρα sys | Συρα φοιν. B P⁴⁵ W 21^r 13^r 7 pl.
 M^rU 213 ΣΝ 1012^r Γ pl. 482s, > συρα Dⁱ | 27 λαβειν]
 αραι Θ 565 | 28 ναι > P⁴⁵ D Wss 565 13-543 230s b c ffi
 sys ar gg |

- 29 ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῷ·
διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπαγε, ἔξελήλυθεν ἐκ τῆς
30 θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. καὶ ἀπελθοῦσα εἰς
(J 4,51) τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον
ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἔξεληλυθός.
- Mt 15,29ss 74,10 31 Καὶ πάλιν ἔξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου
ἡλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γα-
λιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. καὶ
Mt 9,18 5,23 32 φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ πα-
ρακαλοῦσιν αὐτόν, ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.
8,23 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ’
ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὕτα
αὐτοῦ καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ,
11,41; 17,1 6,41 34 ἱκαὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ
35 λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν διανοίχθητι. καὶ
εὐθέως ἦνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ
δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὁρθῶς.
1,43ss 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσιν.
75,8 37 σότερον ἐκήρυξσον. καὶ ὑπερπερισσῶς ἔξεπλήσ-
Is 35,5 76,6 σοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ

ψιχιων + τ. πιπτοντων απο τ. τραπεζης 472s sys Ef (sa 1689 1012, ar) | παιδ. + et vivunt Ta syi¹ | 29 ~ υπαγε δια Ta D 700 565 1^r 998 v1 syst | 30 αυτης > P⁴⁵ D W 28 1^s 209 1574 b c ffi l r syi¹ | ~ ευρ. το δαιμ. εξελ. κ. το π. P⁴⁵ W 372 28^r 13^r 7^r rel. pl. a n sy(s)h ar gg | τ. θυ- γατερα βεβλημενην Ta P⁴⁵ D W 13^r 954s rel. pl. a f n q sysph ar sa | 32 και² BSΔ Ta³ W-565 1574 0131 lat syi ar] > P⁴⁵ rel. | μογιλαλ. B*S P⁴⁵ D W-372 1^r 983 543 al. M 27 348^r U 213 Φs 4s A pl. V^rG] μογγιλ. rel. | παρε- καλουν 33 0131 v1 vg¹ ar gg co | 33 επιλαβομ. 700 118s 1689s 1606s 1579s 213 Γ 0131 al. E* | εβαλ.] επιτυσεν εις τ. δακτυλους αυτου κ. εβαλ. εις τα Ta⁴ 0131 (sys) | αυ- του¹ > SLs W c i | 34 ανεστεναξ. D 13^r Σ 0131 | εφφευθα S^c D W lat sa | 35 ευθεως > B-Δ D 0131 v1(-c) bo | και² + ευθυς SLΔ syi | ορθως + ωστε παντας εξιστασθαι 472s a | 36 μηδενι + μηδεν D 700 565s | οσον-διεστελλ.] οι δε b c ffi (D*) | περισσοτερως D 700 945 0131 | 38 υπερεκπε- ρισσ. D 700 1^s 118s U | και²] > Ta^{an} Θ 565s 0131 syst |

comedunt sub mensa de micis puerorum. Et 29
 ait illi: Propter hunc sermonem vade, exiit
 daemonium a filia tua. Et cum abiisset domum 30
 suam, invenit puellam iacentem supra lectum
 et daemonium exiisse.

7,31-37 *Surdus mutusque*

Et iterum exiens de finibus Tyri venit per 31
 Sidonem ad mare Galilaeae inter medios fines
 Decapoleos. Et adducunt ei surdum et mutum, 32
 et deprecabantur eum, ut imponat illi manum.
 Et apprehendens eum de turba seorsum misit 33
 digitos suos in auriculas eius et exspuens te-
 tigit linguam eius ¹et suspiciens in caelum 34
 ingemuit et ait illi: Ephphetha, quod est ada-
 perire. Et statim apertae sunt aures eius, et 35
 solutum est vinculum linguae eius, et loque-
 batur recte. Et praecepit illis ne cui dicerent. 36
 Quanto autem eis praecipiebat, tanto magis
 plus praedicabant ¹et eo amplius admiraban- 37

28 ~ sub mensa comed. *codd.* v1

29 illi + Iesus H^eO^sE^p^mG^DQ^Th r

a Z^{*}G] de *rel.* d filz

32 deprecantur A^H^{*}X^cU^Q l

33 eius¹ > A^rB^sS^UI^DsR^Cs b c ff il

34 aperire E^pD^QW c

30 J 4,51

32 Mt 9,18

33 Mc 8,23

34 Mc 6,41; J 11,41; 17,1

36 Mc 1,43s

tur, dicentes: Bene omnia fecit, et surdos fecit audire et mutos loqui.

8,1-10 Turbae denuo refectae (Mt 15,32-39)

8 In diebus illis iterum cum turba multa esset nec haberent quod manducarent con-
2 vocatis discipulis, ait illis: ¹ Misereor super turbam, quia ecce iam triduo sustinent me
3 nec habent quod manducent, ¹ et si dimisero eos iejunos in domum suam, deficient in via;
4 quidam enim ex eis de longe venerunt. Et responderunt ei discipuli sui: Unde illos quis
5 poterit hic saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos: Quot panes habetis? Qui
6 dixerunt: Septem.¹ Et praecepit turbae discum-
bere super terram. Et accipiens septem panes
gratias agens fregit et dabat discipulis suis
7 ut apponenterent, et apposuerunt turbae. Et ha-
bebant pisciculos paucos, et ipsos benedixit
8 et iussit apponi. Et manducaverunt et saturati sunt, et sustulerunt quod superaverat de frag-

37 facit¹ LR i l | facit² FEPULssC a fl, praestat (auditum) b c d ff i r

8,1 ~ illis dieb. *codd.* v l

2 turba AsHZ*sUTH

4 illos] istos *codd.* v l, tantos a, eos q ~ poterit quis *codd.* pl. 1 (a q f ff)

8 superfuera(n)t EpD (k)

37 Is 35,5

8,2 Mc 6,34-44

τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου 8   1-10:
 ὅντος καὶ μὴ ἔχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσά-
 μενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· σπλαγχνίζομαι 2   6,34-44
 ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἥδη ἡμέραι τρεῖς προσμέ-
 νουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἐὰν 3
 ἀπολύσω αὐτὸὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυ-
 θήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινες αὐτῶν ἀπὸ μα-
 κρόθεν ἤκασιν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθη- 4
 ταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεται τις ᾧδε
 χορτάσαι ἀρτων ἐπ' ἔρημίας; καὶ ἥρωτα αὐτούς· 5
 πόσους ἔχετε ἀρτους; οἱ δὲ εἴπαν· Ἐπτά. Ἱκαὶ παρ- 6
 αγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λα-
 βὼν τοὺς Ἐπτὰ ἀρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ
 ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παρατιθῶσιν,
 καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὅλι- 7
 γα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ εἶπεν καὶ ταῦτα πα-
 ρατιθέναι. καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ 8
 ἦραν περισσεύματα κλασμάτων Ἐπτὰ σπυρίδας.

τους² > B-892 Δs 1194 713 | τ. αλαλους > W 28 sys |
 8,1 παλιν πολλ.] παμπολλ. 700s 21s 13-230 954-115 rel.
 pl. (q syh sa) | 2 οχλον+τουτον Ta^avL 1241 (D) 1424^s
 348^r 1071 vl sysp gg co | ημερας Δ 372s 1^r 13 69^r 1424
 115s 348 4ss al. q | προσμεν. μοι] εισιν απο ποτε ωδε εισιν
 D vl pl. (ar gg) | 3 inc. κ. απολυσαι αυτ. νηστ. εις οικ. ου
 θελω, μη εκλυθωσιν (Mt 15,32) Ta^{at} D Θs 565 c fl vg
 syi (1689s, 1515) | εις οικ. αυτ. > Ta^{atn} Θs 565 1402 1515
 b z syi | ηκασιν] εισιν BLsΔ bo¹ | 4 τουτους] τοσουτ. Θs
 565 a (syp), αυτους W 1^s 209 q sys | δυνησετ. τις]* δυ-
 νασαι W sys ar gg (z) | ωδε > D 565 1342 69 1424^s 1071
 H c ffi q rz gg¹ | 5 ηρωτα BssL-Δ(W)] επηρωτα rel. |
 αυτους + λεγων Θs 565 472s sys | ποσους + ωδε W (sa) |
 6 παρηγγειλε C 33 579 W 0131 rel. pl. lat(-l) ar gg co |
 7 ευλογ.] ευχαριστησας D 472s q | αυτα > 33 579 D 700s
 7 rel. pl. | ειπεν] εκελευσεν (D¹) lat ar gg sa | ειπεν...
 παρατιθ.] παρεθηκεν S* | κ. ταυτα > Ws 565s 1^s 209 124
 348 pl. Σ 0131 lat sy ar | παρατιθ.] παραθετε C 33 579|
 8 εφαγ. + παντες Ta³ S 33 213 gg¹, ~ 579 348^r 1071 472s
 K^r | σπυριδ. + πληρεις Ta^{an} 33 1241 W 13^r ir gg¹ sa |

9 Ἰησαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλματουνθά.

^{77,4} 11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συν-

^{11-21:} Ζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ

^{Mt 16,1-12} ^{J 2,18; 6,30} 12 τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστε-

^{1 C 1,22} ^{78,6} νάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοιθήσεται ¹³ τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ

ἔνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἔαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

^{L 79,2} ^{12,1} 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· ὅρατε, βλέπετε ἀπὸ

^{3,6} τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώ.

^{80,6} 16 δου. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἄλλήλους, ὅτι ἄρτους

17 οὐκ ἔχουσιν. καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὕπω νοεῖτε

.9 δε Bs 33^r 1424ss bo¹] + οι φαγοντες Ta^{a1s} rel. lat sy ar gg sa | ως > S 827 k ffz co [10 εμβας, ηλθεν] ανεβη, x. ηλθ. D Θs (565) k afq sy sa | το > 33s 579 W 700 28 544 1342 1^s 118s 13^r 348 472s 229 | μερη] ορια Ta^{a1v} 1241 D¹ 1424^s UrΣ (k) c fz, ορη 1071 N, το ορος W 28 sys | Μαγδαλα Θ 1^s 209-230 4s syi, Μαγεδα Ta 565s k c (Ta^{a1} P⁴⁵ a d z, b ffir, sys), Μελεγαδα D*, Δαλμουναι W (ar) | 11 inc. x. ηρξ. οι φαρισ. σ. 33 k c | ζητ. τι σημειον παρ αυτου Θ 565s q | 12 ει] ου (Mt 16,4) Δ W 13^r 1223 1071 713 sysp gg sa | 13 παλιν > Ta 477 713 291 1515 b c sysp bo | εμβας + εις (το) πλοιον P⁴⁵ 33 892s rel. vl vg¹ sy⁴ ar gg co | 14 επελαθ. + οι μαθηται (αυτου) Ta³ P⁴⁵ D W 372 28 13^r 179 1194 348-UF 1012^r 4s al. 0131 Λ^r cr gg¹ sa | και²-ειχον] ενα μονον αρτον εχοντες P⁴⁵ (W) Θ565 1-828 4s k (ar) | 15 διεστειλατο 28 13ss 826-828 517 713 495 Es vl | ορατε > D Θ 565 1^s 118s k a sys ar gg¹ (Δ 700 b ffir) | Ηρωδ.] τ. Ηρωδιανων P⁴⁵ W Θ 565s 1-828 251 G k i ar gg sa | 16 αλληλ. + λεγοντες (Mt 16,7) Taⁱ Cr Θ 21s 872ss rel. vg sy ar gg bo | εχουσιν B P⁴⁵ W 700 565s 1342 1^s 209 k c co (D a biqr)] εχομεν Ta^t rel. pl. | 17 ο Iς > Ta BS^c 892 Δ* iz bo | διαλογιζ. + εν εαντ. ολιγοπιστοι Ta³ P⁴⁵ W 13ss 826^s sa (Θs 565s Φ 472s syh⁺ ar gg) |

mentis septem sportas. Erant autem qui man- 9
ducaverant, quasi quattuor milia, et dimisit
eos. Et statim ascendens navim cum discipulis 10
suis venit in partes Dalmanutha.

8,11-21 ***Signi petitio, de fermento phari-***
saeorum et Herodianorum (Mt 16,1-12; L 11,
16.29)

Et exierunt pharisaei et coeperunt conqui- 11
rere cum eo quaerentes ab illo signum de
caelo tentantes eum. Et ingemiscens spiritu 12
ait: Quid generatio ista signum quaerit? Amen
dico vobis, si dabitur generationi isti signum.
Et dimittens eos ascendit iterum navim et 13
abiit trans fretum. Et oblii sunt panes sumere, 14
et nisi unum panem non habebant secum in
navi. ¹ Et praecipiebat eis dicens: Videte et 15
cavete a fermento pharisaeorum et fermento
Herodis. Et cogitabant ad alterutrum dicentes: 16
Quia panes non habemus. ¹ Quo cognito, ait 17
illis Iesus: Quid cogitatis quia panes non ha-

8 sportas + plenas Ep^mL^ri

9 manducaverunt AsHXcssBrDLsVCs k a fil q r

10 Dalman.] Mageda k c, -gedam b i ffr, -gedan
a d z

12 signum quaer. G] ~ quaer. sign. rel. (vl)

13 ascendit iter. navim et] ascendens iterum As
HZs*UGRCs f l z, ascendens S b (> iterum)

14 sunt + discipuli eius ML^rTh r(c d)

~ sumere panes codd. vl(-q)

15 et² > AsH*sZ*sBIUDRCW vl pl.

17 ~ Ies. ait illis codd. a c d f f l q r

11 Mt 12,38s; L 11,16.29s; J 2,18; 6,40; 1 C 1,22

15 L 12,1

betis? nondum cognoscitis nec intellegitis? adhuc
 18 caecatum habetis cor vestrum? *oculos habentes*
non videtis, et aures habentes non auditis?
 19 nec recordamini,¹ quando quinque panes fregi in
 quinque milia quot cophinos fragmentorum ple-
 20 nos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim.¹ Quando
 et septem panes in quattuor milia, quot spor-
 tas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei: Septem.
 21 ¹Et dicebat eis: Quomodo nondum intellegitis?

8,22-26 ***Caecus sanatus***

22 Et veniunt Bethsaidam, et adducunt ei
 caecum et rogabant eum ut illum tangeret.
 23 Et apprehensa manu caeci, eduxit eum extra
 vicum et exspuens in oculos eius impositis
 manibus suis, interrogavit eum si quid videret.
 24 ¹Et aspiciens ait: Video homines velut arbo-
 25 res ambulantes. Deinde iterum imposuit manus
 super oculos eius et coepit videre et restitu-
 26 tus est ita ut clare videret omnia. Et misit

---

25 ita ut videret] et videbat

---

19 milia + et AsIDW d f l z

20 sustulistis FZ*sUGDV a i

22 Bethsaidam QW] -da rel. c z

23 adprehendens manum AHssDQ f ff l
 quid D d] aliquid rel.

25 clare videret GW^c] ~ vid. clare rel. vl

---

18 Is 6,9ss; Jr 5,21; Ez 12,2

19 Mc 6,41-44

20 Mc 8,6-9

22 Mc 6,56

23 Mc 7,32s; J 9,6

ούδε συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν 6,52
 ὑμῶν; ὁφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὅτα 18 Is 6,9s; Jr 5, Ez 12,2
 ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε, ¹ ὅτε 19 6,41-44
 τοὺς πέντε ἀρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχι-
 λίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις
 ἥρατε; λέγουσιν αὐτῷ · δώδεκα. ¹ ὅτε τοὺς ἐπτὰ 20 8,6-9
 εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πλη-
 ρώματα κλασμάτων ἥρατε; καὶ λέγουσιν · ἐπτά.
¹καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς · οὕπω συνίετε; 21

Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν 22 81,10
 αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτόν, ἵνα αὐτοῦ 6,56
 ἀψηται. καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυ- 23 7,32s; J 9,6
 φλοῦ ἔξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας
 εἰς τὰ ὅμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ,
 ἐπηρώτα αὐτόν · εἴ τι βλέπεις; ¹ καὶ ἀναβλέψας 24
 ἔλεγεν · βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα
 ὅρῶ περιπατοῦντας. εἴτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς 25
 χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὁφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν
 καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἄπαντα.

ετι πεπωρ. 700s 21s 872ss 13 69r 954-2145 Φ 157 rel. pl.
 lat sy | πεπωρ. - υμων] πεπωρ. υμων εστιν η καρδια Ta^{at}
 D Θ 565 a q z gg sa (b c ffi) | 18 ακουετε + ουπω νοειτε
 P⁴⁵ Θ 565 ΣN ar gg¹ | 20 επτα¹ + αρτους SC P⁴⁵ W 21
 13.349 827s M^cΦ 713 c fl q r vg ar gg¹ sa | ποσων-κλασμ.]
 ποσας σπυριδας κλασματων πληρεις Ta Θs 565 c f syph
 ar gg¹ sa (D lat pl. sys, k bo) | 21 αυτοις+πως B 33 579
 D Wr 13r al. m. verss. pl. | ουπω] ου B 579 28r 115r 27r
 348r 713ss 229ss Λr rel. pl. gg | συνιετε] νοειτε B D^c 372
 1207 al. | 22 Βηθσαιδα Cs 579ss 28 1s 118s 13s al. ΣN
 1012 al. 251ss 655s k vg, Βηθανιαν D Λ 262* vl(-k c) |
 23 τ. τυφλου] αυτου P⁴⁵ Wss 565s 1s 118s 788 | εξηγαγεν
 892 D W 700r rel. pl. | ει > Ta sysp gg co | βλεπεις Ta
 BC 579s D¹ Θ 372s 1342 sys gg co] βλεπει rel. | 24 οτι,
 ορω > Ta C^c 892 D Wss 565s 1s 118s 1424s 7s 348r 1071s
 713s 4s 472ss Λr verss. | 25 ειτα] και D k b c ffi q r sys|
 εθηκεν BLs 1093 | διεβλ.] εποιησεν αυτον αναβλεψαι 33
 Θss 21s 22s rel. pl. syh, ηρξατο αναβλ. D lat pl., >Ta
 sysp | απεκατεστη BssL-Δ] απεκατεσταθη rel. | κ. ενεβλ.]
 ωστε αναβλεψαι D lat | απαντας 579 700 284s 872ss 1-828
 rel. pl., > 33 k c |

1,43s; 7,36 26 Ἐκαὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.

^{82,1}
27 - 9,1: 27 Καὶ ἔξῆλθεν δὲ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι

6,14s 28 εἶναι; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εῖς

J 6,67ss 29 τῶν προφητῶν. καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς·

83,2 Ὅμεις δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ δὲ Χριστός. καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι

32 καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. καὶ παρρησίᾳ

84,6 τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος δὲ Πέτρος

33 αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἴδων τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὑπαγε ὅπισω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ ἄλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

26 λεγων + υπαγε εις τ. οικον σου D Θ 565s 13^r 348^r 1071 Φ 1012 lat(-k c) | μηδε-εισελθ.] κ. εαν εις τ. κωμ. εισελθης μηδενι ειπης εν τη κωμη Θ 565s 13^r 348^r 1071 Φ 1012 lat(-k) syh^m ar (Ta CsΔ al. Θ^r 124 rel. pl. sys), >εαν-εισελθ. D k c | **27** τ. κωμας Καισ.] Καισαρειαν D ab ffi q r | **28** λεγοντ. + οτι BS* 1342, οι μεν Ta C* 579s W 13-1675 al. 713 1396 (sys sa) | οτι εις] ενα 33 Δs W rel. pl. k, ως ενα D 1194 1515s lat pl. | **29** κ. αυτος > Ws 1^s 118s (579 544 lat pl.) | Xs + ο υιος τ. θυ SL 544 157 syi, + του ζωντος (Mt 16,16) W 13^r br syspl^l sa | **31** και^l + απο τοτε Ta³ W 13^r co^l | τη τριτη ημερα Ta 33 579 W 565s 1342 1-124 kad sysp ar | **32** ο Πετρ. αυτον BL 892 a] ~ αντ. ο Π. rel. | αυτον > D^l 1579 1038 gg^l | αυτω + dicens dñe propitius esto, nam hoc non erit a b n, ne cui illa diceret k c | **33** στραφεις 33 1241 1342 1424ss 827 443 713s |

illum in domum suam dicens: Vade in domum tuam et si in vicum introieris, nemini dixeris.

8,27-39 **Petri confessio, passio**
(Mt 16,13-28; L 9,18-27)

Et egressus est Iesus et discipuli eius in 27 castella Caesareae Philippi, et in via interrogabat discipulos suos dicens eis: Quem me dicunt esse homines? Qui responderunt illi dicentes: Iohannem Baptistam, alii Heliam, alii vero quasi unum de prophetis. Tunc dicit illis: 28 Vos vero quem me esse dicitis? Respondens Petrus ait ei: Tu es Christus.¹ Et comminatus 30 est eis, ne cui dicerent de illo.

Et coepit docere eos, quoniam oportet Filium 31 hominis pati multa et reprobari a senioribus et a summis sacerdotibus et scribis et occidi et post tres dies resurgere. Et palam verbum 32 loquebatur. Et apprehendens eum Petrus coepit increpare eum. Qui conversus et videns discipulos suos comminatus est Petro dicens: Vade retro me satana, quoniam non sapis quae 33 Dei sunt, sed quae sunt hominum.

29 esse dicitis MaQ ff] ~ dic. esse *rel.*

31 ~ multa pati *codd.* vl

33 satanas OX*EpIMaDQsK gat k b c ff i q

26 Mc 1,43s

28 Mc 6,14ss

29 J 6,68s

30 Mc 9,9

31 Mc 9,31; 10,32ss

34 Et convocata turba cum discipulis suis,
 dixit eis: Si quis vult me sequi, deneget se-
 met ipsum et tollat crucem suam et sequatur
 35 me. Qui enim voluerit animam suam salvam
 facere, perdet eam; qui autem perdiderit ani-
 mam suam propter me et evangelium, salvam
 36 faciet eam. Quid enim proderit homini, si lu-
 cretur mundum totum et detrimentum animae
 37 sua faciat? Aut quid dabit homo commuta-
 38 tionis pro anima sua? Qui enim me confusus
 fuerit et verba mea in generatione ista adultera
 et peccatrice, et Filius hominis confundetur
 eum, cum venerit in gloria Patris sui cum
 9 angelis sanctis.¹ Et dicebat illis: Amen dico
 (39) vobis quia sunt quidam de hic stantibus, qui
 non gustabunt mortem donec videant regnum
 Dei veniens in virtute.

9,2-12 Transfiguratio (Mt 17,1-13; L 9,28-36)

2 Et post dies sex assumit Iesus Petrum et
 (9,1)¹⁾ Iacobum et Iohannem et dicit illos in montem
 excelsum seorsum solos et transfiguratus est
 3 coram ipsis. Et vestimenta eius facta sunt

34 vult + post SsH-X^cBI*^rL^rCs vl(-a)
 semet W] se *rel.* b i.

35 faciet eam G] ~ eam fac. *rel.* 1

36 faciet AHBUCsK

~ fac. animae sua *codd.* vl

37 commutationem S-OBssGDrCs vl

38 confus.] confessus HEp^mMaQKV*TW b d l r
 verba mea Q q (c)] ~ mea verba *rel.*

confitebitur TW(Y 1)

9,2 adsumpsit SZ*sGD^rKVTW vl

solus SAHO^rIMaDrCs gat a d ff l n q

Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς 34 85,2
 μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει ὅπίσω
 μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἔαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν
 σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἔὰν 35 Mt 10,39
 θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
 ὃς δὲ ἀν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ
 καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖ 36
 ἀνθρωπὸν κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιω-
 θῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; τί γὰρ δώσει ἀνθρω- 37
 πος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἔὰν ἐπ- 38 86,2
 αισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ Mt 10,33
 ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ νίος
 τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν
 ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγ-
 γέλων τῶν ἀγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω 9 87,2
 ὅμιν ὅτι εἰσίν τινες ὅδε τῶν ἑστηκότων οἵτινες
 οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἔως ἂν ἴδωσιν τὴν
 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθήσιαν ἐν δυνάμει.

Καὶ μετὰ ἡμέρας ἔξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς 2 2-13:
 τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην,
 καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος ὑψηλὸν κατ' ἵδιαν
 μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
 ἱκαὶ τὰ ἴματα αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ 3

Mt 17,1-13
L 9,28-36

34 ει τις B-Δ D W 700 565s 1^s 209 13^r 827 348^r 1071 lat
 syh^m ar Ωρ] οστις rel. | 35 ψυχὴν αὐτοῦ² Br P⁴⁵ D* 372s
 1^s 872 1424^s 1071s Φs 1012 472s al. ΑΛ] εαυτου ψ. rel. |
 εμου κ. >P⁴⁵ D 700 28 k a b i n r sys ar| κ. του ευαγγ. >
 33 579 ff | ευαγγ. + μου Ta sysp dubl | ευαγγ. + ουτος
 892 700s 21s 872ss 517 pl. 1194^r rel. pl. gg | 36 ωφελει
 Ta^atn BSLs W 1424 349 a n q syi ar gg] -λησει rel. | κερ-
 δησαι, ζημιωθῆναι BSLs 1424 954] εαν κερδηση, ζη-
 μιωθη P⁴⁵ rel. | 37 τι γαρ] η τι C 33(D) Θss 21s 954s rel. |
 δωσει] δοι BS*, δω S^cL | 38 λογους > W k (Tert)| ταυτη
 > P⁴⁵ W a d i n r² Ωρ| 9,1 εστωτων S 33 579 1047 | εστη-
 κοτ. + μετ εμου Ta⁺ D 565 a b ff n q r | 2 αναφερ.] αναγει
 D 565 0131 | υψηλ. + λιαν S 124 174 (b c ff i n r) | και⁵ +
 εν τω προσευχεσθαι αυτους Ta P⁴⁵ W 13^r, αυτον Taⁿ Θ
 565s 472s | αυτων + κ. ελαμψε το προσωπον αυτου ως ο
 ηλιος Ta³ 1038 (sys) | 3 στιλβ. > Ta^avn 209 346 l (sys) |

λίαν, οἵα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐδύναται οὗτως
 4 λευκᾶναι. καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωϋσεῖ,
 5 καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκρι-
 θεὶς δὲ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ὁ αββί, καλόν
 ἐστιν ἡμᾶς ὅδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκη-
 νάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν.
 (14,40) 6 Οὐ γὰρ ἥδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.
 1,11; 2 P 1,17 Dt 18,15 A 3,22 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ
 8 ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν δὲ
 9 υἱός μου δὲ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἐξά-
 πινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ
 10 τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.
 10 Καὶ καταβαίνοντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὅρους
 8,30 διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ ἀεὶ εἶδον διηγή-
 σωνται, εἰ μὴ ὅταν δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
 88,10 10 νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς
 89,6 11 ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀνα-
 στῆναι. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέ-
 γουσιν οἵ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν

λιαν > Δ 372 544 1424 713 1047 b c l r² sys | λιαν + ως
 χιων Ta³ 33 579 D¹ 700^r 872ss rel. lat(-k) sysph bo |
 ουτως > P⁴⁵ D W 700 21s 1^r 7 rel. pl. lat(-k ff) sysph|οια-
 λευκαναι] ως ου δυναται τις λευκ. επι τ. γ. D b i sys, > X
 a n sys | 4 και¹ + ιδου (Mt 17,3) W 700 565s 13-828 |
 ωφθησαν 700 1689s 124 1424 174 M 1093 E sysp gg¹ bo |
 συνελαλουν D Θ 565 1-872 209 a n q | 5 και² + ει θελεις
 ποιησομεν Ta 700 28 a c fq, θελεις ποιησω D W (Θ 565
 13^r) 1071 b ff i | ποιησ. + ωδε C P⁴⁵ Ws 565 1093 c ff gg¹ |
 6 αποκριθη] λαλησει Ta 1241 D 21s 872ss rel. pl. lat(-k)
 bo (P⁴⁵ W, Θ sysph ar sa) | 7 και¹ + ιδου Wss 565s 13^r
 1071 | εγενετο² BssL-Δ 1342 syh^m ar gg bo] ηλθεν rel.
 pl., > (Mt 17,5) W 1^r 7s Y k sysp | αγαπ. + εν ω ευδοκησα
 Taⁱⁿ ScΔ 1689s, ον εξελεξαμην Ta 1093 0131 | 8 εξα-
 πινα] ευθεως D Θ 565s 788s 1093 0131 sysph ar | αλλα]
 ει μη (Mt 17,8) BS 33 892s D 544 1424ss 348^r ΣN 1093
 0131 | μεθ εαυτων > 544 348^r 0131 a k1 sys] 9 εκ¹ BΨs
 D 477] απο rel. | 10 το εκ ν. αναστ.] οταν-αναστη Ta D W
 1^s 118s 1689-828 lat sysp | 11 οτι¹] τι ουν Ws a r² vg sys
 (13^r) | οι + φαρισαιοι κ. οι Sl. 1342 4s 1093 vg |

splendentia et candida nimis velut nix, qualia fullo non potest super terram candida facere. Et apparuit illis Helias cum Moyse, et erant 4 loquentes cum Iesu. Et respondens Petrus ait ⁽³⁾ 5 Iesu: Rabbi, bonum est nos hic esse, et faciamus tria tabernacula, tibi unum et Moysi unum et Heliae unum. Non enim sciebat quid 6 diceret; erant enim timore exterriti. Et facta est 7 nubes obumbrans eos, et venit vox de nube dicens: Hic est Filius meus carissimus, au- dite illum. Et statim circumspicientes neminem 8 amplius viderunt, nisi Iesum tantum secum.

Et descendantibus illis de monte, paecepit 9 illis, ne cuiquam quae vidissent narrarent, nisi cum Filius hominis a mortuis resurrexerit. Et 10 verbum continuerunt apud se conquirentes, quid esset: Cum a mortuis resurrexerit. ¹Et interro- 11 gabant eum dicentes: Quid ergo dicunt phari- saei et scribae, quia Heliam oportet venire pri-

---

3 potest + sic k

---

3 et² H^cGThW q r] > rel.

~ super terr. non potest *codd.* q

5 ~ hic nos SAsH-X^csBURTh

6 quid] quod Z^{*}U a n

9 cuiquam] cui *codd.* vl

11 oporteat SAsH-XEpIMaThW

~ prim. venire OZsUDV vl

---

6 (Mc 14,40)

7 Mc 1,11; 2 P 1,17; Ps 2,7; Dt 18,15; A 3,22

9 Mc 8,30

12 mum? ¹Qui respondens ait illis: Helias cum
⁽¹¹⁾ venerit primo, restituet omnia; et quomodo
scriptum est in Filium hominis, ut multa pa-
13 tiatur et contemnatur. Sed dico vobis quia et
Helias venit, et fecerunt illi quaecumque volue-
runt sicut scriptum est de eo.

9,14-29 *Puer daemoniacus*

(Mt 17,14-21; L 9,37-43)

14 Et veniens ad discipulos suos vidit tur-
bam magnam circa eos et scribas conquiren-
15 tes cum illis. Et confestim omnis populus vi-
dens Iesum stupefactus est, et expaverunt et
16 accurrentes salutabant eum. Et interrogavit
17 eos: Quid inter vos conquiritis? ¹Et respondens
unus de turba dixit: Magister, attuli filium
18 meum ad te habentem spiritum mutum, ¹qui
ubicumque eum apprehenderit allidit illum, et
spumat et stridet dentibus et arescit; et dixi
discipulis tuis ut eicerent illum, et non potue-
19 runt. Qui respondens eis dixit: O generatio
incredula, quamdiu apud vos ero? quamdiu
20 vos patiar? afferte illum ad me. ¹Et attu-
lerunt eum. Et cum vidisset eum, statim spi-
ritus conturbavit illum; et elisus in terram

15 > et expaverunt

15 Iesum MaW] eum *rel. a fil q z*

et² > S-H*Ep* vl

accurrentesque O*ssULKV

17 mutum] inmundum EpDr gat a b q

19 dicit AHssZsBrDsKVCs

20 terra ZBMaLrVTW d i l

12 Ma 4,5s; Is 53,3 | **13** Mt 11,14 (3 Rg 19,2.10) |

19 (L 24.25)

πρῶτον; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἐλθὼν 12 ^{Ma 4,5}
πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ πῶς γέγρα-^{Is 53,3}
πται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πά-
θη καὶ ἔξουδενηθῇ; ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ 13 ^{Mt 11,14}
Ἡλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἦθε-^(3Rg 19,2.10)
λον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον 14 ^{90,10}
πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας ^{14-29:}
πρὸς αὐτούς. καὶ εὑθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἴδοντες αὐ- ^{Mt 17,14-21}
τὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἥσπά-^{L 9,37-43}
ζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συζη- 16
τεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἶς ἐκ τοῦ 17 ^{91,2}
ὄχλου· διδάσκαλε, ἦνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε,
ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν κα- 18
ταλάβῃ, ὁ ἡσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς
δόδόντας καὶ ἔηραίνεται. καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς
σου, ἵνα αὐτὸν ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἰσχυσαν. ὁ δὲ 19 ^(L 24,25)
ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὡς γενεὰ ἀπιστος, ἔως
πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
φέρετε αὐτὸν πρός με. ἡνεγκαν αὐτὸν πρὸς 20
αὐτόν. καὶ ἴδων αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὑθὺς συν-
εσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο

12 εφη Ta B-ΨL-Δ 1342 1093] αποκριθεις ειπεν rel. | αυ-
τοις + ει D 565 syh^m | αποκαταστησει C 579 Θ 565 1093
lat(-k)(sysl) ar gg co | 13 Ηλιας + ηδη (Mt 17,12) Taⁱⁿ
C 700 1^s 22 945 ΣN 1093 fi, ~ W | 14 ελθοντες, ειδον
Ta BSΨLsΔ W 1342 k sy(s)h^m ar sa] ελθων, ειδεν rel. |
ποι.υν > W 28 1^s 209 1047 ar gg | 15 αυτον¹] τ. I^v Ta
D k b c ffr | προστρεχ.] προσχαιροντ. (Ta) D k b c ffi |
16 αυτους¹] τ. γραμματεις C 33 Θss 21s 872ss rel. a sypf |
αυτους²] εαυτους S*Ψ^cs 892s W 1424^s 7s al. M 1071 Γ
251 A al. Λ al. G, αλληλους Θ 565 472s sa bo¹, εν υμιν
D lat pl. | 18 ισχυσ.] εδυνηθησαν Ta W 700 115, + εκβα-
λειν αυτο D Ws 565 a b r ar gg¹ sa (Taⁱⁿ) | 19 απιστος
+ κ. διεστραμενη Ta^{aetn} P⁴⁵ W 544 13^r 1574 157 | προς
με] ωδε Ta^{av} 1012 (565 c syh⁺) | 20 συνεσπαρ. Bss 33-Δ
372 1342] εταραξεν D, εσπαραξ. P⁴⁵ rel. | αυτον⁴] το
παιδιον (L 9,42) Θ 565s 13-828 k a b c ffi q r (sa), >W]

21 ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὃς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; δὲ εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν, ¹ καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ ἐτι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ^{11,22s} 23 ἐφ ἡμᾶς. δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνῃ, ^{L 17,5} 24 πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· πιστεύω, βοήθει μου 25 τῇ ἀπιστίᾳ. ἴδων δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἔξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ^{1,26} 26 ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. δὲ Ἰησοῦς κατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ ἴδιαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ^{92,10} 27 ^{5,41} πολλούς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. δὲ Ἰησοῦς κατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ ^{10,10} 28 ἴδιαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ^{Tob 12,8s} 29 ἦδυνήμημεν ἔκβαλεῖν αὐτό; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἔξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ [καὶ νηστείᾳ].

21 επηρωτ. + οΙς Ta 1241 Θ 565s 1^r 124 1424 1675ss Φss 713 1396 ac fr syspi gg¹ | αυτου + λεγων Ws 565s 13^r a f syi | ως S C^c D 1^r 7-692 U-Γ 998 rel. (B P⁴⁵ 1342)] εξ ου C^{*r} | εκ παιδος D W 565 | **22** και² > Ta 579 P⁴⁵ D Ws 565 1-828 7 4s Λ^r vi(- c f) vg¹ syspi ar gg co | ημιν + Ke D Θ 565 G ab ffi q syi ar gg¹ (1071 4s Λ^r, 067 sys) | ημας] mei Ta syspi¹ | **23** το > P⁴⁵ D Θ 565s 872 13^r 16 U pl. Φ 4s K^s al. Λ^r | δυνη + πιστευσαι Ta⁴ Ψs D Θr Φ rel. lat(-k) sy(s)pi¹ h | **24** παιδιου B-ΨL 579s P⁴⁵ W 700 1654 267 A^{*} k sys ar sa bo¹] + μετα δακρυων Ta³ rel. | **25** οχλος + πολυς 1^r | τω ακαθαρτω > P⁴⁵ W 1^r sys gg | **26** εξηλθ. + απ αυτου Δ D 565 827 1279 476 lat(- q) sysi gg¹ sa | **27** κ. ανεστη > W k l sysp | ανεστη + κ. απεδωκεν αυτ. τ. πατοι αυτου (L 9,42) Ta^{atn} sys | **28** οικον + προσηλθον αυτω .. κ. επηρ. Ta P⁴⁵ Wss 565s 13-828 | οτι] δια τι 33 D 872 115 al. 348^r (U)Φ 291 998ss Α^r verss. | **29** εν - εξελθ.] ουκ εκπορευεται 33 579 7 1574 (ar) gg (1542 827) | ~ νηστ. κ. προσευχη Ta^{atn} syspi ar | κ. νηστεια > BS* k gg¹ |

volutabatur spumans. Et interrogavit patrem eius: Quantum temporis est, ex quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab infantia,¹ et frequenter eum in ignem et in aquas misit, ut eum perderet; sed si quid potes, adiuva nos misertus nostri.¹ Iesus autem ait illi: Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et continuo exclamans pater pueri cum lacrimis aiebat: Credo, Domine, adiuva incredulitatem meam. Et cum videret Iesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo dicens illi: Surde et mute spiritus, ego praecipio tibi: Exi ab eo, et amplius ne introeas in eum. Et exclamans et multum discerpens eum exiit ab eo, et factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent: Quia mortuus est. Iesus autem tenens manum eius elevavit eum, et surrexit. Et cum introisset in domum, discipuli eius secreto interrogabant eum: Quare nos non potuimus eicere eum?¹ Et dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione et ieunio.

21 ~ hoc ei *codd.* vi pl.

at] et YL k^e r

22 eum¹ + et A-MEpBssGMaDrTh c f

23 sunt > A-MZsl-GD^rKVC k c f l

24 Domine > AsH*sEpUGDrC d i l r

25 ~ tibi praec. *codd.* vi(-k) Var, impero k Var¹ |
exi] ut exeas Var |

26 clamans MZB^rI.KVCs d f i l q z

23 Mc 11,22s

24 L 17,5

26 Mc 1,26

27 Mc 5,41

28 Mc 10,10

29 Tob 12,8s

9,30-32 *Altera passionis praedictio*
 (Mt 17,22s; L 9,43ss)

30   Et inde profecti praetergrediebantur Gali-
(29) laeam, nec volebat quemquam scire. Docebat
 autem discipulos suos et dicebat illis: Quo-
 niam Filius hominis tradetur in manus homi-
 num, et occident eum, et occisus tertia die re-
 32 surget. At illi ignorabant verbum et timebant
 interrogare eum.

9,33-50 *Apostolorum institutio*
 (Mt 18,1-9; L 9,46-50)

33   **I**Et venerunt Capharnaum. Qui cum domi
 essent, interrogabat eos: Quid in via tracta-
 34 batis? At illi tacebant, siquidem in via inter
 35 se disputaverant, quis eorum maior esset. Et residens vocavit duodecim et ait illis: Si quis
 vult primus esse, erit omnium novissimus et
 36 omnium minister. Et accipiens puerum statuit
 eum in medio eorum; quem cum complexus
 37 esset, ait illis: Quisquis unum ex huiusmodi
 pueris receperit in nomine meo, me recipit;
 et quicumque me suscepere, non me suscipit,
 sed eum qui misit me.

38   Respondit illi Iohannes dicens: Magister,
 vidimus quemdam in nomine tuo eicientem
 daemonia, qui non sequitur nos, et prohibui-

32 ~ eum interrog. *codd.* *vl(-c)*

33 esset AF-ZUGsKV e d i q (f)

34 in via inter se BT] ~ inter se in via *rel.*
 disputaverunt OMaL^rCs

~ esset illorum maior *codd.* *vl pl.*

36 cum] ut AsHssEpDTh

37 ~ me misit *codd.* *vl(-a)*

Κάκειθεν ἔξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γα- 30 ^{93,2}
 λιλαίας, καὶ οὐκ ἥθελεν, ἵνα τις γνοῖ· ἐδίδασκεν ^{30 -32:}
 γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι 31 <sup>Mt 17,22s
L 9,43ss
J 7,1</sup>
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀν-
 θρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκταν-
 θεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. οἱ δὲ ἥγνο- 32 ^{L 9,45; 18,}
 ουν τὸ ὄχημα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ 33 ^{94,10}
 γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελο- <sup>33-50:
Mt 18,1-9</sup>
 γίζεσθε; ¹ οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἄλλήλους γὰρ 34 <sup>L 9,46-50
95,2</sup>
 διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. καὶ καθίσας 35 ^{10,44}
 ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις
 θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ
 πάντων διάκονος. καὶ λαβὼν παιδίον ἐστησεν 36 ^{10,16}
 αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸν
 εἶπεν αὐτοῖς· ὅς ἀν ἔν τῶν τοιούτων παιδίων 37 <sup>Mt 10,40
J 13,20
96,1</sup>
 δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς
 ἀν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀπο-
 στείλαντά με.

"Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· διδάσκαλε, εἴδομέν 38 ^{97,8}
 τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
 ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν,

30 επορευοντο B* D¹ 1402 ac fz | γνοι BssL D] γνω rel.
 31 παραδομησεται Ta Θs 565s 13-230 115 827 lat(-k) ar
 gg co | αποκτανθ. > D k a c z bo | τη τριτη ημερα 1241
 Wss 565 rel. k vg sysph* ar gg | εγερθησεται 1^s 209 13-
 230 (W 28 1542) | 33 ηλθον BS D W 565 1^s 118s 1424
 al. 1355s lat pl. sys sa] ηλθεν rel. | διελογιζ.] διελεχθηε
 W 28 1542 1^s 209 | 34 διελογιζοντο k b f ff q ar gg co |
 εν τη οδω > Ta^{a tn} Δ D A 265 a b f i q sys | μειζων +
 γενηται D Θ 565 (sysih), ειη W 13-230 2145 443 lat ar,
 εστιν S gg co | 35 και¹] τοτε D b ffi, > W | εστω Δ 700
 28 1654 13 349 al. 1574 472 1355s gg, a b ffi q r | 36 αυ-
 το¹ > Ws 565s 1^s 118s 267 ar gg | Ωρ | 37 εν] εκ Ws
 565 13^r a b c d ffi q ar gg co, > D¹ 124 827 XΓ 4 (sysp)|
 παιδ. τουτων SCΔ 1342 179 047 co | δεχεται² + μονον
 αλλα και Θ 565s 13-828 (713)| 38 ος ουκ ακολουθει ημιν
 > (L 9,49) Ta^{a tn} B-Δ Θ 115 1071 f syspi co |

1 C 12,3 39 ὅτι οὐκ ἡκολούθει ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Μὴ κωλύετε αὐτὸν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται
 Mt 12,30 40 ταχὺ κακολογῆσαι με· ὃς γὰρ οὐκ ἐστιν καθ'
 Mt 98,6 41 ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. ὃς γὰρ ἀν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
 99,2 42 αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἀν σκανδαλίσῃ ἔνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχη-
 100,6 43 λον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἥ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν·
 Mt 5,30 καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἥ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν,
 45 εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἥ τοὺς δύο πόδας
 Mt 5,29 47 ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. καὶ ἐὰν ὁ ὀδφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σέ ἐστιν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν

οτι ουκ ηκολ. ημ. > D W 700 565s 1^s 209 13^r 1424 al. Xs al. 273 lat(-f) syh⁺ ar gg | ηκολουθει BSΔ Θ] ακολ. rel. | 39 ταχν > W 565s 1s 209 F* vl sys ar gg | 40 ημων^{1,2} B-579 Wss 565s 1^s 209-828 267 al. 348 X 1071 245s al. 273 al. (270^s) k sysih^m ar gg co] υμων rel. | 41 ος γαρ] η. ος Θs 565 k ar (syp gg¹)| ονομ. + μου S*Δ D W^r 872^s rel. pl. lat syih^m co | 42 τουτων B-L 579^r D Wss 565s al. 1-983 124 1424 al. 348^r Φs 1012s 273 al. A lat sysp co]> rel. | πιστευοντ.] πιστιν εχοντων C*D a | πιστ. S*C*Δ D k a h ffi bo] + εις εμε rel. | λιθος μυλικος 700 28^r 124 rel. pl. q syh co (Θ 565 13-828) | 43 σκανδαλιση BSΨ-Δ W 1342 1012 H k a fr^{1,2} z vg | τας > Ψ D 1071 440 | απελθειν] βληθηναι D 348 1579s 4ss k a f | γεενν. πυρος τ. ασβεστον Ta 1515 (F) q syh | εις³] οπου εστιν D k b c ffir | 44.46 (cf. 48) οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα η. το πυρ ου σβεννυται (Ta) 579 D W-372 21 13^r rel. lat(-k) syph ar¹ | 45 καλον + γαρ 872 945s 1071 291 A^r c sys sa] ζωην + αιωνιον D lat pl. ar | βληθηναι] απελθειν W 28 1^r 4s sys | γεενν. + εις το πυρ το ασβεστον 892s D W-565 13 rel. syh ar |

mus eum. ¹ Iesus autem ait: Nolite prohibere ³⁹
eum; nemo est enim qui faciat virtutem in no-⁽³⁸⁾
mine meo et possit cito male loqui de me.
Qui enim non est adversum vos, pro vobis est. 40
Quisquis enim potum dederit vobis calicem ⁴¹
aquaee in nomine meo, quia Christi estis, amen
dico vobis, non perdet mercedem suam. Et ⁴²
quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis
credentibus in me, bonum est ei magis, si cir-
cumdaretur mola asinaria collo eius et in mare
mitteretur. Et si scandalizaverit te manus tua, ⁴³
abscide illam; bonum est tibi debilem introire
in vitam, quam duas manus habentem ire in
gehennam, in ignem inextinguibilem, ⁴⁴ ubi ver-
mis eorum non moritur, et ignis non extin-
guitur. Et si pes tuus te scandalizat, amputa ⁴⁵
illum; bonum est tibi claudum introire in vi-
tam aeternam, quam duos pedes habentem
mitti in gehennam ignis inextinguibilis, ubi ⁴⁶
vermis eorum non moritur, et ignis non extin-
guitur. Quod si oculus tuus scandalizat te, ⁴⁷
eice eum; bonum est tibi luscum introire in

---

39 facit H*Ep*BDLsW

41 aquae + frigidae OBT b f

43 in³ > YH*QsV

44. 46. 48 extinguet. (Z)MaQTK, k > **44. 46**

45s > R

46 morietur ZMaRK a d ff i q (b)

47s > Z*

---

39 Nu 11,27s

41 Mt 10,42

43 Mt 5,30 | **47** Mt 5,29

regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti
 48 in gehennam ignis, *ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.* Omnis enim
⁽⁴⁷⁾ igne salietur, et omnis victima sale salietur.
 50 Bonum est sal; quod si sal insulsum fuerit, in
 quo illud condietis? Habete in vobis sal et
 pacem habete inter vos.

10,1-16 *De matrimonio, parvuli*
 (Mt 19,1-15; L 18,15ss)

10 Et inde exsurgens venit in fines Iudeae ultra Iordanem, et conveniunt iterum turbae ad eum, et sicut consueverat iterum docebat illos. Et accedentes pharisaei interrogabant eum, si licet viro uxorem dimittere, tentantes eum. ¹At ille respondens dixit eis: Quid vobis praecepit Moyses? ¹Qui dixerunt: Moyses permisit *libellum repudii scribere et dimittere.* ⁵Quibus respondens Iesus ait: Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud; ⁶ab initio autem creaturae *masculum et feminam fecit eos Deus, propter hoc relinquet homo*

---

49 sale FGW] > rel. | **10,5** istud] illud Ep*QW Var, hoc Ep^mR a ff, + Moyses b Var (G) | **6** Deus > U | **7** inc. et dixit: propter OssBMaLKThW gat b c d ff q r

---

48 Jdt 16,21; Is 66,24

49 Lv 2,13

50 Mt 5,13; L 14,34s; C 4,6; R 12,18; Hb 12,14

10,4 Dt 24,1; Mt 5,31s

6 Gn 1,27

βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὁφθαλμοὺς ἔχοντα 101,10
 βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, ὅπου ὁ σκάληξ αὐτῶν 48 Jdt 16,21
 οὐ τελευτᾶ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Πᾶς γὰρ 49 Lv 2,13
 πυρὶ ἀλισθήσεται. καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ 50 102,2
 ἄλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; 51 Mt 5,13
 ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. 52 L 14,34
 R 12,18
 Hb 12,14

Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς 10 103,6
 Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπο- 1-12:
 ρεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει 53 Mt 19,1-9
 πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. καὶ προσελθόντες φα- 2
 ρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖ-
 κα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 3
 εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; Ἡοὶ 4 Dt 24,1
 δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίου 53 Mt 5,31s
 γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· 5
 πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν
 ἐντολὴν ταύτην. ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἀρσεν καὶ 6 Gn 1,27
 θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός. ἐνεκεν τούτου κα- 7 Gn 2,24

47 η + τους Θ 565 517 713 | βληθηναι] απελθειν D 1^r
 1424ss7 al. k c i sys(p)| γεενναν + τ. πυρος C Θ 21^r 872s
 rel. fi q vg syp | 48 αυτων > 27s 348s 1579s X 485 262
 V 028 al. G c | τελευτησει 1^s 209 c d ff i q sa | πυρ + αυ-
 των Ta Ψ 565 692 472 Λs b sy co | 49 inc. πασα γ. θυσια
 D v(-fl q) | αλισθησ. BSLΔ W 700 565 28* 1^r 788 1012
 485 229 sysi co] αναλωθησεται Θ (k), + κ. πασα θυσια
 αλι αλισθησεται rel. | 50 αυτο αρτυσετε] αρτυθησεται
 1241 1^r K d f sys ar, αλισθησεται syp (bo) | εχετε] υμεις
 ουν εχετε W 565 13-828 (28) | 10,1 και² B-Ψ Lss co] >
 D Ws 565s 1^s 118s 13^r 517* al. 472 G lat sysp ar, δια
 του rel. syih | συμπορευεται, οχλος W 28 1542s 1^s 118s
 13-828 vl sys ar gg sa | παλιν¹ > Ta 892 W 13^r 1579
 b ff i r syp gg | παλιν² > Ta 348 k sysi gg¹ sa bo¹ | 2 inc.
 οι δε φαρισ. προσελθον. Ws 565 1542s | προσελθ. φαρισ.
 > D k a b sys | 4 επετρεψ.] ενετειλατο 1^r 472 k q gg]
 + ημιν Ta+ c ff sysp | αποστασ. + δουναι D c ff q (sys,
 998 br gg¹ sa) | 5 ε/ραψ. + Μωυσης D k c (~ 945 sys
 sa, Ψ 579 1542s 1574 f, br) | υμιν > D W 28 13^r 349
 k b cr | 6 κτισεως > D b ff q sysp | ο θς > Ta^{at} Bss 33s
 579s 1342 827 c gg¹ co | 7 inc. κ. ειπεν· ενεκεν Ta D
 Wr 13^r 7 1579s ΣN 4s 262 b c ff q r ar gg |

ταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν

<sup>1 C 6,16
E 5,31</sup> μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα

8 αὐτοῦ, ¹ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὅστε

9 οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. ὃ οὖν δὲ Θεός

^{104,10} 10 συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων

<sup>L 105,2
16,18</sup> 11 αὐτόν. καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἀν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ'

12 αὐτήν· καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.

<sup>106,2
13-16:
Mt 19,13ss
L 18,15ss</sup> 13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα αὐτῶν ἄψηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἡγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

^{Mt 18,3} 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, δις ἀν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει τιθεὶς τὰς χειρας ἐπ' αὐτά.

<sup>107,2
17-31:
Mt 19,16-30
L 18,18-30</sup> 17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὅδὸν προσδραμὼν εἶς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω, ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὃ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἶς δὲ Θεός.

κ. προσκολλ.-αυτου> BSΨ 892* sys | 9 ουν>D¹ A k* syh | εζευξεν D W 1424^s 1200 4s c fl | 10 περι τουτου> W 544 346 1093 KΛs | 11s εαν απολυση γυνη τ. ανδ. αυτης κ. γαμ. αλλον, μοιχ. κ. εαν ανηρ απολ. γυν., μοιχ. W 1542s 1^s 872 (sys) gg¹ | επ αυτην> Ws 565s 1542s 1^s 872 sysp ar gg | 12 απολ. τ. ανδρα αυτ.] εξελθη απο(του) ανδρος D Θs 565s 13^r a b ff q ar | 13 αψητ.] τ. χειρα αυτου επιθη (Mt 19,13) sys ar gg sa | επετιμησ. B-Δ sys] -τιμων rel. | αυτοις B-Δ 1342 k c bo] τ. προσφερουσιν rel. | 14 κ. + επιτιμησας Ws 565s 1542s 13^r sys h^m ar (gg) | τ. θυ] τ. οινδρανων 579 W 1424^s 179 al. 1574 1355s gg¹ | 16 εναγκαλισ.] προσκαλεσαμ. D c ff q r sys | 17 οδον ιδου τις πλουσιος πρ. Wss 565s 1542s 872 13^r M 16 1071 472s A^r ar gg¹(348^r syh^m sa) | 18 εις ο] μονος εις D ff(b, gg co) |

patrem suum et matrem, et adhaerebit ad uxorem suam; ¹ et erunt duo in carne una. Itaque 8 iam non sunt duo, sed una caro. Quod ergo 9 Deus coniunxit, homo non separat. Et in domo 10 iterum discipuli eius de eodem interrogaverunt eum. ¹Et ait illis: *Quicumque dimiserit uxorem suam et aliam duxerit, adulterium committit super eam.* Et si uxor dimiserit virum 12 suum et alii nupserit, moechatur.

Et offerebant illi parvulos, ut tangeret illos. 13 Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum videret Jesus, indigne tulit et ait 14 illis: *Sinite parvulos venire ad me, et ne prohibueritis eos;* talium enim est regnum Dei. ¹Amen dico vobis: *Quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud.* Et complexans eos et imponens manus super 16 illos benedicebat eos.

10,17-31 *Adulescens dives, de periculis divitiarum* (Mt 19,16-30; L 18,18-30)

Et cum egressus esset in viam, procurrens 17 quidam, genu flexo ante eum, rogabat eum: Magister bone, quid faciam ut vitam aeternam percipiam? ¹Iesus autem dixit ei: Quid me dicis 18 bonum? Nemo bonus, nisi unus Deus. ¹Prae- 19

9 iun(c)xit AsH*BIUQCs c fl z

11 ait G a] dicit rel. pl.

14 enim est Q] ~ est enim rel. a z

15 quisque AMs*EpDLRCs

17 via SZIKVW b dlq z

eum + dicens HcOssMaLKVCsW vl

cepta nosti: *ne adulteres, ne occidas, ne fure-
ris, ne falsum testimonium dixeris, ne frau-
dem feceris, honora patrem tuum et matrem.*

20 **¶** At ille respondens ait illi: Magister, haec
21 omnia observavi a iuventute mea. Iesus autem
intuitus eum, dilexit eum et dixit ei: Unum
tibi deest, vade, quaecumque habes vende et
da pauperibus et habebis thesaurum in caelo
22 et veni, sequere me. Qui contristatus in verbo
abiit maerens; erat enim habens multas pos-
sessions.

23 Et circumspiciens Iesus ait discipulis suis:
Quam difficile qui pecunias habent in regnum
24 Dei introibunt! Discipuli autem obstupesce-
bant in verbis eius. At Iesus rursus respondens
ait illis: Filioli, quam difficile est, confidentes
25 in pecuniis in regnum Dei introire! Facilius
est camelum per foramen acus transire, quam
26 divitem intrare in regnum Dei. Qui magis ad-
mirabantur dicentes ad semetipsos: Et quis

20 at] et SAsHssGLRCs b]

illi > AsMs*EpG k c q z

magister + bone OZMaK

~ omnia haec SOZsIUDLsKV b d q (k)

21 dilexit] osculatus est b q

22 mult. possess. MaDR] ~ poss. mult. *rel.*

24 in³ > SX*sULKCs

19 Ex 20,12-16; Dt 5,16-20; 24,14

21 Mc 8,34; Mt 10,38

23s Mc 4,19; Ps 61,11; 1 T 6,17

Ίτάς ἐντολὰς οἶδας· μὴ φονεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, 19 Ex 20,12-17
μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερή- Dt 5,16-20;
σῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ 20
[ἀποκριθεὶς] ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
ἔφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμ- 21 8,34;Mt 10,31
βλέψας αὐτῷ ἦγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ἐν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς 108,2
τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας τὸν σταυρόν. ὁ 22 109,2
δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος,
ἥν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μα- 23
θηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχον- 4,19
τες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ 24
δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ.
ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς·
τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ 1 T 6,17
χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς 25
τῆς ὁρίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἔξεπλήσ- 26
σοντο λέγοντες πρὸς ἔαυτούς· καὶ τίς δύναται

19 μη φονευσ. > D¹ 1^s 118s Γ Λ k f | μοιχ. + μη πορνευ-
σης D¹ 1654 k c, ~ Γ| μη αποστεο. > B*Ψ 579s W 700
28 544s 1^s 118s 69*ss 267 16 Σ 713^r 4s K^s r sys ar gg |
20 αποκριθ. > BSΨ-Δ 1342 co | εφυλ.] εποιησα 565 1542s
1^s 118s sys ar gg | μου + τι ετι υστερω (Mt 19,20) Ta⁴ Ws
565s 872 13^r M 1071 ΣN 998ss K pl. a c syh⁺ ar gg¹ |
21 αυτω² + ει θελεις τελειος ειναι Ws 565s 872 13-7 al. M
1071 ΣN(Φ 713) 998ss K^r syh⁺ ar gg sa | αρας τ. σταυρ. > Taⁱⁿ
B-Δ D Θ 565 1342 1187* lat(- a q) bo¹ | **22** επι +
τουτω Ta D Θ 565s 13ss 826^s vl sysp gg¹ | **24** τεκνια Ψ
700 1-872 118s 115 213s ΣN 1604 A al. lat(-q), > 544 872
477 440s K pl. EG k c z | τ. πεποιθ. επι χρ. ... εισελθ.] οι
τα χρημ. εχοντες εισελευσ. (L 18,24) Taⁱⁿ rel., > BSΨ*
Δ k sa (Wc) | **25** ante 24 D a b ff | ταχειον καμηλ. δια τρυ-
μαλιδος ραφ. διελευσεται η πλουσιος D¹ | εισελθειν > 579
D Θ k a ff sys | **26** εαυτους] αυτον B-892 Δ 1555 co |

Gn 18,14 27 σωθῆναι; ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· παρὰ
 Job 42,2 ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ Θεῷ· πάντα
 Zch 8,6 L 1,37 28 γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ. ἥρξατο λέγειν ὁ Πέ-
 τρος αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἥκο-
 110,2 29 λουθήσαμέν σοι. ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὓδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ
 ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ
 30 ἀγροὺς ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ ἔνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν
 μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ
 τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μη-
 τέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ
 111,2 31 ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. πολλοὶ
 δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.
 112,2 32 Ἡσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερο-
 32-34: σόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 Mt 20,17ss ἔθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἔφοβοῦντο.
 L 18,31-34 καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἥρξατο αὐτοῖς
 8,31; 9,31 33 λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, ὅτι Ἰδοὺ
 ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
 θρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς
 γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ
 34 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν,¹ καὶ ἐμ-

27 εμβλεψ.] αποπριθεις δε Θs 565 | π. ανθρ. τουτο αδυν. εστιν, παρα δε τω όω δυνατον D (Θ 13^r 157) k a fff(b c r z sys) | όω 1^r 2 ΨΔ D 1 209 69 1082 348s 157 4s k a b c ffl r ar | **28** inc. τοτε ηρξ. 1689s syh^m | ηκολουθηκαμ. BC D W 1216 | σοι + τι αρα εσται ημιν (Mt 19,27) Ta⁴ S b | **29** inc. εφη ο Ις BSΨ-Δ 1093 co | μητερα + η γυναικα Ta³ C-579 372 28^r rel. pl. fq syph | η πατερα > D k a ffr | ενεκεν² > B* 700s 544 1654 1424ss 7 213 1012 273 al. A 473 028* al. k c z(S*) | **30** εαν] ος ου (D) Θs 565s lat syh sa | νυν > D¹ 544 1012 1038 k a q sys gg¹ | τουτω + ος δε αφηκεν οικιαν και ... μητερα ... μετα διωγμον, εν τω αι. τω ερχ. ζωην αι. λημψεται D a b ff(k c l q) | **31** οι > SΨLΔ D Wr 1-22 209 124 1424 pl. rel. pl. | **32** οι δε ακολουθ. εφοβ. > D 700 28 1342 872 788 1402 157 440 K 399* a b | παλιν > Ta^{an} 267 713 b c syspi sa | **33** παραδιδοται Ψ 892 K | κ. τ. γραμματ. > S* 700 1689s 1012 sa |

potest salvus fieri? Et intuens illos Iesus ait: 27
 Apud homines impossibile est, sed non apud
 Deum; omnia enim possibilia sunt apud Deum.
 28 'Et coepit ei Petrus dicere: Ecce nos dimisi-
 mus omnia et secuti sumus te. Respondens 29
 Iesus ait: Amen dico vobis: Nemo est, qui
 reliquerit domum aut fratres aut sorores aut
 patrem aut matrem aut filios aut agros prop-
 ter me et propter evangelium, 30 'qui non acci-
 piat centies tantum nunc in tempore hoc,
 domos et fratres et sorores et matres et filios
 et agros cum persecutionibus, et in saeculo
 futuro vitam aeternam. Multi autem erunt primi 31
 novissimi, et novissimi primi.

**10,32-45 *Tertia passionis praedictio, filii
 Zebdaeui* (Mt 20,17-28; L 18,31-34)**

Erant autem in via ascendentes Hierosoly- 32
 mam, et praecedebat illos Iesus, et stupebant,
 et sequentes timebant. Et assumens iterum duo-
 decim coepit illis dicere quae essent ei even-
 tura: Quia ecce ascendimus Hierosolymam, et 33
 Filius hominis tradetur principibus sacerdotum
 et scribis et senioribus, et damnabunt eum
 morte et tradent eum gentibus, 34 'et illudent

28 et¹ > SA^rBsUMaEQsCs

ei Petr. W] ~ Petr. ei rel. b l z c (d f, a q)

29 *~ matr. aut patr. SA-MXsIUL^rKVCs c f q z

32 ventura OZ*GsQsKVC*sW gat b c f q r

33 et senioribus > AsH*sXEpBGDR c l z

27 Gn 18,14; Zch 8,6; L 1,37

33 Mc 8,31; 9,31

ei et conspuent eum et flagellabunt eum et interficient eum, et tertia die resurget.

35   Et accedunt ad eum Iacobus et Iohannes filii Zebedaei dicentes: Magister, volumus ut
 36 quodcumque petierimus facias nobis. At ille
 37 dixit eis: Quid vultis ut faciam vobis? ¹Et
      dixerunt: Da nobis ut unus ad dexteram tuam
      et alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria
 38 tua. ¹Iesus autem ait eis: Nescitis quid petatis:
      potestis bibere calicem, quem ego bibo, aut
 39 baptismo, quo ego baptizor, baptizari? At illi
      dixerunt ei: Possumus. Iesus autem ait eis:
      Calicem quidem, quem ego bibo, bibetis; et
 40 baptismo, quo ego baptizor, baptizabimini; se-
      dere autem ad dexteram meam vel ad sinistram
      non est meum dare vobis, sed quibus paratum
 41 est. Et audientes decem coeperunt indignari de
 42 Iacobo et Iohanne. Iesus autem vocans eos ait
      illis: Scitis quia hi qui videntur principari gen-

34 eum^{1,2} > XsUMaKV c z

36 dixit] ait OEpBMaD

38 bibiturus sum GW gat vl(-k) Var

38s baptismo MEp^mMaQsTh Var] -mum rel. vl

40 vobis * > SAsH*sZIUMaDr a b d ff i z

41 coep. indign.] indignati sunt D gat q

38 Mc 14,36; L 12,50

39 A 12,2; Ap 1,9

42 L 22,25ss; 1 P 5,3

παιίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ὡιάκωβος καὶ ^{113,6}_{35-45:} Ιωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὅ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιῆσῃς ἡμῖν. ὅ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαι ³⁶ με ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν, ἵνα εἶς σου ³⁷ ἔκ δεξιῶν καὶ εἶς ἔξ αριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὅ δὲ Ὡησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ³⁸ 14,36;L 12,50 οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ³⁹ A 12,2 εἶγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὅ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; ^{Ap 1,9} οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὅ δὲ Ὡησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ⁴⁰ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὅ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἔκ δεξιῶν μου ἢ ἔξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἵς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἥρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ὡιάκώβου καὶ Ιωάννου. καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ὡησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυ-

34 κ. εμπτυσ. αυτω > 28 2193 872 346 115 1279^r 1093 al. k |
 κ. μαστιγωσ. αυτον > D 115 1038 k ff r² | τη τριτη ημ. W
 rel. vg syspih* ar gg | 35 οι + δυο BC 579 1241 1342 co
 Ωρ | ινα > D¹ 1654 118s 1689s 1574 245 4s 270 k ir |
 36 τι θελετε > D Ef (ab i) | ποιησαι με] ποιησω C D Θ
 565 1^s 118s 13-230 827s 348^r 251 q, με ποιησω BS*Ψ |
 37 εις^{1,2} > 1^s 209 sys gg¹ | δοξη] βασιλεια τ. δοξης W
 13^r (Ta, sa) | 38 Iς > Δ Θ 998 sys | πινω] μελλω πινειν
 Ta+ 1515 vl(-kl) ar gg sa | η Br D Ws 28 1542ss 1s 209
 13 pl. 1424s 348^r Σ 713 lat sys h^m ar co] και rel. | μελλω
 βαπτιζ. Ta³ cz ar gg sa | 39 αυτω > 892 D Wss 565s 1^s
 209 1424 al. 4s al. vl syi gg¹ bo | 40 αλλ οις] αλλοις
 kabdff sys sa | ητοιμ. + υπο τ. πατρος μου (Mt 20,23)
 Ta³ S* Θ 544 1^r 1606 1071 Φ 1604 ar syh^m | 41 οι+
 λοιποι D Θ vl(-kf) syi bo | ηρξ. αγαν.] ηγανακτησαν Ta
 579 1^s 118s 1588 A q | 42 αυτοις+ ουκ 13 pl. | κατακυ-
 ριευσουσ. 579 D¹ 209 954 472 al. Y 270 |

9,35 43 οιεύουσιν αὐτῶν καὶ οἵ μεγάλοι αὐτῶν κατεξ-
 43 ουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν
 ὑμῖν. ἀλλ᾽ ὅς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν,
 44 ἐσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν
 115,4 45 εἶναι πρῶτος, ἐσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἥλθεν διακονηθῆναι ἀλ-
 Is 53,10ss λὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύ-
 τρον ἀντὶ πολλῶν.

^{116,2} 46 46-52: Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευο-
 It 20,29-34 μένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχώ καὶ τῶν μαθητῶν
 L 18,35-43 αὐτοῦ καὶ ὅχλου ἵκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτι-
 μαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν
 47 ὁδόν. καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός
 ἐστιν ἥρξατο κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυὶδ Ἰη-
 48 σοῦ, ἐλέησόν με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα
 σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυὶδ,
 49 ἐλέησόν με. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε
 αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ·
 50 θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἴμά-
 τιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἥλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέ-
 J 20,16 λεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ὅαββουνί,

μεγαλοι] βασιλεις SC*, principes b fff i vg | 43 εστιν]
 εσται 892s 372r rel. ffq sy ar gg | εσται B Ψ-579 D Wsss
 28ss rel. pl. verss.] εστω SCΔ 565 al. | 44 εν υμιν] υμων
 D W 372s 21 1r 13 pl. 7-692 U rel. syh | παντων] υμων
 D 700 565 1342 a gg¹ (W syih ar¹ sa) | 45 κ. γαρ] ωσπερ
 (Mt 20,28) c sys | 46 ερχεται D 788 ab ffi r sys Ωρ| απο
 Ιερ.] εκειθεν D (Θs 565) a b fffiq r Ωρ | και³] μετα Ψ D
 v1 ar gg¹ sa | ικανου + ιδου 700 28 13r 472s cfl (a)|
 Βαριτιμιας D b ffqr| ~ εκαθ. π. τ. οδ. προσαιτων C^c
 579 (D Θ 565) rel. sysph gg¹ sa | 47 Iu > ΨL 579 Θ
 1542s 267 al. 16 1093 i sysp | 48 > 1241 W 1654 1402 |
 εκραζ. + Κε (Mt 20,31) 28 124 1606 1071 4s Λss | 49 ει-
 πεν] εκελευσ. 472 lat(-k d) sys ar gg¹ sa | φωνησ. αυτον
 Br 1424s 7 1391 1515 k syh^m bo] αυτον φωνηθηναι rel.|
 50 επιβαλων 565 | αναπηδησ. BSΨ-Δ D Θ 565 1342 M^c
 1071 lat syih^m sa¹ bo] αναστας rel. | 51 Κε ραββι Ta D
 a b ffi, Κε 409 gg¹, ραββι 1241 kq |

tibus, dominantur eis, et principes eorum potestatem habent ipsorum. Non ita est autem in 43 vobis, sed quicumque voluerit fieri maior, erit vester minister; et quicumque voluerit in vobis 44 primus esse, erit omnium servus. Nam et Fi- 45 lius hominis non venit, ut ministraretur ei, sed ut ministraret et daret animam suam redemp-
tionem pro multis.

10,46-52 ***Bartimaeus sanatus***

(Mt 20,29-34; L 18,35-43)

Et veniunt Hiericho, et proficidente eo de 46 Hiericho et discipulis eius et plurima multitudine, filius Timaei, Bartimaeus, caecus, sedebat iuxta viam mendicans. Qui cum audisset quia 47 Iesus Nazarenus est, coepit clamare et dicere: Iesu fili David, miserere mei.¹ Et comminabantur 48 ei multi ut taceret. At ille multo magis clamat: Fili David, miserere mei. ¹Et stans Iesus 49 praecepit illum vocari. Et vocant caecum dicentes ei: Animaequior esto, surge, vocat te. Qui projecto vestimento suo, exsiliens venit ad 50 eum. Et respondens Iesus dixit illi: Quid tibi 51 vis faciam? Caecus autem dixit ei: Rabboni,

43 autem > UT vl(-fl'1)**43s** voluerit 1^o2 D**47** Iesu fili Dav. G] ~ fili Dav. Iesu *rel.* b c d l q**51** ~ illi Ies. dix. OZsBUMaLRVCs d i q, illi > S
tibi vis W] ~ vis tibi *rel.* l q**43** Mc 9,35**45** Is 53,10ss**51** (J 20,16)

52 ut videam. ¹Iesus autem ait illi: Vade, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidi et sequebatur eum in via.

11,1-26 *Ingressus in Hierusalem, fidelinea*
(Mt 21,1-22; L 19,28-46)

11 Et cum appropinquarent Hierosolymae et Bethaniae ad montem Olivarum, mittit duos ex 2 discipulis suis ¹et ait illis: Ite in castellum, quod contra vos est, et statim introeuntes illuc invenietis pullum ligatum, super quem nemo adhuc hominum sedit; solvite illum et addu- 3 cite. ¹Et si quis vobis dixerit: Quid facitis? di- cete, quia Domino necessarius est, et continuo 4 illum dimittet huc. Et abeuntes invenerunt pul- lum ligatum ante ianuam foris in bivio et 5 solvunt eum. Et quidam de illic stantibus di- 6 cebant illis: Quid facitis solventes pullum? ¹Qui dixerunt eis sicut praeceperat illis Iesus, et di- 7 miserunt eis. Et duxerunt pullum ad Iesum et imponunt illi vestimenta sua, et sedit super 8 eum. Multi autem vestimenta sua straverunt in via, alii autem frondes caedebant de arboribus

---

11,1 et Bethan.] in Bethphage et Bethaniam

3 facitis + hoc, ~ q

8 de arboribus] ex agris

---

52 ait] dixit OssMaRKV c ff q z

11,2 contra vos est S MaDLRW c ff] ~ est c. vos *rel.*

illuc (f) l z] illud AsMss EpDQs gat k

3 dimittit UGQ c b l z

7 inponentes Os*sUMaKV z | eum] eo SZ*BUK

---

52 Mt 9,22

11,2 (L 23,53) | 3 Mc 14,14 | 8 4 Rg 9,13

ἵνα ἀναβλέψω. Ἔ καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ · Ὕπα- 52
γε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλε-
ψεν, καὶ ἤκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

Mt 9,22

Καὶ ὅτε ἔγγιζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθ- 117,2
φαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιων,
ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἅ καὶ λέγει 2 1-10:
αὐτοῖς · ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι
ἡμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὗρή-
σετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὕπω ἀν-
θρώπων ἐκάθισεν · λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
Ἅ καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ · τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε · 3
ὅ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν
ἀποστέλλει πάλιν ὕδε. καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον 4 118,3
πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφ-
όδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καὶ τινες τῶν ἔκει 5
ἔστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς · τί ποιεῖτε λύοντες τὸν
πῶλον; οἱ δὲ εἴπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰη- 6
σοῦς · καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ φέρουσιν τὸν 7
πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ
τὰ ἴμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. καὶ 8 4 Rg 9,13
πολλοὶ τὰ ἴμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν,

52 αυτῷ² Br D W 700 565s 1^s 209-349 M^c 1071 713 A al.
lat sys^m ar gg co] τῷ Iu rel. | 11,1 ηγγιζον Σ 713 vg,
-ζεν D vl syp, -σαν 788 pl. M 472 ar gg sa | Βηθφ. κ. >
D 700 lat pl. | καὶ² + εἰς SC Θ ar | απεστειλεν 1^s 118s
1207 477 440 FH a b c fz gg co | 2 ουπω > D Θ 1 pl. 7 pl.
rel. pl. k a c r² sysp ar gg | εκαθισ. Br Θs 565 1342 1424^s
7 713 4 ar] κεκαθικ. rel. | λυσαντες αυτ. φερ. 892 1241
rel. (L D* 28) | φερετε B-Δ Ωρ] αγαγετε rel., + μοι Ta³
544 115 1574 1588 472 1604 gg | 3 ποιειτε τουτο] λυετε
τ. πωλον (Ta) D Θs 565s 13^r 1071 vl(-k) ar, > W 1542
1^s 118s sysi | 5 εκει > 565 c syp | 6 αυτοις > D 1574 k
b c ffi gg | ειπεν] ενετειλατο 1241 Θsss 21 22s rel. pl. lat
pl. sysp gg, + αυτοις 579 D Wss 565s 1-826 230ss 1424
7s M 348^r 213s Φ 1093s 245 lat sysp gg co | 7 φερ.] αγου-
σιν S*s Ws 28 1542ss 1^s 118-124 ar Ωρ, ηγαγον 579 D
700ss 21s 1424 rel. | αυτων > W 28 1^s 209 kb ffi q ar
gg¹ | καθιζει D¹ W 700 565s 1^s 118s | 8 εστρωννυον D
Wss 565s 21^r 1^s 209 vl sysp ar gg |

^{119,1}
Ps 117,25s 9 ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. Ἐκαὶ
οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον·
‘Ωσαννά·

L1,32; A 2,30 10 εὐλογημένος δὲ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·
εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ·
ώσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

^{120,6}
11-24: Mt 21,12-22
L 19,45-48 11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ Ἱερόν· καὶ
περιβλεψάμενος πάντα, ὅψε ἥδη οὖσης τῆς
ῷρας, ἔξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

L 13,6-9 12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἔξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθ-
ανίας ἐπείνασεν. καὶ ἴδων συκῆν ἀπὸ μακρόθεν
ἔχουσαν φύλλα ἥλθεν, εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ,
καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα·
11,20 14 δὲ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς
καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

^{121,1}
J 2,14ss 15 Καὶ ἐρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν
εἰς τὸ Ἱερὸν ἤρεσατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας
καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ Ἱερῷ, καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
16 πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, καὶ οὐκ
ἥφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ Ἱεροῦ.

κοψαντ.] εκοπτον εκ τ. δενδρων κ. εστρωννυον εις τ. οδον
(Mt 21,8) Ta³ 579 D Θ rel. lat syph ar gg bo | 9 ωσαννα
+ τω υψιστω Θs 565s 13^r 1071 k ar (aci gg), > D W
b ffr | 10 ερχομενη > 579s 1^s 209 a Ωρ/ωσαννα] ειρηνη
W 700 28 sys, ειρ. εν ουρανω κ. δοξα Θ 1^r syh[†] ar gg |
11 οψε Ss 33ss Δ 1342 1093 Ωρ] οψιας rel. | ηδη > W
sysp ar gg sa | τ. ωρας] τ. ημερας 28 13^r, > B 1424ss
(sys)|13 συκην + μιαν Ta S 230 M 472s K^r sys ar|ηλθεν
+ εις αυτην Ta^{atn} W 13 pl. sysp gg¹ sa (1689s, 1093)|
ει αρα τι ευρ.] ιδειν εαν τι εστιν D k b c ffr i r, ως ευρησων
τι Θs 565 0188 a f q | φυλλα² + μονον C^c 33 579 W 700
565 1542s 13^r 1606 1071 Φss 1093 1573s b c q r ar gg sa|
14 inc. κ. κατηρασατο λεγων 1093 k Ef | 15 ερχοντ. +
παλιν 892 1424^s al. ΣN 713 b fffirz | ερχεται 700 birz
sys gg | κολλυβ. + εξεχεεν (J 2,15) Ta Wss 565s 13^r ΣN
ar | κατεστρεψ.] ανεστρ. 0188, > D¹ k sys |

et sternebant in via. Et qui praeibant et qui ⁹
sequebantur clamabant dicentes :

Hosanna,

Benedictus qui venit in nomine Domini; ¹⁰
benedictum quod venit regnum patris nostri
David ;

hosanna in excelsis.

Et introivit Hierosolymam in templum, et cir- ¹¹
cumspectis omnibus, cum iam vespera esset
hora, exiit in Bethaniam cum duodecim.

Et alia die cum exirent a Bethania, esuriit. ¹²
Cumque vidisset a longe ficum habentem folia, ¹³
venit, si quid forte inveniret in ea, et cum ve-
nisset ad eam, nihil invenit praeter folia; non
enim erat tempus ficorum. Et respondens dixit ¹⁴
ei: Iam non amplius in aeternum ex te fruc-
tum quisquam manducet. Et audiebant disci-
puli eius.

¹ Et veniunt Hierosolymam. Et cum introisset ¹⁵
in templum, coepit eicere vendentes et ementes
in templo, et mensas nummulariorum et cathe-
dras vendentium columbas evertit. Et non si- ¹⁶
nebat, ut quisquam transferret vas per templum,

---

11 vespere AsHXEp*I

12 Bethania + cum duodecim EpDQ

14 ~ quisq. fruct. *ex te* S *codd. pl. vl*(-f ff, d)

15 veniunt + iterum OBMa b f ff i r z

in¹ W] > rel. 1

16 ~ vas transferret OrBUDLKVCs (c) l

---

9 Ps 117,25s

10 L 1,32; A 2,29s

13 L 13,6-9

15 J 2,14ss

17 ^let docebat dicens eis: Nonne scriptum est:
Quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem fecistis eam *speculaculum latronum.* Quo audito, principes sacerdotum et scribae quaerebant quomodo eum perderent; timebant enim eum, quoniam universa
19 turba admirabatur super doctrina eius. Et cum vespera facta esset, egrediebatur de civitate.
20 Et cum mane transirent, viderunt ficum aridam factam a radicibus. Et recordatus Petrus dixit ei: Rabbi, ecce ficus cui maledixisti
22 aruit. Et respondens Iesus ait illis: Habete fidem Dei. Amen dico vobis quia quicumque dixerit huic monti: Tollere et mittere in mare, et non haesitaverit in corde suo, sed crediderit
24 quia quodcumque dixerit fiat, fiet ei. Propterea dico vobis, omnia quaecumque orantes petitis, credite quia accipietis, et evenient vobis.
25 Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem, ut et Pater vester qui in caelis est dimittat vobis peccata vestra.
26 Quod si vos non dimiseritis, nec Pater vester qui in caelis est dimittet vobis peccata vestra.

17 nonne] non SAs*H*sX^cssIQC1, > vi pl.

21 dixit MThW] dicit *rel.* 1

23 quia > ZsBURKVCs k d

24 evenient SZIUKVW b] venient OsB^cMaThCs d f1, veniet *rel.* z

17 Is 56,7; Jr 7,11

18 Mc 1,22; 6,2; 7,37

23 Mt 17,20; Ja 1,6

24 Mt 7,7; 18,19; J 14,13; 15,7.16; 16,23s

25 Mt 5,23; 6,14s; Sir 28,1

Ίκαὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐ γέγραπται 17 Is 56,7
ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶ- Jr 7,11
σιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπή-
λαιον ληστῶν. καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 18 122,1
γραμματεῖς, καὶ ἐξήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν·
ἔφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσ- 1,22
σετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. καὶ ὅταν ὁψὲ ἐγέ- 19 123,10
νετο, ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως.

Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν 20 11,14
ἐξηραμμένην ἐκ διζῶν. καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος 21
λέγει αὐτῷ· Ὁαββί, ἵδε ἡ συκῆ ἡν κατηράσω
ἐξηρανται. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· 22 124,6
"Ἐχετε πίστιν Θεοῦ. Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἀν 23 Mt 17,20
εἴπη τῷ ὄρει τούτῳ· ἀρθητι καὶ βλήθητι εἰς L 17,6
τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ Ja 1,26
αὐτοῦ, ἄλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται 1 C 13,2
αὐτῷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύ- 24 125,4
χεσθε καὶ αἴτεισθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσ- Mt 7,7
ται ὑμῖν. καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε J 14,13; 16,23
εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν 25 126,6
τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Mt 5,23; 6,14s
Sir 28,1

17 οὐ > D Θs 565s 1542ss 0188 1^s 118s 69 k b c ffi ar gg
co | πεποιηκ. BΨLsΔ 1342 Ωρ] εποιησατε rel. | 18 οχλος]
λαος Θs k sysp Ωρ | εξεπλησσοντο S 892ss 1542s 1424
267 945 M 473 c sysp co | 19 εγιν ετοW 21 13 69 X 440
al. A 270 Λ Gs ar | εξεπορευοντο BΨΔ W 700 565s 1542s
872 124 115 M* 472s A pl. cdrz sypht ar gg¹] -ετο rel. |
21 εξηρανθη (Mt 21,20) Ψss 579s D Θs 565s 1^s 118s 1424^s
al. ΣN 245s ar | 22 αυτοις + ei S 33 D Θ 565s 13^r al. 1071
a b i r sysi¹ ar gg¹ Ef | θυ > 28* kac r¹ 2 | 23 αμην +
γαρ Ta¹ C-892 Δs W 372 21 69^r rel. pl. q sypht bo | αρθη-
ναι, βληθηναι W 28 1^s 209 124 gg¹ | πιστευση το μελλον,
ο αν ειπη γενησεται αυτω D b c ffi (Ψs 579 Θss 872s rel.
pl.) | 24 ελαβ.] λημψεσθε D Θs 565 544 1^r lat ar gg, λαμ-
βανετε 33 574 372 rel. | 25 αφη] αφησει D Θs 565 346
1574 998 1093s 265 | 26 ει δε υμεις ουκ αφιετε, ουδε ο
πατηρ υμων ο εν τοις ουραν. αφησει τα παραπτωματα
υμων (Mt 6,15) C 33 579 D Θ 372 28^r 1-659 827-692 1279
pl. rel. pl. lat(-k1) sypht ar¹ bo¹ Cyp |

127,2 27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν
 27-33: τῷ Ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐ-
 Mt 21,23-27 τὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσ-
 L 20,1-8 βύτεροι, ¹ καὶ ἔλεγον αὐτῷ · ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦ-
 28 τα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἔξουσίαν ταύτην,
 29 ἵνα ταῦτα ποιῆς; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς · ἐπε-
 ρωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητε μοι,
 καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
 30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ
 31 ἀνθρώπων; ἀποκρίθητε μοι. ¹ καὶ διελογίζοντο
 πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες · ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ,
 32 ἐρεῖ · διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ¹ ἀλλὰ
 εἴπωμεν · ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον·
 ἀπαντεῖς γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὅντας ὅτι προ-
 33 φήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν·
 οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς · οὐδὲ
 ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
 128,2 12 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν.
 1-12: ἀμπελῶνα ἀνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν
 Mt 21,33-46 φραγμὸν καὶ ὥρυξεν ὑπολήνιον καὶ ὠκοδόμησεν
 L 20,9-19 πύργον, καὶ ἔξεδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδή-
 Is 5,1s

27 ερχεται D 565 544 X kb cf ffi q rz | **28** ποιεις ¹ ποιης
 D 28 544ss k | ινα ταυτα ποιης > Ws 565s a b ff r sys ar
 gg | **29** υμας + καγω S 33 892s P⁴⁵ D W^r 1^r (13^r) 517
 pl. rel. pl. | και¹ > D Ws 565s vl sys ar | και²] καγω
 ScΨsss 1424^s (D) c ff sys ar gg¹ co | **30** το² Bss 33s Δ D
 Θ A] > rel. | Ιωανν. ποθεν ην εξ ουρ. η Ss 33 579 1342
 1424^s 827 1071 Φ 713 Λ* k r² sys sa | **31** λεγοντ. + τι ει-
 πωμεν D Θs 565s 13^r Φ κα c (ff ir, b) ερει + ημιν Ta
 D^c Wss 565 1542s 13^r M vl sysp ar gg sa | ουν > C*s
 LsΔs W 565s 21s 872 346s 517s 179 M 348^r X 1071 A al.
 028 vl sysp gg bo | **32** οχλον] λαον ΨLsΔs D W-124 7
 rel. pl. k a c ff l q vg sysph* sa | ειχον] ηδεισαν D Wss
 565 1542s vl ar gg¹ | οντως] αληθως D, > S* 579 Θs 565s
 544 1^s 118s 788s 1424-7 16 ΣN 273 al. k c sys ar | οτι
 προφ. ην] ως προφητην Δ 544 ΣN 273 495, προφητην ει-
 ναι bc ffi | **33** και¹ Ta B-Δ 1342 954 659 Σs 1012 Γ 4s
 399* k a c f sys sa¹ bo] + αποκριθεις rel. | **12,1** ανθρ.+
 τις Ws 565 13-230 c sys ar gg¹ Ωρ |

11,27-12,40 ***Disputationes cum adversariis***

(Mt 21,23-23,39; L 20,1-47)

11,27-33 ***Christi potestas*** (Mt 21,23-27; L 20,1-8)

Et veniunt rursus Hierosolymam. Et cum 27 ambularet in templo, accedunt ad eum summi sacerdotes et scribae et seniores ¹ et dicunt ei: 28 In qua potestate haec facis? et quis dedit tibi hanc potestatem ut ista facias? Jesus autem re- 29 spondens ait illis: Interrogabo vos et ego unum verbum, et respondete mihi, et dicam vobis in qua potestate haec faciam. Baptismus Iohan- 30 nis de caelo erat an ex hominibus? Respon- dete mihi. At illi cogitabant secum dicentes: 31 Si dixerimus: de caelo, dicet: Quare ergo non credidistis ei? ¹Si dixerimus: ex hominibus, ti- 32 memus populum; omnes enim habebant Iohan- nem quia vere propheta esset. Et respondentes 33 dicunt Iesu: Nescimus. Et respondens Jesus ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate haec faciam.

12,1-12 ***Mali agricolae*** (Mt 21,33-46; L 20,9-19)

Et coepit illis in parabolis loqui: ***Vineam 12 pastinavit homo et circumdedit sepem et fodit lacum et aedificavit turrim et locavit eam*** agricolis et peregre profectus est. Et misit ad 2

28 dedit tibi W z] ~ tibi dedit rel. | **31** dicet AsHs X^cEp*IGDRW] + nobis rel. | **32** si] *sed Z*k*, + au- temc fff(b1, a i r) dixerimus AsX^cRW] dicim. Os*U c, dicem. rel. k] timebant A-ZBIUE^cKVCs (k l) | **33** dixe- runt OrBUMaDrKVCs vl pl. | Iesu] ad Iesum XsMa KVCs | et² OBMaTh] > rel. c d l z

agricolas in tempore servum, ut ab agricolis ac-
 3 ciperet de fructu vineae. Qui apprehensum eum
 4 ceciderunt et dimiserunt vacuum. Et iterum
     misit ad illos alium servum, et illum in capite
 5 vulneraverunt et contumeliis affecerunt. Et rur-
     sum alium misit, et illum occiderunt, et plures
     alios, quosdam caedentes, alios vero occidentes.
 6 Adhuc ergo unum habens filium carissimum
     et illum misit ad eos novissimum dicens: Quia
 7 reverebuntur filium meum. Coloni autem dixe-
     runt ad invicem: Hic est heres: venite, occi-
 8 damus eum, et nostra erit hereditas. Et ap-
     prehendentes eum occiderunt et eiecerunt extra
 9 vineam.¹ Quid ergo faciet Dominus vineae? Ve-
     niet et perdet colonos et dabit vineam aliis.
 10 Nec scripturam hanc legistis:

*Lapidem, quem reprobaverunt aedificantes,
 hic factus est in caput anguli;
 11 a Domino factum est istud,
 et est mirabile in oculis nostris?*

7 autem + illi c q

3 dimiserunt + eum D L a

4 in > O*X*Z*BULKCs z

6 unum] unicum X* a q| verebuntur OGLrW d i r

11 admirabile AMXcC (k d ff i)

6 Hb 1,1s

8 Hb 13,12s

10 Ps 117,22s; A 4,11; R 9,33; 1 P 2,6ss

μησεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ 2
καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ
ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος. καὶ λαβόντες 3
αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν 4
ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον. κάκεῖνον
ἔκεφαλίσαν καὶ ἥτιμασαν. καὶ ἄλλον ἀπέστει- 5
λεν, κάκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους,
οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. ἔτι ἕνα 6 Ην 1,1s
εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐσχατὸν
πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
μου. ἔκεῖνοι δὲ οἵ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν 7
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτεί-
νωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἐσται ἡ κληρονομία.
Ίκαὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἔξεβαλον 8 Ην 13,12s
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος 9
τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς
γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ 10 Πs 117,22s
τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε. A 4,11
1 P 2,6ss

Λίθον δὲ ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,

οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·

παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,

11

καὶ ἐστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

2 παρα τ. γ. λαβη] δωσωσιν αυτω (L 20,10) Ta D v1 sys|
απο τ. καρπ.] τ. καρπους (Mt 21,34) Taⁱⁿ 579 Θ k (b c ffir)
gg| 3 εδειρ. + κ. απεκτειναν W 346. | κενον + προς αυτον
D a b ff | 4 > sys| κακειν. + λιθοβολησαντες (Mt 21,35)
C 892 Θ 21^r 872s rel. syph | ητιμασ.] απεστειλαν ητιμασ-
μενον Ta W 565s 1s 118s, ητιμωμεν. Ta C Θss 21^r 13^r
rel. syph ar gg sa | 5 και^t + παλιν W rel. q vg sy ar gg|
6 inc. υστερον δε ενα εχων (Mt 21,37) Ta Wss 565s 13^r
472s sys gg¹ | ετι + ουν C D W 21^r 872ss rel. q vg syh,
> Ws 565 k sysp | εσχατον > 544 788 1606 sys gg¹ | πρ.
αυτους > D 544 v1 [οτι] ισως (L 20,13) Ta³ a b ff (q) sysp
ar | 7 γεωργ. + ιδοντες αυτον 544 267 348^r Σs c, θεασα-
μενοι αυτ. ερχομενον Θs 565s 13-7 659s 713 472s 270s
syh+ ar gg | 8 κ. εξεβαλ. αυτον > 1606 115 1396 1573 b|
9 ουν > BLs* 1342 sys co | γεωργους + τουτους C^e 33
579 7 al., εκειν. 1^r 1424^s al. Σs 472 270s G c sys| 11 υμων
1342 983 1402 1071 1093 sa |

- ^{129,1}
^{14,1} 12 Ἰκαὶ ἔζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
- ^{130,2}
^{13-17:} 13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθῆς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ;
- Μt 22,15-22
L 20,20-26
3,6 14 15 δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; Ὁδὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. Ιοἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ 16 17 δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. Ὁδὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ ἔξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.
- R 13,7
18-27: 18 Καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτι-
Μt 22,23-33
L 20,27-38 19 νες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν

12 παραβαλ. + ταυτην 115 1071 1038 1200 Λ^r k b l z vg sysp gg co | 13 αγρευσ.] παγιδευσ. (Mt 22,15) D Θs 565 1093 | 14 ελθοντ. >D k sys | λεγ. αυτω B^r 372 21s 1424-1354 Γss rel. pl. vg syh co | επηρωτων αυτον εν δολω λεγοντες Θs 565 472s Λ^r sys ar (D vl), ηρξαντο ερωταν αυτ. εν δ. λ. (W) 28 1-124 251 495 G sys gg¹ | διδασκεις + ειπε ουν ημιν (Mt 22,17) Ta C* D Wss 565s 124 1424ss 7s M 348^r Φss 713 472-1604 vl syh⁺ ar gg, + τι σοι δοκει Ta 544 1604 k | κηνσ.] επικεφαλαιον D Θ 565 124 k (1071) | δωμεν η μη δωμεν > D 1346 abcffilz, η 1 2 vg sys gg¹ | 15 inc. ο δε Ις Ta D Θs 565s 1^r 13sss 983^r 495 G vl(-k) ar | ιδων S* D 565s 13-826 543-828 1342 bcffiqrz | πειραζ. + υποκριται Ta 33 579 P⁴⁵ Ws 565s 1542 1-124 ΣN 495 Fs q syh⁺ ar gg sa | 16 οι δε² > 579 D 1342 ΑΛ vl(-k c ff) vg | 17 ο δε B-Δ 1424 1093 k c r sys co] κ. αποκριθεις ο P⁴⁵ rel. | αποδοτε + ουν (Mt 22,21) 579 Θs 565 514 13^r 267 al. M 348^r al. 472s al. lat pl. syh | 18 αναστασις ουκ εστιν 28 1s 209 13^r |

Et quaerebant eum tenere, et timuerunt turbam; 12 cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abierunt.

12,13-17 *De censu* (Mt 22,15-22; L 20,20-26)

Et mittunt ad eum quosdam ex pharisaeis 13 et Herodianis, ut eum caperent in verbo. Qui 14 venientes dicunt ei: Magister, scimus quia verax es et non curas quemquam; nec enim vides in faciem hominum, sed in veritate viam Dei doces. Licet dari tributum Caesari, an non dabimus? Qui sciens versutiam illorum ait illis: 15 Quid me tentatis? afferte mihi denarium ut videam. ¹At illi attulerunt ei. Et ait illis: Cuius 16 est imago haec et inscriptio? Dicunt ei: Caesaris.¹ Respondens autem Iesus dixit illis: Red- 17 dite igitur quae sunt Caesaris Caesaris, et quae sunt Dei Deo. Et mirabantur super eo.

12,18-27 *De resurrectione mortuorum*
(Mt 22,23-33; L 20,27-40)

Et venerunt ad eum sadducae, qui dicunt 18 resurrectionem non esse, et interrogabant eum dicentes: ¹Magister, Moyses nobis scripsit, ut 19

---

14 an non dabimus] demus aut non demus q

---

14 quia] quoniam ZBUMaDLRKVT b i
Dei] Domini AsH-X^cDThC k d r
doceſ + ergo nobis DLsT gat v l
trib. dare ff(a i) Var | dabimus > X^{*G} v l Var
16 ei > A-OEp^{*}GET v l(-kz)
17 igitur] ergo DLsCs c ff q r z

---

12 Mc 14,1

13 Mc 3,6

17 R 13,7

si cuius frater mortuus fuerit et dimiserit uxorem et filios non reliquerit, accipiat frater eius uxorem ipsius et resuscitet semen fratri suo.

20 Septem ergo fratres erant, et primus accepit uxorem et mortuus est non relicto semine. Et secundus accepit eam et mortuus est, et nec 22 iste reliquit semen. Et tertius similiter.¹ Et acceperunt eam similiter septem et non reliquerunt semen. Novissima omnium defuncta est et 23 mulier. In resurrectione ergo cum resurrexerint, cuius de his erit uxor? septem enim habuerunt eam uxorem. Et respondens Iesus ait illis: Nonne ideo erratis non scientes Scripturas neque virtutem Dei? Cum enim a mortuis resurrexerint, neque nubent neque nubentur, sed sunt sicut angeli in caelis. De mortuis autem quod resurgent, non legistis in libro Moysi super rubum, quomodo dixerit illi Deus inquiens: *Ego sum Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Jacob?* Non est Deus mortuorum sed vivorum. Vos ergo multum erratis.

19 reliquerit + ut H^cEp^mBGQsThCs a b d ff i j

22 et³ > AsH*ssEpBJUMaDr

24 nonne] non AsH*sEpGRC b d l*q

25 nubunt OZBJULR vl(- c l)

sunt] erunt Ep^mLsTW gat b d ff i r

19 Dt 25,5s; Gn 38,8

26 Ex 3,2.6 (Mt 8,11; L 16,22)

ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ κατα-
λίπῃ γυναικα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναικα καὶ ἔξαναστήσῃ
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· 20
καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναικα, καὶ ἀποθνήσκων
οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν 21
αὐτήν καὶ, ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα,
καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως, Ἱκαὶ οἱ ἐπτὰ οὐκ ἀφῆ- 22
καν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέ-
θανεν. ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος 23
αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτὴν
γυναικα. Ἱέφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐ διὰ τοῦτο 24
πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύ-
ναμιν τοῦ Θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶ· 25
σιν, οὕτε γαμοῦσιν οὕτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν
ώς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. περὶ δὲ τῶν νε- 26 Ex 3,2-6
κρῶν ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ
Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάτου, πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς
λέγων· ἐγὰρ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ
καὶ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν Θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ 27
ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.

Dt 25,5s
Gn 38,8

19 καταλιπη] εχη D Ws 28 v1 sys gg (700) | **20** inc. ησαν
ουν παρ ημιν επτα αδ. (Mt 22,25) D abffiq r (Sc Θs 565s
al. 13r 348r syhm ar gg¹ bo, cz) | **21** μη καταλιπ. B-579
1342 1071 1093] κ. ουδε αυτος αφηκεν rel. | κ. ο τριτος
> D bffr | τριτος + ελαβ. αυτ. Θs 565 1s 118s 1689 115
ar | **22** και¹ + ωσαυτως D 2145s A lat pl. syh,+ ελαβον
αυτην D 372 21r 22s 124 rel. pl. a b ffq r vg syh|επτα Br
Θ Λ] + και rel. | κ. ουκ αφηκ. σπερ. >k b q| **23** αναστα-
σει + ουν (Mt 22,28) Ta 892 D Wss 565s 1r 1071 Σ 495 G
lat pl. sysph+ ar gg¹ sa, ~ 33 579 124 1424 al. | οταν
αναστωσιν >Br D W 544 280 kcr syp co| οι γαρ επτα]
παντες γαρ 1s 209 472 r | **24** ου > Δs 544 1342 495 ka
c ir sys gg¹ |ειδοτ.] γινωσκοντες D b c ffir Ωρ | **25** αγγελ.
+ θυ (Mt 22,30) 33 544 13 1689-828 348r 472s 1 | **26** δε
+ τ. αναστασεως Ta 33 13r Φ ar | πως] ως 33 579 D W^r
1r 983-517 1223s rel. pl.| **27** αλλα+θυς 372 21s 517 1223-
71 348 al. ΦΓs Λss V pl. al. | ζωντων B-ΨLsΔ W 1093
1047 k] + υμεις ουν rel. lat pl. syph ar gg¹ |

Ex 3,2-6
Mt 8,11
L 16,22

- ^{131,6} 28 Καὶ προσελθὼν εἶς τῶν γραμματέων, ἀκού-
 28-34: σας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπε-
 Mt 22,34-40 κρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποία ἔστιν ἐν-
 L 20,39s
 10,25-28 τολὴ πρώτη πάντων; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι
- ^{Jt 6,4s; 4,35} πρώτη ἔστιν· ἀκούε, Ἰσραήλ, Κύριος ὁ Θεὸς
- 30 ἡμῶν Κύριος εἶς ἔστιν, καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν
 Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης
 τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
- ^{J 15,12} 31 ἐξ ὅλης τῆς ἴσχύος σου. δευτέρᾳ αὖτη· ἀγαπήσεις
 Lv 19,18 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη
- ^{132,10} 32 ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς·
 καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἶς
- 33 ἔστιν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· καὶ τὸ
 ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς
 συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἴσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν
 τὸν πλησίον ὡς ἔαυτὸν περισσότερόν ἔστιν πάντων
- 1 Sm 15,22
- (A 26,27ss) 34 τῶν ὄλοκαντωμάτων καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰησοῦς,
 ἵδων αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·

^{133,2} οὐ μακρὰν εἴ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
 καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἔτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

28 ειδως] *ιδων Ta S*sL D W-28 1542ss 1^s 118s 13ss
 983-828 7 1071s Φs 713s 472s lat sypih ar gg¹ | αυτον +
 λεγων διδασκαλε D k b c ffi | παντων > Ta D W-28 1^s
 209 13-828 v1 sys ar sa | 29 πρωτη BSΨL-Δ] + παντων
 τ.εντολων Ta^{atn} rel. pl. | εστιν + αυτη C ff syi bo | ημων]
 σου Ψ 659 827 1200 1038 cr²z vg¹ syi gg¹ co Cyp, υμων
 565 349 1093 280 i | 30 κ. εξ ολ. τ. ψυχ. σου > 472 440
 K-229 kr² | κ. εξ ολ. τ. διανοιας σου > D 157 1515 H
 k cr² syi Cl Eus Cyp | ισχ. σου + αυτη πρωτη εντολη
 33 892s rel. pl. lat(-a) sy⁴ ar | 31 inc. δευτερα δε ομοια
 ταυτη D 13-826 lat(-a) (αυτη 33 al. pl.), et secundum
 quod est simile ei Ta^{a3} sysph | μειζων + δε SLs bir |
 32 εστιν¹ + (o) θς Ta³ D W-28 13^r 954 al. 71 348^r al. 4s
 al. E^r v1(-k) vg¹ sysih+ ar gg¹ co | 33 συνεσ.] δυναμεως
 D Θ 565 a q r, + κ. εξ ολης τ. ψυχης 33 D (> εξ. ολ. τ.
 ισχ.) 21s 872s rel. pl. c ffi l z(biqr) vg sypih | κ. εξ ολης
 τ. συνεσ. > 33 579 179 1574 4s b c ffi sys | ~ ισχυος,
 συνεσ. 1542 1^r ar gg bo | περισσοτερ. Br 1342] πλειον
 rel. pl. | 34 ιδων] ειδως Ψ 579 700 28 692 4 1515 H* Xρ |
 επερωτ. + τι 28 b q ar |

12,28-34 *De primo mandato*
(Mt 22,34-40; L 10,25-28)

Et accessit unus de scribis, qui audierat 28 illos conquirentes, et videns quoniam bene illis responderit, interrogavit eum quod esset pri-
mum omnium mandatum. Iesus autem respondit 29 ei: Quia primum omnium mandatum est: *Audi Israhel, Dominus Deus tuus Deus unus est: et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua et ex tota virtute tua.* Hoc est primum mandatum. Secundum autem simile est illi, 31 *diligies proximum tuum tamquam te ipsum.* Ma-
ius horum aliud mandatum non est. Et ait illi 32 scriba: Bene magister, in veritate dixisti, quia *unus est Deus et non est alius praeter eum.* Et ut *diligatur ex toto corde et ex toto in- tellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine;* et *diligere proximum tamquam se ipsum maius est omnibus holocaustibus et sacri- ficiis.* Iesus autem videns quod sapienter respon- 34 disset, dixit illi: Non es longe a regno Dei.
Et nemo iam audiebat eum interrogare.

28 esset] est MaDLs vl

29 tuus X*IGDLVThW] noster *rel.* vl pl.

31 est¹ > MsJUGLrThC k b d f i l q

32 Deus OEp^mGMaQsVTW] > *rel.*

33 holocaust. M*JUQ] holocaust. *rel.* vl pl.

34 es] est UG ff

29s Dt 6,4s

31 Lv 19,18; J 13,34s; 15,12

32 L 20,39; Dt 4,35

33 1 Sm 15,22

12,35-37 *Christus Dominus David*
 (Mt 22,41-46; L 20,41-44)

35 Et respondens Iesus dicebat docens in templo: Quomodo dicunt scribae Christum filium
 36 esse David? Ipse enim David dicit in Spiritu sancto:

*Dixit Dominus Domino meo,
 sede a dextris meis,
 donec ponam inimicos tuos
 scabellum pedum tuorum.*

37 Ipse ergo David dicit eum Dominum, et unde est filius eius? Et multa turba eum libenter audivit.

12,38-40 *Castigatio scribarum* (Mt 23,5ss; L 20,45ss)

38 Et dicebat eis in doctrina sua: Cavete a scribis, qui volunt in stolis ambulare et salutari in foro ¹et in primis cathedris sedere in 39 synagogis et primos discubitus in cenis; qui devorant domos viduarum sub obtentu prolixae orationis, hi accipient prolixius iudicium.

12,41-44 *Viduae oblatio* (L 21,1-4)

41 Et sedens Iesus contra gazophylacium aspicebat, quomodo turba iactaret aes in gazophylacium, et multi divites iactabant multa. Cum venisset autem vidua una pauper, misit duo

---

37 audiebat OBGMaLThT v1
40 accipiunt EpJsMaDLR c i
42 ~ una vidua *codd.* v1(-r)

---

36 Ps 109,1

37 L 19,48; 21,38

39 L 14,7 (J 5,44)

41 4 Rg 12,10; J 8,20

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων 35 ^{134,2}
 ἐν τῷ ἔρῳ πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ ^{35-37:}
 Χριστὸς υἱὸς Δαυὶδ ἐστιν; αὐτὸς Δαυὶδ εἶπεν 26 ^{Mt 22,41-46}
^{L 20,41-44}
 ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἄγίῳ ^{Ps 109,1}

εἶπεν *Κύριος τῷ Κυρίῳ μου.*

κάθιον ἐκ δεξιῶν μου,

ἔως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρούς σου

ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

αὐτὸς Δαυὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον, καὶ πόθεν 37

αὐτοῦ ἐστιν υἱός; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν ^{L 19,48}
 αὐτοῦ ἡδέως.

Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· Βλέπετε 38 ^{135,2}
^{38-40:}
 ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς ^{Mt 23}
 περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς ^{L 20,45ss} 1καὶ 39
 πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρω-
 τοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις. οἱ κατεσθίοντες τὰς 40 ^{136,8}
 οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευ-
 χόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου 41 ^{41-44:}
 ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γα- ^{L 21,1-4}
 ζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἐβάλλον πολλά· ^{4 Rg 12,10}
 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἐβαλεν λεπτὰ δύο, ^{J 8,20} 42

36 αυτος + γαρ (L 20,42) 33 892 Θss 21ss 1^r 124 346 rel.
 pl. lat pl. syrih gg¹, και 579 D sys ar| ev > B 1342 273 |
 υποποδ.] υποκατω BΨ D W 28 1542 sys gg co| **37** αυτος]
 ει (Mt 22,45) Σ b c ff sysi ar] + ουν 33 892s 700 21ss rel.
 pl. b z syipi ar | λεγει] καλει Ψs 579 565 1424^s M^c 348^r UΦ
 713s c syspi ar bo¹ | ποθεν] πως S*Ψs 579 Ws al. 1-230
 M 1071 Σ 1038 b syspi ar gg sa | **38** inc. ο δε διδασκων
 D Θ 565 (k) a b ff i r sys (ar)] + αμα D¹ a | στοαις sysi¹ |
 και² + φιλουντων Ta 346 115 al. 270^s 329s (c) sysp sa
 (Ψ syih ar) | αγορ. + ποιεισθαι D Θ 565 Φ | **39** πρωτο-
 κλησιας 33s 579 565s 13 69ss 543sss 1424ss 348^r Us Γsss
 As 280s ΛV 399* 661 FH | **40** κατεσθιουσιν D 1^s 118s
 1689s 827 | τ. οικιας] panem b | χηρων + κ. ορφανων D
 W 565s 13ss 826^s v(-e k) syi | **41** καθισας] εστως Ws 565s
 1^s 209 13-230 sysih^m ar gg Ωρ, + ο Iς 33 579 rel. lat pl.
 sysph ar gg sa | **42** πτωχη > D Θ 565 1396 vl ar | λεπτα]
 χαλκους c di q Cl Meth (b ffz) |

43 ὁ ἐστιν κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν
2 C 8,12 44 τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ
ἔκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ
ἔκ τῆς ὑστερήσεως αὕτης πάντα ὅσα εἶχεν ἔβα-
λεν, ὅλον τὸν βίον αὕτης.

^{137,2}
^{Mt 24}
^{L 21,5-36} 13 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἔκ τοῦ Ἱεροῦ λέγει
αὐτῷ εἶς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε πο-
2 ταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδο-
μάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ κα-
138,2 3 ταλυθῇ. Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὅρος τῶν
ἔλαιων κατέναντι τοῦ Ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ’
ἴδιαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ
4 Ἀνδρέας· εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ
σημεῖον, ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα;
5 Ο δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· Βλέ-
6 πετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ ἐλεύσονται
ἐπὶ τῷ ὄνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ

ο εστιν κοδραντης > Ta 1574 gg¹ | 43 προσκαλεσ. + I_s
Ta^{av(n)} 1424 827 348^r As k sysp gg¹ | εβαλ. B-Δ D Θ 372s
1342 13 1424-7 al. 1574 Σ 245 1093 1396s A] βεβληκεν
rel.| τ. βαλλοντων > Ta³ W 28 1^s 118s 13s 1515 b c fff i qz
sys gg | 44 γαρ + ουτοι (L 21,4) Ta^{at1} 33 579 D 1^r 213
gg¹ sa | περισσευματος αυτων Ta Δ W 1424^s 7 659 827s
U 1012 Γ 998 gg Cl (348) | ολον τ. β. αυτης > Ta sys|
13,1 αυτου¹] τ. Ιν Ta³ 713 sysp | οικοδομ. + τ. ιερου D
k b c ffl q r | 2 αυτω βλ.] αυτοις · βλεπετε Ta^{at} D (1555,
659 713) v1 gg | αυτω + ου Θ 565 k b c fff i r | οικοδ. +
αμην λεγω σοι (υμιν οτι) Ta^{atn} D Θs 565s 1-124 267 115
348^r Σ 495 G v1 ar gg¹ | ωδε Ta^{at} B-Δ D Wss 565s 1^s
118s 13s 1689^r 1424 al. UΣ 713 495 al. G a b q z(k c)
sysph+ ar co] > rel.| καταλυθη + κ.δια τριων ημερ. αλλος
αναστησεται ανευ χειρων D W v1 Cyp | 4 παντα > 579s
Ws 565 544 118s 13 1424^s 495 280*s k sys gg¹ | 5 πλα-
νηση] απατηση 1424s 349 k | 6 πολλοι BSΨL W 372 Cyp]
+ γαρ rel. | ειμι + ο Χς (Mt 24,5) Ta³ 579 Wss 565s
13^r 267 115 1279 Λ b cl ar gg¹ co Cyp |

minuta, quod est quadrans, ¹et convocans dis- 43
cipulos suos ait illis: Amen dico vobis, quo-
niā vidua haec pauper plus omnibus misit,
qui miserunt in gazophylacium. Omnes enim 44
ex eo quod abundabat illis miserunt; haec
vero de penuria sua omnia quae habuit misit
totum victimum suum.

13,1-37 Sermo eschatologicus
(Mt 24,1-51; L 21,5-36)

13,1-23 Templi excidium, tribulationes
(Mt 24,1-28; L 21,5-24)

Et cum egrederetur de templo, ait illi unus **13**
ex discipulis suis: Magister, aspice quales la-
pides et quales structurae. Et respondens Ie- 2
sus ait illi: Vides has omnes magnas aedi-
ficationes? Non relinquetur lapis super lapidem
qui non destruatur. Et cum sederet in monte 3
Olivarum contra templum, interrogabant eum
separatim Petrus et Iacobus et Iohannes et
Andreas: ¹Dic nobis, quando ista fient? et quod 4
signum erit, quando haec omnia incipient con-
summari?

Et respondens Iesus coepit dicere illis: 5
Videte ne quis vos seducat; ¹multi enim ve- 6
nient in nomine meo dicentes, quia ego sum,

13,1 lapides + sint Os*sBUMa (z)
struct. + templi Os*sBMAlsThT gat b c d f ff l q
3 montem A*sMZJUGQCsW vl(-d)
6 sum + Christus HEpDQTh gat b c l

---

7 et multos seducent. Cum audieritis autem bella
et opiniones bellorum, ne timueritis; *oportet*
8 enim haec fieri, sed nondum finis. *Exsurget*
enim *gens contra gentem et regnum super*
regnum, et erunt terraemotus per loca et fa-
mes. Initium dolorum haec.

9 *'Videte autem vosmetipsos. Tradent enim*
vos in conciliis, et in synagogis vapulabitis,
et ante praesides et reges stabitis propter me
10 in testimonium illis. Et in omnes gentes pri-
11 mum oportet praedicari evangelium. Et cum
duxerint vos tradentes, nolite praecogitare quid
loquamini, sed quod datum vobis fuerit in illa
hora, id loquimini; non enim vos estis loquen-
12 tes, sed Spiritus sanctus. Tradet autem frater
fratrem in mortem et pater filium, et *consur-*
gent filii in parentes et morte afficient eos.
13 Et eritis odio omnibus propter nomen meum.
Qui autem sustinuerit in finem hic salvus erit.
14 Cum autem videritis *abominationem deso-*

8 fames] erunt fames q

7 haec C b ff z] > rel.

8 enim OZUMaDW a c d ff n z] autem rel.
contra b c d] super M-ZIJULRKVCW

9 in¹ > AsH*Ep*BJCs

11 cogitare OX*Ma b c d f f i l q z Var
vos estis EpMaDRTW] ~ estis vos rel. k i l Var

8 Is 19,2; 2 Par 15,6

10 Mc 16,15

12 Mi 7,6

13 J 15,18-25; 16,1-4

14 Dn 9,27; 12,11

πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέ- 7
μους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε. δεῖ γὰρ
γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὕπω τὸ τέλος· ἐγερθήσεται γὰρ 8 Is 19,2
ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.
2 Par 15,6
ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί·
ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα.

Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἔαυτούς· παραδώσουσιν 9 139,1
ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε,
καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε
ἔνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. καὶ εἰς πάντα 10 140,6
τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ πρό- 11 141,2
μεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ᾽ ὅ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν
ἔκείνη τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς
οἵ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. καὶ 12
παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ
πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γο- Mi 7,6
νεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μι- 13 J 15,18.25;
σούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὅ δὲ
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

“Οταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως 14 142,6

7 πολεμων + ορατε Ta S* 700 1588 | γαρ > BS*Ψ W
syp co | 8 εσονται¹ BsΨL D W co] και εσ. rel. εσονται²
> D Wss 565 1402 213 1093 1396 lat(- q) sys ar gg¹] |
λιμοι + κ. λοιμοι (L 21,11) Ta^{at} 1542 Σ 1093 ar (Θ 827
495 1573), κ. ταραχαι Ta 33 579^r Ws rel. q sy³ ar (gg) |
αρχη B-Δ D Θ 565s 13s 1689^r 1424^s 7^s U pl. 713s 998
al. K-726 lat pl. sy³ ar gg co] αρχαι rel. | 9 inc. ειτα
υμας αυτους παραδωσ. D(Θ)s 565 k a b ffin r, κ. παρα-
δωσ. (W) 28 1-22 sys ar gg| σταθησ.] αχθησεσθε 33 579
1^r 1424ss al. U 213 1574 713 495 G al. sa | 10 ευαγγελ.
+ εν πασιν τ. εθνεσιν (Mt 24,14) D ff syp (sa) | 11 προ-
μεριμ. + μηδε προμελετατε Θs 565s a ii ar Ωρ (Ψ 047)|
τι] πως η τι Ta 13^r 827 | λαλησ. + μηδε μελετατε Δs 372-
544 872s rel. pl. syph | τουτο] εκεινο W 565s 1542 13^r
k Ωρ | 13 παντων + τ. ανθρωπων cffq r² (477 r) | 14 ερη-
μωσ. + το οηθεν υπο Δανιηλ τ. προφητου (Mt 24,15)
579^r Θ 372 28ss rel. (k) cl n^ez syph bo¹ |

Dn 9,27 ἔστηκότα ὅπου οὐδεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω,
 12,4-11 143,2 15 τότε οἵ ἐν Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὅρη, ὁ
                   ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθέτω
 16 τι ἄραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰς τὸν
                   ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὅπίσω ἄραι τὸ
 144,2 17 ἴματιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχούσαις
 L. 23,39 καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
 145,6 18 146,2 19 Ἁ προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος· Ἐσον-
 Dn 12,1 ται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἴα οὐ γέγονεν
                   τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἦν ἔκτισεν ὁ Θεὸς,
 147,6 20 ἔως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκο-
                   λόβωσεν Κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἀν ἐσώθη πᾶσα
                   σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἔξελέξατο
 148,2 21 ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. καὶ τότε ἔάν τις ὑμῖν
                   εἴπῃ· Ἱδε ὁδε ὁ Χριστός, Ἱδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε·
 149,6 22 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπρο-
 Dt 13,1 φῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ
 Ap 13,13s J 16,1.4 23 ἀποπλανᾶν εἰς δυνατὸν τοὺς ἐκλεκτούς. ὑμεῖς δὲ
                   βλέπετε· Ἱδοὺ προείρηκα ὑμῖν πάντα.
 150,2 24 Ἄλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν

εστηκ. + εν τοπω Ta³ 1241 Θ 544 1424^s al. 1071 (sys) ar
 sa | οπου ου δει] αγιω Ta^{atn} 1241 544 1555 | νοειτω + τι
 αναγινωσκει D a (n)| 15 καταβ. + εις την οικιαν 579 692
 U rel. lat pl. sys ar | μηδε εισελθετω > (565 1082 1071
 k c | 16 αγρον + ων 579 Ws 21^r 118 13^r rel. pl. | εις τα
 > S 579 D 1047 | 18 γενηται + η φυγη υμων Ψs 892^r 700s
 28 rel. pl. k r² syph gg¹ co | χειμων. + μηδε (εν) σαββα-
 τω Ta 1542 1675 al. 348^r (892 346 1424^s 270^s k n^c, Σ
 1342) | 19 inc. εσται γ. εν τ. ημεραις εκειν. Ta (1012) Γ
 vl sysp sa | θλιψεις οιαι ουκ εγενοντο τοιαυται D Θ 565
 872 115 Φ 1012 1047 lat pl. ar (gg) | ην εκτισ. ο θς > D
 Θ 565 1093 265 vl(-b q) ar gg¹ | και + παλιν sys gg bo
 (ar sa) | γενηται + post haec b d ffq z(c) | 20 ημερας¹
 + δια τ. εκλεκτους αυτου D 565 vl pl. ar| εκολοβωθησαν
 αι ημεραι εκ. 1241 544s sys (b) | 21 Χς + η Δ D Θ 28ss
 1^r 124 267 pl. Ms 213-Φ rel. pl. a b c ffq syh ar gg bo
 (B r sys sa) | 22 γαρ] δε Ss 2145 | ψευδοχριστ. κ. > D
 124 1573 k i | δωσ.] ποιησουσιν Ta D Θ 565s 13^r a gg¹|
 23 ιδου > BΨL W 28 1342 a co |

*lationis stantem ubi non debet — qui legit intellegat — tunc qui in Iudea sunt, fugiant in montes,¹ et qui super tectum, ne descendat in domum nec introeat ut tollat quid de domo sua; et qui in agro erit, non revertatur retro tollere vestimentum suum. Vae autem prae- gnantibus et nutrientibus in illis diebus. Orate vero ut hieme non fiant. Erunt enim dies illi *tribulationes tales, quales non fuerunt ab initio creaturae*, quam condidit Deus, usque nunc neque fient. Et nisi breviasset Dominus dies, non fuisset salva omnis caro; sed propter electos quos elegit breviauit dies. Et tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus, ecce illic, ne credideritis. Exsurgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et dabunt signa et portenta ad seducendos, si fieri potest, etiam electos.*

1 Vos ergo videte: ecce praedixi vobis omnia.

13,24-37 *Adventus Filii hominis, admonitio vigilantiae* (Mt 24,29-51; L 21,25-36)

Sed in illis diebus post tribulationem illam sol contenebrabitur, et luna non dabit splendo-

15 ne]non YH^eX*Epl*UGDLRTh a c ft n

16 retro > QR a i*

17 prae]gnatibus AHZUTH

18 vero] autem OEp*GMaDQT k q

19 tribulationis AsOsZ^csGMaDKVT gat c ff ilz

20 dies¹ + illos OBGMaT c[electos] illos U

22 fieri potest DR] ~ pot. fieri rel. d ff ilr

17 L 23,29

19 Dn 12,1

22 Dt 13,1ss; Ap 13,13s

23 J 16,1-4

24 Is 13,10

25 rem suum: ¹et stellae caeli erunt decidentes, et
 26 virtutes quae in caelis sunt movebuntur. Et
 tunc videbunt Filium hominis venientem in nu-
 27 bibus cum virtute multa et gloria. Et tunc
 mittet angelos suos et congregabit electos suos
 a quattuor ventis, a summo terrae usque ad
 28 summum caeli. A fi cu autem discite parabolam.
 Cum iam ramus eius tener fuerit, et nata fue-
 rint folia, cognoscitis quia in proximo sit ae-
 29 stas; sic et vos cum videritis haec fieri, scitote
 30 quod in proximo sit in ostiis. Amen dico vobis
 quoniam non transibit generatio haec, donec
 31 omnia ista fiant. Caelum et terra transibunt,
 verba autem mea non transibunt.

32 De die autem illo vel hora nemo scit, neque
 angeli in caelo neque Filius, nisi Pater.

33 Videte, vigilate et orate; nescitis enim
 34 quando tempus sit. Sicut homo, qui peregre
 profectus reliquit domum suam et dedit ser-

25 ~ erunt stell. caeli OX*ssBJUMaLKVCs z
 ~ sunt in cael. *codd.* 1

commoveb. DQ k

28 cognoscetis HJUI.sKTh d

29 sit + et XEpBMaD (k r)

32 filius + hominis EpDLQ| neque filius > JU

25 Is 34,4

26 Dn 7,13; 1 Th 4,16; 2 Th 1,7-10

27 Zch 2,6

32 Mt 24,36

34 Mt 25,14; L 19,12

θλῖψιν ἔκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σε- 25 Is 13,10;
λήνη οὐδώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες
ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνά- 26 151,2
μεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται, καὶ τότε 27 Dn 7,13
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν 27 Zch 2,6
νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. καὶ
τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἄγγέλους καὶ ἐπισυνάξει
τοὺς ἔκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων 28
ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς
συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἥδη ὁ κλά-
δος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, 29
γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. οὔτως καὶ
ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι 30
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ
μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ ταῦτα πάν- 31
τα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἵ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. Περὶ δὲ τῆς 32 152,6
ἡμέρας ἔκείνης ἡ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 32 Mt 24,36

Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γάρ, πότε
ὅ καιρός ἐστιν, ὃς ἀνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς 33 153,6
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ 34 154,2
Mt 25,14
L 19,12

24 εκείνην] τ. ημερων εκ. Ta 69 346 827 Σ 270^s 473 gg¹ |
25 αστερ. του ουρ. εσ. LsΔs 372^r 1-124 7-291 pl. Γ pl. K
270 rel. pl. syh* | εσονται πιπτ.] πεσουνται W 700 565
213 Λ^c e br² sysp ar gg¹ sa | αι εν τ. ουραν.] των ουρ.
D 1424 115 1093 K a c ffi | **26** νεφελη Ws 565s 1-230 k
gg¹ | **27** αποστελλει SLsΔs 28 1424 213 Σ 713 1515s 1z]
αγγελ. + μετα σαλπιγγος φωνης μεγαλης (Mt 24,31)
Ta^{atn} 579 544 1588 482 | ακρων ουρανων W 1^r 1200 |
28 ηδη > W 1424^s U 713 998s sysp sa | **29** ταυτα + παν-
τα 579 c ffq r ar, ~ D i sa (544 348^r) | **31** μη > B D* |
παρελευσ.²] παρελθωσιν C ss 579-700 565-124 517 al. rel.
pl. | **32** οι αγγελοι] αγγελος B bo | πατηρ + μονος Taⁱⁿ
Δ Θ 565 13s 1689^r 348s 16 Φ Λ k a c ar gg sa | **33** αγρυπν.
B D ka c] + κ. προσευχεσθε rel. | **34** ως] ωσ(περ) γαρ
Ws 565s 1^s 118-124 1071 Σ 472 c sysp sa | αποδημων
D Θ 565s 1342 1^r 1424^s X 245 472 e k sysp ar gg co |

τὴν ἔξουσίαν, ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
 155,2 35 θυρωρῷ ἐνετείλατο, ἵνα γρηγορῇ. γρηγορεῖτε
 L 12,38ss
 Ap 3,20;
 16,15 οὖν· οὐκ οἴδατε γάρ, πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας
 ἔρχεται, ἢ ὁ ψὲν ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας
 36 ἢ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἔξαιφνης εὔρῃ ὑμᾶς καθεύ-
 37 δοντας. Ὁ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

156,1 14 Ἡν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο
 1-2:
 Mt 26,1-5 ήμέρας. καὶ ἔζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
 L 22,1s
 157,6 2 ματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτεί-
 νωσιν. ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἐορτῇ, μήποτε
 ἔσται θύρυβος τοῦ λαοῦ.

158,1 3 Καὶ ὅντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ
 3-9:
 Mt 26,6-13 Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἥλθεν
 J 12,1-8 γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς
 L 7,36ss πολυτελοῦς· συντρίψασα τὴν ἀλάβαστρον κατέχε-
 4 εν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦν-
 τες πρὸς ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὗτη τοῦ μύ-
 5 ρου γέγονεν; ἥδυνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆ-
 ναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι
 τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἔνεβριμῶντο αὐτῇ. Ὁ δὲ Ἰη-
 6 σοῦς εἶπεν· Ἄφετε αὐτήν· τὶ αὐτῇ κόπους παρέχε-
 (L 11,7) 7 τε; καλὸν ἔργον ἥργασατο ἐν ἐμοί. Ἃπάντοτε γὰρ
 Dt 15,11 τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε
 δύνασθε αὐτοῖς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε

35 η¹ B-892 Δ Θ 1424^s 827 k sys h^m co] > rel. | μεσονυκ-
 τιον (L 11,5) D Θ-1424 7 rel. pl., μεσαν. B* W | 36 εξελ-
 θων D¹ 1689 1574 Γ 4s | 37 εγω (δε) λεγω υμιν γρηγ. D
 (Θ 565) affi | 14,1 κ. τα αζυμα > D a b ff gg¹ | εν δολω
 > D¹ a i r² | πως] το πως (L 22,2) Σ 1200, οπως 1424^r
 MX gg¹ | 2 μη-εσται] μηποτε εν τη ε. εστ. D 273 a ff i q|
 ne cum venerit turba ad diem festum fiat k(c) | εν τω
 λαω (Mt 26,5) 579 1093 c fff i r syp h ar co | 3 πολυτιμου
 Ws 565s 1-124 179s 213s 251 AG syh | ναρδ. π. πολ. > D|
 συντριψ.] θραυσασα D Θ 565 | 4 inc. οι δε μαθηται αυτου
 διεπονουντο κ. ελεγον D Θ 565 a b ff i r ar | τ. μνρου > W
 544 1^s 118s a cl sys | 5 τουτο > S W [το μνρ. > D 700-21
 13^r 517 al. MU rel. pl. c gg¹ bo | 6 καλον+γαρ S 579 W
 565s 13^r G c sys h^t ar gg bo | 7 αυτοις+παντοτε RS^cΨ Ls|

vis suis potestatem cuiusque operis, et ianitori praecepit ut vigilet. Vigilate ergo; nescitis 35 enim quando dominus domus veniat, sero an media nocte an galli cantu an mane; ne cum 36 venerit repente, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico omnibus dico: Vigilate. 37

14,1-15,47 Christi passio

(Mt 26,1-27,66; L 22,1-23,56; J 13,1-19,42)

14,1-11 Summi sacerdotes, Maria, Iudas

(Mt 26,1-16; L 22,1-6; J 12,1-8)

Erat autem Pascha et azyma post biduum; **14** et quaerebant summi sacerdotes et scribae quomodo eum dolo tenerent et occiderent. **1** Dicebant autem: Non in die festo, ne forte tu- 2 multus fieret in populo.

Et cum esset Bethaniae in domo Simonis leprosi et recumberet, venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi, et fracto alabastro, effudit super caput eius. Erant 4 autem quidam indigne ferentes intra semetipsos et dicentes: Ut quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim unguentum istud ve- 5 nundari plus quam trecentis denariis et dari pauperibus. Et fremebant in eam. **1** Iesus autem 6 dixit: Sinite eam, quid illi molesti estis? Bo- num opus operata est in me; semper enim 7 pauperes habetis vobiscum, et cum volueritis potestis illis benefacere; me autem non semper

---

34 praecipiat S-MZBJsURC ff i l z | 14,2 autem]
 *enim *codd.* | in populo HEpUssDRV] *populi *rel.* |
 3 esset + Iesus OXsBMAVT c f *al.* | 5 venund.] ve-
 niri SssHsXcJURC k a d i q | 7 habebitis^{bis} HOs(BJ)
 MaDLsCsW q z

8 habetis. Quod habuit haec fecit: praevenit
 9 ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico
 vobis: Ubicumque praedicatum fuerit evange-
 lium istud in universo mundo, et quod fecit
 10 haec narrabitur in memoriam eius. Et Iudas
 Iscariotes unus de duodecim abiit ad summos
 11 sacerdotes, ut proderet eum illis. Qui audien-
 tes gavisi sunt et promiserunt ei pecuniam
 se daturos. Et quaerebat quomodo illum op-
 portune traderet.

14,12-25 *Ultima cena*

(Mt 26,17-29; L 22,7-38; J 13,1-38)

12 Et primo die azymorum quando pascha
 immolabant, dicunt ei discipuli: Quo vis eamus
 13 et paremus tibi ut manduces pascha? Et mittit
 duos ex discipulis suis et dicit eis: Ite in ci-
 vitatem, et occurret vobis homo lagoenam aquae
 14 baiulans; sequimini eum, ¹et quocumque introie-
 rit, dicite domino domus, quia magister dicit: Ubi
 est refectio mea, ubi pascha cum discipulis meis
 15 manducem? Et ipse vobis demonstrabit ce-
 naculum grande stratum; et illic parate nobis.
 16 Et abierunt discipuli eius et venerunt in civi-
 tatem et invenerunt sicut dixerat illis, et para-
 verunt pascha.

10 Scariotis AsHs(JDLW) (vl)

13 occurrit AsH*-XJGTh ff1 | eum > S

14 est + diversorium meum et HOBMaTh

15 illic] illud S

16 praeparaverunt OrBUMaDRC d f1 z (i)

ἔχετε. Ἡδὲ ἔσχεν ἐποίησεν προέλαβεν μυρίσαι τὸ 8 159,4
σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν. ἀμὴν δὲ λέγω 9
ὅμιν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον
τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται
εἰς μνήμοσυνον αὐτῆς. Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὃ 10 160,2
εῖς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα 10-11:
αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. οἵ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρη- 11 Mt 20,14ss
σαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. L 22,3-6
καὶ ἐζήτει, πῶς αὐτὸν εὑκαίρως παραδοῖ.

Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἁζύμων, ὅτε τὸ 12 12-16:
πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Mt 26,17ss
ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν, ἵνα φάγης
τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν 13
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν,
καὶ ἀπαντήσει ὅμιν ἀνθρωπος κεράμιον ὕδατος
βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, ἱκαὶ ὅπου ἐὰν 14 11,3
εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος
λέγει ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς 15
ὅμιν δεῖξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον·
καὶ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἥμιν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μα- 16
θηταὶ καὶ ἥλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς
εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἥτοιμασαν τὸ πάσχα.

8 ειχεν W 28 1-230 Φ 251 ar gg | 9 ευαγγελ. BSL D W 565s
13-230 k a ffi] + τουτο rel., μου sys (Ta sys) | 10 καὶ +
ιδου W 13-230 gg' sa' | Ισκαριώθ B-C* 33ss Θ 372s ff |
Σκαρ. Ta^{tn} a b ff sysp, -tes D k c l q vg ar gg', ο Ισκα-
ριωτης rel. co | αυτοις > D Ws 565s 1542 k a c ffir sys
gg' | 11 ακουσαντ. > D v l gg' Eus' | επηγγ.] συνεθεντο
(L 22,5) 1^r | 12 αυτου > D 1542 lat pl. ar gg' | ετοιμασ.
+ σοι (Mt 26,17) Ta^{avn} Ψ 579s D Θ 565 544 1689s 1424ss
251 229 lat(-a) sys gg' sa | ινα φαγ.] φαγειν 579 544
1424ss r | 13 και³ + εισελθοντων υμων εις τ. πολιν (W)Θ
565s 1542 13^r Σ ar gg' (sa) | 14 και > 579 W fflr sys
gg' | διδασκ. + ημων Ta^{a(v)} k c i sysp | λεγει + ο και-
ρος μου εγγυς εστιν (Mt 26,18) Ta³ sys | 15 μεγα > 1689s
346 827 713 273 229 c | ετοιμον > Δ 565 M* 2145s 1012s
998 485 A 1 r² vg syh⁺ ar gg' | 16 εξελθ. + ετοιμασαι
(αυτω) Ws 565 28 124 1071 ar gg sa |

- ^{161,4} 17 Καὶ ὄψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώ-
 17-25: Mt 25,20-29 L 22,14-22 J 13,21-26 Ps 40,10
 δεκα. καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων
 δ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ
 162,1 19 ὑμῶν παραδώσει με, δ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. ἦρ-
 ἔαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ εἰς.
 163,2 20 μήτι ἐγώ; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἰς τῶν δώδεκα, δ
 21 ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον. ὅτι δ
 μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπ-
 ται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,
 164,6 διὸ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν
 ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος.
 165,1 22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογή-
 1 C 11,23ss σας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε,
 166,2 23 τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν ποτήριον
 εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐπιον ἐξ αὐτοῦ
 Ex 24,8 24 πάντες. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά
 Zch 9,11 μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν.
 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ
 167,6 γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης,
 26-31: Mt 26,30-35 .22,31-34.39 26 δταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
 Ps 112-117 J 18,1 27 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὅρος τῶν
 168,4 ἐλαιῶν. καὶ λέγει αὐτοῖς δ Ἰησοῦς ὅτι πάντες

18 ο Iς > 700 544 1588 ac ff | ο εσθιων] τ. εσθιοντων B
 co | 19 εγω B-LΔ W 1606 2145s al. P vg sysph* co] +
 ειμι Kε Ta³ 892 1424^s 713 (28 13^r 213s Σ, οαββι 267s A),
 + κ. αλλος μητι εγω 892s D Θ-659 115 rel. pl. | 20 εις +
 εκ 579r D 700-124 517 pl. U rel. pl. | εμου + τ. χειρα Ta³
 579 A ac fffq vg¹ sys gg co|το + εν BC* Θ 565 | 21 υπα-
 γει] παραδιδοται D (W) ac i | ο υιος τ. ανθρ.² > D 700
 a | ην > BLs W c ffi lq | 22 λαβων B D W 565 489 1355
 k affir² gg¹ sa (sys)] + ο Iς rel. | αρτον + κ. ευχαριστη-
 σας 1424ss 348 713 | λαβετε + φαγετε 579 28^r 872ss 13
 69^r 7^r 1194-291 pl. 270^r rel. pl. ff | 24 της + καινης Ta³
 892^r 700s 28 rel. lat(-k) sy ar gg¹ bo¹ | εκχυνν. + εις
 αφεσιν αμαρτιων W 13^r 1071 472s a bo | 25 ουκετι > Ss
 Ls D W 1342 1574 1093 k ac f bo | πιω] προσθω πιειν
 D Θ 565 af ar | 27 και⁴] τοτε Ta D b c ffz |

Vespere autem facto, venit cum duodecim. 17
 Et discubentibus eis et manducantibus ait 18
 Iesus: Amen dico vobis quia unus ex vobis
 tradet me, *qui manducat tecum*. At illi coepe- 19
 runt contristari et dicere ei singulatim: Num-
 quid ego? Qui ait illis: Unus ex duodecim, 20
 qui intingit tecum manum in catino. Et Filius 21
 quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo;
 vae autem homini illi, per quem Filius hominis
 tradetur; bonum erat ei, si non esset natus
 homo ille. Et manducantibus illis, accepit Iesus 22
 panem et benedicens fregit et dedit eis et
 ait: Sumite, hoc est corpus meum. Et accepto 23
 calice, gratias agens dedit eis, et biberunt ex
 illo omnes. Et ait illis: Hic est *sanguis* meus 24
 novi *testamenti*, qui pro multis effundetur. Amen 25
 dico vobis quia iam non bibam de hoc geni-
 mine vitis usque in diem illum, cum illud bi-
 bam novum in regno Dei.

14,26-52 *Gethsemani*

(Mt 26,30-56; L 22,39-53; J 18,1-11)

Et hymno dicto exierunt in montem Oliva- 26
 rum. Et ait eis Iesus: Omnes scandalizabimini 27

---

18 discubentibus + cum AsHTh z
 tradet me Z*K] ~ me trad. *rel. fili* q

19 ei > FO*ssJUDKVCs c f ff i

20 manum > S-MZ*sIJUGRCs k d i l

21 traditur SssMZGCS k a i l z

erat ZILKsTW a d f] > SJDRC c f f f i l q z, est *rel.*

24 effunditur SssMB*GcQ k d l z

25 quia L] quod *rel. vi pl.*

hoc > *codd. pl.*

in me in nocte ista, quia scriptum est: *Per-*
 28 *cutiam pastorem, et dispergentur oves.* Sed
 postquam resurrexero, praecedam vos in Gali-
 29 laeam. Petrus autem ait illi: Et si omnes scan-
 30 dalizati fuerint in te, sed non ego. Et ait illi
 Iesus: Amen dico tibi quia tu hodie in nocte
 hac, priusquam gallus vocem bis dederit, ter
 31 me es negaturus. At ille amplius loquebatur:
 Et si oportuerit me simul commori tibi, non
 te negabo. Similiter autem et omnes dicebant.
 32 Et veniunt in praedium, cui nomen Gethse-
 mani. Et ait discipulis suis: Sedete hic donec
 33 orem. Et assumit Petrum et Iacobum et Iohan-
 34 nem secum, et coepit pavere et taedere. Et
 ait illis: *Tristis est anima mea usque ad mor-*
 35 *tem, sustinete hic et vigilate.* Et cum pro-
 cessisset paululum, procidit super terram et ora-
 bat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora,
 36 ¹et dixit: Abba, Pater, omnia tibi possibilia

27 in me ZLVW b c d ff q] > rel.

in nocte ista > vl(-c)

dispargentur SssMXsB*J^cLT vl(-c)

28 surrexero AsHssGDLW k a d i f

29 in te * > codd. vl(-b)

30 ~ bis gallus voc. codd. f l q z

36 ~ possib. tibi SOZBJUMaRKVC f q

27 Zch 13,7

28 Mc 16,7

30 J 13,36ss; Mc 14,68-72

32 J 18,1

34 J 12,27; Ps 41,6; 42,5

σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς 28 16,7 τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ 29 170,1 πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ 30 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ 14,68-72 σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὸν ἦ δὶς ἀλέκτορα J 13,36ss φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. ὁ δὲ ἐκπερισσῶς 31 171,6 J 11,16 ἐλάλει· ἐὰν δέῃ με συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὧσαύτως δὲ καὶ πάντες ἐλεγον.

Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθση- 32 172,1
μανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε 32-42:
ῶδε, ἔως προσεύξωμαι. καὶ παραλαμβάνει τὸν 33 173,6
Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἥρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,
Ίκαὶ λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου 34 174,4
ἔως θανάτου· μείνατε δέ καὶ γρηγορεῖτε. Ίκαὶ 35 Ps 41,6; 42,5
προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσ-
ηγέτο, ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐ-
τοῦ ἡ ὕδρα, Ίκαὶ ἐλεγεν· Ἐββᾶ ὁ πατήρ, πάντα 36

σκανδαλισθ.] + εν εμοι τη νυκτι ταυτη (Mt 26,31) 892s
W^r 1-115 1223-M 348-291 472 rel. c syph ar gg (kafil
sys) | προβατα + τ. ποιμνης Ta 579 1689 M 1216 1071
291 1093 al. K^s 280ss 262s Es a c z(b) gg¹] 29 εφη] απο-
κριθεις λεγει Ta Wss 565 13-230 kc sys ar gg sa¹] σκαν-
δαλ. + εν σοι Ta 1^s 118s 1689s 1424s U 713s 472s al. E
G b gg¹|εγω + σκανδαλισθησομαι Ta D b fffq rz| 30 συ
>Ta Ss 892 Δ D 544 7 1391s 348^r Φ 245 472s al. vl(-kc)
gg¹ | σημερον > D Θs 565 544 ab fffiq ar | δις > Ta^{is}
SC* 579 D W 1689s vl ar | 31 ελαλει BSΨ-579 D lat(-a)]
δισχυριζετο κ. ελεγ. ar (sa), ελεγεν rel. | ελαλει+μαλλον
579^r 28^r 954s rel. pl. (~ W 1-124) | 32 αυτου > ΦΑ ar|
εως + απελθων 892s 372 28 544 118 13 69-230 1424ss al.
M 348 pl. UΣΝ 713 472s al. | 33 εκθαμβ.] λυπεισθαι 1^r
115 | αδημον.] ακηδεμονειν D* (472s) | 34 και¹] τοτε
(Mt 26,39) D Θs 565 13ss 983-230 a b ar | 35 προελθ. BS
0112 W 1582-22 267s 1223 M 443 N K^s 280s F lat(-ff)
sys ar gg co] προσελθ. rel. | επιπτ. + επι προσωπον Ta^{an}
D Θs 565s 1^s 118-7 Σ 713 472s G vl sys ar | ωρα + αυτη
Ta^{av} D b c fffiq r syh gg sa |

10,38; δυνατά σοι παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ^ο
 28,15; G 4,6 37 ἐμοῦ· ἀλλ ὁύ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. καὶ
 176,1 177,2 ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ
 λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυ-
 38 σας μίαν ὕραν γρηγορῆσαι; γρηγορεῖτε καὶ
 178,4 προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ
 179,6 39 μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἥ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ
 πάλιν ἀπελθὼν προσηγένετο τὸν αὐτὸν λόγον
 40 εἰπών. καὶ πάλιν ἔλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδον-
 τας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὄφθαλμοὶ καταβαρυ-
 9,6 νόμενοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ.
 180,4 41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύ-
 δετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει, ἥλθεν
 ἥ ὕρα, ἵδού παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 J 14,31 42 εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγω-
 μεν· ἵδού ὁ παραδιδούς με ἥγγικεν.
 131,1 43 Καὶ εὑθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται
 43-54: ὁ Ἰούδας εἶς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος
 Mt 26,47-58 μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων
 L 22,47-55 καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
 J 18,2-18 182,2 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐ-
 τοῖς λέγων· ὃν ἀν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατή-

36 οὐ τι] ουχ ως (D)Θ 565 13^r c d ff ar co τι²] ως Θ 565
 13-230 472s b c ff co, D 1^r 71 1071 Σ 251 G | συ + θελεις
 D Θ 565 472s v1 pl. ar gg¹ co | **37** ισχυσατε Ta³ D Θ 565
 1-124 7 al. k b ff r² | **38** ελθητε BS* 788 826^s q] εισελθ.
 rel. | **39** τον αυτ. λ. ειπ. > D k a b c ff i r | **40** παλιν ελθ.
 BSΨ-892 co (D v1 sys)] υποστρεψας ευρεν αυτ. παλ. rel.]
 καταβαρυν.] βεβαρημεν. C Θ^r M^r 348^r al., + υπνω 713
 d q sys gg¹ | λεγωσιν Ta sysp sa | **41** το² > CsL D W
 28^r 7ss al. 348 pl. 213 047 al. A Ω^r rel. pl. | απεχει + το
 τελος Ta D Ws 565 13^r 348s 1071 Φ 713s 472s a b c fff q r
 sy(s)ph ar gg, ηλθεν] et D c q | **43** Ιουδ. + (o) Ισκαριω-
 της 579 D Θ 565 872 543s 1424ss al. M 348 pl. U 1071ss
 Φ 998 al. A^r Λ^r lat syph ar gg¹ | εις + ων 28ss 1^r 69
 7ss M^r 213 al. Γ-998 al. rel. pl. | ξυλων + απεσταλμε-
 νοι 1^r 7 al. 251 b fflz | **44** συσσημ.] D Θ 565 1342 1424
 348^r 472 |

sunt, transfer calicem hunc a me; sed non quod ego volo, sed quod tu. Et venit et invenit eos 37 dormientes. Et ait Petro: Simon, dormis? non potuisti una hora vigilare? Vigilate et orate, 38 ut non intretis in temptationem. Spiritus qui- dem promptus est, caro vero infirma. Et iterum 39 abiens oravit eundem sermonem dicens. Et 40 reversus denuo invenit eos dormientes; erant enim oculi eorum gravati, et ignorabant quid responderent ei. Et venit tertio et ait illis: 41 Dormite iam et requiescite. Sufficit; venit hora: ecce Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus, ecce qui me tra- 42 det prope est.

Et adhuc eo loquente, venit Iudas Isca- 43 riotes unus de duodecim, et cum eo turba multa cum gladiis et lignis a summis sacer- dotibus et scribis et senioribus. Dederat au- 44 tem traditor eius signum eis dicens: Quem- cumque osculatus fuero ipse est, tenete eum et ducite caute. Et cum venisset, statim acce- 45

38 est OEp^mMaDLR] > *rel.* vi(-a c)

40 ingravati S-MZUL 1

41 traditur SssH-X^cZJURCs k a d f l q

~ tradetur filius hom. *codd.* vi

42 tradit SssUC

43 de D] ex *rel.* a d f l r z

lignis + missi OBMa(HTh c ff1)

et^{4.5} + a SssHsXBIDQsT(ZUC) d f l

44 caute > SZJUQsKCT k l z

36 Mc 10,38; R 8,15; G 4,6

40 Mc 9,6

42 J 14,31

dens ad eum ait: Ave Rabbi; et osculatus
 46 est eum. At illi manus iniecerunt in eum et
 47 tenuerunt eum. Unus autem quidam de cir-
 circumstantibus educens gladium percussit ser-
 vum summi sacerdotis et amputavit illi auri-
 48 culam.¹ Et respondens Iesus ait illis: Tamquam
 ad latronem existis cum gladiis et lignis com-
 49 prehendere me? cotidie eram apud vos in
 templo docens, et non me tenuistis; sed ut
 50 impleantur Scripturae. Tunc discipuli eius re-
 51 linquentes eum omnes fugerunt. Adulescens
 autem quidam sequebatur eum amictus sindone
 52 super nudo, et tenuerunt eum. At ille reiecta
 sindone, nudus profugit ab eis.

14,53-72 Jesus coram synedrio, Petri negatio
 (Mt 26,57-75; L 22,54-71; J 18,12-27)

53 Et adduxerunt Iesum ad summum sacer-
 dotem et convenerunt omnes sacerdotes et
 54 scribae et seniores. Petrus autem a longe se-
 cutus est eum usque intro in atrium summi
 sacerdotis et sedebat cum ministris ad ignem
 55 et calefaciebat se. Summi vero sacerdotes et
 omne concilium quaerebant adversus Iesum
 testimonium, ut eum morti traderent, nec inve-

45 ave LT a b c z] > rel.

49 impleantur Z*JQs(L)] adimpl. rel. d ff

53 convenerunt X*Ep*GCsW] -veniunt rel. a l

54 intro SOZB-UMaRKsThCs gat] > rel. k a d l

~ calefaciebat se ad ignem *codd.* (k q r)

σατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν 45 εὑθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει Ὁαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. οἱ δὲ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῷ 46 καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. εἶς δέ τις τῶν παρεστη- 47 183,1 κότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὡτάριον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὅς 48 184,1 ἐπὶ ληστὴν ἔξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ἔύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἥμην πρὸς ὑμᾶς ἐν 49 τῷ Ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἴνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Ἐκαὶ ἀφέντες 50 J 16,32 αὐτὸν ἔφυγον πάντες. Καὶ νεανίσκος τις συνη- 51 185,6 κολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμ- 186,10 νοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν 52 σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

Καὶ ἀπῆγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιε- 53 187,1 ρέα, καὶ συνέρχονται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ 54 188,4 μαρούθεν ἥκολούθησεν αὐτῷ ἔως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἔζήτουν 55 189,2 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι

45 ελθων (ευθυς) > D Θs 565 1^r 2145s 047 k abc ffq sysp ar gg | λεγει + χαιρε 892 W 565 1-1675 348^r Φ 713 998 a c syh^m gg^l sa | ραββι B-Θ 1342 1-1675 M 348^r 1574 Φ 713 998 al. lat sys co] + ραββι rel. | **47** τις > (Mt 26,51) SL 700 827 M A k c fff q r | ωταριον BSΨ D 1342 1^r] ωτιον rel. | **49** γραφαι + τ. προφητων Ws 565 13^r 2145^r ΦN 472s syh^t ar gg sa^l | **50** και] τοτε οι μαθηται Ws 565 13^r 2145^r ΣN 472s c l z vg sysph ar gg | **51** νεανισκ. τις B-892 D 1342 lat ar] εις τις νεαν. rel. | επι γυμνου > W 1^s 118s k c sys sa] αυτον B-892 Δ D 372 544 872 lat(-q) sys] + οι νεανισκοι rel. (sys) | **52** απ αυτων > B-892 565* 544 k c sys co | **53** αρχιερεα + Καιαφαν Wss 565 118s 13^r M 348^r 1071^r 472ss A^s sysph ar | **54** εσω > D 544s 1^r 13 472 al. ka vg sys | εις τ. αυλην] τ. αυλης 544s 1^s 118s 827 472 | προς το φως > 1^r 251 sys | **55** ψευδομαρτυριαν 544 1574 1047 A 028* k sa | ινα θανατωσωσιν D Θ 565 1424s 1071 |

55-65:
Mt 26,59-68
L 22,63-71
J 18,19-24

56 αὐτόν, καὶ οὐχ ηὔρισκον· πολλοὶ γὰρ ἐψευδο-
μαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἵσαι αἱ μαρτυρίαι
190,6 57 οὐκ ἥσαν. καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν
J 2,19ss 58 κατ' αὐτοῦ λέγοντες Ὅτι ἡμεῖς ἥκούσαμεν αὐ-
τοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον
τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον
59 ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση
60 ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς
εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ
ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
15,5; Is 53,7 61 Ὅδε ἔσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν
δ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἰ
191,1 62 δ Χριστὸς δ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; δ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὅψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
Dn 7,13 που ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἔρχό-
Ps 109,1 63 μενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. δ δὲ ἀρχιε-
192,6 63 ρεὺς διαρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει τί ἔτι
193,2 64 χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἥκούσατε τῆς βλασφη-
J 19,7 64 μίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν
194,1 65 αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες
ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ προσ-
ώπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ·

57 τινες] αλλοι D Θ 565 13^r v1 ar gg¹ | αυτου 56-57 W |
58 ημεις-λεγ.] ειπεν S k c | αναστησω αχειροποιητον D
k a c ff, faciam Ta^{(t)n} sys | 59 ισαι ησαν αι μαρτυριαι a
(d) ff sys | 60 τι] οτι BΨ W (co) | 61 ουκ απεκριν. ουδεν
B-592 544 1342 1071] ουδεν απεκρ. rel. verss. | αυτον +
εκ δευτερου Wss 565 13^r Φ 472s sys ar gg¹ Ωρ | ο Χς >
ΦΓ 251 k | υιος + τ. θυ 346 827 251 A^s 280ss vg¹ ar (S*
579 Λ^c) | 62 ειπεν + συ ειπας οτι (Mt 26,64) Ta^{an} Θs 565
13^r 1071 472s ar gg Ωρ | μετα] επι 33 579 28 1^r 1424-7
348 1574 al. 472 G a r² sysp sa | 63 αρχιερ. + ευθυνς W
sa¹ (sys) ~ 700 565 124 a ar Ωρ | 64 inc. ιδε νυν S, ιδου
sysp ar | ηκουσ. + παντες W 565 1^r 124 348s ΣΝ 472s
al. G d sys ar gg sa¹, παντως 7 16 | βλασφ. + εκ τ. στο-
ματος αυτου W (Θ) 13ss 826^s al. 472 syph^m ar gg¹ sa¹ |
65 αυτω⁴] τω προσωπω αυτου D a f sys ar gg, ~ Θs
565 |

niebant. Multi enim testimonium falsum dice- 56
 bant adversus eum, et convenientia testimonia
 non erant. Et quidam surgentes falsum testimo- 57
 nium ferebant adversus eum dicentes: Quoniam 58
 nos audivimus eum dicentem: Ego dissolvam
 templum hoc manu factum et per triduum aliud
 non manu factum aedificabo. Et non erat conve- 59
 niens testimonium illorum. Et exsurgens sum- 60
 mus sacerdos in medium interrogavit Iesum
 dicens: Non respondes quidquam ad ea quae
 tibi obiciuntur ab his? Ille autem tacebat et 61
 nihil respondit. Rursum summus sacerdos in-
 terrogabat eum et dixit ei Tu es Christus
 filius Dei benedicti? ¹Iesus autem dixit illi: Ego 62
 sum; et videbitis *Filium hominis sedentem a*
dextris virtutis Dei et venientem cum nubibus
caeli. Summus autem sacerdos scindens vesti- 63
 menta sua ait: Quid adhuc desideramus testes?
¹Audistis blasphemiam; quid vobis videtur? Qui 64
 omnes condemnaverunt eum esse reum mortis.
 Et cooperunt quidam conspuere eum et velare 65
 faciem eius et colaphis eum caedere et dicere

---

59 non] nec sic k a d q

---

58 dissolvo OZV

per] post FH^cThW v1

61 dixit MThW] dicit rel. q

Dei > SssH*sX^rIJUGDKVC v1

62 ~ a dextr. sed. codd. | Dei W] > rel. v1(-ff)

64 blasph. + eius Ep^mMaDL d q

---

58 J 2,19ss; Mc 15,29

61 Mc 15,5; Is 53,7

62 Ps 109,1; Dn 7,13

64 J 19,7

ei: Prophetiza; et ministri alapis eum caede-
bant.

66 Et cum esset Petrus in atrio deorsum, ve-
67 nit una ex ancillis summi sacerdotis, et cum
vidisset Petrum calefacentem se, aspiciens illum
68 ait: Et tu cum Iesu Nazareno eras. ¹At ille
negavit dicens: Neque scio neque novi quid
dicas. Et exiit foras ante atrium, et gallus can-
69 tavit. Rursus autem cum vidisset illum ancilla,
coepit dicere circumstantibus: Quia hic ex illis
70 est. ¹At ille iterum negavit. Et post pusillum
rursus qui adstabant dicebant Petro: Vere ex
71 illis es; nam et Galilaeus es. Ille autem coepit
anathematizare et iurare: Quia nescio homi-
72 nem istum, quem dicitis. Et statim gallus ite-
rum cantavit. Et recordatus est Petrus verbi,
quod dixerat ei Iesus: Priusquam gallus can-
tet bis, ter me negabis. Et coepit flere.

---

68 ante atrium] in exterius atrium (k)

69 ~ coepit rursus dicere

---

65 ministri + libenter l, cum voluntate ffq

66 deorsum k f1z] seorsum SEpmGQs, > v1 pl.

67 aspiciens + in EpD

Nazoreno (Z)U k d1q (ff)

69 rursum FZBUGKVCs c, iterum k a d ffq

72 ~ iterum gall. *codd.* ff1q (k a d)

---

66 J 18,17

72 Mc 14,30

προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ὅπισμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

Καὶ ὅντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ 66^{195,1}
 ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ 67^{66-72:}
 ἴδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα^{Mt 26,69-75}
 αὐτῷ λέγει καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα^{L 22,56-62}
 τοῦ Ἰησοῦ.^{J 18,17s. 25s} ὁ δὲ ἤρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε⁶⁸
 τε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἔξηλθεν ἔξω εἰς τὸ^{196,1}
 προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἡ παιδίσ-⁶⁹
 κη ἴδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρ-
 εστῶσιν δτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. ὁ δὲ πάλιν ἤρ-⁷⁰
 νεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλε-
 γον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εῖ· καὶ γὰρ Γα-
 λιλαῖος εῖ. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὅμνυ-⁷¹
 ναι δτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον δν λέγετε.
 Ικαὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ^{72 197,2}
 ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ὄντα, ὃς εἶπεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς δτι πρὸν ἀλέκτορα δις φωνῆσαι τοῖς
 με ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

προφητ. + ννν W 1-124 495 G sys, ~ bo, + (ημιν) Xε
 τις εστιν ο παισας σε (Mt 26,68) 33 892ss Wss 565 067 13-7
 al. 348^r Us Σ-1012 998ss al. (z) gat syh ar gg bo | υπη-
 ρεται + cum voluntate (f) ffq | **66** κατω >Ψ D 700 565
 067 69 472s a cffq sys gg Eus^s | **68** εις τ. εξω αυλην W(s)
 1^r k sys ar, τ. προαυλην D Θ 13 69 230 Eus^s | κ. αλεκτ.
 εφων. > BSΨ*.579 W c sys gg¹ co | **69** η] αλλη Ta^{tn}
 c bo¹ | παλιν > B 579 W MX co | ~ παλιν δε ιδ. αυτ.
 η παιδ. D Θs 565 1542 1355 lat sysp ar gg¹ Eus^s | **70** ηρ-
 νησατο 579s D W 700 565 1342 1-124 179s MXΣN 245
 472 al. Fs lat ar gg | περιεστωτες (W) 1^s 495 G a ar gg |
 ει² + κ. η λαλια σου ομοιαζει (Mt 26,73) 33 892^r Θ 372
 28s 872s rel. q syph ar bo¹ | κ. γ. Γαλ. ει > 579 W 543
 1675 273 Λ a | **71** ομνυναι].λεγειν D q Eus^s (a, ar) | τουτον
 >D¹ 118s 1207 ΣN K r², τουτ. ον λεγ. >S 544 1588 (k)]
72 ευθυς BSL 559 D W-565 1542s 13^r 472s G lat sys ar
 Eus^s] > rel. | εκ δευτερ. > Ta^{is} SL 579 c | αναμνησθεις,
 > και³ W 1^r (13^r) 495 G | ως Β-Δ 372 1342 230 1071^r
 1047 A 1346^s 280^s] o rel. pl. | δις > Taⁱ SC* 579s WΣ
 cffl q gg | επιβαλ. εκλ.] ηρξατο κλαιειν D Θ 565 lat sy³
 ar gg sa |

198,2
 Mt 27,1s
 L 22,66; 23,1
 J 18,28
 199,1
 200,1
 2-20:
 Mt 27,11-31
 L 23,2-25
 J 18,29-19,16
 201,4
 14,61 ; Is 53,7
 202,2
 203,4
 J 11,48; 12,19
 Mt 21,38
 204,1

15 Καὶ εὐθὺς πρωΐ συμβούλιον ἔτοιμασαντες οἱ
 ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων
 καὶ ὄλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπ-
 2 ήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ. καὶ ἐπηρώτη-
 σεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
 δαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει σὺ λέγεις.
 3 ἱκαὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. ὁ δὲ
 4 Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων· οὐκ ἀπο-
 κρίνῃ οὐδέν; ἵδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν
 6 τὸν Πιλάτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα
 7 δέσμιον ὃν παρητοῦντο. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαρ-
 αββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες
 8 ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβὰς ὁ
 ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.
 9 ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπο-
 λύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐγίνωσ-
 κεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν
 11 οἱ ἀρχιερεῖς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον,

15,1 ευθυς + επι το (τω) 33 579^r W 700 28ss rel. pl. >
 a c z sys sa | ετοιμασ. SCLs 1342] ποιησαντ. rel. pl. | απη-
 γαγον C 892 D Wss 565 1^r 124 517s 213 ΣN 495 G, +
 εις τ. αυλην D 872 k a c ffq | 2 Πιλατ. + λεγων Ta 579
 W-565 13^r k c z ar gg sa¹ | 3 πολλα + αυτος δε ουδεν
 απεκρινατο Ta Ψs 579s Ws 565 1542s 13-1675 7s 348-
 1579 U 1071^r ΣN 713 998ss a c sysih ar gg | 4 ιδε] vides
 d l q, non vides sys | κατηγορ.] καταμαρτυρούσιν 33
 579^r Θ 565^r 13^r rel. pl. sy³ gg¹ sa | 5 ουκετι > 16 1574 ff
 sysp ar^m sa | 6 απελυεν] ειωθει (ο ηγεμων) απολυειν
 (Mt 27,15) Ta³ W 13^r lat syp i sa | ον παρητ. B*S*Δ A
 1346 1354] ονπερ ητ. rel. pl. | 7 δε + τοτε W 13^r sa¹ | συ-
 στασιαστ. 33 892 Δs 28ss 872ss 124 rel. pl. | ος... πεποι-
 ηκει Ta^s a c d ffz vg (sys) | 8 αναβας BS* 892 D lat(-k)
 co] -βιησας rel. | καθ. αει εποιει αυτ.] καθ. εθος ην ινα
 τ. Βαρ. απολυση αυτ. (Ta) Θs 565 ar | αει > BSΨL-Δ
 W 1342 1424ss 1396 | 10 οι αρχιερ. > (Mt 27,18) Ta³ B
 579 372 544 1^s 872 349 al. sys bo | 11 οι δε αρχιερ.] οιτι-
 νεις και Θs 565 a ar (118s gg) | ανεσεισ.] επεισαν D Θ. 565
 k a c ffr sys ar sa |

15,1-20 *Iesus coram Pilato*

(Mt 27,1s. 11-31; L 23,1-5.13-25 ; J 18,28-19,16)

Et confestim mane consilium facientes sum- 15
 mi sacerdotes cum senioribus et scribis et uni-
 verso concilio, vincientes Iesum duxerunt et
 tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus: 2
 Tu es rex Iudeorum? At ille respondens ait
 illi: Tu dicis. ¹Et accusabant eum summi sa- 3
 cerdotes in multis. Pilatus autem rursum in- 4
 terrogavit eum dicens: Non respondes quid-
 quam? vide in quantis te accusant. Iesus autem 5
 amplius nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus.
 Per diem autem festum solebat dimittere illis 6
 unum ex vinctis, quemcumque petissent. Erat 7
 autem qui dicebatur Barabbas, qui cum sedi-
 tiosis erat vinctus, qui in seditione fecerat ho-
 micidium. Et cum ascendisset turba, coepit ro- 8
 gare, sicut semper faciebat illis. Pilatus autem 9
 respondit eis et dixit: Vultis dimittam vobis
 regem Iudeorum? Sciebat enim quod per in- 10
 vidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pon- 11
 tifices autem concitaverunt turbam, ut magis

1 vincent.] vinctum OEpMaD a c d ff q r z

4 interrogabat OZMaLsV k a z

6 soleb. dimittere L] ~ dim. sol. *rel.* (k) ft

ex vinctis] vinctum R (k) c ff z

7 fecerant S^cH*ss k

9 respondens, > et SOBCs (a) d ff

1 J 18,28

10 Mt 21,38; J 11,48; 12,19

12 Barabbam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens ait illis: Quid ergo vultis faciam regi Iudeorum? At illi iterum clamaverunt:
 14 Crucifige eum. ¹Pilatus vero dicebat illis: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant: Crucifige eum. Pilatus autem volens populo satisfacere dimisit illis Barabbam et tradidit Iesum flagellis caesum ut crucifigeretur.

16 Milites autem duxerunt eum in atrium praetorii et convocant totam cohortem. Et induunt eum purpura et imponunt ei plectentes spineam coronam. Et coeperunt salutare eum: Ave, rex Iudeorum. Et percutiebant caput eius harundine et conspuebant eum et ponentes genua adorabant eum. Et postquam illuserunt ei, exierunt illum purpura et induerunt eum vestimentis suis.

15,21-41 *Iesus in cruce moriens*
 (Mt 27,32-56; L 23,26-49; J 19,17-37)

21 Et educunt illum ut crucifigerent eum.¹Et angariaverunt praetereuntem quempiam Simonem Cyrenaeum venientem de villa, patrem

14 clamaverunt Z*U

15 tradidit + eis ZV(X* gat c)

16 eum + intro SZs^mBIJUMaL^rKVCsW (d)

17 (20) purpuram SHXB^JUGQs vl(-k)

14 A 3,13

21 R 16,13

ἴνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ 12 205,¹
 Πιλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν
 ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ 13 A 3,13
 δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πιλᾶτος 14
 ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ
 δὲ περισσῶς ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ 15 206,¹
 Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὅχλῳ τὸ ἴκανὸν ποιῆσαι
 ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν
 τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς 16 207,⁴
 αὐλῆς, ὁ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν
 ὅλην τὴν σπεῖραν. καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν 17
 πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες
 ἀκάνθινον στέφανον. καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι¹ 18
 αὐτόν· χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων. καὶ ἔτυπον 19
 τον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον
 αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.
 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν 20 208,⁶
 πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴματα αὐτοῦ.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν. καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα 21 209,¹
 Κυρηναῖον ἔρχομενον ἀπὸ ἀγροῦ, τὸν πατέρα 21-41:
 μαλλον > Θ 565 sys ar gg (sa) | 12 ουν + θελετε 579 D
 Θγ 872^s 124 rel. pl. lat sy ar | ον λεγετε > D Wss 565 1^s
 118s 13r pl. A lat sys ar gg sa | 13 εκραζον 1^s 13r 1675s
 713 495 G vg¹ ar gg, εκραυγαζον 700 565 1542s 1071
 472s, + ανασειομενοι υπο τ. αρχιερεων κ. ελεγον 1542s
 13r 472s G syh^m ar gg | 14 περισσως B^r D Θs 565 1542s
 1-230 1424 al. M 213 472 al. A^rGs] περισσοτερως rel.
 pl. | 15 βουλομ. - ποιησαι > D k ffr | 16 αυτον] τ. Iv C^c
 213 1093 c | 17 αυτον + χλαμυδα κοκκινην κ. Θs 565
 1542s 13r 1606 al. 1071 Λ syi ar (co) | επιτιθεασ. D lat
 syih ar gg co | 18 αυτον+κ. λεγειν Ss^c 33 579 118s 346
 ΥΣ-291 4ss 270^s al. argg (M 213 al. c) | 19 ετυπτ. αυτον
 καλαμω εις τ. κεφαλην D 565 k c ff syi sa (sy³ gg) | αυ-
 τω¹] εις το προσωπον αυτου Ta^{aen} sysp ar bo | 20 αυτον¹
 + τ. χλαμυδα και (Mt 27,31) Ta^{atn} Θs 565 1542s 13r 1579s
 1071 syi ar (co)] ινα σταυρ.] ωστε σταυρωσαι 1542s 1^s 872
 k (gg¹) | 21 εγγαρ. B^{*}S^{*} | παραγοντα > Ta³ ΣN sys |

Mt 27,32-56
 L 23,26-49
 J 19,17-37

R 16,13   Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυ-
 210,1 22 ρὸν αὐτοῦ. καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολ-
 γοθᾶν τόπον, ὃ ἔστιν μεθερμηνευόμενος Κρα-
 211,4 23 νίου τόπος. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον
 Ps 68,22 212,1 24 οἶνον, ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. καὶ σταυροῦσιν αὐτόν,
 Ps 21,19   καὶ διαμερίζονται τὰ ἴματα αὐτοῦ, βάλλοντες
 213,10 25 κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα τρίτη
 214,1 26 καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς
 αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη ὁ βασιλεὺς τῶν
 215,1 27 Ἰουδαίων. Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λη-
 στάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
 216,8 28 [καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα · καὶ μετὰ
 Is 53,12 217,6 29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐ-
 Ps 21,8; 108,25 τὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες ·
 14,58   οὐά ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν ἐν
 30 τρισὶν ἡμέραις, σῶσον σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ
 218,2 31 τοῦ σταυροῦ. ὅμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαί-
 ζοντες πρὸς ἄλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων
 ἔλεγον ἄλλους ἔσωσεν, ἐαυτὸν οὐ δύναται σῶ-
 32 σαι. ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καταβάτω
 νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
 219,2 σωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνεί-
 220,2 33 δίζον αὐτόν. Καὶ γενομένης ὥρας ἔκτης σκό-
 τος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἔως ὥρας ἐνάτης.

22 φερ.] αγουσιν D 565 13-230 c ffl z vg | **23 αυτω + πιειν**
 (Mt 27,34) Ta³ 33 892s D Ws 372^r rel. pl. lat(-n) syrih
 gg¹ sa | ocs BS 33 579 517s Σ] o rel. | δε + γευσαμενος
 Ta³ 1^r G | **24 σταυρουσιν BΨLs ar¹] σταυρωσαντες, >**
 και² rel. | κληρους Ta 13 826^s sysi ar | τις τι αρη > D
 157 k ff n r sys | **25 τριτη] εκτη Θ syh^m | και] οτε 544 13ss**
 826^s sys | **26 επιγεγρ. + ουτος εστιν D r z syspi gg (33**
 1071), > 477 213 476* k c | **27 εσταυρωσαν B 372s k c ffn**
 ar co | **28 > B-Ψ D 21s 179 71 047 AY k sys sa bo¹ |**
29 ουα > S^cΨL *Δ 1424ss k d bo¹ | **31 ομοιως > D k c ffn |**
 προς αλληλ. > 28 13-543. 1606 485 k c | **32 inc. ει ο Χς**
 εστιν 348 1216s 1071 1093 (c) bo¹ | συν αυτω > D 1424
 1402 827 |

Alexandri et Rifi, ut tolleret crucem eius. Et 22 perducunt illum in Golgotha locum, quod est interpretatum Calvariae locus. Et dabant ei bi- 23 bere murratum vinum, et non accepit. Et cru- 24 cifigentes eum *diviserunt vestimenta eius mit-*
tentes sortem super eis, quis quid tolleret. Erat 25 autem hora tertia, et crucifierunt eum. Et erat 26 titulus causae eius inscriptus: **REX IUDAeorum.**
 Et cum eo crucifigunt duos latrones, unum a 27 dextris et alium a sinistris eius. Et impleta 28 est Scriptura quae dicit: *Et cum iniquis re-*
putatus est.

Et praetereuntes blasphemabant eum mo- 29 ventes capita sua et dicentes: Vah, qui destruis templum Dei et in tribus diebus reaedificas, sal- 30 vum fac temetipsum descendens de cruce. Simi- 31 liter et summi sacerdotes illudentes ad alteru- trum cum scribis dicebant: Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere. Christus rex 32 Israhel descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, con- viciabantur ei. Et facta hora sexta, tenebrae 33 factae sunt per totam terram usque in horam

26 scriptus HMaD*W z (ff)

27 duo AsH-XBJsQC k d ff1 n z

28 > k d | impleta Ep*DR n] adimpl. *rel.*
deputatus OEpGDQsKVT c ff1 z

29 destruis HcX*LThT(Ep^m)] destruit *rel.* d l (k)
Dei > *codd.* vl

aedificas X*L(Ep^m) n, aedificat *rel.* *pl.* k d

31 ludentes SssMEp*BssUKVCsW l

33 per] super MBUQTh^eW gat c ff i n

34 nonam. Et hora nona exclamavit Iesus voce magna dicens: *Heloi, heloi, lama sabacthani?* quod est interpretatum: *Deus meus, Deus meus,*
 35 *ut quid dereliquisti me?* Et quidam de circumstantibus audientes dicebant: Ecce Heliam vocat.
 36 Currens autem unus et implens spongiam aceto circumponensque calamo potum dabat ei dicens: Sinite, videamus si veniat Helias ad deponendum eum. Iesus autem emissa voce magna
 38 exspiravit. Et velum templi scissum est in duo
 39 a summo usque deorsum. Videns autem centurio, qui ex adverso stabat, quia sic clamans exspirasset, ait: Vere hic homo Filius Dei erat.
 40 Erant autem et mulieres de longe aspicientes, inter quas erat Maria Magdalene et Maria Iacobini Minoris et Ioseph mater et Salome; et cum esset in Galilaea, sequebantur eum et ministrabant ei, et aliae multae, quae simul cum eo ascenderant Hierosolymam.

15,42-47 *Iesus sepulcro mandatus*
 (Mt 27,57-61; L 23,50-56; J 19,38-42)

42 Et cum iam sero esset factum, quia erat
 43 parasceve, quod est ante sabbatum, ¹ venit

---

34 heloi S-OZsBrDsQsVC] heli X*L k c d ff
 lema S^eMX*sJUC(I) c 1
 ~ me dereliq. OZDQsKV vl(-c)
 38 summo] sursum SssH*MxEp^mB-GRC 1
 39 ~ homo hic *codd.* 1
 40 de] a OEpMaDL c d ff i n z
 erat] et SssH*sX^eEp^mBURCsV

---

34 Ps 21,2

36 Ps 68,22

40 L 8,2s

Ίκαὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ 34 221,6
μεγάλῃ· Ἐλωὶ Ἐλωὶ λαμὰ σαβαχθανί; ὁ ἐστιν Ps 21,2
μεθερμηνευόμενον· ὁ Θεός μου ὁ Θεός μου, εἰς
τί ἐγκατέλιπές με; καὶ τινες τῶν παρεστηκότων 35
ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἡλίαν φωνεῖ. δραμὼν 36 222,2
δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὅξους περιθεὶς κα- Ps 68,22
λάμῳ ἐπότιζεν αὐτὸν λέγων· ἀφετε, ἵδωμεν, εἰ
ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 37 223,1
ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. Καὶ τὸ κατα- 38 224,2
πέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν
ἔως κάτω. ἴδων δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς 39 225,2
ἔξι ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὗτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν·
ἄληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς Θεοῦ ἦν. Ἡσαν 40 226,6
δὲ καὶ γυναικες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς L 8,2s
καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώ-
βου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώ-
μη, αἵ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαΐᾳ ἡκολούθουν αὐτῷ 41
καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἀλλαι πολλαὶ αἱ συνα-
ναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἦδη δψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρα- 42 227,1 42-47:
Mt 27,57-61
L 23,50-55
J 19,38-42

34 ανεβοησ. 118s 827 MN 1200 998 1047, εφωνησ. D | o
Iς > D Θ 349 ki sys | ηλει D Θ 565 vl ar | λαμα B 059
D Θ 565 1582 22 ΣΝ i n vg¹ ar gg¹] λεμα SssL-Δ 495
c1 (sysp) bo, λιμα rel. | σαβακτ. S* 1342 472 c1 (vg) ar
gg sa, ξαβαφθ. B 0112 (vg¹) | εις] ινα 1241 1424 349 713
c1 vg Eus | εγκατελ.] ωνειδισας D¹ ci | 35 περιεστωτων
cdfflnz vg ar | ιδε] οτι C 565 124 659 1574 sys ar sa,
> D Θs k c ff sys | φωνει + ουτος D c ff | 36 κ. δραμον-
τες εγεμισαν, περιτιθεντες εποτιζον, λεγοντες 1542 13r
gg | και > BΨL c ffi sys ar co | γεμισ.] πλησας D Θs
565 495 | αφεις (Mt 27,49) S 579 D Θs 565s 544 1s 22 13r
al. Vs k c i n z ar | 38 δνο + μερη Ta³ D vl | 39 εξ εναντ.
αυτου] αυτω W 1542 1s 22 (sysp ar) gg | ουτως BSΨLs]
κραξας Ws 565 1542 sys ar gg, + κραξας rel. | 40 δε +
εκει C 16 713 gg¹ | Μαριαμ¹ BC Ws, -ιαμ^{1,2} Θ 1s 118s
sy ar gg | Ιωση S*sΨc 892 W 28ss 1r 124 1424 rel. sysph
ar gg sa, Ιωσηφ cdffq vg sys | 41 αι¹] και CL 579r W
2145 047 A, + και D 1-124 rel. pl. n | 42 ηδη > k c sys
ar gg sa |

- 43 σκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον, ἑλθὼν Ἰωσὴφ ὁ
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ
αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ἤτη-
σατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὃ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύ-
μασεν, εἰ ἦδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος
τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτόν, εἰ πάλαι ἀπέ-
θανεν· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρή-
228,1 46 σατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσὴφ. καὶ ἀγοράσας σιν-
δόνα καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ
κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημέ-
νον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν
229,6 47 θύραν τοῦ μνημείου. ἥ δὲ Μαρία ἥ Μαγδαληνὴ
καὶ Μαρία ἥ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.
- 230,8 16 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἥ
1-8:
Lt 28,1-10
L 24,1-12 Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἥ τοῦ Ἰακώβου καὶ
Σαλώμη ἡγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλεί-
231,1 2 ψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν πρωΐ τῇ μιᾷ τῶν σαββά-
των ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ

προσσαβ. B^cLs 700^r 13 pl. rel. pl. | 43 Αριμαθιας T^aⁱⁿ
1241 D W 13 69 983 124 267 348s 1071 1515 lat | τον
BSΨssΔ W 2145 4s 265] > rel. | σωμα] πτωμα D k sys
gg¹ | 44 εθαυμαζεν S D lat(-n) gg | ηδη, παλαι] tam
cito ar (gg), > T^a^v | παλαι] ηδη B D Ws 372 1342 472,
ante tempus T^a syst, > T^aⁿ sys | 45 πτωμα BSL D Θ
565 sys gg¹] σωμα rel. | 46 και¹] ο δε Ιωσηφ T^a^v D Θ
565 2145s Σ 1573 lat sypih ar | ευηκεν Bss^cΨ-892 Δ D
Ws 565 1342 1^s 118-1424 al. Σ lat [μνημειω] μνηματι BS
1342 | μνημειου+ κ. απηλθεν D 267 157 495(1^rG) | 47 Μα-
ριαμ^{1,2} Θ 1^s 209 ar (33 1542) | Ιωση C 33 892s D W 28ss
872s 124 rel. pl.] Ιωσηφ 1675 Σ A vg, Ιακωβου D 1342
472s ff n q sys bo (Θs 13^r c syi ar gg¹), + μητηρ W 1542
13^r syi¹, θυγατηρ sysi¹ | ευθεωρ.] ευθεασαντο D Θ 565,
notaverunt c d ffq | πον] τ. τοπον οπου D c ffq z ar sa |
16,1 inc. κ. πορευθεισαι ηγορ. αρ. ινα αυτον αλειψωσιν
D n (k c ff ar) | ηγορασ.] ητοιμασαν T^a³ Θ 565 ar (k c) |
2 inc. κ. ερχ. D k ffq, cz | τη μια (B)SΨ-892 Δ W Θ 372s
1342 1-22 1071] της μιας rel. | σαββατου D 1012 489 k c
ff q | μνημειον] μνημα S^{*}C^{*} W Θ 565 | μνημ. + ετι W
Θ 565 1^s 209 Ks 489 229 vg | ανατελλοντ. D c q n ar gg|

Ioseph ab Arimathaea nobilis decurio, qui et ipse erat exspectans regnum Dei, et audacter introivit ad Pilatum et petiit corpus Iesu. Pilatus 44 autem mirabatur si iam obiisset. Et accersito centurione, interrogavit eum si iam mortuus esset. Et cum cognovisset a centurione, donavit 45 corpus Ioseph. Ioseph autem mercatus sindonem 46 et deponens eum involvit sindone et posuit eum in monumento, quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti. Maria autem Magdalene et Maria Ioseph 47 aspiciebant ubi poneretur.

16,1-8 *Resurrectionis nuntius*
(Mt 28,1-10; L 24,1-11; J 20,1-18)

Et cum transisset sabbatum, Maria Magdalene et Maria Iacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Iesum. Et valde 2 mane una sabbatorum veniunt ad monumen-

43 Arimathia *codd. vi*

audenter n, constanter c d ff q z

petit SssH*ssZc sBJG MaL^r d ff n q z

44 accersito] advocato k (ff), vocans c d ff z

46 mercatus] emens c, empta palla k (n) | involv. + in OX*EpMaDQC c d ff n z

advolvit] adposuit ThCT

16,1 Iesum] eum *codd. vi*

2 una] prima OsEpGD k q

3 tum, orto iam sole. Et dicebant ad invicem: Quis
 revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti?
 4 Et respicientes viderunt revolutum lapidem;
 5 erat quippe magnus valde. Et introeuntes in
 monumentum viderunt iuvenem sedentem in
 dextris coopertum stola candida, et obstupue-
 runt. ¹Qui dicit illis: Nolite expavescere. Iesum
 quaeritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non
 7 est hic, ecce locus ubi posuerunt eum. Sed
 ite, dicite discipulis eius et Petro quia pre-
 cedit vos in Galilaeam; ibi eum videbitis, sicut
 8 dixit vobis. At illae exeuntes fugerunt de mo-
 numento; invaserat enim eas tremor et pavor;
 et nemini quidquam dixerunt; timebant enim.

---

2 orto] oriente c d n q Tyc Aug

3 revolvit OrI-GLrT d l q

4 vident A-MX^cEp^{*}BJsDLCs k l^{*} z

5 monumento AsHss^cX^{*}sJUL^rV n q

obstipuerunt MX^rB^rCs l, expaverunt c d ff n q z

7 ite + et X^rBJUMaDLRTh k

quia + ecce LQ (ff) n

praecedit c ff l n z] praecedet HThW

8 ~ pavor et tremor OEpMaD, timor et pavor
c ff n q z

---

5 A 1,10; 10,30

7 Mc 14,28

ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει 3
ἥμιν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ 4
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ
λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελθοῦσαι 5
εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν
τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ
ἔξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμ- 6 232,2
βεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν
ἔσταυρωμένον· ἡγέρθη, οὐκ ἔστιν ὕδε· ἵδε ὁ
τόπος ὃπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλὰ ὑπάγετε, εἴπατε 7
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει 14,28
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὅψεσθε,
καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἔξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ 8 233,2
τοῦ μνημείου. εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστα-
σις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπαν· ἔφοβοῦντο γάρ.

2-4 ab osteo subito autem ad horam tertiam tenebrae
diei factae sunt per totum orbem terrae et descendente-
runt de caelis angeli et surgent in claritate vivi dei. si-
mul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est. tunc
illae accesserunt ad monumentum et vident revol. la-
pidem k | 3 εκ τ. θύρας > sys | 4 inc. ην γὰρ μεγας σφο-
δρα κ. ερχονται κ. ευρισκουσιν αποκεκυλισμ. τ. λιθον
(Ta^{a_{tn}}) D Θ 565 c ff n z sysi Eus | ανακεκυλ. BSL] απο-
κεκ. rel. | ανακεκυλισμενον τ. λιθον (L 24,2) S k c d ff q
vg, αποκ. τον λ. D Θ 565 n (Eus) | 6 αυταις + ο αγγελος
Ta D ff | εκθαμβ.] φοβεισθε D Ws 565 115 n syspi ar
gg¹, + οιδα γαρ οτι W | ιδε] ιδετε εκει D¹ W (Θ 565 c),
videte ecce ff n q gg¹ | εθηκ. αυτ.] εκειτο Ta k ff n q
sysp | 7 οτι + ιδου Ta D Ws 565 1542 1^r ff n syspi ar
gg¹ | προαγει] προαγω D W k syi | αυτον] με D k syi¹ |
ειπεν] ειρηκα D k ff q | 8 inc. κ. ακουσασαι εξηλθον κ.
W (Θ 565) sysph^m ar gg sa | γαρ¹ BS D W 21 115 Λ*
lat syspih ar gg bo] δε rel. | τρομος] φοβος D W 1375
c ff n q |

L 8,2 J 20,11-18 9 Ἀναστὰς δὲ πρωΐ πρώτη σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' ἣς ἐκβε-
10 βλήκει ἐπτὰ δαιμόνια. ἔκεινη πορευθεῖσα ἀπῆγ-
γειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσι καὶ
11 κλαίουσιν. κάκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθε-
I. 24,13-35 12 ἀθη ὑπὸ αὐτῆς ἡπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυ-
σὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέ-
13 ρᾳ μορφῇ πορευομένοις εἰς ἄγρον. κάκεῖνοι ἀπ-
ελθόντες ἀπῆγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκεί-
νοις ἐπίστευσαν.

14-18: L 24,36-49 J 20,19-23 1 C 15,5 14 "Υστερον δὲ ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἔνδεκα
ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν
καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν
Mt 28,18ss 15 ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν οὐκ ἐπίστευσαν. καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἀπαντα κηρύ-
A 2,38; 16 16,31ss 16 ξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πιστεύσας
καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατα-
A 2,4,11; 17 10,46; 19,6 17 κριθήσεται. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα

9-20 Iust Iq Ta⁴ Tert Af al. pl. sycpih] > BS k sys ar¹ gg¹
sa¹ Ammon Eus^c Hier^c | 9 δε + o Iς 1241 28s 118s 13r
1675ss al. 1279 1071ss 047 al. c ff r² vg¹ ar¹ | πρωτον >
W syi¹ ar Eus | παρ C*-579 D W] αφ rel. | 10 πορευθ.]
απελθούσα 892s 1424s K^s 280s 1047 n ar gg, praecur-
rens c ffz(q), videns l | 13 απελθ.] πορευθεντες Θ c ff l
n q vg | 14 εκ νεκρων > ΨLs D W-372 21^r 118s 517s rel.
pl. c ff l o q z vg syp i gg | επιστευσαν + κακεινοι απελο-
γουντο λεγοντες οτι ο αιων ουτος τ. ανομιας και τ. απι-
στιας υπο τον σαταναν εστιν, ο μη ειων τα υπο των πνευ-
ματων ακαθαρτα την αληθειαν του θεου καταλαβεσθαι
δυναμιν· δια τουτο αποκαλυψον σου την δικαιοσυνην
ηδη, εκεινοι ελεγον τω Χριστω. και ο Χριστος εκεινοις
προσελεγεν· οτι πεπληρωται ο ορος των ετων της εξου-
σιας του σατανα, αλλα εγγιζει αλλα δεινα· και υπερ
ων εγω αμαρτησαντων παρεδοθην εις θανατον, ινα
υποστρεψωσιν εις την αληθειαν και μηκετι αμαρτη-
σωσιν, ινα την εν τω ουρανω πνευματικην και αφθαρ-
τον της δικαιοσυνης δοξαν κληρονομησωσιν. αλλα πο-
ρευθεντες W (Hier^c, c. Pei. 2,15) |

16,9-13 Apparitiones Christi

(Mt 28,9s; L 24,13-35; J 20,11-18)

Surgens autem mane, prima sabbati, appa- 9
 ruit primo Mariae Magdalene, de qua eiecerat 10
 septem daemonia. Illa vadens nuntiavit his, qui 11
 cum eo fuerant, lugentibus et flentibus. Et illi 12
 audientes quia viveret et visus esset ab ea,
 non crediderunt. Post haec autem duobus ex 13
 his ambulantibus ostensus est in alia effigie
 euntibus in villam; et illi eentes nuntiaverunt 14
 ceteris; nec illis crediderunt.

16,14-20 Apostolorum missio, ascensio

(Mt 28,16-20; L 24,36-53; J 20,21)

Novissime recumbentibus illis undecim ap- 14
 paruit, et exprobravit incredulitatem eorum et
 duritiam cordis, quia iis qui viderant eum re-
 surrexisse non crediderunt.¹ Et dixit eis: Euntes 15
 in mundum universum praedicate evangelium
 omni creaturae. Qui crediderit et baptizatus 16
 fuerit salvus erit; qui vero non crediderit con-
 demnabitur. Signa autem eos qui crediderint 17

9 autem + Iesus H^eOssBGsQsKVCW c ff z**11** et^{1]} at c ff q , > YEpD**12** his Ep^mLR ff n z] eis rel. cl**14** noviss. + autem GsDQ c ff o q z

cordis + illorum YLs(D) ff o q (c)

iis] his codd. l z, > ff q

resurrex. + et nuntiantibus illis OZMa(X*B, Ls o q)

15 eis + Iesus OZBMAV o^c**9** L 8,2 | **10** J 20,18; L 24,10s; J 16,20**14** 1 C 15,5; L 24,25 | **15** Mt 28,18ss; C 1,23**16** J 3,18; A 2,38; 16,31ss

haec sequentur: In nomine meo daemonia ei-
 18 cient: linguis loquentur novis, ¹serpentes tol-
 lent, et si mortiferum quid biberint, non eis
 nocebit, super aegros manus imponent, et bene
 19 habebunt. Et Dominus quidem Iesus postquam
 locutus est eis, *assumptus est in caelum* et
 20 *sedet a dextris Dei*. Illi autem profecti praedi-
 caverunt ubique, Domino cooperante et sermo-
 nem confirmante sequentibus signis.

18 eis HX*Z^cVThW] eos *rel.* z, illos c ff o
 aegros OX*sBssUDQsVW] aegrotos *rel.* l

19 Iesus > AsH*MEpI-GDQsC l
 sedet BLKW c] sedit *rel.* ff l o q z

20 sermone ZJUG o z
 signis + amen A-XJsD c o

17 A 2,4.11; 10,46 | **18** A 28,3-6; Ja 5,14s | **19** L 24,50-53;
 A 1,4-11; 1 T 3,16; Ps 109,1; A 7,55 | **20** Hb 2,3s; A 2,43;
 5,12; 14,3

παρακολουθήσει· ἐν τῷ δνόματί μου δαιμόνια ἔκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς,
Ιδφεις ἀροῦσιν, καν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ 18 L 10,19
αὐτοὺς βλάψῃ. ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσου- A 28,3-6
σιν καὶ καλῶς ἔξουσιν. Ὁ μὲν οὖν Κύριος Ἰη- 19 Ja 5,14s
σοῦς μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν 19:
οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. ἐκεῖνοι 20 L 24,50-53
δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου A 1,4-11
συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ Ps 104,1
τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

17 παρακολουθησει] ακολουθ. C*sL-Δ] | καιναις pl. lat sycpih gg¹ Amb Aug] > C*sLΔ 1424* ar co | **18** inc. x. εν τ. χερσιν οφ. C-Δ 565 1-22 al X 713 sych⁺ | **19** ουν > C*L W o syi¹ ar gg sa Iq | μεν ουν] δε sycpi¹ gg| I_s C* 33s 892*r W 565 872s 1689s 124 1424 al. 1571 K al. Λ cffoq vg¹ sycpih ar co Iq] > rel. | εν δεξια CΔ 179 047 270^s 482s | θν] πατρος 544 1* 472s syi¹ ar¹bo¹ | **20** επακολουθ.] α εποιησαν Ta sycp | σημειων C^c 33 1582s 22 2145 713 A co q vg¹ sycph ar gg sa] + αμην rel.] post 16,8 (φερεται που και ταυτα) παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον Πετρον συντομως εξηγγειλαν. μετα δε ταυτα και αυτος ο Ι_s (εφανη) απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπεστειλεν δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα της αιωνιου σωτηριας ΨL 579 0112 099 1961 1566 k syh^m sa¹, post 16,20 274^m |